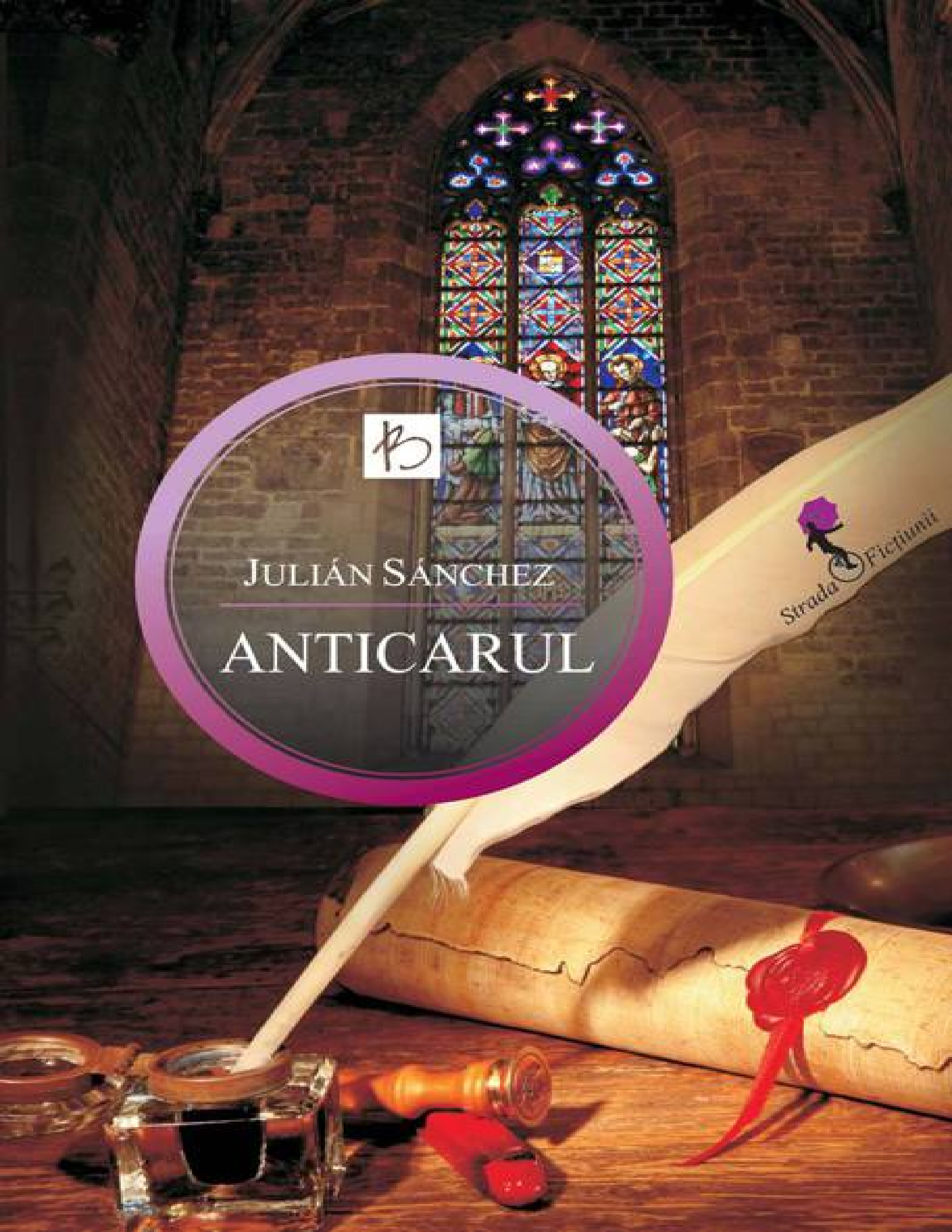
JULIÁN SÁNCHEZ
ANTICARUL
Strada Fictiuni

Julián Sánchez

Anticarul

Traducere din limba spaniolă de
ALEXANDRA REOCOV

ALLFA
2013

JULIÁN SÁNCHEZ

Julián Sánchez s-a născut în 1966 la Barcelona, în Spania, iar din 1993 locuieşte la San Sebastián. Cele două mari pasiuni ale sale sunt literatura şi baschetul. Timp de cinci sezoane, a fost arbitru în Liga ACB, în care joacă cele mai valoroase echipe de baschet masculin din campionatul spaniol. În ceea ce priveşte literatura, se declară un cititor avid şi cu gusturi eclectice. Primul său roman, *Anticarul* (*El anticuario*, 2009), se bucură de ecou internaţional.

Vocea autorului

„Arbitrul de baschet, ca şi scriitorul, face parte din spectacolul care tocmai se desfăşoară, dar este şi un spectator privilegiat.“

Anumite evenimente relatate în acest roman sunt reale. Las pe seama perspicacităţii cititorului posibilitatea de a descoperi ce anume din cele povestite în continuare s-a petrecut cu adevărat. Bineînţeles, toate numele personajelor au fost modificate.

Dedicat celor dragi:
Pentru Julia,
care se va transforma în cea mai frumoasă floare,
a sosit vremea ta.
Pentru Iván,
fiul care a crescut pentru a deveni un prieten,
persoana cea mai nobilă pe care o cunosc.
Şi, mai ales, pentru Mercedes,
oglinda visurilor mele, vocea raţiunii mele,
gloria vieţii mele.

ANTICARUL ŞI SCRIITORUL

1

Era o zi frumoasă de aprilie, iar Barcelona arăta splendid. Soarele încălzea cu putere, în sfârşit eliberat după asprimea neobişnuită a iernii care trecuse. Străzile, înţesate de trecătorii dornici să uite de zilele ploioase, erau animate şi de agitaţia din ajunul sărbătorii Sfântului Gheorghe[1], celebrată în a douăzeci şi doua zi din aprilie.

Pe Carrer de la Palla, o străduţă mică şi strâmtă care porneşte din pieţele Sant Josep Oriol şi Pi, dând apoi în Plaça de la Catedral, centrul istoric al anticarilor, un bărbat cotrobăia printre nenumăratele cărţi aflate pe masa de lucru din magazinul său. Era în vârstă, avea în jur de şaizeci de ani, dar la prima vedere părea mai tânăr. Zvelt, de statură medie, purta un costum simplu albastru-închis – cam demodat şi uşor şifonat –, iar părul alb era pieptănat cu grijă. Avea o faţă ascuţită ce îi dădea un aer eteric, întărit de anumite mişcări care, în ciuda traseului destul de scurt, aveau o elasticitate aparte, deloc obişnuită pentru vârsta sa.

Pe chipul său, brăzdat de riduri numeroase şi adânci, care începeau de la colţul buzelor şi al pleoapelor, se evidenţiau doi ochi albaştri, acoperiţi de nişte ochelari cu rame metalice fine şi alungite. Privirea sa emana o forţă vitală şi vădea capacitatea de concentrare a unui bărbat pasionat de munca sa; un bărbat care, prizonier al acestei pasiuni, era perfect capabil să facă faţă tuturor preocupărilor care i-ar fi putut îngreuna activitatea. Ochelarii se odihneau pe un nas atât de aparte, încât ar fi putut el singur să definească întregul ansamblu: osul era afundat, din cauza unei lovituri mai vechi; nasul, la fel de strâmb precum cel al boxerilor din filmele americane vechi din anii cincizeci, avea un aspect neobişnuit şi dârz, care contrasta puternic cu motivaţia intelectuală inerentă activităţii sale.

Mâinile lui fine, cu degete lungi şi unghii îngrijite, manevrau cu blândeţe cărţile vechi şi manuscrisele delicate pe care le ţinea pe masă. Pe unul dintre degete strălucea un vechi inel de aur greu, cu o inscripţie gravată pe interior: un „A“ gotic, sigiliu şi emblemă peste secole a casei Aiguader, purtat acum de ultimul său descendent, Artur Aiguader: bibliotecar şi anticar.

Masa pe care Artur aranja vechile volume din ultimul lot, achiziţionat nu cu mult timp în urmă, se afla în dormitorul-birou din magazinul său. Localul era mare printre cele din această breaslă, din care făcea parte şi Artur, de nu mai puţin de patruzeci de ani. Avea trei camere.

O sală spaţioasă servea uneori drept magazin. Era un talmeş-balmeş de mobilier, sculpturi, tablouri, cărţi şi obiecte dintre cele mai diverse, aparent fără nicio ordine; cu toate acestea, pentru trecătorii de pe stradă, care se opreau să privească stabilimentul, era o imagine extrem de atractivă. La asta contribuia probabil şi frumoasa decoraţiune cu fructe şi flori mereu proaspete. Aroma de tămâie şi santal care ardeau într-o mică tipsie venea în completarea acestui efect.

Cea de-a doua încăpere era biroul personal, unde Artur îşi desfăşura activităţile de clasificare şi investigare. Anticarul era un filolog şi un istoric autodidact. Studia orice subiect care îi trezea interesul, deşi prefera chestiunile referitoare la istoria vreunui oraş. În realitate, de multe ori îşi conducea achiziţiile mai mult în funcţie de gustul personal decât de nevoile reale ale unei afaceri care îi furnizase mai mult decât suficient pentru a trăi.

Biroul se afla la capătul sălii. Spaţiul era împărţit în aşa fel încât din locul acela Aiguader să poată supraveghea întregul magazin. Pereţii erau acoperiţi cu rafturi pline cu cărţi de tot felul, în mare parte vechi. Lângă fereastra mare, de unde se vedea întreaga sală, Artur se aşeza în faţa unui superb secreter de secol XVIII, din lemn de nuc împodobit cu marchetării şi incrustaţii de bronz. O masă mare de lucru, asemănătoare celor folosite de arhitecţi, acoperită cu cărţi şi manuscrise, ocupa cea mai mare parte din încăpere. Între masă şi birou se afla o măsuţă zveltă din lemn de cireş şi trei frumoase fotolii castiliene clasice, din piele veche, care completau decorul simplu din biroul personal.

Cea de-a treia încăpere era, de fapt, un mare depozit în care se intra din Carrer del Pi şi care era legat de magazin printr-o pasarelă mare de lemn. Aici, Artur, împreună cu un vechi coleg şi prieten, Samuel Horowitz, depozitau loturile achiziţionate, înainte de a le clasifica şi recondiţiona; de asemenea, o mai foloseau pentru a depozita pe o perioadă scurtă de timp

acele piese care, odată restaurate, urmau să fie trimise la domiciliile cumpărătorilor sau expuse în magazin. Era o hală destul de mare, poate de trei sute cincizeci sau patru sute de metri pătraţi, iar dacă abundenţa de mobilier şi obiecte de tot felul caracteristică magazinului era evidentă, cea din depozit părea pur şi simplu năucitoare. La fel cum biroul şi magazinul reflectau întreaga eleganţă care îl caracteriza pe Artur, depozitul se dovedea a avea un rol exclusiv funcţional şi se definea prin trăsăturile propriei vechimi: mirosul de umezeală şi un iz bătrânicios, amestecate cu duhoarea caracteristică care pune stăpânire pe locurile unde pisicile se plimbă în voie, duhoare care convieţuia cu cea a produselor chimice şi de ceruit.

Artur studia nişte manuscrise, când cineva a sunat la uşa magazinului său. A lăsat să-i alunece pe nas ochelarii, suficient cât să vadă cine era. A apăsat pe întrerupătorul care deschidea uşa. Un pocnet metalic. În magazin a intrat un bărbat între două vârste. Înalt, corpolent şi complet chel. Avea buzele groase şi deloc senzuale. Ochii închişi la culoare erau încadraţi de nişte gene lungi şi de sprâncene groase. Era îmbrăcat sport, dar elegant. S-a îndreptat spre mijlocul încăperii, unde s-a oprit. Mersul avea ceva special, aproape imperceptibil, o trăsătură care lui Artur îi inspira prudenţa şi încordarea proprii felinelor: părea că aşteaptă mereu să se întâmple ceva neprevăzut, care să-l oblige să sară în orice clipă. S-a oprit calm, cu braţele încrucişate, lângă un altar de marmură.

Anticarul s-a ridicat mult prea încet, ca urmare poate a oboselii acumulate după o săptămână de lucru. S-a îndreptat spre scară, fără a se uita la etajul de jos. S-a oprit. Vizitatorul său era în continuare tăcut.

— Deci? a întrebat Artur.

— Deci, ce? Încă aştept.

Vizitatorul avea un accent ciudat, uşor gutural; înmuia şi alungea „s“-urile.

— Nu e nici momentul, nici locul. Tocmai lucram la ceva.

— La ceva interesant, bineînţeles… Suficient de interesant cât să uiţi de ceea ce e cu adevărat important.

— Aşa e, destul de interesant. Am făcut rost de nişte documente aparţinând unei vechi familii din burghezia catalană, Bergués, a răspuns Artur cu intenţia vădită de a devia discuţia spre alte făgaşuri. Par promiţătoare. Deja am localizat vreo două manuscrise care e posibil să fie de o reală valoare şi, în plus…

— Nici nu mă-ndoiesc, nici nu mă-ndoiesc, i-a tăiat vorba bărbatul, fără să-şi ascundă ironia. Altfel nu se explică cum de ai uitat de ultimul „obiect“ pe care ţi l-am adus.

— Poate că ar fi mai bine să revii puţin mai târziu, după ce închid, a răspuns anticarul, a cărui răbdare părea că e pe punctul să se sfârşească.

— Ar fi mai bine aşa, ar fi mai bine pe dincolo, l-a luat vizitatorul peste picior. Da, întotdeauna ţi-a plăcut să dai ordine: *Fă asta! Fă aia! Urcă! Coboară! Pleacă! Vino!…* Dar poate că m-am săturat de toate ordinele astea învelite în cuvinte sugestive. Acum vreau fapte!

— Francezule, îţi repet, nu e momentul!

— Lasă-mă cu prostiile astea! Am câştigat banii pe drept şi ştii foarte bine că am mare nevoie de ei. Nu m-ar deranja să aştept, dacă situaţia ar fi alta, dar am o grămadă de probleme de rezolvat. Eu mi-am făcut datoria: două luni de pregătiri, o planificare detaliată, o acţiune discretă – în ciuda complexităţii locului –, o mutare grea, tăcerea complice a altora… Acum, fă-ţi şi tu datoria!

Artur a coborât scările, alarmat de strigătele vizitatorului său, hotărât să-l calmeze prin orice mijloace. S-a postat în partea cealaltă a altarului, în faţa interlocutorului, şi a vorbit cu o încetineală deliberată.

— Ascultă, Francezule: dă-mi voie să vorbesc! Suntem de acord: materialul e foarte bun, cel mai bun pe care l-am obţinut de câţiva ani încoace. Dar tu ştii, la fel de bine ca mine, că piaţa e saturată, iar criza ne afectează pe toţi în egală măsură, indiferent câţi bani ai avea. Cumpărătorul s-a retras imediat după ce a făcut cererea, fără să-i pese că pierde avansul. Operaţiunea se făcuse deja. Am acoperit cheltuielile tale, iar acum ţi-a rămas tot restul, ca o indemnizaţie, aşa cum am convenit. Eu n-am avut nimic de câştigat. Ce mai vrei de la mine? Am nevoie de timp ca să iau

pulsul pieţei înainte de a oferi astfel de piese. Nu toată lumea poate băga mâna în buzunar aşa, deodată… În fine, nu ştiu câţi euro sunt, dar cincizeci de milioane de pesete…

— Bla, bla, bla! Scuze! Vorbe şi iar vorbe! N-o să mă tragi pe sfoară. Eu m-am achitat de partea mea, ca de fiecare dată. Nu poţi să refuzi să-mi dai banii, i-am câştigat pe bune. În plus, sunt sigur că stai mai tot timpul cu nasul în cărţile tale nenorocite, în loc să cauţi un cumpărător.

— Nu pot să-ţi dau ce nu am! a răspuns Artur, care ajunsese la limita răbdării.

— Atunci lasă-mă pe mine să rezolv! s-a oferit prieteneşte Francezul; un zâmbet pervers i-a dezvelit caninii laţi. Zi-mi cum îl cheamă pe cel care a făcut comanda! O să-l conving imediat să plătească. Să vezi ce repede o să-mi accepte condiţiile!

Artur a negat, dând din cap. Era prima oară când îl vedea pe Francez că-şi pierde cumpătul.

— Ce tot spui? Nu se poate! Regulile sunt reguli. Numele clienţilor sunt confidenţiale, numai eu le ştiu. E singura modalitate ca afacerea să funcţioneze: respectarea caracterului privat. Dacă încalci regulile, suntem terminaţi, şi nu doar noi doi, ci şi ceilalţi din breasla asta! Auzi, să-i zic cum îl cheamă… Ca să vezi!

— *?Merde alors?! Merde alors!* Bărbatul a bătut cu pumnul în altar. Trebuie s-o rezolvi! Acoperă tu paguba!

Artur a evaluat oferta. Cine ştie, poate că va reuşi să strângă suma aia. În plus, mai devreme sau mai târziu, obiectul oricum avea să iasă pe piaţă. Un retablu medieval expus, de-a lungul anilor, atât devoţiunii localnicilor, cât şi neglijenţei Bisericii şi a diverselor instituţii, care lăsaseră să putrezească aproape sub cerul liber patrimoniul vechi de atâţia ani. Acum, lucrarea era ascunsă bine, într-un loc pe care numai Artur şi Francezul îl ştiau; era salvată, odată început procesul de restaurare a lemnului mâncat de cari, existând garanţia că policromia refăcută avea să reziste alte şapte sute de ani. Era atât de frumos! A fost tentat să cedeze, mai ales ca să se bucure în continuare de prezenţa lui, să-i savureze detaliile, să se desfete cu

ansamblul acela simplu şi cald. Dar nu se putea; munca nu ar trebui să se amestece cu plăcerea, iar dacă ar începe acum, ar putea să ajungă într-un punct fără întoarcere.

— Nu aşa ne-a fost înţelegerea. Lucrăm împreună de douăzeci şi ceva de ani, îţi repet, e prima oară când avem aşa o problemă! Ai răbdare! N-o să-mi ia mult să plasez lucrarea: cu puţin noroc, câteva luni. Privirea Francezului a devenit agresivă. Dacă ai nevoie, pot să te împrumut cu nişte bani, ca să nu mai fii strâmtorat…

— Nu e vorba de asta! a exclamat Francezul. Îmi trebuie toţi banii! Eu mi-am făcut treaba, acum e rândul tău!

— Nu pot. Profesia asta implică nişte riscuri, ştii foarte bine.

Nervos, Francezul se învârtea prin magazin, cu buzele încleştate, în vreme ce Artur aştepta un răspuns, sprijinindu-se cu palmele de altar. Brusc, a decis:

— Am încheiat discuţia! a spus lângă uşă, ridicând un deget spre el. Luni dimineaţa vreau banii, aşa cum e normal. Dacă nu, vei suporta consecinţele!

— Sună ca o ameninţare, a răspuns Artur cu seninătate. Nu mă sperii, n-o să ţi-i dau.

— Am stabilit: dacă nu, vei suporta consecinţele!

Bărbatul a zâmbit şi a închis uşa de la magazin cu o delicateţe neaşteptată.

După ce a rămas singur, anticarul a respirat adânc. Pe fruntea lui apăruseră broboane mici de sudoare, iar inima, până atunci sub control, începuse să-i bată cu putere. Era iar singur în încăperea lui, înconjurat de obiectele pe care le cunoştea şi le preţuia. Episodul acela care deranjase ordinea universului său se încheiase într-un mod oarecum neplăcut, dar a preferat să creadă că nu tocmai neaşteptat: în viaţa personală, Francezul acţiona impulsiv şi, din când în când, îl mai lăsau nervii, lucru care, în activitatea profesională, nu s-ar fi întâmplat niciodată. În orice caz, acea intruziune în magazinul lui, la o oră de vârf, era extrem de periculoasă, o

imprudenţă pentru un bărbat ca el. Nu încăpea nicio îndoială: întârzierile nu-i făceau bine celui mai bun furnizor de artă spaniolă de pe piaţa neagră.

Artur nu ştia dacă să discute cele întâmplate cu Samuel, prietenul lui cel mai bun şi confident de atâţia ani, sau să aştepte până luni. Era obişnuit cu ameninţările Francezului, dar mâna i-a tremurat totuşi puţin în timp ce ducea la gură un pahar de brandy vechi. Nu i-ar fi făcut nimic, era convins… Poate că cel mai bine era să dea uitării toată povestea. Mai avuseseră şi înainte discuţii aprinse, care, în cele din urmă, se rezolvaseră în câteva zile, ba chiar ore. Nicio persoană întreagă la minte n-ar fi făcut nimic care să sperie sau să omoare cloşca cu puii de aur. Ştia că în genul ăsta de afaceri, discuţiile erau ceva obişnuit, iar intensitatea lor era direct proporţională cu dimensiunea proiectului; cu toate acestea, erau prea multe în joc pentru ca certurile să dureze. Aşadar, a hotărât să uite de acele ameninţări şi să-şi continue treaba.

A luat loc la birou, decis să reia activitatea. Câteva dintre documentele obţinute odată cu ultimul lot păreau fascinante şi nu se îndoia de evidenta valoare istorică, care pentru el erau mai importante decât consideraţiile de ordin comercial. S-a cufundat în cercetare la masa de lucru, înconjurat de hârtiile uneori foarte greu de descifrat, dar întotdeauna reconfortante şi frumoase, capabile să restabilească singure ordinea pierdută din lumea nesigură în care era obligat să trăiască. Astfel, a reuşit să uite complet de scena neplăcută al cărei protagonist fusese.

Cufundat în munca sa, nu şi-a dat seama când a trecut timpul. Soneria de la uşă l-a readus în lumea reală; după o scurtă privire, a apăsat pe întrerupător, şi trei bărbaţi au intrat în magazin, discutând aprins. Artur s-a uitat la ceasul de buzunar şi s-a mirat: trecuseră şase ore de când începuse să lucreze la clasificarea fondului bibliotecii Casadevall, cu excepţia perioadei cât fusese întrerupt de Francez; în tot acest timp, nici măcar nu simţise apăsarea foamei. S-a ridicat şi s-a apropiat de scară, de unde i-a invitat pe nou-veniţi să urce în birou.

— Urcaţi, urcaţi! Iertaţi-mă, n-am cafea făcută, însă am lucrat şi a trecut toată dimineaţa fără să-mi dau seama; de fapt, nici măcar masa de

prânz n-am luat-o.

Cei trei bărbaţi au traversat magazinul, în direcţia scării. Unul dintre ei era blond, cu părul tuns scurt şi avea în jur de treizeci de ani; nişte ochelari mititei, rotunzi îi dădeau acel inconfundabil aspect de intelectual, confirmat de gesturile cumpătate şi de timiditatea vizibilă. Era îmbrăcat simplu, iar chipul său reflecta perfecţiunea unui caracter discret: uşor rotund, cu nişte pomeţi trandafirii şi buze fine, cu nas acvilin şi o frunte lată, care anunţa un început de chelie. Pe scurt, un chip discret, care putea să treacă uşor neobservat.

Cel de-al doilea musafir părea să aibă aceeaşi vârstă ca Artur. Complet chel, cu chipul brăzdat de nenumărate riduri ce aminteau de o hartă cu trasee montane; avea un semn particular din acelea care te marchează pe viaţă: un ochi închis la culoare, aproape negru, iar celălalt de un verde plăcut, aproape de culoarea mierii. Purta un costum discret cu o vestă gri, în ton cu severitatea aspectului său, şi se sprijinea în mers de un baston de fildeş cu mâner lucrat în bronz, care imita un cap de dragon; îl purta mai mult ca să completeze imaginea de dandy, decât de nevoie.

Ultimul dintre ei era de statură medie, la vreo patruzeci de ani, îmbrăcat extrem de elegant; era înalt, cu părul de culoarea abanosului, dat cu gel pe spate, cu buze subţiri, dar de o senzualitate rafinată, ochii verzi şi un nas perfect proporţionat. Purta un costum albastru impecabil de alpaca, o cămaşă albă elegantă, o eşarfă roşie la gât şi nişte pantofi negri cu cataramă. Pe scurt, era un bărbat conştient de frumuseţea şi şarmul lui, un seducător. El era cel care se impunea în timpul conversaţiei pe care o purtau cei trei bărbaţi, şi tot el a fost cel care, bineînţeles, a vorbit primul.

— Artur, prietene, ai rămas la fel de ocupat cu munca ta! Sau să-i spun mai bine plăcere?

— Ai zis bine! Pentru mine, ca şi pentru tine, nu e o simplă activitate, ci o pasiune, a răspuns surâzător proprietarul magazinului. Haideţi, urcaţi, prieteni! Azi am să pregătesc un amestec care se anunţă a fi extraordinar: mocca, un vârf de columbiană cu turcească, în părţi egale, stropit cu puţin coniac vechi.

— Poate c-ar fi mai bine s-o lăsăm pentru după-masă, s-a hazardat cu timiditate cel mai tânăr dintre cei trei.

— Nici vorbă, Enric! Bătrânii ca Samuel – şi a arătat spre cel de-al treilea vizitator – şi ca mine n-au nevoie să mănânce la fel de mult ca voi. Urcaţi şi pregătiţi-vă să descoperiţi ceva nou!

Cei trei bărbaţi s-au făcut comozi în jurul măsuţei de studiu, în vreme ce Artur deschidea uşa unui confesional care acoperea un perete din bătrâna clădire şi care, ca urmare a unei glume mai vechi, adăpostea acum instrumentar de bucătărie, cu veselă şi mobilier de bar, unde se găseau sticle cu băuturi alcoolice dintre cele mai fine. O dată pe săptămână şi, alternativ, în fiecare dintre prăvăliile lor, cei patru camarazi de profesie serveau, după masă, cele mai variate amestecuri de cafele şi licori, ca într-un fel de competiţie tacită pentru descoperirea celei mai savuroase combinaţii. În realitate, era un simplu pretext pentru a-şi ţine companie unul altuia. Prepararea cafelei n-a durat mult; aroma ei inconfundabilă s-a răspândit prin birou şi s-a contopit cu parfumul lumânării folosite pentru a da camerei un miros plăcut, stinse cu ore în urmă, dar a cărei aromă persista. Artur a servit-o într-un serviciu de porţelan de Sèvres de secol XVII, extrem de valoros, decorat cu motive bucolice. A lăsat tava de argint pe masă şi a tras fotoliul mai aproape, cu ajutorul lui Enric, mereu săritor, deşi îi repetase de mai multe ori că nu era nevoie. Artur a turnat câteva picături din sticla veche de coniac tăiată în cristal veneţian. Au degustat imediat băutura.

— Ei, cum vi se pare? a întrebat Artur.

— Excelentă! a răspuns Guillem. Pot spune fără exagerare că n-am băut ceva mai bun până acum.

— O dată, şi n-aş vrea să creez un precedent, sunt şi eu de acord cu mereu exageratul nostru coleg: amestecul este cu adevărat excepţional, a adăugat Samuel. Dragă Artur, azi te-ai întrecut pe tine! Iar asta, în condiţiile în care şi amestecul lui Enric de săptămâna trecută a fost unul dintre cele mai bune.

— Dar ţie, Enric, cum ţi se pare? l-a întrebat Artur în expectativă.

— Delicios, a răspuns Enric, în timp ce îşi umplea din nou ceşcuţa. Se pare că şi aici eşti în avantaj.

— Aşadar, Artur, povesteşte-ne! Ce era atât de important, încât ai uitat de mica noastră reuniune? s-a interesat Guillem. Din câte-mi amintesc, e prima oară în ultimii doi ani când se-ntâmplă aşa ceva.

— Nu e nimic special. Aşa cum v-am spus mai devreme, e vorba doar de pasiunea pentru această activitate. Nu făceam decât să clasific manuscrisele şi cărţile din ultima achiziţie, iată cauza uitării mele. Şi e o uitare relativă, pentru că nu-i aşa că v-am surprins cu acest delicios amestec?

— Domnilor, a spus Guillem, ridicându-se şi scoţându-şi o pălărie imaginară, îl salutăm pe bătrânul nostru maestru, care încă o dată a reuşit să ne surprindă!

Prietenii au râs. Aşa era Guillem, întotdeauna extrovertit şi vesel.

— Ia spune, Artur, e un lot consistent? a întrebat Enric.

— Da. E vorba de mobilier, care include o incredibilă bibliotecă de vreo cinci sute de volume, dintr-o veche reşedinţă din apropiere de Ripoll, aparţinând familiei Bergués. Ne-am ocupat de toată mutarea marţea trecută şi am început deja să evaluez mobila. Vă sună cunoscut numele?

Bărbaţii s-au uitat unii la alţii: cunoştinţele lor profesionale erau supuse unui test. Samuel a fost singurul care a răspuns:

— Cred că-mi amintesc numele ăsta legat de secolele al XV-lea şi al XVI-lea. O familie care a aparţinut tinerei burghezii care luase naştere în acea epocă şi care, contra unei sume de bani, a sfârşit prin a dobândi un titlu nobiliar. Un cetăţean onorabil, să fi avut oare vreo legătură cu Biga[2]?

— Ai o memorie excelentă, nu te dezminţi! a spus Artur şi ca răspuns la expunerea lui Samuel. Da, au început ca arhitecţi şi constructori, dar la mijlocul secolului al XVI-lea şi-au schimbat activitatea şi au trecut la importul de carne sărată. Au rămas aşa până la sfârşitul secolului al XVIII-lea, când ramura principală nu a mai avut descendenţi direcţi, ci „colaterali“, care şi-au menţinut o oarecare influenţă în societatea catalană.

În cele din urmă, steaua lor a apus, iar ei s-au încurcat cu tot felul de proprietăţi rurale de doi bani, răsfirate de-a lungul principatului.

— În cazul acesta, pesemne c-ai dat peste nişte piese de o inestimabilă valoare, a comentat Guillem, din ce în ce mai vizibil interesat.

— Da. Mobilierul e din epoci ulterioare, în special din secolul al XVIII-lea, şi s-a conservat destul de bine. Nu va fi nevoie de cheltuieli foarte mari pentru recondiţionare şi cred că va avea succes pe piaţă. Dar şi mai interesantă e o colecţie de lădiţe şi de cufere de haine care arată chiar foarte bine. Însă, lăsând la o parte mobilierul, cele mai valoroase obiecte din acest lot sunt titlurile din bibliotecă. De exemplu, conţine două incunabule într-o stare relativ bună. Nici restul bibliotecii nu e mai prejos, deşi valoarea cărţilor o depăşeşte cu mult pe cea a mobilierului propriu-zis.

Artur a făcut o pauză de efect şi s-a concentrat să amestece un cub de zahăr. Îi plăcea sunetul de metal care se lovea de porţelanul delicat, la fel de mult sau poate chiar mai mult decât nerăbdarea pe care tăcerea sa o provoca.

— Bătrânul meu prieten, mi se pare că te amuzi pe seama invitaţilor tăi, a intervenit Samuel, făcându-i cu ochiul. Nicio persoană cu un minim de bun-simţ n-ar păstra aşa o tăcere, doar dacă n-ar ascunde un as în mânecă.

— M-aţi prins! a zâmbit amfitrionul şmechereşte. Să-i fac să sufere pe prietenii care, laolaltă, nu sunt altceva decât concurenţa mea, iată una dintre plăcerile tomnatice ale acestui biet bătrân. Veţi vedea, biblioteca în sine este variată, ba aş putea spune chiar banală. Partea surprinzătoare este prezenţa unei lăzi mari cu documente, care pare că n-a fost deschisă de foarte mulţi ani, plină cu tot felul de exemplare pe teme religioase, dar cu un conţinut nu neapărat catolic. Aş spune că proprietarii se apropiau de ambele maluri ale gândirii religioase.

— De ambele maluri? Ai dat peste biblioteca vreunui evreu convertit, a vreunui francmason complotist? a întrebat Guillem.

— Volumele sunt insuficiente pentru a ne face să ne gândim că formează un compus reprezentativ de chestiuni religioase. Mai importante sunt câteva traduceri în manuscris după nişte texte vechi arabe, greceşti,

latineşti şi – iar asta te va interesa pe tine în mod special, Samuel – ebraice. Unele tratează problema magiei, a ocultismului, a doctrinei; altele sunt traduceri parţiale din Coran şi Talmud… Pe de altă parte, în ladă am găsit o cutiuţă închisă cu cheia, care conţinea numeroase manuscrise din epoci diferite, toate aparţinând familiei Casadevall, împreună cu un fel de registru.

— Casadevall?

— Chiar aşa. Ai auzit şi de numele acesta, Samuel?

— Păi… Parcă-mi amintesc de un Casadevall, cu câteva secole înainte de Bergués, dar n-aş şti să-ţi spun precis cu ce se ocupa.

— Dar voi?

După ce s-au uitat unul la altul, Enric şi Guillem au infirmat dând din cap.

— Primul Casadevall cunoscut şi la care se referă aceste documente a fost ajutorul arhitectului-şef care a construit catedrala, la sfârşitul secolului al XIV-lea. Majoritatea scrisorilor tratează chestiuni lumeşti, ciudate mostre de intrigi familiale. Încă n-am studiat decât un sfert dintre aceste scrisori, dar mă aştept să descopăr vreun manuscris aparţinând vreunor strămoşi îndepărtaţi.

— Iată ce numesc eu un adevărat labirint, a intervenit Guillem. Ai putea să ne spui cum naiba reuşeşti să faci mereu rost de aşa comori?

— Prietene, acesta e singurul secret profesional pe care nu vi-l pot împărtăşi, a răspuns, vesel, Artur. Tot restul se poate învăţa, dar protejarea surselor de informaţie e o chestiune la fel de sfântă pentru noi, cum e pentru ziarişti… sau pentru duhovnici şi aşa mai departe.

— Zău, Artur! Ultimele patru sau cinci loturi cu adevărat importante care au ajuns pe piaţă în ultimii ani s-au oprit în mâinile tale, iar singurul pe care l-ai scăpat a fost luat de evreul ăsta bătrân. Înainte – şi a arătat cu degetul spre Manuel, erai la înălţimea celorlalţi anticari, poate un pic mai sus, dar, de când te-ai asociat cu Mariola Puigventós, ai început să te apropii tot mai mult de zeul anticarilor barcelonezi, aici prezent, şi în scurt timp nici n-o să te mai uiţi la noi, nişte simpli muritori. Aflându-mă în acest

impas, mă văd nevoit să vând cuferele vechi din lemn de pin, lucru care oricum nu-mi va garanta mult dorita viaţă de huzur de care am nevoie. Enric – şi l-a privit direct pe colegul său –, cred că mai bine am alege alt obiect de activitate şi ne-am ocupa cu restaurările, fiindcă se pare că încep să se caute tot mai mult.

— Evreul ăsta bătrân îţi sugerează cu amabilitate să nu mai cheltuieşti atâţia bani, noaptea, prin baruri. În felul ăsta, dimineaţa, vei putea să te foloseşti mai bine de contactele tale.

— Pe naiba, Samuel, dacă n-aş ieşi noaptea, n-aş avea „contacte“!

Au râs toţi. Adevărul era că şi magazinul lui Guillem era unul dintre cele mai căutate în rândul decoratorilor şi al cumpărătorilor avizi de antichităţi; el însuşi era un profesionist remarcabil, posesor al unei culturi vaste. Cu toţii făceau parte din elita barceloneză de anticari: capabili, cu simţul afacerilor şi erudiţi.

— Bine, Artur, mor de curiozitate să aflu mai multe. Ai spus că anumite cărţi sunt traduceri scrise de mână din alte limbi. Poţi să ne arăţi vreuna? a intervenit Samuel.

— Da, tocmai lucram la ele. În casa mea din Vallvidrera, am cărţile deja clasificate, poate două treimi din ele. Pe masa de studiu sunt cele care urmează să fie clasificate şi cele care mi-au atras atenţia în mod special, după ce m-am uitat puţin peste ele. Priviţi! a spus ridicându-se şi îndreptându-se spre masa de lucru mare, urmat de toţi ceilalţi. Iată-le aici! Pe cele din dreapta le-am văzut deja, restul aşteaptă să iasă în lume după o lungă perioadă de exil.

Pe masă se odihnea o mare parte din cărţile vechi salvate de la uitare prin nevoia de bani a unei familii strâmtorate şi pasiunea unui bătrân anticar dornic să înţeleagă trecutul prin intermediul moştenirii generaţiilor anterioare. Mari şi mici, unele bine păstrate, altele gata să se destrame în mâinile cititorului neatent, aşteptaseră răbdătoare ani de-a rândul să fie descoperite de cineva care să le deschidă şi să le răsfoiască. Şi, dintre toţi oamenii care ar fi putut avea acces la ele, puţini ar fi făcut-o cu dragostea şi devotamentul pe care Artur avea să le arate. Cu mare respect şi delicateţe,

cei patru bărbaţi au înconjurat masa, înfrăţiţi într-o tăcere reverenţioasă, atât pentru că erau nişte anticari care aveau în faţa ochilor posibile piese-unicat, cât şi pentru ce reprezentau acestea. Erau prieteni fiindcă aveau pasiuni comune, principala fiind cea pentru cărţi; vechile volume erau ele însele şi independent de valoarea lor nişte obiecte frumoase, care trebuiau păstrate pentru un viitor nesigur. Au răsfoit diversele cărţi cu calm şi le-au trecut în revistă caracteristicile.

— Priviţi, *Sophismata* de Paulus Venetus[3]. Iar cealaltă, o Tora din 1654, a intervenit Guillem.

— Un exemplar din *Ars Generalis* de Llull[4], fără dată. Judecând după copertă, e o reeditare de la mijlocul secolului al XVII-lea, a spus Samuel.

— *Despre adevărul credinţei catolice,* traducere în limba latină vulgară a manuscrisului cu acelaşi nume, scris de Sfântul Toma, copie directă după ediţia lui Nicolás Jensen, din 1480.

Au comentat cu toţii pe marginea diverselor titluri, cu excepţia lui Enric, care, mai rezervat, nu a intervenit în acea distracţie de factură cultă; a rămas pe margine şi şi-a îndreptat atenţia spre un exemplar special foarte bine conservat. Tocmai se pregătea să-l ia, când Guillem, în glumă, i-a dat o palmă pe spate.

— Haide, haide! Ce anume ţi-a atras atenţia în asemenea măsură, dragă colega? Nu cumva e vorba de acest volum?

A întins mâna spre cartea respectivă.

Mâna lui Enric a şovăit o clipă deasupra exemplarului şi mâinii colegului său, ca şi cum ar fi vrut să reia mişcarea iniţială, împiedicându-l pe Guillem să ajungă la el, dar, chiar şi spre surprinderea lui, a sfârşit prin a ceda. Guillem a luat volumul, a comentat absenţa titlului şi i-a analizat caracteristicile.

— Ia să vedem… O copertă din piele de viţel, în stil gotic, decorată cu linii gofrate şi mici capete încadrate în ovaluri. Extrem de minuţioasă, ba chiar frumoasă, ca să fiu sincer. Să vedem ce conţine… Un manuscris nedatat. În latineşte, cu un scris foarte încolăcit şi adnotat pe mai toate marginile textului… Latina mea nu e dintre cele mai bune, dar la prima

vedere nu pare câtuşi de puţin excepţional… Desigur, e un text pe care nu-l recunosc. Ştii cumva despre ce e vorba? l-a întrebat pe Enric.

— Nu, dar mi-a atras atenţia faptul că, aparent, e bine conservat. Dă-mi să văd!

Guillem i-a întins cartea şi şi-a îndreptat atenţia spre un manuscris nou. Artur şi Samuel s-au apropiat de Enric şi, împreună, au tradus diverse părţi.

— Să vedem, să vedem! Artur s-a apropiat, potrivindu-şi ochelarii mai sus la rădăcina nasului. Aţi descoperit manuscrisul-registru. Am făcut câteva observaţii iniţiale legate fix de asta.

— Latină clasică; scrisul pare să aparţină unei persoane culte, posibil din mediul ecleziastic, a adăugat Samuel. Priviţi aici! A arătat spre înfloriturile diverselor litere. Se prea poate să fie de la sfârşitul secolului al XIV-lea, poate al XV-lea.

— Par să fie îndrumări corespunzătoare activităţilor unei persoane, a intervenit Enric. Fiţi atenţi la asta: „Întâlnirea maestrului cu episcopul“… Iar asta de aici pare o listă cu treburi pe care le avea de rezolvat.

— Sau aici, a intervenit Guillem: „Sosirea celor nouă pietre de la cariera din Segur.“ Un subiect care ne conduce către cel care l-a scris, poate un arhitect ori un ajutor de arhitect.

— Sau aici: „Întâlnire cu reprezentanţii ordinelor religioase.“

— Uitaţi, majoritatea observaţiilor de pe margine sunt scrise în catalana veche, sau aşa pare; există puţine cuvinte lizibile, dar nu încape îndoială. Priviţi aici!

După ce a dat câteva pagini, Samuel le-a arătat un exemplu.

— Se pare că observaţiile nu apar decât într-un anumit moment, a intervenit Guillem.

— Ca să vezi, a ajuns să vi se pară interesant! Acesta este manuscrisul Casadevall, aşa l-am botezat. Iar privitor la adnotări, s-ar părea că, la câteva secole după ce a fost scris, cineva a lucrat pe text. Şi eu am observat asta, deşi n-am ajuns atât de departe.

— Adnotările par să menţioneze frecvent numele Casadevall, a adăugat Enric după ce a răsfoit câteva pagini. Numele apare în diverse locuri; în

plus, în altele, prezenţa unor „C“- uri ar putea face referire tot la asta.

Samuel a cercetat câteva pagini. Artur l-a oprit la una anume, aleasă aparent la întâmplare, deşi iuţeala gestului său părea să indice contrariul.

— E-adevărat, e-adevărat! a reluat Samuel, fără a mai acorda atenţie traducerii. Şi este evident că autorul notelor nu e acelaşi cu scriitorul original; caligrafia diferă, e probabil dintr-o altă epocă. Priviţi „F“- urile, şi terminaţiile „s“-urilor şi ale „t“- urilor. Mi se pare c-ai dat peste o jucărie cu care-ţi vei omorî multe ore din timpul tău.

— Stai aşa, Samuel, chiar aici! Artur a arătat o pagină anume, marcată cu un semn de carte. Fiţi atenţi! Dacă mai devreme v-am spus că era vorba despre un lot excepţional, am făcut-o doar datorită acestui manuscris, mai concret, datorită acestui fragment pe care l-am subliniat cu creionul.

— „…locul obiectului este, prin urmare, un mister care trebuie păstrat de acest maestru, chiar cu preţul vieţii…“, a tradus Samuel.

— Curios comentariu, nu vi se pare? a intervenit Artur.

— Să spunem, deocamdată, c-am descoperit posibilitatea de a ne întoarce în acel trecut pe care eu îl iubesc atât de mult. Acest manuscris îmi va prilejui momentele de distracţie de care persoanele în vârstă au nevoie şi despre care vorbeai mai devreme.

Samuel a închis manuscrisul şi i l-a înmânat stăpânului de drept.

— Bine, vei avea tot timpul să-l citeşti de la cap la coadă şi n-am nicio îndoială că o vei face fără să mai stai pe gânduri.

— De fapt, după cum aţi văzut, deja am făcut primele comentarii, e doar o schiţă, dar mi se pare suficient de interesant ca să continui munca la sfârşitul săptămânii. Şi-a coborât ochelarii pe vârful nasului, în timp ce primea manuscrisul de la prietenul lui.

— Sunt curios să descopăr ce ascunde.

— Odată aflat în mâinile tale, sunt convins că vei scoate ce-i mai bun din el, l-a asigurat Guillem.

— Artur, te invidiez pentru norocul ăsta al tău! a tras Guillem concluzia. Nu doar că ai pus mâna pe un exemplar unic, dar te-ai pomenit cu el fără să te fi aşteptat. Ţi-a picat din cer, cum s-ar spune! Şi cine ştie ce

alte comori te aşteaptă în grămada aia de cărţi. Doamne, a spus ridicându-şi mâinile spre cer, de ce îi protejezi doar pe câţiva privilegiaţi?

— Bine, bine, a răspuns, zâmbind, Artur. Cerul se îngrijeşte doar de mine, dar haideţi, că e timpul să deschid magazinul… În plus, aş vrea să mănânc ceva înainte. Permiteţi-mi să vă însoţesc cu amabilitate spre uşă. Ne vedem săptămâna viitoare!

I-a însoţit până în stradă pe cei trei musafiri şi a închis apoi magazinul cu cheia.

— Domnii mei, mă duc să mănânc ceva la barul Pi, înainte de a deschide. Vinerea viitoare e rândul lui Samuel să ne invite. Ne vedem la el. Apropo, Samuel, nu vrei să mă-nsoţeşti până la bar? Aş vrea să-ţi povestesc ceva.

— Bine. Băieţi, pe săptămâna viitoare!

După ce s-au despărţit, cele două perechi au plecat în direcţii opuse. Samuel şi Artur au luat-o încet şi în linişte pe strada goală, până la Plaça de Sant Josep Oriol. Un cerşetor, aflat într-un colţ al pieţei fredona monoton ceva, abandonat printre visele sale, acompaniat de două sticle de vin prost deja golite. Corpul său uscăţiv transmitea o senzaţie de abandon, aşa cum era, învelit într-o pătură la fel de jerpelită ca sufletul lui. Artur s-a apropiat de el, zâmbindu-i cu blândeţe:

— Ce faci, Pomés? Ai obţinut cât trebuia pentru pensiune?

— Ei, vedeţi dumneavoastră, domnule Aiguader, a răspuns arătând spre o batistă în care străluceau câteva monede de mică valoare, inimile locuitorilor Barcelonei sunt de neclintit, mai ceva ca Gulliver în ţara piticilor.

Artur a băgat mâna în geantă şi i-a dat bătrânului o bancnotă.

— Ai aici destul cât să-ţi iei ceva de mâncare diseară şi pentru o pensiune decentă. Dar vezi, să nu-i cheltui pe vin! Par o placă stricată, dar ştiu foarte bine c-ai mai făcut asta nu doar o dată. Eu o să merg să mănânc ceva împreună cu prietenul meu, aşa că, atunci când o să ies din barul Pi, sper să-ţi fi întins aripile şi să-ţi fi luat zborul din colţul ăsta: după

cincisprezece ani, mi se pare că a luat forma spatelui tău, aşa că nu ţi-l mai ia nimeni.

— Domnule Aiguader, iată că încă mai există cavaleri ca pe vremuri, deşi, din păcate, fac parte dintr-o specie pe cale de dispariţie. Nu vă faceţi griji, o să dispar de aici în direcţia Casei Felisa, o pensiune respectabilă şi unde acceptă atât cupluri pasionale, cât şi dezrădăcinaţi ca mine… atâta vreme cât au cu ce plăti.

Cerşetorul s-a ridicat cu greu şi a dispărut pe Carrer del Pi. Artur şi Samuel s-au aşezat la o masă din piaţa aproape goală la orele acelea. Chelnerul s-a apropiat cu amabilitate de ei, iar Artur a cerut nişte calamari la tigaie, specialitatea casei. A mâncat în linişte, până ce Samuel a deschid vorba:

— Ştii la fel de bine ca mine că va sfârşi prin a-i da pe băutură.

— Posibil, dar cine sunt eu ca să-i spun pe ce să-i cheltuiască… Lasă-l în pace, să se refugieze în lumea lui de vise! Cea în care trăim nu prea are ce să-i ofere, poate doar nişte picioare-n fund de la golanii de pe-aici. Cu puţin noroc, îi va ajunge cât să se simtă bine şi să plătească pensiunea. În plus, uită-te la el: mi-l amintesc de când era tânăr, cine-ar fi crezut că avea să-şi petreacă viaţa dintr-o beţie într-alta? Şi pe vremea aia, cum a sfârşit el putea sfârşi oricine.

— Exagerezi, dar o faci pentru că ai un suflet mare.

— Nu voi recunoaşte generozitatea ca pe un defect, ceea ce nu înseamnă că, prin opoziţie, ar trebui să fie o virtute.

Artur şi-a terminat masa în linişte. În cele din urmă, Samuel a hotărât să treacă la subiect:

— Hai, spune-mi, ce se-ntâmplă? Te văd îngrijorat.

Artur s-a scărpinat pe lobul urechii drepte, aşa cum făcea de fiecare dată când era nesigur sau nehotărât.

— În dimineaţa asta, la prima oră, Francezul a venit să mă vadă.

Spunând aceste cuvinte, a simţit că i se ia o piatră de pe inimă.

— Şi? E puţin neobişnuit, dar nu mi se pare ieşit din comun, a comentat Samuel.

— Tocmai avem o afacere în curs de finalizare.

— Înţeleg, a încuviinţat Samuel, care şi-a dat seama atunci că într-adevăr comportamentul Francezului era neobişnuit.

— Deşi operaţiunea a fost deja făcută, cumpărătorul s-a răzgândit. Francezul s-a prezentat în magazin, cerându-mi să rezolv problema. I-am spus că nu putem introduce pe piaţă o lucrare de asemenea dimensiuni şi caracteristici mai devreme de câteva luni, lucru care nu i-a picat tocmai bine. Mi-a cerut informaţii despre cumpărător; evident că am refuzat să i le dau. Apoi a spus că trebuia să acopăr eu valoarea lucrării.

— I-ai achitat plata convenită?

— Fireşte, cu asta n-au fost probleme. Clientul nu dăduse nimic în avans, pentru că era de încredere, dar, când s-a retras a plătit suma integrală. Totul e-n regulă.

— E o lucrare mare? s-a aventurat Samuel.

— Da, şi foarte valoroasă.

— Pesemne că e la loc sigur. El ştie unde…

— Bineînţeles că nu ştie, ce, crezi c-am înnebunit?

— De ce eşti aşa de susceptibil şi nervos?

— Îmi cer scuze, nu-i corect să mă descarc pe tine pentru propriile greşeli. Da, sunt, a recunoscut cu supărare Artur după un oftat lung. Dar cred că am toate motivele. Înainte de a părăsi magazinul, m-a ameninţat. Mi-a dat termen până luni să fac rost de bani. Samuel, am stat de-atâtea ori de vorbă cu Francezul, dar, pentru prima dată în douăzeci de ani, mi-a făcut impresia că şi-ar pune în practică ameninţarea.

— Înţeleg.

— Spune-mi, tu ce-ai face?

— Păi, comportamentul lui pune în pericol toate înţelegerile dintre voi, nu-ncape îndoială. Din câte ştiu eu, nu şi-a mai ameninţat niciodată colaboratorii.

— Aşa e. Ştim cu toţii că, uneori, Francezul mai sare calul. În plus, pare că acum are ceva probleme financiare. Şi adevărul e că, deşi nu prea îmi vine uşor să recunosc, sunt puţin îngrijorat.

Samuel a dat din cap neîncrezător, puţin surprins de atitudinea neobişnuită a Francezului.

— Nu e prima oară când se enervează, dar e prima când se poartă aşa. Ăsta e preţul pe care trebuie să-l plătiţi pentru serviciile lui. E cel mai bun. Nu-i stă în cale decât temperamentul lui prostesc. E un tip irascibil şi voi i-aţi tolerat obrăzniciile astea, nu uita!

— Nu, n-am uit. Dar sunt îngrijorat. De la o vreme, a devenit mai agresiv. Apare aşa, în magazin, în plină zi… Cred că a cam luat-o razna şi adevărul e că ne putem deconspira oricând. Acum doi ani, era cât pe ce să-l prindă în afacerea aia nenorocită a lui Tortosa şi de atunci nu face decât să-şi pregătească retragerea, pe care o amână de la lună la lună, alegând în schimb afaceri tot mai riscante, dar mai bănoase.

— Bine, hai, linişteşte-te! Nu cred că e chiar aşa de grav. Mi se pare că e mult zgomot pentru nimic. Îmi ceri sfatul? Aşa e firea lui, o să-i treacă! a tras Samuel concluzia.

— Din calmul asta al tău se vede că ameninţarea planează asupra mea, nu a ta! i-a tăiat-o Artur arţăgos.

— O observaţie de prost-gust, i-a răspuns Samuel, fără să se supere. Atunci, de ce-mi mai ceri părerea?

— Eu… iartă-mă! Artur a oftat. Treaba cu Francezul m-a cam dat peste cap.

— Ar fi trebuit să rupi legăturile cu el acum câţiva ani. N-am înţeles niciodată de ce ai continuat afacerile cu el, atunci când ţi-am propus să-l laşi, în ’79. Artur, Artur, lucrurile astea ne depăşesc, nu sunt pentru noi! Îmbătrânim şi nu mai avem nevoie de bani. Anii trec, iar interesele noastre nu mai sunt aceleaşi ca pe vremuri. Lasă generaţiile tinere să se războiască cu el!

— Nu te-aştepta să procedez la fel ca generaţiile astea mai noi, care ţi-au salvat afacerea de la faliment.

Samuel l-a privit cu neîncredere pe prietenul său. Nemulţumirea sa a devenit evidentă atunci când a lovit cu pumnul în masa de metal, eliberând toată furia şi atrăgând atenţia celorlalţi clienţi de la masă.

— Nu mi-aş fi închipuit că discuţia cu Francezul te va enerva atât de tare, încât să-ţi pierzi buna-cuviinţă! a răspuns Samuel, care abia îşi putea stăpâni furia.

Artur şi-a scărpinat din nou lobul urechii înainte de a răspunde. Ştia că-l jignise pe colegul şi prietenul său prin faptul că-i amintise de vremurile grele prin care trecuse afacerea lui şi care se rezolvaseră prin asocierea cu Mariola Puigventós, dar un orgoliu greu de stăpânit l-a împiedicat să-şi ceară scuze a treia oară. S-a simţit copleşit de o tristeţe vinovată.

— Se prea poate să nu-ţi convină, dar adevărul e că afacerea ta nu mai mergea, şi numai prin asocierea cu Mariola ai reuşit să nu tragi obloanele. Dacă nu am vrut să mă lipsesc niciodată de serviciile Francezului a fost tocmai pentru că acestea îmi asigurau nişte venituri care-mi permiteau să-mi concentrez activitatea de anticariat pe adevăratele mele interese. Atunci când tu ai ales să pui punct oricărei legături cu el, ştiai foarte bine la ce te expuneai, ţi-ai asumat riscurile şi oricum simţeai că treaba se cam stricase. Cu toate astea… Cu toate astea, anii nu trec în zadar şi… Mi se pare că nu fac altceva decât să spun prostii. Acum regreta vorbele pe care le spusese. Poate că ai dreptate şi ar trebui, la rândul meu, să mă retrag, poate c-a venit momentul, iar eu nu vreau să recunosc. Poate c-ar trebui să mă retrag nu doar din activitatea asta, ci ar fi momentul să trag obloanele cu totul, definitiv.

Samuel l-a privit surprins, lăsând tristeţea să ia locul supărării. Nu avea niciun rost să se contrazică cu vechiul său prieten pe marginea unor chestiuni care erau până la urmă, adevărate.

— Ei, hai, nu te mai îngrijora! Sincer, mă-ndoiesc c-o să fie aşa cum spui. O să uite imediat ce-o să se calmeze.

— Ai dreptate, mai bine să nu mă mai gândesc.

S-au privit şi, din nou, liniştea s-a interpus între ei. Îşi spuseseră adevăruri dureroase. Artur a simţit cum un zid invizibil se ridicase între ei, din cauza nervozităţii şi a lipsei lui de tact. Plin de regrete, dar lipsindu-i curajul de a-şi recunoaşte greşeala, s-a ascuns în spatele unei indiferenţe prefăcute.

— Trebuie să deschid magazinul. După cum ţi-am spus, Mariola nu va veni decât mai târziu. A, apropo, să nu uit: dacă ai chef de o distracţie pe cinste, Mariola a insistat să îţi amintesc de reuniunea pe care tatăl ei o organizează în Boulevard dels Antiquaris.

— N-o să vin.

De obicei, stătea departe de viaţa socială din domeniul, dar, în situaţia particulară în care se afla, lucrul pe care şi-l dorea cel mai puţin era să păstreze legătura cu ceilalţi colegi, legătură care nu ar fi făcut decât să-i amintească, prin simpla lor prezenţă, de figura ameninţătoare a Francezului.

Am prea mult de lucru ca să-mi permit să pierd timpul la astfel de petreceri. Dacă o să mă ocup tot weekendul de clasificare, aş putea termina până luni. Te rog să le transmiţi scuzele mele, şi explică-i bătrânului Puigventós şi frumoasei sale fiice care sunt motivele pentru care nu pot veni. Sigur vor înţelege.

— Aşa voi face, deşi Mariola nu va fi prea încântată. E destul de supărată pe tine, fiindcă nu vii niciodată la întrunirile noastre. Când nu e una, e alta, şi ştii foarte bine cât de mult te respectă.

— Trebuie să-mi stabilesc prioritătile. Munca mea e cea mai mare distracţie pentru mine.

— Bine, pe luni, atunci!

S-au ridicat. Artur a plătit şi a lăsat un bacşiş generos, apoi, fără să dea mâna, fiecare a luat-o spre afacerea lui.

După-amiaza de vineri a fost bogată în clienţi. De obicei, vinerea, în magazin apăreau cupluri de diferite vârste, dornice să-şi decoreze casele cu tot felul de antichităţi şi, cu toate că lui Artur, ca un bun anticar ce era, îi făcea plăcere să-i servească, vecinătatea cărţilor din birou îi stimula imaginaţia, iar nerăbdarea de a ajunge la ora închiderii creştea. După ora opt, a coborât jaluzelele de la intrare şi a urcat în birou, unde s-a cufundat în lectura cărţilor, până târziu în noapte. La trei dimineaţa, a părăsit magazinul şi s-a dus să se culce în casa din Vallvidrera.

În dimineaţa următoare, s-a trezit târziu, pe la zece. A luat micul dejun în linişte, a răsfoit ziarele de dimineaţă pe terasă, ca de obicei, şi s-a întors

la Barcelona. Vremea frumoasă, ca într-o zi de vară, a contribuit în mare măsură la succesul procesiunii de Sant Jordi, care a înregistrat un nivel de participare foarte ridicat. Străzile erau pline; pe Ramblas era atât de multă lume, încât, după ce a lăsat maşina în parcarea de la Carrer Hospital, Artur n-a putut rezista tentaţiei de a face o mică plimbare până la port, înainte de a se întoarce la magazin şi la minunatele şi provocatoarele mistere pe care cărţile familiei Casadevall le ascundeau. A profitat de ocazie pentru a lua prânzul în Londres, deşi nu îi era foarte foame; ştia că, odată ce s-ar fi apucat de lucru, orele aveau să treacă aşa de repede, încât nu numai că ar fi uitat să mănânce de prânz, dar ar fi sărit chiar şi peste cină.

A intrat în magazin prin strada Carrer del Pi şi a lăsat uşa deschisă, dar cu jaluzelele trase, pentru a aerisi puţin. Clădirea era foarte veche, iar pereţii răspândeau acel miros inconfundabil de umezeală şi mucegai. Dacă lăsa uşa deschisă, lemnul se mai oxigena şi evita ca umezeala să se impregneze peste tot.

Toată ziua de sâmbătă, a lucrat numai la ciudatul manuscris Casadevall. Cartea nu era un jurnal propriu-zis, ci mai degrabă un registru, deşi cuprindea şi impresii ale autorului, pe care l-a identificat ca fiind ajutorul arhitectului-şef, de pe la începutul secolului al XV-lea. L-a identificat pe posibilul redactor al textului original ca fiind arhitectul-şef Casadevall, care deţinuse acest post între anii 1398 şi 1424. I-a fost imposibil să-l identifice şi pe autorul notelor de pe margine şi putea să spună cu mâna pe inimă că manuscrisele şi corespondenţa veche pe care le studiase de-a lungul timpului fuseseră atât de greu de descifrat precum acel text enigmatic. Pe măsură ce timpul trecea, lectura aplicată a manuscrisului şi a adnotărilor sale a început să-i dezvăluie fapte nemaipomenite. A transcris pe nişte ciorne diversele comentarii mai puţin clare, pe care trebuia să le verifice cât mai repede, dar, pe măsură ce progresa, textul se dovedea a fi atât de misterios şi de criptic, încât a preferat să continue încercările febrile de descifrare a secretelor ascunse de veacuri decât să dea o fugă până la bibliotecă sau la arhive pentru a verifica informaţia.

Când s-a uitat din nou la ceas, era deja două noaptea. Prima încercare de traducere a documentului îi luase treisprezece ore de muncă neîntreruptă; chiar şi pentru un expert în limbi clasice ca el, scrisul înghesuit al arhitectului complicase foarte mult lucrurile. Cu ochii obosiţi şi nevoia urgentă de a merge la toaletă, a căzut la înţelegere cu el însuşi să încheie lucrul. Îl durea spatele; pe uşa încă deschisă, intra aerul rece al nopţii. În magazin se făcuse frig. S-a dus la toaletă, şi-a luat jacheta şi s-a pregătit să plece spre casă. A privit insistent manuscrisul Casadevall. Pentru prima oară după mulţi ani, a simţit o împunsătură de teamă. Nu era angoasa pe care o simţise după discuţia cu Francezul; era ceva mult mai înspăimântător, care acum lua naştere în interiorul său şi care îşi avea rădăcinile într-o poveste incredibilă. Era o teamă profundă, din străfunduri, incontrolabilă, care creştea uşor-uşor, dar fără întrerupere, în pofida vârstei, a experienţei, a siguranţei de sine. A luptat cu ea şi a învins-o, nu fără efort.

S-a hotărât să ia volumul cu el acasă, dar, cedând unui instinct necunoscut până atunci, l-a ridicat şi, cu îndemânarea specifică experienţei şi cunoştinţelor acumulate, a desfăcut firele care legau vechile foi de copertă. A făcut acelaşi lucru cu unul dintre vechile exemplare din biblioteca sa de lucru, de dimensiuni asemănătoare şi de mică valoare, primul volum din *Exerciţiul perfecţiunii*[5], şi a schimbat conţinutul, fixând foile cu lipici. A aşezat cartea Casadevall pe raft, pierdută printre alte sute de exemplare de o valoare relativă, doar pentru specialişti. A luat volumul rămas şi a părăsit magazinul, ducând cu el paginile cărţii înlocuitoare; l-a aruncat într-un coş de gunoi de pe drum. Conţinutul acelui manuscris trezise în el o frică atavică de necunoscut, pe care crezuse că o depăşise odată cu trecerea timpului şi împlinirea unei vârste mai înaintate.

Strada era pustie. De la magazin până la Plaça del Pi abia dacă erau o sută de metri, pe care i-a străbătut neliniştit. A respirat uşurat odată ajuns în piaţă. Barurile începeau să închidă. Artur a profitat de prietenia pe care o legase cu patronii unuia dintre ele, după ani mulţi de convieţuire în acelaşi cartier, pentru a lua o cină frugală, deşi localul avea deja jaluzelele trase.

Apoi, a traversat Ramblas şi, odată ajuns în parcare, s-a urcat în maşina care urma să îl ducă acasă, unde avea să se bucure de o binemeritată odihnă.

Dimineaţa a sosit răcoroasă şi înnorată. Vremea bună de weekend părea să se fi adunat toată în ziua de sâmbătă; dimineaţa, cu adevărat tristă, crestată de rafale reci care veneau din încă ninşii Pirinei, invita la odihnă şi lâncezeală în vârful patului. Dormise prost. Vise ciudate pe care nu le mai avusese niciodată îi invadaseră noaptea grea, petrecută mai mult într-o moţăială incomodă. Orele au trecut anevoie: Artur auzea melodia pe care ceasul din salon o cânta la fiecare sfert de oră, în vreme ce mintea sa, bântuită de revelaţiile pe care credea că le descoperise în cartea Casadevall, îşi închipuia scene delirante care se succedau una după alta, care creşteau şi depăşeau închipuirea unui bătrân anticar. S-a trezit cu câteva secunde înainte de a suna ceasul, la fel ca în vremurile de mai demult, când grijile nu-i dădeau pace. Era obosit, dar avea mult de lucru, atât de mult, încât a dejunat mai simplu ca niciodată şi nici n-a stat să citească ziarele. Nu s-a oprit decât în bibliotecă, pentru a lua anumite cărţi care ar fi putut să-i fie de folos; în acel moment, şi-a amintit de scrisoarea aceea lungă pe care trebuia să i-o trimită fiului său şi care se găsea pe masa din birou. Era cel mai potrivit moment pentru a o finaliza, căci ar fi putut adăuga o veste surprinzătoare care, cu siguranţă, l-ar fi interesat pe fiul lui, a cărui imaginaţie bogată îl făcuse să se îndrepte spre meseria de scriitor. A mâzgălit câteva rânduri grăbite în încheiere, a băgat scrisoarea într-un plic pe care a scris adresa şi a lipit timbrele necesare. A topit cu bricheta o bucată de ceară pentru sigiliul cu care îşi însemna scrisorile şi, a aplicat cu putere inelul cu iniţiala sa, nu înainte de a pune pe el o picătură de ulei, pentru ca ceara să nu se lipească. Ţinând scrisoarea în mână, a ieşit din casă şi s-a urcat în maşină; nu s-a oprit decât o clipă la cutia poştală din piaţă, unde a lăsat scrisoarea înainte de a se întoarce în oraş.

A lucrat toată ziua. A studiat transformările de tot felul prin care trecuse oraşul vechi, cu ajutorul unei hărţi improvizate pe hârtie de calc, a reuşit să afle informaţii suplimentare despre familia Casadevall şi a situat figura arhitectului în contextul istoric. Şi-a reactualizat vechile cunoştinţe despre

cărţile cabalistice, necunoscute majorităţii, şi care îi făceau cinstea de a se odihni pe rafturile din biblioteca sa, fundamentale în momentul acela. Concluziile sale confirmau veridicitatea unei bune părţi din enigmele pe care le ascundea textul. Pentru a confirma anumite impresii, i-a dat un telefon lui Samuel, care a încercat să-i răspundă cum a putut mai bine, deşi întrebările fuseseră în mod deliberat ambigue. De fapt, odată ce Artur a obţinut diferite date aparent complementare, practic i-a închis telefonul în nas, lăsându-şi vechiul prieten cu gura căscată. Informaţiile de la Samuel i-au fost utile pentru a-i confirma bănuielile şi, în plus, pentru a risipi răceala ivită între cei doi, în urma discuţiei de vineri.

Nu mai trebuia decât să obţină informaţii directe legate de Casadevall, iar pentru asta trebuia să consulte caietele de sarcini şi registrele construcţiei, adăpostite în arhivele catedralei din Barcelona, de la arhiepiscopie. Trebuia să se înarmeze cu răbdare şi să aştepte ziua de luni pentru a schiţa câteva linii referitoare la caracterul şi la comportamentul arhitectului-şef Casadevall, sarcină pe care o considera fundamentală în investigaţia lui. Cu datele pe care le putea obţine, era convins că avea să-şi atingă scopul: începea să-şi imagineze despre ce putea fi vorba şi se delecta cu apariţia misterului şi cu rezolvarea sa iminentă.

Când a ajuns la această concluzie, trecuseră deja ore bune de când se înnoptase. A aşezat cartea camuflată pe raft şi s-a pregătit de plecare. Atunci, nişte bătăi în geamul uşii l-au anunţat că nu era singur. Întunericul din sala de prezentare îl împiedica să vadă cine putea fi. În ciuda vârstei sale, Artur nu era un fricos.

— Cine-i acolo?

— Sunt eu, Artur. Am venit să vorbesc ceva cu tine.

Artur, neliniştit din cauza orei înaintate, a recunoscut imediat vocea.

— Nu mi-aş fi închipuit că vei veni aici la ora asta, e foarte târziu!

— Uite ce e, am păţit un necaz şi m-am gândit că tu m-ai putea ajuta.

— Bine, hai să vedem ce putem face! Urcă, sunt în birou! a spus în timp ce apăsa pe întrerupătorul care deschidea uşa.

Umbra a înaintat cu prudenţă, ferindu-se de obiectele din magazin, şi a urcat pe scări.

— De unde ai ştiut că sunt aici? a întrebat Artur suspicios.

— Din întâmplare, am văzut lumină şi m-am gândit că eşti încă aici. M-am mirat, e destul de târziu şi am crezut că poate ai uitat-o aprinsă. Dar nu, tu lucrai de zor.

— Pasiunea acestui bătrân, după cum bine ştii, este munca. Iar azi am descoperit ceva care poate să merite efortul, o cheie ascunsă pe care mi-am propus s-o dezleg mâine.

— O cheie? Ce cheie?

— Pentru ceea ce ascunde manuscrisul, a surâs Artur. Dar prefer să păstrez tăcerea, până la confirmarea tuturor datelor. Deocamdată, nu am să spun mai multe. S-a întors cu spatele, în vreme ce aşeza foile pline de notiţe într-un sertar din birou. Cu ce pot să te ajut?

— Cu nimic, a venit răspunsul laconic.

Umbra, care se afla în spatele lui Artur în momentul în care acesta s-a întors ca să facă ordine pe masă, a luat un prespapier greu din marmură, l-a ridicat cu amândouă mâinile şi l-a pogorât cu toată forţa în capul bătrânului, care chiar în momentul acela se ridica, surprins de ciudata declaraţie pe care o auzise. Mişcarea bruscă a lui Artur a deviat lovitura din moalele capului, dar a nimerit clavicula. Un pocnet surd de oase rupte a răsunat în magazin. Anticarul şi-a pierdut echilibrul şi ar fi căzut pe podea dacă forţa loviturii nu l-ar fi proiectat peste birou. A reuşit să se întoarcă, deşi braţul stâng atârna inert pe lângă corp; expresia de pe faţa lui arăta, mai presus de durere, o absolută surpriză.

Neperturbată, umbra a ridicat a doua oară prespapierul. Artur a încercat să-şi protejeze capul cu braţul sănătos şi a evitat, într-o oarecare măsură, forţa loviturii, care i-a atins craniul într-o parte. A căzut la pământ, cu chipul însângerat; bucata rece de marmură deschisese o rană mare de la frunte până la ureche, din care curgea mult sânge. S-a ridicat, gâfâind, lângă scară şi s-a uitat la umbra care, după cum şi-a dat seama privind-o în ochi, avea să-l trimită pe lumea cealaltă.

— De ce? a reuşit să murmure cu glas stins. De ce?

Umbra a ridicat a treia oară prespapierul, care acum a lovit din plin chipul lui Artur. Impactul puternic l-a împins spre balustradă, care a cedat sub greutatea bătrânului. Corpul a căzut în gol şi s-a oprit pe altarul de marmură care provenea dintr-o veche biserică abandonată şi care, în magazinul lui Artur, servea drept centrul nevralgic al expoziţiei. Vizitatorul s-a uitat cu prudenţă; învăluit în umbră, corpul zăcea nemişcat pe altar. Liniştea restaurată a fost spartă de glasul triumfător al umbrei.

— Pentru că ceea ce ai găsit tu trebuie să fie al meu! i-a răspuns cuiva care nu mai putea să-l audă.

A strâns diapozitivele pe care Artur le făcuse în timpul săptămânii, apoi a extras notiţele din sertarele în care se aflau. A căutat cartea în birou, dar n-a găsit-o. Cu nerăbdare, a împrăştiat pe jos cărţile de pe masă, dar nici acolo nu era. S-a întors la masă: secreterele de epocă aveau, de obicei, câte un sertăraş secret, unde puteau fi ascunse documente şi chiar mici cărţi. Sertarele din partea dreaptă se deschideau toate, dar dintre cele din stânga lipsea unul. A cotrobăit prin ele şi nu i-a luat mult până să dea peste arcul care deschidea sertarul secret. Spre dezamăgirea lui, nici acolo n-a găsit nimic.

Nervos, a căutat încă o dată prin sertare şi printre cărţile de pe jos, cu acelaşi rezultat, însă. Nerăbdător, a lovit cu piciorul, gâfâind, fotoliul lui Artur, până când l-a dărâmat.

S-a uitat prin biblioteca din birou. A trecut în revistă titlurile volumelor de două ori, dar nici acolo nu era nimic.

— Fir-ar să fie de treabă! a murmurat. Pesemne că e în casa din Vallvidrera. Nu mai e nimic de făcut, decât poate…

Un geamăt surd i-a atras atenţia. A stins lampa de pe birou şi a coborât scările. S-a apropiat de corpul lui Artur. Spre surprinderea lui, acesta încă trăia, deşi nu mai era conştient. Lângă altar, pe o mică panoplie, se afla o colecţie de cuţite de scrisori din argint, cu mânere din sidef, care aşteptau un cumpărător, dar care au dat peste un asasin. L-a luat pe cel mai lung dintre ele şi i l-a înfipt lui Artur în spate, între două coaste, în dreptul inimii.

— Nu te pot lăsa să trăieşti, a murmurat ca pentru sine. Dar prelungirea agoniei celui învins nu-i face nicio cinste învingătorului.

A aşteptat câteva clipe pentru a se convinge de moartea bătrânului. Băgând mâna în buzunar, a găsit un mănunchi de chei. A ieşit cu prudenţă afară; cădea o ploaie fină şi, după cum era de aşteptat, strada era pustie. Şi-a acoperit chipul şi a luat-o în direcţia portului.

1 Sant Jordi, patronul spiritual al Cataloniei. (N. tr.)

2 Asociaţie de „cetăţeni onorabili“ care controlau economia şi exercitau o puternică influenţă politică. (N. a.)

3 Paulus Venetus (1368-1428), teolog romano-catolic, logician din Ordinul Eremiţilor Sfântului Augustin. (N. tr.)

4 Ramón Llull (1232-1315), scriitor şi filozof, autor al primei opere majore din literatura catalană. *Ars Generalis* servea drept instrument logic şi raţional în lupta credinţei creştine împotriva celei păgâne. (N. tr.)

5 *Ejercicio de perfección y virtudes cristianas* („Exerciţiul perfecţiunii şi virtuţii creştineşti“), Alonso Rodríguez, clasic al literaturii spaniole mistice. (N. tr.)

2

Un bărbat tânăr, de vreo treizeci şi cinci de ani, stătea în faţa unui ecran de calculator şi tasta liniştit, ba chiar cu reţinere. Dintr-odată, ca posedat, şi-a schimbat ritmul scrierii. Literele apăreau pe ecran cu o viteză incredibilă; părea cuprins de un atac brusc de inspiraţie, de care îşi dorea să profite, fiind conştient că, în orice clipă, ar putea să dispară. Era scriitor de profesie şi ştia perfect cum îi funcţionează mintea: era o muncă constantă, dar accesele acelea erau cea mai bună parte a activităţii sale şi trebuia să profite de ele.

Sub părul castaniu ciufulit, ochii săi căprui dansau, urmărind pe ecran cuvintele pe care degetele le creau pe tastatură, într-o încercare inutilă de a ajunge la viteza gândurilor. Limba mângâia cu încântare buzele fine, ca şi cum ar fi simţit gustul dulce al operei recent create şi bine concepute.

A păstrat ritmul frenetic timp de câteva minute, poate douăzeci, ceea ce a însemnat două pagini pe care, fără falsă modestie, le-a considerat excelente. Trecuse o săptămână de când trebuia să termine cea de-a şasea carte a sa, cu două luni înainte de termenul-limită stabilit de editorul său, dar nu găsea un final potrivit. Acţiunea se dezvoltase independent de planificarea sa, impunându-i un final diferit de cel iniţial, lucru care i se mai întâmplase şi cu alte cărţi. A căutat prin toate mijloacele să conducă acţiunea conform planului pe care şi-l făcuse, dar, în cele din urmă, a trebuit să accepte ceea ce era evident: nu exista altă posibilitate logică pentru finalul cărţii decât cea pe care o indica acţiunea. Tocmai terminase, când a fost cuprins de inspiraţie; după câteva minute, i-a reuşit tot ce nu putuse face în ultimele şapte zile.

A trecut toată informaţia pe un stick de memorie şi a făcut o copie de siguranţă a fişierului înainte de a închide calculatorul. S-a ridicat şi s-a dus la fereastră. Purtând o pijama veche bleumarin Enrique şi-a lipit fruntea senină de geam. Era înalt, avea un metru şi optzeci şi cinci de centimetri, şi destul de corpolent. Nu i-ar fi stricat să mai dea jos câteva kilograme. Avea pielea închisă la culoare. Nasul acvilin s-a turtit pe geam, într-un efect comic. A rămas aşa câteva secunde şi a oftat adânc; poziţia se dovedea a fi

incomodă, dar, judecând după cercul pe care pielea sa uleioasă l-a lăsat după ce s-a desprins de geam, şi care se mai vedea pe ici, pe colo, probabil că o adopta destul de des. A ajuns să-şi contemple imaginea în geam: îndepărtată şi neclară, aşa cum de altfel se vedea pe el însuşi. Părea pierdut şi aşa voia să se imagineze, ca şi cum s-ar fi întors dintr-o lume de vis, acolo unde, de fapt, îşi petrecea o bună parte din viaţă, atât de diferită de cea reală, dar care avea o perfecţiune şi o coerenţă ce o transformau într-o alternativă serioasă. Părul ciufulit, privirea pierdută şi cearcănele, ţinuta neglijentă din cauza muncii concentrate şi desfăşurate în propria casă, în singurătate, nu-l împiedicau să se recunoască în acea figură stângace. Da, era chiar el: fruntea senină şi nobilă, privirea puţin înstrăinată de acei ochi mari şi căprui, sprâncenele sale cam groase şi bine definite, nasul pe care mereu l-a considerat elegant, mandibula mai mult prelungă decât lată. Da, era chiar el şi se întorsese încă o dată din lumea scriitorilor, din locul acela magic unde se pierduse în ultimele luni, până aproape de a se izola total de viaţa reală.

Privirea i-a căzut inevitabil asupra golfului. Cerul era senin, iar soarele strălucea cu putere. În astfel de zile, contemplarea Golfului de la Concha reprezenta un adevărat privilegiu. La poalele Muntelui Igueldo, unul dintre cei doi care străjuiau apele imprevizibile ale Mării Cantabrice, în cel mai frumos loc de pe toată coasta, Enrique şi-a lăsat gândurile să zboare până în ziua aceea nu foarte îndepărtată, în care se mutase acolo. Şi-a amintit cum, după ce s-a instalat, a fost incapabil să scrie vreun rând timp de două luni, captivat de perfecţiunea enigmatică şi răvăşitoare a golfului. Îşi aşezase biroul sub o fereastră circulară, care îi permitea să contemple toată partea dinspre mare a oraşului San Sebastián şi era suficient să ridice privirea din calculator pentru a se pierde în acel peisaj. Era atât de fermecat, încât chiar s-a gândit, nu doar o dată, la posibilitatea de a se muta din nou, într-un loc unde să nu fie distras de atâta frumuseţe, pentru că nu încăpea nicio îndoială că acea contemplare a golfului de la Concha îi afecta capacitatea creativă. În cele din urmă, în cea de-a treia lună, a reuşit, după multe eforturi, să se aşeze în faţa calculatorului şi să învingă magnetismul priveliştii. Dar totul

are un preţ, iar cel pe care Enrique a trebuit să-l plătească a fost mare, deşi plăcut: a reuşit să se concentreze la muncă, totuşi, odată ce aceasta era terminată, nu putea evita să petreacă ore întregi la fereastra sa, contemplând mişcările mareei, transformându-se astfel, aproape pe nesimţite, într-un sihastru modern.

A deschis uşa şi a ieşit pe terasă. O rafală de vânt nordic i-a mângâiat chipul şi l-a readus definitiv la realitate. A aruncat o privire spre orizont, confirmându-şi astfel impresia: vântul sufla puternic, spulberând spuma mării. A căzut un moment pe gânduri, apoi s-a îmbrăcat repede cu primele lucruri care i-au picat în mână din şifonierul din dormitor: blugi, încălţăminte sport, tricou şi un jerseu albastru cu însemne maritime. A deschis un sertar mic dintr-un dulap vechi din hol şi a scos un mănunchi de chei. A coborât scările în fugă; poştaşul tocmai băga scrisorile în cutiile poştale. În cea cu numele de Enrique Alonso, două plicuri mari şi câteva scrisori aşteptau să fie ridicate. A şovăit o clipă, dar s-a hotărât să le ia la întoarcere. A urcat în maşină, o dubiţă veche pe jumătate ruginită atât din cauza umezelii şi a ploii, cât şi a neglijenţei proprietarului, şi s-a îndreptat spre centrul oraşului. A ajuns în câteva minute şi a parcat dărăpănătura de maşină într-o parcare de pe *boulevard*, lângă primărie. A ieşit din maşina, nici măcar nu s-a obosit să pună alarma, şi şi-a continuat drumul, coborând cele câteva scări ale digului, pentru ca apoi să traverseze punţile mai multor iahturi ca să ajungă la propriul velier, denumit *Hispaniola*, ca omagiu şi aducere aminte a celebrei ambarcaţiuni zămislite de imaginaţia fertilă a lui Stevenson[6]. A deschis tambuchiul şi s-a uitat la tabloul de comandă şi emiţătorul radio: totul funcţiona în parametri normali. S-a întors pe puntea iahtului şi a desfăcut funiile, când o voce spartă i-a atras atenţia.

— Ia te uită pe cine avem aici! E chiar scriitorul nostru ilustru!

Un cap chel s-a ivit din iahtul vecin. Era un om în vârstă, la vreo şaizeci şi ceva de ani, cu chipul marcat de frig, căldură, soare şi ploi, îmbrăcat cu o cămaşă veche, decolorată.

— Salutare, Mikel, lup de mare ce eşti! *Zer moduz?*[7]

— *Oso ondo,* prietene, *oso ondo*[8]. Mi s-a părut că aud nişte paşi grăbiţi, dar nu-mi închipuiam c-ai putea fi tu. Pot să ştiu unde te grăbeşti aşa?

— Unde să mă grăbesc? În larg! a răspuns Enrique, fără să-şi ascundă entuziasmul. Am terminat munca, iar acum sunt liber să plec pe mare!

Mikel a lăsat să-i scape un hohot de râs sincer, molipsitor.

— Dar, prietene, vântul n-o să se oprească aşa, cu una, cu două! Ai face bine să stai potolit!

— Nici vorbă! Zâmbetul său sincer a câştigat imediat, aşa cum se întâmpla de obicei, simpatia pescarului retras din activitate. De două luni n-am mai navigat şi aproape că n-am mai ieşit din casă, mai exact am stat şase zile fără să mă ridic de la masă, pentru că nu reuşeam să termin cartea aia blestemată, dar acum sunt în sfârşit liber, şi am de gând să recuperez tot ce-am pierdut. Aşa că retrage-te în copaia aia căreia îi zici barcă şi fă-mi loc!

— Unde vrei să mergi? a întrebat, de data aceasta serios, Mikel. În nord-est, vântul a început să sufle al dracului de tare; au comunicat c-o să se înteţească spre seară, o să fie de forţă şase. Iar odată cu vântul vor apărea şi valurile, de trei sau patru metri. Se apropie o furtună din aia clasică, şi n-am nevoie de un comunicat meteorologic, mi-e de-ajuns c-o simt în oasele astea bătrâne şi reumatice şi în aerul curat.

În timpul mareei, digul înalt din port nu putea împiedica briza tot mai puternică să mângâie chipul lui Enrique şi să-i stârnească şi mai tare dorul de ducă.

— Nu ştiu, a răspuns Enrique cu o strălucire inechivocă în ochi. Voi merge acolo unde mă va duce vântul!

— La fel de nebun cum te ştiu, a confirmat Mikel. Fii prudent: vântul ăsta va fi extrem de înţepător, nici veteranii nu i-ar face faţă, aşa că fii atent la schimbările bruşte de direcţie. Şi lasă emiţătorul deschis!

Enrique a aprobat din cap. A pornit motorul, a dezlegat funiile care legau *Hispaniola* de geamandură şi s-a îndreptat către ieşirea din port. A ridicat vela mare, apoi trinca, a mai dat o tură prin port, în semn de rămas-bun şi omagiu adus frumuseţii care îl înconjura, de la poalele munţilor

Urgull până la plajele din Ondarreta, şi s-a întors, îndreptându-se spre largul mării.

După trei zile, Enrique s-a întors de dimineaţă în portul San Sebastián. Navigase fără ţintă, împins de un vânt puternic despre care ai fi zis că fusese trimis exclusiv pentru plăcerea lui. Cum îl avertizase Mikel, odată cu vântul apăruseră şi valurile, iar navigarea devenise dificilă; dar asta nu făcuse decât să-l ambiţioneze şi mai tare, fiindcă îşi folosise toate resursele disponibile, care nu erau puţine. La bord abia dacă închisese ochii, exact ce-i trebuia pentru a elimina tensiunea finalizării unei noi cărţi. Nu simţea epuizare, ci doar o oboseală uşoară şi sâcâitoare care, aşa cum ştia deja din alte ocazii, aştepta întoarcerea pe pământ pentru a deveni copleşitoare. Mintea sa era atât de alertă, încât a găsit chiar un titlu potrivit pentru carte, lucru care, în general, se dovedea extrem de anevoios, fiind apoi schimbat de editor. „Ăsta nu“, şi-a spus mândru, „ăsta aşa va rămâne.“

Portul din San Sebastián, mic, nu dispunea de prea mult spaţiu pentru iahturi. Pasiunea pentru veliere nu era foarte răspândită printre basci, iar puţinele veliere demne de acest nume erau ancorate în cea mai ferită parte a portului, bord lângă bord, într-un spaţiu atât de mic, încât în alt port ar fi fost destinată micilor barje, nu iahturilor. Enrique a manevrat foarte încet ambarcaţiunea; a pescuit capătul funiei cu un cârlig şi l-a fixat la prora *Hispaniolei.* A aranjat cablurile pe punte şi a închis tambuchiul cu cheia. A păşit pe punţile celorlalte iahturi, pentru a ajunge la scăriţa care ducea la debarcader. Înainte de a pleca spre casă, s-a oprit la o cofetărie de lângă primărie, de unde şi-a făcut provizii serioase de dulciuri, cât pentru două persoane. În drum spre Igueldo, mirosul neplăcut din maşină i-a atras atenţia şi s-a mirat să descopere că principala cauză era chiar el. Trei zile de efort continuu, fără să se spele, indiferent cât s-ar fi udat de la stropii săraţi, îşi aveau preţul lor, dar asta nu făcea decât să intensifice plăcerea băii pe care se gândea s-o facă odată ajuns acasă.

A parcat chiar în faţa intrării. Înainte de a urca, a deschis cutia poştală, pentru a lua scrisorile. Le-a împărţit în trei categorii, dintr-o privire: cea lipsită de interes, alcătuită din scrisori de la bancă şi de la editori şi din

reclame; cea de verificat, cu scrisori de la necunoscuţi – posibili cititori ai cărţilor sale; şi cea interesantă, scrisori de la cunoscuţi şi colegi scriitori. În orice caz, mai presus de toate, era una: cea din partea tatălui său adoptiv, Artur Aiguader.

Înainte de a se dezbrăca, a deschis robinetul de apă caldă, ca să se umple cada cât timp el se pregătea de baie. A profitat de minutele în care apa curgea, ca să mănânce toate prăjiturile şi să deschidă scrisorile. Mereu începea cu cea care prezenta cel mai mic interes: prefera să scape repede de chestiile neplăcute şi să se delecteze apoi cu scrisorile care îl interesau cu adevărat. A avut timp să dea la o parte, într-un teanc, facturile cu termene de plată expirate, ipoteca, extrasele de cont şi alte astfel de lucruri înainte de a se băga în cadă. În mod normal, ar fi deschis scrisorile de la cititori, dar perspectiva de a petrece un timp îndelungat şi plăcut scufundat în apă caldă l-a determinat s-o aleagă pe cea de la tatăl lui, să îndepărteze sigiliul cu care bătrânul îşi etala excentricitatea şi să intre în cadă, atent să nu ude paginile scrisorii.

A început să-i parcurgă atent conţinutul, fiindcă scrisorile lungi trimise de tatăl său erau plăcute, interesante şi inteligente, o combinaţie potrivită de cultură şi bârfă, capabilă să-l satisfacă chiar şi pe cel mai exigent cititor. Dacă, pe lângă asta, mai adăugai şi afecţiunea firească pe care i-o purta Enrique, nimic pe lumea asta nu putea să-l împiedice să-şi concentreze întreaga atenţie asupra scrisorii şi să alunge somnul care ameninţa să-l biruie. Enrique fusese mereu de părere că tatăl său ar fi trebui să fie om de litere, dar Artur răspundea că lumea lui era trecutul şi că acesta nu mai interesa pe nimeni; singurul lucru care-i oferea o profundă satisfacţie era activitatea lui de istoric şi bibliofil, iar pentru asta nu exista nimic mai bun decât să facă exact ceea ce făcea.

Dragul meu fin,

Înainte de toate, iartă-mă că răspund atât de târziu la ultima ta scrisoare. Ai trimis-o cu mult timp în urmă şi, aşa cum se întâmplă de obicei, de vină pentru această situaţie sunt zăpăceala cu privire la chestiunile ce ţin de viaţa personală, precum şi munca multă depusă de cei

care iubesc ceea ce fac. Pe de altă parte, după cum bine ştii, relaţia dintre noi este infinit mai interesantă şi mai specială decât ceea ce se înţelege în termeni strict familiali şi totuşi, n-am putut să nu-mi încalc promisiunea de a răspunde la scrisorile tale într-un termen mai scurt de trei sau patru luni. Te rog să mă ierţi, fiindcă îţi promit că o astfel de întârziere nu se va mai repeta. În treacăt fie spus, reafirm intenţia de a rămâne fidel cuvântului scris, mai presus de toate aceste invenţii moderne ale poştei electronice, care or fi fiind ele foarte utile, n-am nicio îndoială, dar care, alături de altele asemănătoare, vor sfârşi prin a distruge gustul lucrurilor speciale şi deosebite ale vieţii. Drept urmare, resemnează-te cu aceste reminiscenţe ale unui trecut măreţ, care supravieţuiesc într-o epocă de mediocritate spre care modernitatea prost înţeleasă ne conduce.

Dar să schimbăm subiectul, lăsând la o parte aceste ciudate manii ale celui care ţine atât de mult la tine. În ultima ta scrisoare, ai încercat să schiţezi – termen nepotrivit, având în vedere că nu ai fost câtuşi de puţin succint – intriga şi personajele noului tău roman. Mi s-a părut cu adevărat interesantă alegerea temei, fără îndoială originală şi prea puţin abordată până în prezent: „Explorarea relaţiei de convieţuire între doi îndrăgostiţi cu nelinişti diferite şi analizarea sentimentelor şi a reacţiilor lor, ca şi cum ar fi nişte animale de laborator.“ Interesant, ba chiar curios.

Crezi oare că îţi poţi manipula personajele în acest scop? Un astfel de joc cu teme pe care nu le-ai stăpânit niciodată este o imprudenţă pe care doar o minte naivă, cu o pregătire sumară şi cu evidente limitări structurale ca a ta, ar putea îndrăzni s-o atace. O imprudenţă atât de mare va avea un singur rezultat: dezastrul. Tu, care nu te-ai evidenţiat niciodată prin inteligenţa de a stabili şi a menţine relaţii personale – mă refer, fireşte, la relaţiile de cuplu –, ai pretenţia să explorezi un univers necunoscut? Eşti specialist în a face lucrurile pe dos. (Apropo, ce mai face Bety? Mai ştii ceva de ea?) Drept urmare, pretenţia ta de a realiza o analiză constructivă şi obiectivă a unui cuplu mi se pare extrem de complexă, dacă nu chiar imposibilă. Dacă editorul tău ţi-a dat mână liberă, n-am nicio îndoială că e

la fel de nebun ca tine… ori că-ţi datorează prea multe pentru a-ţi refuza acest capriciu.

Mi te imaginez stând în faţa calculatorului, chinuindu-te în van să creezi intriga care să atragă atenţia cititorului şi îmi vin în minte expediţiile conduse de curajoşii (deşi n-au fost altceva decât o şleahtă de criminali puşi pe jaf şi înavuţire) exploratori ai Lumii Noi, expediţii care au avut loc la începutul secolului al XVI-lea: nu ale celor care şi-au atins scopurile, precum Pizarro, Cortés sau Jiménez de Quesada, ci acelea ale lui Dortal, Ordás, Dalfinger, Federmann, Benalcázar… Îţi mai aminteşti poveştile pe care ţi le spuneam când erai mic şi care-ţi plăceau atât de mult, dar care îi aveau drept eroi pe aceşti aventurieri nesăbuiţi? Nu ştiau încotro se îndreptau şi, ca urmare a propriei ignoranţe, au ratat cu câteva zile de mers destinaţia dorită, ajungând pe pământuri pustii, unde au fost loviţi de toate nenorocirile posibile şi, într-un final, de sfârşitul irevocabil care ne aşteaptă pe toţi. Da, vei căuta, dar nu vei găsi locul, iar asta pentru că nu e la îndemâna ta.

Deşi mă mai gândesc la un motiv al neobişnuitei tale întreprinderi: nu cumva e ceva de ordin personal? Nu cumva verşi în paginile manuscrisului problemele, mizeriile personale, transformând ceea ce ar trebui să fie un simplu exerciţiu literar într-o justificare sau analiză a problemelor personale? Nu m-ar mira nimic, având în vedere înclinaţia ta naturală spre eschivare. Mereu ai fost tolerant cu tine însuţi, ţi-am spus-o încă de când te-ai făcut suficient de mare ca să înţelegi; ba mai mult, dacă nu te-ai mulţumi cu ceea ce eşti şi ai explora ce ai putea fi, nu mă îndoiesc că poziţia ta pe scena literară ar face un salt calitativ care ar uimi, în egală măsură, şi publicul, şi criticii, în loc să te mulţumeşti să fii un scriitor bun care trăieşte printre cei buni, dar se află încă departe de Olimpul zeilor.

Nu ştiu în ce punct vei fi ajuns la primirea acestei scrisori: poate că deja ai terminat romanul, iar pronosticurile mele se vor dovedi greşite, lucru care m-ar bucura peste măsură, sau, în cel mai rău caz, se vor dovedi cât se poate de adevărate, situaţie în care sper să-ţi pot fi de ajutor, ca atunci când ai apărut la Barcelona cu al doilea manuscris – sau era al

treilea? am ajuns un bătrân ramolit – ca să-l citim împreună. Dă-mi de ştire cât mai devreme, nu perpetua obiceiurile proaste ale acestui bătrân uituc şi zăpăcit.

Să închidem însă această paranteză literară pentru a trata chestiuni mai lumeşti. Vreau să ştii că, de patru luni, sunt noul vicepreşedinte al Asociaţiei Anticarilor din Barcelona. De câţiva ani mi se propune acest post, pe care eu l-am refuzat sistematic; ştii foarte bine că nu mi-a plăcut niciodată să figurez pe panourile de onoare sau să-mi etalez titlurile pompoase care nu servesc la nimic. Cu toate acestea, în ultima perioadă, situaţia Asociaţiei n-a fost una tocmai uşoară, în special în ceea ce priveşte capacitatea de a se adapta la vremurile noi. Piaţa nu poate să absoarbă ofertele simultane pe care le facem noi, cei bătrâni, şi valul acesta de anticari intraţi de curând în afacere. S-au deschis atâtea magazine, încât Carrer de la Palla începe să arate mai mult ca un suk. Sunt magazine care funcţionează ca faţadă, pentru a ascunde altă activitate, pe care aş prefera să n-o comentez, dar pe care nu pot să n-o observ: umblă zvonul că ar fi vorba de spălare de bani proveniţi din activităţi ilegale, dar sănătos ar fi să nu facem prea multe presupuneri legate de treaba asta, căci am fi în situaţia de a afla multe lucruri neplăcute.

Magazinele acestea sunt foarte îngrijite şi frumos amenajate, dar oamenii care se ocupă de ele sunt atât de lipsiţi de profesionalism, încât nu-mi vine să cred că e vorba despre nişte colegi intraţi de curând în tagma anticarilor, unde, bineînţeles, ştii prea bine că ne cunoaştem cu toţii. De aceea, şi ca măsură absolut excepţională, am acceptat să ocup provizoriu postul vacant din conducerea Asociaţiei, cu intenţia de a afla tot ce se poate despre proprietarii noilor localuri. Bătrânul Puigventós a insistat asupra faptului că eu aş fi persoana potrivită, graţie „experienţei mele, a abilităţii şi a contactelor pe care le am“; cu siguranţă îl interesează mai degrabă acest ultim aspect, decât primele două. Poate are dreptate, dar mă distrează al naibii de tare.

Deocamdată, primele mele investigaţii n-au condus la niciun rezultat. Poate îţi mai aminteşti de comisarul Fornells, lingăul ăla gras cu care am

petrecut multe în studenţie şi care lucrează la secţia de poliţie din Raval. Ei bine, Fornells n-a reuşit, în ciuda nenumăratelor sale contacte, să ajungă încă la ceva concret. Iar dacă el nu va reuşi, va trebui să apelăm la instanţe superioare, căci, evident, e vorba de mai mult decât de o simplă mafie de cartier. Fornells a comentat cazul acesta cu nişte colegi de la Poliţia Economică din cadrul Comisariatului general de poliţie, unde eu am contribuit cu informaţiile pe care le am despre noile localuri; au promis să demareze „investigaţiile necesare“. Cu excepţia lui Fornells şi a altor câtorva colegi ai lui din generaţiile mai vechi, ţi-am mai spus că noii responsabili cu siguranţa noastră nu sunt altceva decât o bandă de tehnocraţi, care par fotocopiaţi atât în ceea ce priveşte limbajul, cât şi înfăţişarea: spun aceleaşi lucruri şi se îmbracă la fel. Să sperăm că investigaţia lui va fi fructuoasă şi îi va permite să-i demascheze pe nou-veniţi, înainte ca vreo nenorocire să păteze renumele întregii noastre bresle.

Dragul meu copil, acum îmi iau rămas-bun. Nu uita să-mi scrii curând; scrisorile tale sunt, şi ţi-o spun din toată inima, o adevărată biencuvântare pentru acest bătrân anticar.

Al tău, Artur

P.S. Scriu aceste rânduri la câteva zile după ce am terminat scrisoarea, chiar înainte de a o pune la poştă. Acum câteva zile am reuşit să obţin un lot de obiecte de pe un domeniu mobiliar aparţinând unei vechi familii catalane, pe nume Bergués. În biblioteca lor am descoperit ceva incredibil, ceva în stare să-l uimească chiar şi pe un anticar încercat ca mine. Nu îndrăznesc să-ţi dezvălui nimic înainte de a fi verificat totul şi de a fi sigur că nu e vorba doar de imaginaţia înfierbântată a unui bătrân. Dintr-un motiv oarecare, pe care nu reuşesc să-l înţeleg, sunt neliniştit; e ceva ce nu-mi dă pace, lucru care nu mi s-a mai întâmplat de ani buni. Dacă aş păţi ceva, nu ştiu, un necaz dintre cele care li se întâmplă persoanelor în vârstă, un infarct sau ceva asemănător, îţi recomand să citeşti Exerciţiul perfecţiunii, *primul volum. Acolo vei găsi informaţia exactă pentru a-mi continua cercetările. Se află pe un raft din biblioteca mea, în magazin.*

Nu ştiu de ce am simţit nevoia să adaug toate astea, poate pentru că simt că o să mi se-ntâmple ceva! Am înnebunit de tot!

Te îmbrăţişez călduros!

Enrique a terminat de citit scrisoarea cu zâmbetul pe buze. Ca de obicei, comentariile lui Artur erau pertinente, la fel şi umorul său subtil. N-a fost în stare să controleze romanul şi să ducă acţiunea acolo unde vroia el. A pierdut foarte mult timp până şi-a dat seama că ceea ce scrisese era lipsit de valoare, coeziune sau interes şi s-a văzut obligat să înceapă din nou cu o schemă simplă a subiectului, exact aşa cum precizase şi naşul său. Cât timp ar fi economisit dacă ar fi primit scrisoarea mai devreme! Nu încăpea îndoială: Artur îl cunoştea foarte bine, mult mai bine decât mulţi taţi îşi cunosc fiii. Şi, probabil, îl iubea chiar mai mult.

Dar finalul scrisorii îl intriga: ce putea fi acea descoperire misterioasă? Era clar că avea o importanţă majoră: niciodată nu-l văzuse pe tatăl lui adoptiv pierzându-şi controlul aşa cum o făcuse în post-scriptumul scrisorii. „Dacă aş păţi ceva…“ Ce să păţească? Înţelegea că teama lui Artur era de a nu muri înainte de a face cunoscută acea descoperire importantă, dar starea lui de sănătate era foarte bună şi nu era nici atât de bătrân încât să creadă că îi sosise ceasul. Pesemne că descoperirea era cu adevărat specială, dacă sădise aşa o teamă în Artur. Curiozitatea legată de această enigmă i-ar fi stimulat imaginaţia de scriitor, mereu pregătită să profite de intrigile şi situaţiile neverosimile, dar era mult prea obosit pentru a o duce până la capăt.

După ce a terminat de citit post-scriptumul, Enrique a lăsat scrisoarea de la tatăl său pe chiuvetă; deja trecuse destul de mult timp de când stătea în cadă, iar apa începea să se răcească. A ieşit şi a început să se şteargă cu un prosop mare, când a sunat telefonul. Era suficient de obosit ca să-l ignore, dar nu conectase robotul, iar persoana care suna era insistentă: după a zecea sonerie, s-a hotărât să răspundă.

S-a aşezat pe canapea; soarele îşi trimitea în salon razele sale calde şi aurii. O voce familiară, iubită, urâtă şi, spre mâhnirea lui, dorită i-a răspuns imediat.

— Enrique? Ai ajuns? În sfârşit dau de tine!

— Bună, Bety. Peste oboseala zilelor petrecute pe mare se adăuga acum iritarea de a purta o discuţie cu ea. Ce s-a-ntâmplat?

— Unde-ai dispărut? s-a răstit ea, supărată. De două zile încerc să dau de tine!

— Chiar contează unde-am fost? i-a răspuns Enrique.

Abia dacă vorbea cu fosta lui soţie; copii care să păstreze legătura dintre ei nu existau şi, cu toate că se salutau atunci când se întâlneau pe stradă, încercau să scape cât mai repede unul de celălalt.

— Termină cu poveştile astea! Nu te-am sunat ca să reluăm una din conversaţiile alea idioate care ne ieşeau atât de bine pe vremea când locuiam împreună.

— Nu văd ce-ai avea tu de spus care să mi se pară interesant, a început Enrique, fără să se poată abţine – drumul de neocolit spre o nouă ceartă.

O discuţie cu Bety era ultimul lucru pe care şi-l dorea pe lumea asta, iar de când se despărţiseră îi era imposibil să se controleze. Ranchiuna acumulată în urma separării care se născuse din neputinţa lui de a o înţelege era mai mare decât dorinţa de-a o iubi ca pe o prietenă.

— Ascultă-mă, Enrique, voiam să te menajez, dar văd că tu continui să te războieşti cu tine însuţi şi cu ceilalţi, aşa că am să ţi-o spun pe şleau: Artur a murit!

Vestea de la Bety, seacă, tăioasă, definitivă, l-a descumpănit. Nu a putut răspunde, încremenind. Tăcerea îndelungată a fost întreruptă de ea:

— Enrique? Eşti bine?

Nu i-a răspuns. Stătea în picioare, lângă fereastră, cu faţa spre golf, cu privirea pierdută în munţii îndepărtaţi şi nu găsea cuvintele potrivite; în realitate, nici nu credea că există aşa ceva.

— Enrique? Enrique? a insistat Bety, îngrijorată.

— Da… A lăsat cuvântul în aer, incapabil să mai adauge ceva.

— Eu… Iartă-mă! Nu aşa mă gândeam să-ţi spun, dar… ştii că sunt lucruri pe care nu le suport. Îmi pare sincer rău!

— Da, bine, înţeleg. Eu…

Nu se putea concentra. Gândurile îi zburau la post-scriptumul pe care-l citise în urmă cu zece minute. Artur mort! Cum? Când? Şi-a amintit de scrisoare şi s-a cutremurat gândindu-se la clarviziunea părintelui său, la acel „dacă păţesc ceva“. De câte ori nu râseseră amândoi pe seama presimţirilor, a superstiţiilor, a necunoscutului!

— Enrique, ştiu prin ce treci. Ştiu foarte bine ce însemnau pentru tine dragostea şi prietenia lui. Dacă vrei, sună-mă după-amiază, mă găseşti acasă!

— Nu, nu… Spune-mi ce s-a-ntâmplat!

— Încă nu se ştie exact. De dimineaţă, au văzut că magazinul era închis, dar nu s-au alarmat. După-amiază, însă, au început să intre la bănuieli. Samuel Horowitz s-a uitat pe geam: trupul lui zăcea inert, pe vechiul altar. Aparent, căzuse de la etaj. Au chemat poliţia. Au deschis magazinul, dar numai poliţiştii au avut voie să intre. Ascultă, Enrique, nu ţi-am spus ce e mai grav.

Bety s-a oprit. Părea că nu-şi găseşte cuvintele.

— Nu?

— Nu. Artur a fost asasinat!

— Doamne, Dumnezeule! a murmurat Enrique, complet pierdut.

Bety părea să se simtă foarte vinovată pentru felul în care îi dăduse vestea. Ştia că, oricum ar fi spus-o, rezultatul final ar fi fost acelaşi, fiindcă Enrique îşi iubea foarte mult tatăl adoptiv, dar şi-ar fi dorit să fie mai puţin agresivă, mai puţin tăioasă.

— Poate ar fi mai bine să-ţi explic totul faţă-n faţă, s-a oferit Bety, în speranţa că i-ar putea fi de vreun folos.

— Da, bine. Vino, dacă vrei!

— Eşti la numărul treizeci şi şase, nu?

— Da.

— Ajung în… să zicem, douăzeci de minute. Linişteşte-te! Vin imediat!

Enrique n-a mai răspuns. Au trecut câteva secunde, apoi sunetul liniei închise l-a readus cu picioarele pe pământ. S-a şters şi s-a îmbrăcat cu haine

curate, simple. Era tulburat. Mii de idei îi treceau prin cap, o explozie de ipoteze care mai de care mai năucitoare, pe care încerca să le alunge, dar altele noi le luau imediat locul. A deschis o sticlă de lapte cu ciocolată şi a băut încet, stând pe terasă, dorindu-şi ca totul să fi fost doar un vis urât, un coşmar prostesc din cauza oboselii şi a imaginaţiei sale aţâţate, o simplă fantasmă care să-i fi scos la iveală cele mai ascunse temeri. Dar nu dormea. Soarele, vegheat acum de o mantie fină de ceaţă, abia dacă mai încălzea, însă Enrique nu simţea mângâierea rece a vântului din nord.

Soneria uşii l-a smuls din gândurile pline de amărăciune. A deschis uşa: Bety era acolo, la fel de frumoasă ca întotdeauna. Acelaşi păr lung, auriu, cu un breton; ochii mari, verzi, fardaţi discret cu creion dermatograf, menit să-i mărească; cu buzele pline, ovalul delicat al feţei, pielea oacheşă şi catifelată… Era îmbrăcată elegant, ca de obicei, cu fustă şi sacou, un brand cunoscut. Lucru cu adevărat excepţional, purta pantofi cu toc, ceea ce o făcea să pară chiar mai înaltă decât era în realitate. Oricare ar fi fost ocazia, părea radiantă.

— Bună, Enrique, l-a mângâiat cu vocea în timp ce-l îmbrăţişa.

— Bună, a răspuns absent, îmbrăţişând aproape fără vlagă acel trup care întotdeauna îi trezise dorinţa, dar care astăzi i se revela indiferent.

— Pot să intru?

Pe alt ton, această propoziţie ar fi părut un îndemn la luptă, dar, de data asta, nu era decât o caldă şi sinceră rugăminte de pace.

— Iartă-mă, cum să nu? Sunt puţin, nu ştiu… şocat, absent.

— Uite, şterge-ţi lacrimile!

I-a întins o batistă.

— Ce lacrimi? a întrebat, surprins, până să-şi dea seama că plângea.

Bety a preluat imediat controlul. A închis uşa şi l-a condus în salon, unde au luat loc.

— Ce apartament frumos! a exclamat. Pesemne că-ţi merge foarte bine, dacă-ţi permiţi aşa o casă.

— Mă rog, nu-mi merge prost. Ultima carte s-a vândut bine, după cum ştii. Un succes la critică şi la vânzări.

— Tu singur l-ai decorat? a întrebat, uitându-se la mobila veche şi elegantă de lemn, perfect integrată alături de cea modernă.

— Da. Mi-a luat ceva timp să găsesc ce căutam, dar l-am decorat singur.

— Discret şi elegant. Ai ceva de băut?

Bety dorea să deschidă subiectul pentru care venise şi să nu mai piardă timpul, dar nu prea ştia cum s-o facă.

— Da. Sau nu. Ştii foarte bine, în frigider am suc, lapte şi cam atât.

— E foarte bine. Oricum, e cam devreme pentru altceva. Unde…

— Pe uşa aia, i-a arătat Enrique. Hai, lasă, îţi aduc eu…

— Nici vorbă! i-a ordonat. Rămâi acolo! Vin imediat!

Zis şi făcut, Bety s-a întors repede cu un pahar plin cu suc de ananas. În timp ce căutase ceva pe placul ei în frigider, se gândise cum ar putea să-i fie de ajutor, dar nu reuşise să-şi dea seama. Acelaşi gânduri o frământaseră şi pe drum, tot fără rezultat. A revenit în salon şi s-a aşezat lângă Enrique, aşteptând răbdătoare să deschidă el vorba.

— Spune-mi cum s-a întâmplat, a zis el în cele din urmă.

Bety a tras aer în piept. Îşi imaginase scena de mai multe ori, dar nu i-a fost uşor să prezinte coerent cele întâmplate. Şi ea era îndurerată şi nu prea putea să accepte moartea violentă a lui Artur. Îl iubise, aproape, ca pe un părinte. Legaseră o prietenie care depăşea formalismul obişnuit dintre un socru şi o noră, iar asta ca rezultat al bonomiei anticarului.

— Nu ştiu sigur. După câteva încercări nereuşite de a da de tine, poliţia m-a găsit pe mine, graţie lui Samuel Horowitz. Erai singura rudă directă a lui Artur şi, cum nu te-au găsit, Samuel a reuşit să ia legătura cu mine şi să-mi explice ce s-a întâmplat. Nu avea numărul meu de telefon, dar l-a obţinut de la secretariatul universităţii.

— Nu, nu asta mă interesează să ştiu! Spune-mi cum l-au omorât!

— Bine. Samuel a fost primul care i-a zărit trupul pe geam. Ancheta e în curs, oficial n-au dat nicio explicaţie, dar mi-au spus totuşi c-a fost lovit în cap şi că avea un cuţit înfipt în spate.

— La naiba! Asta-i tot? Nu ştii nimic mai mult?

— Crezi că au vreun interes să-i dea mai multe informaţii fostei soţii a fiului adoptiv? M-au contactat doar ca să dea de tine, atâta tot.

— Sigur, sigur, înţeleg, a asigurat-o el, deşi nu era adevărat. În realitate, nu înţelegea absolut nimic.

Enrique s-a frecat la ochi: erau umflaţi şi, practic, i se închideau de oboseală. Niciodată nu fusese atât de buimac. Nici vestea pe care i-o dăduse Bety în noaptea aceea îndepărtată, când îl anunţase că-l părăseşte, nu îl zguduise atât de tare, nu-i dăduse peste cap cu atâta bruscheţe ordinea micuţei şi perfectei sale lumi.

— De ce-ar vrea cineva să omoare un om ca Artur? s-a întrebat Enrique.

— Poftim? a întrebat Bety, surprinsă.

— Iartă-mă, gândeam cu voce tare. Nu pricep de ce ar vrea cineva să ucidă un anticar!

— Cine ştie… Poate ca să-l fure… s-a aventurat Bety.

— Orice hoţ, chiar şi cel de cea mai joasă speţă, ştie că anticarii nu lucrează cu bani lichizi. E vorba de sume mult prea mari pentru a le putea ţine în casă.

— În orice caz, trebuie să pleci la Barcelona cât mai repede. Comisarul Fornells, care, din câte mi-am dat seama, e un vechi prieten de-al lui, e însărcinat cu acest caz şi vrea să stea de vorbă cu tine. Tu nu mai apăreai, iar eu nu puteam pleca. Dar, cu toate astea, eram pregătită s-o fac; am anulat cursurile de la facultate. Imaginează-ţi un moment mai prost, tocmai acum, când se încheie seminarele şi suntem în prag de sesiune! Ba chiar îmi luasem bilet pentru zborul de azi după-amiază. Acum…

— Mă duc eu. La ce oră e?

— La cinci fix. Vrei să te duc eu? Pari foarte obosit, poate c-ar fi mai bine să nu conduci tu până la aeroport.

— Da, mulţumesc! De trei zile n-am închis un ochi.

— Arăţi ca un lup de mare obosit.

— Da, ştiu. Şi-ţi spun sincer că sunt praf. Iar acum…

— Există lucruri pe lumea asta care nu se schimbă niciodată, i-a răspuns Bety cu un zâmbet suav. Dacă vrei, pot să rămân cu tine.

— Nu, nu, nu vreau să te deranjez! Deja ai făcut destule.

— Te-nşeli, n-am făcut mai nimic. Enrique, îmi închipui cum trebuie să te simţi. Nu degeaba Artur te-a crescut de la unsprezece ani: ţi-a fost tată şi, mai apoi, prieten. Şi eu îl admiram foarte mult. Chiar şi după ce ne-am despărţit, am păstrat legătura cu el, fiindcă a insistat să-l consider un prieten, şi nu doar o rudă a ta. Sincer, acum: dacă te pot ajuta, spune-mi!

Oferta venea din inimă, Enrique nu se îndoia de asta. Cu toate astea, o răceală trufaşă a pus stăpânire pe el şi l-a împiedicat să-i ceară ajutorul de care avea nevoie singurei persoane cu adevărat capabile să i-l ofere. Despărţirea lor nu era recentă, dar rănile pe care le lăsase în amândoi încă nu se închiseseră şi ridicau o barieră care lui Enrique i se părea de netrecut.

— Nu, Bety. Îţi mulţumesc, dar prefer să fiu singur.

— Înţeleg, a şoptit ea cu tristeţe, pentru a se replia imediat sub o mască de nepăsare. Bine, în cazul ăsta, ai face bine să profiţi de timpul rămas. Trec să te iau pe la trei şi jumătate. O să mă ocup eu de schimbarea numelui de pe bilet, la agenţie.

Enrique s-a ridicat pentru a o însoţi până în hol, dar ea l-a oprit.

— Nici să nu te gândeşti! L-a oprit, punându-i mâinile pe umeri. Odihneşte-te, adună-ţi forţele! Vei avea nevoie, în următoarele zile.

Bety a plecat. Refuzul lui o duruse, şi o parte maliţioasă din el s-a bucurat de asta, în vreme ce alta, amorţită de oboseală şi durere, a preferat să ignore adevărul: după atâţia ani, o iubea chiar mai mult ca la început.

Bety a revenit punctuală, ca de obicei: la trei şi jumătate fix era jos, în faţa casei lui Enrique. Două claxoane scurte i-au confirmat acest lucru; de la fereastră, i-a făcut semn c-o auzise. După câteva minute, a ieşit pe uşă cu o geantă mare de voiaj. Bety i-a deschis uşa din dreapta şoferului, Enrique a lăsat geanta pe bancheta din spate, apoi s-a aşezat lângă ea.

— Cum te simţi? s-a interesat Bety.

— Rău! M-am întins puţin în pat, voiam să dorm, dar n-am reuşit. Sunt prea obosit şi îmi simt muşchii încordaţi.

— Pune-ţi centura! i-a atras Bety atenţia.

— Ştii că nu-mi place.

— Ştiu că nu-ţi place, dar asta e maşina mea, aşa că nu vreau să aud comentarii! Hai, Enrique, de ce trebuie să-ţi trăieşti viaţa comentând tot ce spun sau fac? Ştii foarte bine că, atunci când conduc, vreau ca pasagerii să-şi pună centura, iar tu te încăpăţânezi în continuare să comentezi! Nici pentru o prostie ca asta nu vrei să cedezi?

— Ba da! a cedat Enrique, dându-şi seama că nu era momentul. Ai dreptate! Şi-a pus imediat centura. Bety, iartă-mă, nu prea sunt în apele mele. Abia terminasem ultima carte, navigasem trei zile frumoase şi dificile, mă simţeam împăcat cu mine însumi, iar ăsta era ultimul lucru care m-aşteptam să se-ntâmple. Nu voiam decât să mă bag în pat şi să dorm ca un copil, douăzeci şi patru de ore.

— Bine, nu-i nicio problemă. Suntem cam la limită cu timpul, aşa c-o s-o luăm pe autostradă.

Pe drum abia dacă şi-au vorbit. Pentru a-i distrage atenţia, Bety a încercat să-l facă să vorbească de noul lui roman, dar el nu prea avea chef. A condus în linişte; Enrique s-a uitat în torpedou după nişte CD-uri. Unul dintre ele, cu bolerouri, fusese compilat de el, nu cu mult înainte de a se despărţi. L-a băgat în aparat şi a apăsat pe butonul *play*; căzut pe gânduri, nu şi-a dat seama că pe acele melodii se sărutaseră prima oară. De fapt, nu l-a mirat deloc faptul că Bety îl păstrase; el n-ar fi fost în stare s-o facă, dar ea era suficient de pragmatică încât să nu se lase înduioşată de astfel de amănunte.

A parcat chiar în faţa intrării în aeroport; avea această calitate, de a găsi întotdeauna un loc cât mai apropiat de destinaţie. S-au prezentat la ghişeul companiei Iberia, unde au confirmat modificarea numelui pasagerului de pe bilet. Au comandat nişte cafele la bar, aşteptând să se anunţe îmbarcarea.

— Comisarul Fornells mi-a spus că trebuie să stea de vorbă urgent cu tine. Uite numărul de la comisariat – i-a înmânat o hârtiuţă cu numărul de telefon. Unde stai? Vreau să pot da de tine, Enrique! Aş vrea să pot veni la

înmormântare, dar mi-e teamă că-mi va fi foarte greu să lipsesc de la cursuri tocmai acum.

— Încă nu m-am gândit. M-aş duce în casa din Vallvidrera, dar s-ar putea să nu fiu în stare. O să văd când ajung.

— Aş vrea să mă suni pe mobil sau acasă şi să mă ţii la curent cu ce se-ntâmplă.

— Bine. Sper ca Fornells să aibă vreo pistă, vreun indiciu prin care să continue ancheta. O să-ţi spun.

Venise momentul îmbarcării. Au terminat repede cafelele şi s-au apropiat de prima dintre cele două porţi de îmbarcare ale micului aeroport din Hondarribia.

— Păi, ai grijă de tine! a spus Bety. Şi, mai ales, nu uita să mă suni!

— Mulţumesc că m-ai adus. Aşa o să fac.

S-au privit în ochi. Bety, fără să mai stea pe gânduri, l-a sărutat pe obraz; Enrique nu-şi amintea de când nu mai simţise pe piele atingerea afectuoasă a buzelor ei cărnoase şi nu şi-a putut înfrâna amintirea unor vremuri mai fericite. Făcându-i cu mâna, Bety şi-a luat rămas-bun, în timp ce Enrique se îndrepta spre avion.

6 Robert Louis Stevenson (1850-1894), poet şi romancier scoţian, cunoscut mai ales pentru romanele *Insula comorii* şi *Straniul caz al doctorului Jekyll şi al domnului Hyde*. (N. tr.)

7 În limba bască, „Ce mai faci?“. (N. a.)

8 În limba bască, „Foarte bine“. (N. a.)

3

Zborul spre Barcelona a decurs normal: vremea era frumoasă în continuare şi, după nici cincizeci de minute, avionul a aterizat pe Aeroportul Prat. Enrique a zăbovit doar cât să închirieze o maşină. Dacă voia să se mişte rapid printr-un oraş mare cum era Barcelona, autoturismul era indispensabil. Înainte, însă, s-a hotărât să sune la Secţia din Raval pentru a vorbi cu Fornells; i-au răspuns că în momentul acela nu se afla acolo, dar că nu avea să lipsească mult. A lăsat un mesaj: trebuiau să îi comunice domnului comisar că ajunsese la Barcelona şi că, în scurt timp, avea să treacă pe la secţia de poliţie. Apoi s-a îndreptat spre centru în maşina micuţă pe care o închiriase.

La fel cum i se întâmpla de fiecare dată când se întorcea la el în oraş – fiindcă aşa îl considera, în ciuda anilor de absenţă –, s-a născut în el un sentiment greu de descris. Era un amestec de dor, bucuria de a se fi întors şi alinarea de a nu-i aparţine acelui loc. Un sentiment care îl însoţise vreme de ani şi ani, străin de durata şi destinaţia călătoriilor sale, şi care se păstra cu aceeaşi vigoare şi intensitate ca în prima zi în care plecase. Nu degeaba fusese căminul lui vreme de douăzeci şi şapte de ani, iar dintre aceştia, vreme de şaisprezece ani Barcelona se aflase la picioarele lui. Azi se întorcea cu un gol în suflet, fiindcă în fiecare dintre călătoriile sale, cu aceeaşi rigoare cu care credincioşii îşi îndeplinesc obligaţiile religioase, îi făcea o vizită obligatorie, dar mult dorită, celui care mai întâi fusese naşul lui, pentru ca apoi, vreme de şaisprezece ani, să le ia locul părinţilor săi care muriseră. Astfel, dorul nesfârşit a fost dublat, de data aceasta, de tristeţea sfâşietoare a absenţei tatălui său.

A condus calm. Şi nu din cauza radarelor care împânzeau şoselele, ci a senzaţiei neplăcute de a ajunge acasă ştiind că avea să îi lipsească ceva foarte important, o absenţă definitivă, pe care nu dorea s-o înfrunte şi pe care încerca în van s-o amâne. A intrat în oraş pe centură, care dădea în port şi apoi continuă pe Ramblas. A ajuns imediat la Secţia de Poliţie şi a parcat chiar în faţa intrării.

Secţia ocupa trei etaje mari din ceea ce, la începutul secolului, fusese una dintre cele mai frumoase case aflate într-un important cartier al Barcelonei, cu o faţadă impunătoare (azi cu tencuiala scorojită) şi un hol înalt de trei metri. Prezenţa în apropiere a unei universităţi particulare şi a unor facultăţi ale Universităţii de stat reuşea să combată apatia proprie vechilor cartiere din port. Cu toate astea, în zonă mai trăiau foşti marinari, unii nostalgici, alţii încă în putere sau pur şi simplu prea bătrâni ori prea obosiţi ca să mai caute alte porturi unde să-şi acosteze trupurile şubrezite. De aceea, secţia de poliţie nu mai era acel furnicar de odinioară, dar toţi inspectorii aveau pe mese teancuri de dosare, cât să acopere câteva luni de muncă asiduă. A întrebat pe cineva unde se afla biroul lui Fornells; în loc de răspuns, i s-a indicat cu degetul o încăpere aflată în celălalt capăt al culoarului. Înainte de a bate la uşă, o voce de bariton l-a oprit:

— Nu vă deranjaţi, n-a sosit încă!

Era un bărbat tânăr, cu o constituţie atletică, ce nu părea să aibă mai mult de douăzeci şi cinci de ani. Era îmbrăcat impecabil în comparaţie cu restul colegilor săi.

— Sunteţi domnul Alonso, scriitorul, nu-i aşa?

— Da, eu sunt.

— Permiteţi-mi să mă prezint: sunt inspectorul Joan Rodríguez. Colaborez cu Fornells în cazul uciderii tatălui dumneavoastră.

— Îmi pare bine.

Enrique i-a întins mâna mecanic şi i-a strâns-o fără pic de vlagă.

— Fornells trebuie să sosească dintr-o clipă-n alta. Avea o întâlnire pe coordonare cu responsabilul pentru *mossos*[9] din zonă, dar am vorbit cu el acum cinci minute şi a zis c-o să vină. Dacă vreţi, putem să mergem în biroul lui, a spus şi a deschis uşa. Henry a trecut pe lângă inspector şi a avut ocazia să-şi confirme prima impresie: sigur făcea parte dintr-una dintre cele mai recente promoţii ale acestor *mossos*. Aspectul îngrijit şi ţinuta lui te duceau cu gândul mai mult la un actor decât la un poliţist. Trăsăturile plăcute şi armonioase inspirau încredere şi părea extrem de sigur pe el. Dacă Fornells avusese curajul de a-i încredinţa un caz precum acela al

asasinării lui Artur, însemna că era un profesionist desăvârşit în ciuda vârstei fragede. Rodríguez s-a aşezat lângă el, pe scaunul liber din faţa biroului.

— Vă stau la dispoziţie pentru orice doriţi să aflaţi, dar, înainte de toate, aş vrea să vă spun că sunt un mare fan al romanelor dumneavoastră.

— Mulţumesc.

Enrique a răspuns cu politeţea şi cu respectul cuvenit cititorilor săi. În acest caz, însă, era şi uşor intimidat, fiindcă Rodríguez nu avea înfăţişarea clasică a unui poliţist.

— Mi-a plăcut foarte mult *Cronica unei iubiri inexistente*, deşi prefer lumea fanteziei. Mi-a plăcut la nebunie *Tărâmul de vis*. Aş vrea…

— Dacă doriţi, vă pot da o dedicaţie.

— N-aş vrea să vă deranjaţi, ştiu foarte bine că nu e momentul pentru aşa ceva!

— Nu vă faceţi griji, nu e nicio problemă!

— O vi le-aduc, dacă sunteţi atât de amabil. Iertaţi-mi, însă, digresiunea literară! Vă stau la dispoziţie. Dacă doriţi, vă pot pune la curent cu cele întâmplate.

— Ar fi bine, pentru că nu ştiu mai nimic. Fosta mea soţie a dat de mine de-abia în dimineaţa asta şi mi-a spus că Artur a fost ucis, dar atât şi nimic mai mult.

— Eu însumi v-am sunat în repetate rânduri, dar nu v-am găsit, deşi am dat telefoane la diferite ore ale zilei.

— Eram plecat pe mare, cu un iaht mic.

— Acum înţeleg. Bine, dacă doriţi, vă pot face un rezumat al celor întâmplate şi al informaţiilor pe care le avem în momentul de faţă.

— Vă rog! l-a invitat Enrique.

Rodríguez a scos o mică agendă din buzunarul sacoului şi, după ce a dat câteva pagini, a prezentat faptele cu răceala proprie unui poliţist experimentat, care contrasta cu aerul său de novice.

— Autopsia a confirmat faptul că decesul a avut loc în noaptea dinspre duminică spre luni, în jurul orei douăsprezece şi jumătate. Naşul

dumneavoastră se afla în magazin din motive necunoscute, deşi se pare că, potrivit informaţiei obţinute de la diverşi colegi ai săi, şi anume – s-a uitat pe nişte notiţe – Samuel Horowitz, Guillem Cardús şi Enric Torner, cu care a băut o cafea în după-amiaza zilei de vineri, era ocupat cu clasificarea unui lot, după cum s-au exprimat ei.

Rodríguez s-a oprit, ca şi cum, pentru a continua, ar fi avut nevoie de o confirmare pentru acel termen propriu lumii anticarilor.

— Continuaţi, vă rog!

— Nu e o poveste prea plăcută.

— Îmi imaginez, dar aş dori să cunosc toate detaliile.

— În acel moment, cineva a pătruns în magazin, deşi nu am găsit semne de forţare a uşii sau a ferestrei. În primă instanţă, acest lucru ar putea să indice faptul că tatăl dumneavoastră îl cunoştea pe agresor, deşi nu putem fi sută la sută siguri de asta. Cum a lucrat până târziu în noapte, e posibil să fi adormit şi, dacă uşa era descuiată, un tâlhar ar fi putut intra nestingherit. De la zgomotele pe care le-ar fi făcut, tatăl dumneavoastră s-ar fi trezit şi apoi… L-a lovit de trei ori în cap cu un prespapier de marmură. În urma uneia dintre lovituri, a căzut de sus, din biroul său, peste un altar situat la parterul magazinului. Acolo, necunoscutul i-a înfipt în spate un cuţit pentru scrisori, care i-a străpuns şi inima: a murit pe loc.

— Incredibil! a murmurat Enrique, impresionat.

— Da, moartea este ceva teribil, a reflectat cu voce tare Rodríguez. Iar în cazul celor care sfârşesc de moarte violentă, e şi mai rău. Vă simţiţi bine? l-a întrebat Rodríguez pe Enrique, observând chipul palid al acestuia.

Enrique şi-a ascuns faţa în palme. Faptul că aflase cum murise Artur îi făcuse rău şi era extrem de afectat. Cu ochii minţii, l-a văzut pe Artur întins pe altar, înconjurat de o baltă de sânge. S-a albit. Niciodată nu se mai confruntase cu o astfel de situaţie, nici măcar din perspectivă literară. Cea mai apropiată experienţă de care îi amintea această situaţie erau imaginile din serialele de televiziune şi din thrillere. Dar acum nu mai era ceva de la televizor, ci o situaţie reală, în care era şi el implicat.

— Iertaţi-mă, s-a scuzat, dar tot nu-nţeleg…

— Nu vă faceţi griji, e firesc. Doriţi un pahar cu apă? O cafea? a întrebat, plin de solicitudine, inspectorul.

— O cafea, vă rog!

— Imediat v-o aduc!

A ieşit din încăpere. Nu a trecut niciun minut şi s-a întors cu o cană de cafea tare şi aromată. Neliniştit, Enrique a luat câteva guri.

— Cine ar fi putut s-o facă? Şi de ce?

— La asta lucrăm.

— Pot să aflu şi eu sau e o informaţie secretă?

— În mod normal, e secret, dar Fornells vă cunoaşte şi pe dumneavoastră, şi pe tatăl dumneavoastră – de aceea a insistat să conducă chiar el investigaţia – şi mi-a spus să vă comunic lucrurile esenţiale. Deocamdată, avem trei piste: prima îi are în vedere pe borfaşii şi pe infractorii cu antecedente din Raval, fără însă a ignora şi celelalte cartiere. Ar putea să fie vorba despre un jaf care s-a terminat prost. Nu marşăm prea mult pe ideea asta, dar nici n-o dăm la o parte. I-am luat la întrebări pe toţi suspecţii din zonă, dar adevărul e că nu sunt atât de proşti încât să atace pe cineva în felul acesta. În plus, Artur era din cartier, ca să zic aşa, iar în astfel de cazuri există o anumită apropiere care-i împiedică să-şi atace cunoscuţii. De asemenea, ar putea să fie vorba despre un dependent de droguri. Un drogat în plină criză îşi poate pierde foarte uşor cumpătul şi devine imprevizibil.

— A doua posibilitate ar fi, după cum spuneam, aceea a răzbunării unei grupări mafiote. Tatăl dumneavoastră solicitase colaborarea cu comisarul într-o anumită anchetă, ale cărei detalii nu pot fi, deocamdată, dezvăluite, iar moartea sa ar putea să facă parte dintr-o acţiune de acest gen, care să-i descurajeze pe eventualii informatori. Dar, ca să fim realişti, nici această variantă nu e tocmai plauzibilă: de ce ar vrea o grupare mafiotă care desfăşoară activităţi ilegale să atragă atenţia autorităţilor asupra ei? Este o pistă pe care o investigăm totuşi cu atenţie. Şi mai rămâne cea de-a treia, pe care o considerăm la fel de interesantă. Credem că…

— Că poate fi vorba despre o problemă care în momentul de faţă ne e total necunoscută şi în care ar putea fi implicat vreun cunoscut al lui Artur, a intervenit un nou personaj care tocmai intrase în birou. Aşa s-ar putea explica faptul că asasinul a pătruns fără violenţă în magazin, a furat cheile casei lui Artur şi şi-a petrecut acolo toată noaptea, cotrobăind peste tot, lucru pe care l-ar fi putut face şi tâlharii sau mafioţii, dar care nu face parte din modul lor de operare. E mult prea periculos.

Uşa se deschisese şi intrase comisarul Fornells, care preluase din zbor fraza începută de subalternul său. Fornells era un bărbat mic de statură şi solid, aproape complet chel, cu nişte fire de păr care îi traversau scalpul dintr-o parte în alta, în încercarea inutilă de a ascunde pielea capului. Purta nişte blugi decoloraţi, o cămaşă în carouri din târg şi o geacă neagră demodată, din piele. Era rumen în obraji şi avea nasul roşu, brăzdat de vinişoare, ceea ce indica că îi plăcea să deguste cantităţi generoase de vin. Purta nişte ochelari cu ramă metalică, ce aminteau de anii şaizeci, şi trăgea cu nesaţ dintr-un trabuc cubanez. Pentru oricine, reprezenta imaginea tipică a unui detectiv bătrân, ancorat într-un trecut de tristă amintire, dar poate mai bun decât un prezent pe care cu greu îl înţelegea.

Inspectorul Rodríguez şi Enrique s-au ridicat imediat. Fornells s-a apropiat de Enrique şi i-a întins mâna.

— Îmi pare nespus de rău, Enrique. A trecut mult timp şi nu e deloc plăcut să ne revedem în asemenea împrejurări. Ce mai faci?

— Aşa e, Fornells, au trecut cel puţin… şapte ani? Cât despre ce mai fac, ei bine, sincer să fiu, sunt dezorientat, şocat şi, de ce să nu recunosc, devastat.

— Ai toate motivele. Judecând după ce am auzit, îmi dau seama că Rodríguez te-a pus la curent cu aproape tot. Aşa că voi trece direct la subiect: e vreo şansă ca Artur să-ţi fi povestit ceva ce noi nu ştim? Vreo treabă personală sau profesională pe care nu ţi-ar fi destăinuit-o decât ţie?

Enrique s-a gândit câteva clipe. În ultima sa scrisoare nu era nici urmă de îndoială: descoperise ceva foarte important, ba chiar ajunsese să aibă o presimţire neplăcută, care s-a dovedit a fi adevărată. Dar dacă cineva ar fi

avut acces la descoperirea lui Artur şi ar fi vrut-o doar pentru el? În cazul acesta, s-ar explica de ce scotociseră prin casa din Vallvidrera: căutaseră informaţii despre această descoperire, dar nu le găsiseră, fiindcă Artur, prudent, le ascunsese. Dar, dacă ar fi adus toate astea la cunoştinţa poliţiei, ar fi pierdut firul care l-ar fi dus la dezlegarea cine ştie cărui mister. Dar nu, era imposibil. Cineva să-l ucidă pe Artur ca să-i fure un document? Era ridicol! Astfel de crime nu se întâmplau decât în cărţile de duzină din aeroporturi. În cele din urmă, conştient că ambii poliţişti aşteptau un răspuns de la el, s-a hotărât să vorbească:

— Nu, nu cred. În ultima scrisoare, îmi vorbea despre ajutorul pe care ţi-l ceruse în legătură cu proliferarea noilor magazine de antichităţi, dar a comentat că, deocamdată, ancheta voastră nu dăduse niciun rezultat.

— Aţi adus scrisoarea cu dumneavoastră? a întrebat Rodríguez.

— Nu, n-o am, a răspuns Enrique cu un nod în gât şi simţind că amândoi poliţiştii îşi dăduseră seama că minţea. Îmi pare rău.

— Încearcă să-ţi aminteşti, Enrique! Poate că ştii vreun detaliu care aparent, pentru tine, e lipsit de importanţă, dar pentru noi poate fi fundamental. Fă un efort: gândeşte-te la ceva anormal, chiar banal, care ţi-a atras atenţia!

— Dacă am înţeles eu bine, ar putea fi vorba despre o persoană care-l cunoştea.

— Da, e o posibilitate, a explicat inspectorul. Criminalul a acţionat în birou, şi nu există semne de violenţă în restul magazinului; nici uşi sau încuietori forţate. Dacă ar fi vorba despre un cunoscut, s-ar explica de ce i-ar fi dat drumul înăuntru la o oră atât de înaintată şi de ce ar fi urcat în biroul personal al lui Artur. Dar eu, care îl cunoşteam foarte bine pe tatăl tău, deşi nu ne vedeam prea des, nu ştiu să existe cineva care să-i poarte atâta ranchiună încât să-l ucidă. În realitate, nu cred să existe cineva care să-i fi purtat pică. Colegii lui îl apreciau foarte mult: era o persoană bună, simplă, n-ar fi făcut rău niciunei muşte. De aceea înclinăm mai degrabă spre varianta cu gruparea mafiotă sau spre un motiv de ordin economic. Am să-ţi povestesc, deşi mi se pare că ştii deja: Artur voia să facă publice nişte

activităţi de spălare de bani, iar asta se poate să-i fi deranjat pe aşa-numiţii investitori.

— Este principala linie de investigaţie, deşi adevărul e că nu prea se potriveşte cu felul lor de a rezolva astfel de probleme, a intervenit Rodríguez. Şi-ar contrazice orice mod de operare dacă ar ieşi atât de tare în evidenţă. De aceea credem că ar putea să existe altă cauză, alt motiv, pe care deocamdată nu-l cunoaştem.

— În scrisoare, spunea că solicitase colaborarea Poliţiei Economice.

— Chiar de asta ne ocupăm acum, dar fără rezultate, deocamdată. Anchetele sunt lente, chiar prea lente. Şi dacă cei de la Economic nu ne dau mai multe informaţii, nu prea avem ce face în acest sens.

— Înţeleg, a răspuns Enrique. Fornells, unde e… corpul?

— La morgă. Fiindcă e vorba despre o moarte violentă, a fost obligatorie autopsia. Cum singura rudă în viaţă eşti tu, nimeni altcineva n-a venit după el până când am reuşit să dăm de tine.

— Se poate să-l înmormântez cât mai curând?

— Da. De fapt, nu e nevoie decât de câteva documente ca să retragi corpul.

— Aş vrea s-o fac cât mai repede, poate chiar mâine.

— Trebuie să ţii cont de faptul că Artur era o persoană foarte cunoscută în lumea culturală a oraşului. Sunt mulţi cei care vor să-l conducă pe ultimul drum.

— Artur a mutat rămăşiţele pământeşti ale rudelor sale într-un cavou pe care l-a obţinut acum câţiva ani în cimitirul din Montjuïc. Mi-aş dori să pot organiza o ceremonie cât mai intimă, chiar acolo.

— Aş putea să vă ajut să luaţi legătura cu cei de la pompe funebre şi de la cimitir, s-a oferit Rodríguez. Lăsaţi totul în seama mea! Am să mă ocup de chestiunile administrative: necrologuri, acte…

— Sunteţi foarte amabil! Vă mulţumesc!

— N-aveţi pentru ce. Sunt lucruri neplăcute, iar eu n-am nicio problemă să vi le iau de pe umeri. Cu permisiunea dumneavoastră, voi începe pregătirile, a spus şi a părăsit încăperea.

— Rodríguez e un tip foarte deştept: în şase luni şi-a făcut mai multe contacte decât am reuşit eu să-mi fac în patruzeci de ani. O să se ocupe de tot, o să vezi! Acum spune-mi, Enrique, unde ai de gând să stai?

— Nu m-am gândit încă. Ziceam că cel mai potrivit ar fi să merg la Vallvidrera, dar amintirea lui ar fi prea prezentă, şi n-aş rezista. Şi dacă au mai şi intrat în casă…

— Luni şi marţi, doi inspectori de-ai mei au strâns dovezi. Au primit ordin să fie atenţi. N-au găsit nimic semnificativ, aşa că, împreună cu Samuel Horowitz, am mai strâns din lucrurile personale, ca să nu-ţi fie prea greu în caz că te hotărai să stai acolo. Vei vedea, e destul de ciudat: oricine ar fi fost criminalul, a întors casa cu susu-n jos, ca şi cum ar fi căutat ceva. Nimic nu mai e la locul lui, dar…

— Căuta ceva anume?

Întrebarea i-a venit pe buze aproape spontan.

— Asta spun, ca şi cum ar fi căutat ceva anume, dar putea s-o fi făcut şi ca să ne inducă pe noi în eroare şi să ne îngreuneze munca. În orice caz, a fost o căutare meticuloasă, care a durat, după estimările noastre, vreo două-trei ore. După părerea lui Samuel, n-a dispărut nimic de valoare şi, cum era un obişnuit al casei, îl credem pe cuvânt. Dacă observi că a dispărut vreun obiect, anunţă-mă imediat!

Enrique a oftat. Se simţea copleşit. S-a foit pe scaun şi a luat o decizie neaşteptată, hotărât să plece de-acolo indiferent cum.

— Foarte bine. Mai devreme sau mai târziu tot va trebui să merg, aşa că nu mai contează.

Fornells a scos două rânduri de chei dintr-un sertar al biroului său şi i le-a înmânat.

— Criminalul a folosit cheile lui Artur, iar apoi le-a lăsat la uşă. Din precauţie, ţi-aş sugera să schimbi una dintre încuietori.

— Da, o să văd.

— Cum ai ajuns de la aeroport?

— Am închiriat o maşină.

— Artur şi-o ţinea pe-a lui în parcarea de la Carrer Hospital. O poţi folosi.

— Aşa o să fac, a zis şi a oftat adânc. Mâine o să mă ocup de toate.

— Bine. Încă ceva, să nu cumva să uit: trebuie să iei legătura cu… să văd dacă-l găsesc… După ce a căutat prin buzunarele pantalonilor, a scos o carte de vizită mototolită pe care i-a întins-o lui Enrique: Cu biroul de avocatură Santfeliu. În legătură cu testamentul. De asemenea, am un mesaj de la Samuel Horowitz: vrea să stea de vorbă cu tine cât mai repede.

Enrique a simţit cum i se umezesc ochii. Notariat, testament, autopsie, cadavru, înmormântare: toate cuvintele acelea îl ameţeau, ameninţau să-l sufoce dacă nu ieşea din încăperea aceea.

— Am să-i sun mâine. Fornells, dacă nu mai ai nevoie de mine, aş dori să plec.

— Sigur, cum să nu! Cât timp vrei să stai la Barcelona?

— Încă nu ştiu sigur, dar presupun că va trebui să rămân cel puţin două săptămâni.

— O să te ţin la curent cu noutăţile. Şi dacă din întâmplare îţi aminteşti ceva ce ar putea avea legătură cu problema noastră, sună-mă imediat! Uite, ai aici cartea mea de vizită, cu numărul de la nenorocitul ăsta de telefon mobil, pe care m-au obligat să-l iau.

— Aşa o să fac! Pe curând, Fornells!

— Pe mâine după-amiază, Enrique!

Nu i-a luat mult să traverseze oraşul, conducând pe şoseaua care unea metropola de paradisul relativ care era Vallvidrera. A urcat pe străzile pe care felinarele fuseseră aprinse de curând, amintindu-şi că, primăvara, seara se lăsa pe neaşteptate, cedând brusc locul nopţii catifelate. Intrările şi ieşirile şerpuitoarei centuri de asfalt l’Arrabassada i-ar fi oferit ocazia, într-un moment mai fericit, să contemple spectacolul unui oraş care se pregătea de venirea nopţii, dar starea lui de spirit era dintre cele mai proaste. A parcat în apropierea casei tatălui său, ezitând câteva clipe înainte de a băga cheia în yală. Într-un fel, deşi nu avea niciun motiv să nu se considere la el acasă

şi, deci, să creadă că făcea un lucru rău, avea sentimentul că o profanează. A deschis uşa cu grijă şi a aprins lumina din hol.

Într-adevăr, casa fusese întoarsă cu susul în jos. Fornells şi Samuel Horowitz nu făcuseră decât să adune nenumăratele obiecte aruncate pe jos, şi nu să refacă ordinea meticuloasă ce-l caracteriza pe Artur. Pe mese şi pe rafturi zăceau munţi de cărţi, hârtii şi obiecte decorative, în mare parte antichităţi de o anumită valoare. Peste tot în casă, aceeaşi imagine dezolantă. Făptaşul nu omisese niciun colţ.

Enrique a petrecut câteva ore făcând ordine în încăperi, aşa cum îşi amintea că ţinea Artur. După ce a restabilit o oarecare normalitate, şi-a adus aminte că trebuia să o sune pe Bety, dar telefoanele aveau să aştepte până a doua zi, fiindcă, pe lângă faptul că era foarte târziu, nu avea starea necesară pentru a da explicaţii. A pregătit ceva de mâncare din frigiderul bine aprovizionat al tatălui său şi a deschis uşile glisante care dădeau pe terasă, pentru a cina cu oraşul la picioarele sale. Apoi a făcut un duş rapid ca să se răcorească înainte de culcare, dar, în loc să-l relaxeze, apa caldă, aproape fierbinte, a avut efectul contrar: l-a trezit de-a binelea şi, hărţuit de amintirea omniprezentă a lui Artur din toate colţurile casei, s-a dus în birou, ca să-i mai treacă timpul. A recitit scrisoarea, deşi nu era nevoie: ultimele paragrafe i se întipăriseră perfect în memorie. Cheile pe care i le dăduse Fornells includeau şi setul pentru magazin, iar acolo avea să găsească *Exerciţiul perfecţiunii*. O clipă, a vrut să se întoarcă la Barcelona şi să caute imediat cartea cu pricina, dar s-a abţinut. Era obosit, epuizat; în realitate, mai mult decât obosit, se simţea distrus, învins, umilit de viaţa nenorocită care se încăpăţâna să-l lovească: părinţii lui, soţia lui, tatăl adoptiv, toţi cei care însemnaseră ceva pentru el îl părăsiseră. În plus, dimineaţa următoare avea să fie plină de momente neplăcute, aşa că avea timp suficient după aceea să facă cercetări. Ţinut treaz de o nostalgie copleşitoare pe care, din păcate, o mai simţise şi în alte momente din viaţa lui şi care sfârşise prin a deveni un companion pe drumul vieţii, a preferat să răsfoiască albumele cu fotografii: erau imortalizate numeroase momente din viaţa lui Artur şi, din când în când, şi din a lui. A sărit peste cele în care Artur apărea în clipa în

care bătrâneţea începe să-şi anunţe prezenţa. Nu s-a oprit decât atunci când a ajuns la cele cu părinţii lui, în ziua căsătoriei lor. De câte ori nu răsfoise pozele alea pe când era copil! Mama lui, atât de drăguţă şi de elegantă; tatăl lui, cu atâta prestanţă. Apoi, Enrique, care apărea constant în diverse ocazii, nunţi, botezuri, zile de naştere, prima comuniune, petreceri în familie, până în ziua aia nenorocită, în care părinţii i-au murit într-un stupid accident de maşină. În următoarele poze, Enrique se afla acasă la naşul său, care căpătase noi responsabilităţi: era tutorele legal şi tatăl efectiv şi afectiv, însărcinat cu îngrijirea, protejarea şi educarea finului său, fiul celui mai bun prieten al său.

Anii aceia n-au fost uşori. Enrique nu s-a adaptat prea bine la noua viaţă şi nici pentru un burlac ca Artur n-a fost floare la ureche să aibă grijă de un copil distrus de teribila pierdere a ambilor părinţi, dar bunăvoinţa amândurora a dus, în cele din urmă, la o relaţie armonioasă. Enrique şi-a găsit un nou părinte, iar Artur, pe fiul pe care nu-l avusese niciodată.

Alte şi alte poze: câteva din excursii, poze cu prieteni şi prietene, primele iubite, diploma de licenţă, totul era acolo. Şi, ca întotdeauna, lângă el, Artur, având grijă ca Enrique să aleagă întotdeauna drumul cel bun. Poze de la nunta sa: Bety, superbă, o adevărată prinţesă din basmele cu zâne, condusă la altar de Artur, îmbrăcat într-un costum foarte elegant. În altele, erau toţi trei în excursie pe Costa Brava. Apoi, unele făcute la el acasă, în San Sebastián, înainte de despărţire. Şi ultima, din urmă cu un an, chiar atunci când Enrique cumpărase apartamentul din Igueldo. Artur nu prea voia să meargă la San Sebastián, dar rugăminţile insistente ale fiului său au sfârşit prin a-l convinge şi nu i-a părut rău: meritase să bată drumul pentru a se bucura de priveliştea aceea fără egal. Astea erau toate. Albumul mai conţinea alte patru sau cinci pagini, dar erau goale, la fel ca sufletul lui.

De pe terasă venea o briză delicată şi blândă, puţin prea rece ca să nu se simtă. A tras draperiile, a stins lumina din salon şi s-a întors, după multă vreme, în vechea lui cameră. S-a trântit în patul pe care oasele nu l-au recunoscut ca fiind al lor şi, foindu-se îndelung, a reuşit totuşi să aţipească şi să se odihnească câteva ore, într-un fel de moţăială nesfârşită.

Dimineaţa următoare s-a derulat ca un vis. Enrique a avut o grămadă de lucruri de rezolvat: să-l sune pe Rodríguez ca să-i confirme detaliile administrative; să-l sune pe Samuel pentru a se ocupa de ceremonia de la cimitir; să ia legătura cu prietenii săi din Barcelona… Apoi, a predat maşina închiriată la unul dintre punctele de lucru ale companiei din oraş şi a luat-o pe a lui Artur din parcarea de la Carrer Hospital.

Vizita la notariat s-a dovedit a fi deosebit de neplăcută, din cauza caracterului său definitiv: dacă activităţile matinale avuseseră ceva din irealitatea unui vis, avocaţii, cu inconfundabilul lor pragmatism, au reuşit să-l aducă cu picioarele pe pământ. I-au comunicat că era moştenitorul unic al bunurilor lui Artur, excluzând diverse părţi pentru Bety, pentru diverşi prieteni, cum ar fi Samuel, şi cele destinate unor acte de caritate. După ce a citit clauzele referitoare la terţi, a venit momentul-surpriză: valoarea totală a bunurilor lui Artur se ridica la uimitoarea cifră de un milion de euro, aproape o sută şaptezeci de milioane de pesete vechi. Enrique a rămas mut de uimire. Ştia că afacerea mergea în câştig de câţiva ani buni, dar nu şi-ar fi închipuit că era atât de mult. Moştenirea aceasta însemna sfârşitul grijilor sale în privinţa ipotecii asupra apartamentului din Igueldo, fără a mai pune la socoteală că primea şi proprietatea din Vallvidrera, a cărei valoare ajungea aproape la o sută de milioane de pesete, şi o colecţie de antichităţi asigurate pentru suma minimă de alte patruzeci de mii. La sumele respective trebuia decontat impozitul pentru succesori şi donaţii, care depindea de anumite variabile, dar care era estimat în jurul sumei de douăzeci şi cinci sau treizeci la sută din valoarea totală. Fără îndoială, prea mult pentru orice persoană normală, cu gusturi simple precum ale sale. Avocaţii s-au oferit să se ocupe de toate actele necesare. Deşi năucit de acele sume surprinzătoare, a părăsit cabinetul, copleşit de sentimente contradictorii.

Dacă vizita la notar i s-a părut neplăcută, cea de la morgă a fost îngrozitoare. Aşa cum promisese, Rodríguez se ocupase de tot. Enrique nu a mai trebuit decât să semneze nişte documente. A vrut să vadă cadavrul; Rodríguez i-a recomandat să n-o facă, fiindcă urmele agresiunii, autopsia şi

zilele scurse de când avusese loc crima îl făceau de nerecunoscut. A insistat, aşa că l-au lăsat, deşi Rodríguez avusese dreptate: a fost mai mult decât neplăcut, dar nu din pricina rănilor de pe corp, acum o masă de carne inertă. Nu partea fizică era şocantă, nu, şocantă era absenţa lui eternă. I-au confirmat că transportarea corpului neînsufleţit la cimitir avea să aibă loc în jurul orei patru şi jumătate, astfel încât ceremonia să poată începe la cinci. Apoi s-a dus să se întâlnească cu Samuel.

În magazinul lui Samuel, se strânseseră toţi anticarii din Carrer de la Palla, printre ei numărându-se şi Guillem şi Enric. Mariola Puigventós, asociata lui Samuel şi fiica preşedintelui Asociaţiei, era la Madrid. Anticarii i-au prezentat sincere condoleanţe lui Enrique, iar el le-a mulţumit din toată inima. S-au întors la treburile lor, iar Enrique a rămas să poarte o discuţie lungă cu cel care vreme de douăzeci de ani fusese cel mai bun prieten al naşului său. Samuel i-a spus la ce se gândise pentru ceremonie, un discurs simplu de rămas-bun pentru cei apropiaţi, şi s-a oferit să-l însoţească la magazinul lui Artur, dar Enrique i-a răspuns că prefera să nu intre acolo până ce trupul neînsufleţit nu avea să fie îngropat. Apoi s-a ridicat să-şi ia la revedere, fiindcă simţea nevoie să fie singur. Au stabilit să meargă împreună la cimitir; Enrique avea să-l ia pe bătrân la ora patru şi jumătate.

La cimitirul din Montjuïc şi-au dat întâlnire diverse persoane care făceau parte din viaţa culturală a oraşului: oameni politici, poeţi, majoritatea anticarilor, patroni ai unor afaceri conexe, ca de exemplu galerii de artă din Carrer Petritxol, şi personaje extravagante care caracterizau ambianţa unică din Plaça del Pi şi care-l cunoscuseră atât de bine pe Artur. În faţa cavoului familiei Aiguader, sicriul aştepta înconjurat de coroane de flori. Cei prezenţi stăteau pe băncile dispuse în faţa intrării în cavou. Samuel a deschis ceremonia printr-o cuvântare al cărei subiect a fost viaţa lui Artur, un discurs simplu, dar plin de o emoţie care, în cele din urmă, a sfârşit prin a-i cuprinde pe toţi cei prezenţi. Fără îndoială, Artur era o persoană iubită în anturajul lui. Odată încheiată intervenţia sa, Samuel i-a dat cuvântul lui Enrique, care s-a limitat să le mulţumească tuturor pentru prezenţă. Ar fi vrut să spună mai multe, ceva strălucit, ceva literar, dar a

simţit că nu are destulă putere. Cei de la pompe funebre au introdus sicriul în cavou. La ieşire, când au închis uşa, Enrique s-a simţit cuprins de o tristeţe de nedescris.

Era despărţirea definitivă.

Cei prezenţi la ceremonie s-au retras încet, printre condoleanţele prezentate lui Enrique şi conversaţiile caracteristice celor care nu s-au văzut de foarte mult timp şi se întâlnesc în astfel de ocazii. Fornells a fost penultimul care şi-a luat rămas-bun. În final, Samuel şi Enrique au rămas singuri în faţa cavoului.

— Aş vrea să-ţi mulţumesc Samuel. Discursul tău a fost frumos, emoţionant şi sincer. Şi lui i-ar fi plăcut foarte mult, sunt sigur.

Samuel a dat din cap înainte de a răspunde.

— Da, poate… A lăsat fraza în aer câteva secunde înainte de a continua: Ascultă, Enrique, aş vrea să-ţi spun ceva! Tuturor ne vine ceasul, mai devreme sau mai târziu, şi singura consolare e să ştim că vlăstarele pe care le-am educat au pornit pe drumul bun în viaţă, urmându-l neabătut. Vreau să-ţi spun că nu ştiu pe nimeni care să fi fost mai mândru de fiul său cum era Artur de tine, sincer! Acum hai să mergem, băiete, e timpul să părăsim locul acesta!

— Să mergem! S-au îndreptat spre ieşire, braţ la braţ.

— Aici rămâne o parte importantă din viaţa mea, dar Artur a fost cel care m-a învăţat, după moartea părinţilor mei, că trebuie să privim spre viitor.

— Foarte bine, aşa şi trebuie să fie! Moartea face parte din viaţă, şi mulţi sunt cei care rămân în urmă, pe drum, în vreme ce alţii merg în continuare. Vom trăi cu amintirea lui, vom face în aşa fel încât să trăiască în inimile noastre, fiindcă ăsta-i cel mai bun omagiu pe care i-l putem aduce. Nu trebuie însă să ne agăţăm de trecut şi să permitem ca lucrurile implacabile să ne obsedeze.

Mai târziu, Enrique a parcat maşina în locul obişnuit. S-au plimbat pe Ramblas în direcţia mării, şi s-au oprit în Pla de la Boqueria. Au rămas în faţa magazinului lui Artur.

— Care să fi fost motivul? a întrebat Enrique. Nu-nţeleg!

— Nimeni nu-nţelege, l-a asigurat Samuel. Să sperăm că Poliţia îl va prinde pe criminal cât mai repede. A, şi, Enrique…

— Da?

— Deşi nu cred că e cel mai potrivit moment, aş vrea să vorbim despre asta neîntârziat, fiindcă presupun că va trebui să te întorci acasă. Îmi închipui că nu intenţionezi să continui afacerea tatălui tău, viaţa ta e literatura. Bine, vreau să ştii că, dacă te hotărăşti să lichidezi ce e în magazin, sunt dispus să cumpăr totul la un preţ rezonabil. Ba chiar aş fi tentat să cumpăr şi magazinul! Nu te grăbi să-mi răspunzi acum!

— Îţi mulţumesc. Bănuiesc că în cele din urmă o să vând totul, dar deocamdată nu sunt în stare să mă gândesc la asta. Am să-ţi dau un răspuns înainte de a pleca. Acum…

— Înţeleg, înţeleg, nu-ţi face griji! Ei bine, şi eu am nişte treabă. Dacă ai nevoie de ajutor sau de un sfat, ştii unde mă găseşti. Nu ezita nicio clipă să mă suni, indiferent la ce oră!

— Mulţumesc, Samuel!

Sosise cel mai dificil moment de la întoarcerea sa: trebuia să intre în magazin şi să dea ochii cu locul unde se petrecuse crima. A descuiat uşa şi a întrerupt alarma. În mijloc, vizibil din orice unghi, se afla altarul. Pe el, o pată de sânge închisă la culoare, amintind de tragedie. Balustrada distrusă de la etajul de sus amintea şi ea de acelaşi lucru. A străbătut magazinul, evitând să se uite în locurile unde încă se mai păstrau urme ale crimei, şi a urcat la etaj. Pe masa din birou se aflau o mulţime de cărţi şi manuscrise care, fără îndoială, fuseseră răvăşite de criminal şi aşezate la loc de Fornells şi de Samuel.

A căutat *Exerciţiul perfecţiunii* pe masă, dar nu l-a găsit. Ar fi fost un loc mult prea expus, având în vedere toate precauţiile luate. Probabil că-l ascunsese în frumoasa bibliotecă care adăpostea patru sute de volume de diverse formate, şi aflate în diferite stadii de conservare. Artur strânsese, de-a lungul a patru decenii, un număr mare de cărţi vechi, prin care să-şi satisfacă o sete dublă: aceea de bibliofil şi aceea de cunoaştere. Cele mai

multe se aflau în marea bibliotecă din casa din Vallvidrera, dar şi în magazin existau întotdeauna foarte multe, pentru a putea fi consultate în caz de nevoie. Dacă se hotăra să vândă magazinul, lucru care avea să se întâmple mai mult ca sigur, nici prin cap nu-i trecea să renunţe la ele, fiindcă şi el se considera un bibliofil, începător deocamdată, având doar câteva exemplare, pe care şi le cumpărase într-o doară, mai nimic în comparaţie cu acea minunăţie din faţa ochilor. Multe dintre ele erau adevărate bijuterii, moşteniri din vremuri trecute, importante atât pentru conţinut, cât şi pentru aspect.

A găsit *Exerciţiul perfecţiunii* pe unul dintre rafturi. Era alcătuit din trei volume vechi, cu coperte dintr-o piele care, odată cu trecerea timpului, se închisese la culoare. Titlul, greu de desluşit, era un fir aurit care abia se distingea în mizeria strânsă după secole de manipulare. A scos primul volum cu o curiozitate nu lipsită de respect. Avea în mâini marea descoperire a lui Artur şi, ţinând cont de ultima sa bănuială, cauza morţii acestuia. A pipăit cu delicateţe pielea încreţită a copertei şi s-a lăsat pradă senzaţiilor care-l încercau. Înăuntrul său se năştea o convingere. Da, acum era sigur. Cu o forţă necunoscută, intuiţia îi spunea că asasinul lui Artur căuta cartea pe care o ţinea în mâini. Nu era vorba de vreun pungaş de cartier, nici de vreo răzbunare de tip mafiot; cineva care ştia despre descoperirea lui Artur îl eliminase pentru a intra în posesia acesteia, fără să-şi închipuie că, graţie unui al şaselea simţ, Artur ascunsese cartea sub copertele unui îndrumar de perfecţionare religioasă, devenind astfel încă un exemplar anodin printre alte sute, literatură ascunsă în literatură. În biroul lui Artur, plin de rafturi ticsite cu cărţi vechi, tăinuită într-o piele străină, nimeni n-ar fi putut s-o găsească, iar acum era în mâinile lui. Bănuiala se transformase într-o convingere puternică, de o claritate extraordinară.

Simţind că are mintea limpede pentru prima oară de la sosirea la Barcelona, extrem de concentrat, Enrique s-a aşezat în fotoliul preferat al lui Artur şi a cercetat cartea. Naşul lui extrăsese paginile originale şi le înlocuise cu altele, dintr-un manuscris cu diverse adnotări pe margini. În acel moment, Enrique a înţeles că intrase în posesia obiectului pentru care

naşul său fusese ucis. Altfel, de ce ai ascunde o carte în alta? Ce anume din conţinutul ei putea duce la crimă? A încercat să desluşească scrisul înghesuit şi complicat al autorului, dar cunoştinţele lui de latină nu erau atât de avansate încât să-i permită o lectură consistentă a textului. Putea să traducă anumite fraze, dar pierdea din vedere sensul general. Nici adnotările, scrise într-un fel de catalană veche, nu au fost mai uşor de descifrat. În cazul în care nu cerea ajutor, lucru pe care nu voia să-l facă, traducerea cărţii urma să-i ia destul de mult. Dacă, aşa cum credea, îl omorâseră pentru ceea ce conţinea acea carte, orice transmitere a textului l-ar fi pus pe cititorul respectiv în pericol. Şi în acea clipă şi-a dat seama că, de fapt, el însuşi era în pericol, fiind singura persoană care, mergând pe firul poveştii, ar fi putut să-l găsească, deşi asasinul nu avea cum să ştie că Artur îi împărtăşise cuiva secretul înainte de a muri.

Cu cartea în buzunar, a închis magazinul şi a luat-o spre parcare. Era extrem de important să studieze textul cu atenţie, iar pentru asta avea nevoie de timp şi de linişte. Vallvidrera era locul perfect.

9 *Mosso d’Esquadra* (în limba catalană), membru al poliţiei autonome catalane. (N. tr.)

4

Nici oboseala acumulată, nici latina lui poticnită nu l-au împiedicat pe Enrique să facă progrese în privinţa traducerii manuscrisului Casadevall. La început cu mare dificultate, apoi tot mai uşor, pe măsură ce-şi reîmprospăta cunoştinţele de limbi clasice pe care Artur se încăpăţânase să i le transmită cu ani în urmă, Enrique a început să se cufunde într-o poveste surprinzătoare, petrecută cu multe secole în urmă.

Textul nu avea nici prezentare, nici autor, dar nu era greu să afli cine era creatorul manuscrisului, din context. Acesta aparţinea familiei Casadevall şi susţinea că şi-a adus contribuţia la construcţiile cele mai importante ale epocii sale. Şi-a dat seama că era ajutorul arhitectului-şef datorită precizării directe din text, identificând imediat şi perioada: l-a ajutat una dintre cărţile vechi din biblioteca lui Artur, intitulată *Hiftoria de la edificafió de la Chatedral de Barcelona*, „publicată în nobilul oraş Tortosa, în Anul Domnului o mie şase sute şaizeci“. Arhitectul Pere Casadevall fusese unul dintre responsabilii lucrărilor de construcţie de la catedrala din Barcelona, vreme de treizeci şi şase de ani, din 1368 până în 1414. Relatarea acestor lucrări nu includea nimic special, în afară de imboldul notabil pe care l-a primit ridicarea catedralei, până atunci tergiversată, graţie implicării episcopului Planelles, şi de sfârşitul straniu deoarece fusese găsit mort în circumstanţe ciudate şi niciodată elucidate.

Munca lui consta în a-i asista pe arhitecţii-şefi, supervizând chestiunile de ordin financiar economic şi administrativ legate de construirea celei mai importante clădiri din Barcelona. Era echivalentul şefilor de lucrări de pe şantierele moderne. Activitatea sa se reducea la dirijarea lucrărilor la anumite părţi ale catedralei şi la câteva clădiri publice dintr-un oraş aflat în plină dezvoltare.

După ce a confirmat existenţa sa istorică, Enrique s-a întors la traducerea manuscrisului. Primele treizeci de pagini nu scoteau la iveală nimic special: constau dintr-o înşiruire a principalelor activităţi care-i reveneau. Cu toate acestea, cu trecerea lunilor, naraţiunea a început să se îmbogăţească. Cu alte cuvinte, registrul s-a transformat în jurnal. Iar

jurnalul a devenit în cele din urmă ceva mai mult, un spaţiu de confesiune, de meditaţie, de îndoială.

În realitate, adnotările nu erau zilnice. Nu scria decât impresii legate de evenimentele aparent banale sau care aveau o însemnătate specială: boala unei fiice, probleme legate de construcţie… De asemenea, mai erau menţionate şi audienţele la arhiepiscop, primirea emisarilor papali, probele de rezistenţă şi calitatea diverselor tipuri de piatră din cariere sau alte lucruri de acest fel. Dar, pe măsură ce textul avansa, toate observaţiile profesionale erau lăsate deoparte, autorul concentrându-se pe problemele familiei sale şi pe epidemia de ciumă care a lovit Barcelona în anul 1393.

La pagina şaizeci, pentru prima oară, odată cu apariţia unui personaj misterios identificat ca S., Enrique a dat peste adnotări.

Începând din acel moment, munca lui a devenit chiar mai complexă, dar nu din pricina lungimii textului de tradus, ci a faptului că o bună parte din el era criptic. Notiţele de pe margini, scrise în catalana veche, i-au dat bătăi de cap în repetate rânduri; erau succinte, dar ciudate. Abia dacă a reuşit să scoată ceva clar din ele, prin urmare s-a hotărât să îşi concentreze toate eforturile pe textul latinesc, dar nici acesta nu era clar sau unitar, din cauza traducerii deficitare. În orice caz, era evident că adnotările erau strâns legate de prezenţa lui S., fiindcă apăreau pe aceleaşi pagini unde era menţionat şi el.

Pentru a-şi simplifica cât mai mult activitatea, a făcut pe o ciornă o listă a paginilor cu un rezumat al adnotărilor; atunci când nu le înţelegea, le transcria literal. Din nefericire, o mare parte din ele s-a dovedit a fi de neînţeles.

În cele din urmă, răsfoind paginile, la nouăzeci şi patru a dat de prima referire la „obiect“. Arhitectul scrisese că întâlnirea – folosise termenul de *gahal,* cuvânt ebraic din care deriva termenul de *call*[10] – urma să aibă loc în casa lui Ángel Martín, în vechiul *call,* şi că aveau să i-l arate pentru prima oară. Enrique, extrem de încântat, era convins că dăduse peste prima referire la misterioasa descoperire a lui Artur. În continuare, din motive pe care textul nu le clarifica, a avut o mare dezamăgire: ceva se întâmplase,

fiindcă la acea întâlnire nu-i fusese arătat absolut nimic. Potrivit lui Casadevall, se prea poate ca la mijloc să fi existat o chestiune legată de siguranţă, o înscenare menită să verifice credibilitatea ajutorului arhitectului-şef. Următoarele impresii ale şefului de lucrări descriau efectul extraordinar pe care vederea „acelui obiect“ i-l provocase, fără însă a menţiona despre ce naiba era vorba. Notele de pe margine mergeau pe aceeaşi linie, pline de abrevieri şi de prescurtări, dar erau foarte bogate în semne de întrebare şi exclamare, care mai devreme nu apăreau.

Pe măsură ce înainta, Enrique era tot mai confuz. Textul nu clarifica nimic, cu excepţia ciudatei legături pe care arhitectul Casadevall o avea cu misteriosul S. şi cu evreii din Barcelona, un fenomen extrem de intrigant, deoarece statutul social înalt al unui arhitect de la catedrală îi interzicea să menţină relaţii care nu intrau în sfera obligaţiilor ecleziastice şi, cu atât mai puţin, cu membrii altor confesiuni. Nu avea să mai treacă mult până la decretul de expulzare a evreilor, promulgat de Regii Catolici în anul 1492, dar prezenţa lor pe meleaguri predominant creştine abia dacă era tolerată şi, desigur, văzută cu ochi răi de o nobilime şi de un cler ale căror datorii la cămătarii evrei erau enorme. Pe de altă parte, evreii aveau să fie expulzaţi oficial din *call* în anul 1424 şi, în plus, nu fusese dat uitării măcelul general care avusese loc în toată peninsula în 1391, când Barcelona fusese unul dintre oraşele care îi persecutase cel mai aprig. Situaţia socială a comunităţii evreieşti era, ca atare, aceea a unei minorităţi izolate, puţin tolerate, ba chiar persecutate. Ţinând cont de toate astea, cum se putea interpreta faptul că un personaj important al epocii avea legături cu evreii din *call*, indiferent că erau convertiţi sau nu? Chiar şi aceştia din urmă sufereau din cauza marginalizării sociale; se numeau *marranos*[11] şi, în mod public, erau consideraţi trădători ai credinţei lor strămoşeşti nedemne de încredere.

Textul acela complex şi misterios l-a absorbit într-o asemenea măsură şi vreme de atâtea ore, încât a uitat de obligaţiile pe care le avea în lumea reală. Soneria telefonului l-a făcut să se întoarcă brusc la realitate; a ştiut cine era chiar înainte de a ridica receptorul.

— Enrique?

— Da, Bety.

Cufundat în lumea ocultă a manuscrisului, uitase de promisiunea făcută în momentul în care se despărţiseră.

— Uneori, am impresia că eşti un nenorocit lipsit de orice fărâmă de bun-simţ! Tonul ei rece disimula un dispreţ înverşunat, ascuţit ca un bisturiu. Ai promis că mă suni şi n-ai făcut-o. Am aflat de înmormântare din ziar şi fiindcă l-am sunat pe Fornells; un anume Rodríguez mi-a confirmat totul.

Valoarea cuvântului dat şi încălcat, valoarea angajamentului acceptat şi nerespectat: iată adevărata cenzură. Enrique a încercat să scape de o conversaţie care, în ciuda bunelor intenţii ale lui Bety din momentul respectiv, nu-i făcea câtuşi de puţin plăcere, deşi dintr-un cu totul alt motiv decât şi-ar fi putut închipui fosta lui soţie.

— Îmi pare rău, Bety, sincer îmi pare rău, dar nici nu ştii în ce hal sunt! Nu e că am uitat, ci pur şi simplu sunt cu capul în nori, toate evenimentele astea mă depăşesc, orele trec fără să-mi dau seama… În plus, nu prea aveam chef să vorbesc cu nimeni. S-a auzit cum minţea, deşi ştia foarte bine că minciuna avea să fie detectată, aşa cum se întâmpla de obicei. Artur nu mai e… a continuat, hotărât să ducă şarada până la capăt.

— În regulă, dacă nu te simţi bine… a cedat Bety.

— Mi se pare foarte ciudat să fiu acasă, iar el să lipsească, a continuat Enrique. Încă nu m-am obişnuit cu absenţa lui şi adevărul e că mi-e puţin greu.

— Da, a răspuns Bety cu jumătate de gură.

Enrique ar fi vrut să pună punct discuţiei, dar ştia că, dacă ar fi făcut-o aşa, brusc, Bety ar fi devenit suspicioasă. Într-un final, Bety s-a hotărât să schimbe subiectul.

— Ce mai ştii de anchetă? Rodríguez mi-a dat de-nţeles că nu-mi poate spune nimic, dar că tu ştii cum stă treaba.

Enrique i-a enumerat pistele prezentate de Fornells, dar nu a adăugat şi propriile bănuieli. Dacă ar fi făcut-o, i-ar fi dat un motiv de îngrijorare. Cu

toate acestea, fosta lui soţie a părut să-şi dea seama, cu acel instinct ciudat al ei, ascuţit de-a lungul anilor de convieţuire, că ascunde ceva.

— Şi tu ce părere ai? l-a întrebat ea.

— Nicio părere, a minţit iar, nemaiavând cale de întoarcere. Nu mă interesează cine a fost. Tot ce vreau e să-l găsească poliţia cât mai repede!

După încă un moment de linişte, au vorbit despre moştenire. Bety a fost foarte surprinsă să afle că Artur se gândise la ea, chiar dacă o făcuse pentru a-i oferi un lucru mărunt, dar valoros. Avusese întotdeauna o slăbiciune pentru o carte datată 1544, o antologie latină a diferitelor opere comice ale lui Aristofan, pe care Bety îl considera unul dintre marii dramaturgi greci. Artur, cunoscând fascinaţia pe care vechiul text i-o trezea fostei sale nurori, hotărâse să i-l lase ca amintire. Gestul a emoţionat-o într-atât, încât chiar a vărsat nişte lacrimi, pe care însă distanţa le-a ascuns. În clipa aceea, l-a somat pe Enrique să nu mai uite să îi dea telefon şi apoi a închis.

Şi-a propus să se întoarcă la traducere, dar starea lui de spirit se schimbase. Îşi dorea ca discuţia cu Bety să fi decurs altfel, şi dorea să n-o fi minţit. Era confuz şi supărat pe el însuşi, prizonier al unei minciuni pe care nu o inventase decât pentru că fusese constrâns. Mereu i se întâmpla acelaşi lucru, mereu o îndepărta de problemele lui exact în momentul când ar fi putut să-i fie de cel mai mare ajutor. Niciodată nu a ştiut să-i dezvăluie cotloanele lumii sale ascunse, poate pentru că el însuşi le considera exagerate, ba chiar surprinzătoare, deşi ştia că în felul ăsta nu face decât să mărească prăpastia dintre ei.

Telefonul a sunat a doua oară. S-a gândit să nu răspundă; n-avea chef, dar apoi i-a dat prin cap c-ar putea fi Fornells, cu noutăţi, aşa c-a ridicat receptorul:

— Alo?

— Enrique? s-a auzit o voce unică de bariton, care i-a evocat o amintire neclară.

— Da, la telefon.

— Bună ziua. Sunt Guillem Cardús, îţi mai aminteşti de mine? Un prieten vechi al tatălui tău. Artur ne-a făcut cunoştinţă în urmă cu vreo patru

ani, la el în magazin, într-o după-amiază în care te aflai în trecere prin Barcelona, şi ne-am văzut şi alaltăieri, în magazinul lui Samuel.

— Da, îmi amintesc! Ai fost şi ieri la cimitir, îţi mulţumesc pe această cale.

— Artur îmi era prieten bun şi coleg, în ordinea asta. Ar fi fost o necuviinţă să lipsesc şi o trădare impardonabilă.

— Îţi mulţumesc.

Deşi încerca să fie politicos, nu-şi putea ascunde iritarea.

Asta chiar că era o conversaţie care nu-i făcea plăcere şi nu era dispus s-o ascundă. Şi-a propus să tacă cât mai mult şi să-şi lase interlocutorul să ducă greul discuţiei. Spre surprinderea lui, Guillem avea nişte intenţii care i-au trezit imediat interesul, deşi în altă direcţie decât cea aşteptată.

— Te-am sunat, cu toate că nu e tocmai momentul oportun, într-o chestiune de afaceri.

— Te-ascult, a răspuns Enrique, mirat de ceea ce oricine, mai puţin un adevărat om de afaceri catalan, ar fi considerat a fi un moment nepotrivit.

— Ei bine, eu şi Enric Torner, un coleg care, după cum poate ştii, era şi el prieten bun cu Artur, ne-am gândit că, cel mai probabil, nu ai de gând să continui afacerea tatălui tău. Dacă e aşa, am fi interesaţi să cumpărăm totul, inclusiv magazinul. Individual ne-ar fi imposibil să facem rost de sume pe care le considerăm a fi rezonabile, de aceea am hotărât, în cazul în care eşti de acord, să înfiinţăm o firmă. Suntem dispuşi să-ţi facem o ofertă bună, pe care cu greu ar putea-o depăşi cineva. Astfel am putea continua munca lui Artur, la aceleaşi standarde la care o făcea şi el.

— Înţeleg. Enrique şi-a ascuns surprinderea tot mai mare. Uite ce e, Guillem, ca să fiu sincer, încă nu m-am gândit ce să fac cu magazinul. Am să iau o hotărâre în zilele care urmează; imediat după aia, am să te sun. Presupun că numărul tău de telefon se află scris în agenda lui.

— Da, sigur există în agendă. Îţi mulţumesc. Şi iartă-mă dacă te-am deranjat, însă înainte de a închide aş vrea să-ţi mai pun o întrebare.

— Te-ascult.

— S-a mai oferit cineva să cumpere magazinul lui Artur?

— Da, Samuel Horowitz mi-a făcut chiar ieri o propunere. De ce vrei să ştii?

— Bătrânul Samuel. Aha… Mă aşteptam. În regulă, întotdeauna e bine să ştii care-ţi sunt competitorii. Aştept veşti de la tine. Mulţumesc pentru tot, a răspuns evaziv şi a închis.

— N-ai pentru ce, a spus Enrique prea târziu, când nu mai era nimeni să-l audă.

Un bec de alarmă s-a aprins în mintea lui imediat ce a închis. În nici douăzeci şi patru de ore, ultimele trei persoane cu care vorbise Artur înainte de a muri se oferiseră să-i cumpere atât magazinul, cât şi ceea ce conţinea acesta. În alte împrejurări, ar fi putut considera acest lucru ca pe ceva firesc, dar, din păcate, totul se dovedea a fi extrem de suspicios. Da, ceva ciudat se petrecea chiar sub ochii lui, dar nu-şi dăduse seama de asta înainte de discuţia cu Guillem. Manuscrisul făcea parte din lotul vândut de familia Bergués, iar asta însemna că Artur intrase în posesia lui cu puţine zile înainte de a muri. După cum îi spusese Fornells, ultimele trei persoane care-l văzuseră în viaţă pe Artur fuseseră cei trei colegi anticari, nepunându-i la socoteală pe patronul barului del Pi şi pe angajatul parcării, cu care abia dacă schimbase câteva cuvinte. Oare era plauzibil ca, într-un fel sau altul, unul dintre ei să fi aflat de importanţa manuscrisului şi, profitând că era weekend, să-l fi ucis pentru a fura cartea şi a elimina un posibil competitor? Sau să fi vrut doar să fure cartea şi să fi fost surprins de Artur?

Totul părea să se potrivească perfect. Unul dintre cei trei anticari putea fi asasinul, dar care? Trebuia să-l elimine pe Samuel; cum ar fi putut cineva să-l omoare pe cel care-i fusese cel mai bun prieten vreme de douăzeci de ani? Nu, nu putea fi Samuel! Iar dacă îl scotea pe el de pe lista suspecţilor, aceasta se reducea la două nume: Guillem şi Enric, care deja făcuseră prima mişcare. Trebuia să găsească o soluţie de a-l demasca pe criminal; trebuia să informeze poliţia dacă dorea să afle ce anume căutau.

Să informeze poliţia… Dar ce-i trecea prin cap? După doar câteva secunde, gândul de a-i mărturisi totul lui Fornells i s-a părut ridicol. Era clar că, dacă-i spunea, nu avea cum să afle misterul din spatele acelui manuscris

sau cel puţin nu-l putea ţine pentru el, dar nici nu putea ascunde faţă de poliţie informaţii care ar fi putut duce la rezolvarea anchetei. Şi, în plus, nu era oarecum ridicol să-i suspecteze pe Guillem şi pe Enric? Şi ei erau prieteni la fel de buni cu tatăl său, în ciuda diferenţei de vârstă, şi Artur avusese numai cuvinte de laudă pentru ei, în scrisorile pe care i le trimitea, ba chiar îi lăudase de faţă cu Guillem, aşa cum se întâmplase cu patru ani în urmă.

Nu putea fi adevărat! Ar fi fost mai bine să uite o vreme toată treaba şi să se concentreze pe traducere. Astfel, la fel ca în atâtea şi atâtea alte ocazii, ascunzându-şi capul în nisip, Enrique a dat la o parte gândurile sumbre, a închis telefonul mobil, a deconectat telefonul fix din salon şi s-a întors la lucru.

După două zile, îi era destul de clar care fuseseră evenimentele petrecute la începutul secolului al XV-lea şi care, spre surprinderea lui, nu erau decât o continuare a unora petrecute şi mai adânc în negura timpului. Din manuscrisul arhitectului reieşea că acesta nu fusese decât o mică piesă în angrenajul istoriei şi că povestea începea cu mult mai înainte.

Textul clarifica faptul că acest Casadevall intrase în legătură cu un grup de evrei convertiţi. Deşi evreii renunţaseră la religia lor, în spaţiul privat păstrau aceleaşi precepte şi principii, iar rabinii erau, ca singurii interpreţi autentici ai legii, figurile cele mai importante din comunitate. „S.“ se bucura de un mare respect printre ai lui, fiind liderul spiritual al grupului. Faptul că apărea în manuscris printr-o iniţială se putea datora unei simple măsuri de precauţie: era mai bine ca nimeni să nu poată face legătura cu o persoană anume, iar pentru asta trebuia să se evite orice referire explicită la el, în orice document scris.

Adevărul este că frecvenţa întâlnirilor lor, sporadice la început, începea să crească tot mai tare. Enrique a interpretat acest fapt ca pe cimentarea unei relaţii oarecum fragile iniţial, care devenise solidă, odată învinse reticenţele fireşti de la început. Abia dacă se menţiona ceva referitor la motivele întrevederilor: scurte trimiteri la locuri şi persoane, informaţii vagi dintre cele mai diferite, spre deosebire de adnotările meticuloase care

caracterizau partea de început a manuscrisului. Arhitectul nu voia să rişte să uite informaţiile din timpul acestor întâlniri, dar nici nu voia să le prezinte într-o manieră explicită. Drept urmare, păreau să fie guvernate de o discreţie absolută.

O dată concretă, 12 mai 1401. În acea zi, monotonia adnotărilor se întrerupea brusc. Ca într-o răbufnire, Casadevall scrisese următoarele cuvinte:

> *Suntem la mijlocul lunii mai, lună pe care evreii o numesc* shevat, *iar musulmanii*, jumada. *Iar în luna asta s-a înfăptuit minunea: azi urmează să mi-l arate pentru prima oară! S. mi-a confirmat că azi voi asista la un* gahal *diferit de cele anterioare. L-am rugat de atâtea ori, încât nu-mi vine să cred că s-au hotărât s-o facă! Dumnezeu să m-ajute şi să mă lumineze!*

În sfârşit! Da, pentru prima oară, părea că se apropie de obiectivul propus. Enrique nu s-a oprit să mediteze asupra semnificaţiei comentariului şi a continuat lectura, în speranţa că va mai găsi o cheie care să-l conducă spre rezolvarea tot mai numeroaselor enigme din text. Pagina următoare era plină de observaţii ciudate, care duceau toate la o concluzie convingătoare şi aproape dramatică. Odată încheiată dificila traducere a acelor pagini, care sigur erau cheia, a citit din nou cu mare atenţie textul. Ştia foarte bine că era plin de greşeli de traducere, dar s-a gândit că numărul acestora s-ar fi putut reduce având în vedere că sensul general prezenta o continuitate. Pe măsură ce recitea cele scrise, era tot mai surprins, până în punctul în care părea că nimic nu-l va mai uimi. La ce se refereau toate acele lucruri? Toată această istorie şi, în special, toate aceste rânduri au rămas întipărite adânc în memoria lui.

> *Apoi, S. a murmurat o litanie ciudată în limba ebraică şi, în ciuda eforturilor mele de-a o desluşi, mărturisesc că mi-a fost imposibil. Se poate să fi fost vorba de vreun dialect mai puţin folosit, de vreo formulă magică din vremuri de demult. Apoi a dat la o parte candelabrul şi a apăsat într-un punct din mulura care înconjura altarul. Locul unde se afla inscripţia a coborât; mulura controla o*

serie de mecanisme care permiteau mişcarea Pietrei. A introdus mâinile în gaură şi a scos-o.

Ceea ce s-a petrecut în continuare e de necrezut şi greu de povestit sau de aşternut pe hârtie. Toate cele spuse de S. s-au dovedit a fi adevărate. Ajunge să spun că Numele Său era acolo, iar S. a îndrăznit să-L pronunţe.

Aici era un gol, o pauză. Părea că autorul se oprise să mediteze la cele întâmplate sau că se speriase recitind cele scrise. Dar cert e că un spaţiu de câteva rânduri era alb, un spaţiu care ar corespunde cu finalul povestirii şi care, dintr-un motiv sau altul, fusese sărit.

Au avut dreptate. E datoria mea de creştin şi de om să-l ascund pentru totdeauna. Trebuie să găsesc calea să fac asta şi să uit că l-am văzut vreodată, că l-am ţinut în mâini. Să mă ierte Dumnezeu, fiindcă păcatul meu a fost cel mai mare dintre păcate! Să mă ierte, pentru că dacă am păcătuit, a fost pentru a evita ca şi alţii să o facă şi ca asupra umanităţii să se abată rele şi mai mari! Astfel mă osândesc, conştient. Domnul să se milostivească de sufletul meu!

Aşa se termina partea aceea din text, asupra căreia Enrique îşi concentrase toate eforturile din ultimele zile. Ce putea fi? Despre ce vorbea Casadevall? Scrisese: „Să mă ierte Dumnezeu…“ Ce anume văzuse şi atinsese cu propriile mâini de comisese un aşa mare păcat? Era limpede acum că era vorba despre un obiect valoros, dar textul nu preciza ce anume. Importanţă religioasă? Poate că da, însă nevoia aceea imperativă de a-l ascunde de privirile celorlalţi „pentru totdeauna“ era foarte ciudată. Şi nici referinţa la „Numele Său“ nu era suficientă pentru a dezlega misterul.

Enrique, surescitat, a continuat traducerea textului, în speranţa de a descoperi o pistă prin care să-şi poată da seama despre ce obiect era vorba, dar următoarele pagini nu făceau decât să inventarieze diverse tehnici de construcţie. Erau numiţi diverşi arhitecţi-şefi ai acelei perioade, care dădeau informaţii despre evoluţia mai multor edificii aflate în construcţie. Lista lungă şi stufoasă reprezenta o importantă pauză de la tensiunea care se desprindea din ultimele adnotări. A ezitat foarte mult în legătură cu motivul

pentru care arhitectul ar fi făcut acea listă interminabilă, dar a ajuns la o singură concluzie posibilă: căuta un loc unde să adăpostească, dar mai ales să ascundă definitiv obiectul cu pricina. Lista reflecta diverse posibilităţi care i se prezentaseră, iar câteva dintre ele erau marcate prin nişte numere, fără însă a avea vreo ordine. Părea că, odată încheiată trecerea în revistă, le-ar fi ales pe cele mai potrivite înainte de decizia finală. Enrique s-a uitat disperat la paginile respective, în speranţa de a da peste vreo notă, număr sau semn de orice fel care să-i permită să identifice locul ales, dar a trebuit să cedeze în faţa evidenţei: nimic nu părea să indice dacă unul era mai important ca altul. Nota care încheia jurnalul nu lămurea misterul, reflecta o certitudine care, pentru Casadevall, era liniştitoare, iar pentru Enrique, exasperantă:

Am făcut tot ce-am putut. Într-un final, ajutat şi însoţit de iubire şi de judecata cea dreaptă, am găsit în Împărăţia lui Dumnezeu singurul loc logic pe care Domnul mi l-a arătat foarte clar.

Pe de altă parte, majoritatea clădirilor amintite aveau cinci sute de ani sau chiar mai mult, iar oraşul, cu toate că avea zona veche aproape intactă, trecuse prin destule schimbări pentru ca referirile la străzi sau la clădiri să fie insuficiente. Astăzi, clădirile de cinci sute de ani vechime erau foarte puţine, nu numai în Barcelona, ci în oricare alt oraş din lume. Drept urmare, puţinele care ieşiseră victorioase din lupta cu timpul erau uşor de localizat, iar el ştia foarte bine unde se afla fiecare. Dar nu era suficient. Enrique ajunsese la o răscruce. Cunoştinţele sale legate de oraş erau bogate, Artur se ocupase îndeaproape de asta încă din copilărie, dar nu era expert. Fără ajutor, i-ar fi fost imposibil nu doar să localizeze obiectul, ci chiar să identifice locurile în sine unde ar fi putut să fie ascuns. Doar suma dintre cunoştinţele enciclopedice, marea iubire pe care o purta oraşului natal şi impresionanta sa experienţă de anticar istoric amator îi permiseseră lui Artur să deducă unde anume era „acel lucru“, dar cunoştinţele lui Enrique nu erau suficiente pentru a găsi răspunsul.

Pentru a treia oară în viaţă, se simţea învins. Prima dată fusese atunci când îi dăduseră vestea morţii părinţilor săi; era destul de mare ca să

înţeleagă, dar nu suficient de mic să uite totul repede. A doua oară, când Bety îl anunţase, implacabil, că avea să-l părăsească. Chiar dacă ştia că era singurul final posibil al relaţiei lor, tot nu fusese pregătit pentru o asemenea veste şi n-a putut să nu se simtă învins. I-a luat ceva să accepte această nouă situaţie, dar firea lui, pe atunci extrovertită şi veselă, i-a fost de mare ajutor. Acum, îndurerat de uciderea persoanei pe care o iubea cel mai mult, stând în faţa elementului care i-ar fi elucidat moartea, se vedea incapabil să rezolve enigma. Şi, în plus, avea senzaţia că se află aproape de criminal, dar nu ştia cum să procedeze pentru a-l demasca.

Şi-a concentrat toate eforturile pentru a înlătura furia şi neputinţa, pentru a-şi goli mintea de gândurile negre şi a gândi limpede. Era clar că avea nevoie de ajutor şi ştia şi cine i l-ar fi putut oferi. A scos agenda din geanta de voiaj şi a căutat nişte numere de telefon. A telefonat acasă la Carlos Hidalgo, fără însă a obţine vreun răspuns. I-a telefonat şi la birou şi, după a patra sonerie, a răspuns robotul. Acelaşi lucru s-a întâmplat şi pe mobil. N-a lăsat niciun mesaj; dacă proprietarul nu era nici acasă, nici la birou, Enrique bănuia cam pe unde ar fi putut să-l găsească. A părăsit casa, luând cu el *Exerciţiul perfecţiunii* şi toate notiţele făcute în timpul lecturii. După ce le-a băgat într-un buzunar mare din geacă, s-a urcat în maşină.

A coborât destul de încet pe sinuoasa şosea din Vallvidrera, aproape bucurându-se la vederea Barcelonei, a Barcelonei sale, şi s-a simţit cuprins de o nostalgie copleşitoare. Cufundat în amintirile unei perioade care acum îi părea foarte îndepărtată, s-a pomenit în mijlocul traficului infernal din marele oraş. În timp ce conducea, gândurile lui au început s-o ia din nou razna. Artur n-ar fi trebuit să moară; era bun, nobil, onest. Nu voia decât să trăiască în mijlocul cărţilor şi al antichităţilor sale, dar a luat sub aripa lui un biet orfan, pe care l-a crescut ca şi cum ar fi fost propriul fiu. Ar fi putut să trăiască pe o insulă pustie, să fie un nou Robinson; nu avea nevoie de nimeni, pentru că nimeni nu era aşa de independent ca el. Şi a avut timp să ofere şi iubire, şi prietenie, şi afecţiune, şi tot ce ar fi avut nevoie un copil singuratic. Iar acum era mort, îngropat în pământul rece… De ce-a trebuit să moară?

Treptat, furia a pus stăpânire pe el. Maşina cobora din nou pe Carrer Balmes, depăşind nenumăratele autovehicule care se aflau la acea oră acolo. A trebuit să frâneze când culoarea unui semafor s-a schimbat brusc şi, înconjurat de câţiva şoferi nervoşi, şi-a dat seama ce făcuse după privirile pe care i le aruncau şi în care se citea nedumerire, supărare, chiar teamă, dar nu i-a păsat. Îl durea în cot de ce-ar fi putut gândi ceilalţi. A tras adânc aer în piept şi a încercat să se liniştească, dându-şi seama că-şi pierduse puţin cumpătul, posedat de versiunea agresivă a unui Enrique care, din când în când, apărea brusc, preluând controlul, acea versiune distorsionată a personalităţii sale, pe care o ura atât de mult. Trebuia să se calmeze.

Un claxon l-a anunţat că se făcuse verde. A pornit iar, cu mintea goală; a încercat să nu se gândească la nimic. După zece minute, a parcat maşina lângă portul olimpic. Odată cu briza răcoroasă a nopţii, a simţit că obrajii îi erau uzi; a scos nişte şerveţele din torpedou şi s-a şters pe faţă. Apoi, mai calm, s-a îndreptat spre debarcader. O lumină difuză care venea de pe puntea unui iaht i-a confirmat bănuielile.

— Iertaţi-mă, domnule, dar n-aveţi voie să treceţi! i-a spus un paznicul aflat la umbra unui palmier. N-au voie decât proprietarii de ambarcaţiuni.

— Mă duc la numărul cinci, la *Corsarul*. Sunt prieten cu proprietarul.

Paznicul l-a măsurat atent cu privirea. Părea normal şi era adevărat că la numărul cinci era ancorat un iaht cu numele acela, dar ceva de pe faţa lui Enrique pesemne că nu i-a convenit, fiindcă a şovăit. Enrique l-a privit fix, iar paznicul şi-a ferit privirea. Era evident că încă se afla sub influenţa acele agresivităţi care îl acaparase şi că paznicul, care poate că mai trăise astfel de situaţii, hotărâse c-ar fi mai bine să evite un conflict pentru care nu era plătit suficient.

— Bine, treceţi!

A dat la o parte lanţul care împiedica accesul pietonilor.

Enrique nu s-a deranjat să-i mulţumească. Paznicul nu era decât unul dintre nemernicii aceia pe care îi dispreţuia profund şi cărora le declarase război în această noapte, nu era decât o insectă ce nu merită să fie luată în seamă, cu excepţia cazului în care i-ar fi stat în cale. A înaintat pe chei,

lăsând în urmă primele patru diguri. Când a ajuns la cel de-al cincilea, a coborât scările, iar mişcarea delicată a valurilor mării peste lemnul plutitor i-a înseninat imediat, ca prin minune, sufletul. Aceea era forţa pe care marea o exercita asupra lui, singura prietenă în momentele dificile. Aproape în celălalt capăt, un iaht de treizeci şi trei de picioare lungime se legăna pe apă. Era aprovat; a apucat funia şi, dintr-o săritură, a ajuns pe punte. Din tambuchi s-a ivit un cap; greutatea corpului lui Enrique provocase o mişcare a iahtului care îl alertase pe stăpân. Orbit pentru o clipă de diferenţa de lumină, acesta nu l-a recunoscut imediat pe vizitator, dar, chiar înainte să întrebe cine era, s-a oprit. Un zâmbet i-a luminat chipul negricios; şi-a trecut o mână prin părul lung şi des, descoperind nişte incredibili ochi verzi, şi a urcat încet pe punte. Hainele îi erau decolorate de soare, aşa cum se întâmplă cu mai toţi marinarii adevăraţi, care se bucură de mare mai presus de modă şi statut. Nu era foarte înalt, avea în jur de un metru şi şaptezeci şi cinci de centimetri, dar era vânjos, călit de viaţa dură de pe mare.

— Ce surpriză să te găsesc aici! a exclamat proprietarul. De când nu te-am mai văzut, am şi uitat cum arăţi!

Enrique s-a apropiat de tambuchi, iar zâmbetul bărbatului a dispărut uşor. S-a aşezat lângă timonă şi şi-a lăsat privirea să se piardă spre ieşirea din port, fără a se obosi să răspundă.

— Spune-mi ce-ai păţit, s-a interesat vechiul lui prieten Carlos, observând chipul răvăşit al lui Enrique.

N-a primit răspuns. Carlos, prudent, n-a mai adăugat nimic. Enrique era acolo pentru că, evident, avea nevoie de ajutorul lui. Iar după o prietenie atât de îndelungată şi atâtea experienţe comune, cunoştea foarte bine firea lui Enrique. Prietenia lor începuse încă din adolescenţă. A aşteptat răbdător ca prietenul să-şi adune forţele şi să-i explice ce se întâmplase. În sfârşit, după câteva minute, poate cinci, Enrique a vorbit:

— Aş vrea să ieşim puţin în larg, a şoptit cu voce tremurătoare, răguşită, o voce care răzbătea din gât, ca şi cum n-ar fi dorit să exprime frica şi angoasele sale.

— Bine, nu-i o idee rea, a răspuns Carlos conciliant, dispus să-i facă pe plac. E o noapte frumoasă şi suflă un vânticel din vest. O să navigăm ca-n vremurile bune! Dezleagă tu funiile, eu mă ocup de timonă!

Enrique a desfăcut nodul care lega *Corsarul* de micul bolard de pe chei, în timp ce Carlos aprindea luminile de poziţie şi pornea motorul diesel al cărui huruit de-abia dacă s-a auzit, acoperit de zgomotul nenumăratelor baruri şi restaurante care flancau cheiurile unui port devenit foarte la modă. Cu uşurinţa pe care numai experienţa ţi-o poate da, Carlos a scos *Corsarul* în larg. Au ajuns la ieşirea din port; Carlos a aprovat vasul spre vânt, iar Enrique, fără a fi nevoie să i se spună, a ridicat vela cea mare. Apoi a stins lumina de pe punte, a oprit motorul şi a ridicat trinca. Vântul lin, dar constant, împingea iahtul uşor, cu o sprinteneală în care se simţea o oarecare veselie. Odată încheiate aceste manevre, *Corsarul* se afla într-o poziţie care îi permitea să navigheze o bună perioadă fără asistenţă specială. Enrique a luat loc alături de Carlos pe tambuchi, în vreme ce acesta manevra neglijent cârma cu o singură mână, mai atent la reacţiile prietenului său decât la vas.

— Jos, în dulapul de lângă bucătărie, găseşti pelerinele de ploaie. Pune-ţi una şi adu-mi şi mie una… şi ceva de băut.

Ascultător, Enrique şi-a dat jos geaca şi a apărut în scurt timp pe punte cu un impermeabil mare şi câteva cutii de bere. Carlos s-a îmbrăcat, mai mult din cauza picăturilor de rouă decât de frig, după care a desfăcut cutiile. Au băut în linişte. Vântul, mult mai rece în larg decât în apropierea ţărmului, le mângâia delicat feţele.

— Chiar aveam nevoie de asta, a zis Enrique. Mulţumesc, Carlos!

— N-ai de ce. Când o să trec şi eu prin San Sebastián şi o să-ţi cer ceva asemănător, nici tu n-o să poţi să zici nu, a zâmbit Carlos. A tras adânc aer în piept şi a continuat: Eşti bine?

— Da.

Chiar aşa era, chipul lui se eliberase de tensiunea acumulată în timpul acelor zile de durere şi eforturi de concentrare, tensiune care începuse să dispară în clipa în care păşise pe puntea *Corsarului*.

Carlos a înţeles că Enrique se relaxa puţin. Navigatul făcuse întotdeauna minuni asupra temperamentului său irascibil şi oarecum volatil, care-i domina comportamentul, în anii aceia, în care începuseră amândoi această aventură maritimă. Întotdeauna, după câteva zile de navigat, reacţiile agresive ale prietenului său tindeau să dispară, să se dilueze în faţa imensităţii mării şi a obligaţiei de a lucra în echipă, obligaţie de care depind vieţile marinarilor. Marea era soluţia miraculoasă, capabilă să-l transforme.

Lui Carlos i-a venit în minte o năzdrăvănie pe care o făcuseră împreună, în nişte împrejurări asemănătoare; dacă el era în stare să şi-o amintească printr-o simplă asociere de idei, era convins că şi prietenul lui o putea face. Şi ce-ar fi putut sparge mai uşor zidul de angoase care îl împiedica pe Enrique să se exprime, dacă nu o amintire din tinereţe încărcată de nostalgie?

— Când te-am văzut acum, noaptea, pe punte, mi-am amintit de nebunia aia pe care-am făcut-o în Săptămâna Mare din ’83. Îţi aminteşti? Mai ştii ce tupeu am avut?

Enrique şi-a acoperit chipul cu palmele, lăsând să i se vadă doar ochii. Carlos nu avea cum să-şi dea seama dacă zâmbeşte, dar în privirea lui a apărut o sclipire în momentul evocării acelei aventuri. Da, îşi amintea. Cum ar fi putut să uite?

Erau alte vremuri. Pe atunci, Carlos şi Enrique, de patru ani elevi ai şcolii de veliere a Clubului Regal de Navigaţie din Barcelona, legaseră o prietenie solidă. Colegi nedespărţiţi, petreceau împreună fiecare clipă liberă în incinta clubului, unde deja îi cunoştea toată lumea. Urmăreau să participe la orice ieşire în largul mării pe care stăpânii iahturilor ancorate în port ar fi putut-o face şi în timpul căreia ar fi avut nevoie de ajutor. În mod normal, aceste ieşiri durau o zi, iar cei doi tineri îşi anunţau familiile printr-un telefon, pentru ca părinţii să nu se îngrijoreze. Dar momentul la care se referea Carlos a fost diferit. Ángel Llompart, moştenitorul unei familii foarte bogate, stabilise să meargă în weekend la Menorca. Părinţii lui s-au gândit să-i dăruiască un iaht de treizeci şi trei de picioare, complet echipat, care probabil îi costase o avere. Lui Ángel îi plăcea să navigheze, dar de

obicei iahturile lui erau mai mici ca lungime şi, în mod normal, era mereu însoţit. Pentru călătoria la Menorca, care avea să fie prima lui traversare cu noul iaht, a hotărât să solicite colaborarea celor doi prieteni. Cu cât erau mai mulţi mateloţi, cu atât drumul avea să fie mai sigur. Dar Carlos şi Enrique ştiau că părinţii lor nu aveau să-i lase să se angajeze într-o traversare de douăzeci şi cinci de ore dus şi tot atâtea întors, cu atât mai puţin alături de un novice care se făcea cu iahtul lui. Aveau şaisprezece ani, vârstă la care nu te gândeşti prea mult la consecinţe. S-au hotărât să spună o minciună acasă, că urmau să petreacă sfârşitul de săptămână fiecare în casa celuilalt.

În noaptea de duminică, în jurul orei zece, debarcau în portul din Barcelona. Spre surprinderea lor, pe dig îi aşteptau Artur şi părinţii lui Carlos, cu nişte feţe deloc prietenoase. Din pură întâmplare, se întâlniseră în timpul unei plimbări, sâmbătă dimineaţa pe Ramblas, aşa încât mica lor conspiraţie adolescentină ieşise la iveală. Părinţii, foarte îngrijoraţi la început, au descoperit că din fiecare casă lipseau pelerinele de ploaie, aşa încât nu le-a luat mult să-şi dea seama că se îmbarcaseră. S-au prezentat la club, unde li s-a confirmat că fuseseră văzuţi plecând cu iahtul lui Ángel Llompart. Foaia de parcurs pe care acesta o lăsase la căpitănie arăta destinaţia şi orele la care trebuiau să ajungă la Mahón şi la Barcelona. Astfel, când Carlos şi Enrique au aruncat funia pe chei şi i-au văzut acolo, le-a picat cerul în cap. Două palme fulgerătoare şi usturătoare le-au scos orice gând de aventură din cap pentru o bună perioadă.

Carlos nimerise din plin cu amintirea aleasă. Enrique părea să fi scăpat definitiv de melancolie, înlocuind-o cu un amuzament numai bun pentru a putea afla de la el care era problema care îl adusese până acolo.

— Spune-mi ce-ai păţit, i-a cerut Carlos direct.

— Artur a fost asasinat.

Spunând asta, lui Enrique, i s-a părut că i s-a luat o piatră de pe inimă.

— La naiba! Când?

— Acum o săptămână. L-au găsit mort în magazin în lunea după Sant Jordi. Cineva l-a lovit în cap cu un prespapier din marmură. Tu ştii locul: în urma loviturilor, a căzut de sus, din birou, în magazin. Asasinul nu s-a

mulţumit cu atât, vrând să se asigure că a murit, aşa că i-a înfipt un cuţit de scrisori în spate. Apoi a răscolit tot magazinul şi a luat cheile de acasă de la Artur, unde a făcut acelaşi lucru.

— Înţeleg. Lucrurile începeau să se clarifice. Nu numai că acum cunoştea motivul pentru care Enrique era cum era, dar înţelegea că el reprezenta ultima lui speranţă. Carlos Hidalgo, de profesie detectiv particular. Dar nu unul oarecare, nu un copoi de duzină, ci unul dintre cei mai buni din oraş, a cărui faimă trecuse graniţele Spaniei. Cine conduce ancheta?

— Comisarul Fornells. Îl cunoşti?

— Da, cum să nu; e un veteran şi un profesionist de şcoală veche. Un reziduu reformat din perioada franchistă, un bătrân care nu mai are mult până la pensie, dar care încă mai adulmecă cum trebuie. Dacă el conduce ancheta, există toate şansele să descopere asasinul, cu condiţia să avem indicii şi piste rezonabile.

— Poliţia are câteva piste, dar nu-l vor găsi, a răspuns Enrique.

— De ce spui asta?

— Fornells mi-a explicat care sunt posibilităţile. Poate fi vorba de un găinar care să fi încercat să jefuiască magazinul.

— Puţin probabil, a răspuns Carlos. Până şi cei mai fraieri pungaşi ştiu că anticarii nu lucrează cu bani gheaţă, ci cu carduri de credit.

— Exact asta a spus şi Fornells, iar eu sunt de acord. Pe de altă parte, Artur demarase o investigaţie cu poliţia în legătură cu activităţile cam necurate ale noilor anticariate din Barcelona. Credea că aveau legătură cu spălarea de bani.

— Pare mai plauzibil, deşi grupările mafiote nu prea îşi mânjesc mâinile cu sânge. Asasinatele şi pedepsele de genul ăsta sunt din filmele americane, nu au nicio legătură cu viaţa reală, şi cu atât mai puţin, deocamdată, cu cea de-aici. Au mai aflat ceva?

— Deocamdată, nimic. Aşteaptă nişte informaţii de la Poliţia Economică.

— Aha. Ce altceva?

— N-o să găsească asasinul, pentru că s-au dus pe piste greşite, a răspuns, sobru, Enrique.

— Explică-mi!

Carlos aruncase funia şi aştepta răspunsul prietenului său. Era bun în meseria lui. Fără grabă.

— Artur studia un vechi manuscris de la începutul secolului al XV-lea. Găsise ceva, nu ştiu exact ce, de o mare valoare. Priveşte – a căutat în buzunarul interior al impermeabilului şi a scos scrisoarea pe care i-o scrisese cu o zi înainte de a muri – aici, la post-scriptum!

Carlos a aprins lumina de pe punte şi a citit-o de două ori, cu mare atenţie.

— Crezi c-ar fi putut să-l omoare din cauza descoperirii ăleia?

— Sunt convins de asta!

— Ai spus că asasinul a cotrobăit prin casa lui Artur; a făcut asta fie pentru că manuscrisul pe care-l căuta nu se afla în magazin, fie pentru că nu l-a găsit.

— Aşa e.

— L-a găsit în casa din Vallvidrera!

— Nu!

— Atunci e la tine, a tras Carlos concluzia.

Enrique n-a spus nimic.

— Cum a fost posibil să nu-l găsească în magazin sau acasă la Artur, dacă ştia de existenţa lui?

— Ai citit deja post-scriptumul din scrisoare. Artur a avut o presimţire stranie şi a schimbat copertele cărţii cu cele ale altui exemplar din biblioteca sa. Înconjurată de alte cinci sute de cărţi, devenind una dintre ele, nimeni n-ar fi fost în stare s-o găsească, cu excepţia cuiva care ştia secretul.

— Când spui că poliţia nu va putea descoperi asasinul te referi la faptul că investighează o pistă greşită, a continuat Carlos raţionamentul, iar, dacă tu crezi asta, înseamnă, unu la mână, că poliţia nu ştie de existenţa acestui manuscris, şi, doi la mână, că tu ai o oarecare bănuială legată de vinovat.

— Da, e adevărat. Trei bărbaţi au văzut manuscrisul, când Artur tocmai punea în ordine fondul de carte din ultima sa achiziţie. Îl elimin pe unul dintre ei, pe Samuel Horowitz, care era şi este un prieten de-o viaţă al familiei. Nu e posibil să fie implicat în aşa ceva.

— Numele mi se pare cunoscut. Cred că te-am mai auzit vorbind de el. Dar faci o greşeală dacă porneşti de la premisa asta: s-a demonstrat că, în nouăzeci la sută dintre cazuri, criminalul este o persoană apropiată, din familie sau din cercul de prieteni ai victimei, a adăugat Carlos imperturbabil intrându-şi în rolul de detectiv şi nemaifiind atent la sentimentele prietenului său.

— Nu poate fi el! Mi-ar fi greu să cred asta. Sunt prieteni din tinereţe, casa lui a fost şi casa mea!

— Bine, l-a întrerupt. Continuă!

— Ceilalţi doi sunt Guillem Cardús şi Enric Torner, doi tineri anticari din generaţia nouă. Cred că unul dintre ei, dacă nu chiar amândoi, l-au omorât pe tata.

— Îi cunoşti?

— Mai deloc. Au intrat în mica lume a anticarilor acum câţiva ani, dar când au obţinut magazinele graţie cărora şi-au câştigat independenţa, eu mă mutasem deja la San Sebastián. Tot ce ştiu despre ei e din conversaţiile cu Artur, în care îmi mai povestea una, alta. Sunt nişte profesionişti. Guillem e un tip extrovertit, simpatic; Enric e mai discret, dacă nu chiar timid. Dar amândoi ştiu meserie şi au simţul afacerilor, magazinele lor merg bine, iar Artur la admira abilităţile, dar mai ales stilul.

— Atunci şi ei ar putea fi consideraţi prieteni ai lui Artur.

— Da. Aveau obiceiul de a bea cafea împreună, o zi pe săptămână.

— Ascultă, Enrique, eşti sigur de ce-mi spui?

— Absolut!

Carlos a aprobat vag, ca şi cum în mintea lui, povestea lui Enrique începea să prindă rădăcini. Vântul şi-a schimbat direcţia, începând să sufle din nord; printr-un gest scurt, i-a cerut lui Enrique să modifice poziţia trincii, pentru a vira în direcţia portului olimpic.

— Mai spune-mi ceva! i-a cerut. Doar din informaţiile astea nu e posibil să crezi că ei sunt vinovaţii. Sigur ştii ceva mai mult!

— Ştiu mai mult. În doar trei zile, am primit două oferte pentru cumpărarea magazinului lui Artur. Ambele au venit din partea ultimelor trei persoane care l-au văzut pe Artur în viaţă. Prima mi-a făcut-o Samuel; a doua, Guillem şi Enric, dispuşi să înfiinţeze o firmă ca să suporte cheltuielile. Coincidenţa e prea mare.

— Înţeleg. Dar ai grijă, chiar ar putea fi! Pe de altă parte, dacă sunt persoanele din tagma anticarilor care păstrau o legătură strânsă cu Artur, e firesc să se ofere să colaboreze cu tine sau chiar să cumpere magazinul. Dar adevărul e că ai dreptate: treisprezece ani de activitate mă obligă să nu mă încred în coincidenţe. Carlos a terminat cutia de bere. Presupun că mi-ai spus toată povestea pentru că ai nevoie de ajutor.

— Exact!

— Enrique, trebuie să ştiu ceva foarte important: de ce nu i-ai spus totul lui Fornells? Am impresia că informaţia pe care i-ai ascuns-o poate fi vitală pentru rezolvarea cazului. De ce n-ai făcut-o?

Enrique a ezitat înainte de a răspunde. Nici el nu găsea o explicaţie logică, mai presus de dorinţa de a afla ce anume se ascundea în acel text, care să incite un om să comită o crimă.

— Nu ştiu. Am bănuit că motivul morţii lui era legat de manuscris, dar după ce l-am găsit şi l-am ţinut în mâini, am fost sigur de asta, a divagat Enrique. Atunci, am…

— Răspunde-mi la întrebare!

Enrique a tăcut multă vreme.

— Spune-mi, ce crezi că ascunde acel manuscris, de ar vrea cineva să facă moarte de om pentru el?

— Nu ştiu, a răspuns Enrique laconic.

Carlos a scos o ţigară din buzunar şi a aprins-o.

— Sunt prea multe lucruri pe care nu le ştii. L-a privit grav. Iar asta nu-mi place. Ar fi trebuit să vorbeşti la poliţie, să le explici unde ai ajuns cu investigaţia, nu să vii să vorbeşti cu mine. Îţi amintesc că tăinuirea oricărei

informaţii care ar putea duce la rezolvarea unei crime este un delict… Ca să nu mai zic că e reprobabil din punct de vedere moral.

— L-au lovit pe Artur de trei ori cu un prespapier de marmură, până s-a prăbuşit din birou în magazin. Apoi i-au înfipt un cuţit în coaste, care i-a străpuns inima. Nenorocitul ăla n-a avut milă. Ajută-mă să-l vânez pe monstrul care mi-a omorât tatăl, a şoptit, calm, Enrique.

Carlos a tras lung din ţigară şi a dat încet din cap. Povestea nu avea nici cap, nici coadă, dar Enrique era prietenul lui şi trebuia să-l ajute.

— O să-ncerc!

10 *Call* (în limba catalană), cartier evreiesc. (N. a.)

11 *Marranos* era denumirea dată evreilor convertiţi la creştinism, care continuau să practice pe ascuns iudaismul. (N. tr.)

5

În următoarele două zile, Enrique a fost nevoit să facă ceea ce ura cel mai mult în viaţă: să aştepte. Avea o grămadă de activităţi care-l aşteptau, toate legate de manuscris, deşi nu prea-i stătea gândul la arhive sau bibliotecile pe care le vizita, în speranţa de a descoperi indicii care să-l conducă la locul unde arhitectul ascunsese obiectul acela, ci la veştile pe care Carlos urma să i le comunice în legătură cu asasinarea tatălui său. Mereu prezentă, aşteptarea îndelungată îi provoca o insuportabilă suferinţă, aducându-l în pragul disperării, şi nu doar o dată. Singura activitate pe care a considerat-o fructuoasă a fost mutarea bibliotecii din magazin în casa lui Artur. Compania care s-a ocupat de asta a tratat cărţile cu toată atenţia şi respectul cuvenite; factura a fost la fel de ridicată pe cât au fost ei de competenţi.

Pe de altă parte, răbdarea sa tot mai puţină şi lipsa de rezultate a propriilor căutări îl iritau la culme.

În cele din urmă, Carlos a dat semne de viaţă. Când s-a întors acasă la Artur, a găsit, printre altele, un mesaj pe telefonul mobil; curiozitatea lui era invers proporţională cu lungimea mesajului: „Sunt Carlos. Sună-mă cât mai repede!“

A verificat şi celelalte apeluri primite. Bety insista să păstreze un dialog permanent cu el, deşi Enrique nu avea niciun chef. Bănuia că se întâmpla ceva ciudat, ceva ce el nu voia să-i spună. Enrique evita discuţiile cu fosta lui soţie, fiindcă niciodată nu fusese în stare să îi ascundă ceva, şi cu atât mai puţin ar fi fost acum. De aceea nu o suna decât atunci când ştia că e la facultate. Îi lăsa mesaje liniştitoare care totuşi nu păreau să-i alunge bănuielile.

Unul dintre mesaje era de la Samuel. Se interesa de starea lui şi îl ruga să îl sune. Atâţia ani de prietenie… nu încăpea nicio îndoială că se simţea oarecum responsabil de situaţia fiului adoptiv.

Al patrulea, la fel de interesant, era de la Fornells. Comisarul îi cerea să treacă pe la secţia din Raval, în timpul programului de lucru.

S-a hotărât să-l sune pe Carlos. Dintre toate mesajele, acela era cel mai important. A tastat numărul lui; a răspuns o voce feminină plăcută, pe care Enrique nu o ştia.

— Da, vă rog!

— Bună seara. Aş dori să vorbesc cu Carlos.

— Da, o clipă. Cine-l caută?

— Enrique Alonso.

După circa treizeci de secunde, Carlos a venit la aparat.

— Scuze, eram în duş.

— Nu ştiam că ai musafiri. Dacă te-am deranjat, pot suna mai târziu!

— Nu, am terminat deja. Ţi-am lăsat un mesaj pe mobil. Avem de vorbit.

— Ai aflat ceva?

Vocea sa trăda nerăbdare.

— Nu. Tocmai despre asta trebuie să vorbim.

— Când? l-a întrebat Enrique, ascunzându-şi nemulţumirea.

— Mâine după-amiază. Te-aştept la mine la birou, pe la şase. Atunci o să fie mai linişte. Pe mâine!

A închis fără să-i dea răgazul de a-şi lua la revedere.

Dezamăgit, prost-dispus din cauza lipsei de rezultate, n-a mai avut chef să-i sune pe Bety şi pe Samuel. A mâncat ceva şi s-a băgat în pat, vrând să adoarmă cât mai repede. Dar, la fel ca în zilele trecute, a avut insomnii până aproape de ziuă.

În timp ce lua micul dejun, Enrique a făcut planurile pentru acea dimineaţă: spera ca arhiva arhiepiscopului să-i fie de ajutor; după-masă avea să se întâlnească cu Fornells, de la care nu se aştepta la cine ştie ce veşti; apoi, avea să se ducă la Carlos la birou, în Plaça Reial.

Nici dimineaţa aceea nu i-a adus vreo schimbare în starea sufletească. Identificase cu precizie momentul istoric asupra căruia trebuia să-şi concentreze căutările, dar asta nu însemna mai nimic. A cotrobăit la întâmplare, la fel ca în zilele precedente, în tot felul de dosare roase de vreme, din care nu a scos decât o listă interminabilă de evenimente, care

însă nu aveau nicio legătură cu ceea ce-l interesa de fapt. La prânz, sătul să mai piardă timpul, a lăsat deoparte documentele acelea mute şi a ieşit să ia o gură de aer. A mâncat liniştit şi a băut o cafea în grădina Ateneului, unde, deşi nu era membru, era cunoscut pentru conferinţele pe care le susţinuse acolo, ceea ce îi mijlocea intrarea în mod normal limitată la un număr redus de privilegiaţi. La ora stabilită, a străbătut Ramblas în jos, spre mare. Ca de obicei, era plin de lume pestriţă, un şir colorat de necunoscuţi dezorientaţi care umblau în căutarea unor himere la fel de necunoscute. S-a oprit la un chioşc pentru a cumpăra, dintr-un gest reflex, un exemplar din *Diario Vasco;* în San Sebastián nu cumpăra decât *La Vanguardia,* dar, cât fusese căsătorit, citise *Diario,* fiindcă era ziarul preferat al lui Bety. Acum, fără să ştie exact de ce, se îndrepta spre Plaça Reial, răsfoind absent paginile unui ziar care îi trezea amintiri ciudate şi neclare despre oraşul devenit acum căminul său. L-a făcut sul şi l-a băgat sub braţ, după care s-a întors, ca trăsnit de fulger. Avusese impresia că, în puzderia de oameni de pe stradă a văzut o figură cunoscută, dar acel du-te-vino năucitor al mulţimii l-a împiedicat să recunoască persoana cu pricina. Dacă nu se înşela, era vorba despre inspectorul Rodríguez, tânărul care îl ajuta pe Fornells în desfăşurarea anchetei, dar n-ar fi putut băga mâna-n foc. În acea zonă, erau multe persoane îmbrăcate corect, la costum şi cravată, deşi majoritatea prefera un stil mai comod şi mai puţin pretenţios, dar ar fi putut jura că, de fapt, nu era vorba de niciun angajat de la băncile din împrejurimi. Chiar dacă ar fi fost aşa, n-ar fi trebuit să i se pară ciudat: secţia din Raval era aproape şi n-ar fi fost imposibil să se întâlnească din întâmplare pe Ramblas cu inspectorul. Şi-a spus că probabil nu se înşelase, dar nu şi-a putut reprima o oarecare nelinişte.

Puţin după aceea, Enrique ajungea în faţa comisariatului din Raval. O agitaţie însoţită de sunetul strident a trei sau patru sirene, i-au atras atenţia. Dintr-o maşină de poliţie au coborât trei poliţişti în civil, care duceau în cătuşe un individ cu înfăţişare normală, dar cu privirea cam pierdută, cumva străină de realitatea pe care o trăia. L-au tratat cu agresivitatea caracteristică de care oamenii se folosesc atunci când ceva îi enervează sau îi sperie.

Enrique a reuşit să vadă cum îl băgau pe o uşă din capătul holului, care, mai mult ca sigur, ducea la celule. Prin furnicarul de oameni agitaţi, poate cincisprezece sau douăzeci de persoane, l-a recunoscut pe Fornells, pe care l-a salutat; cu un gest al mâinii, acesta i-a cerut să urce. Părea obosit şi la fel de absent ca deţinutul acela; Enrique a citit în privirea lui gustul amar al unei oboseli nesfârşite, convingerea că, orice-ar fi făcut, nu putea să strice ordinea firească a unor evenimente nedorite, dar inevitabile. Fornells a intrat pe aceeaşi uşă, nu înainte de a striga de câteva ori la masa aceea confuză de oameni care se înghesuiau la intrare; ca prin farmec, mulţimea s-a împrăştiat brusc. Cu câteva secunde mai devreme, părea o gloată în derivă, dar vocea inspectorului îi trezise la realitate.

Enrique s-a trezit şi el din somnul colectiv şi a urcat, ajungând la etajul care adăpostea birourile secţiei. Unul dintre poliţişti i-a spus că trebuie să aştepte puţin. Enrique a vrut să ştie ce se întâmplase, dar nimeni nu s-a deranjat să-i răspundă, fiindcă, probabil, nimeni nu îşi dăduse seama de prezenţa lui acolo. Fornells a apărut după aproximativ o jumătate de oră. Fără niciun cuvânt, l-a invitat să intre la el în birou.

— De ce ţi-a luat atâta s-apari? Ei, nu contează! a spus dând din mână. Iartă-mă, dar avem o problemă serioasă. Avea aerul absent pe care Enrique îl observase la intrare. Un nenorocit a omorât un agent de-al nostru aflat într-o inspecţie de rutină. Vecinii asasinului au auzit tărăboi acasă la el şi ne-au anunţat cam după jumătate de oră. Am trimis o maşină ca să verificăm ce se-ntâmplă. Poliţiştii au sunat la uşa scandalagiului şi, imediat după ce i-au cerut să se identifice, ăsta a scos un revolver din geacă şi i-a tras omului nostru un glonţ în cap. Se pare că o prinsese pe nevastă-sa în pat cu prietenul lui cel mai bun, iar nenorocitul n-a fost în stare să-i omoare pe ei, a trebuit să-l omoare pe unul dintre băieţii mei…

— Îmi pare rău, a spus Enrique, după ce s-a gândit ce răspuns ar fi fost mai potrivit în astfel de circumstanţe şi negăsind o soluţie mai bună.

— Bietul băiat, a dat Fornells din cap.

— Dacă doriţi, pot să revin mai târziu sau mâine…

— Nu, nu! l-a întrerupt comisarul, care în faţa acestui semn de politeţe a părut să revină la ritmul obişnuit de muncă. Dacă tot te-am pus pe drumuri, n-am să te las să pleci fără să-ţi spun înainte ce veşti am.

— Aţi aflat ceva? a întrebat nerăbdător.

— Mai degrabă contrariul. Mi-a parvenit raportul de la Poliţia Economică. Artur avea dreptate: noile localuri par un fel de paravane pentru spălarea de bani proveniţi din activităţi ilicite, dar deocamdată sunt atât de bine acoperiţi, încât am exclus implicare lor în această crimă. Concluziile sunt definitive, având în vedere nu numai că nu există probe pentru a-i pune sub acuzare pentru activităţi de spălare de bani, oricât de evident ar fi motivul real pentru care au fost deschise aceste magazine, dar şi că interesul lor este să treacă neobservaţi, iar o crimă ar fi cea mai sigură modalitate de a atrage atenţia. Din nefericire, analiza celor de la Poliţia Economică coincide cu a noastră.

— Dacă n-au fost ei, atunci cine dracu' l-a omorât pe tata, Fornells?

Inspectorul a oftat adânc înainte de a răspunde.

— Nu ştiu, băiete, nu ştiu. Speram ca cei de la Economic să rezolve treaba, dar s-a întâmplat tocmai pe dos. Va trebui să redirecţionăm ancheta.

— Ca să vezi… Răspunsul lui Enrique a fost dat în doi peri, deşi era sigur că Fornells nu observase nimic. Nu ştia dacă să se bucure sau să se întristeze.

— Îmi pare rău, a răspuns comisarul distrat. Enrique, te-am mai întrebat asta şi-n urmă cu câteva zile: eşti sigur că nu mai deţii nicio informaţie care, oricât de neînsemnată ţi s-ar părea, ar putea să ne conducă în direcţia corectă? Mă gândesc la vreo discuţie cu Artur, în care să-ţi fi menţionat ceva ieşit din comun, vreo nelinişte, nu ştiu, orice ţi-a atras atenţia.

Enrique a simţit că Fornells ar putea să privească înăuntrul lui şi să vadă clar tot ce ascundea. Era prins în plasă, paralizat, inima îi bătea tot mai repede şi avea un gol în stomac în faţa valului de ruşine care simţea că se formează în el. Toată această insistenţă… să fi fost pentru că Fornells bănuia ceva? Să fi fost doar o întâmplare că îl văzuse – sau avusese

impresia că-l vede – pe colegul lui mai tânăr, pe urmele lui? Palmele au început să-i transpire şi, ca un copil prins cu minciuna, a dat să vorbească, să explice totul, să spună adevărul şi să-şi ceară scuze pentru toate greşelile făcute. Cuvintele îi stăteau pe buze, când a observat chipul lui Fornells: nu-l privea, atenţia lui era distrasă în altă parte, pierdută în cu totul altă problemă, se gândea cu siguranţă la acel tânăr poliţist omorât cu doar câteva ore înainte. Iar Enrique a înţeles că nu trebuia să-i fie teamă, că întrebarea lui Fornells era retorică, un automatism de poliţist care repetă o dată şi încă o dată lecţia învăţată, necesară şi plictisitoare, de la care nu are nicio aşteptare, dar pe care nu se poate abţine să n-o folosească.

— Nu.

Nu era nevoie de un răspuns mai lung.

— Ai de gând să mai rămâi în oraş?

— Deocamdată, da, dar nu pot rămâne în Barcelona la nesfârşit. Cred că în câteva zile am să mă-ntorc acasă.

— Dacă te hotărăşti să te întorci la San Sebastián, dă-mi de veste!

— Aşa o să fac! La revedere!

Nu i-a luat mult să străbată distanţa care îl despărţea de Plaça Reial. La acea oră a după-amiezii, în piaţa cu porticuri domnea o atmosferă aparte. Liniştea aparentă nu înşela pe nimeni: balcoanele, pereţii, localurile închise clocoteau de o energie gata să se reverse la lăsarea serii. Nici ziua nu-i lipsea farmecul, când era ascunsă sub o mască subtilă, care să o facă mai inofensivă în ochii mulţimii încrezătoare în ordinea firească a lucrurilor. Noaptea îşi dădea masca jos, când se aprindeau felinarele, devenind un spaţiu străin, anormal, diferit, dar nu mai puţin frumos.

În clădirea de la numărul optsprezece, lângă berăria *Ambos Mundos*[12] al cărei nume inspirat reflecta perfect realitatea înconjurătoare ambivalentă, se afla Biroul de Investigaţii Hidalgo. Uşa era deschisă; un portar bătrân l-a privit lung, cu o curiozitate oarecum obosită. În doar o clipă, a fost clasificat, corect, ca fiind o persoană al cărei interes nu se putea îndrepta decât spre biroul de detectivi, şi n-a zis mai nimic; cu o admirabilă

economie de resurse, care se dezvoltă odată cu vârsta, a mormăit vag ceva ce ar fi putut însemna „la trei“.

Pe uşa ascensorului era lipită o hârtie pe care scria DEFECT. Scara, vopsită doar la intrare, reflecta cât se poate de clar realitatea deprimantă a întregului cartier: pereţii erau atât de scorojiţi, încât nimeni nu şi-ar fi putut închipui culoarea originală. În plus, din loc în loc, mai erau şi mâzgăliţi. Pe palierul de la etajul doi a auzit o voce de femeie care înjura şi, imediat după aceea, un zgomot de sticlă spartă. Erau în mijlocul unei discuţii, fără îndoială.

Ajuns la etajul al treilea, Enrique a sunat la sonerie. N-a răspuns nimeni. A împins uşa care era descuiată. Biroul era alcătuit dintr-un salon mare cu tavan înalt, care, în vremurile sale de glorie, făcuse parte dintr-un apartament frumos şi elegant. Mai multe mese pline de hârtii şi de documente, peste care zăceau diverse piese de calculator, şi o măsuţă de cafea reprezentau întregul mobilier. Mai în fund, lângă fereastră, se afla biroul lui Carlos.

Acesta stătea în faţa ferestrei, cu nişte rapoarte pe genunchi; nici măcar nu s-a prefăcut că le răsfoieşte. Fără să ştie de ce, Enrique a avut impresia că îl aştepta fix în acel moment, ba chiar a crezut că-şi dă seama din conversaţie că era la curent cu noutăţile pe care i le aducea; i-a sesizat prudenţa din privirea pierdută, ţigara care fumega nepăsătoare în scrumieră, departe de stăpânul ei. După ce l-a pus la curent, n-a arătat nici surpriză, nici indiferenţă. Stând la masă, Enrique a început conversaţia:

— Ei, bine?

Carlos şi-a ţuguiat buzele şi şi-a mângâiat bărbia.

— Ţi-am spus la telefon: nimic.

— Ce-nseamnă asta? a întrebat, alarmat, Enrique.

— Înseamnă c-am adunat nişte informaţii în legătură cu cei doi suspecţi ai tăi, dar nimic nu dă de înţeles că ar putea fi consideraţi astfel.

— Fii mai explicit!

— Să vedem…

A cotrobăit printre nenumăratele dosare şi a scos două.

— Guillem Cardús Solans. Mezinul familiei Cardús, oameni decenţi din Sant Cugat, care au făcut bani din afacerile cu imobiliare. Înainte de a se dedica pe deplin antichităţilor, a urmat cursurile Facultăţii de Istorie, specializându-se în studii clasice. Tot felul de cursuri postuniversitare. Mereu cu note bune, deşi în timpul facultăţii a manifestat o oarecare înclinaţie spre viaţa de noapte. Cunoscut în cercurile mondene. Nu consumă droguri de niciun fel, deşi din când în când trage cam mult la măsea. Simpatic, extrovertit, sociabil. Prezintă profilul caracteristic al suspectului care trece neobservat, pentru ca la sfârşit să fie găsit întotdeauna vinovat. În noaptea crimei a fost văzut în diverse localuri de noapte, cum ar fi *Otto* şi *Up&Down*. Prezenţa lui acolo coincide cu ora aproximativă în care a avut loc crima, potrivit autopsiei realizate de doamna doctor Santiago. Martorii par să fie cinstiţi, nu sunt doar cunoscuţi de-ai lui. Aşadar, în principiu, va trebui să-l excludem de pe listă.

— Celălalt este Enric Torner i Pons. Filolog, expert în latină, greacă veche… Asta e interesant, a publicat trei cărţi pe teme legate de bibliofilie. Persoană respectată în cercurile academice, pe care nu le-a abandonat niciodată. A obţinut un post de asistent la Facultatea de Filologie a Universităţii Barcelona, dar n-a ajuns să profeseze, oficial din motive profesionale: a moştenit magazinul de antichităţi al tatălui său, după ce acesta a murit; dar, neoficial, se ştie că n-ar fi făcut faţă exigenţelor, din cauza timidităţii exagerate. Nu fumează, nu bea, nu se droghează, nu iese, nu merge la curve… şi nu are cel mai bun alibi, dar e totuşi ceva. În noaptea crimei, se afla în Santa Cristina de Aro, la casa de la ţară a unei prietene. Femeia în cauză este Anabel Garrido, care a depus deja mărturie. Este martor unic, dar nu pare să se îndoiască nimeni de cuvântul ei. Există dovezi pe camerele de luat vederi de pe autostradă, a trecut pe-acolo. Pentru poliţie, este exclus să fie el criminalul, deşi repet, neoficial, şi ei sunt de aceeaşi părere ca mine: e un suspect tipic, „cu adevărat suspect“. Indivizii ciudaţi, retraşi nu prea sunt simpatizaţi de nimeni, iar Enric face parte fix din categoria asta. Bine, după cum vezi, alibiurile sunt bune, mai ales în cazul lui Guillem. Pentru poliţie, oamenii tăi nu vor fi nicicând suspecţi.

— Nu pot să cred! Nu pot fi decât ei!

— Ţi-am spus că o serie de coincidenţe ne determină să suspectăm orice persoană apropiată de victimă, dar în faţa unor astfel de alibiuri…

— Trebuie să existe o probă, oricât de mică, care să-i incrimineze!

— Linişteşte-te! Dacă te enervezi, nu rezolvi nimic! Faptul că au un alibi nu înseamnă neapărat că sunt nevinovaţi, dar complică extrem de mult ancheta. Există mai multe moduri de a ucide pe cineva, care nu necesită implicarea directă a adevăratului criminal: ar fi putut angaja un asasin. Dar, ca să fiu sincer, nu prea cred asta. Iar dacă îi eliminăm pe ei doi şi pe Samuel Horowitz, nu mai ai pe cine să dai vina, cel puţin legat de scrisoarea de la Artur.

— E incredibil!

Enrique nu şi-a ascuns dezamăgirea.

— Înţeleg ce se-ntâmplă cu tine: ai crezut că ai găsit persoana sau persoanele vinovate, şi nu-ţi vine să crezi că nu pot fi ei. Dar aşa stau lucrurile!

— Ei trebuie să fi fost… a insistat Enrique. Numai ei cunoşteau conţinutul manuscrisului!

— Nu-i adevărat, şi Samuel îl cunoştea…

A lăsat fraza în aer.

— Nu, e imposibil! Samuel n-ar putea să facă aşa ceva, cu atât mai puţin tatălui meu. La naiba, Carlos, erau prieteni de douăzeci de ani!

— Nu există prietenii eterne atunci când între doi bărbaţi intervin banii, puterea sau femeile. Am descoperit-o cu ani în urmă, şi mă surprinde că tu, un om care trăieşte din scris, nu ştii asta.

— Lumea romanelor nu e lumea reală!

— Ascultă-mă cu mare atenţie! Nu există nimic sacru, înţelege odată, care să nu poată fi cumpărat. Aşa e viaţa. Prietenia, dragostea, chiar şi mântuirea spirituală a celor cu convingeri religioase… totul are un preţ. Pentru ca un bărbat să facă ceva de neînchipuit e destul să descopere o coardă sensibilă. Dacă aş deschide dulapul ăsta cu dosare – a arătat spre o vechitură lipită de perete –, ţi-aş putea da dovezi mai mult decât

edificatoare în acest sens. Vreau să cred că stresul te-a făcut să vorbeşti fără să gândeşti, altfel, îţi spun sincer că mi-aş schimba părerea despre tine, deşi niciodată n-aş distruge prietenia care ne uneşte, de asta poţi fi sigur!

Enrique a scos capul pe geam şi a contemplat furnicarul din Plaça Reial: turişti rătăciţi, hoţi de buzunare, dealeri de droguri ascunşi sub înfăţişarea nevinovată a imigranţilor ilegali care-şi pierdeau timpul stând la soare, oameni din cartier care roiau peste tot, după cumpărături…

— Ei? a întrebat Carlos.

— Ei, ce? a răspuns Enrique.

— Trezeşte-te, prietene! Mi-ai cerut ajutorul şi ţi l-am oferit. Răspunsurile n-au fost pe placul tău, dar poate că premisa de la care am plecat a fost greşită. Vrei să-l cercetez pe Samuel?

Enrique şovăia. Convingerea lui începuse să se clatine după discursul înflăcărat al vechiului său prieten. Carlos avea dreptate, ştia asta, dar îi era greu să accepte: Samuel, suspect?

— Bine! Enrique a cedat în faţa evidenţei. De acord!

— Deja am făcut-o, i-a răspuns prietenul lui, care a lăsat capul în jos şi a mijit ochii.

— Poftim?

— Cum ai auzit, deja am făcut-o! Un detectiv nu se poate culca pe-o ureche. Şi înainte de a face o criză de-aia de-a ta, taci şi ascultă-mi motivele!

Într-adevăr, Enrique simţea cum i se urcă sângele la cap, cum îl cuprinde furia aia nenorocită pe care rareori o putea controla. Dar Carlos nu era un străin care trecuse accidental prin viaţa lui, nu degeaba se ştiau încă de pe vremea când erau copii. Important nu era că îl cercetase pe Samuel, ceea ce îl indigna era faptul că luase o decizie importantă fără consimţământul lui.

— Dar cum ai îndrăznit să…

— Taci din gură! i-a ordonat Carlos tăios. Avem un cadavru şi nu ne jucăm cu asta! Am să încep prin a-ţi spune că nu te poţi aştepta să conduci această investigaţie ca şi cum ar fi vorba despre un roman. Aici eu ţin

frâiele! Sunt de acord să te ajut şi o fac cu mare plăcere, dar ţine minte că te afli pe un teren total necunoscut! Îţi convine sau nu, Samuel este suspect. Şi problema nu e că eu îl consider aşa pe baza informaţiilor pe care mi le-ai furnizat, ci că Fornells, care este bătrân şi, prin urmare, înţelept, e de aceeaşi părere cu mine. Eu n-am făcut decât să mă uit la datele problemei şi să analizez. Şi am să-ţi spun, pentru cultura ta, că nu are un alibi credibil, ba mai mult decât atât, cu doar patruzeci de ore înainte de crimă a fost văzut discutând aprins cu tatăl tău într-un loc public, ba chiar lovind cu pumnul în masă. Întrebat despre acest incident, a mărturisit că exista o diferenţă de opinii referitoare la o chestiune de ordin profesional, care îi privea pe amândoi. Ştiu că, în mod oficial, Fornells ia în consideraţie această posibilitate, deşi personal o exclude, fiindcă îl cunoaşte la fel de bine, sau chiar mai bine ca tine, şi ştie că n-ar fi în stare să omoare nici măcar o muscă. Aşadar, în ceea ce-l priveşte pe Samuel, ancheta constă în a găsi dovezi care să-l disculpe, înainte de a-l acuza.

— Şi acum ce-ar trebui să fac?

— Să aştepţi. Fornells a făcut deja tot ce i-a stat în putinţă şi-ţi reamintesc că are mult mai multe resurse decât mine. Dar lasă-mă să termin investigaţia cu privire la Samuel şi la ceilalţi, cu ajutorul unor informatori de încredere. După ce vei fi vorbit cu Fornells şi vei fi aflat informaţii de la Poliţia Economică, vom avea date noi pe care să le analizăm.

Enrique a început o frază care nu a mai ajuns să-i părăsească buzele. Carlos, stăpân pe situaţie, l-a îndemnat să continue.

— Ai vorbit deja cu Fornells, a ghicit el fără greutate.

— Da, vin de la secţie.

— Iar ceea ce ţi-a spus n-a fost deloc pe placul tău. Ba mai mult, crezi că nici mie n-o să-mi placă.

Enrique a dat din cap afirmativ.

— A primit informaţiile pe care le-a solicitat la Poliţia Economică: există o organizaţie de tip mafiot care utilizează noile sedii pentru a spăla bani, dar orice legătură a lor cu moartea lui Artur e exclusă.

— Da, a conchis Carlos. Era de aşteptat. Asta ne cam închide uşile. Vocea i-a devenit brusc mai răguşită, ca a beţivilor. Mi se părea prea murdar ca o grupare mafiotă să-şi încheie conturile cu tatăl tău. Indivizii care se ocupă cu spălarea de bani nu şi-ar mânji niciodată mâinile de sânge. Nici varianta jafului comis de vreun pungaş care trecea întâmplător pe-acolo nu e tocmai credibilă. Dacă cineva ar fi dat o spargere, probabil că am fi aflat deja de la informatorii de cartier. Şi dacă din grupul suspecţilor excludem aceste trei opţiuni, nu ne mai rămâne decât să ne concentrăm pe cele pe care le-am investigat deja.

— Încă îi mai consideri suspecţi…

— Să spunem că, în loc de suspecţi, ar putea fi posibili, dar puţin probabil vinovaţi.

— Ai spus că au alibiuri solide. Cum am putea să-i prindem?

— Dacă i-am investiga mai mult decât am făcut-o, le-am da de bănuit, ba chiar ar putea să meargă la poliţie, iar asta nu ne convine sau, mai degrabă, nu-ţi convine.

— Atunci…

— Atunci ar trebui să le întindem o cursă. Să le aruncăm o momeală atrăgătoare, irezistibilă, care să-i conducă direct în mâinile noastre.

— Ce momeală?

— Cum, un tip cu imaginaţia ta nu-şi poate da seama singur? Încep să cred că romanele tale sunt scrise de altcineva! s-a prefăcut Carlos a fi indignat.

Ochii lui Enrique s-au luminat brusc când a înţeles intenţiile prietenului lui.

— E riscant.

— Aşa e orice capcană pe care o întinzi. Tocmai de aceea le folosim atunci când n-avem de ales.

— Cum ai de gând să acţionezi?

— Ei bine… Îmi amintesc că ţi-au făcut o ofertă de cumpărare pentru magazinul lui Artur. Ai luat vreo hotărâre în privinţa asta?

— Nu, nu chiar. Puigventós, preşedintele Asociaţiei Anticarilor, mi-a spus că, în cazul în care mă hotărăsc să închid magazinul şi să vând lucrurile din el, cel mai bine ar fi să organizez o licitaţie: profitul obţinut ar fi mai mare şi evenimentul s-ar putea adresa direct membrilor Asociaţiei, fără a fi adus la cunoştinţa publicului larg. Mi-a zis c-ar fi un mod eficient şi discret de a rezolva lucrurile, „în familie“.

— Soluţia asta ar putea să ne ajute foarte mult ca să pregătim cursa.

— Nu-nţeleg…

— Ascultă: ei nu ştiu că tu bănuieşti ceva, ceea ce ne oferă toate atuurile. Convoacă-i la o întâlnire în magazinul lui Artur, o vei obţine foarte uşor. Le vei mulţumi pentru ofertă, şi le vei comunica că te-ai decis, la sugestia acestui Puigventós, să organizezi o licitaţie şi că ai nevoie de ajutorul lor pentru a stabili câteva preţuri de plecare pentru obiectele din magazin şi din depozit. Sau mai bine, în loc să le serveşti asta, fă-le câte un cadou în timp ce le respingi oferta, pare mai plauzibil. A, şi nu uita că Samuel trebuie să fie de faţă! Şi el ţi-a făcut o ofertă de cumpărare, iar dacă nu-l chemi, el sau vinovaţii ar putea să intre la bănuieli.

— Dar nu…

— Lasă-mă să termin, măi, omule! Magazinul are un birou, corect?

— Da.

— Pe masa de studiu ar trebui să se afle manuscrisul în toată splendoarea lui, înconjurat de o grămadă de note scrise de tine, care să le dea de înţeles că lucrezi la el.

— Nu va fi uşor!

— Nici n-am zis asta! a adăugat Carlos cu asprime. Trebuie să fie vizibil, să fie centrul unei liturghii imaginare, dar nu trebuie să fie evident că e ceea ce e. În cazul în care criminalul va fi de faţă, nu va avea de ales şi va încerca să-l subtilizeze cât mai repede: pe Artur l-a eliminat pentru că-i stătea în cale şi, din acel moment, tot acolo te vei afla şi tu.

— Pare periculos!

— Chiar e! Deşi în linii mari ştii cum a fost ucis tatăl tău, nu ai citit raportul legistului: eu, în schimb, l-am citit. Criminalul a acţionat cu mult

sânge rece, iar cruzimea a fost rodul unei premeditări. Iar tu vei fi în drumul lui. S-ar putea să fii în pericol. Dar mai ai o opţiune. Du-te la poliţie şi arată-i lui Fornells scrisoarea pe care ţi-a trimis-o Artur înainte de a muri. Cu această nouă pistă, Fornells poate prelua cazul, scutindu-ne pe noi de probleme.

— Nu!

— Îţi asumi multe riscuri, dar, la urma urmei, eşti băiat mare…

— Accept jocul! Am să pregătesc momeala cât mai repede!

După ce a închis uşa biroului, Carlos a format un număr de telefon. După câteva sonerii, i-a răspuns o voce feminină suavă, dar hotărâtă.

— Ana?

— Da, spune-mi, Carlos!

— Localizează-l pe Pedros, lasă-l să continue el filajul! Am nevoie de tine pentru altceva. Odihneşte-te până te chem eu!

— Bine, şefu’! Pe curând!

— Salut!

A închis.

A cochetat câteva clipe cu tastatura calculatorului şi nu a fost surprins să citească fraza pe care el însuşi o scrisese pe ecran în timp ce vorbea cu angajata lui: „Nu există coincidenţe.“

Enrique a părăsit biroul, cuprins de o grămadă de îndoieli. Deşi nu îi eliminase pe Enric şi pe Guillem de pe lista cu suspecţi, Carlos îşi manifestase îndoiala cu privire la implicarea lor în această crimă, iar Fornells, cu privire la presupuşii mafioţi care se ocupau cu spălarea de bani. Samuel? Era absurd! Un hoţ disperat? Nu, nu se putea. Cheia trebuia să fie manuscrisul; fusese omorât pentru el, era absolut convins de asta. Guillem avea un alibi solid, dar cel al lui Enric depindea de o singură persoană. Poate că îl protejau; da, asta trebuie să fi fost. Când Carlos avea să afle noutăţile, avea să-i dea dreptate.

S-a îndreptat spre Vallvidrera. Se gândise la posibilitatea de a se cufunda în nenumăratele documente vechi din Arhiva Episcopală, unde sigur se afla cheia enigmei; cu toate astea, sătul de toate problemele, a decis

să se întoarcă la liniştea relativă a căminului. Linişte relativă, da, pentru că amintirea lui Artur îl pândea de peste tot, gata să se năpustească din orice colţ prin surprindere.

Traficul era infernal. Odată ce a trecut de ambuteiajul de la Plaça Sarrià, a mers relativ fără probleme până la Carretera Vallvidrera. De-acolo, cinci minute au fost suficiente pentru a ajunge acasă. A parcat maşina chiar în faţa uşii, a luat geanta de care nu se despărţea deloc în acele zile şi care conţinea atât manuscrisul, cât şi notiţele făcute pe marginea lui, şi se pregătea să deschidă uşa, când o voce de femeie l-a luat prin surprindere.

— Credeam că n-ai să mai ajungi.

Voce aceea? Era adevărat? Cu amestecul inevitabil şi contradictoriu de bucurie şi furie iraţională care îl însoţea întotdeauna, a contemplat frumuseţea radiantă a lui Bety.

— Ce faci aici?

— Ce primire! Dar adevărul e că nu mă aşteptam la mai mult. Vocea ei trăda o răceală dureroasă. Presupun că măcar ai de gând să mă inviţi înăuntru.

— Da, normal!

Răspunsul lui Enrique n-a fost mai puţin tăios. Ca de obicei, nu voise să răspundă aşa şi, ca întotdeauna, aşa a răspuns.

A deschis uşa. Bety ţinea cu amândouă mâinile o geantă de voiaj grea, pe care Enrique a încercat să i-o ia. Nu l-a lăsat. Au intrat în casă fără să-şi vorbească. Enrique era bulversat. Încercase s-o ţină departe de întreaga situaţie, ştiind foarte bine cât de băgăcioasă era fosta lui soţie şi cunoscând pericolele care planau în jurul cazului. După cum se părea, încercările lui fuseseră zadarnice.

Prezenţa ei fermecătoare a aprins, ca întotdeauna, imaginaţia lui Enrique, care n-a putut să nu-şi amintească de acele vremuri, nu foarte îndepărtate, în care dormeau în acelaşi pat din camera de alături, atunci când Enrique venea la Barcelona pentru a-şi vizita tatăl adoptiv. Cu un gest hotărât, Bety a deschis uşa de la dormitor şi, cu un ultim efort, a lăsat geanta pe saltea; scârţâitul arcurilor le-a dat de înţeles că, de atunci, nimeni

nu mai dormise acolo. Enrique a aşteptat răbdător ca ea să termine de despachetat şi să vină să stea de vorbă cu el.

Bety a căzut pe gânduri, profitând că rămăsese singură în dormitor. Vizita ei era o surpriză, dar răceala primirii… Deranjată, orice dorinţă de a-i spune că venise la Barcelona doar ca să-l ajute pierise; era foarte îngrijorată de tăcerea lui şi în niciun caz nu merita să fie întâmpinată astfel. Ca întotdeauna, Enrique şi-a dat seama prea târziu că răspunsul lui nu fusese tocmai cel potrivit şi, băgându-şi capul pe uşă, a încercat să rezolve situaţia.

— Iartă-mă! N-am vrut să te supăr.

— Nu înrăutăţi lucrurile! Ai spus-o, şi tu nu spui lucruri pe care nu le simţi sau nu le gândeşti, a răspuns Bety, cu un calm disimulat.

— Nu te enerva pe mine, Bety! Ştii foarte bine cum sunt.

— Da, din păcate, ştiu. Deşi am descoperit asta prea târziu.

— Hai, vino să stăm pe terasă!

Nu s-a obosit să-i răspundă, dar l-a urmat afară. S-au aşezat pe nişte scaune confortabile din bambus.

— De ce-ai venit?

— Eram îngrijorată.

Enrique a avut impresia că simte o uşoară ezitare în hotărârea ei.

— Sunt şase zile de când eviţi să vorbeşti cu mine, nu dau de tine nici pe fix, nici pe mobil, şi mă gândeam că ai avea nevoie de cineva care… care să fie de partea ta.

— Nu că n-am vrut să vorbesc cu tine, doar că totul mi se pare un pic ciudat, să fiu aici fără Artur. Nu ştiu… Prefer să stau departe de restul lumii.

— E totuna: nu voiai să vorbeşti cu mine. Cuvintele ei exprimau o convingere puternică, pe care nimeni şi nimic n-ar fi putut-o schimba. Ascultă! La ultimele şedinţe de catedră s-au stabilit deja toate examenele, aşa că, până în momentul în care va trebui să mă apuc de corectat, sunt liberă. Asistenţii vor supraveghea studenţii, iar asta îmi dă o marjă de zece zile. M-am gândit să vin să te văd, fiindcă am impresia că atitudinea ta nu e normală. Am fost destul de îngrijorată.

— Nu ai niciun motiv, a zâmbit împăciuitor. Nu s-a-ntâmplat nimic. Ştii foarte bine că-mi place să stau singur şi ce moment mai bun ca să fii singur, decât acela în care moare o persoană iubită şi ne părăseşte.

— Mincinosule! l-a admonestat Bety fără compasiune. Vinde altcuiva castraveţii ăştia! Poate pe altele le poţi păcăli, dar, în momentul ăsta, cu mine nu-ţi mai merge!

— Nu-mi place deloc că ai impresia că te mint! a declarat Enrique excesiv de hotărât.

Bety a schiţat un zâmbet care a tot crescut, preschimbându-se într-un hohot necontrolat de râs, atât de contagios, încât până şi Enrique a sfârşit prin a zâmbi, în ciuda eforturilor uriaşe de a se abţine. Văzând grimasa ciudată de pe chipul lui, râsul lui Bety a devenit atât de puternic, încât probabil s-a auzit până departe. Supărarea lui Enrique s-a stins uşor, forţată de veselia liniştitoare a lui Bety. A durat câteva minute până ce amândoi să-şi recapete calmul şi răsuflarea, înăbuşindu-şi chicotele nervoase.

— Mi se pare că nu e chiar aşa grav, a spus Enrique, care-şi revenise complet.

— Cred şi eu! Să minţi? De parcă nu ne-am cunoaşte atât de bine…

— Ai dreptate! Am stat prea mult cu tine ca să mai cred că te pot păcăli. Adevărul e că asta a fost intenţia mea, dar acum…

— Acum o să-mi spui de ce n-ai vrut să vorbeşti cu mine.

Enrique a remarcat pe chipul lui Bety expectativa, intensitatea, luciditatea şi nu a putut evita un sentiment de admiraţie: cu perspicacitatea ei obişnuită, simţise că ceva nu era în regulă, după ce ascultase cele câteva mesaje înregistrate pe robotul telefonic… şi lăsase totul ca să-i vină lui în ajutor. Şase sute de kilometri, plus aşteptarea în faţa casei… Nu putea evita acest sentiment.

În următoarele două ore, i-a povestit tot ce se întâmplase, începând din noaptea de tristă amintire a morţii lui Artur. A încercat să-i prezinte totul cât mai liniştitor, fiind hotărât totuşi să-i dea toate detaliile. Bety l-a ascultat aşa cum o făcuse în alte momente, cufundată dintr-odată într-o poveste bine închegată, dar în acelaşi timp lugubră, în centrul căreia se afla moartea unei

persoane dragi. Enrique a observat diferitele ei stări, pe măsură ce istoria se derula: tulburare, furie, neîncredere, uimire, teamă. Niciodată nu îşi ascunsese emoţiile, cu atât mai puţin acum.

După ce a terminat, Bety a oftat adânc. Nu îl întrerupsese nici măcar o dată. Enrique o privea cu atenţie, aştepta o părere, un răspuns.

— Aş vrea să văd scrisoarea şi manuscrisul, a spus.

Enrique a pus imediat pe masa de pe terasă o geantă de piele pentru documente şi a scos din ea scrisoarea de la Artur şi volumul vechi. Bety a citit cu atenţie post-scriptumul scrisorii, după care a răsfoit manuscrisul, mai mult din curiozitatea de a ţine în mână mobilul unei crime, decât dintr-un interes istoriografic real.

— Din cauza asta a murit? a întrebat.

— Da. L-au ucis ca să nu descopere ce ascunde cartea asta.

— Adică ce ascunde cartea asta şi ce vrei tu să ţii secret faţă de poliţie sau de alţi cercetători, cel puţin până reuşeşti să dezlegi misterul.

Nimerise drept la ţintă. Asta era cheia, ceea ce Carlos nu spusese din pură curtoazie, ceva ce pentru Bety nu avea nicio importanţă.

— Corect, a recunoscut, simţindu-se oarecum eliberat.

Bety n-a spus un cuvânt, n-a făcut un singur gest, nici măcar n-a ridicat uşor din sprâncene şi nici nu şi-a mişcat buzele, dar Enrique a ştiu că ea nu îi împărtăşea punctul de vedere.

— Am un motiv pertinent să fac asta, s-a apărat el. Pe lângă faptul că vreau să-l găsesc pe ucigaşul lui Artur, trebuie să descopăr de ce a fost nevoie să moară.

— Carlos ţi-a spus că e periculos să întinzi astfel de curse.

În vorbele ei, Enrique a avut impresia că simte ceva mai mult, ca o rugăminte ascunsă.

— Nu riscăm nimic, dacă suntem prudenţi.

— Aş vrea să te ajut.

— Deja ai făcut-o. Eşti aici.

Privirile li s-au întâlnit; vechea complicitate care exista între ei era foarte slăbită, dar nu dispăruse cu totul. Se prea poate ca pasiunea şi

dragostea să fi pierit, dar rămânea un element care făcea ca relaţia lor să fie indisolubilă: admiraţia şi respectul reciproc. Enrique a întins mâna spre mâna ei, ştiind că nu avea să i-o refuze; au rămas aşa o bună perioadă de timp, cu degetele împletite, cu oraşul la picioarele lor.

12 „Amândouă lumile“ (în limba spaniolă). (N. tr.)

6

Când s-a trezit a doua zi de dimineaţă, Enrique s-a pomenit cu un mic dejun îmbelşugat pe măsuţa din salon. Bety, care de obicei se trezea de dimineaţă, obişnuită cu programul strict de la facultate, nu mai putuse să doarmă după ora opt. Se trezise cu precizia unui ceas deşteptător, în parte fiindcă aşa era obişnuită, în parte fiindcă era una dintre acele persoane cu o cunoaştere intrinsecă a timpului, nefăcând deosebirea între zilele de lucru şi sărbători. Nu era acasă, deşi laptele, cald încă, dădea de înţeles că nu trecuse mult de când plecase. A luat micul dejun, pentru prima dată într-o săptămână, într-o dispoziţie excelentă. Prezenţa lui Bety acolo a fost suficientă ca să-i schimbe starea de spirit şi să-l ajute să se liniştească. Inevitabilele amintiri ale unor vremuri mai bune au adus cu ele o blândă nostalgie. Noaptea trecută se culcaseră în camere separate; pentru prima dată după mult timp, erau în aceeaşi casă, dar nu dormeau împreună. Enrique a fost tentat să bată la uşa camerei ei de mai multe ori şi, într-adevăr, chiar a petrecut câteva minute în faţa ei, cu mâna ridicată, şovăind între dorinţa de-a o rupe definitiv cu trecutul şi cea de a încerca o împăcare. Nu a îndrăznit să bată la uşa ei, probabil de teama de a nu primi un răspuns negativ. Bety era femeia deciziilor dure, în concordanţă cu acţiunile ei, extrem de responsabilă, deşi noaptea trecută avusese impresia că observă în atitudinea ei ceva mai mult decât o invitaţie de a acţiona în consecinţă. Cu toate acestea, nu a îndrăznit: teama de eşec, sau poate de succes, a devenit o barieră de netrecut, iar acum nu avea să afle niciodată ce s-ar fi întâmplat.

Tocmai termina micul dejun când Bety s-a întors de afară, îmbrăcată într-un trening subţire şi transpirată. În fiecare dimineaţă, alerga o jumătate de oră, iar faptul că nu se afla acasă nu avea de ce să reprezinte o excepţie. I-a făcut cu mâna, apoi a intrat în baie. În timp ce Enrique strângea masa, Bety a făcut un duş rapid. Apoi a venit în salon, înfăşurată într-un prosop mare de baie, cu părul ud şi lăsat să cadă liber pe umeri.

— Bună dimineaţa! a exclamat ea într-o dispoziţie bună.

— Sper să fie aşa!

— Îmbracă-te repede! Avem mult de lucru.

Lui Enrique nu-i plăcea să se apuce de lucru dis-de-dimineaţă, iar ea ştia asta. Programele lor le complicaseră şi mai mult viaţa; Bety lucra ca profesor dimineaţa, iar Enrique îşi găsea inspiraţia după prânz, atunci când ea ajungea acasă, dornică să iasă la plimbare, să se vadă cu prietenii sau să meargă la film. Nu putea să accepte că inspiraţia ar depinde de un moment anume şi, prin urmare, nu înţelegea preferinţa lui Enrique de a lucra seara. „Dacă eşti în stare să creezi ceva, dacă Dumnezeu ţi-a dat acest har, nu pot să cred că l-a limitat la anumite ore din zi. Aşa că scrie şi tu dimineaţa, iar seara o petrecem împreună“, îi spunea. Enrique îi răspundea că scrisul lui ar fi scăzut în calitate şi cantitate şi că nu putea să facă asta. Nici acest subiect, ca multe altele, nu a adus nimic bun în viaţa lor.

— Of, nu face faţa asta! Dacă n-ai fost în stare să găseşti „acel ceva“, iar Artur a făcut-o, înseamnă că e ceva în neregulă cu interpretarea ta… nu ştiu, sau cu traducerea.

— Te-ai gândit poate că avea toate cunoştinţele necesare să descopere indicile pe care eu nu am putut sau nu am ştiut să le găsesc?

— N-aş vrea să-ţi rănesc orgoliul masculin; da, m-am gândit la asta. Totuşi, rămân la părerea mea. În orice caz, ar trebui să o luăm prin eliminare. Haide, îmbracă-te! Vom merge la una dintre arhivele ale unde ai lucrat tu în linişte şi unde nimic n-o să ne distragă atenţia.

L-a împins în dormitorul lui.

— Bine, bine! Mă predau, vin cu tine, dar nu mă mai împinge!

— Bine faci! Mai bine cedezi în faţa raţiunii de la bun început: aşa economisim timp, iar timpul este de aur, a decis Bety.

— Oricum, nu pot petrece toată dimineaţa cu tine, a adăugat Enrique. Mă duc să stau de vorbă cu Puigventós, ca să pregătească licitaţia.

— Dacă vom avea timp suficient ca să mă familiarizez cât de cât cu textul şi să-ţi descifrez notiţele hieroglifice, e perfect. Odată ce terminăm, eşti liber să pleci! i-a spus făcându-i cu ochiul.

— Bine. Hai să ne îmbrăcăm!

Peste o oră, se aflau în enorma sală de lectură de la Ca l’Ardiaca, bibliotecă şi totodată arhivă, aproape pustie la ora aia. Erau doar câţiva

cercetători, persoane mai în vârstă, care i-au privit cu o curiozitate proprie celor ce simt că le-a fost invadat spaţiul şi care, după câteva momente, s-au întors la treburile lor. Enrique i-a explicat liniile şi cheile generale ale traducerii sale. I-a schiţat o privire de ansamblu asupra textului, în cele trei părţi ale sale: prima, mai mult o trecere în revistă a activităţilor specifice construcţiei catedralei; a doua, alcătuită din notiţele care începeau să trimită la adevăratul secret şi care era marcată prin apariţia în premieră a adnotărilor de pe margine; a treia, lista lungă a clădirilor.

Enrique i-a spus că trebuia să înceapă traducerea pentru a doua parte, pe care o considera cea mai importantă, dar Bety l-a contrazis.

— Uite care e problema: tu n-ai stofă de cercetător, nu eşti decât un entuziast. Notele tale sunt fragmentare, iar cheia pentru rezolvarea enigmei ar putea să se afle acolo, deşi e puţin probabil. Nu cred că ar fi bine s-o lăsăm deoparte: deşi nu sunt convinsă că partea asta ne va oferi o soluţie, trebuie să privim manuscrisul ca pe un întreg. Graba strică întotdeauna treaba.

O oră mai târziu, cu traducerea lui Enrique pusă în ordine şi cu abrevierile şi mâzgălelile lui descifrate, Bety l-a lăsat să plece.

— Sunt pregătită să-ncep lucrul. Poţi să pleci.

— Foarte bine. La cât vrei să mă întorc după tine?

— După-amiază, cât mai târziu. N-am să ies decât ca să mănânc ceva.

— Bety…

— O să am grijă de manuscris, stai liniştit! a interpretat ea la perfecţie sugestia făcută de Enrique. N-am de gând să-l las aici nicio clipă.

— Pe curând!

— Du-te liniştit!

Enrique a lăsat-o pe Bety să lucreze în bibliotecă; l-a cuprins un sentiment de nelinişte la gândul că a rămas singură cu manuscrisul. A luat-o spre Boulevard dels Anticuaris, unde urma să se întâlnească cu bătrânul Puigventós, preşedintele Asociaţiei. A traversat Portal de l’Àngel, flancată de magazine de modă şi înţesată de tineri dornici să golească rafturile, s-a oprit în Plaça de Catalunya şi a început să urce pe elegantul Rambla de

Catalunya. Ocolea puţin alegând Rambla în loc de Passeig de Gràcia, care se intersecta cu Boulevard dels Anticuaris, dar îi plăcuse mereu aerul franţuzesc al acelui bulevard superb, mărginit de şiruri de tei. Clădirile sale elegante, armonioase, abia dacă fuseseră atinse de proiectele agresive de dezvoltare urbană din măreaţa Barcelona; ici şi colo, izolate, un hotel, o clădire de birouri aminteau de oraşul prezent, care totuşi nu reuşise să pătrundă în acea redută sacră de lumină şi frumuseţe. S-a plimbat pe artera aerisită, care le dădea prioritate pietonilor în defavoarea conducătorilor auto, moştenire bizară din altă epocă, venind în completarea frumuseţii de pe Rambla. Era cufundat în amintiri din copilărie. De mic trăise acolo; a fost atras de acel bulevard liniştit, pe care de atâtea ori îl străbătuse împreună cu mama lui, atât de silenţios în comparaţie cu mediul înconjurător, atât de elegant, cu clădirile sale moderniste pline de imaginaţie care îl umpleau de magie şi de culoare; şi-ar fi dorit să locuiască într-una dintre casele acelea cu terase plutitoare, de unde să privească în jos, spre covoarele verzi de tei. Vise din trecut, în mod clar asociate cu amintirea părinţilor săi, cu iubita lui mamă…

Dar amintirile i s-au şters repede din minte când a trebuit să traverseze cele şase benzi ale lui Carrer Aragó. Locurile în care am trăit experienţe pe care le iubim au calitatea de a amplifica emoţia pe care ne-o produc; sunt capabile să concentreze amintirile, parcă luminându-le brusc cu un far, capabile să le extragă din vârtejul aproape infinit de trăiri, pentru a le reînvia cu o luciditate dureroasă. A traversat Rambla spre Passeig de Gràcia printr-o galerie comercială bine-cunoscută, care-şi întindea pasajele sinuoase prin grupul de clădiri aflat între cele două străzi. În faţa unuia dintre magazinele de aici, a simţit brusc nevoia de a-i cumpăra lui Bety un cadou, aşa cum făcuse în multe alte ocazii, dar s-a gândit mai bine şi s-a hotărât să n-o facă. Cuprins de nostalgie faţă de un trecut idealizat, cu greu a revenit la realitatea prezentului. Mintea nu mai funcţionează cu atâta limpezime şi a trebuit să facă un mare efort să se smulgă din reverie.

A urcat scările care duceau la expoziţia permanentă de pe Boulevard dels Anticuaris. Puigventós avea acolo un magazin mare, situat chiar în

spatele sălii de expoziţie. Era un bărbat în vârstă, de aproape optzeci de ani, decanul Asociaţiei, al cărei preşedinte era de douăzeci de ani. Afacerea lui era una de familie: strămoşii lui fuseseră cioplitori iluştri şi, cu timpul, tatăl său pusese bazele unei afaceri cu antichităţi, care prosperase şi devenise una dintre cele mai importante din oraş. După moartea tatălui său moştenise magazinul pe care, după crearea bulevardului, îl mutase aici.

A traversat galeria, înconjurat de frumuseţile trecutului, până a ajuns la vechiul local. Din spatele unui paravan chinezesc a apărut o femeie elegantă, care avea în jur de patruzeci de ani. Era înaltă, de aproape un metru şi optzeci de centimetri. Fără îndoială conştientă de farmecul ei, purta o rochie neagră mulată, care-i punea în valoare trupul bine făcut. Părul, şaten-închis, aproape spre negru, era strâns într-un coc; trăsăturile specific catalane: o faţă osoasă structură, oarecum rotunjită, cu pometi înalţi şi buze pline. Abia dacă era machiată, doar puţină culoare în obraji, o linie delicată sub ochii albaştri; buzele date cu un ruj discret. S-a apropiat de el şi i s-a adresat cu o siguranţă de vânzător expert aflat în faţa unui cumpărător ignorant. Nu încăpea îndoială: era o femeie cu clasă şi caracter.

— Bună ziua. Cu ce vă pot ajuta?

— Bună ziua. Sunt Enrique Alonso şi aş dori să-l văd pe domnul Puigventós.

Femeia a părut surprinsă.

— Enrique Alonso? Fiul adoptiv al lui Artur?

— Da, eu sunt.

— Nu-ţi aduci aminte de mine? i-a zâmbit. Sunt Mariola Puigventós.

Enrique i-a întins mâna şi a simţit o strângere puternică, aproape masculină. Fiica lui… n-o mai văzuse de cel puţin cincisprezece ani.

— Tata e jos, în biroul Asociaţiei. Scuză-mă o clipă, o să-l sun!

— Poate că preferă să cobor eu… i-a sugerat Enrique.

— Nu, nu! Îi place să primească oaspeţii aici, sus, în ceea ce el numeşte „domeniul propriu“. Se simte mai în largul lui. Ia loc, te rog!

A telefonat, în timp ce Enrique se aşeza pe un scaun în stil modernist.

Cât Mariola a vorbit la telefon, el a aruncat o privire prin magazin. Puigventós se specializaze în stilul modernist şi în cele ulterioare; nu expunea mobilier mai vechi de 1870. Ba chiar puteau fi văzute câteva piese de avangardă, într-o armonie perfectă cu încăperea, în ciuda dificultăţilor pe care le impunea acest lucru. „Stilul“, şi-a reamintit cuvintele lui Artur, „stilul este marca celor mari. Stilul face diferenţa.“

— O să urce imediat, a spus Mariola.

— Mulţumesc.

— N-ai de ce.

A făcut o pauză.

— Aş vrea să-ţi spun cât de mult regretăm cu toţii moartea lui Artur, mai ales în asemenea împrejurări. Este o lovitură care i-a afectat pe toţi membrii asociaţiei şi pe noi, în special. Artur a fost un om bun şi cu tatăl meu avea o relaţie foarte apropiată.

— Îţi mulţumesc.

Lui Enrique i se părea o femeie educată, cultă, sau mai degrabă rafinată, şi competentă. O femeie cu experienţă, foarte atrăgătoare, cu o frumuseţe matură, o femeie care devenea tot mai frumoasă odată cu înaintarea în vârsta.

— N-aş vrea să fiu indiscretă, dar… eşti bine?

— Poftim?

— Iartă-mă, dar am observat că eşti distras, oarecum absent.

Simţul ei de observaţie l-a surprins pe Enrique.

— Ai dreptate. Da, adevărul e că sunt puţin distras. Mi-e greu să mă aflu aici, în Barcelona, în astfel de circumstanţe.

— E normal. Artur mi-a spus de multe ori cât de apropiaţi eraţi. Mi-a mai spus şi cât de mândru era de tine.

— Mulţumesc încă o dată, Mariola! Eşti foarte amabilă.

S-a lăsat o tăcere stingheritoare, dar pentru Mariola nu părea chiar aşa.

— Mariola, tata mi-a povestit câte ceva despre tine, acum câţiva ani. Îmi amintesc că parcă nu mai stăteai în Spania.

— După ce m-am căsătorit, m-am mutat la New York. Soţul meu era critic şi dealer de artă, iar biroul său se afla în Manhattan. Cu patru ani în urmă ne-am despărţit şi m-am întors la Barcelona, lângă ai mei.

— Îmi cer scuze, n-am vrut să fiu indiscret…

— Nu, nu, nu-ţi face griji! N-am nicio problemă să vorbesc despre asta. Acum, a gândit ea cu voce tare, îmi amintesc că parcă şi tu erai căsătorit.

Enrique a fost surprins. Fără să-şi dea seama, îi ceruse informaţii despre viaţa ei personală, iar ea i-o plătea cu aceeaşi monedă. Jocul seducţiei. I-a întors mingea fără cea mai mică ezitare, ştiind desigur dinainte răspunsul pe care avea să i-l dea.

— Eram. Nu mai sunt.

— Înţeleg. Zâmbetul ei a luminat întreg magazinul. Ştii, cu toate că am trăit mulţi ani în Statele Unite, ţi-am citit cărţile.

— Care ţi-a plăcut cel mai mult? a întrebat-o, fiind aproape convins că ştie răspunsul şi oarecum surprins de turnura pe care o luase conversaţia, dar şi flatat.

— *Arta iubirii imposibile*. Povestea este foarte frumoasă şi ai scris-o cu mare sensibilitate… Este una dintre cărţile mele preferate.

— Scriitorilor le place întotdeauna să audă astfel de lucruri.

În cazul lui, chiar era adevărat.

— N-o spun ca să-ţi fac pe plac.

Privirea ei căpătase o intensitate greu de suportat.

— N-am sugerat că ai fi făcut-o.

Şi ochii lui au străfulgerat.

În acel moment, bătrânul Puigventós şi-a făcut apariţia. A intrat în magazin cu o energie neaşteptată la vârsta lui, în ciuda oboselii de pe chipul ridat, pe care o anumită trăsătură ieşea în evidenţă: ochii, la fel de interesanţi ca cei ai fiicei sale. Enrique s-a uitat la bătrân, după care şi-a întors imediat privirea spre Mariola.

— Te uiţi la ochii, nu-i aşa? a întrebat femeia cu seriozitate.

Enrique a dat din cap. Erau identici.

— Tată, lasă-mă să te ajut! Mariola s-a apropiat de bătrân şi l-a luat de braţ. Uite, a venit Enrique!

— Îmi pare bine să te văd, tinere. Regret că n-am putut participa la înmormântarea lui Artur, dar, la vârsta mea, corpul ne cam joacă feste şi nu mai suntem stăpâni pe acţiunile noastre.

— Nu vă faceţi griji pentru asta! Cunosc foarte bine prietenia care vă lega de tata şi ştiu că, deşi nu aţi putut participa, aţi fost, de fapt, acolo.

— Într-adevăr, am fost acolo cu gândul. Dar tutuieşte-mă, te rog! Nu mă face să mă simt chiar mai bătrân decât sunt!

— Cum doreşti.

— Fata mea, însoţeşte-ne până-n studio!

Au mers până în fundul magazinului, unde Mariola a deschis o uşă de lângă o oglindă, care dădea într-un birou mic şi cochet. Bătrânul s-a aşezat într-un fotoliu confortabil, iar Mariola l-a invitat pe Enrique să ia şi el loc.

— Ai nevoie de ceva, tată?

— Nu, fata mea, mulţumesc!

— Atunci am să vă las singuri, a spus şi a plecat fără să-i mai privească.

Enrique a petrecut-o cu privirea şi a fost surprins să constate că oglinda de lângă uşa de la intrare era, pe interior, o fereastră de unde magazinul şi culoarul de acces puteau fi supravegheate perfect. Puigventós a râs, încântat să vadă că Enrique îşi dăduse seama de asta.

— Este un instrument foarte util, a explicat. A aparţinut unei familii respectabile din clasa de sus, al cărei nume îmi scapă acum; la ei era instalat pe un perete din dormitor. Fără îndoială, era destinat unor activităţi mai puţin obişnuite.

— Cred că-mi pot imagina.

— Ştii, în public afişează o imagine, dar în particular sunt cu totul altfel. Întotdeauna a fost aşa şi nimic nu se va schimba. Dar nu mă lăsa să bat câmpii ca bătrânii senili. Spune-mi, ce te-aduce pe-aici?

— Am hotărât să accept oferta dumneavoastră. Testamentul lui Artur mă numeşte ca unic moştenitor şi aş dori să lichidez afacerea. Cred că, aşa

cum mi-aţi spus, cea mai bună soluţie ar fi organizarea unei licitaţii pentru colegii de breaslă.

În partea din magazin care se putea vedea din birou, Mariola, elegantă, aranja cu mişcări sigure nişte buchete de flori uscate. Enrique s-a întrebat cât anume din ce făcea era necesar şi cât anume era cochetărie. A făcut un efort ca să se sustragă farmecului unei observări de la adăpostul oglinzii şi s-a concentrat pe conversaţia cu bătrânul.

— …faci bine că eşti de acord, spunea acesta, atunci când Enrique şi-a îndreptat din nou atenţia asupra lui. Vei avea mai mult de câştigat, iar reputaţia lui Artur te va feri de eventuale înşelăciuni; în astfel de chestiuni, avem o politică corporatistă. Cum te-ai gândit să organizezi licitaţia?

— Ca să fiu sincer, mă gândeam că poate dumneavoastră…

— Nu uita că ne vorbim la per tu.

— …că poate m-ai putea ajuta, în cadrul Asociaţiei. Există un singur amănunt de care aş dori să mă ocup personal: să fixez preţurile de plecare pentru anumite articole.

— Mă gândeam să-ţi propun să te ajute Mariola. Are ochi buni pentru astfel de lucruri, a moştenit-o pe asta de la mama ei, Dumnezeu s-o ierte!

Enrique nu se aşteptase la această propunerea. A privit-o din nou pe Mariola prin oglinda falsă. Era foarte frumoasă. Pregătirea capcanei în care urma să cadă criminalul trebuia făcută cât mai discret cu putinţă, dar gândul de a petrece câteva seri în compania Mariolei i s-a părut atât de ispititor, încât a hotărât să rişte.

— Dacă vrea şi ea, eu sunt foarte încântat de propunere.

— Bineînţeles că vrea! a răspuns Puigventós exuberant. Îl aprecia prea mult pe Artur ca să-i refuze această favoare fiului său adoptiv. Bun, să stabilim datele, a spus în timp ce deschidea agenda. Stabilirea preţurilor aţi putea-o face în weekendul ăsta, inclusiv vineri după-amiază; oricât de multe piese ar fi în magazin, şi sunt convins că sunt, n-ar trebui să vă ia mai mult de două zile de muncă. Aşadar, licitaţia… am putea-o ţine, de exemplu, miercurea viitoare, dimineaţă, în ziua liberă a Asociaţiei. Da, ar fi un moment bun. Nu eşti de acord?

— Dacă Mariola nu are nimic împotrivă, atunci nici eu n-am.

— Perfect, atunci! Eu mă voi ocupa de coordonare; îmi pică de minune să mai las deoparte responsabilităţile mele plicticoase de preşedinte al Asociaţiei. Ajută-mă să mă ridic, fiule!

Enrique i-a oferit braţul şi l-a însoţit afară. Mariola a venit şi ea.

— Ei, aţi pus deja la cale afacerile?

— Da, fata mea, dar mă tem că mi-am luat iar libertatea de a dispune de timpul tău pentru altcineva decât pentru mine.

— Nu mi se pare că pierd timpul dacă-i ajut pe prietenii noştri, a răspuns privindu-l o clipă pe Enrique.

— Enrique va lichida magazinul lui Artur, în cadrul unei licitaţii. Are nevoie de un expert care să evalueze mobilierul şi celelalte obiectele.

— Am înţeles. Voi fi bucuroasă să te ajut, Enrique, i-a spus simplu. Când vrei să-ncepem?

— Tatăl tău intenţionează să organizeze licitaţia miercurea viitoare.

— Am putea face evaluarea la sfârşitul săptămânii, a propus Mariola. Dacă mă ajuţi şi tu, n-o să ne ia mult timp.

— De acord.

— Sună-mă pe numărul ăsta… Ba nu, mai bine te sun eu. Dă-mi numărul tău!

Enrique i-a dictat numărul lui de mobil şi pe cel al telefonului fix de acasă de la Artur, iar Mariola le-a notat într-o agendă mică pe care a scos-o din geantă.

— La cât să te sun?

— Acasă, pe la unsprezece noaptea, imposibil să nu dai de mine atunci. De obicei, mobilul îl ţin mai mult închis.

— Atunci, pe curând! i-a spus şi i-a întins mâna.

— Aşa sper. Declaraţia ei scurtă părea să însemne mult mai mult. Vă mulţumesc amândurora.

— N-ai de ce, fiule! Nu uita că suntem prietenii tăi.

Enrique a părăsit încăperea cuprins de o neobişnuită senzaţie de *déjà vu*. Convingerea că a mai trecut printr-o situaţie similară a pus stăpânire pe

gândurile sale şi din nou a fost nevoit să se întrebe ce ar putea însemna toate astea, de ce i se întâmplau atât de des.

Intuiţia îi spunea că discuţia cu Puigventós avea să aibă alte urmări decât planificase. Mariola a apărut ca prin magie din spatele paravanului chinezesc, iar Enrique a fost imediat fermecat de ea. Lucrurile păreau predestinate, iar faptul că destinul ar fi putut interveni în planul său de a-i convoca pe suspecţi nu mai era un motiv de îngrijorare, fiindcă a aflat imediat cum anume să întindă cursa. Era suficient să-i cheme vineri pentru a le face o ofertă specială: îi invita la o cafea şi profita de ocazie pentru a le face cadou orice obiect ar fi dorit din magazin, în memoria lui Artur. Aveau să participe la întâlnire gândindu-se că îi răspundeau ofertei. Era momentul ideal pentru a acţiona. Apoi, nu-i rămânea decât să aştepte, cu răbdare, până ce peştele muşca momeala.

Şi era convins că avea s-o facă.

7

Enrique şi-a petrecut după-amiaza vizitând cu nostalgie locurile care îi marcaseră copilăria. Pe Bety nu putea s-o ajute, căci ea dorea să traducă fără să fie influenţată de prima interpretare, şi nu găsea starea de spirit potrivită pentru a se apuca de noi investigaţii în privinţa locului unde s-ar fi putut afla obiectul necunoscut. Era mai comod să aştepte ca Bety să-şi termine munca: inteligenţa ei ascuţită, pe care de atâtea ori a simţit-o pe propria piele, avea nevoie de factorul-surpriză, pentru şanse de reuşită mai mari.

Apropierea momentului „capcanei“ nu-l îngrijora foarte tare. Nu se îndoia de succesul ei, fiindcă ştia că e un actor bun şi era motivat de dorinţa de dreptate, de răzbunare, de ură. Totuşi, nu era nici de o nepăsare inconştientă. Unul dintre invitaţii săi era un criminal cu sânge rece, fără scrupule. Carlos, spera el, avea să se îngrijească de siguranţa lui; asta îl mai liniştea într-o oarecare măsură.

Hotărât să îndepărteze aceste gânduri negre, şi-a îndreptat paşii spre cartierul în care crescuse. După moartea părinţilor săi în accidentul fatal, Artur a decis că trebuia să meargă la aceeaşi şcoală, Salesianos de Rocafort. Era un liceu religios, care la acea vreme i se părea enorm: o construcţie cu trei etaje, cu porţi înalte, dominată de o biserică sinistră, care îi apărea întotdeauna în cele mai cumplite coşmaruri. A ajuns pe la cinci după-amiaza, ora la care cei mici dădeau frâu liber bucuriei, fiindcă plecau acasă. Mamele şi copiii se îmbulzeau pe poarta mare care dădea în curtea interioară. A trecut neobservat, şi a ajuns în curte, care nu mai părea chiar aşa de mare. Se schimbase destul cât să-l dezorienteze câteva secunde: în spatele zidului care împrejmuia şcoala se afla acum o clădire cu balcoane cu vedere spre curtea interioară. Construirea unei parcări şi a unui centru sportiv subteran modificaseră arhitectura locului; dispunerea pistelor de alergare contrazicea amintirile lui Enrique. A localizat destul de uşor sălile copilăriei sale, prin ferestrele mari, iar amintirile i-au năvălit în minte. În mod evident, era una dintre acele zile nostalgice. Profesori, colegi, poveşti, toate au creat o amestecătură confuză. Cele mai multe amintiri s-au dovedit

a fi distractive; altele, triste, dar toate erau o parte din trecutul său şi i-au folosit pentru a construi prezentul: mici piese de puzzle care îi alcătuiau fiinţa.

Curtea a început să se golească, iar responsabilul cu supravegherea, unul dintre tinerii seminarişti ai ordinului religios care administra şcoala, i-a cerut politicos să plece. Enrique a părăsit incinta cu umbrele trecutului în inima sa şi cu o oarecare îngrijorare: de la sosirea neaşteptată a lui Bety, nu făcuse decât să privească înapoi, în loc de înainte. Era absent, închis în el, lucru pe care nu şi-l putea permite tocmai atunci. S-a plimbat prin cartier spre biblioteca Ca l'Ardiaca; a ajuns până aproape de cartierul Gótico, pe Ronda. A ocolit în mod deliberat zona din apropierea secţiei şi a ajuns până la Carrer Ferran, la piaţa Sant Jaume, centrul politic şi administrativ al oraşului. S-a plimbat pe străzile cartierului evreiesc, printre tot felul de clădiri, dar păşind pe aceleaşi străduţe care fuseseră martorele aventurilor maestrului Casadevall şi ale misteriosului S. şi care probabil le cunoşteau secretele.

Lângă catedrală se afla Ca l'Ardiaca, ce adăpostea una dintre cele mai importante biblioteci din Barcelona. Atât fondul de carte, cât şi clădirea în sine erau de o inestimabilă valoare. La etajul superior al bibliotecii, Bety traducea manuscrisul. A urcat treptele două câte două; Bety stătea la o masă de la fereastră, cufundată în muncă.

Responsabilul de sală l-a recunoscut dintr-o privire şi i-a permis să intre; nu degeaba venise câteva zile la rând, în încercarea de a descoperi cheia decodării manuscrisului. S-a apropiat în tăcere; Bety, absorbită de munca sa, nu i-a simţit prezenţa decât atunci când se afla chiar lângă ea. Nu a pierdut timpul cu saluturi inutile. I-a făcut semn să se aşeze lângă ea şi a vorbit cu încântare:

— Este un document unic! Valoarea sa intrinsecă depăşeşte cu mult potenţiala valoare materială, lăsând la o parte misterul care planează asupra lui. Toţi cercetătorii perioadei Evului Mediu şi-ar tăia bucuroşi o mână ca să intre în posesia lui.

— Unde-ai ajuns?

— Sunt încă la prima parte a manuscrisului, pe care tu, prea prins cu treburile tale, ai considerat-o neimportantă, scriitoraş ignorant ce eşti.

— A fost înţelept din parte mea să ignor tot ce n-are legătură cu obiectul, s-a apărat Enrique.

Fiindu-i înăbuşit din faşă entuziasmul pentru cercetare, Bety a devenit brusc conştientă de unicul său obiectiv.

— Îmi pare rău. Vocea ei a îngheţat atmosfera. M-am lăsat luată de val, n-o să se mai întâmple.

— Nu-i nimic, continuă!

— Bun, a reluat Bety. Traducerea ta este, în linii mari, corectă, dar prea… liberă. Ai făcut prea multe greşeli de sintaxă, care denaturează mesajul manuscrisului. Este îngrijorător: dacă le-ai făcut în prima parte, le-ai făcut şi în a doua. Latina ta nu e prăfuită, ci de-a dreptul ruginită, iar când vorbim de o traducere la un aşa nivel, care poate dezvălui o posibilă cheie ascunsă în orice clipă, orice greşeală, cât de mică, costă! l-a sancţionat cu severitate. Priveşte aceste exemple! Uită-te aici şi aici! Confuzi genitivul cu dativul, nominativul cu vocativul. Uite aici, şi aici, de pildă! I-a arătat câteva notiţe cu exemplele menţionate. Pe de altă parte, deşi este mai puţin grav, ai făcut greşeli de morfologie şi semantică. Cred că e o traducere dezastruoasă, dar n-am cum să ştiu în ce măsură, până nu termin.

— Ai dreptate, a recunoscut Enrique conciliant. De mult timp nu m-am mai confruntat cu o traducere de calibrul ăsta şi e clar că e o muncă mai presus de capacităţile mele, dar nu aveam la cine să apelez.

— Niciodată nu greşim dacă ne recunoaştem limitele, l-a întrerupt Bety. Înainte n-o făceai. Poate că până la urmă n-ai îmbătrânit degeaba.

— Da, a rezolvat Enrique problema repede. Când crezi că vei termina traducerea?

— N-aş putea spune sigur. Este o muncă delicată, ba mai mult, după cum bine ai observat, pe măsură ce textul se îndepărtează de calitatea iniţială de registru, devine un fel de jurnal… M-am uitat puţin peste paginile care ar trebui să ne intereseze cel mai mult, iar structura devine mai complexă, chiar arhitecturală. Arhitecţii şi şefi de lucrări nu stăpâneau latina

la fel de bine ca ierarhii Bisericii, dar Casadevall avea cunoştinţe de latină peste medie. Voi avea nevoie de cel puţin trei sau patru zile pentru această primă aproximare.

Auzind concluzia lui Bety, Enrique a oftat adânc.

— Înarmează-te cu răbdare, l-a sfătuit Bety.

— Răbdare, a spus mai mult ca pentru sine decât pentru ea. N-am de ales.

— Mergem acasă sau preferi să mâncăm pe-aici, pe undeva? a întrebat Bety.

— Da, hai să mâncăm pe-aici! Nu prea am chef de gătit.

Au luat o cină uşoară pe una dintre terasele din Plaça del Pi spre care paşii lui Enrique s-au îndreptat automat, din obişnuinţă, fiind locul din Barcelona care-i plăcea cel mai mult. Bety a vorbit şi a tot vorbit despre un milion de lucruri, ajutată de uşurinţa care o caracteriza de a schimba subiectele de conversaţie, lăsând deoparte preocupările de ordin personal sau profesional. Enrique, absent, abia dacă îi acorda atenţie; răspundea aproape monosilabic, lucru care nu părea s-o deranjeze prea tare pe Bety. Nici măcar atmosfera boemă a locului, atât de asemănătoare celei din Cartierul Latin din Paris, n-a reuşit să-i capteze atenţia. Amintirea lui Artur plutea pe deasupra lui Enrique, iar acel loc nu făcea decât s-o accentueze. La asta se mai adăuga şi cea a Mariolei, prezentă într-un mod straniu, fără nicio explicaţie.

Bety i-a propus să se întoarcă în Vallvidrera. Enrique a fost de acord, dornic să găsească falsul confort din lumea viselor. Au ajuns repede; odată intraţi în casă, el s-a dus să facă un duş, când a sunat telefonul. În timp ce Enrique usca părul, Bety l-a strigat:

— E pentru tine: o anume Mariola! a spus din spatele uşii.

— Spune-i că vin imediat!

— I-am spus deja!

Enrique şi-a înfăşurat un prosop în jurul taliei şi a ieşit în salon. Bety stătea pe terasă, aparent distrasă.

— Bună seara, a spus cu atâta căldură, încât a rămas şi el uimit.

— Bună. Ai avut o după-amiază plăcută?

— Da, n-a fost rău. Din când în când, e bine să te pierzi în propriile amintiri.

— Ai mare dreptate. Enrique, mâine după-amiază mi-e imposibil să mă văd cu tine, dar mi-am organizat weekendul în aşa fel încât să fiu la dispoziţia ta.

— Perfect. Dar n-aş vrea să-ţi fac probleme, a minţit Enrique. Chiar mâine după-masă voiam să merg la magazin cu nişte prieteni de-ai lui Artur, ca să le fac un cadou.

— Dar nu e nicio problemă.

— Tatăl tău a spus că evaluarea ar putea dura mai multe ore.

— Tu nu trebuie să-ţi faci griji. Rămâne pe sâmbătă în jur de… să zicem… zece?

— Sâmbătă? Bine.

— Pe curând!

— Mulţumesc mult, Mariola!

— N-ai de ce, a spus şi a închis.

Enrique s-a întors în baie, s-a şters şi apoi s-a îmbrăcat cu o pereche de pantaloni scurţi şi un tricou şi s-a aşezat lângă Bety, pe terasă. Ea n-a scos un cuvânt. Starea ei de spirit părea să fi suferit o transformare inexplicabilă; în schimb, el se simţea extrem de comunicativ, ba chiar vesel. În ciuda stângăciei sale obişnuite, nu i-a luat mult să-şi dea seama că ceva nu era în regulă.

— Ce-ai păţit?

A primit doar tăcere în loc de răspuns.

— Bety, spune-mi ce s-a-ntâmplat! a insistat el.

— Mi se pare uimitor că nu eşti în stare să-ţi dai seama!

— Ei bine, sincer să fiu, nu ştiu ce ai.

— N-ar trebui să mă mire; eşti foarte îngăduitor cu propriile greşeli, asta în cazul în care admiţi că le-ai comis, dar nu eşti deloc înţelegător în privinţa celorlalţi!

— Ce vrei să spui?

Uşor, uşor, furia lua locul surprinderii.

— În bibliotecă ţi-am spus că te-ai schimbat. Am greşit! a declarat fără pic de agresivitate. Eşti acelaşi copil iresponsabil care erai şi acum câţiva ani.

— Spune-mi odată ce se-ntâmplă cu tine! Încetează cu textele astea! Ne-am despărţit tocmai ca să nu ne mai scoatem tot timpul ochii!

— Bine, am să-ţi spun! a strigat supărată. Aveai un plan elaborat pentru a-l prinde pe criminal, o capcană, o momeală, după cum ai numit-o chiar tu. Nu am fost de acord, pentru că mi s-a părut riscantă, dar nu m-ai ascultat…

— Nu e o soluţie să vorbesc cu poliţia.

— Taci odată şi ascultă-mă! a izbucnit închizându-i gura lui Enrique. Am venit să te-ajut, convinsă fiind că pot s-o fac. M-am pomenit implicată într-o crimă şi în ideea ta tâmpită de-a o rezolva fără ajutorul poliţiei, fie din dorinţa de răzbunare, fie din ambiţia prostească de a rezolva o enigmă din trecut. Te ajut din toată inima, fără a ţine seama obligaţiile mele personale. Şi tu, ca un incompetent ce eşti, îţi permiţi luxul de a schimba planurile stabilite dinainte fără să te învredniceşti să-mi spui şi mie! Am aflat din conversaţia telefonică cu Mariona, sau cum o cheamă! Sper că vei înţelege atunci că, după ce am petrecut patru ore încercând să-ţi distrag atenţia cu toate ştirile internaţionale ale zilei şi cu cele mai savuroase bârfe din San Sebastián şi n-am primit în schimb decât o serie de mormăieli pe care rasa umană le folosea înainte de a dobândi simţul raţiunii, vei înţelege aşadar că nu mă simt foarte flatată!

Ca întotdeauna, Bety avea dreptate. Ar fi trebuit să-i spună.

— Cine este această Mariona?

— O cheamă Mariola.

— Mă doare undeva cum o cheamă! De ce nu faci evaluarea cu Samuel şi ceilalţi doi?

Era absurd, dar cuvintele lui Bety nu erau dominate de raţiune.

— Aminteşte-ţi că Puigventós s-a oferit primul, iar Carlos a subliniat că ar fi mai bine să nu-i amestecăm în evaluare…

— …iar tu ai acceptat din politeţe, nu? Pun pariu că Mariola asta nu e o bătrânică de şaizeci de ani, adusă de spate şi plină de riduri!

Enrique nu a răspuns.

— Răspunde! Am dreptate? a întrebat sarcastic.

— Da, ai, a răspuns Enrique, dar nu văd ce legătură are cu problema noastră.

— Dacă nu vezi, înseamnă că eşti orb! Eu te ajut, iar drept răsplată nu primesc mulţumiri, ci din contră, îmi ascunzi lucruri.

— Mă gândeam să-ţi spun, dar am uitat.

— Dacă te gândeai să-mi spui, de ce n-ai făcut-o? Nu, mai bine taci! l-a întrerupt fix când voia să-i răspundă, am să-ţi spun eu: te gândeai la ea şi nu care cumva să îndrăzneşti s-o negi!

— Bety, eu…

— Nu ştiu de ce mă mai mir, a zis ca pentru sine. Oricare dintre studenţii mei de douăzeci de ani e mai matur decât tine.

— Destul! Acum e rândul meu să vorbesc. Dacă am fost toată după-amiaza cu capul în nori, e din cauză că mâine după-amiază am o întâlnire cu ucigaşul tatălui meu. Tu cum te-ai simţi în locul meu? Da, e-adevărat că nu ţi-am spus de schimbarea planurilor, dar n-a existat nicio rea intenţie şi nici n-are nimic de-a face cu Mariola! Pur şi simplu nu mi s-a părut important!

Bety s-a ridicat fără să-l privească şi s-a îndreptat spre dormitorul ei. Enrique, pe jumătate supărat, pe jumătate îngrijorat cu privire la o nouă idee la care nu se gândise până în acel moment, a urmat-o până-n uşa camerei.

— Nu mai spune nimic sau voi pierde şi puţina încredere pe care o mai am în tine! Mai rămân fix cât să termin traducerea şi pe urmă o să mă-ntorc acasă! a spus ea şi i-a închis uşa în nas, lăsându-l cu vorbele pe buze.

Uimit, l-a fulgerat o idee; era, în egală măsură, măgulitoare şi încântătoare. Să fie oare geloasă? Era supărată că nu-i spusese de schimbarea de planuri, dar atitudinea faţă de Mariola lăsa să se întrevadă altceva.

Când se despărţiseră, Enrique fusese convins că între ei exista în continuare mult mai mult decât lăsau amândoi să se vadă. Privirile,

gesturile… N-a înţeles niciodată pe deplin femeile, însă era capabil să sesizeze atracţia dintre două persoane; probabil de aceea avusese mai multe relaţii decât majoritatea cunoscuţilor săi. Îşi amintea la perfecţie momentul în care semnaseră certificatul de căsătorie: Bety, învăluită la prima vedere de o aură de răceală, a folosit un alt stilou decât cel pe care i l-a oferit el şi care atârna uitat de vreme de buzunarul exterior al gecii. Un detaliu aparent nesemnificativ, în mod normal irelevant, dar nu şi în cazul fostei lui soţii, a cărei meticulozitate în viaţa de zi cu zi aducea a obsesie. Acel detaliu, aparent nesemnificativ, era o fisură în poza perfectă.

Un alt punct la care să reflecteze era călătoria-surpriză la Barcelona, motivată, cum ea singură a spus, de faptul că era singura persoană în măsură să-l ajute în acele clipe. După o perioadă în care se înstrăinaseră aproape de tot unul de celălalt, lucru dificil într-un oraş relativ mic ca San Sebastián, mai ales dacă există prieteni comuni, apărea ca prin minune lângă el, grijulie, dornică să-i împărtăşească durerea. Cum putea interpreta o astfel de atitudine? Dacă nu ar fi amintit de Mariola, Enrique nu s-ar fi gândit la asta: era geloasă, iar dacă era, asta însemna că mai avea nişte sentimente pentru el.

Vesel cum nu se mai simţise de luni de zile, Enrique a băut încă un pahar de suc şi s-a culcat. Pentru prima dată de la moartea lui Artur, n-a avut probleme cu somnul.

Dimineaţa zilei de vineri a fost o succesiune frenetică de evenimente care, fiind planificate în prealabil, n-au avut intensitatea şi energia imprevizibilului. Bety, pe care a însoţit-o la Ca l’Ardiaca, l-a tratat cu răceală tot drumul. După ce a lăsat-o la bibliotecă, a profitat că era încă devreme pentru a trage o fugă până la editura lui, pregătit să facă faţă unor condoleanţe sincere, dar pe care nu voia să le audă, şi să-i predea ultimul manuscris, editorului Juan Vidal. Angajaţii l-au primit cu amabilitatea obişnuită; Juan, cu care avea o legătură de prietenie închegată de-a lungul anilor de lucru pe text, nu s-a pierdut în prea multe efuziuni. Era un prieten bun şi un profesionist remarcabil, dar când trebuia să-şi exprime sentimentele, se bloca. După ce i-au fost prezentate condoleanţele, Enrique

a schimbat cursul conversaţiei spre chestiuni de ordin literar, iar Juan a luat stick-ul de memorie pe care erau stocate informaţiile cu o uşurare deloc disimulată. Au discutat modificările introduse în desfăşurarea acţiunii din ultimele capitole, care iniţial nu au fost pe placul lui, dar pe care a promis să le studieze imediat, ca să-i spună pe scurt ce părere are. La despărţire, Juan l-a invitat să participe la o cină cu alţi colegi de serviciu, dar Enrique s-a scuzat, invocând motive personale. Nu era momentul.

Odată rezolvate chestiunile de ordin profesional, s-a îndreptat spre Carrer de la Palla. La fel ca în timpul întâlnirii cu Juan, a avut impresia că evenimentele se petreceau altfel decât de obicei. În jurul lui, timpul părea să-şi fi schimbat cursul. Nu se putea gândi decât la întâlnirea pe care urma s-o aibă cu presupusul asasin al lui Artur; restul, străzile, pietonii care veneau din sens opus nu aveau nicio forţă, erau nişte figuri amorfe pe care abia le percepea, ca pe nişte umbre fugare ici, colo. Mai întâi a stat de vorbă cu cei doi suspecţi, apoi cu Samuel. Totul s-a petrecut ca într-un vis. Acum intra în magazinul lui Guillem, acum ieşea din cel al lui Samuel, îndeplinindu-şi misiunea de a-i chema pe toţi trei în magazinul lui Artur la opt şi jumătate, după ora de închidere. Nu a vrut să le spună de ce; ei au presupus că urma să le dea un răspuns referitor la ofertele lor, lucru adevărat, dar nu în sensul în care se aşteptau ei.

Având terenul pregătit, s-a dus la bibliotecă pentru a lua manuscrisul. Bety i l-a dat fără tragere de inimă, fiind conştientă de pericolul pe care îl reprezenta pentru Enrique. Nu s-a lungit cu explicaţiile referitoare la progresele lucrului pe text, care erau importante, şi l-a rugat să fie foarte atent cu reprezentaţia pe care urma să o dea. Enrique i-a oferit cheile de la maşină, dar ea i-a spus că n-avea de gând să se întoarcă la Vallvidrera decât împreună cu el.

— Nu mi se pare în regulă să asişti la întâlnire.

— Nici nu voi asista. Vin să te iau la nouă şi jumătate, la o oră după ce v-aţi întâlnit. Între timp, am să aştept într-un bar în piaţă. Şi nu insista! a încheiat Bety pe un ton tăios.

A lăsat-o pe Bety, vizibil îngrijorată, în Plaça del Pi. Încă era supărată pe el, dar neliniştea era mai puternică decât dezamăgirea. Enrique a intrat în magazin prin faţă, a aprins luminile din sală, a lăsat uşa întredeschisă şi a mers până la scară. Acolo nu s-a putut abţine să privească spre vechiul altar, unde o mână expertă ştersese toate urmele morţii lui Artur, toate, cu excepţia unei balustrade rupte şi a unei amintiri de neşters: o pată roşie pe altarul vechi de marmură.

Odată ajuns în birou, a pus totul la punct până în cel mai mic detaliu: a plasat unul dintre fotoliile confortabile în faţa mesei celei mari şi a pus pe ea manuscrisul deschis la ultimele pagini, împreună cu o mare parte din notiţele luate de el. A verificat efectul pe care l-ar avea asupra oricui ar fi urcat pe scări şi s-a declarat mulţumit: avea să dea lovitura de graţie.

Gândindu-se la reacţia pe care ucigaşul ar fi avut-o la întoarcerea în magazin, a zâmbit dându-şi seama că vechiul clişeu din romanele poliţiste urma să se împlinească: criminalul se întoarce întotdeauna la locul faptei. Era sigur că emoţiile nu-l vor trăda, dar oare ce-i va trece prin cap? Ce gânduri s-ar fi putut ascunde în spatele măştii de durere de pe chipul lui? Ipocrizia vinovatului, oricare ar fi fost el, îl indigna, dar a încercat să nu se gândească la ea: avea de jucat un rol şi trebuia s-o facă foarte bine.

La cinci minute după ora stabilită, cei trei anticari au bătut la uşa magazinului. A apărut din birou şi le-a făcut semn să intre. În timp ce păşeau în magazin, Enrique a coborât în întâmpinarea lor.

— Vă salut, prieteni!

I-au întors salutul; Samuel, cu un aer absent, şi-a lăsat privirea să cadă pe altar şi a clătinat din cap. Ochii i s-au umplut de lacrimi.

— Scuzaţi-mă, a spus el. Când te-am văzut coborând scările, mi-am amintit de ultima oară când am fost aici, cu Artur. A făcut acelaşi lucru, s-a apropiat să ne întâmpine…

Vocea a început să-i tremure şi n-a putut continua.

Enrique l-a apucat cu putere de umeri.

— Curaj, Samuel, uită asta! Nu te mai gândi!

— Încerc, fiule, încerc, şi mi-o scosesem deja din cap, dar întorcându-mă aici şi văzându-te cum coborai scările, iar m-am pierdut cu firea.

— Bine, haideţi să schimbăm subiectul! Permiteţi-mi să vă spun de ce v-am chemat aici.

Cu toţii l-au privit în expectativă.

— Am primit ofertele pe care mi le-aţi făcut pentru cumpărarea mobilierului şi a obiectelor din magazin, în cazul în care aş fi vrut să lichidez afacerea lui Artur. Ei bine, am decis să vând, dar nu voi accepta ofertele voastre generoase… sau ale oricui altcuiva, a adăugat el, dinadins, după o pauză studiată. Puigventós mi-a sugerat că cea mai bună modalitate de a lichida această afacere ar fi aceea de a organiza o licitaţie privată pentru membrii acestei bresle şi alte câteva persoane particulare care au legături cu domeniul, iar eu m-am hotărât să accept. În weekendul acesta, Mariola, fiica lui, mă va ajuta să fac evaluarea stocurilor.

Niciunul din cei trei nu a manifestat vreo emoţie după ce l-au ascultat pe Enrique, iar acesta şi-a continuat prezentarea.

— Dar, într-un fel, mă simţeam dator faţă de voi, nu doar pentru că aţi fost prieteni cu Artur, ci şi pentru ajutorul pe care aţi fost dispuşi să mi-l acordaţi în orice clipă. Pentru toate astea şi în numele Artur, aş dori să acceptaţi un cadou! Îmi închipui că, atât în magazin, cât şi în depozit, trebuie să existe, o piesă de mobilier sau un obiect care să vă placă în mod special; vreau să-mi faceţi onoarea de-a alege unul şi de a-l păstra.

Samuel, Enric şi Guillem au vorbit toţi odată, insistând că nu-i nevoie, dar Enrique a fost de neclintit.

— Nu voi fi liniştit, împăcat cu mine, dacă veţi pleca de-aici cu mâna goală! Va trebui să luaţi ceva, fie doar şi pentru a-mi face mie pe plac!

Guillem a fost primul care a reacţionat. După ce s-a uitat la colegii lui, a luat cuvântul:

— Cred că vorbesc în numele tuturor atunci când spun cât de mult apreciem acest gest. Îţi repet că nu-l consider necesar, dar n-am de gând să mă cert cu tine. Acceptăm această ofertă pentru ceea ce este, şi anume foarte mult, şi vreau să ştii că eu, personal, n-o voi uita.

— Sunt o persoană liniştită din fire, a intervenit Enric, cu o fermitate neobişnuită. Vorbesc doar atunci când sunt nevoit s-o fac, sau foarte rar, ceea ce e totuna. Cu toţii ştiţi asta. Dar acum voi lua cuvântul. Artur era un om remarcabil în multe privinţe: aspiraţiei lui inepuizabile de a cunoaşte, i se adăuga un glas de expert de neegalat în această lume a noastră, deşi nu aceste două trăsături au strălucit cel mai tare la el. S-a remarcat mai ales prin omenia lui, o calitate fundamentală. Această combinaţie de virtuţi îi dădea carisma excepţională pe care o avea mai ales în rândurile noastre. Şi era o omenie pe care o împărtăşea cu fiecare dintre noi, atât cu novicii, cât şi cu veteranii. Iar dacă eu şi Guillem am avut onoarea de a ne considera prietenii lui a fost datorită dorinţei sale de a împărtăşi din magia lumii noastre unice oricui ar fi dorit-o. Nu pot spune prea multe, dar vreau să subliniez un lucru: se vede că ai fost crescut de el, pentru că regăsesc în tine multe dintre virtuţile lui. Printre ele, strălucesc cultul prieteniei şi generozitatea.

Apoi a intervenit Samuel.

— Eu n-am să mai spun nimic. Ştii foarte bine ce simt. Mulţumesc!

Enrique le-a mulţumit cu efuziune şi îndoiala a încolţit în mintea lui. Cum ar putea cineva care se exprima în astfel de termeni să-l fi ucis pe Artur? Ori se înşelase, ori unul dintre ei era cel mai mare mincinos din lume.

A dat deoparte aceste gânduri. Cei trei anticari, incapabili să reacţioneze, luaţi prin surprindere, păreau să aştepte un ordin pentru a se mişca din loc. Enrique i-a încurajat să ia orice le place, indiferent de valoare, cu excepţia cărţilor, pe care, le-a explicat, voia să le ducă în biblioteca lui.

Guillem şi Enric s-au plimbat prin magazin uitându-se de jur-împrejur, neştiind ce să aleagă. Primul a ales o colecţie de evantaie expuse într-un dulap pentru veselă, iar al doilea, un robot de dimensiuni mici, din Parisul începutului de secol. Samuel, ezitant, s-a decis ultimul.

— Artur păstra într-un sertar al biroului său un pachet de cărţi de joc vechi, franţuzeşti, din secolul al XVIII-lea. Nu e o piesă catalogată, e bine

conservată şi, prin urmare, de o valoare inestimabilă.

— A ta este! i-a zâmbit Enrique. Însoţiţi-mă până sus! Pe lângă darul făcut lui Samuel, voi profita de ocazie ca să vă invit la o cafea. Nu va fi atât de bună ca a voastră, dar intenţia contează.

Au urcat scările. O lampă originală Tiffany's cernea cu o delicateţe plină de respect lumina care cădea peste biroul unde se afla, pus în scenă, manuscrisul Casadevall, ascuns de grămada de notiţe luate de către Enrique, în încercarea de a-i pătrunde misterul. Pe palier, i-a invitat să intre cu un gest respectuos care, în realitate, avea menirea de a le controla reacţiile la vederea manuscrisului. Însă niciunul nu s-a trădat. A aprins lustra, în timp ce, respectând un obicei impus de tatăl său în multe seri de-a lungul timpului, oaspeţii luau loc. Nu i-a luat mult să facă o cafea tare şi aromată, pe care a adus-o în acelaşi serviciu folosit de Artur. Apoi, Samuel a scos pachetul de cărţi din sertarul biroului.

Conversaţia a luat-o pe diverse făgaşuri. Enrique era uimit de indiferenţa arătată faţă de „momeală", iar convingerea lui că avea să-l descopere rapid pe criminalul lui Artur începea să se spulbere. Oare se înşelase? Era posibil, la urma urmei, să fi murit în mâinile unei puşlamale în sevraj? Dar era posibil şi ca ucigaşul să fi fost chiar acolo, la locul faptei, netemător, pentru a evita orice fel de suspiciune.

Discuţia trena. Nu era tocmai locul potrivit pentru a sta la poveşti; rănile deschise de moartea lui Artur erau proaspete, iar Enrique refăcuse la perfecţie ritualul cafelei pe care invitaţii săi şi tatăl adoptiv îl îndepliniseră atâţia ani. Guillem a salvat momentul, deschizând un subiect nou şi cât se poate de oportun.

— Lucrezi la un nou roman? l-a întrebat pe Enrique.

Era o ocazie picată din Ceruri.

— Am terminat ultima carte chiar înainte de a veni la Barcelona, dar, pe neaşteptate, am dat peste o poveste incitantă, pe care mă gândesc s-o folosesc.

— Despre ce e vorba? a intervenit Samuel.

— Povestea nu este încă clară. Am găsit aici, în magazin, un manuscris vechi, într-un loc în care tata nu obişnuia să păstreze cărţi. M-a intrigat şi mi-am propus să-l traduc, ca să mai uit de tragedie, iar rezultatele au fost uimitoare.

Enrique era surprins de naturaleţea cu care născocea o poveste ce nici inventată *ex profeso* n-ar fi sunat mai convingător.

— Ce vrei să spui? a întrebat Guillem.

Cei trei invitaţi s-au arătat brusc interesaţi, lucru care pe Enrique l-a tulburat, fiind incapabil de a citi pe chipurile lor dacă era doar interes sau ceva mai mult de-atât.

— Nu sunt sigur, a continuat Enrique improvizaţia. Latina mea e cam prăfuită şi n-am făcut decât să-l frunzăresc puţin, dar am dedus că spune povestea unei societăţi secrete din Barcelona secolului al XV-lea. Este o poveste despre Biserică şi evreii din oraş, şi vorbeşte despre un obiect misterios, dar nu asta e important. Îmi va servi ca punct de plecare, ca referinţă pentru ceea ce sper să fie primul meu roman istoric. Nu mi-e foarte clar despre ce va fi vorba, dar ştiu că va avea şi ceva de roman poliţist.

— Subiectele istorice sunt foarte complexe; e nevoie de o documentare amănunţită, pentru a evita incongruenţele, a declarat Samuel. Dacă te interesează subiectul, te pot ajuta. Ştii doar că sunt expert în tot ceea ce e legat de istoria alor mei. Acum, c-ai adus vorba de asta, şi Artur a lucrat pe un document numit „manuscrisul Casadevall“. Ni l-a arătat în weekend… înainte de… de moartea sa.

— Da, despre el e vorba, de câteva zile tot iau notiţe! Pe de altă parte, îţi mulţumesc pentru propunere, Samuel. Până la urmă cred că-ţi voi cere ajutorul, deşi deocamdată e suficient să gestionez totul aici, înăuntru, a spus, arătând spre cap. Ei bine, domnilor, compania voastră este foarte plăcută, dar, îmi cer iertare, mă întâlnesc cu cineva în câteva minute…

— Şi ai dori să fii lăsat singur, a tras Guillem concluzia. Foarte bine! Prieteni, să luăm aşadar obiectele pe care Enrique a avut amabilitatea de a ni le face cadou în memoria lui Artur şi să ne vedem de drum!

Enrique i-a însoţit până la uşă, unde şi-au luat rămas-bun. I-a urmărit cum se îndreptau spre Plaça de Sant Josep Oriol şi a împins uşa, pentru a se asigura că e închisă, cuprins brusc de teamă. Acum, că reprezentaţia se încheiase, tensiunea acumulată şi-a spus cuvântul. Un fior brusc a îngheţat aerul din încăpere şi i-a făcut pielea de găină. A urcat treptele două câte două şi a băgat manuscrisul şi notele în geanta lui de piele, apoi a coborât în fugă până la uşă. Acolo, cuprins de îndoială, a luat în sfârşit o decizie: a deschis uşa, a aruncat o privire pe strada pustie şi a coborât jaluzelele dintr-o mişcare.

Nu o putea aştepta pe Bety în magazin. Era convins că tocmai băuse o cafea cu ucigaşul tatălui său, în acelaşi loc în care fusese comisă crima, iar la angoasa pe care o simţise atunci când venise în acea după-amiază la magazin se adăuga acum frica de a nu avea aceeaşi soartă. Pe strada posomorâtă şi nu foarte bine luminată, se aflau câţiva trecători, ceea ce l-a mai liniştit. Lipit de perete pentru a vedea ambele capete ale străzii în curbă, a zărit-o pe Bety, undeva, la distanţă. A ieşit în întâmpinarea ei şi a luat-o de braţ. S-au îndreptat spre parcare, în direcţia opusă Pieţei Plaça Sant Josep Oriol.

Celălalt capăt al Carrer de la Palla dădea în Plaça de la Catedral. Acolo, printre nenumăraţii petrecăreţi, Enrique a respirat liniştit. Au luat loc pe una dintre băncile aflate vizavi de frumoasa catedrală gotică şi i-a povestit lui Bety cum s-a desfăşurat întâlnirea, în special indiferenţa ciudată pe care au arătat-o în legătură cu manuscrisul. Doar un comentariu despre manuscris, şi asta aşa, în trecere. E adevărat că discuţia a fost repede deviată spre subiectul literatură, dar n-a fost vorba totuşi decât de un singur comentariu. Pentru Bety, nu asta era important, ci care anume dintre cei trei muşcase momeala, adică cine deschisese discuţia. Răspunsul „Guillem“ i-a confirmat bănuielile.

Bety a încercat să-l liniştească. L-a mângâiat cu mâna pe spate: muşchii îi erau foarte încordaţi, crispaţi. Pielea a reacţionat la această atingere.

— Eşti bine? l-a întrebat.

— Nu, nu sunt, i-a răspuns.

S-au ridicat. Bety l-a luat pe după mijloc, iar Enrique şi-a trecut braţul pe după umerii ei; astfel, împreună, au mers până la parcarea din Plaça Catalunya.

În spatele lor, la adăpostul creat de umbrele pe care masivele turnuri de pază romane le proiectau peste piaţă, o siluetă tăcută şi nemişcată îi privea cum se îndepărtau. După ce i-a pierdut din vedere, s-a întors şi s-a pierdut printre umbre, într-un labirint de străduţe.

8

În timp ce lua micul dejun, Enrique şi-a amintit de criza de nervi pe care o făcuse Carlos la telefon, vineri seară. L-a sunat să-i spună că misiunea fusese îndeplinită cu succes, dar n-a primit ca răspuns decât o lungă listă de înjurături, care l-ar fi impresionat chiar şi pe cel mai tăbăcit marinar. Era furios că Enrique fusese atât de imprudent, încât se expusese oricărei reacţii neaşteptate din partea presupusului – şi necunoscutului – criminal, cât şi din cauză că organizase totul fără să ţină seama de părerea lui. Bety, care asculta la celălalt telefon, nu şi-a putut înăbuşi un hohot de râs pe care, din fericire, Carlos nu l-a auzit.

Carlos i-a spus să închidă uşile şi ferestrele până când avea să primească un telefon pe mobilul său, în care i se va spune un singur lucru: „OK.“ Asta însemna că filajul începuse şi că se putea odihni fără grijă. Din acel moment, urma să fie monitorizat douăzeci şi patru de ore pe zi de câţiva detectivi de la agenţia lui Carlos, renumiţi pentru discreţia din timpul supravegherilor. De asemenea, i-a recomandat ca, data viitoare când avea să întreprindă o acţiune de orice fel fără să-l consulte şi pe el, să facă bine să caute alt detectiv.

— Problema este mult prea serioasă pentru ca un amator să creadă că poate acţiona pe cont propriu şi să scape basma curată! Nu uita că numai ignoranţii sunt atât de nechibzuiţi, iar preţul pe care l-ai putea plăti în cazul unei greşeli poate fi propria viaţă!

— Şi acum ce să fac?

— Să te porţi normal. Trebuie să te mişti, pentru a-i oferi asasinului şansa de a acţiona, dar întotdeauna în limitele normale. Nu face nicio mişcare ciudată care ar putea să-l dezorienteze pe îngerul tău păzitor! Dacă vrei un sfat, lucrează la bibliotecă sau acasă, cum preferi. Cel mai bine e să încerci să nu te gândeşti prea mult la asta.

— Să iau manuscrisul cu mine?

— Cum vrei! Pentru el nu contează atât de mult manuscrisul, cât faptul că tu îi cunoşti secretele, dar, dacă te-ai preface că-l ai asupra ta, ar creşte probabilitatea ca el să acţioneze mai repede. Gândeşte-te că, dacă te-ar

ataca, ar omorî doi iepuri dintr-o lovitură. Dacă te hotărăşti să nu-l iei cu tine, încearcă să-l ascunzi undeva unde să nu-l poată găsi.

— Bine.

— Notează-ţi telefonul ăsta! I-a dictat numărul. E de mobil. Ai să mă poţi contacta la orice oră şi oriunde. Dacă se-ntâmplă ceva ciudat, care să-ţi trezească bănuieli, sună-mă! Nu contează că e o prostie, ceva lipsit de importanţă! Mai bine să fim prevăzători decât să plângem pe urmă. Bine?

— Bine.

— Noroc şi ne vedem curând!

— Mulţumesc pentru tot!

Bety a ieşit din cameră şi s-a apropiat de el.

— Ca să vezi, nu sunt singura care se supără că nu-i comunici planurile tale. Dar Carlos are dreptate când spune că te-ai expus prea mult. Cum de nu ne-am gândit la asta înainte?

— N-am crezut că ucigaşul s-ar hotărî să acţioneze atât de rapid.

— Ei bine, ne-am gândit puţin sau ne-am gândit greşit. Nu ştii niciodată cum funcţionează, cum se derulează totul în mintea unui criminal. Probabil că nu te-ar fi atacat imediat, fără să-şi fi planificat fiecare mişcare; erai la locul crimei petrecute deja şi, dacă în urma întâlnirii cu el, s-ar fi descoperit cadavrul tău, ar fi trezit suspiciunile chiar şi celui mai incompetent poliţist. Dar trebuie să lăsăm o portiţă deschisă, pentru aspectele imprevizibile. Poate că e stresat, se simte hărţuit şi mi-e teamă că poate să reacţioneze neaşteptat.

— Dacă s-ar fi întâmplat aşa, aş fi mort deja!

— Poate că şi eu, a adăugat Bety. Nu mă surprinde că tu nu te gândeşti, dar faptul că şi eu fac acelaşi lucru…

Amândoi au izbucnit în râs.

Mai târziu, după cină, magia din trecut a fost pe cale să se reaprindă. Bety a insistat să-i facă un masaj; Enrique n-a refuzat-o. Întins pe canapea, a simţit cum mâinile ei alunecă pe muşchi, transformându-i într-o masă gelatinoasă, adevărat lut primordial. În acele momente, amândoi trebuie să fi simţit acelaşi lucru: amintirea trecutului era greu de şters. S-au privit,

cuprinşi brusc de un sentiment nedefinit; Enrique nu-şi amintea ca buzele lui să se fi apropiat de ale ei, dar probabil că aşa s-a întâmplat, fiindcă ea s-a ridicat şi a luat-o la fugă spre camera ei, în timp ce soneria de la telefon se auzea în încăpere. Îngerul său păzitor intervenise pentru a-i despărţi. Singur pe canapea, s-a lovit peste frunte cu palma şi a tras o înjurătură.

În dimineaţa următoare, s-a trezit plin de energie. S-a îmbrăcat, cufundat adânc în gândurile sale, şi a mers la bucătărie pentru a lua micul dejun. Deşi de obicei se trezea devreme, Bety încă mai era la ea în cameră; în mod evident, nu voia să-l vadă. I-a lăsat un bilet:

Dragă Bety,

Trebuie să ajung la magazin pentru a stabili preţurile. N-am nevoie de manuscris, poţi să lucrezi pe el. Dacă ai nevoie de ceva, sună-mă acolo! Am vorbit cu Carlos, aşa că amândoi suntem supravegheaţi.

Şi nu uita: dacă ieşi la plimbare, să nu laşi manuscrisul la vedere sau, mai bine, ia-l cu tine!

Ai grijă!

Te pup, Enrique

L-a aşezat astfel încât să se ivească dintre paginile manuscrisului pe care l-a lăsat pe jos, în faţa uşii dormitorului ei. În maşină, a încercat în zadar să descopere din ce automobil îl urmărea paznicul său zelos. Pentru o clipă, l-a tentat ideea de a vira brusc, pentru a-şi forţa supraveghetorul să-şi dezvăluie poziţia. De obicei, se amuza inventând scene cu momente similare pe care, fireşte, nu îndrăznea să le pună în practică. Pierdut deja în iureşul traficului barcelonez, destul de aglomerat pentru o sâmbătă dimineaţa, a abandonat aceste planuri. A lăsat maşina în parcare, s-a oprit la un chioşc să cumpere un ziar şi s-a dus în Plaça Sant Josep Oriol, plină ochi, ca în fiecare sâmbătă dimineaţa, de pictori tineri şi mai puţin tineri, condamnaţi – sau, depinde de cum priveai lucrurile, recompensaţi – să-şi expună lucrările într-un spaţiu atât de frumos, departe de privilegiile şi obligaţiile impuse de galerii.

De acolo până la magazinul lui Artur erau doar câţiva metri. Chiar lângă uşă îl aştepta Mariola. Nu mai era îmbrăcată la fel de elegant, ci mai

tineresc, dar nu-şi putea ascunde clasa, bunul-gust. Făcea parte din acel grup select de persoane care, deşi nu au nicio legătură cu moda şi hainele, îi captivează pe toţi din jurul lor. S-au salutat; Enrique a ezitat o clipă, iar Mariola i-a întins mâna. El i-a strâns-o uşor, apoi a ridicat jaluzelele şi a invitat-o să intre. La ora aceea, soarele încălzea o bună parte din stradă şi pătrundea, oblic, în magazin. Razele luminau particulele de praf din aer.

— Nimeni nu a venit să facă curat de când s-a-ntâmplat, a spus Enrique. Înainte venea cineva, dar acum…

Mariola nu părea prea afectată, atenţia fiindu-i deja atrasă de obiectele şi mobilierul din jurul ei.

— Artur a fost un om cu gusturi rafinate şi cu o vastă experienţă. Dispunerea mobilierului este atât de bine gândită… Îţi fură privirea, fie că vrei sau nu. S-a uitat la Enrique. Tatăl tău ştia cum să atragă atenţia celor care treceau prin faţa magazinului: verde veronese şi albastru ultramarin sunt destul de puternice, dar pun în evidenţă lemnul de esenţă tare cum puţine culori o pot face.

— Cunosc foarte puţin din arta aceasta, dar prietenii lui i-au lăudat mereu stilul.

— Pe drept cuvânt! a răspuns Mariola cu siguranţă. Avea ceva special. Ei, eşti gata de muncă?

— La dispoziţia ta!

— Ia ceva de scris şi vino cu mine! Vom începe din magazin şi apoi vom continua în depozit, dar mai întâi aş vrea să arunc o privire peste tot.

Enrique a aprins lumina din depozit. Neoanele reci răspândeau o lumină palidă, care abia ajungea în toate cotloanele acelui spaţiu mare. Mariola se mişca graţios printre nenumăratele piese de mobilier. Unele erau acoperite cu nişte cearşafuri mari, albe; altele, cu un strat de praf gros, dovezi clare ale uitării. Cu o energie care contrazicea aparenta ei fragilitate, Mariola a dat brusc la o parte unul dintre cearceafuri, dezvelind un minunat dulap din lemn de tec cu incrustaţii din metal aurit. S-a uitat la Enrique, ca şi cum şi-ar fi cerut scuze dinainte pentru ceea ce urma să facă. Inspirată de frumuseţea acelei descoperiri, s-a plimbat printre mobilele fantomatice,

despuindu-le de misterele lor, ca o zână care le atinge cu bagheta ei magică pentru a le aduce din neant înapoi, în realitate. Birouri, dulapuri de veselă, o cuşcă mare din bambus, vitrine, un piedestal cu o sculptură clasică… Enrique, un pic buimăcit de întorsătura neaşteptată pe care o luaseră evenimentele, a fost surprins să audă pentru prima oară râsul zglobiu al Mariolei. Da, râdea, încântată de comorile care mai de care mai surprinzătoare.

Când a căzut şi ultimul cearceaf, Mariola, cu un zâmbet fermecător pe chip, s-a apropiat, trăgându-şi răsuflarea.

— E minunat! a exclamat. Artur avea aici, înăuntru, una dintre cele mai frumoase colecţii de mobilier pe care am văzut-o vreodată!

— Ai dreptate, e minunat, a fost şi Enrique de acord, deşi el nu se referea la acelaşi lucru.

— Nu înţeleg de ce nu le-a expus în magazin! Ştiai ceva despre asta?

A arătat cu mâna spre toate lucrurile din jur.

— Nu ştiu ce să spun. Am câteva cunoştinţe în domeniu, desigur, dar n-aş putea să identific valoarea unei piese de mobilier.

— Ascultă! A adoptat aerul complice pe care un adult îl ia atunci când îi spune o poveste fiului preferat: Artur avea în magazin două tipuri de mobilier. Unele erau destinate să ajungă pe piaţă, e vorba despre cele care nu erau acoperite cu cearceafuri. În cadrul acestui grup, putem face o a doua distincţie între cele care au nevoie de restaurare, situate mai aproape de uşa depozitului, şi cele care au trecut deja prin acest proces, mai aproape de magazin. S-a oprit o clipă ca să-şi recapete răsuflarea. Dar, printre toate acestea, există câteva piese din diferite epoci, cu diferite utilizări şi din diverse materiale, dar toate excepţionale în felul lor. Este vorba despre un mobilier care se remarcă prin materiale scumpe, combinate cu finisaje deosebite.

— Nu-nţeleg ce vrei să spui.

— Îmi pare rău, ţi-am explicat ca şi cum ai fi unul de-ai noştri, a râs Mariola din nou. Enrique, tatăl tău avea aici un muzeu! Da, un muzeu!

Chipul lui pesemne că reflecta o mare uimire, fiindcă Mariola a izbucnit iar în râs, mai tare ca înainte.

— Păstrase câteva piese extraordinare care trec prin mâinile unui anticar cu experienţă de-a lungul unei vieţi. Iar asta se explică într-un singur fel: avea un mic muzeu spre folosinţa şi bucuria proprii.

— De aceea erau acoperite cu cearceafuri.

— Exact! Au fost restaurate minunat, sunt o dovadă de măiestrie artizanală, şi întreţinute cu grijă şi dăruire. Dar nu încăpeau în magazin şi sunt aproape imposibil de ţinut într-o casă obişnuită, din cauza dimensiunilor sau a masivităţii.

Enrique, molipsit de la bucuria spontană a Mariolei, a rătăcit pe coridoarele înguste, înconjurat de mobilierul pe care Artur îl iubise atât de mult.

— Ţi-l imaginezi aici, descoperind piesele una câte una…

— …cu o încetineală deliberată, a întrerupt-o Enrique, savurând fiecare clipa. Gestul lui ar fi lent, aşa cum era şi viaţa lui, dar şi intens, fiindcă iubea ce făcea, iar asta trebuie să fi fost o plăcere personală ascunsă. Mi-l închipui, a continuat el, cum era atunci când obţinea micile bijuterii din colecţia sa. Prima piesă de mobilier probabil că a stat aici un timp îndelungat, timp în care nu ştia dacă să o păstreze sau s-o scoată pe piaţă. Curând după aceea, o a doua piesă avea să îl tulbure şi mai tare, având deja două bijuterii înconjurate de o grămadă de lucruri mai puţin valoroase. Probabil că aşa s-a constituit colecţia lui, pasiunea învingând raţiunea.

Mariola n-a spus nimic, doar l-a privit, zâmbind; nici măcar cei care o cunoşteau bine n-ar fi fost în stare să-şi dea seama ce anume ascundea expresia ei enigmatică. Enrique, încă impresionat de descoperirea acestei faţete din viaţa tatălui său, tăinuită de-a lungul anilor ca un viciu, nu a observat-o pe Mariola. Era emoţionat, iar ochii i s-au umezit, deşi s-a străduit să-şi reţină lacrimile. Nu-i plăcea să-şi arate sentimentele şi, în mod ciudat, faptul că Mariola l-ar fi putut vedea l-a ajutat să-şi ascundă durerea adânc, înăuntrul său. Dar imediat a început să-şi analizeze comportamentul: un bărbat cu adevărat atrăgător pentru femei este puternic, este un bărbat pe

care nimic nu-l afectează. Nu şi-a putut ascunde un zâmbet când şi-a dat seama că îi plăcea Mariola destul de mult dacă subconştientul său se pusese în funcţiune.

Pentru câteva secunde, s-a aşternut liniştea. Au tăcut, din diverse motive. Mariola a spulberat vraja senină care părea să-i fi redus la tăcere.

— Gata de muncă? a întrebat ea delicat.

— Când spui tu!

— Vom începe de aici! Notează-ţi în felul următor: numerotează piesele începând de la unu; eu îţi voi spune ce tip de mobilă e, lemnul, starea în care se află, perioada şi valoarea de bază. Voi face o fotografie digitală a fiecărei piese, evitând astfel deplasarea celor de dimensiuni mari.

Nici nu şi-au dat seama cum a trecut timpul. Fericită printre obiectele din lumea ei, Mariola dicta lista nesfârşită de lucruri de dimensiuni dintre cele mai diferite, de la imensele birouri stil Regenta până la colecţia de brichete mici de început de secol, expuse într-o mică vitrină. Enrique, atent la explicaţiile exacte ale Mariolei, se bucura de apropierea ei, de parfumul ei discret, de contemplarea buzelor ei pline şi frumoase. Atmosfera era încărcată de fericirea pe care Mariola o simţea înăuntrul ei şi pe care, fiindu-i imposibil s-o păstreze pentru sine, o transmitea ajutorului său surprins şi stângaci.

Abia dacă s-au odihnit o jumătate de oră, ca să mănânce câte un sandvici şi să prindă iar puteri, înainte de a relua munca. Enrique se simţea transpus într-o lume euforică, pe care crezuse a fi pierdut-o cu ani în urmă. Reîntâlnirea cu magia copilăriei, când Artur îi spunea poveşti minunate despre trecutul antichităţilor pe care le avea expuse în magazin, şi prezenţa încântătoare a Mariolei l-au făcut să uite chiar şi faptul că în acel loc fusese ucis, cu doar câteva zile în urmă, tatăl său adoptiv. Seara târziu, după ce o mare parte din obiectele din magazin fuseseră inventariate, Mariola a hotărât că era timpul să se oprească.

— E suficient pentru azi. Am muncit din greu şi putem termina mâine-dimineaţă. Cât e ceasul?

— Clopotele catedralei au bătut ora nouă, acum câteva minute.

— Ei bine, cred că merit o recompensă. Nu mă inviţi la cină? i-a spus şi l-a privit lung cu ochii ei albaştri.

— O recompensă prea mică raportat la cât de mult îţi datorez.

Capricioasă, Mariola a insistat să cineze chiar acolo, în Plaça Sant Josep Oriol.

— De mult n-am mai venit să mănânc aici, a explicat ea.

Toate mesele era ocupate de grupuri de studenţi, de turişti bine informaţi şi de lumea pestriţă din zonă: pictori, poeţi, muzicieni, intelectuali… Cum tatăl lui fusese prieten cu proprietarul barului Pi, Enrique a primit o masă înaintea celor care aşteptau la coadă. Au fost conduşi la capătul terasei care dădea spre centrul pieţei, feriţi oarecum de vacarmul discuţiilor care, cu tipica lipsă de discreţie a spaniolilor, se suprapuneau unele peste altele ca într-un fel de simfonie de zgomote. Chelnerul a luat imediat comanda şi, în scurt timp, pe masă au apărut o salată mare şi câteva *tortillas* umplute.

— Piaţa asta are un farmec aparte, pe care nu l-am mai întâlnit în Barcelona nicăieri altundeva, i-a explicat Mariola. E un colţ din Paris mutat la Barcelona şi care, în mod misterios, a reuşit să se adapteze mediului şi oamenilor de aici.

— Cunoşti Parisul?

— *Très bien*, a răspuns, cu un accent dintre cele mai curate. Am studiat Belle Arte acolo. Tatăl meu este o persoană foarte conservatoare, dintre cei care cred numai în educaţia religioasă; şi cum preoţii de pe-atunci erau francofili convinşi, iar Şcoala de Arte din Paris este renumită în întreaga lume, n-am avut încotro şi am petrecut cinci ani din viaţă într-un apartament din Montmartre, împreună cu alte două prietene. Tata nu şi-a închipuit niciodată că aveam să deprind mult mai multe decât mă învăţau profesorii! A râs din nou, încântată de evocarea trecutului ei, învăluită de notele nostalgice pe care pianistul părea să le interpreteze special pentru ea. După primul an, fata inocentă a dispărut, făcând loc femeii pe care el nu s-a aşteptat niciodată s-o găsească în mine.

— Puţini sunt părinţii care acceptă uşor că fiii sau fiicele lor au devenit adulţi.

— Ţi s-a întâmplat şi ţie? a întrebat, curioasă, Mariola.

— Nu, cred că nu. Poate că, fiind copil adoptiv, Artur a păstrat o oarecare distanţă între noi. Nu mă-nţelege greşit, nu vreau să spun că nu m-a iubit, ci că încerca, în virtutea responsabilităţii asumate şi a memoriei părinţilor mei, să fie cât mai serios cu putinţă în ceea ce privea educaţia mea. Acum, la vârsta asta, ştiu că s-a purtat ca un gardian de neclintit care, în acelaşi timp, era şi tatăl meu. Ştiu că sub masca de persoană inflexibilă era un om iubitor, care mereu a încercat să facă ce era corect. Era un om cu o mare personalitate.

— Sunt de acord. Ba chiar prea multă!

— De ce spui asta?

— Iniţial, când i-am propus să ne asociem, Samuel m-a refuzat categoric. Afacerea lui nu mergea foarte bine, poate că ştii deja asta; arta religioasă este o piaţă complexă, care a trecut printr-un moment critic. A crezut că era vorba despre un capriciu al unei fetiţe răsfăţate, divorţate de curând şi, prin urmare, plictisite, care căuta să-şi umple timpul. Nu care cumva să-mi treacă prin minte că puteam să intru în afaceri aşa, bătând din palme! Mi-a spus-o drept în faţă. A fost un domn, nici vorbă de asta, dar nu tocmai fermecător. Mi-a luat câţiva ani să-i câştig respectul prin muncă. Iar respectul lui Artur, într-un domeniu ca al nostru, în care se bârfeşte mult, putea să contracareze influenţa tatălui meu, care nu voia să-şi exercite puterea, pentru a nu fi acuzat că-şi favorizează fiica.

— Nu ştiam nimic despre asta.

Enrique a părut smerit. Artur nu-i povestise niciodată nimic despre această situaţie; a simţit că ar putea fi o barieră între el şi Mariola.

— Nu mai contează; a contat atunci, dar în cele din urmă totul s-a rezolvat. De atunci, am avut o relaţie cordială; nu a existat prietenie, fiindcă el credea că eram în continuare ofensată de reacţia lui iniţială, ceea ce nu era adevărat, însă mereu a menţinut o anumită distanţă. Vreme de câţiva ani, nici nu a venit la întâlnirile pe care le organiza tatăl meu; în ultima vreme,

spre satisfacţia mea, situaţia se normalizase şi deja ne onora cu prezenţa lui la aceste reuniuni. Dar vorbeam despre familia ta. N-aveai rude nici pe linie maternă, nici pe linie paternă?

— Ba da, aveam, dar era ca şi cum n-ar fi existat. După Războiul Civil, familia din partea tatălui s-a exilat în Rusia, cu excepţia lui Artur, mama era singură la părinţi, ultima din neamul ei. Mai rămâneau câţiva veri şi unchi, dar relaţia cu ei s-a răcit de tot după moartea părinţilor mei. Nu se înţelegeau prea bine cu Artur.

— Probabil că nu ţi-a fost uşor.

L-a luat de mână.

— Da, e-adevărat, a spus Enrique, care nu s-a ferit de acea primă atingere. Un băiat de unsprezece ani rămas deodată fără părinţi… nici nu-ţi poţi imagina. Nimeni nu-şi poate imagina!

Drept răspuns, Mariola l-a strâns şi mai tare de mână.

— Din fericire, Artur m-a educat cu multă grijă, ca pe fiul pe care se hotărâse să nu-l aibă.

— Nu-nţeleg…

— Este foarte simplu, a râs el. Nimeni nu poate spune că Artur ar fi fost un misogin, dar spunea că femeile nu sunt bune decât ca să-i distragă pe bărbaţi. Ştiu că a avut şi el aventuri când eram eu mic; el credea probabil că eu nu mă prindeam de nimic, dar adevărul e că eram foarte inteligent pentru vârsta mea.

— Dar tu? Îi împărtăşeşti opinia?

Sprijinindu-şi cotul stâng de braţul scaunului şi bărbia în palmă, Mariola îl privea fix, cu un zâmbet pe care Enrique l-a definit ca şiret.

— Nu.

— Mă bucur, a replicat serios.

Cina a fost atât de plăcută, încât minutele au devenit ore, fără ca ei să-şi dea seama de asta. Când Enrique a auzit bătăile de unsprezece, a fost extrem de surprins; uitase că Bety îl aştepta.

— E foarte târziu. Trebuie să mă-ntorc acasă, a spus brusc.

— Înţeleg, a răspuns Mariola, amintindu-şi de vocea feminină care îi răspunsese la telefon. Cineva te aşteaptă.

— Nu e ce-ţi închipui. E fosta mea soţie, Bety. Era foarte apropiată de Artur şi nu a putut veni la înmormântare. A venit câteva zile mai târziu, ca să-mi dea o mână de ajutor.

— Desigur.

— Vrei să te las undeva aproape de casă? s-a oferit Enrique.

— Nu. Nu-ţi face griji! Prefer să rămân aici şi să fac o plimbare. Mai târziu am să iau un taxi.

— Bine. Mâine…

— La zece, la fel ca azi. Pe la prânz am putea să terminăm.

Enrique s-a apropiat de ea şi s-au sărutat pe obraji, prieteneşte. S-a îndepărtat şi, din zona care făcea legătura între cele două piaţete, s-a uitat înapoi. Mariola nu mai era acolo.

Bety îl aştepta pe terasă, învăluită de întunericul nopţii. Strălucirea unei ţigări aprinse a fost singurul indiciu care a dat-o de gol fiindcă nu răspunsese când o strigase, şi nici nu o văzuse prin casă. S-a aşezat lângă ea; la picioare, Barcelona, iluminată de strălucirea a milioane şi milioane de lumini, crea un spectacol magic.

— Cum te-ai descurcat cu manuscrisul? a întrebat Enrique, ştiind că acesta era singurul subiect pe care putea să-l atingă acum.

— Bine.

— Ai făcut progrese?

— Da. Dar, ca să lucrez, trebuie să mă simt bine, şi nu mă simt.

— Ce vrei să spui?

— Mai am puţin şi încep lista.

— Partea aia e absolut fascinantă, nu-i aşa?

— Da.

Exasperat de sobrietatea ei, Enrique nu ştia cum să continue, când i-a venit o idee.

— Ai mai găsit greşeli în traducerea mea?

— Cât pentru un manual pentru studenţii din anul întâi de la limbi clasice! Sunt atât de multe şi atât de variate, încât au reuşit să mă surprindă, şi de multe ori am ajuns să mă întreb: este oare posibil? După cum ţi-am spus în altă zi, este traducerea unui amator… n-am uitat ce eşti.

Ascultând această tiradă, Enrique a crezut că i-a spulberat reticenţele, şi a încercat să urmeze această linie. O prefera aşa, mai degrabă supărată, decât tăcută.

— Acum, că ai localizat erorile din partea fundamentală a textului, poate că ai o nouă interpretare a acestuia, ceva care să ne permită să găsim soluţia.

— Din păcate, nu, a spus ea şi a tras adânc din ţigară. La un moment dat am crezut că, dacă am cerne erorile tale de sintaxă, am putea găsi cheia sau cel puţin clarifica textul, dar pe lângă faptul că m-a surprins prin conţinutul său, manuscrisul rămâne un mister şi pentru mine. Nu am nicio pistă nouă. Este interesant în sine, fiindcă ne arată reflecţiile lui Casadevall, fricile lui, problemele lui, dar până acum nimic altceva.

— Deci totul e la fel!

— Da. Şi, schimbând subiectul, cum a mers evaluarea? Îmi imaginez c-aţi muncit foarte mult, fiindcă ai ajuns destul de târziu.

Nu şi-a ascuns un anumit ton de reproş.

Enrique a profitat de întuneric pentru a-şi muşca buza de jos şi a găsi un răspuns prudent.

— Da, aşa e. Nu ne-am oprit decât ca să mâncăm ceva la prânz şi seara.

Tăcerea lui Bety l-a forţat să continue.

— Am făcut evaluarea obiectelor din depozit şi a unei mari părţi din magazin. Mariola e de părere că mâine la prânz vom termina.

— Cum arată? l-a întrebat Bety brusc.

Lui Enrique, luat prin surprindere, nu i-a luat mult să înţeleagă unde bătea întrebarea. Vocea ei, lipsită de inflexiuni, lipsită dinadins de sentimente, îl îndemna să răspundă cu sinceritate.

— E superbă, a spus Enrique.

— M-am gândit eu. A stins ţigara în scrumieră, s-a ridicat în picioare şi s-a dus în spatele lui Enrique, atingându-l pe umeri. Mult noroc!

Bety a intrat în casă; Enrique s-a ridicat, vrând să stea de vorbă cu ea, dar ceva l-a făcut să se oprească în pragul terasei. N-ar fi făcut decât să înceapă o ceartă de care n-avea niciun chef.

După douăzeci şi patru de ore, starea lui Bety s-a schimbat în mod dramatic. Dacă sâmbătă a fost atât de prost dispusă încât l-a ignorat complet, duminică, în mod sigur ca urmare a discuţiei pe care o avuseseră cu o seară înainte, a reînceput să se poarte normal, ca şi cum ar fi scăpat de îndoieli şi nelinişti. Enrique a auzit-o cum se ridică din pat pentru a ieşi să alerge, după care au luat micul dejun împreună. Au vorbit despre comportamentul straniu al lui Casadevall şi despre misterele extravagante relatate în manuscris. După părea lui Bety, era vorba de o licenţă poetică, un exces de imaginaţie; Enrique, cu flerul lui de scriitor, era de părere că puteau fi adevărate. Nu au discutat despre evaluare. Când au terminat masa, Bety i-a spus că avea să se întoarcă la San Sebastián în clipa în care va fi terminat traducerea, probabil marţi sau miercuri. Enrique a dat din cap, oarecum trist; era adevărat că prezenţa ei îl ajutase nu numai în ceea ce priveşte investigaţia, ci şi pe plan personal. Căldura ei, buna ei dispoziţie fuseseră ca un fel de balsam pentru rănile deschise de moartea lui Artur şi îi alinaseră durerea.

Pe drumul spre Barcelona, i-a dat prin gând că Bety se hotărâse să se retragă pentru a lăsa loc liber relaţiei care părea să se nască între el şi Mariola. Trebuia să recunoască: putea să facă cele mai corecte analize de comportament cu foarte puţine date disponibile. Văzuse, chiar înaintea lui, că în condiţiile actuale prezenţa ei nu mai era necesară; prin urmare, se hotărâse să plece, nu voia să fie o pacoste. Sau poate o făcea pentru a nu interveni. Sau poate ambele. Enrique trebuia să recunoască că se simţea măgulit.

Restul evaluării s-a transformat într-un joc de cunoaştere între Mariola şi Enrique. Deja nu mai aveau mult de lucru, ceea ce le-a permis să-şi concentreze atenţia mai mult pe experienţele lor de viaţă, decât pe lista pe

care trebuiau s-o realizeze. La scurt timp după ora unu, au terminat, iar Mariola s-a declarat mulţumită. Totul era consemnat într-un dosar.

— Secretara Asociaţiei va avea grijă să convoace toate părţile interesate la licitaţie. Dă-mi lista! O vom ataşa invitaţiei, pentru ca toată lumea să ştie ce anume conţine. Enrique i-a întins notiţele. Ascultă, nu există niciun obiect pe care să vrei să-l păstrezi?

— Ba da! Problema e că sunt prea multe pentru a le putea lua acasă.

— Poate fi o scuză bună ca să-ţi redecorezi casa.

— N-a trecut nici măcar un an de când m-am mutat şi-mi place cum e decorat apartamentul; e practic şi modern. Mă impresionează frumuseţea multora dintre piesele de mobilier de-aici, dar dacă le-aş lua, aş strica designul casei. În plus, prefer să nu mă mai leg de trecut, a adăugat. Mi-ar aduce aminte de întâmplări pe care aş vrea să le uit.

— Încă ceva: trebuie să facem cât mai curând transferul către punctele Asociaţiei, dacă e posibil, chiar luni, la prima oră. Golirea depozitului – s-a uitat de jur-împrejur pentru a calcula durata unei astfel de acţiuni – fără grabă, astfel încât să nu afectăm mobilierul, ne-ar lua mai multe ore, poate chiar câteva zile.

— Luni mi-e imposibil să ajung la magazin! Trebuie să rezolv ceva cu Bety. Cum să facem?

— Ai încredere în mine?

Enrique era pierdut în ochii ei albaştri, vrăjit. Ochii aceia aveau culoarea tinereţii, gustul inocenţei, aroma unei prime dăţi şi, odată cu ea şi mai presus de toate, promisiunea unei poveşti frumoase.

— Da, a răspuns fără rezerve.

— Dă-mi cheile! Am încredere totală în firma de mutări pe care am de gând s-o contactez pentru treaba asta, dar, chiar şi aşa, am să supraveghez totul personal.

Drept răspuns, Enrique i-a întins cheile. Apoi au stins luminile şi s-au pregătit să închidă magazinul. În prag, Enrique a strâns-o pe Mariola de braţ, ca s-o oprească.

— Aşteaptă! Aş vrea să-ţi spun ceva.

— Te ascult!

S-a simţit din nou străpuns de privirea ei.

— Vreau să-ţi fac un cadou. Aş vrea să ai o amintire atât de la Artur, cât şi de la mine, în semn de mulţumire pentru ajutorul pe care mi l-ai dat. Acolo, înăuntru, sigur există o piesă de mobilier sau vreun obiect pe gustul tău. Dacă este aşa, aş vrea să fie al tău!

Repetarea ofertei făcute cu două zile în urmă l-a ajutat să-şi uşureze sufletul. Vineri, o făcuse forţat de împrejurări. Acum, o făcea cu drag, din toată inima. Mariola a zâmbit, încântată de idee.

— Am de unde alege, dar îmi vine în minte un singur lucru.

— Accepţi?

— Da, a râs cu mulţumire, dar n-am să-ţi spun ce anume. Te las să ghiceşti… dacă poţi.

Enrique a tras jaluzelele.

— Şi acum? a întrebat Mariola, în timp ce băga cheile în poşetă.

— Acum, ce? a fost rândul lui Enrique să întrebe.

— Mă gândeam că poate vrei să luăm cina la mine acasă.

Înainte de a răspunde, Enrique a alungat chipul lui Bety din minte.

— Mi-ar face mare plăcere.

Nu ştia unde locuia Mariola. I-a spus s-o ia spre Putxet, un deal de lângă Avinguda del Doctor Andreu, cunoscut ca Avinguda Tibidabo. Putxet se înălţa brusc, ca o oază de verdeaţă şi linişte în monotonia urbană a griului şi a zgomotului constant. Acolo, în partea de sus a Barcelonei, colina luată în stăpânire de burghezie la începutul secolului drept loc de vacanţă care sfârşise prin a fi înghiţită de oraşul care se dezvolta cu viteză, acolo îşi avea Mariola refugiul.

— Casa actuală este construită pe fundaţiile unei vechi reşedinţe, care a aparţinut familiei Bisbal, nişte industriaşi de la începutul secolului, care au rămas fără un sfanţ, a explicat ea. Tatăl meu a cumpărat terenul acum cincisprezece ani, pentru a-şi construi aici o casă, dar s-a răzgândit; când m-am întors din America, mi l-a dăruit mie. Eu aş fi preferat să locuiesc într-un apartament din centrul oraşului şi la început nici n-am vrut să aud.

Acum, în schimb, nici nu ştii cât mă bucur. E un adevărat privilegiu să locuieşti într-un loc ca ăsta.

Enrique a luat-o pe Carrer Balmes şi, după ce a trecut de primul sens giratoriu, a făcut la dreapta, la indicaţiile Mariolei.

— Intrarea în Putxet e atât de bine ascunsă, încât e aproape inaccesibilă pentru cei care nu cunosc zona. În plus, străzile înguste şi în curbă restricţionează accesul autobuzelor, fiind imposibil să faci manevre aici. Singura linie de transport public se află acolo, la dreapta. E o staţie de metrou, a cărei linie trece pe la poalele cartierului. De-aia n-a vrut tata să se mute aici: el nu conduce, iar fără maşină eşti nevoit să mergi mult pe jos. La intersecţia aceea, la stânga. Şi, după cum vezi, totul e pe deal.

Pe măsură ce urcau dealul, clădirile mici de apartamente care nu depăşeau trei sau patru etaje cedau locul caselor, cu grădină, ultimele rămăşiţe ale gloriei burgheziei din trecut. Mariola îi arăta un drum care tot urca; au trecut pe lângă o renumită clinică privată, în faţa căreia drumul se bifurca. Au luat-o la stânga; după o curbă, Mariola i-a spus:

— Acolo! Opreşte în faţa gardului! Îţi deschid eu!

Enrique a oprit maşina chiar lângă zidul înalt, acoperit cu o mantie de iederă bogată care ajungea aproape până jos. Mariola a deschis poarta şi i-a arătat unde să parcheze. După ce a trecut de zid, Enrique s-a cufundat într-o lume a fanteziei. Casa Mariolei era ridicată pe trei nivele profitând de panta abruptă a terenului. Dar impresionantă nu era construcţia în sine, ci calea de acces sofisticată şi grădina dimprejurul casei, care se întindea până sus, pe deal. În faţa casei, protejată de privirile curioase printr-un aranjament isteţ de arbori de diferite mărimi şi numeroase straturi de flori, se afla o piscină în stil clasic, cu pereţii placaţi cu mozaic şi flancată de coloane.

— Măiculiţă! a exclamat Enrique impresionat.

— E unul dintre elementele originale pe care am decis să le păstrez. Familia Bisbal iubea luxul şi, deşi mi se pare un pic prea mult, n-am cum să n-o consider frumoasă. Dar dacă asta ţi se pare de lux, nu ştiu ce părere ai fi avut de clădirea originală.

— Vrei să spui că, pe lângă ea, piscina nu era de lux?

— Ei bine, da! Intrarea pentru trăsuri făcea înconjurul piscinei prin dreapta, sfârşindu-se cu nişte garaje deschise aflate acolo, în spate. Lângă aceste garaje se găseau intrarea de serviciu şi liftul privat care ducea în vilă, un turn imens clasic, cu peste cincizeci de camere, beci forat în stâncă, două terenuri de tenis şi o grădină luminată şi udată de nenumăratele cascade care porneau din vârful dealului, de unde, dintr-un foişor, se putea contempla oraşul în depărtare. O parte din grădină este al doilea element pe care l-am păstrat.

— Cred că erau plini de bani, a declarat Enrique admirativ.

— Când spui asta, te referi şi la mine.

— Nu! Bine, de fapt, ba da! s-a corectat cu sinceritate. Doar să întreţii un astfel de loc trebuie să te coste o avere!

— O parte din teren am vândut-o primăriei, pentru extinderea grădinii publice adiacente. Cu această sumă de la primărie şi cu aproape toate economiile tatălui meu, am putut să ridicăm casa asta. În ceea ce priveşte întreţinerea grădinii, în conformitate cu aceeaşi înţelegere de cesiune a terenurilor, Primăria a preluat cheltuielile, în schimbul unei posibile viitoare opţiuni de achiziţionare a casei. Hai să urcăm!

L-a condus pe Enrique pe nişte scări de marmură până la primul etaj.

— Aici se află camera de zi, mare, cum îmi place mie. La etajul al doilea am două toalete şi dormitoarele, iar la etajul al treilea se află studioul. Toate încăperele au vedere afară şi au lumină naturală pe întreg parcursul zilei, asta graţie orientării, a spus în timp ce deschidea geamul care separa camera de zi de o mică terasă.

Enrique era uimit de această demonstraţie de lux. El se simţise privilegiat să locuiască mai întâi la Vallvidrera, apoi la poalele Muntelui Igueldo, dar locul în care era acum părea desprins din poveşti. Totuşi, într-un fel, părea exagerat.

— Nu-i prea mare, prea mult pentru o singură persoană?

— E lumea mea, a spus Mariola. Când trăieşti aici, nu mai ai nevoie de nimic din afară. Zidurile vechi şi solide te protejează de orice rău.

— Nu ţi-e teamă? Vreau să spun să stai singură aici, în ziua de azi când sunt atâţia nebuni…

— Nu! După ce ai trăit patru ani la New York, Barcelona pare un oraş mic. Asta mi s-a întâmplat când m-am întors de acolo. Acolo totul, fără excepţie, este atât de mare, atât de disproporţionat, încât, prin comparaţie, Barcelona pare o jucărie. În plus, casa are un sistem de securitate, iar în noptiera din dormitor ţin un pistol. Cred că, dacă ar intra un hoţ, alarma ar fi suficientă ca să-l descurajeze, dar te asigur că n-aş ezita să folosesc arma pentru a mă apăra.

— Sunt surprins, a recunoscut Enrique. Nu pot să mi te-nchipui cu un pistol în mână, faţă-n faţă cu un hoţ.

Mariola a râs.

— Dac-ai trăi şi tu o vreme acolo, ai fi surprins să vezi câte obiceiuri ai ajunge să schimbi. Nici nu-ţi închipui câte persoane înarmate circulă pe străzile New Yorkului!

— Oricum, cred că mi-ar fi imposibil s-o fac, a spus Enrique. Îţi spun sincer că armele îmi dau o senzaţie de nelinişte teribilă.

— Ei! Dacă te-ai afla într-o situaţie în care n-ai avea de ales, n-ai ezita s-o foloseşti, crede-mă! Cu toţii avem părerile noastre, dar până nu trecem prin probe de foc, n-avem de unde să ne dăm seama cum am reacţiona.

Enrique a dat din cap. Poate că avea dreptate.

— Vrei să-ţi pregătesc ceva de băut? a schimbat ea subiectul.

— Da, te rog, un bitter.

— Cu sau fără alcool?

— Fără. Abia dacă pun gura pe alcool.

— Ei, la urma urmei, trebuia să ai şi tu un defect.

— Doar unul?

— Altul n-am observat, a zis, zâmbind dulce.

— Tu nu-l ai nici pe ăsta…

Mariola i-a întins paharul şi, când Enrique l-a luat, degetele li s-au atins. Un fior i-a străbătut pe amândoi. Au ieşit pe terasă.

— E un loc minunat, ca din poveşti, a spus el. Dacă n-ar fi aşa de izolat, ar fi perfect!

— Să nu crezi că sunt mereu singură: tata organizează aici întâlnirile Asociaţiei, şi nu vrei să ştii câtă muncă presupune asta, iar din când în când primesc vizitele unor prieteni americani, şi…

— Şi câteodată mai inviţi pe cineva la cină, a încheiat Enrique fraza.

— Da, a spus ea. Uneori, mai dau peste cineva capabil să înţeleagă anumite lucruri care nu sunt la îndemâna altora.

— Dacă acest cineva înţelege, de ce nu e acum aici, cu tine?

— Dacă cineva înţelege o parte, nu înseamnă că poate înţelege întregul. E mai greu decât îţi închipui.

— Eu prefer să nu-mi imaginez nimic şi să iau lucrurile aşa cum vin.

Enrique s-a apropiat de balustrada care dădea spre grădină şi s-a aşezat lângă ea, cu faţa spre încăpere. A mângâiat-o pe gât, pe părul strâns. A dat de elasticul cu care era prins şi l-a scos cu delicateţe: părul negru s-a revărsat pe umeri.

— N-a fost uşor să-l găseşti. Ai ceva experienţă.

— Ceva, ceva am, a recunoscut Enrique înainte de a o săruta.

Târziu în noapte, Enrique şi-a luat rămas-bun de la Mariola.

— Trebuie să mă-ntorc acasă. Bety e acolo şi n-aş vrea s-o las singură.

— Nu-mi convine să mă laşi acum, a protestat Mariola timid, dar înţeleg că te simţi dator faţă de ea, fiindcă a venit să stea cu tine. Atât şi nimic mai mult, nu?

— Da, a asigurat-o Enrique, nimic mai mult.

Mariola şi-a pus un halat de baie şi l-a însoţit până la maşină. După ce a urcat şi a coborât geamul, ea l-a prins de braţ cu aceeaşi energie pe care o arătase după-amiază. N-a spus nimic; l-a privit doar fix, cu o expresie misterioasă pe care n-a fost în stare s-o descifreze. Apoi, i-a deschis poarta. Enrique i-a făcut cu mâna în timp ce ieşea, dar ea nu i-a răspuns.

9

Era fericit şi nu se mai gândea la nimic. Era cuprins de euforia pe care o simt cei care au făcut o cucerire amoroasă. Putea să jure că era în stare să evoce nu numai fiecare senzaţie din timpul acestei întâlniri amoroase, dar şi pe cele de dinainte, cele mai mici detalii pe care le-a observat din primul moment în care s-au întâlnit.

A condus adâncit în visare, încet, încercând să se concentreze asupra drumului care mărea distanţa dintre el şi obiectul dorinţei sale. A ajuns acasă cam buimac. Era târziu, dar Bety îl aştepta în salon; imediat ce a auzit sunetul cheilor în uşă, i-a ieşit în întâmpinare.

— În sfârşit! Credeam că nu mai ajungi şi nu ştiam cum să dau de tine! Ai avut telefonul închis toată după-amiaza.

— Ce s-a-ntâmplat?

— L-au prins!

Enrique era şocat de vestea primită.

— Cum? Când?

— Fornells te-a sunat pe la zece şi jumătate. Erau pe urmele lui şi l-au prins ieri după-amiază, în Sitges.

— Pe cine? Care dintre cei doi a fost?

Bety a zâmbit, amuzată de întrebarea lui Enrique.

— Niciunul, a răspuns laconic. Te-ai înşelat!

— Nu mă lua peste picior!

— N-o fac. Nu i-au arestat nici pe Guillem, nici pe Enric, nici pe Samuel, ci pe unul despre care nu ştiu nimic.

Enrique a lăsat-o pe Bety cu vorba pe buze. A format numărul de telefon al secţiei de poliţie din Raval, dar Fornells n-a putut răspunde. În schimb, i-au făcut legătura cu Rodríguez.

— Da, vă rog!

— Sunt Enrique Alonso.

— Da. Nu prea am ce să vă spun acum. Am arestat un suspect, în cazul omuciderii tatălui dumneavoastră. Fornells se ocupă de interogatoriu chiar

acum, deşi s-ar putea ca lucrurile să se prelungească destul de mult. Tipul e cam „bazat“, din ăia care nu vorbesc prea uşor.

— Dar cine naiba e?

— Numele suspectului este Phillipe Brésard, cunoscut mai degrabă ca Francezul. Este un dealer de artă foarte căutat.

— Incredibil! a exclamat Enrique, dezorientat de turnura pe care o luaseră evenimentele. Vinovatul lui dispăruse, se făcuse nevăzut asemenea unui vis atunci când te trezeşti. Tot planul complex pus la cale zilele trecute nu mai avea acum niciun sens. S-a simţit ca un idiot, cu telefonul în mână şi fără să ştie ce să mai spună.

— Poftim? Ce-aţi spus? a întrebat Rodríguez, la fel de nedumerit.

— Scuzaţi-mă, vestea asta m-a afectat destul de mult, a minţit Enrique. Când credeţi că pot vorbi cu Fornells?

— Îl cunoşteaţi?

— Poftim?

— V-am întrebat dacă îl ştiaţi pe Francez.

— Nu, n-am nicio idee cine ar putea fi.

— Bine, a răspuns Rodríguez, după o pauză. Cred că veţi putea vorbi cu Fornells mâine-dimineaţă, dar n-aş putea să vă spun la ce oră. Vă va apela pe telefonul mobil atunci când va fi posibil.

După ce a închis telefonul, dezorientat, Enrique nu a ştiut ce să facă. A rămas în picioare lângă măsuţa pe care se afla telefonul, absent, cu privirea pierdută. Văzându-l în starea asta, Bety l-a luat de mână şi l-a condus până la canapea. Acolo, stând jos, a aşteptat cu răbdare ca el să spună ceva.

— Nu se poate, a început Enrique într-un final. E imposibil!

— Ei bine, e posibil!

Bety încă mai păstra zâmbetul blând care o caracteriza atunci când transmitea un mesaj la rece.

— Totul… totul era perfect. Nu putea să fie altfel!

— Uite c-a fost!

Privirile li s-au întâlnit, iar Enrique a simţit că siguranţa lui începe să se clatine.

— Da, a fost, a răspuns.

— Nu-ţi face griji! Poate că erai puţin afectat şi obsedat de ce s-a-ntâmplat şi aşa ţi-a venit în minte un complot coerent, idee pe care ai reuşit să mi-o transmiţi şi mie şi la elucidarea căreia am participat şi eu. În orice caz, mâine vom şti mai multe.

— Ai dreptate.

— Du-te să te culci! Ţi-ar prinde bine.

— Da.

Enrique a ascultat-o, dar, odată ajuns în pat, a făcut iar noapte albă, de data asta agasat de o voce subţire, care părea că vrea să îl avertizeze de ceva din adâncurile conştiinţei, ceva ce nu reuşea să audă clar.

Dis-de-dimineaţă, foarte devreme, a sunat telefonul. Enrique, care nu se odihnise mai deloc, era deja în picioare, aşteptând în salon telefonul lui Fornells. Şi, într-adevăr, el era.

— Enrique, a afirmat mai mult decât să întrebe.

— La telefon!

— Avem de vorbit.

— Când spui tu!

— Treci pe la secţie, dar nu intra. Aşteaptă-mă afară. Mergem să luăm micul dejun împreună. E bine în… patruzeci şi cinci de minute?

— Voi fi acolo!

— Bine, atunci, pe curând!

Imediat ce a închis, Bety şi-a băgat capul pe uşă.

— Era Fornells?

— Da. Vrea să vorbească cu mine.

— Ce s-a-ntâmplat? De ieri parcă nu mai eşti în apele tale.

— Nu ştiu. Presimt că ceva nu e-n regulă.

— Nu crezi că, pur şi simplu, asta se datorează amestecului exploziv de orgoliu de scriitor de succes combinat cu o teorie greşită?

— Măcar de-ar fi doar asta! a spus Enrique.

În zece minute, era gata de plecare. Bety l-a însoţit până în stradă, unde s-au despărţit după ce l-a sărutat pe obraji.

— Mult noroc!

La ora stabilită, Enrique se afla în colţul străzii pe care se situa secţia. Rezemat de un perete scorojit, pe care şi l-a închipuit deformat din cauza greutăţii a mii şi mii de prostituate necunoscute din alte mii de nopţi nesfârşite cu final incert, l-a zărit pe Fornells părăsind clădirea. Cum inspectorul nu l-a văzut, s-a uitat în ambele sensuri ale străzii pustii. Enrique i-a făcut cu mâna. Fornells s-a apropiat de el cu un mers istovit. Ajuns aproape, a clipit de mai multe ori; ochii lui obosiţi, injectaţi, stăteau mărturie pentru noaptea lungă, foarte lungă.

— Trebuie să beau ceva.

— La cum arăţi, nici nu mă mir!

— Cred că au deschis la *Londra*. Să mergem acolo!

Au mers în tăcere. Brusc, Fornells părea că îmbătrânise cu câţiva ani. Mergea alene, cu paşi mici, care pe Enrique îl scoteau din sărite. La cafenea, schimbul de dimineaţă făcea curăţenie prin local. Fornells a ridicat pe jumătate jaluzelele şi l-a salutat pe unul dintre chelneri.

— Salut, Andreu. Putem…

— *Cap problema, home*. Intraţi! Masa din colţ e mai liniştită. Ce vreţi să comandaţi?

— Enrique… l-a invitat Fornells.

— Lapte călduţ şi două felii de pâine prăjită cu unt.

— Pentru mine, cafea dreasă cu mult Soberano.

Fornells a scos un pachet de ţigări şi şi-a aprins una cu mişcări meticuloase. Pachetul era mototolit, iar ţigările erau uşor deformate. A tras cu încântare câteva fumuri lungi şi s-a distrat scoţând inele groase de fum, care s-au răspândit prin bar, până ce au dispărut de tot.

— Avem de vorbit, a spus în cele din urmă.

— De-asta am şi venit, a răspuns Enrique.

— N-o să fie tocmai plăcut.

— Presupun că nu.

— Bine, bine…

S-a frecat pe tâmple, răvăşindu-şi puţinul păr.

— De unde să-ncep? Ia să vedem… Ce-am să-ţi spun acum nu este ce te-aşteptai s-auzi, dar înainte de a-ţi povesti ce te interesează pe tine de fapt, trebuie să-ţi explic alte lucruri pe care, cred, nu le ştii. Şi pentru asta, mă întorc cu mulţi ani în urmă, în vremea când nu numai că tu nu te născuseşi, dar părinţii tăi nici măcar nu se cunoscuseră. Am să mă refer la o perioadă îndepărtată şi destul de sumbră, deşi tinerii din ziua de azi nu mai ştiu ce-nseamnă cuvintele astea.

— Povestea începe la mijlocul anilor cincizeci. Anii cincizeci n-au fost deloc buni, deşi nici nu s-au comparat cu anii patruzeci. Ăia chiar c-au fost grei! Dar nu te uita aşa la mine, băiete, ca şi cum aş fi un bătrân senil care a luat-o razna! Ai răbdare şi ascultă! Pe vremea aia, ţara a cunoscut o oarecare bunăstare economică, care a dus la scoaterea cartelelor de raţii. Societatea, polarizată din punct de vedere economic între elita învingătorilor conflictului şi toţi ceilalţi, şi-a extins şi şi-a reglementat activităţile, astfel încât bunăstarea generală a crescut şi n-au mai existat lipsurile dinainte.

— Îţi poţi imagina foarte uşor că, pe lângă elita despre care ţi-am vorbit mai devreme, a apărut o mică lume închisă, care n-avea nimic de-a face cu problemele majorităţii. În Barcelona, acea lume s-a compus din nişte facţiuni venite din afara Cataluniei, o mână de oameni, şi dintr-o mare parte a burgheziei catalane, care nu s-a dat în lături din a-şi face culcuşul lângă noua stăpânire, ca să-şi păstreze statutul şi privilegiile. Aici (bine, nu pot generaliza, ar fi făcut acelaşi lucru aici sau oriunde altundeva), cei care au prins locuri în faţă i-au primit cu braţele deschise pe cuceritorii cu care – ce coincidenţă! – împărtăşeau multe lucruri.

— Trăiau în mijlocul unei mari crize, dar ei aveau de toate: mâncare din belşug, resurse economice…

— Ca statut social, tatăl tău, vreau să spun cel real, Lluís, nu Artur, aparţinea acestui mediu şi în el trebuie să fi crescut, deşi era între două tabere. O mare parte a familiei sale fusese prorepublicană, drept care, după război, a trebuit să plece în exil. Cei care au rămas pe margine au fost puţini, iar printre ei se număra şi tatăl tău, Lluís.

— O mare parte din averea familiei Aiguader a fost folosită, în primă instanţă, pentru a-i ajuta pe cei exilaţi; chiar dacă aveau ideologii diferite, erau totuşi veri, unchi, fraţi. După aceea, noul regim a expropriat cele mai multe proprietăţi ale familiei, lăsându-i pe ai tăi, care avuseseră totul, în pragul sărăciei.

— A urmat o perioadă foarte dificilă. Pere, tatăl lui Artur, a stat o vreme într-un lagăr de muncă. Familia depindea în mare măsură de mila celorlalţi pentru a supravieţui. Câţiva ani mai târziu, stigmatul roşilor care îi însoţea a început să-şi piardă din importanţă, iar situaţia familiei s-a îmbunătăţit vizibil. Poate că nu înţelegi de ce-ţi spun toate aceste lucruri, dar le consider necesare pentru a-l caracteriza puţin pe Artur. Mediul în care creştem ne influenţează în mod fundamental tot restul vieţii, iar Artur n-a fost o excepţie de la regulă.

Fornells a făcut o pauză în depănarea amintirilor ca să-şi termine băutura care se răcise. Enrique, care îşi terminase micul dejun de o bună bucată de vreme, a profitat de ocazie ca să întrerupă monologul lui Fornells.

— Aveai dreptate. Iartă-mă, dar nu-nţeleg…

— Nu te impacienta şi ascultă! i-a tăiat-o blând Fornells. Ai aflat vreodată, după moartea părinţilor tăi, de ce ai fost adoptat de Artur? Sau, altfel spus, cunoşti raţiunea, motivul pe care cei doi şi-au fundamentat prietenia?

— Ei bine, eu… Enrique s-a chinuit să-şi amintească vreo discuţie cu Artur în care să-i fi explicat ceva pe această temă, dar n-a reuşit. Ştiu c-au fost prieteni din copilărie. În serile de iarnă, când era frig, ne aşezam lângă şemineu şi, la rugămintea mea, îmi povestea lucruri despre părinţii mei. Eu îl tot rugam să mi le repete, astfel încât cred că pot să le reproduc pe toate exact aşa cum le auzeam de la el, chiar cuvânt cu cuvânt. Niciodată nu mă refuza: se gândea c-aşa o să păstrez vie amintirea lor şi n-o să-i uit pe măsură ce treceau anii şi figura lui i-ar fi putut înlocui. Spunea întâmplări pe care le trăiseră toţi trei împreună sau lucruri din tinereţea tatălui meu… dar nu-mi amintesc să-mi fi zis vreodată ce anume i-a adus împreună.

— Logic. Dar eu pot să-ţi explic care a fost motivul. Şi după ce o voi fi făcut, vei înţelege şi ce am să-ţi împărtăşesc puţin mai târziu. Reţine că eu şi Artur am fost colegi de clasă de la treisprezece până la optsprezece ani.

— Vezi tu, am spus deja că Artur şi-a petrecut primii ani din viaţă în mediul clasei de sus. În acest mediu, a ajuns să-i cunoască pe copiii multor persoane respectabile şi sus-puse din societate, printre care mama ta, Núria Pujolrás, şi tatăl tău, Lluís Alonso. Timp de câţiva ani, s-au jucat împreună, cumva feriţi de ce se petrecea în jurul lor, au petrecut războiul izolaţi în lumea lor privilegiată, într-un balon care filtra evenimentele din exterior.

— După război, aşa cum a fost şi va fi mereu, învingătorii s-au răzbunat pe învinşi. Familia lui Artur a fost obligată să se mute într-un cartier sărac, unde au trăit înconjuraţi de oameni simpli. Singura lor preocupare, care din acel moment avea să fie şi a familiei Aiguader, era să nu moară de foame. Aşa ne-am cunoscut: în mijlocul sărăciei. Dar dacă pentru ai mei era un trai cu care erau mai mult sau mai puţin obişnuiţi, pentru el şi familia lui a fost un şoc teribil, din care foarte greu şi-au revenit.

— Ne-am cunoscut la şcoală, unde Artur a avut multe probleme: nu era în mediul lui, iar asta se vedea. Afişa o aroganţă, care nu venea din personalitatea sa, ci fusese dobândită prin educaţie şi din mediul în care făcuse primii paşi. În scurt timp, a lăsat mândria deoparte într-un mod nu tocmai plăcut: cu forţa. Copiii din cartier nu prea ştiau ce-i aia diferenţă de clasă, a zâmbit Fornells. Curând, l-au acceptat în grup, era spiritual, inteligent şi mereu îi ajuta pe ceilalţi, ori de câte ori i-o cereau. Această calitate i-a adus mulţi prieteni care, pe urmă, aveau să-i fie utili.

— Deşi eram un pic mai mare ca el, ne-am împrietenit. Nu eram nedespărţiţi, dar ştiam că ne puteam încrede sută la sută unul în celălalt. De la încredere la confidenţă e o distanţă foarte mică, aşa că nu a durat mult până să-i aflu cel mai secret şi mai important vis al lui: să nu mai fie sărac. Îşi amintea de copilărie, atât de diferită de mizeria din jurul nostru, şi singura lui dorinţă era aceea de a reveni la originile pierdute.

— Am crescut, şi fiecare şi-a văzut de viaţa lui. Eu am reuşit să intru în Poliţie, care pe vremea aceea era un substitut pentru preoţie, garantând o

viaţă lipsită de griji, în timp ce Artur a abandonat temporar studiile. A început să se învârtă în nişte cercuri nu tocmai recomandabile şi, nu după mult timp, a reuşit să strângă ceva bănuţi. Mama lui, Ana, a murit, apoi şi Pere, tatăl lui, aşa că, liber de orice obligaţii familiale, şi-a intensificat activitatea. Piaţa neagră era riscantă şi periculoasă, dar aducea profituri importante.

— Aceştia au fost anii în care s-a reîntâlnit cu Núria şi cu Lluís. Beneficiarii contrabandei nu puteau fi decât familiile burgheze înstărite. Artur, al cărui nume era cunoscut în acest mediu, a devenit un contact important printre ipocriţii care în public respingeau ceea ce era el, precum şi pe el, deşi în particular îi deschideau, oarecum rezervaţi, uşa din spate a locuinţelor flancate de ziduri.

— Nu ştiu exact cum a reînnodat prietenia cu Núria, dar ştiu că Artur era un bărbat chipeş, cu un aer misterios, pe care i-l dădeau tocmai activităţile lui ilegale. S-au văzut de mai multe ori în public şi, în cele din urmă, au reuşit să se întâlnească şi în particular. În urma acestor întâlniri, Artur s-a schimbat radical: a abandonat activităţile ilegale, gata să se mântuiască în societatea selectă căreia îi aparţinea Núria şi de care se îndepărtase atât de mult. Dragostea şi ura sunt singurele sentimentele capabile să transforme radical o persoană, iar Artur se îndrăgostise.

— Schimbarea a fost uriaşă. A deschis ceea ce pe atunci era germenul afacerii sale, un mic anticariat, şi şi-a reluat studiile. Era foarte inteligent şi ambiţios, aşa că după şapte ani reuşise să termine liceul şi două facultăţi: de Istorie şi de Filologie. Avea studii şi o afacere care, deşi mai mult se poticnea, era cinstită: a crezut că putea aspira la mâna Núriei, dar a fost refuzat categoric de părinţii ei. Nu voiau să păteze bunul nume al familiei printr-o mezalianţă. Núria era disperată: părinţii ei, care niciodată nu bănuiseră intensitatea relaţiei lor, le-au interzis să se mai vadă. Şi, în acele cercuri şi vremuri, o hotărâre luată de părinţi nu putea fi niciodată încălcată, nici măcar pusă la îndoială. La rândul său, Artur, jignit de această reacţie la care nu se aştepta, a fost cuprins de disperare şi a început să se gândească la

calea pe care ar fi trebuit s-o urmeze, fiindcă era convins că putea să-şi atingă scopul.

— Acum îţi voi vorbi de Lluís, cu care a avut o relaţie curioasă: deşi iniţial se apropiase de el pentru a intra mai uşor în cercul restrâns de tineri înstăriţi, în cele din urmă s-a convins că era un prieten adevărat. Lluís nu era ca ceilalţi. Era conştient de statutul lui, dar n-avea aroganţa aia de clasă pe care o afişau prietenii lui. Pentru el, Artur era un exemplu de luptă şi perseverenţă, mai mult un exemplu de urmat, decât un model de respins. La fel ca toată lumea, cunoştea, în mare parte, zvonurile care circulau despre Artur, dar prefera să nu le creadă. Chiar şi în privinţa asta era o persoană bună: întotdeauna spunea că n-avea dreptul de a-i judeca pe ceilalţi.

— Şi astfel, cu timpul, prietenia dintre ei a devenit din ce în ce mai strânsă. Împărtăşeau opinii şi pasiuni, şi în cele din urmă au devenit aproape nedespărţiţi. Ştiau totul unul despre celălalt, mai puţin un lucru: amândoi iubeau aceeaşi femeie. Aşa era. Iar Lluís voia s-o câştige pe Núria şi cred că orice bărbat normal ar fi dorit-o: era o adevărată zână.

— Da, era, a confirmat Enrique, amintindu-şi de fotografiile vechi din albumele de familie.

— N-am văzut-o decât o dată, dar asta a fost impresia mea: avea ceva eteric… ochii aceia mari şi trăsăturile atât de delicate… părea din altă lume. Dar deviez de la subiect, a reluat Fornells firul. Nu ştiu de ce ei doi, care ştiau totul unul despre celălalt, au păstrat secretul iubirii lor. Poate din cauză că, oricât de sinceră ar fi o prietenie, există întotdeauna ceva ce nu-i putem împărtăşi celuilalt; poate, pur şi simplu, bănuiau şi nu îndrăzneau să vorbească despre asta.

— Treaba e că, într-o zi, Lluís s-a hotărât să ceară mâna Núriei, chiar dacă ea nu ştia nimic despre sentimentele pe care acesta le nutrea pentru ea. Era conştient că, fără acordul părinţilor, n-ar fi existat nicio nuntă, de aceea era foarte important să-l obţină înainte de a trece la pasul următor. Discuţia cu părinţii Núriei a fost lungă şi fructuoasă şi s-a încheiat cu un acord ferm între părţi. Era candidatul ideal: de familie bună şi cu o situaţie materială excelentă, cu o moştenire consistentă care îl îndreptăţea să fie *hereu*[13]. O

căsătorie ar fi consolidat relaţiile dintre cele două familii şi, cu toate că în opinia părinţilor ei acceptul Núriei nu avea nicio importanţă, Lluís a preferat să vorbească şi cu ea.

— Când a auzit propunerea lui Lluís, a fost uluită. Nu-i venea să creadă că, după atâţia ani, Lluís era îndrăgostit în secret de ea. L-a tratat cu respect, căci, deşi nu îl iubea, îl aprecia foarte mult şi n-ar fi vrut pentru nimic în lume să-l facă să sufere. Nu i-a menţionat nimic despre existenţa altui bărbat, iar refuzul ei a fost cât se poate de amabil.

— Dar Lluís n-a renunţat. Fără ştirea lui, Artur suferea din dragoste, în timp ce el începea s-o viziteze regulat pe cea care era ţinta dorinţelor sale. Era o strategie de epuizare, care în cele din urmă a dat roade: într-o zi, Núria a spus da. Nu ştiu de ce a făcut-o; poate că nu-l mai iubea pe Artur şi se îndrăgostise de tatăl tău. Era tânără, iar tinerii sunt adesea nestatornici în dorinţele lor. Dar asta n-o vom şti niciodată.

— Însă ceea ce ştiu este că, după nuntă, Artur s-a îndepărtat de cei doi. La început, Lluís a crezut că prietenul lui vrea să fie discret şi să nu agaseze un cuplu recent căsătorit, dar după un timp, a devenit clar că mai era ceva la mijloc. Astfel, presat de Lluís, Artur i-a mărturisit în cele din urmă dragostea pentru Núria. Această declaraţie, departe de a-l înfuria, a provocat efectul opus. Au devenit cei mai buni prieteni şi, deşi la început Artur avea tendinţa de a le evita compania, insistenţa cuplului l-a atras în cele din urmă de partea lor.

— Poate că te întrebi cum de ştiu toate astea. În acei ani, eu şi Artur ne vedeam din când în când. Eu eram repartizat la secţia de poliţie din Via Laietana, iar primul anticariat al lui Artur se afla la într-un capăt al Carrer de la Palla, prin urmare ne întâlneam destul de des pe stradă sau la micul dejun. Şi, deşi nu ne mai înţelegeam ca pe vremuri, exista în continuare aceeaşi încredere reciprocă. Mare parte din ce ştiu mi-a povestit chiar el. De altele mi-am dat seama singur.

Fornells s-a oprit. Trecuse o oră şi jumătate şi avea gâtul uscat. A cerut apă minerală. Londra, care se deschisese deja de ceva vreme, era plină ochi.

Andreu le-a adus o jumătate de litru de apă într-o sticlă a cărei formă nu se mai comercializa şi care probabil, nu se mai găsea decât într-un bar ca ăsta.

— Mi s-a uscat gura. A fost o noapte lungă, dar, uneori, amintirile nu-ţi dau pace. A dus paharul la buze şi a ţinut puţin lichidul în gură, ca şi cum ar fi degustat cel mai bun vin. A analizat calm chipul lui Enrique. Atâtea lucruri necunoscute despre ei!

Enrique, care urmărise explicaţia aceea lungă cufundat într-o transă ciudată, din acelea pe care le provoacă dezvăluirile neaşteptate despre un trecut necunoscut, a dat uşor din cap. Tot nu pricepea motivul acestei conversaţii, dar era fascinat de povestea părinţilor lui. Fornells nu şi-a înăbuşit un căscat lung şi a reluat povestirea.

— Anii au trecut, iar relaţia dintre cei trei a rămas aceeaşi. Au circulat nenumărate zvonuri, de care lor nu le păsa câtuşi de puţin. Ba chiar s-a spus că tu nu erai fiul lui Lluís, ci al lui Artur. Poate că aveau dreptate.

Enrique a încremenit.

— Nu pot să cred!

— Ei bine, crede! N-are rost să răscolim trecutul, cu atât mai mult cu cât protagoniştii lui nu mai sunt printre noi, dar nu putem închide ochii în faţa anumitor detalii. Când erai mic, nu prea semănai cu Lluís; acum, cu trecerea anilor, ajuns la maturitate, nu ţi se pare că există o asemănare cu Artur? Bărbia, pometii, acelaşi păr şi chiar şi frumuseţea chipului. Semeni atât de mult cu el când era de vârsta ta, încât atunci când ai intrat prima dată în secţia de poliţie, parcă l-am văzut pe Artur, cel din urmă cu mulţi ani. Dacă vrei, putem să aflăm. Laboratorul poate efectua fără probleme nişte teste genetice, dar nu cred că merită să le faci sau, cel puţin, eu nu le-aş face. Într-un fel, indiferent cine ar fi fost tatăl, în final ai fost iubit şi educat de amândoi în egală măsură.

— De aceea am fost adoptat de Artur.

— Nu exista nicio altă soluţie. Chiar dacă nu era tatăl tău adevărat, relaţia pe care o avusese cu Lluís şi cu Núria fusese foarte apropiată. Evident că familiile s-au opus acestei adopţii, dar testamentul lui Lluís era cât se poate de clar în această privinţă. S-a dus o luptă pe cale juridică, dar

n-a schimbat cu nimic situaţia. Artur a luptat pentru tine ca o fiară rănită care-şi apără puii şi a avut câştig de cauză. De-aia n-ai avut niciodată altă familie în afara lui Artur.

— Îmi amintesc vag de părinţii mei, de bunicul, de veri… Dar de când am început să locuiesc cu Artur, n-am mai ştiut nimic de nimeni.

— Nu voia să devii unul dintre ei, de aceea te-a ţinut departe de influenţa lor. Te-a educat ca pe un băiat obişnuit, cu un un singur privilegiu: Vallvidrera. Când trăieşti într-un astfel de cuib de vulturi, nu eşti conştient de el decât după ce creşti şi înveţi să apreciezi frumuseţea lucrurilor simple, fragile. Cu excepţia casei din Vallvidrera, ai fost ca orice copil din cei care aleargă pe străzile cartierelor normale, fără privilegii şi ifose. Ţi-au citit deja testamentul, nu-i aşa?

Enrique a dat din cap.

— Nu eşti surprins de averea uriaşă pe care ţi-a lăsat-o Artur?

— Ba, sincer să fiu, sunt, a recunoscut Enrique.

— Magazinul mergea bine, dar nu putea avea un asemenea profit. Presupun că erai conştient de asta.

— Insinuezi că, în spatele averii lui Artur, se ascunde ceva murdar? a întrebat, indignat, Enrique.

— Eu nu insinuez nimic, îţi prezint doar nişte fapte. Nu uita că sunt poliţist şi am văzut multe la viaţa mea. Am o copie a testamentului şi toate documentele de la bănci. Artur nu ar fi putut cumpăra toate aceste proprietăţi fără să existe ceva necurat în conturile lui. Dar a fost mereu inteligent şi şi-a acoperit perfect urmele. Banii se pierd într-o încâlceală pe care nici cei de la Poliţia Economică nu sunt în stare s-o descurce. Au existat cinci societăţi comerciale care au avut legătură cu Artur, acum desfiinţate, implicate, se pare, în spălarea de bani. Cu toate astea, nicio dovadă. Niciuna! Doar o avere… de origine necunoscută.

— Tu ştiai?

— Am ştiut întotdeauna. I-am sugerat, cu ani în urmă, să abandoneze afacerea. Rău a făcut că nu m-a ascultat!

— Nu mi-aş fi închipuit niciodată că Artur ar putea fi implicat în afaceri murdare!

— Pentru un scriitor, nu prea ai imaginaţie.

— E a doua oară într-o săptămână când aud asta.

— …Dar, în cazul de faţă, e de înţeles. Chiar nu ţi-ai imaginat, n-ai bănuit niciodată nimic?

— Nu. Şi mi-e greu să cred că Artur ar fi fost un infractor de rând.

— Deci n-ai bănuit niciodată… Ei bine, se poate, a fost de acord Fornells. Oricum, nici nu contează aşa de mult. Dar nu-ţi imagina că problema era chiar atât de gravă. Semnificaţia cuvântului „infractor“ este, ca a oricărui altuia, variabilă, în funcţie de o mie de factori. Ar trebui să-i considerăm egali în importanţă pe un criminal în serie şi pe un evazionist? Amândoi au încălcat legile de bază ale societăţii, prin urmare, amândoi sunt delincvenţi.

— Artur nu făcea decât trafic cu artă. Unora li se poate părea ceva abominabil, dar mie, înconjurat de patruzeci de ani de prostituate, proxeneţi, cărăuşi şi dependenţi de droguri, de hoţi mai mari sau mai mici, cufundat în rahatul pe care societatea îl face, iar apoi preferă să-l uite, nu mi se pare prea important. Repet, nu făcea rău nimănui! Iar asta, crezi sau nu, e foarte important pentru mine.

— Nu ştiu dac-o spui doar ca să-mi faci pe plac sau chiar crezi asta, dar mă-ndoiesc c-ai vreo idee cât îmi e de greu să asimilez ceea ce mi-ai spus. Infractor sau nu, era implicat în activităţi ilegale. Trafic de artă! Incredibil!

— Chiar crezi asta? Eu bag mâna-n foc că-n Barcelona sunt foarte mulţi anticarii de un anumit nivel, care au avut sau vor avea o afacere similară. Când afacerea devine pasiune, oamenii trec prin anumite schimbări, iar lucrurile de nejustificat încep să se justifice. Dar am dovezi irefutabile în legătură cu ce ţi-am zis la telefon. Într-un depozit închiriat pe numele unui individ cu rol de paravan, dar care în realitate îi aparţinea lui Artur, am găsit un retablu medieval complet şi în perfectă stare, a cărui origine încercăm s-o aflăm. Şi asta a fost cauza morţii sale!

— Fii mai explicit!

— Ei bine, oficial, n-am voie să dau informaţii legate de anchetă, aşa că am să-ţi fac o scurtă descriere a modului în care funcţiona reţeaua. În primul rând, trebuie să ştii că, deşi cele mai multe furturi de opere de artă se fac de obicei pentru ca, apoi, să fie scoase la vânzare pentru clienţii obişnuiţi, Artur nu lucra decât la comanda expresă a anumitor clienţi ai lui, ale căror date, evident, ne sunt necunoscute. Atunci când clientul vedea o piesă care îl interesa, îl contacta pe Artur. Acesta se deplasa până la locul unde se afla piesa şi făcea o primă evaluare, după care se întâlnea cu un specialist. Negociau un preţ pe care Artur i-l comunica clientului; dacă acesta accepta, îi oferea zece la sută lui Artur, care demara operaţiunea. Din momentul în care se dădeau banii, toată responsabilitatea cădea pe umerii specialistului, care organiza toată operaţiunea. După ce-şi făcea treaba, obligaţia lui Artur era să încaseze restul de bani şi să transporte obiectul până la destinatarul ei. Specialistul şi cumpărătorul nu aveau sub nicio formă voie să se vadă; toate contactele se realizau, exclusiv, prin mijlocirea lui Artur, care era un fel de intermediar care le garanta anonimatul ambelor părţi. O afacere bine organizată, ce să mai…

— Specialistul nu era nimeni altul decât Phillipe Brésard, unul dintre cei mai buni traficanţi de artă internaţionali. Povestea lui Brésard, cunoscut sub porecla Francezul, începe la mijlocul anilor şaptezeci. Începuturile sale au fost modeste, dar nu i-a luat mult să prospere printre cei de teapa lui. L-au prins în ’71 în Italia, câmpul lui de operaţiuni preferat, dar a reuşit să scape cu o pedeapsă redusă, fără să intre la închisoare. Din acel moment, a devenit unul dintre cei mai buni. El a fost în spatele spargerii faimoase de la Mausoleul din Verona sau al furtului pânzelor din Galeria Uffizzi. Se ştia că fusese el; avea o tehnică aparte şi, deşi nu existau probe directe, Interpolul a emis un ordin internaţional de urmărire pe numele lui.

— Dar, în urma loviturii de la galerie, Francezul a dispărut de pe faţa pământului. Au avut loc noi spargeri în diverse alte ţări, dar mereu fără piste. Era, pur şi simplu, de negăsit. O singură dată au fost pe punctul de a-l prinde. Francezul e un individ temperamental, un adevărat geniu, care atunci când lucra se transforma într-o maşină infailibilă. Asta explică faptul

că, după treizeci de ani de activitate neîntreruptă, n-a fost prins decât o dată în flagrant, la începuturile carierei sale, şi o a doua oară, la mijlocul anilor optzeci, dar fără nicio legătură cu „activitatea“ lui. Cu acea ocazie, cea despre care vorbeam mai devreme, a dat nas în nas cu un comisar de pe Costa del Sol, în timpul unei încăierări dintr-un bar. Se pare că luase ceva la bord şi iscase un întreg tărăboi; a petrecut noaptea la secţie şi abia după trei zile, după ce îi dăduseră drumul pe cauţiune, s-a dovedit, pe baza unor fotografii şi amprente, că beţivul scandalagiu era, în realitate, un traficant de artă urmărit internaţional, cu indentitate falsă. Nu-l condamn pe poliţist; satul acela nu era foarte mare şi de obicei au destul de lucru şi nu mai au timp să-şi imagineze că un tip cu accent străin ar putea fi căutat de poliţie în jumătate de Europă. Iar în perioada aceea străinii nu erau văzuţi ca nişte potenţiali imigranţi ilegali, ci mai degrabă ca principala sursă de venit a ţării, ca turişti. În urma acestui incident, poliţia spaniolă a aflat că Brésard locuia în Spania sub un nume fals. Dar nici aşa n-am reuşit să-l prindem. Toate pistele erau false. A trebuit să acceptăm că Francezul era prea deştept pentru noi.

— De ce l-a omorât pe Artur? De ce l-a omorât cu atâta cruzime?

— Nu ştim. Nu te-am minţit atunci când ţi-am spus că investigaţia acestui asasinat era pe linie moartă. Nu ştiam încotro să ne-ndreptăm, până când un informator anonim ne-a dat o pistă. Informaţiile de genul ăsta sunt, de obicei, un fiasco, dar atunci când nu avem nimic mai bun, ne agăţăm şi de un pai. Cel care ne-a vândut pontul a sunat direct la Secţie şi a spus că asasinul lui Artur este Francezul. Dar n-a folosit porecla lui, ci adevăratul nume. Vocea anonimă ne-a mai spus şi unde să-l găsim. Informaţia părea de încredere. Apelul fusese făcut dintr-o cabină telefonică din Prat. Oricine ar fi fost informatorul, avea un dinte împotriva lui. Şi, cum ştia atât de multe despre el, probabil că se bucura de o oarecare încredere, era cineva dintre apropiaţii lui.

— După ce am făcut verificări, am plecat după el. Nu ştiam dacă el era asasinul, dar, lăsând la o parte celelalte infracţiuni, trebuia să-l prindem pentru a elimina posibilitatea de-a fi avut ceva de-a face cu crima. Locuia

într-o frumoasă vilă renovată, în apropierea unui complex rezidenţial de lux din Sitges. A încercat să fugă, dar, odată ce-a fost încolţit, s-a predat fără nici cea mai mică problemă; e un tip mare şi solid, cu o înfăţişare impresionantă şi, în ciuda vârstei, sigur s-ar fi putut opune. Dar nici măcar n-a protestat: până la secţie, n-a scos o vorbă. Acolo a cerut să-şi sune avocatul. Evident, l-am lăsat, ce era să facem… În ziua de azi, dacă nu respecţi drepturile deţinutului, te-alegi cu o pedeapsă de n-o poţi duce! Apoi, înainte de începerea interogatoriului şi de sosirea avocatului, ne-a „căzut în plasă“ pe scări, încercând să fugă, dar nu i-a mers. Oricum, de la el n-am obţinut nicio informaţie. E un „dur“, dintre cei care nu se pierd cu una, cu două, şi ştie foarte bine nu numai ce are de făcut, dar şi ce nu trebuie să facă. În situaţia aceea, oricine s-ar fi înmuiat, măcar un pic. În fine, în zilele noastre, deţinuţii au numai drepturi. Nu zic c-ar fi ceva rău, nu mă-nţelege greşit, dar în anumite situaţii am avea nevoie de un pic mai multă libertate în tratarea problemei. Între timp, el rămâne perfect calm, absent, ca şi cum mintea i-ar fi abandonat trupul. Ştie foarte bine ce învârte: nu va spune nimic până la sosirea de la Madrid a celor de la Departamentul de Trafic de Artă. Dar documentele confiscate la el acasă vorbesc de la sine. Sunt doar nişte părţi dintr-un întreg pe care sigur îl ascunde cine ştie pe unde – şi pe care, sper, îl vom descoperi –, dar sunt suficiente ca să stabilim o legătură cu Artur.

— Am mai încercat să găsim o legătură cu anturajul său; deocamdată, printre anticari, nimeni nu-l cunoaşte sau cel puţin aşa susţin. Presupun că, aşa cum ţi-am mai zis înainte, în realitate se-ntâmplă să-l cunoască chiar mai bine decât şi-ar fi dorit. Sperăm să nu mai dureze mult până să-şi recapete memoria. Şi aici suntem acum. Cu un faimos traficant internaţional de artă după gratii, suspect în cazul asasinării lui Artur, dar fără nicio dovadă care să-l incrimineze direct, cu excepţia unei voci anonime.

Enrique a respirat adânc şi s-a scărpinat în cap.

— Mi-e greu să accept că Artur ar fi fost un infractor.

— Nu pot să cred. Îmi spui că tu-l consideri infractor pe propriul tău tată? Nimic mai departe de adevăr! Sunt de acord că încălca legea, dar cine

n-o face? Povestea asta, afacerea asta care te surprinde atât de mult nici nu se compară cu altele mai mari, nici în privinţa complexităţii, nici a scopurilor, care sunt total diferite. Corupţia clasei politice, traficul de droguri, prostituţia şi altele sunt de o mie de ori mai grave decât ce făcea Artur, astea sunt adevăratele infracţiuni. Eu ştiu mai bine, mult mai bine ca tine! Îl judeci foarte greşit. Acţiunile lui n-au făcut niciodată rău nimănui… cu excepţia lui însuşi.

— Se poate să ai dreptate, dar tu ai de partea ta avantajul experienţei. El era… pentru mine era… Nu mi-aş fi închipuit niciodată! Iar tu, care-i cunoşteai activităţile, de ce n-ai intervenit?

— I-am spus în repetate rânduri să renunţe! Ce puteam să fac mai mult? Să-l arestez? Era prietenul meu!

Enrique s-a dat bătut, oftând adânc.

— Ai dreptate! Era perfect capabil să ia decizii fără să-i spună cineva ce ar fi mai bine să facă. Degeaba vorbim despre asta, nu schimbă cu nimic lucrurile.

— Aşa e, a fost Fornells de acord. Am nevoie doar de timp, cel mult câteva zile. Timp pentru a investiga şi a găsi dovezi, timp pentru a-l putea acuza. După aceea, legea se va ocupa de el.

Revelaţiile avute în timpul lungii povestiri a lui Fornells, abia întreruptă pe ici, pe colo de Enrique, îi apăsau pe amândoi. Fornells îi dezvăluise nişte aspecte necunoscute din viaţa unui bărbat pe care-l iubise, fără a-l putea feri de suferinţă; Enrique încerca să-şi asume aceste confidenţe, dar nu reuşea, încă nevenindu-i să creadă, iar ceea ce judeca a fi un comportament nedemn al celui care-i fusese tată era ca un afront personal. Amândoi se uitau în gol, nemaiavând niciun chef să continue discuţia. Fornells a scos ultima ţigară din pachet. Enrique şi-a amintit că, la începutul conversaţiei, pachetul era mai mult plin decât gol. În timpul discuţiei, nu se oprise deloc din fumat.

— Trebuie să plec, a încheiat Fornells. Sunt praf, n-am mai dormit de aproape trei zile şi, la vârsta mea, nu mai fac faţă aşa uşor. Mai am puţin şi ies la pensie. O să te ţinem la curent.

— Fornells…

Comisarul, care deja se îndepărta de masă, s-a întors spre Enrique.

— Mulţumesc.

— N-ai pentru ce, a răspuns şi a dispărut în mulţime.

13 „Moştenitor“ (în limba catalană). (N. tr.)

10

Enrique n-a fost foarte clar în timpul convorbirii telefonice pe care a avut-o cu Bety, deşi i-a transmis suficiente informaţii pentru ca ea să ia în cele din urmă o decizie care trena de vreo douăzeci de ore. Dacă manuscrisul nu mai reprezenta un pericol de moarte pentru posesorul lui sau pentru cunoscătorii secretului, putea să ceară ajutorul oricui. Atunci când începuse traducerea şi observase nenumăratele greşeli pe care le făcuse Enrique, n-avusese nicio îndoială referitoare la capacitatea ei de a descoperi cheia ascunsă din scrierile arhitectului; acum, că terminase cea mai grea muncă din ultimii ani, de care se apucase mai mult pentru a-i demonstra lui Enrique capacitatea ei profesională, trebuia să-şi recunoască înfrângerea. Textul latin, interesant ca atare, nu aducea nicio rezolvare enigmei; trebuia să traducă adnotările de pe margine. Prinsă în corzi şi fără permisiunea lui Enrique, care, şi-a zis, nu ar fi fost de acord pentru simplul fapt că era ideea ei, s-a hotărât să apeleze la relaţiile pe care le avea în lumea universitară barceloneză. După nici douăzeci de minute, a reuşit să ia legătura cu Quim Pagés, membru al Catedrei de Limbi Clasice de la Universitatea din Barcelona, cu care avea o relaţie de prietenie – fiindcă, printre altele, ea nu dorea să fie altfel – de câţiva ani buni.

Bety îl cunoscuse cu puţin înainte de a se despărţi de Enrique, la un seminar de lingvistică comparată, organizat la Madrid. Era într-un moment critic al vieţii ei. De felul ei era timidă, ceea ce o aducea în centrul atenţiei. În acel moment, în plus, pe chipul ei se ghicea ceva fragil, o urmă de neajutorare, imaginea vie a frământării ei interioare. Era în plină criză, roasă de îndoieli, convinsă că nu făcuse decât să participe la eşecul a două vieţi. Ea, care era mereu sigură, hotărâtă, se pomenise rătăcind pe o străduţă întortocheată, de unde nu ştia să mai iasă. Relaţia ei cu Enrique nu se putea degrada mai mult de-atât: de o săptămână nu-şi mai vorbiseră. Seminarul din Madrid era binevenit pentru a medita la această problemă, evitând astfel şi să se întâlnească cu el.

Lui Quim nu i-a luat mult să-şi dea seama de conflictul interior care o zguduise şi să-i ofere imediat atenţia, ajutorul şi, de ce nu, tot ce mai era

nevoie. Nu a fost câtuşi de puţin insistent; era prea bine crescut pentru aşa ceva. A fost agreabil şi simpatic, săritor, un coleg cum nu se poate mai bun, care, în doar patruzeci şi opt de ore, s-a transformat în prieten şi confident. În cele din urmă, în cea de-a treia zi petrecută împreună, i-a făcut avansuri pe faţă. Bety a fost pe punctul de a-i ceda, dar o pudoare inexplicabilă i-a învins dorinţa şi l-a lăsat baltă în holul hotelului, cu un sărut încă proaspăt pe buze şi o oarecare nelinişte melancolică în suflet, o senzaţie care n-a întârziat să dispară.

La câteva luni după aceea, s-au reîntâlnit. Divorţul se încheiase, iar Bety îşi recăpătase forţa care o caracteriza şi părea inabordabilă pentru sexul opus. Voia să fie o prietenă bună, atât şi nimic mai mult; nu avea timp pentru flirt. În adâncul fiinţei sale, era rănită de trecutul recent şi nu avea de gând să îşi pună în pericol, printr-o nouă relaţie, independenţa proaspăt câştigată. Quim, care a încercat o apropiere destinată să şteargă amintirea dulce-acrişoară a întâlnirii anterioare, a dat peste o nouă Bety, care nu a ezitat să-i facă o prezentare francă a situaţiei. În urma acelei discuţii, în loc să se îndepărteze, au devenit prieteni şi mai buni. Şi sosise momentul să ceară ajutorul pe care numai prietenii şi-l pot oferi. Dacă Quim nu era în măsură s-o facă, sigur ştia pe cineva care ar fi putut.

La douăsprezece, Bety trecea pragul celei mai frumoase uşi a universităţii. Deasupra ei, inscripţia *Libertas Perfundet Omnia Luce*[14] strălucea în lumina palidă a unui soare slab, ca o promisiune vagă a rezolvării unui mister nu mai puţin tulbure.

A intrat prin holul din stânga în vechiul patio al Facultăţii de Litere din Barcelona, o clădire cu arhitectură neogotică, construită la sfârşitul secolului al XIX-lea; această clădire găzduise mulţi ani toate catedrele universitare, până când dezvoltarea implacabilă a oraşului i-a micşorat aulele. În acel moment, activitatea era în toi. Studenţii mişunau care-ncotro, în cele câteva minute de pauză dintre cursuri; unii se opreau să discute, alţii mâncau ceva.

Bety a aşteptat răbdătoare apariţia lui Quim. Câţiva tineri au privit-o curioşi; în ciuda experienţei sale din învăţământ, încă nu reuşise să se

obişnuiască pe deplin cu privirile indiscrete ale tinerilor, şi îi lua cel puţin câteva zile până să câştige distanţa necesară, la începutul fiecărui an universitar. Când l-a văzut pe Quim apărând pe uşa laterală care dădea în holul ce făcea legătura cu sălile de la Litere, nu s-ar putea spune că s-a simţit uşurată, ci mai degrabă calmă. Cei câţiva studenţi întârziaţi care nu intraseră încă în sălile de curs au urmărit extrem de curioşi întâlnirea dintre figura distantă a profesorului lor şi vizitatoarea aceea atrăgătoare.

Quim făcea parte din acea categorie rară a bărbaţilor care nu-şi arată vârsta. Apropiindu-se deja de cincizeci de ani, nimeni nu i-ar fi dat mai mult de treizeci şi cinci, iar asta numai din cauza firelor cărunte care îi brăzdau părul, fără să-i răpească din şarm. Era, în plus, înalt, cu umeri laţi, neras de două zile şi avea trăsături frumoase. Hainele îi erau elegante, moderne.

— Ce bucurie să te văd! a spus în timp ce o săruta pe amândoi obrajii.

— Şi mie îmi pare bine! i-a zâmbit Bety.

Quim a luat-o de umeri şi a privit-o de sus până jos.

— Eşti minunată, ca de obicei!

— Nu te-ai schimbat deloc, linguşitorule!

Quim a izbucnit în râs.

— Ei, hai! Cândva, ţi-am făcut o anumită propunere, dar asta nu înseamnă că nu mă pot gândi şi la altele. Şi n-o spun ca să-ţi fac pe plac, e adevărul adevărat!

— Bine, a cedat Bety, nu te supăra aşa! Bătrân cuceritor ce eşti, ştii foarte bine că nu sunt pe lista ta!

— Hai, să mergem în biroul meu! Acolo putem sta de vorbă în linişte.

Au străbătut culoarele întunecate ale Universităţii, până au ajuns la birourile Catedrei de Filologie. Quim a salutat câţiva colegi în timp ce deschidea uşa biroului său, un spaţiu funcţional şi cochet, care nu avea nimic de-a face cu încăperile mari la care te-ai fi gândit văzând o astfel de clădire. Odată aşezaţi comod, gazda a reluat discuţia:

— Telefonul tău de dimineaţă a fost o surpriză nemaipomenită! Ce faci la Barcelona?

— Nu e o vizită turistică: a murit tatăl fostului meu soţ, Enrique.

— Ah, îmi pare nespus de rău! Dar, când am vorbit, mi-ai spus că ai nevoie de ajutor, nu-i aşa?

— Da.

A făcut o pauză, gândindu-se cum anume să continue.

— Trebuie să traduc nişte texte, mai bine spus nişte adnotări făcute în catalana veche, probabil de secol XVI sau XVII. Sunt multe abrevieri şi prescurtări, iar adevărul e că nu am cunoştinţele necesare. Trebuie exactitate şi mă gândeam că poate cunoşti pe cineva de încredere care să mă ajute cu ele.

Quim aproba în tăcere; degetele sale au bătut darabana pe masă, înainte de a răspunde:

— Bine, bine, a zâmbit Quim în vreme ce degetele sale băteau în continuare un ritm imaginar. Cred că am persoana potrivită pentru aşa ceva. E un tip mai special, îl chemă Manolo Álvarez, e cel mai dat naibii filolog pe care l-am cunoscut. Dacă el n-o să fie în stare, nu ştiu cine ar fi, îţi spun sincer!

— Atât de bun e?

— Cel mai bun! Quim a tastat la calculator câteva secunde, până ce a găsit datele de care avea nevoie. Am aici fişa lui. Fii atentă: Manuel Álvarez Pinzón, născut în Mérida, pe 29 februarie 1955. Licenţiat în Filologie Romanică în mai 1985, în Limbi Clasice în februarie 1986, doctorat în ambele în ’87. A studiat Biblioteconomie şi Documentare între 1993 şi 1995; a absolvit *cum laudae*, la fel ca şi în cazul celorlalte facultăţi. Vorbeşte foarte bine italiană, franceză, engleză, germană, portugheză, limbi slave, ebraică şi neogreacă. De asemenea, stăpâneşte rusa, cunoaşte diverse câmpuri ale limbilor semitice, chineza, japoneza şi, nu râde, că nu glumesc, câteva dialecte africane ale căror nume nu pot să le pronunţ. Omul ăsta e incredibil; de fiecare dată când îi citesc fişa, rămân uluit.

— Cu aşa un CV, nici nu mă îndoiesc de capacităţile lui, dar cum de nu am auzit nimic de el până acum? Un om cu aşa un talent e genial!

— Dacă Naţiunile Unite ar avea nevoie de un singur traducător, i-ar trimite pe toţi ceilalţi acasă: postul ar fi al lui fără discuţie!

— Foarte bine. Unde îl pot găsi?

— Stai aşa, nu te grăbi! i-a cerut Quim. E cel mai bun, dar…

— Care e problema? l-a întrerupt Bety. Nu e-n Barcelona?

— Ei, ba da! Nu ştiu cum să-ţi explic. Lucrează chiar aici, în bibliotecă. Are o bursă de cercetare finanţată de Generalitat[15]. Uneori, mai pleacă şi prin alte oraşe: Bologna, Roma, Florenţa, Narbonne, Paris… în căutare de informaţii… Dar vezi tu, Manolo e un pic… special. Vreau să spun că nu va zice nu, dar se poate să nu-ţi zică nici da.

— Bun, care-i treaba cu Manolo ăsta?

— Păi fix ce ţi-am zis, e oarecum special. Uite, pentru el nu contează decât propria lume. E cu noi, în facultate, fiindcă îl pasionează munca lui, pentru care a primit finanţare. Dar nu e o pasiune normală; e puţin altfel. În momentul în care începe ceva ce îl atrage, şi nu începe decât lucruri care îl atrag foarte mult, restul încetează a mai exista. Doarme şi se hrăneşte doar fiindcă i-o cere corpul: dacă ar putea, s-ar lipsi şi de mâncare.

— Adevărul e că nu prea înţeleg. Am cunoscut filologi atinşi de viciul cercetării, dar, chiar şi-aşa, mi-l prezinţi ca pe un personaj cu adevărat straniu, aproape ca pe un… dezechilibrat. Cum se-nţelege cu voi?

— Cu membrii catedrei e obligat să convieţuiască, iar relaţia cu ei e nu neapărat rece, ci superficială. Dacă îi cerem ajutorul, nu ne refuză, fiindcă e conştient că n-ar putea lucra în universitate dacă relaţiile cu profesorii n-ar fi bune. Şi, foarte important, nu face asta pentru că s-ar simţi superior, cum, fără îndoială, şi e, sau pentru că ne-ar dispreţui. Nici vorbă de aşa ceva, nu e un om rău. Pur şi simplu nu-l interesează nimic altceva în afară de lumea lui. Asta-i tot!

Bety a pufnit înainte de a-şi exprima părerea.

— Incredibil tipu’ ăsta!

— Aşa e. Incredibil! E cel mai bun. Dar nu-ţi face griji, dacă ai ceva interesant, te va ajuta pe loc. În caz contrar, ar putea să-ţi dea traducerea fie mâine, fi peste trei luni sau un an… sau poate niciodată.

— Dar ştiu că nu prea mă încurajezi! Mai că aş prefera pe altcineva.

— Stai liniştită! Ascultă: insist că e cel mai bun, a asigurat-o Quim. Dacă nu reuşeşte, vom apela la altcineva. La noi la universitate, numai de specialişti în catalana veche nu ducem lipsă! Dar hai să încercăm cu el înainte de a apela la alţii! A, şi încă un sfat: când o să stăm de vorbă cu el, încearcă să te arăţi rezervată faţă de traducerea ta şi sursele acesteia. Cu cât mai enigmatică pare traducerea, cu atât mai bine.

Bety s-a gândit că nu era nicio problemă să fie enigmatică. Transcrisese cu acurateţe toate adnotările, aşadar, cu toate că avea cartea la ea, prefera să nu i-o arate. Deşi se mai calmase de când îl prinseseră pe asasinul lui Artur, în ceea ce privea manuscrisul tot exista un mister pe care trebuia să-l rezolve. Cu cât erau mai puţini cei care ştiau de existenţa lui, cu atât mai bine.

— Bun, hai să încercăm cu el! s-a hotărât Bety.

— Aşa facem! a convenit Quim.

Au străbătut culoarele pustii spre vechea bibliotecă a universităţii.

— La ce mi-ai spus că lucrează?

— Face un studiu despre influenţa catalanei comerciale asupra limbilor mediteraneene de la începutul secolului al XI-lea până în secolul al XVII-lea, în funcţie de dezvoltarea Dreptului Catalan Mercantil şi de noile rute comerciale deschise în urma cruciadelor.

— Fascinant, a spus Bety cu ironie.

— E lumea lui. Asta e a noua bursă câştigată consecutiv. Pentru prima a concurat cu alţi trei sau patru cercetători, dar a avut o teză care concorda cu opinia celor mai însemnaţi membri ai comisiei responsabile cu acordarea burselor. Iar dacă, pe lângă faptul că eşti cel mai bun, mai ajungi şi la aceleaşi concluzii cu ale superiorilor tăi, concurenţa e spulberată. Am ajuns. N-ai mai fost aici până acum, nu?

— Nu, niciodată!

— O să-ţi placă!

Au intrat în bibliotecă printr-o uşă rotativă care dădea într-o sală mare, de vreo patruzeci de metri lungime pe douăzeci lăţime. În sus, biblioteca se înălţa pe trei etaje de câte trei metri înălţime fiecare. La parter se aflau

mesele de studiu destinate studenţilor, supravegheate în fiecare capăt de bibliotecare. Al doilea etaj, deja cu acces limitat, era împrejmuit cu o balustradă. Echivalentul celui de-al treilea etaj era ocupat de un rând înalt şi, aparent nesfârşit de volume vechi, la care nu se putea ajunge decât pe o scăriţă. O lumină slabă, care nu lăsa să se vadă clar decât mesele de studiu şi foarte puţin din rafturi şi care dădeau un aspect sinistru întregii biblioteci, părea dispusă în aşa fel încât să-i demotiveze pe studenţii cu mai puţină voinţă. Fiind atât de prost luminată, lui Bety i-a amintit de vechile biserici gotice. Un loc de concentrare care nu avea nimic de-a face cu conceptul modern de bibliotecă, în care cititorii sau cei care făceau cercetare se refugiau din lumea reală pentru a-şi crea una proprie, izolată de restul confraţilor printr-un punct de lumină.

Au urcat la cel de-al doilea etaj pe o scăriţă îngustă; în capătul opus se afla o masă veche, acoperită aproape în întregime de teancuri de cărţi, printre care abia dacă se întrezărea o siluetă care părea cufundată într-o activitate febrilă.

— El e, i-a şoptit Quim. Cum ţi se pare?

— Seamănă cu un şoarece de bibliotecă. Şi pare să fie în elementul lui.

— Dacă-l scoţi de-aici, e ca peştele pe uscat. Nici nu ţi-l poţi închipui în timpul petrecerilor de la catedră!

S-au apropiat de masă până ce au zărit fără probleme persoana înconjurată de cărţi. O claie de păr încâlcit, care părea să nu mai fi văzut de mult un piepten, acoperea un chip care, lăsând deoparte aerul inconfundabil de geniu nebun caracteristic filmelor de categorie D din anii patruzeci, nu avea nimic special. Din aspectul său anodin se evidenţiau doi ochi scânteietori, care aveau o strălucire proprie; avea o bărbie ascuţită, nasul acvilin şi era tras la faţă. S-au aşezat în faţa lui Manolo, care nu le-a sesizat prezenţa decât în momentul în care Quim l-a salutat.

— Bună ziua, Manolo!

A făcut ochii mici, încercând să vadă mai departe de lumina orbitoare pe care un bec o revărsa pe masă. A răspuns, sau cel puţin aşa i s-a părut lui Bety.

— Quim…

— Manolo, aş dori să-ţi prezint pe cineva.

— A, foarte bine!

Nu s-a deranjat să se ridice de pe scaun.

— Uite, ea este Béatrice Dale, profesor de Limbi Clasice la UPV[16]. Bety, Manolo Álvarez Pinzón.

— Foarte bine.

Manolo nici nu a băgat de seamă ironia lui Quim sau, după cum i s-a părut lui Bety, nici măcar n-a sesizat-o.

S-a produs un moment de linişte; Manolo aştepta, în mod evident, să fie lăsat în pace, pentru a se putea întoarce la hârtiile lui, dar nu ştia dacă discuţia se încheiase sau nu.

— Manolo, Bety are nevoie de ajutorul unui expert ca tine, a reluat Quim conversaţia.

— Bine. Tonul vocii sale nu a trădat iritare, ci mai degrabă indiferenţă. Să vedem despre ce e vorba.

S-a ridicat pentru prima oară în picioare; dacă nu s-ar fi bazat pe buna ei creştere şi pe importanţa pe care o acorda traducerii acelor adnotări, Bety ar fi izbucnit în râs. Purta haine demodate, şifonate şi combinate anapoda.

A scos transcrierea adnotărilor care se întindeau pe cincisprezece pagini şi i-a întins-o lui Manolo. Acesta a luat-o fără să-i adreseze vreun cuvânt, a împins câteva cărţi aflate pe marginea mesei pentru a se aşeza cu fundul pe ea şi a răsfoit lent şi concentrat paginile. După câteva minute, a spus:

— Interesant. Catalană cultă, a doua treime a secolului al XVI-lea. Foarte multe abrevieri. Un text în principiu simplu, dar lipsit de sens, fără un cadru de referinţă cu ajutorul căruia să stabileşti o relaţie de cauză-efect. A tras adânc aer în piept. Când spun simplu, vreau să spun că nu e greu de tradus; dacă vreţi să aibă şi sens, e altceva. Aş putea vedea originalul din care au fost scoase?

Bety a ezitat; era clar că Manolo nu avea de gând să se implice decât dacă era motivat s-o facă.

— Sunt adnotări dintr-un manuscris de început de secol XV. Am intrat din întâmplare în posesia lui şi îi studiez conţinutul.

— Îl ai aici? a insistat Manolo.

— D-dd-da, aproape că a suspinat Bety, prinsă între dorinţa de a şti şi aceea de a păstra secretul.

— Dă-mi-l! i-a ordonat Manolo fără jenă.

Bety a scos manuscrisul din geantă şi i l-a întins traducătorului, care l-a luat afişând mult mai mult interes decât până atunci.

— Ia te uită ce avem aici!

A pus manuscrisul pe masă şi a făcut şi mai mult loc acolo unde se aşeza câteva clipe înainte. A pus fără prea mare grijă nişte cărţi peste o altă grămadă de cărţi, până a format două sau trei coloane într-un echilibru instabil. A răsfoit câteva pagini, curios, flancat de Bety şi de Quim. În cele din urmă, s-a întors spre interlocutorii lui.

— De unde-l ai?

— E… un cadou, a minţit Bety.

— Nu, nu mă refer la cum a ajuns la tine! a comentat nerăbdător. Vreau să spun care e originea lui, de unde provine!

— A apărut în biblioteca unei vechi ferme.

— Ce destin ciudat pentru o astfel de bijuterie bibliografică, a intervenit Quim.

— Da, aşa e, a fost şi Manolo de acord, fără a o pierde din ochi pe Bety. Am să te ajut, a încheiat brusc.

— Când crezi că vei putea începe…

— Imediat! Chiar acum, bineînţeles!

— Văzând că aţi ajuns la un acord, vă las liniştiţi, a intervenit Quim rapid. Am ceva urgent de rezolvat. Bety, nu uita că-mi eşti datoare! Crezi că o cină ar putea fi răsplata corectă şi suficientă?

— E corect. Te sun înainte de-a pleca la San Sebastián.

— Sigur?

— Promit! a zâmbit ea.

— Foarte bine, ştii unde mă găseşti. La revedere, Manolo, şi-ţi mulţumesc pentru ajutorul pe care i-l dai colegei noastre!

Drept răspuns, Manolo a mormăit ceva şi, în vreme ce Quim se îndepărta pe hol, a lăsat-o pe Bety perplexă adresându-i în cel mai firesc mod întrebarea:

— Iar acum explică-mi cum a ajuns la tine manuscrisul arhitectului Casadevall?

Bety a încremenit. Nu mai fusese atât de surprinsă în viaţa ei. Manolo Álvarez Pinzón ştia de existenţa manuscrisului Casadevall! Manolo aştepta un răspuns pe care Bety nu putea să i-l ofere.

— Iartă-mă! Nu m-aşteptam să am asemenea efect.

Părea că vrea să netezească puţin terenul şi să faciliteze discuţia; Bety şi-a dat foarte bine seama de asta, nu exista vreo urmă de răutate pe chipul lui. Manolo nu ştia să expună situaţia decât aşa cum se prezenta, aşa cum simţea el.

— Cum de ştii de existenţa lui?

Bărbatul s-a gândit puţin înainte de a răspunde.

— *Quid pro quo.* Adică, eu numesc asta schimb de informaţii. Putem s-ajungem la un acord: tu îmi povesteşti cum ai găsit manuscrisul şi ce ai mai descoperit în legătură cu conţinutul lui, iar eu îţi explic ce ştiu despre el.

Luând în consideraţie argumentele pro şi contra, nu avea nimic de pierdut, dar putea să câştige mult. Discutaseră despre un schimb de informaţii, şi nu despre cesiunea manuscrisului spre a fi studiat. Din acest punct de vedere, putea să stea liniştită, fiindcă avea toată libertatea de a-i spune lui Manolo ceea ce-l interesa cu adevărat. Dacă dorea să-l studieze în particular, Bety putea să amâne predarea până la momentul oportun: nu trebuia decât să-i spună că manuscrisul nu era al ei, ci al lui Enrique.

— Bine, accept, cu condiţia să traduci adnotările pe care ţi le-am adus.

Manolo a fost de acord şi s-a aşezat pentru a-şi începe povestirea. Bety a luat loc pe unul dintre cele două scaune libere. Ardea de nerăbdare şi, dându-şi seama de asta, a încercat să-şi mascheze interesul.

— Înainte de orice, spune-mi care e locul exact unde a fost găsit. Ziceai ceva de o fermă.

— Da, în apropiere de Ripoll, o proprietate a familiei Bergués.

— Foarte, foarte interesant! Bun, acum, înainte de a începe, ar fi bine să-mi spui ce anume ştii tu despre Inchiziţie.

— Ei, bine, generalităţi, nu sunt specialistă. Ştiu că a existat o inchiziţie medievală prost organizată, până în momentul în care cererea creării ei, formulată de Regii Catolici şi adresată Papei Sixt al IV-lea, a fost acceptată la sfârşitul secolului al XV-lea. În rest, nu ştiu decât poveştile obişnuite, a recunoscut Bety: arderi pe rug, schingiuiri, autodafeuri, „braţul secular“, sanbenito, poveştile lui Poe…

— Nici eu nu ştiam mai multe atunci când căutam o temă interesantă pentru doctorat. Unul dintre profesorii dragi mie mi-a sugerat să încep un studiu despre textele inchizitoriale; ideea mi s-a părut interesantă. M-am documentat şi, în nicio săptămână, am obţinut destule informaţii cât să-mi dau seama că ar fi putut fi un studiu pasionant. Am ales un titlu pentru teză: „Evoluţia latinei ecleziastice din secolul al XV-lea până în secolul al XIX-lea, în cadrul legislativ intern“.

— Graţie recomandărilor profesorilor mei, care au avut deplină încredere în mine, am obţinut dreptul de cercetare în Analele Inchiziţiei din Toledo, actualmente transferate la Madrid, arhiva cea mai bogată din Spania, după incendierea masivă a documentelor de după abolirea din 1834. Autorizaţia a constituit un adevărat privilegiu, acest drept fiindu-le acordat doar marilor cercetători. Cu o singură condiţie: aveam acces nelimitat la toate documentele, dar nu puteam să menţionez explicit în lucrarea mea nimic referitor la conţinutul acestora, ci doar la aspectele lingvistice care mă interesau direct.

Manolo se entuziasmase amintindu-şi de prima sa activitate de cercetare; expresia feţei era tot mai relaxată, iar cuvintele, care înainte erau măsurate, acum îi ieşeau din gură ca un şuvoi.

— La început, a fost o muncă pe care aş califica-o drept obişnuită: cu multe părţi mai degrabă plictisitoare, căci, pentru a stabili nişte concluzii

pertinente, era nevoie de studierea minuţioasă a unui mare număr de documente. Pe urmă, din pură întâmplare, am căzut sub vraja activităţii atât de reprobabile, dar totodată fascinante, precum cea exercitată de inchizitori. Mă gândisem să concentrez analiza comparativă pe directivele şi rapoartele activităţilor Consiliului Suprem şi General al Inchiziţiei, organul central cunoscut sub numele de Suprema, dar… Într-o zi, am citit doar unul dintre rapoartele prăfuite… adevărul e că nu îmi era util în munca mea, dar totuşi am făcut-o. Şi din acel moment nu am mai putut abandona lectura anumitor acte inchizitoriale, dar întotdeauna după ce terminam termenele fixate pentru adevăratul obiect de studiu. Am petrecut nopţi lungi răsfoind vechile dosare. Multe erau asemănătoare, dar, din când în când, apărea câte unul, capabil să atragă atenţia oricărei persoane cu un dram de imaginaţie. Acestea mi-au rămas fixate în memorie.

— Ei bine, acolo se găseau toate mizeriile, defectele, fricile şi ororile, durerea, tortura, persecuţia nejustificată, sancţiunile nediferenţiate. Inchiziţia a fost un organism creat pentru a urmări: înainte de toate, puritatea sângelui, care trebuia să cureţe excrescenţele pe care evreii şi maurii le reprezentau pentru regat; apoi, chiar pe vechii creştini, veghind fără odihnă asupra curăţeniei lor spirituale, acuzându-i de abateri absurde care se încheiau prin confiscarea bunurilor acestora şi, de multe ori, prin trimiterea lor pe rug; şi nu în ultimul rând, funcţiona ca un instrument atât al Statului, cât şi al Bisericii, care trebuia să ţină în şah intervenţiile deranjante în treburile interne de care se făceau vinovaţi liderii ambelor structuri.

— Toată povestea m-a acaparat, fiecare părticică din corpul meu căzuse în plasă. Dările de seamă erau făcute cu răceală. Se limitau la anumite secţiuni: genealogia şi sentinţa, abjurarea formală, instrumentul secret, penitenţa şi documentele anexe. Prima era, de obicei, cea mai complexă, iar documentele, atunci când existau, constau dintr-o compilaţie unică de observaţii ciudate.

— Astfel, răsfoind vechile scrieri, mărturii incomplete ale acelor drame nemaivăzute, am ajuns la un caz diferit, datat 29 februarie 1612; aşa îmi apare în faţa ochilor, când încerc să rememorez conţinutul. Din clipa în care

privirea mi-a căzut pe el, am ştiut că dădusem peste ceva special, fiindcă încălca procedura obişnuită folosită de Inchiziţie. Regula impunea ca toate cazurile să fie judecate de tribunalele răspândite prin Spania, fiecare cu jurisdicţia lui bine stabilită. Sentinţele trebuiau supervizate de Consiliul Suprem şi General al Inchiziţiei care, în mod normal, le confirma. Dar de data asta lucrurile nu s-au petrecut chiar aşa.

— Diego de Siurana a fost victima aleasă de Inchiziţie. Se născuse într-un sătuc numit Siurana, care există şi astăzi, în provincia Tarragona. Un loc frumos, pe care l-am şi vizitat: doar cinci case, o biserică şi ruinele unui castel aflat pe buza unei prăpăstii adânci. Pe când acesta era copil, parohul a observat la el nişte nelinişti mai puţin întâlnite la oamenii de la ţară; aşa scrie în darea de seamă. Câţiva ani mai târziu, Diego avea să primească voturile din Tortosa. Strălucitoarea sa carieră ecleziastică – ajunsese secretar al Arhivei Episcopale, după cum apare menţionat în dările de seamă ale Inchiziţiei – a fost curmată se pare de un denunţ anonim al vreunui coleg invidios. A fost cercetat de către tribunalul din Barcelona, care observase nişte obiceiuri mai puţin fireşti: avea tendinţa de a se îngriji prea mult de aspectul său şi, ce delict teribil, de a nu mânca carne de porc. Inchizitorii i-au cercetat genealogia, până ce au dat peste o ramură colaterală, veche de două sute de ani, legată de un *marrano*[17], după cum erau numiţi evreii în acea epocă. În sine, amănuntul acesta echivala cu o sentinţă. Prima sesiune s-a soldat cu un simplu interogatoriu. Diego şi-a recunoscut „vina“, dar asta nu le-a fost de ajuns. Căutau ceva în plus. Diego a invocat necunoaşterea acestui fapt; mare greşeală, fiindcă nimic nu-i înfuria mai tare pe inchizitori decât să fie contrazişi. I-au mai dat două şanse, iar la cea de-a treia a fost supus torturii. Distrus de durere, i-a luat prin surprindere pe torţionari, menţionând un obiect despre care nu apărea nimic în darea de seamă. Inchizitorul l-a chemat pe secretar la o consultare în particular. Cu acceptul medicului, au reluat sesiunea de tortură până când a leşinat iarăşi. Era evident că Diego ascundea ceva, dar ce anume? Un Talmud? Un Coran? Era acuzat de erezie, aşa că era foarte posibil. S-a făcut o examinare amănunţită a bunurilor confiscate şi au tras o serie de concluzii

dintre care o mare parte s-a pierdut, din păcate, fiindcă din procesul inchizitorial lipsesc câteva fragmente, paginile de final. Şi, oricare ar fi ele, probabil că erau destul de importante, din moment ce Suprema, după ce a fost informată, a decis să intervină în acest caz şi să elaboreze un raport secret, din care nu am putut citi decât o parte. Anexa la proces, un raport trimis nici mai mult, nici mai puţin decât la Roma, se află într-o condiţie lamentabilă, mâncat de umezeală, şi îi lipsesc cel puţin două pagini. Din el am obţinut nişte informaţii pe care am încercat să le completez prin intermediul altor surse. Şi astfel am descoperit ce era acel obiect.

A făcut o pauză ca să-şi tragă sufletul. Bety era captivată de poveste. În sfârşit avea să afle despre ce era vorba, ce anume îl impresionase atât de tare pe Casadevall şi ce dusese la torturarea şi moartea lui Diego de Siurana.

— Puţinul care mai rămânea din acea anexă nu era foarte explicit. Se vorbea despre Piatra lui Dumnezeu şi despre cum ajunsese Diego să afle despre ea. Este menţionat un singur nume: *Magister Operis Ecclesiae* Casadevall.

— Acum înţeleg interesul tău atunci când ai citit adnotările! a intervenit Bety.

— Orice informaţie legată de misterul morţii lui Diego este, pentru mine, de un interes major. Iar faptul că ai apărut aici, în această bibliotecă, având manuscrisul care poate contribui la rezolvarea misterului este un cadou din Ceruri.

— Ce este Piatra lui Dumnezeu?

— Piatra lui Dumnezeu. Aproape nimic, a zâmbit Manolo. Mi-a luat doi ani să aflu despre ce naiba e vorba. Iar doi ani pentru mine e foarte mult, crede-mă! Vezi tu, ajuns în punctul acela, în care eram fascinat de mister, m-am pomenit între două focuri. Timpul trecea şi nu puteam investiga decât fragmentar, departe de adevăratul meu interes şi de felul meu obişnuit de a lucra. În cele din urmă, după doi ani, am reuşit să găsesc timp pentru a mă dedica exclusiv acestei chestiuni şi, cu cât mă adânceam mai tare, cu atât mai fascinante erau rezultatele. În principiu, am căutat

foarte multă informaţie în diverse biblioteci de aici, din Spania, dar asta n-a fost de-ajuns. Aşa că m-am pomenit dintr-odată într-un avion spre Israel, unde colegii mei de la Universitate îmi mijlociseră un contact. Doar aşa am ajuns la adevărata rezolvare a acestei părţi din enigmă.

— Stai, stai: spui că a trebuit să mergi până în Israel pentru a afla despre ce era vorba. De ce nu te-ai dus la Roma, unde e posibil să existe o copie a raportului făcut de Inchiziţie?

— N-ar fi fost posibil să am acces la acele documente. Nimeni nu le poate studia, cu câteva excepţii rarisime. Iar un filolog, oricât de bun ar fi el, nu face parte din acest club de privilegiaţi format din catolici ultraortodocşi, care se bucură acum de atâta prestigiu la Roma. Nu le pot citi decât înaltele feţe bisericeşti de la Vatican.

— Atunci, accesul e limitat.

— Da, sunt secret de stat, ca foarte multe dintre arhivele Vaticanului. Pare incredibil că, după atâţia ani, nu le putem studia, dar chiar aşa e.

— Bun, ai plecat în Israel…

— În Spania m-am bucurat de ajutorul unor colaboratori, care m-au sprijinit în căutările mele. Dar niciunul dintre ei n-a fost în stare să-mi explice ce naiba era Piatra lui Dumnezeu. Până la urmă, m-au trimis la unul dintre cei mai mari specialişti în cultură ebraică, Isaac Shackermann. Am scris un raport referitor la conţinutul cercetărilor mele şi i l-am trimis; a fost cheia care mi-a permis să mă apropii de el. Shackermann este un sefard, descendent al unei vechi familii înstărite din Toledo. Era un om excepţional, foarte iubit şi respectat. În general, sefarzii sunt persoane mândre de înaintaşii lor şi de propria stirpe; în cazul lui Shackermann, acest orgoliu faţă de străbunii lui e palpabil. La fel ca toţi sefarzii, respecta tradiţia înaintaşilor, iar cheia vechii reşedinţe din Toledo ocupa un loc de cinste în casa lui, mai precis în birou.

— Nu e greu să ţi-l imaginezi: un bătrânel inofensiv, protejat de lumea exterioară prin nişte ochelari cu lentile groase. Părul alb îi cădea de o parte şi de alta a capului, formând nişte bucle lungi. Mereu îmbrăcat în negru, cu

excepţia cămăşii, la fel de albă ca părul. Corpul lui, mic şi ofilit, firav, nu putea ascunde faptul că, în trecut, găzduise un bărbat în toată splendoarea.

— Shackermann trăia într-o casă frumoasă din oraşul vechi, aproape de mănăstirea armenească Sant Jacques. Era oarecum separată de restul clădirilor, aşa încât soarele pătrundea din plin în casă. Un loc încântător, departe de tumultul marelui oraş Ierusalim. La el acasă nu se poate ajunge cu maşina; toate străzile sunt pietonale, foarte înguste. E un mod de a se izola de o lume care nu mai e la îndemâna lui, fiindcă picioarele îi sunt slăbite şi nu-i mai permit să se plimbe, decât pe distanţe scurte. Are două ajutoare de culoare, evrei etiopieni; unul din ei m-a condus până la bătrân, în splendidul birou unde mintea lui strălucită, independent de limitările unui corp decrepit, încă mai chibzuieşte la o mie şi una de idei.

— Servitorul m-a prezentat; mă aştepta cu seninătate, aşezat confortabil într-un fotoliu, cu un ceai şi nişte paste pregătite spre a-mi fi oferite. În cealaltă parte a biroului, un calculator modern dădea de înţeles că, deşi gazda era în vârstă, sistemul de lucru era modern. A fost foarte amabil. A lăudat recomandările datorită cărora ajunsesem la el, lucru care, mi-a mărturisit, nu era uşor de obţinut. De asemenea, m-a felicitat pentru felul în care stăpâneam limba ebraică, pe care a considerat-o perfectă. Din acel moment, am vorbit despre orice, mai puţin despre ce mă interesa cu adevărat. A vrut să afle totul despre viaţa mea, începând din copilărie. Şi după ce am vorbit de umila mea persoană, am vorbit de lume şi oameni. Era evident că îmi recunoscuse firea şi motivele care mă aduseseră acolo: am impresia că, dacă nu i-aş fi fost pe plac, n-ar fi ezitat să mă trimită, cât se poate de politicos, la plimbare.

— A doua zi s-a scurs cam la fel. Am continuat să vorbim şi, la final, mi-a propus un joc intelectual: avea CV-ul meu şi, drept urmare, ştia de interesul meu pentru limbile vechi. M-a privit şi mi-a spus dintr-odată: *Pere nost, che t’ies n ciel, siba sanctificá ti inuem, vënie ti rëni, sibe fata ti voluntà coche n ciel nsci n tiëra*. Puteam continua această rugă în aceeaşi limbă veche?

— Îmi vorbise în ladină[18]! I-am răspuns cât se poate de sigur pe mine: „Cunoştinţele mele de ladină sunt pur teoretice. Niciodată n-am vorbit-o. Dumneavoastră aţi rostit un Tatăl Nostru. Pot încerca. Ar trebui să continue aşa: *Da-nes nauri nose pam d'unidi y lasce-nes dó nose debit, coche neüs biscion dó a nosc debitëures, y no nes nemé tla tentación, ma libre-nes del mal.*“

— M-a întrebat dacă era adevărat că nu o mai vorbisem niciodată. Nu, nu, n-o mai făcusem. „Ei bine, trebuie să vă spun că pronunţia dumneavoastră este foarte apropiată de cum ar trebui să fie. Haideţi să vorbim în continuare în această limbă veche, astăzi uitată“, mi-a propus.

— A fost o experienţă minunată, fiindcă am intrat direct într-un trecut care nu mai e viu decât înlăuntrul unor persoane ca el. Probabil că făcea parte din testul la care mă supunea; din fericire, poate că a văzut în mine ceea ce sunt, un simplu filolog îndrăgostit de istoria limbilor, absolut inofensiv, incapabil să îşi însuşească merite nemuncite. Roadele muncii noastre nu ne aparţin, sunt ale întregii umanităţi. Probabil că asta a simţit Shackermann în acele două zile de discuţii interminabile, când am stat amândoi lângă fereastră, înveşmântaţi în razele calde ale soarelui, deranjaţi doar de momentul mesei şi de nenumăratele e-mailuri pe care le primea constant. La sfârşitul celei de-a doua zile, ştiam deja că faptul de a fi stat alături de acest bărbat era un adevărat privilegiu. Şi îşi dedicase două zile pline din preţiosul lui timp pentru a sta de vorbă cu mine, un necunoscut! De aici am tras o concluzie: îmi oferea tot acest timp pentru că era mult mai interesat de ce aş fi putut să-i spun.

— În cea de-a treia zi, discuţia a intrat pe alt făgaş. Am vorbit doar despre religie. M-a întrebat care era credinţa mea, cum îmi manifestam spiritualitatea, ce părere aveam despre semnificaţia religioasă şi alte o mie de astfel de întrebări. Am ezitat: nu sunt un om profund religios şi mi-era teamă ca acest lucru să nu ridice o barieră între noi. Dar am preferat să-i spun adevărul, fiindcă eram sigur că deja ştia, din conversaţiile avute. Botezat la naştere – ca toată lumea pe vremea aceea –, pe măsură ce am crescut, am abandonat practica religioasă. Adevărul e că nu am stat

niciodată să-mi analizez în profunzime sentimentele referitoare la aspectele transcendente ale vieţii. Nu am avut timp de aşa ceva; ceea ce pentru mulţi e o scuză, pentru mine e un fapt real. Cu toate acestea, nu a fost o problemă. Shackermann a plonjat în interiorul meu, în căutarea adevăratei mele fiinţe şi, fără îndoială, a găsit-o. Verdictul său a fost pozitiv, căci la sfârşitul celei de-a treia zile de lucru m-a anunţat că în dimineaţa următoare avea să-mi răspundă la întrebări. Nu era târziu, nici cinci, şi l-am întrebat dacă nu puteam începe imediat. Răspunsul său m-a lăsat oarecum confuz: „Despre anumite lucruri nu se poate vorbi decât la lumina zilei. Va trebui să ai răbdare şi să suporţi hachiţele acestui biet bătrân. Vino mâine!“

— Eram de patru zile la Ierusalim, aşa că încă o zi de aşteptare nu mai conta. Îmi amintesc foarte bine dimineaţa aceea: am ajuns acasă la Shackermann într-o zi înnourată, ploioasă, cu totul diferită de cele anterioare. Peste oraş cădea o burniţă neaşteptată. Oraşul vechi, înnegrit din cauza ploii, îşi pierduse mult din farmec, iar atmosfera era, contrar aşteptărilor, la fel de plumburie şi de apăsătoare precum ziua aceea. Cartierul lui Shackermann, de obicei puţin frecventat, era pustiu în ziua aceea. Pe măsură ce mă apropiam de zid, trecătorii erau tot mai puţini, până când, în cele din urmă, m-am trezit singur, pe străzile vechi şi strâmte. Adevărul era că înfăţişarea veselă a acelor case vechi avea acum un aer fantomatic, accentuat de pustietatea străzilor.

— Am ajuns la casa lui. Servitorul m-a condus până în birou, unde Shackermann mă aştepta stând pe fotoliul lui obişnuit, cu o ceaşcă de ceai în mână. Nu era frig, dar în şemineu focul trosnea vesel, iar scânteile săreau cu putere. Am luat loc în faţa venerabilului cercetător. Ziua aceea gri părea să-i fi răpit o parte din vigoarea obişnuită. „Ce zi neplăcută!“ a comentat deodată, în ebraică, lăsând deoparte ladina. „Parcă ar fi încărcată de semne de rău augur.“ Vorbele lui m-au surprins, dar am tăcut, neştiind ce să răspund. Shackermann a sorbit din ceaşcă până când a terminat tot ceaiul şi mi-a întins-o pentru a o pune pe masă. M-a privit fix, ca şi cum m-ar fi studiat pentru ultima oară, pentru a-şi întări hotărârea de a-mi explica tot ce ştia referitor la Piatra lui Dumnezeu.

— A dat din cap, probabil pentru el însuşi, şi şi-a început istorisirea. „Prezenţa ta aici, în faţa mea, este o coincidenţă surprinzătoare, cum nu se-ntâmplă de multe ori în viaţă“, a început. „Faptul că un păgân a aflat de existenţa unor aspecte oculte din trecutul nostru este, în sine, un fenomen demn de studiat dintr-o anumită perspectivă. Şi faptul că ştie despre un obiect precum Piatra lui Dumnezeu, despre care nu au aflat decât câţiva dintre noi, e cu adevărat remarcabil. Dar nu e momentul pentru astfel de disertaţii. Ieri m-am hotărât să-ţi explic lucruri legate de căutarea ta, şi am s-o fac! Povestea în sine e simplă, dar desfăşurarea ei e complexă. Am să încerc să nu mă lungesc prea mult, deşi mă confrunt cu diverse probleme. Cea mai importantă este aceasta: eşti un profan în materie de religie, ceea ce implică o necunoaştere importantă care îmi va limita oarecum capacitatea discursivă şi va pune probleme de înţelegere.“

— Eu aşteptam, oarecum emoţionat. Simţeam pe dinăuntru vibraţia aia care însoţeşte marile momente, ocaziile în care cele imaginate îţi sunt confirmate, momentele în care faptele pe care cineva şi le-a închipuit apar reflectate într-un document scris. Shackermann şi-a început povestirea: „Îmi va fi greu să-ţi dau date precise. Toată noaptea m-am gândit cum să abordez acest subiect, dar n-am ajuns la nicio concluzie; totul se întrepătrunde, se confundă, ajungând să alcătuiască unul şi acelaşi lucru. Pot să-ţi spun că ai descoperit unul dintre cele mai mari mistere ale istoriei noastre, ale istoriei poporului evreu. Despre el… au studiat sau, mai bine spus, am studiat şi am cercetat mulţi, şi cei pioşi şi cei ambiţioşi şi neliniştiţi. De aceea, înainte de a ajunge la acest moment, am stat câteva zile de vorbă cu tine, pentru a încerca să cunosc motivul care te-a adus aici. Dacă te-aş fi catalogat drept ambiţios, n-ai mai fi acum aici. Eşti doar un filolog pasionat de munca lui: rar s-a întâmplat ca experienţa mea de viaţă să mă fi înşelat. Vrei să ştii doar pentru a cunoaşte: curiozitatea ta e sănătoasă, constructivă, de aceea, voi încerca s-o satisfac atât cât pot. Şi astfel îmi voi satisface propria dorinţă de cunoaştere. Să începem:

Cercetarea asupra numelui lui Dumnezeu a fost o preocupare constantă de-a lungul istoriei iudaismului. Trebuie să ştii următorul lucru: conceptul

ebraic al lui Dumnezeu nu permite reprezentarea Sa fizică, iar numele Lui, în sensul strict al cuvântului, nu poate fi pronunţat de credincioşi cu voce tare. De fapt, numele Lui ne este în realitate necunoscut şi a fost obiect de investigaţie din vremuri imemoriale. Numele care se cunosc sunt o aproximare care, în încercarea lor, sunt greşite; ştim cum anume ne-au spus să-L numim, dar nu ştim cum se numeşte în realitate. Totul se concentrează în jurul Lui, aşa cum este numit în textele sfinte. De asemenea, Îl poţi numi Yahve, care este pronunţarea simplificată a consoanelor ebraice YHVH, o abreviere a *Yod Hay Vay Hay*. Totuşi, această ultimă accepţiune n-ar trebui să poată fi folosită decât în sanctuare, în locurile sfinte; în afara templului, El poate fi numit Adonai – Domnul meu – sau Elhoim, pluralul de politeţe de la El. YHVH. Cele patru consoane formează cuvântul grecesc numit «tetragramaton», în ebraică *Shem ha Meforash*.

După cum vezi, poate fi numit în aceste feluri, dar mai există multe altele, care s-au transformat de-a lungul secolelor. Cabala s-a ocupat de ele. S-a născut ca un ansamblu de tradiţii primite din Vechiul Testament, dar a sfârşit prin a deveni cunoaştere pur ezoterică. A ajuns ca atare în zorii celui de-al II-lea secol al vostru, pentru a atinge plenitudinea la începutul secolului al XIII-lea. Adepţii ei s-au transformat într-un grup de dimensiuni reduse, care cunoştea şi transmitea mai departe anumite mistere; credeau că textele sfinte puteau să le ofere o cunoaştere intenţionat ocultă. Prin intermediul numerologiei, atribuiau fiecărei litere a alfabetului ebraic un anumit număr, a căror combinare permitea accesul la acel tip de cunoaştere şi eliberarea enormelor puteri creatoare închise în paginile sale.

Unul dintre cabaliştii cei mai importanţi Isaac, Orbul, a găsit, prin numerologia sa, o nouă desemnare a lui Dumnezeu. L-a numit En Sof, în El Însuşi, referitor la imposibilitatea de a înţelege adevărata Sa dimensiune în afara Lui. Ulterior, Moise din Leon a aprofundat acest concept pentru a demonstra că Dumnezeu a realizat Creaţia dinlăuntrul său, prin *sefirot*, atribute sau manifestări ale Sale.“

— Ajunşi în acest punct, a spus Manolo, pesemne că păream atât de dezorientat, încât Shackermann a zâmbit condescendent şi mi-a făcut

ştrengăreşte cu ochiul: „Nu-ţi fie teamă, nu sunt bălmăjelile unui bătrân senil. Îţi spun toate astea pentru că trebuie să înţelegi importanţa întregului înainte de a intra în centrul enigmei. Iar enigma este deja aici: Piatra lui Dumnezeu, despre a cărei existenţă puţini ştiu, este o piatră specială, posibil un smarald, dar adevărata ei importanţă rezidă în faptul că ascunde un mister-cheie fundamental. Pe una dintre feţe apare scris adevăratul Lui nume şi, prin urmare, este însufleţită de prezenţa unei *sefira,* o emanaţie directă a Lui.“

— Afară, vijelia se înteţise. Fulgerele brăzdau cerul cu o furie neobişnuită, iar tunetele, deloc înăbuşite în ciuda grosimii pereţilor, se auzeau unul după altul. Ştiu că această observaţie poate părea ridicolă, ca un fel de tehnică cinematografică dintr-un film poliţist ieftin, dar te asigur că a fost cea mai impresionantă furtună pe care am văzut-o sau auzit-o vreodată, ceva nemaiîntâlnit, pe care chiar şi o persoană raţională ca mine ar fi considerat-o din altă lume. Aş fi putut jura că cineva sau ceva îşi manifesta furia în faţa unor revelaţii care n-ar fi trebuit să aibă loc, iar furia aceea era simţită ca o furtună, fiindcă era singura formă în care creierul nostru o putea capta sau înţelege. Shackermann mi-a observat tulburarea şi a încercat să mă calmeze.

Manolo a făcut o pauză.

— În clipa aceea, Shackermann mi-a spus că par neliniştit. Am recunoscut că eram, că exista ceva ciudat în atmosferă. „Este puterea lui Yahve. Mereu se află în jurul nostru, deşi în mod normal suntem atât de orbi încât nu-L vedem, decât în clipele în care se manifestă aşa ca acum. Linişteşte-te! E adevărat că a vorbi despre anumite lucruri poate slăbi regulile. Dar la fel de adevărat este că aceasta nu e prima oară când eu, sau altcineva, o face. De ce crezi că am discutat atât de mult despre religie în aceste două zile? Trebuia să ştiu dacă îţi puteam arăta Adevărul, fără teama unor eventuale probleme. Nu-ţi face griji! Prezinţi siguranţă.“

— Eu am dat din cap a aprobare: „Bun, să ne întoarcem la explicaţie. Insinuaţi că Dumnezeu e prezent în această Piatră?“ „Da. Deşi e omniprezent şi se află în toate lucrurile, am putea spune că se află în

anumite locuri mai mult decât în altele. El este în Piatră fiindcă numele Lui se găseşte acolo. Unii afirmă că *sefirot* nu sunt propriu-zis parte din Dumnezeu, ci manifestări ale Sale, dar aceasta este o discuţie retorică şi nu schimbă cu nimic faptele.“ Nu-l înţelegeam. Dacă Dumnezeu nu şi-a spus niciodată numele poporului lui Israel, cum putea să fie conţinut în piatra aceea? „Istoria Pietrei lui Dumnezeu frizează mitul. Iar mitul explică faptul că în zorii civilizaţiei noastre, după moartea lui Saul, David a devenit al doilea rege al Israelului. În această perioadă, poate cei mai dulci ani din istoria noastră, David s-a confruntat cu multe ameninţări. Una dintre ele a fost hărţuirea constantă a filistenilor, ale căror atacuri au încetat în momentul morţii lui Goliat, campionul lor, după lupta aceea neobişnuită în care David l-a înfruntat şi în care s-a decis soarta poporului lui Israel. Goliat era un uriaş aparent invincibil şi un expert în arta războiului. În luptă normală, David nu l-ar fi putut învinge niciodată, ar fi fost imposibil. Dar a făcut-o: nu prin merite proprii, mai degrabă cu ajutorul Lui. În noaptea dinaintea luptei, David s-a rugat, cerându-i ajutorul lui Dumnezeu; nu îi era teamă pentru viaţa lui, ci pentru destinul poporului său. Iar Dumnezeu a vrut să-l ajute şi i-a dăruit un vis sau o viziune; se făcea că David trebuia să meargă la un izvor din apropiere şi, după ce s-ar fi purificat, să bage mâna până atingea fundul apei. Acolo avea să găsească o piatră. Acea piatră, folosită cu o praştie, avea să-i aducă victoria în luptă, dar nu trebuia sub nicio formă să se uite la ea, fiindcă acolo apărea numele Lui şi nimeni nu avea voie să-L vadă. Piatra ar fi putut, în virtutea puterii care o însufleţea, să lovească singură ţinta şi să distrugă adversarul. Odată victoria obţinută, trebuia s-o ascundă pentru totdeauna; era mult prea puternică pentru a ajunge în mâinile simplilor muritori. A fost creată pentru a subjuga un erou invincibil pentru poporul Său şi dotată, ca să mă exprim în termenii actuali, cu mijloacele cele mai puternice şi de nerostit ale Domnului. David a făcut întocmai, a scos dintr-un banc de nisip o piatră care emitea o lumină verzuie şi, mulţumită Pietrei lui Dumnezeu, aşa cum avea să se numească de atunci încolo, Goliat a fost învins.“ I-am spus că povestea aia nu exista în Scripturi. „E adevărat, nu apare. Iar asta pentru că existenţa Pietrei e un

secret pe care doar câţiva iniţiaţi îl cunoaştem. Chiar crezi că toată tradiţia unui popor poate fi cuprinsă în nişte Scripturi care, încă de la începuturi, s-au aflat la îndemâna atâtor persoane, cum ar fi preoţi sau scribi ai Templului? Oare Biserica Catolică nu păstrează la Roma arhive la care nu au acces decât câţiva muritori? Şi nu cumva în fiecare religie există un număr foarte mic de indivizi care au acces la misterele cele mai importante ale acesteia, de care marea masă a credincioşilor este incapabilă să se apropie din cauza ignoranţei? Fii realist, în cronicile despre faptele de vitejie ale regelui David nu putea să apară aşa ceva, fie şi din motive politice. Numai iniţiaţii în vremurile trecute şi cabaliştii pot să aibă cunoştinţe referitoare la asta.“

— Am fost nevoit să recunosc că era o ipoteză plauzibilă, a spus Manolo, în faţa privirii pline de uimire a lui Bety. Presupunând că povestea ar fi adevărată, cum se putea explica posibila ei prezenţă în Spania? Ce legătură avea cu arhitectul Casadevall? Shackermann m-a privit: „Pot să-ţi răspund la prima întrebare, însă nu şi la a doua. David a ascuns Piatra, al cărei secret l-au moştenit fiul lui, Solomon, şi un grup restrâns de preoţi. Atunci când construcţia Templului lui Solomon s-a încheiat, Piatra s-a odihnit în sanctuar, chiar lângă Chivotul Legământului şi Tablele Legii. Şi nimic nu i-a perturbat somnul până la invazia babiloniană care a distrus templul, patru sute de ani mai târziu. Începând de atunci, Piatra s-a pierdut… până astăzi. Având în vedere faptul că despre existenţa ei nu ştia decât un grup de privilegiaţi şi că cei mai mulţi au fost masacraţi de babilonieni, cercul care ştia de existenţa Pietrei a devenit, dacă se poate aşa ceva, şi mai restrâns. În ceea ce priveşte cea de-a doua întrebare, ce pot spune? Probabil că, unul dintre preoţi va fi reuşit să fugă cu ea. De la căderea Ierusalimului a început prima diasporă, exilul miilor de strămoşi ai noştri, obligaţi să se răspândească prin lumea întreagă, iar Piatra trebuie să fi călătorit împreună cu unul dintre rabini. Cât despre legătura ei cu Casadevall, nu ştiu nimic, cu excepţia a ceea ce menţionează raportul tău. De fapt, de la prima distrugere a Templului, în urmă cu două mii cinci sute de ani, nimeni nu mai ştie nimic despre existenţa Pietrei lui Dumnezeu!

Acum înţelegi? Două mii cinci sute de ani! De aceea am subliniat la începutul discuţiei noastre de azi cât de straniu este să primesc o astfel de informaţie de la tine, pe marginea unui subiect atât de sensibil ca acesta. De aceea cred că destinul pe care mi l-a încredinţat Dumnezeu mi-a făcut o ultimă bucurie înainte de a-mi veni sorocul. Este un semn, un semn din Ceruri, la fel de clar precum vijelia care s-a năpustit peste noi: timpul meu se apropie de sfârşit, de câţiva ani tot fug de moarte, dar acum ştiu că se apropie.“

— Aveai dreptate, e o poveste surprinzătoare, a spus în cele din urmă Bety.

— Da, aşa e, a confirmat Manolo. Felul în care trecutul reuşeşte să se regenereze, să se proiecteze în viitor pare incredibil. Pentru Shackermann surpriza a fost mult mai mare decât a ta sau a mea. El era legat atât profesional, cât şi cultural de această Piatră a lui Dumnezeu. Certitudinea existenţei ei, fiindcă la această concluzie am ajuns amândoi, însemna un punct culminant pentru un om aflat în amurgul vieţii.

— Shackermann…

— S-a prăpădit acum trei ani. Era foarte bătrân, n-a mai făcut faţă iernii grele. Am păstrat o oarecare legătură până la moartea sa; mereu am aşteptat ca celălalt să descopere ceva în plus, ceva care să ne conducă spre Piatră. Din nefericire, ai apărut puţin cam târziu.

— Spuneai c-a fost cercetător de renume mondial. A încercat vreodată să studieze arhivele Inchiziţiei?

— Prestigiul său era, indiscutabil, în sfera culturii evreieşti, acolo unde totul se afla la îndemâna lui. Dar influenţa lui nu ajungea până la Vatican. A încercat, însă i s-a refuzat accesul la aceste documente.

— Fascinant!

— Mai mult decât îţi închipui!

— Ce vrei să spui? a întrebat Bety, care încă nu-şi potolise setea de a afla mai multe.

— Povestea Pietrei lui Dumnezeu nu se sfârşeşte aici. Manolo a făcut o pauză îndelungată. Mai sunt foarte multe de spus.

— Nu-nţeleg!

— Piatra lui Dumnezeu este un obiect mistic, cu proprietăţi magice.

Bety a zâmbit larg, fără să-şi ascundă îndoiala. Era adevărat că întreaga istorie referitoare la Piatră era fascinantă, dar a ajunge să o transformi într-un obiect magic era prea mult pentru firea ei raţională.

— Mă uit la tine şi-mi dau seama că nu mă crezi.

— Nu vreau să te simţi jignit! s-a grăbit Bety să adauge.

— Nu e cazul. Nici eu n-am reacţionat mai bine atunci când Shackermann mi-a explicat care erau proprietăţile Pietrei. Imaginează-ţi! Un mare erudit, cunoscător al celor mai vechi tradiţii şi al înaltei culturi evreieşti, să creadă cu tărie în magie! Dar el chiar credea. Chipul i-a devenit grav în timp ce strângea din pumni, pentru a-şi întări şi mai mult vorbele. Ascultă: el credea! Credea cu adevărat în puterile Pietrei! În opinia lui, cabaliştii puteau să extragă puterea acestor *sefirot* şi să o folosească în scopuri personale; puteau să fie ori pozitive, ori negative. Mi-a explicat că ei singuri, cabaliştii sunt în stare să facă acte de magie. Dacă ar intra în posesia Pietrei, puterile lor ar atinge cote nebănuite.

— Cred că-nţelegi că mi-e greu să cred toate astea.

— Ei, da! Dimpotrivă! Cum să cred în asemenea prostii? Dar, ascultă-mă, ascultă-mă bine: el credea! Înţelegi? Shackermann credea cu adevărat! a insistat. Îţi dai seama ce-nseamnă asta?

— Cred că da, a răspuns Bety după ce a reflectat puţin. Vrei să spui că, lăsând deoparte posibilele şi discutabilele proprietăţi magice ale Pietrei, există persoane precum Shackermann care cred cu adevărat în ele, iar asta înseamnă…

— Exact! a întrerupt-o. Piatra este un obiect râvnit. Nu de către mulţi, fiindcă cercul lor care ştiu de existenţa ei e foarte mic, cum am spus: experţi în tradiţia evreiască, asemeni lui Shachermann, cabalişti şi alţii ca ei. Dar pentru puţinii care ştiu cu adevărat despre ce e vorba este, fără îndoială, un obiect de o valoare imaterială in-cal-cu-la-bi-lă. A pronunţat ultimul cuvânt foarte încet, silabă cu silabă. Că se prea poate să fie un smarald cât pumnul, nici nu mai contează de fapt.

— Shackermann mi-a oferit privilegiul de a-mi transmite această informaţie despre Piatră nu doar pentru a satisface curiozitatea unui tânăr filolog, ci pentru că s-a convins că eu, în momentul continuării investigaţiei mele, îl voi ţine la curent cu eventualele mele descoperiri. M-a manipulat, aşa cum am făcut şi eu cu el. Omul acela dorea Piatra. Nu spun că şi-ar fi vândut sufletul pentru ea, fiindcă era credincios, un om cu frica lui Dumnezeu; dar şi-o dorea cu toată puterea. În viaţa lui nu dăduse peste ceva mai de preţ decât ce i-am oferit eu.

— Odată revenit în Spania, ai continuat investigaţia.

— Sporadic. Cercetările mele obişnuite îmi ocupă cam tot timpul. Îmi mai dedicam din timpul de vacanţă, între un studiu şi altul. Am cercetat în amănunţime o mare parte din mistica evreiască, Talmudul babilonian şi pe cel din Ierusalim, pe Marhaba, Yetzirah, Bahir, Shoshan-Eduth, Sefer ha-Rimon şi, mai ales, Sefer ha-Zohar, dar nu mi-a servit la nimic în afară de a-mi lărgi marele şi inutilul bagaj cultural. Toate datele pe care le-am considerat relevante le-am notat într-un carneţel. Apoi, am urmat singura pistă care mi-era la îndemână: Casadevall. Am strâns date despre el, provenind din toate arhivele epocii, ajungând să schiţez o biografie a trecerii sale prin această lume, dar n-am reuşit să trag nicio concluzie folositoare. A trăit o viaţă normală, dedicată muncii sale. A făcut câteva călătorii prin Europa, la cele mai importante construcţii din acea vreme, mai ales la Narbonne, lucru absolut normal printre arhitecţii din acea vreme. Acum spune-mi: ce ştii despre acest Casadevall?

— Nu foarte multe. Era *magister principalis operis ecclesiae*, care a participat în secolele al XIV-lea şi al XV-lea la lucrările de construcţie ale catedralei, sub ordinul altor arhitecţi…

— …precum Jaumé Solà sau Arnau Bargués, a intervenit Manolo, neputând să se abţină. Ce altceva?

— Puţin. Nu a fost unul dintre arhitecţii principali; lucra sub ordinele acestora în chestiuni administrative şi de supraveghere a lucrărilor.

— Bine. Casadevall şi-a păstrat poziţia, în timp ce alţi arhitecţi au venit şi-au plecat de-a lungul a treizeci şi şase de ani. A lucrat foarte puţin în

afara Barcelonei, excepţie făcând perioada petrecută la Narbonne, catedrală contemporană cu a noastră şi cu un stil de contrucţie asemănător. La fel ca iluştrii săi colegi, şi-a desfăşurat activitatea în paralel cu alte lucrări religioase şi civile. Câteva părţi ale catedralei sunt opera sa, alături de nişte clădiri laice, care astăzi nu mai există. Moştenirea pe care a lăsat-o nu e mare, având în vedere că aptitudinile lui erau, judecând după puţinul care s-a păstrat de la el, superioare multora dintre contemporanii lui. Îi cunoşti opera?

— Nu, deloc!

— În registrele din arhiva catedralei, apare ca responsabil al lucrărilor stranei originale, al suprastructurii claustrului şi al consolidării celui de-al patrulea arc. Ridicarea arcului e o muncă destul de complexă, dar şi de rutină, încadrată în planurile generale ale lucrării, şi nu are nicio importanţă referitor la ce urmează să-ţi explic; după ce a fost ridicat în anul 1384, a fost nevoie de consolidare în 1410, de care s-a ocupat Casadevall.

— Pe scurt: Casadevall n-a fost decât un personaj oarecare din istoria catedralei, un nume necunoscut, fără o importanţă prea mare, ca să nu spunem lipsit de ea.

— Un necunoscut? Asta crezi tu? Se prea poate să fi fost; cei treizeci şi şase de ani petrecuţi în umbră, la ordinele feluriţilor arhitecţi-şefi, fără a trece niciodată pe primul plan, par să indice asta; dar un necunoscut nu poate să provoace moartea altuia, două sute de ani mai târziu. Casadevall a făcut sau a ştiut ceva special, diferit, care a provocat mânia şi, poate, judecând după măsurile luate, chiar frica celei mai puternice organizaţii represive care a existat vreodată.

— Nu, n-a fost, a admis Bety.

— N-a fost, a confirmat Manolo. A fost doar ce a vrut să fie, asta e concluzia mea. Dacă ar fi vrut, titlul de *magister principalis* i-ar fi revenit lui, chiar şi pentru simplul motiv al vechimii. A rămas în umbră fiindcă aşa a vrut, până în ziua morţii.

— Moartea lui! a repetat Bety, precipitat.

— Ştii ce s-a-ntâmplat, a spus Manolo.

— Da. A fost găsit mort într-o dimineaţă de iunie, pe una dintre băncile catedralei. Anii nu trec niciodată în zadar, iar condiţiile de trai din vremurile alea erau foarte proaste. Pentru acea perioadă, a trăit destul de mult şi a murit în locul căruia i-a dedicat toată munca lui, atâţia ani. Un sfârşit curios pentru un om misterios.

— O moarte frumoasă. Oricine şi-ar dori să moară acolo unde şi-a petrecut atâţia ani din viaţă.

— E o părere ca oricare alta. Pentru mine, a trăit, a îmbătrânit şi, în acord cu absurditatea existenţei noastre, a murit, aşa cum se va întâmpla cu noi toţi.

— Dar Diego de Siurana? De el ce s-a ales?

— După perioada de detenţie din Barcelona şi prima serie de cazne, Diego a fost mutat la Toledo, unde a ajuns iar pe mâinile unui călău. I-au aplicat tortura funiei, cu care i-au dislocat oasele; pe cea a apei, cu care i-au distrus organele interne; pe cea a focului, cu care i-au distrus extremităţile. Numai supravegherea medicală a împiedicat abuzul care i-ar fi provocat moartea. Voiau să-l facă să vorbească cu orice preţ. A primit o pedeapsă greu de suportat şi nedrept de aspră. Dar n-a vorbit. Mereu a susţinut că nu ştia nimic.

— Torturarea lui Diego nu a fost mai dură decât cea aplicată altor victime ale inchizitorilor, dar a fost diferită prin durata ei. A ţinut aproape zece ani şi se repeta la fiecare două săptămâni! De obicei, după trei sau patru sesiuni, ereticul era condamnat la ardere pe rug, la închisoare pe viaţă sau era absolvit de vină, prin participarea la un autodafe. Diego a fost singura victimă al cărei martiriu s-a prelungit atât de mult, sau cel puţin din câte ştiu eu, şi mi-au căzut în mâini multe, foarte multe acte, atât de multe încât nici nu mi le mai aduc aminte.

— Zece ani de tortură… a murmurat Bety.

— Zece ani! E incredibil cum a supravieţuit atâta. În cele din urmă, corpul lui, distrus, a cedat. Poate că era un bărbat încăpăţânat; poate că a înnebunit cu mult timp înainte de a muri. Procedura a fost încălcată chiar şi în aplicarea torturii, fiindcă nu era permis să torturezi de mai multe ori pe

cineva, deşi se foloseau de termenul legal de „suspendare“ pentru a relua sesiunile după un interval de câteva zile. Tortura nu se putea repeta decât în cazul apariţiei unor noi dovezi. Iar asta, evident, nu s-a întâmplat. După ce a murit, tribunalul l-a găsit vinovat de erezie, iar rămăşiţele sale pământeşti au fost incinerate în marele autodafe ţinut la Toledo la începutul lunii iulie, 1627. Iar secretoşenia cu care a acţionat Inchiziţia de-a lungul procesului s-a manifestat şi aici: numele lui nu a fost menţionat public, aşa cum s-a întâmplat cu ceilalţi participanţi la acel autodafe; e o informaţie extrasă doar din darea de seamă.

Mâinile lui Manolo, care în timpul povestirii se odihniseră liniştite pe masă, alături de notiţele aduse de Bety, s-au trezit din letargie. S-au mişcat cu o graţie la care nu te-ai fi aşteptat, până ce au ajuns între ei doi, deschise, cu palmele orientate în sus. Cu un gest atât de simplu părea să spună adevărul.

— Înţeleg.

— Înţelegi?

— Nu e atât de greu. Nu voiau să mai rămână nicio urmă în ceea ce îl privea.

— O afirmaţie corectă, dar incompletă, a spus cu acea sinceritate care îl caracteriza. Inchiziţia acţiona întotdeauna în limitele legii; nimeni nu încălca normele în vigoare. Iar una dintre cele mai importante era publicarea în prealabil a unei liste de nume, al cărei scop era acela de a informa populaţia de păcatele participanţilor, astfel încât să ţină minte, pe lângă faptul că nu trebuiau să le repete, că pedepsele ispăşite de purtătorii cămăşii sanbenito erau comise de vecinii, prietenii, fraţii lor şi că, la urma urmei, puteau să li se întâmple oricăruia dintre ei.

— Deci în cazul ăsta, în mod excepţional, au vrut să şteargă existenţa lui din amintirea celorlalţi.

— Exact, a răspuns Manolo, pe o voce joasă. Registrul de naşteri din satul Siurana se afla în Prades, în parohia de care ţinea. Ei bine, la un moment dat am vizitat arhivele, iar numele lui nu apărea pe nicăieri. Nu era şters, nici vorbă: pur şi simplu nu exista. În plus, Arhivele Arhiepiscopiei

din Barcelona ar trebui să-i menţioneze numele în numeroase documente, în virtutea funcţiei pe care a deţinut-o, dar nici urmă de el, în ciuda faptului că este una dintre cele mai bune arhive istorice ale Bisericii de la noi din ţară. Diego de Siurana a încetat să mai existe, ca şi cum nu s-ar fi născut niciodată, până când un cercetător curios, răscolind mizeria din trecut, l-a descoperit în zilele noastre.

— Ai înviat un om.

— Aşa e! a confirmat Manolo, cuprins de emoţie. Atracţia pe care investigaţia o exercită asupra cercetătorilor, oricare ar fi specialitatea lor, este aceea de a descoperi secrete. Nu contează ce fel de secrete, important e să le afli, să înfrunţi misterul care se desprinde din ele, a afirmat Manolo. Eu am descoperit unul fără a-mi da prea bine seama de asta, l-am transmis celui care se putea folosi cel mai bine de el, lui Shackermann, şi, atunci când acest secret părea să fie aproape de o dezlegare, a dispărut, s-a făcut nevăzut şi-a râs precum o curtezană uşuratică de capacităţile mele, parcă spunându-mi: „Aici rămâi, aproape, dar atât de departe.“

Lui Bety nu prea îi venea să creadă povestea lui Manolo. Depăşea cu mult orice explicaţie imaginată de ea sau de Enrique, împreună sau separat. În schimb, ea nu prea avea ce să-i povestească acelui om, care aparent îi oferise cu bună-credinţă toate cunoştinţele sale referitoare la manuscris şi la misterele care planau în jurul lui. Simţind că anevoie ar fi putut să pună pe picior de egalitate ceea ce ştia ea cu informaţiile lui Manolo, şi-a început relatarea.

— Acum e rândul meu. Povestea ta a fost lungă, a mea e mult mai scurtă şi are legătură cu nişte rude ale mele din Barcelona, bibliofili. Unul dintre ei a achiziţionat de curând un fond de carte foarte mare, dintr-o veche reşedinţă nobiliară. Acolo, printre alte documente, a apărut acest manuscris. Rudele mele mi-au cerut să-i ajut cu traducerea textului. Am acceptat bucuroasă, căci de puţine ori ni se oferă astfel de oportunităţi. Traducerea a fost laborioasă şi complexă pe alocuri, mai ales din cauza scrisului aparte al arhitectului, dar s-a terminat fără prea mari complicaţii. O singură parte din acest manuscris nu mi se limpezea: adnotările de pe margini. După cum ai

văzut deja, se întind de-a lungul unei bune bucăţi a textului. Am ajuns la concluzia că cineva a lucrat pe el la câţiva ani după ce a fost scris şi şi-a notat impresiile. Un singur lucru nu înţeleg. Dacă Inchiziţia a vrut să şteargă orice urmă a lui Diego de Siurana, cum se face că acest manuscris Casadevall, cu toate adnotările care atestă activitatea lui Diego, n-a fost descoperit şi distrus? Cum se poate să fi scăpat din mâinile inchizitorilor şi să fi ajuns în ale noastre? Nu are sens!

— Am în minte o primă ipoteză. Îţi mai aminteşti cum, la începutul discuţiei noastre, te-am întrebat unde anume l-ai găsit?

— Da. Ţi-am spus că la reşedinţa familiei Bergués, din Vic.

— Corect. Şi nu-ţi aminteşti că am menţionat acest nume la un moment dat, în conversaţia noastră?

— Ei, bine… Acum, că mi-ai atras atenţia, da, îmi amintesc că, în urmă cu câteva minute, când vorbeam despre viaţa lui Casadevall, ai menţionat numele celor care au fost *magister principalis*, printre care figura şi Bergués!

— Numele arhitectului Bargués, cu „a“, dar e posibil ca, odată cu trecerea anilor, litera „a“ din numele lui să fi fost înlocuită cu „e“, rezultând astfel Bergués. Iar asta are sens: toţi fiii din acea familie au fost, generaţie după generaţie, aşa cum se obişnuia în acele timpuri, constructori şi arhitecţi. N-ar fi deloc de neconceput ca Diego de Siurana să fi avut o legătură cu vreunul dintre ei, desfăşurându-şi activitatea de la episcopie. Nu ştiu în ce împrejurări s-a realizat această transmitere, dar mi se pare evident că a fost aşa. Din prietenie? Poate că ştia secretul? A încercat să continue cercetările lui Diego sau a trebuit să-şi reprime dorinţa şi să uite totul în faţa umbrei Inchiziţiei? Cine poate şti…

— Acum înţeleg de ce ai avut acea reacţie când ţi-am spus că era vorba despre familia Bargués din Vic.

— Totul se potrivea încă de la început.

Manolo o observa în tăcere, fără ca chipul lui să reflecte vreo emoţie, dar Bety s-a neliniştit, ca şi cum, deşi nu spusese minciuni, el ar fi putut să ştie că nu i-a dezvăluit tot adevărul.

— Iar acum, că traduci textul latinesc, ai nevoie de un expert care să te ajute la partea de catalană veche folosită de Diego de Siurana, fiindcă nu încape îndoială că despre el e vorba, a încheiat Manolo. Nu-ţi face griji: Quim te-a adus la cel mai bun.

Bety a dat din cap, încercând să pară liniştită. Nu se îndoia de asta: Manolo era cel mai bun.

Dar tocmai asta o neliniştea.

14 „Libertatea străluceşte cu o lumină perfectă.“ Primul cuvânt a fost interzis în perioada represiunii franchiste. (N. a.)

15 În catalană, Generalitat de Catalunya, sistemul de organizare politică al comunităţii autonome Catalunia. Este format dintr-un parlament, un preşedinte şi un consiliu executiv. (N. tr.)

16 Acronim pentru Universidad del País Vasco, Universitatea din Ţara Bascilor. (N. tr.)

17 Termen referitor la evreii creştinaţi, care practicau iudaismul în secret. (N. tr.)

18 Limba romanică retică. (N. tr.)

11

— Aşa a început totul.

Enrique a contemplat arcele zvelte care susţineau bolţile catedralei. La zenit, finisajele care completau opera păreau să plutească în gol, aşezate acolo de mâna unui uriaş necunoscut. Carlos a privit pereţii de piatră restauraţi la începutul anilor şaptezeci, pentru a li se reda culoarea originală care se înnegrise treptat, de-a lungul a şase sute de ani.

— Aşa e.

— Şi e la fel de frig ca acum cinci sute de ani.

— Da, a confirmat Enrique.

În mod excepţional, catedrala nu era plină de nenumăraţi turişti care o transformau în orice, mai puţin în lăcaş de cult. Deşi era o oră rezonabilă, cinci după-amiaza, credincioşii fideli şi localnicii se rugau în faţa capelelor laterale sau aşezaţi pe băncile din faţa altarului principal. Nici omniprezenţii japonezi în căutarea fotografiei perfecte, nici turiştii naţionali, incapabili să păstreze liniştea pe care o impunea acel lăcaş nu deranjau discuţia dintre Enrique şi Carlos. Calmul special al acelui moment şi sonoritatea spaţiului, poate cel mai potrivit din arhitectura gotică pentru a asculta un concert de orgă, îi obligau să vorbească în şoaptă. Era perfect legitim să profiţi de băncile catedralei pentru a comenta întâmplările unei poveşti neclare din trecut; în schimb, nu aveai voie să încalci ordinea şi regulile de bună-cuviinţă, după cum scria pe un afiş mic de la intrare.

— Să tot fie trei sau patru ani de când n-am mai fost pe-aici, a spus Carlos. Ca să vezi cum e viaţa, am şi uitat cât e de frumoasă.

— Şi eu, a recunoscut Enrique, zâmbind. Dar adevărul e că toată povestea asta mă depăşeşte, nici nu mai ştiu unde mă aflu, nici ce fac, iar dacă mă grăbeşti, nici n-aş şti în ce parte s-o iau. La început totul părea simplu: urma să prind un criminal, să răzbun moartea lui Artur şi să descopăr misterioasa comoară din trecut. În schimb, acum, asasinul a fost turnat de un necunoscut, răzbunarea a fost împlinită, dar nu-mi foloseşte la nimic, comoara pare că se fereşte să apară, se dovedeşte a fi de neatins, asta

în cazul în care există cu adevărat, şi lucrul cel mai incredibil, trecutul meu este, dintr-odată, pus la îndoială.

Carlos a zâmbit, apoi a redevenit serios.

— Doamne, Dumnezeule! Dacă ai pune orice individ pasionat de romanele poliţiste într-o poziţie asemănătoare, te asigur că ar fi la fel de dezorientat ca tine. Uite ce e, în viaţă lucrurile nu sunt liniare; sunt compuse din asocierea a mii de evenimente diferite. E foarte dificil să reuşeşti să vezi aceste asocieri, drept urmare sunt foarte puţini cei care o fac. Iar asta este treaba detectivilor şi a poliţiştilor. Cei buni deţin, deţinem (lăsând modestia deoparte) o uşurinţă înnăscută pentru aşa ceva. Sunt, cum să-ţi spun eu ţie… în stare să văd prin plasă, ca să zic aşa.

— Dă-mi un exemplu, i-a cerut Enrique.

— Imaginează-ţi o plasă întinsă în faţa ta. În colţul din stânga sus se întâmplă ceva, ceva se deplasează prin plasă pe orizontală; de fiecare dată când atinge colţul opus, coboară o treaptă, unul dintre nodurile de jos, până ajunge la capătul opus, dreapta jos, unde se află deznodământul. Pe lângă asta, adaugă firele verticale ale plasei, care sunt evenimentele curente. Atunci când fac o investigaţie, încerc să extind informaţia în formă de plasă, pentru a-mi da seama astfel de legăturile care există între evenimente. În felul ăsta, se poate ajunge în capătul celălalt al plasei fără a fi nevoie de toate datele, şi ăsta e modul normal de a lucra urmând firul, ca să zic aşa.

— O explicaţie excelentă.

— Da, în fine. Păcat că o treabă bine făcută nu înseamnă automat că va ieşi un rezultat bun, aşa cum s-a petrecut acum. Investigaţia l-a exclus şi pe Samuel din cercul suspecţilor. Avea un alibi bun, aşa cum ţi-am spus în timpul mesei. Astfel, cei trei suspecţi ai tăi s-au făcut nevăzuţi. Şi, fără a avea timp să-ţi explic, apari la mine la birou, mă iei de la obligaţiile mele, lucru de care îţi mulţumesc, fiindcă sunt dintre cei mai leneşi oameni şi am ajuns într-un moment al carierei în care echipa mea lucrează pentru mine, şi pot trăi din chirii. Reiau: apari la mine la masă în Plaça Reial şi mă anunţi că l-au prins pe asasinul lui Artur. Şi nu numai asta: îmi serveşti cea mai aiurită poveste, care începe cândva în urmă cu cinci sute de ani, legată de o

comoară ascunsă şi, spre surprinderea mea, îmi spui că Artur era băgat în afaceri ilegale cu trafic de obiecte de artă.

— Hai, nu mă critica! Se prea poate ca sufletul meu de romancier să aibă o mare legătură cu crearea unei poveşti atât de complexe încât să o păcălesc nu numai pe Bety, dar şi pe un expert ca tine. Doar că piesele se potrivesc perfect, trebuie să recunoşti! Cum ai spus mai devreme? Că experienţa te-a făcut să nu crezi în întâmplări, sau aşa ceva…

— Da, aşa am spus, a confirmat Carlos. Şi am făcut-o pentru că e un fapt dovedit. Dar indiferent că e vorba despre o poveste incredibilă sau nu, adevărul e că mi-ai ascuns informaţia asta. Era evident încă din momentul micii noastre discuţii de pe iaht, şi asta te-am rugat. Nu m-a deranjat, dar sincer mi-aş dori să-mi spui de ce-ai făcut-o.

Enrique a ridicat din umeri.

— Ei, hai! Da, dacă ar fi fost vorba de un băiat de douăzeci de ani, căruia încă nu i-ar fi mijit mustaţa, dar tu, un bărbat în toată firea, başca prietenul meu…

— Dar aşa e, nu ştiu ce să-ţi răspund. Nu vreau să mă scuz, dar poate c-am făcut-o din pricina emoţiei de a descoperi o comoară, ca atunci când, copil fiind, tatăl meu adevărat îmi citea *Insula comorii* şi apoi ne jucam, ascunzând prin casă vreun obiect pe care să-l caute mama. Nu mai lipsea decât fantoma lui Flint din visele mele şi un papagal care să cânte „rom, rom, rom, sticla cu rom“. La naiba, Carlos, îmi pare rău, sincer! N-am vrut să te mint.

— Altuia i-aş fi tras un şut în fund. Dar tu mereu ai fost ţăcănit şi sucit. Nu râde, mereu ai încercat să fii în centrul atenţiei, fără să-ţi dai seama că lumea se putea lipsi foarte bine de tine!

— Merit săpuneala asta, a recunoscut Enrique.

— Da. Dar eşti prietenul meu, a spus Carlos, aşa că de data asta te iert.

Au tăcut. Căldura prieteniei lor s-a lăsat peste ei şi i-a amuţit. Au avut un sentiment intens de fraternitate masculină, atât de rar; n-au vorbit, pentru că vocile lor n-ar fi făcut decât să spulbere magia clipei.

O bătrânică aprindea o lumânare în faţa statuii Sfântului Pancraţiu. Aroma amestecată de tămâie şi ceară topită plutea în aer, şi cine ar mai fi simţit acelaşi lucru ca ei şi-ar fi dat seama că era un moment ireal.

— Şi? Cum te împaci cu treaba asta cu Artur? l-a întrebat Carlos cu un prudent zâmbet cald.

Pusese degetul pe rană. Înainte de a răspunde, Enrique şi-a sprijinit capul de grilajul ce despărţea incinta de cor.

— Rău, a spus şi şi-a îngropat faţa în palme.

Întrebarea s-a dovedit a fi dureroasă. Schimbarea de atitudine a fost radicală, fără ca Enrique să catadicsească s-o ascundă. Carlos nu bănuise că o să stârnească o asemenea reacţie. Din timpul mesei, de când Enrique îi povestise despre activităţile lui Artur, nu mai adusese vorba despre asta, ceea ce nu făcea decât să arate cât de afectat era. Nu voia să-l lase aşa, măcinat de suferinţă; dacă e împărtăşită, durerea scade în intensitate. Nu e o consolare, dar e primul pas spre generoasa uitare.

— Hai să mergem! a propus Carlos.

Enrique s-a ridicat urmat de prietenul lui. Au ieşit din catedrală pe uşa claustrului. Soarele de primăvară strălucea timid, luminând cu raze oblice o parte din incinta destinată iniţial meditaţiei preoţilor, astăzi loc de trecere rapidă pentru cei mulţi şi de contemplare, pentru prea puţini. Au păşit pe podeaua acoperită cu lespezile mormintelor înaintaşilor vechilor bresle barceloneze, în direcţia Carrer Bisbe Irurita. Acolo, Enrique şi-a luat rămas-bun de la prietenul lui.

— Nu vreau să vorbesc despre asta. Îţi mulţumesc din inimă, Carlos, dar mi-aş dori să mă plimb puţin singur.

Carlos n-a insistat. Îi oferise ocazia să-şi exprime sentimentele, să-şi aline durerea, ca un bun prieten. Dacă Enrique alegea să n-o facă, nu mai era problema lui, era mai presus de ce putea el să facă.

— Bine, a zis, întinzându-i mâna, mă-ntorc la birou. Când pleci?

— Nu ştiu. Chiar nu ştiu! În curând.

— Să nu pleci fără să mă suni. E perioada tramontanei, am putea să ieşim în larg într-o dimineaţă.

— Da, nu e o idee rea. Mulţumesc pentru tot, prietene!

I-a făcut cu mâna în vreme ce se îndepărta pe Baixada de Santa Eulàlia.

Enrique s-a plimbat încet pe dealul unde, cu mulţi ani în urmă, fusese martirizată tânăra femeie care a devenit patroana spirituală a Barcelonei: au băgat-o într-un butoi plin cu cuie şi au aruncat-o pe coastă, la vechiul Mons Taber Romano. I se părea un capriciu al sorţii că acum păşea pe acolo, date fiind întâmplările recente din viaţa lui; şi el se simţea martirizat, deşi crucea lui nu era fizică, ci spirituală. Atunci când Fornells a încheiat cu noutăţile despre caz şi au ieşit pe uşa localului *Londres*, Enrique s-a simţit stingher, ca şi cum greutatea activităţii secrete a lui Artur ar fi căzut brusc pe umerii lui, strivindu-l, asfixiindu-l. A hoinărit fără grabă prin port, încercând să-şi pună ordine în gânduri, până când şi-a dat seama că filajul pe care Carlos îl ordonase nu mai era necesar. În realitate, investigaţia însăşi îşi pierduse din veridicitate, din temei. Da, cu câteva ore în urmă apăruse în biroul prietenului lui pentru a-i transmite surprinzătoarele noutăţi şi căutând consolare, pe care, ştia sigur, orgoliul său îl împiedica s-o ceară.

S-a îndreptat spre Carrer de la Palla. Intrase în zona anticarilor din Barcelona şi nu i-a luat mult să vadă în depărtare magazinul lui Artur. Peste câteva minute, şi-a sprijinit fruntea de geamul rece al unei vitrine unde, sub inscripţia „S. HOROWITZ, ANTICAR“, se afla magazinul condus de cel mai bun prieten al tatălui său. Localul era modern, complet diferit de cel al lui Artur. Profitaseră de arcele joase de susţinere ale vechiului edificiu, care avea vreo patru sute de ani, pentru a crea un contrast cu nuanţa deschisă a pereţilor. Lumina artificială, caldă, dar puternică, nu făcea decât să scoată în evidenţă calitatea obiectelor expuse, majoritatea cu caracter religios. Samuel conducea un magazin specializat, unde calitatea era mai importantă decât cantitatea. În interior, aflată între două arce, o siluetă zveltă răsfoia diverse documente de pe un birou baroc de secol XVII. Părul negru i se revărsa pe umerii dezgoliţi. Purta o rochie lejeră, cu bretele, a cărei culoare, bordo, îi scotea în evidenţă ochii limpezi. A rămas în aceeaşi poziţie câteva minute. Mariola întorcea foile cu o graţie, i s-a părut lui, infinită;

feminitatea şi eleganţa ei se manifestau chiar şi în gesturile cele mai mărunte.

În sfârşit, Mariola i-a simţit prezenţa, mai mult prin acel instinct care ne anunţă atunci când suntem urmăriţi decât pentru că ridicase capul. O expresie de surpriză stăpânită a lăsat loc unui fermecător zâmbet suav. Cu mâna care ţinea stiloul, l-a invitat să intre, dar Enrique a refuzat, dând din cap. Apoi, ca prin magie, ea a trecut pragul şi a apărut lângă el.

— Bună!

L-a salutat cu un surâs frumos.

— Bună!

— Am crezut că mă vei suna de dimineaţă.

— Mi-ar fi plăcut s-o fac, dar n-am avut timp. Poliţia l-a arestat pe asasinul lui Artur.

Mariola s-a încruntat. A fost prima oară când Enrique a văzut pe chipul ei expresia aceea şi n-a reuşit să-i desluşească sensul.

— Nu vrei să intri? Ar fi bine să vorbim despre asta.

— N-am chef să intru. Prefer să ieşi tu.

— Sunt singură, a obiectat Mariola. Samuel are de lucru şi nu poate veni în după-amiaza asta. Dacă ies, va trebui să-nchid magazinul.

— Fă-o! i-a cerut Enrique.

În loc de răspuns, Mariola a intrat în local, a stins luminile şi a pus alarma. Când a ieşit, un batic vaporos din mătase îi acoperea gâtul şi purta o elegantă jachetă lungă, strânsă pe corp, de culoare cafenie, până la genunchi, cu decolteu larg, cu gulerul, manşetele şi tivurile de angora.

— Unde vrei să mergem?

— Nu ştiu. Mergeam fără un scop precis, până ce m-am pomenit sprijinindu-mă de vitrina magazinului vostru. Hai să ne plimbăm pur şi simplu!

— Bine.

Mariola l-a luat de braţ şi au luat-o alene spre Pla de la Catedral.

— Cine a fost?

— Nu prea am voie să vorbesc despre asta.

— Hai, te rog! Crezi că o să m-apuc să-i strig numele în gura mare?

— Se pare că a fost un individ pe nume Phillipe Brésard, a cedat Enrique, care în realitate îşi dorea foarte mult să îi poată împărtăşi întreaga poveste.

— Francezul, a adăugat Mariola.

Enrique s-a oprit în faţa ei.

— Îl ştii?

— Cine nu-l ştie?

O idee s-a născut în mintea lui Enrique.

— Şi tu ai lucrat cu el.

— Nu trebuie să „lucrezi“ cu cineva, cum spui tu, pentru a-l cunoaşte. Cunosc şi cazuri de corupţie care devastează ţara, dar asta nu-nseamnă că am vreo legătură cu protagoniştii lor, a răspuns insinuării fără niciun fel de indispoziţie sau supărare.

— Atunci…

— De când eram mică am avut de-a face cu lumea antichităţilor şi a artei. Brésard n-o fi el cunoscut printre oamenii normali, dar face parte din „mitologia“ breslei noastre. Cum vrei ca membrii asociaţiei noastre să nu-l cunoască pe cel mai faimos hoţ european, dacă nu chiar internaţional, din lumea artei? Ciudat este faptul că tu nu-l cunoşti, nu că l-aş cunoaşte eu.

Cu toate că vocea ei nu trăda niciun fel de supărare, Enrique a avut senzaţia că făcuse o greşeală.

— Nu mă refeream la faptul că l-ai cunoaşte. Fornells, comisarul, mi-a explicat că, după părerea lui, majoritatea anticarilor de un anumit nivel obişnuiesc să facă trafic cu opere de artă. Există chiar şi o brigadă specială în cadrul Poliţiei Naţionale, care se ocupă exclusiv cu aşa ceva, s-a justificat el.

— Da, ştiu şi asta, şi nu fac parte din ea.

Pentru prima oară, Enrique a contemplat o Mariola pe care nu o cunoştea. Până acum, nu îşi împărtăşiseră prea multe. Ştia că era cultă, pasională şi puţin rezervată. Nu ştia însă că se putea înarma cu atâta

indiferenţă: nu cuvintele arătau indispoziţie faţă de acuzaţia aceea a lui Enrique, ci expresia ei încremenită.

— Nu-l cunosc pe Brésard decât din auzite şi n-am „lucrat“ cu el niciodată, a încheiat Mariola.

Enrique şi-a dat seama că exact asta voia s-audă. I se părea mai important faptul că ea nu avea nicio legătură cu lumea traficului de artă decât o scurtă discuţie în contradictoriu, în stradă. Liniştit de răspuns, Enrique nu a ştiut cum să reia conversaţia. A observat-o: Mariola nu vorbea, dar nici nu părea foarte supărată. Ea a fost cea care le-a ghidat amândurora paşii spre Carrer del Bisbe Irurita. Au trecut de turnurile de apărare înalte ale vechiului oraş roman şi au făcut la dreapta aproape în acelaşi punct unde, cu o oră înainte, Enrique se despărţise de Carlos. Se lăsa seara, şi străzile erau mai întunecate. Stoluri de rândunele care, în migraţia lor, făceau escală în Ciudad Condal, executau un dans neobosit pe cer, urmând rute pe care ochiul uman abia dacă le percepea, precedate de trilurile lor vesele şi inconfundabile.

Au ajuns în Plaça de Sant Felip Neri pe o străduţă strâmtă, al cărei capăt era încununat de o boltă. În piaţa solitară se auzea apa fântânii arteziene octogonale. Patru copaci înfrunziţi, încurajaţi de splendoarea primăverii, o întunecau într-atât, încât cei doi abia dacă se mai vedeau.

Mariola a luat loc pe marginea fântânii; Enrique s-a aşezat în faţa ei, mângâind-o pe păr. Şi-a apropiat faţa de ea, pentru a o săruta pe buze, dar ea s-a ferit. A încercat a doua oară, dar ea i-a pus mâna pe piept, oprindu-l.

— N-am vrut să te rănesc, a spus Enrique, cu sinceritate.

— Ştiu, a spus trăgându-l lângă ea, dar ai făcut-o.

Nişte felinare slabe s-au aprins în piaţă, Enrique i-a mângâiat din nou părul mătăsos, iar la atingerea lui Mariola s-a relaxat. I-a luat mâinile într-ale ei şi a ridicat capul pentru a-l privi.

— Hai să nu ne mai gândim la asta, a şoptit.

Enrique a sărutat-o; n-a fost decât o atingere uşoară, mai mult mângâiere decât sărut. Cu un gest al mâinii, l-a invitat să se aşeze lângă ea. Enrique voia să spargă tăcerea, dar nu ştia cum.

— Ce loc frumos!

Piaţa era într-adevăr minunată, un colţ special într-un oraş special.

— Aşa e, a spus Enrique şi a privit în jurul lui.

Crepusculul se retrăgea în faţa nopţii, iar luminiţele slabe din piaţă s-au intensificat.

— Colţul ăsta din Barcelona îmi aminteşte de oraşul cel mai frumos din lume.

— Care?

Enrique a avut impresia că ea înţelesese foarte bine care erau intenţiile lui şi îi dădea şansa de a continua discuţia.

— Veneţia. Numai acolo mai există locuri ca ăsta.

— E un oraş melancolic, la fel cum eşti tu acum, a observat cu agerime Mariola. Ce legătură era între Artur şi Brésard?

Întrebarea Mariolei l-a luat prin surprindere.

— Afaceri, a mărturisit răvăşit. Se pare că Artur comercializa obiectele furate de Brésard.

— Te-a afectat destul de tare, nu-i aşa?

— Da.

— Niciodată nu reuşim să-i cunoaştem foarte bine pe cei care trec prin viaţa noastră, nici măcar pe cei dragi. Cine spune că îi citeşte pe ceilalţi e un încrezut, căci există oare cineva care să creadă cu adevărat că se cunoaşte pe el însuşi?

— Eu cred că da.

— Îmi dau seama că aici, a spus mângâindu-l pe cap, încă mai eşti un copil fără experienţă. Ascultă ce spun: abia în al doisprezecelea ceas aflăm cum e cineva cu adevărat. Am să încalc unul dintre principiile mele fundamentale şi am să-ţi dau un sfat, a continuat ea: Niciodată, sub nicio formă, să nu-i mai judeci pe ceilalţi. Nu mai evalua, nu mai judeca, nu mai critica, nu-ţi mai da cu părerea. Fiecare persoană este o lume unică, irepetabilă, cu motivaţii de neînţeles pentru cei din jur. Iar asta ne include şi pe noi. Nu înseamnă că trebuie să trecem sub tăcere opiniile pe care le avem

despre ceilalţi, ci să nu le mai avem. Cine suntem noi ca să judecăm? Nu există persoană fără greşeală, fără de păcat sau tulburări.

— Nu judeca şi nu vei fi judecat.

— Exact! Cine ştie ce motive avea Artur pentru a face afaceri cu Francezul.

— Din ce spune Fornells, Brésard face afaceri cu mulţi anticari din oraş.

— Se poate, a recunoscut Mariola. Unii trăiesc mai presus de posibilităţile lor, iar conturile sunt greu de controlat.

În mod inevitabil, amintirea casei unde locuia Mariola i-a venit în minte. Atât de mare şi de luxoasă, încât apartamentul lui de pe coasta muntelui Igueldo devenea ridicol. Dar ea era asociată cu Samuel şi era singura moştenitoare a unei familii foarte bogate. Şi îi dăduse cuvântul. Era suficient.

— Adevărul e că puţini au relaţiile necesare pentru a lucra cu Brésard, a continuat ea. E nevoie de mulţi ani în breaslă pentru a le câştiga încrederea anumitor oameni, ca să nu mai zic de clientela selectă. Preţurile de pe piaţa neagră nu pot fi joase; nimeni nu va risca dacă nu există câştiguri importante.

— Atunci, cu Brésard după gratii, s-ar putea să cadă mulţi dintre colegii tăi „cinstiţi“. Dacă vorbeşte, va obţine mai multe beneficii decât dacă va tăcea.

— Se poate. În următoarele zile vom şti mai multe. Arestarea Francezului le va provoca indigestie multor persoane! a râs Mariola. Dar nu asta e important, ci faptul că l-au prins pe asasinul lui Artur. Sper să stea tot restul zilelor în închisoare.

— Ei, încă nu e sigur că el e asasinul, mai trebuie aduse dovezi.

— Şi dacă n-ar fi el, cine-ar putea fi? Nu, trebuie să fie Brésard! Artur era un om bun, căruia nimeni nu-i voia răul.

Enrique s-a întrebat dacă nu cumva ar fi trebuit să-i spună povestea manuscrisului. Acum, păstrarea secretului părea lipsită de importanţă. Vinovăţia lui Brésard schimba lucrurile şi, în plus, putea oare să mai

ascundă ceva de ea, după toate câte se întâmplaseră în ultimele douăzeci şi patru de ore? A reflectat la acest aspect. Adevărul e că se simţea foarte aproape de ea, poate chiar prea aproape, având în vedere că trecuse puţin timp de când se cunoscuseră. Era atât de minunată, perfectă, fermecătoare… Nu descoperise la ea nici măcar un defect, cu excepţia acelei uşoare rezerve care o făcea chiar mai atrăgătoare. Ceea ce la alţii ar fi fost respingător, la ea era incitant. Frumuseţea ei era indiscutabilă, independentă de orice gust; inteligenţa ei, ascuţită; personalitatea ei, magnetică. Mariola era altfel decât toate femeile pe care le cunoscuse. Sau, mai bine zis, era opusul lui Bety, singura pe care ajunsese s-o cunoască cu adevărat.

Mariola îl fermecase. Acum îşi dădea seama: se gândea la ea tot timpul. Până când atenţia lui s-a îndreptat altundeva, Artur, Carlos, manuscrisul, Bety, ea era în faţa lui, prezentă în mintea lui, plutind printre celelalte gânduri.

— La ce te gândeşti? a întrebat Mariola.

— La nimic în special, dădeam târcoale poveştii ăsteia afurisite.

— Hai, zi-mi! Te gândeai la ceva concret, sunt sigură: faţa te dă de gol.

„Bety are dreptate. Sunt prea transparent!“, s-a gândit Enrique şi s-a simţit stânjenit.

— De fapt, mă gândeam la tine.

— Eşti un linguşitor şi nu te cred!

— Jur!

Era adevărat, deşi nu în felul în care se exprimase. Divagaţiile lui o aveau în centru pe Mariola, dar problema era dacă putea să i se confeseze în privinţa manuscrisului; era convins că putea avea încredere în ea şi chiar de ajutorul pe care i l-ar fi dat. Dar îşi amintea prea bine reacţia lui Bety de acum câteva zile şi nu voia să se pună rău cu ea. Se purtase extraordinar, oferindu-i ajutorul ei şi consolare, şi prefera să se consulte pentru orice mişcare cu ea, chiar ştiind care avea să fie răspunsul.

Pe de altă parte, i s-a părut ridicol să-i mărturisească că îl suspectase pe Samuel, prieten apropiat al lui Artur, asociatul ei, ba chiar îşi dăduse

acordul pentru o anchetă în această direcţie. Dacă Samuel ar fi aflat, s-ar fi supărat foarte tare. Nu, cel mai bine ar fi fost să-i ascundă toată povestea, cel puţin pentru moment.

— Nu ştiu dacă să te cred, a spus Mariola după câteva clipe de tăcere.

— Eşti convinsă că n-ar fi aşa?

— Nu.

— Atunci acordă-mi prezumţia de nevinovăţie, a încheiat Enrique.

Briza răcoroasă şi-a făcut simţită prezenţa în piaţă. Mariola a tremurat puţin şi l-a căutat cu privirea pe Enrique.

— E cam târziu ca să ies îmbrăcată aşa de subţire, i-a explicat. În plus, trebuie să mă întorc la magazin.

— Să mergem, atunci!

Au părăsit piaţa pe la ieşirea care o lega de Baixada de Santa Eulalia. Mariola a căutat să-i simtă corpul, iar Enrique i-a acoperit umerii cu un braţ, în încercarea de-a o încălzi puţin.

— Aş dori să-ţi cer un lucru, a spus ea.

— Îţi stau la dispoziţie.

— Mai devreme ai vorbit de Veneţia.

— Aha.

— Oricât de aiurea ţi se pare, n-am fost niciodată. Mi-ar plăcea să mergem împreună.

— Dacă vrei, o vom face. Mergem când vrei tu. Manuscrisul pentru următorul meu roman este în mâinile editorului şi nu mai are nevoie de nicio corectură. Am tot timpul din lume!

— Curând! O vom face curând! a spus şi l-a sărutat pe obraz.

După ce a lăsat-o pe Mariola la magazin, Enrique a trăit senzaţia dezolantă de gol pe care ţi-o provoacă despărţirea de persoana iubită. Voia atât de mult să fie cu ea, încât ar fi lăsat-o pe Bety singură acasă la Artur; n-a făcut-o doar pentru că simţea că avea o datorie faţă de fosta lui soţie. Deşi aceasta cu siguranţă i-ar fi aprobat noua relaţie, i se părea o lipsă de respect s-o lase singură; nimeni, şi cu atât mai puţin ea, nu merita. Astfel, contrariat s-a îndreptat spre Vallvidrera.

12

Enrique a condus până în sat. La lăsarea serii, multe maşini erau parcate pe marginea şoselei, majoritatea conduse de tineri, mai sensibili la minunăţiile pe care natura le-a hărăzit corpurilor însoţitoarelor lor decât la spectacolul crepusculului. Era îndurerat şi puţin trist, sau mai degrabă neajutorat: nu era cu Mariola, iar casa lui Artur nu era locul potrivit pentru odihnă, cu atâtea amintiri pe care le adăpostea. Dar nu erau amintiri, ci mai degrabă fantasme, simple fantasme. Pentru prima oară în viaţă, a înţeles banala metaforă „fantasmele trecutului“. Ele există, te bântuie, pregătite să te facă să-ţi aminteşti nenorocirile inevitabile care fac parte din viaţa noastră, din trecutul nostru, care ne ameninţă viitorul. Şi, atunci când apar, trebuie să ştii cum să le dai deoparte, dacă vrei să continui să înaintezi, în căutarea viitorului.

A parcat în faţa casei lui Artur. Era în Vallvidrera, sprijinită de coasta muntelui Tibidabo, munte a cărui istorie o cunoştea la perfecţie, graţie trecutului său de elev salezian[19]. Muntele îi aparţinuse unei singure familii, a cărei ultimă descendentă, Dorotea de Chopitea, l-a donat salezienilor, cu ocazia celebrei vizite a lui Juan Bosco la Barcelona. Începând de atunci, salezienii au vândut parcele tot mai importante din el, chiar şi vârful, ultimă redută a ordinului, unde se înalţă un templu votiv care beneficiază de o vedere impresionantă. Urbanizarea muntelui nu s-a lăsat mult timp aşteptată, sub auspiciile unei burghezii înfloritoare, dornice să cheltuiască banii câştigaţi cu sudoarea frunţilor a mii de muncitori.

Una dintre încăperi era luminată, Bety se întorsese deja. Stând în maşină, Enrique a contemplat casa. Construcţia părea a fi uşoară, fragilă, departe de stilul masiv al caselor de vacanţă grandioase, dintr-o epocă în care Tibidabo era totuna cu depărtarea şi paradisul. Artur a pus să se reconstruiască o clădire discretă, cu linii simple, dar elegante, cu un parter mare, nu foarte înaltă, cu etaj şi mansardă. Terasa era elementul-cheie în jurul căruia se centra toată casa: mare şi confortabilă, dispusă în semicerc, pentru o deschidere mai mare. Enrique nu s-a putut abţine să nu se gândească la faptul că terenul trebuie să fi costat o avere, iar construcţia,

încă pe-atât. Iar banii ăia nu-i putea obţine decât în urma unor activităţi ilegale. Iar el trăise fericit în casa aceea vreme de cincisprezece ani, străin de istoria ei, ignorând acea realitate. Obişnuit să domine universul apropiat cu privirea, se pare că înlocuise Barcelona cu San Sebastián, iar Tibidabo cu Igueldo. Mulţi se dau bătuţi în faţa unui vis imposibil de îndeplinit, în timp ce alţii, încurajaţi de experienţa dobândită, luptă încontinuu pentru a-l face să devină realitate. Asta a făcut chiar el însuşi, însă fără s-o ştie până în acea clipă. Imediat ce a ajuns în San Sebastián, şi-a propus să zboare peste golf, să-şi lase imaginaţia să se piardă în perfecţiunea sublimă a plajei La Concha, agăţată între cer, pământ şi mare. Şi reuşise graţie efortului şi imaginaţiei sale.

Acest gând l-a trădat. Şi Artur trăise o experienţă similară atunci când fusese îndepărtat de lumea lui din cauza întâmplărilor capricioase ale vieţii, şi luptase pentru a supravieţui într-un mediu ostil; luptase şi învinsese, iar casa era o dovadă irefutabilă. Pentru Artur, revenirea avusese un preţ clar: încălcarea legii, traficul cu obiecte de artă, cu patrimoniul tuturor, cu nişte lucrări care, în majoritatea lor, putrezeau din cauza condiţiilor de depozitare precare sau a lipsurilor economice ale unei Biserici aflate într-o continuă criză financiară. În schimb, el a avut totul de partea lui. A crescut în mediul adecvat, simţindu-se iubit mai întâi de părinţi, apoi de Artur. Niciodată n-a suferit de frig sau de foame. Mereu a existat cineva pregătit să-l consoleze atunci când lacrimile îi curgeau pe obraji. L-au educat cu grijă, chiar mai mult decât ar fi trebuit, transformând învăţarea într-o obligaţie amuzantă. Datorită atenţiei cu care Artur s-a dăruit creşterii sale, s-a născut un suflet creator.

Dacă n-ar fi fost Artur, niciodată n-ar fi putut să scrie. El l-a încurajat, l-a sprijinit financiar în primii ani, atunci când, odată terminată facultatea, şi-a manifestat îndoielile, şi a devenit consultantul şi corectorul textelor sale, primul cititor şi primul critic. Tot ce era îi datora tatălui său adoptiv. Avea vreun rost să-l acuze de ceva? Mai mult, cine era el ca să facă aşa ceva? Mariola avea dreptate: nu avem dreptul să criticăm, suntem cu toţii legaţi de greşelile pe care le facem.

Oarecum mai liniştit în urma acestor reflecţii, Enrique a ieşit din maşină. Se simţea mai întremat, pregătit să înfrunte explicaţiile pertinente pe care Bety cu siguranţă avea să i le ceară. A deschis uşa; în bucătărie era aprinsă lumina, aşa că s-a dus într-acolo. Un bărbat îmbrăcat ciudat a trecut brusc pragul. Enrique, surprins de apariţia neaşteptată, s-a lipit de peretele opus, îngheţat de un gând înfiorător: era asasinul lui Artur. S-au privit: vizitatorul, care ţinea în mâna dreaptă un pahar cu suc, s-a uitat la el curios şi oarecum condescendent înainte de a-i întinde mâna.

— Salut! Tu trebuie să fii Alonso, scriitorul.

Bety a profitat de acest moment de confuzie pentru a-şi face apariţia în hol. Enrique stătea în continuare lipit de perete, la distanţă de necunoscut.

— Cine e individul ăsta?

— Mi se pare că l-ai cam speriat pe Enrique, a observat Bety, care cu greu îşi putea stăpâni un zâmbet. Manolo, ţi-l prezint pe Enrique Alonso, fostul meu soţ. Enrique, el e Manolo Álvarez, cercetător în filologie la Universitatea din Barcelona, care mă ajută la traducerea manuscrisului Casadevall.

Încă temător, Enrique i-a întins mâna. Manolo i-a strâns-o cu putere, dar oarecum fără chef. Mâna lui Manolo, puţin asudată, i-a amintit amfitrionului de un peşte alunecos. Bety, care începea să-l cunoască pe noul ei colaborator, a înţeles la perfecţie semnificaţia gestului: ceda în faţa convenţiilor sociale pentru a ajunge la ceea ce-l interesa cu adevărat. Însemna o economie de timp şi explicaţii.

— Îmi cer scuze pentru mai devreme… s-a disculpat Enrique. M-a surprins să dau peste tine aşa, la mine în casă.

— Stai liniştit, îmi închipui că oricine ar vedea un necunoscut ieşind pe o uşă laterală a casei sale ar tresări de spaimă.

Enrique l-a măsurat cu privirea pe vizitator: nu înţelegea ce căuta acest individ la el acasă.

— Nu te supăra, dar aş vrea să discut puţin cu Bety, între patru ochi.

— Da, sigur, cum să nu! Am să aştept pe terasă.

Enrique a invitat-o pe Bety în bucătărie. Bety, precaută, cunoscând foarte bine firea fostului ei soţ, a închis uşa.

— Vrei să-mi spui şi mie ce caută ăsta la mine în casă?

— Când m-ai sunat de dimineaţă ca să-mi spui de arestarea asasinului lui Artur, am hotărât să mă consult pentru traducerea adnotărilor cu un expert în filologie catalană. Eu singură nu mă descurcam, aşa că aveam nevoie de ajutorul unui specialist. Printr-un contact pe care îl am la Departamentul de Limbi Romanice, am dat de Manolo, care este cel mai bun traducător pe care l-am cunoscut vreodată.

— Traducător? Individul ăsta e traducător?

— Rectific: nu doar că este cel mai bun traducător, dar este şi cel mai bun filolog din câţi am cunoscut vreodată.

— Nu mai lipseşte decât să spui că este un geniu lingvistic şi să te prosternezi în faţa lui, a comentat Enrique cu ironie.

— Este un geniu lingvistic şi mă prosternez în faţa lui din acest motiv şi din alte câteva, pe care le vei înţelege imediat. Te asigur că în toată Spania nu există o persoană mai bine pregătită ca el; are un creier cu o înclinaţie specială pentru limbi, iar astfel de oameni se nasc o dată la o sută de ani. E un fel de Burton sau Von Humboldt modern, a continuat răbdătoare Bety.

Enrique mai avea puţin şi-şi ieşea din fire.

— Mă doare undeva de competenţa lui! N-au trecut nici patru zile de când mă criticai că am luat hotărâri de unul singur, iar acum mă pui în faţa faptului împlinit! Nu pot să cred! Enrique vorbea şi se plimba prin bucătărie, aşa cum făcea întotdeauna când era nervos. Cum de ţi-a trecut prin cap să-i dezvălui povestea manuscrisului unui străin, fără să te consulţi mai întâi cu mine? Fir-ar să fie de treabă, nu-mi vine să cred una ca asta!

— Închide gura şi ascultă, catâr căpos ce eşti! l-a repezit Bety. Am terminat traducerea şi nu am mai descoperit nicio pistă! Ultima soluţie rămasă erau adnotările, şi doar un expert ar fi fost în stare să…

— Asta nu-ţi dădea dreptul să…

— Taci odată din gură!

Enrique a privit-o uluit. Niciodată, nici măcar în cel mai nefericit moment din căsnicia lor, Bety nu ajunsese să ridice vocea în felul acesta. Ignorase chiar şi prezenţa lui Manolo, care probabil că o auzise perfect. Trăgându-şi răsuflarea, probabil la fel de surprinsă de propria reacţie, Bety a ridicat degetul arătător spre el.

— Ce vrei să faci? De unde acest interes de a păstra un secret care acum nu mai are niciun temei? Nu fac decât să încerc să rezolv ceea ce eu şi tu, de unii singuri, nu suntem în stare să facem! Ori poate amintirea lui Artur ţi-a luat de tot minţile?

Fără a se mişca, Enrique şi-a încleştat pumnii. Expresia lui a făcut-o pe Bety să dea înapoi, speriată de agresivitatea din privirea lui. Ca întotdeauna când se certau, imputarea finală, care-i revenea lui Bety, se dovedea a fi mortală.

— Asta a durut, chiar mult. Nu ştii, nici nu-ţi închipui cât de tare! N-ar fi trebuit s-o spui.

Criza de furie trecuse; în locul ei rămăsese o dezamăgire profundă.

— Iartă-mă, n-am vrut.

— Îmi închipui. Dar în San Sebastián, când ai trecut pe la mine ca să mă anunţi de moartea lui Artur, s-a petrecut ceva asemănător, îţi aminteşti? Şi aveai dreptate, la final mereu spui ceea ce gândeşti, chiar dacă ajungi să-l răneşti pe celălalt. În regulă, să uităm! Acum spune ce ai de spus!

Calmul aparent al lui Enrique nu o păcălea pe Bety, care acum se căia. Era mai bine să o lase baltă deocamdată şi să distragă atenţia spre concluziile lui Manolo.

— E o poveste prea ciudată, aş prefera să ţi-o spună chiar el.

— Bine, dar înainte de asta, zi-mi ce i-ai spus.

— Doar ceea ce e legat de manuscris.

— Mai bine. Hai să mergem!

Manolo îi aştepta pe terasă.

— Aţi terminat cu chestiunile voastre?

— Da, am terminat cu „chestiunile“ noastre. Să mergem în birou, acolo vom putea să stăm de vorbă în linişte.

— De acord.

După ce s-au instalat în trei fotolii comode, Manolo a relatat povestea pe care i-o spusese şi lui Bety. La fel ca ea, lui Enrique nu i-a venit uşor a crede că Manolo ar fi putut şti de existenţa manuscrisului fără a fi avut un contact cu acesta până în acea zi. Sceptic din fire, şi cu atât mai mult din cauza situaţiei incomode al cărei protagonist simţea că este secretul; fusese deconspirat, stătea în faţa unui erudit deghizat în paiaţă, biroul-altar al lui Artur fusese pângărit, distrus de josnicul şi neaşteptatul atac al lui Bety, aşa că a opus toată rezistenţa de care era capabil şi chiar mai mult faţă de povestea lui Manolo, care s-a dovedit a fi generos în detalii şi atent în exprimare.

— Mi-e greu să accept ceea ce spui, a comentat Enrique odată încheiată relatarea lui Manolo. De ce s-ar fi dedat un arhitect precum Casadevall la jocul periculos de a ascunde un obiect precum Piatra lui Dumnezeu? Contactul între evrei şi creştini se limita la activităţile comerciale. Creştinii distruseseră climatul de convieţuire relativ bună care domnise între cele două religii până la sfârşitul secolului al XII-lea. De ce n-au putut s-o ascundă chiar ei?

— Referitor la prima parte, traducerea lui Bety – pe care o cataloghez ca fiind de o calitate înaltă – ne oferă răspunsul. Ea mi-a spus că tu n-ai făcut decât să spicuieşti din paginile manuscrisului, că te-ai concentrat mai mult pe partea-cheie a enigmei. Dar totul este explicat în prima parte. Casadevall le datora o favoare, iar ascunderea Pietrei era o parte din plată. Cât despre această tăinuire, ei bine, nu, ei n-o puteau face. Nu trebuie decât să ne gândim la precaritatea situaţiei lor sociale după uciderea în masă, din 1391, care îi împiedica să se bucure de libertate. Erau constrânşi de bariera fizică a cartierului evreiesc, pe atunci înconjurat de ziduri, şi nu puteau părăsi oraşul decât cu autorizaţie. Nu aveau voie să plece decât spre Orient, dar, dacă acceptau exilul, erau obligaţi să lase în urmă toate bunurile de preţ pe care le aveau.

— Se poate ca acest factor să fi fost hotărâtor în alegerea lui Casadevall, a adăugat Bety. Ei nu aveau cum să ascundă Piatra şi, drept

urmare, trebuiau să găsească pe cineva care se bucura de o mare libertate de mişcare.

— Sub pretextul bolii fiicei sale, l-au contactat pe arhitect. În virtutea funcţiei sale, Casadevall călătorise prin Europa, ceea ce i-a permis să cunoască numeroşi meşteşugari evrei, specialişti în artele înrudite cu arhitectura, mai ales sticlari. În străinătate, evreii erau mult mai bine văzuţi decât în Spania; în puţine cazuri fuseseră ţinta xenofobilor şi se bucurau de o oarecare libertate. Acest lucru trebuie să-i fi servit lui Casadevall pentru a-şi lărgi punctul de vedere cu privire la evrei, astfel încât relaţia cu ei nu presupunea nimic anormal.

— Mi-e greu să cred, s-a încăpăţânat Enrique.

— Datele pe care le-am adunat sunt concludente, deşi partea mea nu e imediat verificabilă, a răspuns Manolo răbdător. Nu poţi merge la Toledo pentru a studia arhivele aşa, oricum: e nevoie de timp şi influenţă la un anumit nivel academic sau religios. În mod sigur ai putea să faci asta; eşti un scriitor de prestigiu şi de un real talent, dar demersurile ţi-ar lua câteva zile, chiar săptămâni. Până atunci, trebuie să te mulţumeşti cu cuvântul meu. Singura dovadă pe care ţi-o pot da este acest carneţel.

A scos un caiet de dimensiuni reduse, cu copertele şifonate şi uzate.

— Aici sunt adunate toate adnotările care, după ani întregi de cercetări, am considerat că ar putea avea o legătură cu Piatra. Există chiar şi date; eu lucrez metodic. Cât despre manuscris, Bety are traducerea completă, e la dispoziţia ta.

Enrique a răsfoit carneţelul. Era un fel de agendă, special pentru a nota pe ea tot felul de lucruri. Cunoştea doi sau trei scriitori care le foloseau atunci când voiau să rezume informaţia exactă din cărţile lor, devenind astfel un instrument fundamental în evitarea greşelilor.

— Dacă vrei, poţi să-l păstrezi şi să arunci o privire pe el. Nu voi avea nevoie de el, am întotdeauna copii ale documentelor mele importante.

Enrique a fost de acord.

— Aşa am să fac.

— Altă concluzie nu există, a continuat Bety: Casadevall a considerat că Piatra lui Dumnezeu era un obiect ce trebuia ascuns pentru totdeauna. Sau, mai bine zis, alţii i-au dezvăluit existenţa acelui obiect, cu intenţia de a-l ascunde, nici măcar nu mai contează. Iar două sute de ani mai târziu, Diego de Siurana a avut noroc să găsească un manuscris care trimitea la un mister care probabil că l-a fascinat la fel de mult ca pe noi.

— Ghinion!

— Bine, a cedat Enrique în sfârşit în faţa asaltului nemilos al lui Bety şi Manolo. Pot să accept că toată povestea ta e adevărată, dar cu ce ar schimba asta lucrurile? În realitate, tot nu ştim nimic. Cu adevărat important ar fi să aflăm unde anume a ascuns-o. Personal, nici măcar nu mă interesează despre ce e vorba; nu suntem protagoniştii unui film de aventuri, sau cel puţin eu nu mă simt aşa. Cel mai probabil e că Piatra s-a pierdut cu trecerea anilor, a deceniilor, a secolelor. Cel mai probabil e că pe locul ei de odinioară se înalţă astăzi o bancă, clădirea Poştei sau un fast-food.

Discursul acesta a fost ca o eliberare. Cuvintele i-au ţâşnit de pe buze. Dacă mai devreme cu o zi ar fi fost în stare de orice pentru a dezlega misterul manuscrisului, informaţiile de la Fornells îi modificaseră complet viziunea asupra acestei probleme. Şi nu fusese conştient de asta până în clipa în care discutase cu Bety şi Manolo. Ei erau în continuare concentraţi pe o rezolvare acum lipsită de importanţă, pentru el.

— Poate că pentru tine nu contează, dar pentru mine este o provocare din trecut, pe care vreau s-o rezolv, a subliniat Manolo. Cred că acest Casadevall a ascuns-o într-un loc special, unde să poată suporta trecerea timpului, şi că, dacă descifrăm cheile oculte ale manuscrisului, vom fi în stare să o găsim. Iar atunci…

— Deci pentru tine e o răfuială cu trecutul, nu? l-a întrerupt Enrique. Vrei să te confrunţi cu un mister, poate enigma definitorie a vieţii tale. Foarte bine, căci pentru mine e mult mai mult sau mult mai puţin de-atât. Am să-ţi spun ce e pentru mine: e ultima amintire a tatălui pierdut. Doream să rezolv enigma ca un gest în memoria lui, un ultim salut, o despărţire. Mi-

a luat ceva să-mi dau seama de asta; el ştia unde s-o găsească şi a aflat numai graţie inteligenţei şi experienţei sale. Dacă eu am încercat să-i calc pe urme, am făcut-o doar în amintirea lui.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, a răspuns Manolo surprins.

— Nu uita că Manolo nu ştie nimic despre moartea lui Artur, a subliniat Bety, încercând să restabilească calmul.

Enrique era prea nervos. Veştile despre Artur îl afectaseră foarte tare.

— Tatăl meu a murit în urmă cu câteva zile. Cerceta manuscrisul şi credea că a găsit cheia enigmei. Cel puţin asta a dat de înţeles într-o scrisoare pe care mi-a trimis-o cu câteva ore înainte de a se prăpădi.

Manolo s-a uitat la Bety cu reproş. Acum înţelegea acea agresivitate a lui Enrique; imaginea pe care o avusese despre el era aceea a unui scriitor cunoscut, cu renume de persoană senină şi echilibrată, departe de furia contenită care ieşea la iveală cu cea mai mică ocazie.

— Îmi pare foarte rău! Acum înţeleg atitudinea ta. Dar trebuie să mă asculţi: nu sunt duşmanul tău, şi nici nu vreau să deranjez. Nu am venit să-ţi răscolesc amintirile şi te asigur că înţeleg perfect situaţia ta, poate mai bine decât mulţi alţi cunoscuţi care şi-au exprimat false condoleanţe. Dacă această cufundare în trecut implică tulburarea amintirilor tale, n-o voi face, oricât de mare mi-ar fi curiozitatea. Trăiesc într-o lume a mea, atât de aparte, încât nu am găsit pe nimeni cu care s-o împărtăşesc. Nu mă atrage decât studiul şi, din când în când, ceva mă fascinează, cum e acest caz.

Bety a rămas surprinsă de calmul perfect şi de elocvenţa lui Manolo, calităţi pe care le ţinuse până atunci ascunse.

Enrique l-a observat atent. Chipul său nu trăda decât un autocontrol perfect. Vorbea fără pasiune, în cuvinte dezgolite, pure în semnificaţia lor, corecte în conţinut. Şi aştepta. Mai ales, aştepta, fără să fie trădat de nicio iluzie, nicio tulburare, nicio tresărire, nici cel mai mic gest. Dar aştepta.

— Înţeleg, a spus Enrique.

— Sigur?

Bety a fost martoră la schimbul tacit de priviri, amândoi pierduţi în gânduri insondabile. Prezenţa lor părea să se dilueze, pierdută într-o luptă

de motive şi de chestiuni necunoscute. Nici nu-l cunoştea prea bine pe Manolo, nici nu înţelegea hotărârea lui Enrique. S-a simţit cu adevărat străină de acea discuţie, un spectator prezent fizic, dar absent intelectual, incapabil să intervină într-un duel, pentru ea, de neînţeles.

— Da, a încheiat Enrique. Cât durează să traduci notele?

— Presupun că, în total, câteva zile.

Bety i-a întins nişte foi, pe care erau transcrise adnotările.

— Traducerea în sine nu e deloc dificilă. E alcătuită din două părţi: una constă din observaţii despre anumite paragrafe, iar cealaltă este compusă din abrevieri a căror traducere aproximativă pot, în mare parte, s-o fac, dar pentru o mai mare siguranţă trebuie să studiez textul original.

— De ce doar în parte?

— Sunt simplificările obişnuite care facilitează scrierea unui text. Sunt criptice în mod intenţionat. În mai mare măsură decât Casadevall, Diego de Siurana nu voia să dea de înţeles că ştia despre ce era vorba.

— Misterul se menţine, a intervenit Bety. Pistele ne dezvăluie doar părţi din întreg. Dar cred că traducerea lui Manolo poate contribui la localizarea obiectului, oricare ar fi el.

„Ce ciudat“, s-a gândit Enrique. A privit-o cu un zâmbet sceptic, pe care ea a preferat să-l ignore. Cu câteva zile în urmă, dorea să spună la poliţie tot ce avea legătură cu manuscrisul. Acum, că textul lui Casadevall se eliberase de aura lui de pericol, odată prins asasinul lui Artur, ea cedase în faţa ambiţiei de a şti… sau de a poseda, sau a ambelor variante. Şi tocmai acum el îşi pierduse orice interes nu doar pentru manuscris, ci pentru orice lucru care avea legătură cu trecutul. Admirativ, a contemplat înlăuntrul său distanţa pe care o căscase dezamăgirea, depărtarea la care se aflau sentimentele şi dorinţele până de curând atât de importante. Între timp, Bety continua să vorbească, încercând în zadar să-şi ascundă entuziasmul. Bun, avea să continue, deşi vraja misterului se spulberase.

— …de fapt, restul nici nu contează, a continuat Bety. Partea centrală ar putea să ne conducă la obiectul în sine, dar cred că cheia se află în lista de la finalul manuscrisului. Acolo găsim adnotările cele mai interesante.

— Mi-ar plăcea să le citesc, şi de fapt chiar am s-o fac puţin mai încolo, am să parcurg întregul manuscris. Dar spune-mi care sunt concluziile la care aţi ajuns după ce aţi cercetat ambele părţi.

Bety şi Manolo s-au privit şovăitori. El a luat iniţiativa.

— Cele la care am ajuns sunt lipsite de relevanţă. Nu ştim, şi mă îndoiesc că vom şti vreodată, cum a ajuns manuscrisul în mâinile lui Diego. De asemenea, nu ştim nici cum a ajuns la familia Bergués. Întâmplarea l-a adus în mâinile noastre.

— Adnotările corespunzătoare primei părţi a manuscrisului sunt cele pe care Manolo a reuşit să le traducă extrem de exact, a intervenit Bety. Sunt clare. Încep într-o dată nedeterminată, dar cu siguranţă anterioară lunii februarie a anului 1612, dată la care începe procesul lui Diego. Am extras următoarele concluzii: prima, pe Diego nu îl interesau decât cele legate de S.; a doua, începând cu acele pagini care dezvăluie enigma şi care conţin cele mai multe adnotări, Diego începe nişte note criptice, menite să ascundă datele; a treia, Diego a verificat lista finală, clădire cu clădire. Împreună cu lista apar ceea ce credem că sunt literele iniţiale ale datelor în care le-a făcut. Nota finală a manuscrisului este „LLO SI D.“, care în opinia lui Manolo înseamnă *Lloat sigui Déu*[20]. Credem că acest elogiu dovedeşte bucuria de a fi descoperit locul; şi a patra, locul trebuie să fie marcat de un simbol după cum deducem din această adnotare, a spus şi i-a arătat-o lui Enrique.

— Pare rezonabil, a admis Enrique. Dar restul notelor?

— După cum am spus, şi în ciuda aproximărilor lui Bety, aş prefera să studiez originalul pentru a le colaţiona. Bety n-a vrut să mi-l arate fără permisiunea ta, lucru de înţeles. Dar dacă mi-ai permite să-l ţin câteva zile, l-aş putea verifica cu mare atenţie.

Enrique a fost de acord. Curiozitatea lui era acum aceea de a afla dacă Manolo era în stare să interpreteze corect semnificaţia abrevierilor, lucru de care Manolo şi-a dat foarte bine seama.

— Şi nu trebuie să-ţi faci griji pentru manuscris. Eu îmi petrec viaţa înconjurat de astfel de lucruri; îi cunosc valoarea şi o să am grijă de el aşa

cum merită. Se va întoarce la tine fără nicio zgârietură, îţi promit.

— Bine, atunci ia-l!

— Nici nu ştii cât îţi sunt de recunoscător! a răspuns Manolo, vizibil emoţionat.

Îşi îndeplinise misiunea, nu mai avea niciun rost să rămână în casa lui Enrique. S-a ridicat.

— E timpul să plec.

— Vrei să te conduc? s-a oferit Bety.

— Nu, nu e nevoie. Dacă îmi permiteţi, am să chem un taxi.

— Nu e nevoie, a intervenit Enrique fără să se ridice de pe fotoliu. Staţia din Vallvidrera e la două sute de metri, în piaţă, cum cobori dealul.

— Perfect. Bine, atunci, o să vă sun imediat ce o să am veşti.

Enrique i-a făcut cu mâna. Bety l-a însoţit până la uşă. I-a auzit vorbind pe hol; nişte voci slabe, înăbuşite. Dacă s-ar fi concentrat, ar fi reuşit să înţeleagă ce-şi spuneau. Dar nu-l interesa. Uşa din stradă s-a închis; Manolo a părăsit casa luând cu el un capitol din viaţa lui, pe care îl considera deja închis. Bety s-a întors la el. A reînceput să vorbească, şi s-a prefăcut că o ascultă, dar nu reuşea să se concentreze asupra discuţiei, fiind căzut pe gânduri. Bety, de obicei atât de perspicace, nu şi-a dat seama de starea lui de spirit. Sau poate că a făcut-o dar, simţindu-se vinovată, a încercat să dreagă scăparea de mai devreme.

— Nu văd decât imaginea lui Diego cu manuscrisul în mâini. Se poate să fi ajuns până la el prin recompilarea textelor relaţionate cu construirea catedralei, menite să îmbogăţească arhiva. Probabil că au trecut zile în care l-a avut la îndemână, dar nu l-a răsfoit deloc. Într-o zi, privirea i-a căzut pe vechiul manuscris; curios, în mod sigur cunoscând faima autorului său, a hotărât să-l răsfoiască. La început, nimic interesant nu-i atrage atenţia. E încă un text, plin de date de interes mai mare sau mai mic. Acolo ar fi putut să se oprească, dar, din nefericire pentru el, n-a făcut-o. Soarta l-a îndemânat să mai dea o pagină, doar una, şi brusc i s-a trezit curiozitatea. Manuscrisul îşi schimbă stilul, îşi modifică tonul. Mai parcurge câteva

pagini şi asistă la naşterea unei pasiuni care, cauză a unei nenorociri viitoare, fără ca el s-o ştie, creşte clipă de clipă.

— Textul dezvăluie date, nume, liste. Diego se pune pe treabă şi începe să facă cercetări. Totul pare corect. Evenimentele relatate în legătură cu edificarea sunt adevărate, le-a comparat cu alte surse. Clădirile există sau au existat. Aparent, totul părea să se lege. Captivat de acest mister, cedează emoţiei de a descoperi ceva special. Investighează. Funcţia îi permite să aibă acces la documente de tot felul, fără a trezi suspiciuni. În cele din urmă, descoperă ceva, nu ştim ce. Între timp, Inchiziţia începe procesul împotriva lui. Un anonim îl denunţă: probabil un rival din timpul nemiloaselor lupte duse pentru a urca pe scara ierarhică hotărăşte să-l înfunde rapid, sau poate că este cineva care a observat anumite nereguli în comportamentul lui. Poate că investiga texte interzise în Index sau în anexa hispanică a acestuia, *Catalogus librorum reprobatorum*, aflate mai presus de un secretar, oricât de conştiincios ar fi fost acesta. În orice caz, este arestat. Cu toate acestea, lucru frecvent în acea epocă, este de asemenea probabil să fi fost avertizat cu ceva timp înainte, pentru a ascunde sau a proteja manuscrisul.

— Cât despre ascunderea manuscrisului, aceasta e determinată de două motive: având strămoşi marranos, un document incriminator precum acesta echivala cu o condamnare; de asemenea, cunoscând deja misterul în cauză, se gândeşte să-l ferească de inchizitori. Astfel reuşeşte să-l ascundă la timp, trimiţându-l la familia Bargués. Apoi, îl prind şi îl bagă la carceră, unde începe să fie judecat. Probabil, Diego crede într-o soluţionare rapidă a cazului: ştie în ce fel acţionează Inchiziţia, iar prezenţa lui într-un autodafe, afişând cămaşa sanbenito, ar trebui să fie suficientă ca să satisfacă nevoia de sânge a inchizitorilor, pentru a demonstra că populaţia era înconjurată de eretici şi, astfel, că prezenţa lor era fundamentală pentru supravieţuirea regatului.

— Cu toate astea, ceva merge prost. Evenimentele iau o turnură diferită faţă de cea prevăzută. Se poate ca delatorul să fi fost o persoană influentă, se poate ca norocul lui să nu aibă nicio legătură cu mărturisirea pe care a

făcut-o sau ca suspiciunile la adresa lui să nu se datoreze exclusiv faptului că prin venele lui curgea sânge evreiesc; poate că a fost acuzat de iudaizare. În tot cazul, este supus torturii. În acest timp, Diego vorbeşte. Spune ceva, nu ştim exact ce; inchizitorii se consultă, dar discuţia nu apare în darea de seamă. Începând din acel moment, trimit informaţia mai departe, la Suprema, şi îl mută pe Diego la Toledo. Acolo tortura continuă încă zece ani, incredibil, până la moartea sa…

Povestea nu era lipsită de interes, trebuia să recunoască. A-şi imagina era, pentru el, un exerciţiu pe care îl stăpânea foarte bine, la fel de bine cum cunoştea libertatea pe care naratorul o atinge atunci când muzele îl iluminează, arătându-i un drum, un bulevard larg prin care curge istoria. Bety nu obişnuia să se lase purtată de imaginaţie, dar era efectiv vrăjită de povestea lui Casadevall şi a lui Diego de Siurana, spunând-o ca şi cum ar fi fost un participant direct. S-a ridicat în picioare şi, fără a şovăi, s-a dus până la barul din salon. Artur, fără a cădea în excese, aprecia băuturile fine şi obişnuia să se răsfeţe cu câte un brandy sau whisky vechi. Şi-a turnat băutură într-un pahar mare şi a revenit în birou. Bety s-a oprit, surprinsă; de atâţia ani de când îl cunoştea, nu-l văzuse niciodată pe Enrique făcând aşa ceva. A revenit la relatarea de mai devreme, cu la fel de multă pasiune. Vorbea, vorbea, vorbea, dar pentru el sunetele continuau să fie distante, goale. Când o privea, dădea din cap, ca şi cum ar fi urmărit discuţia cu interes, dar era absent, departe de locul acela, la adăpost de o luptă pierdută dinainte împotriva unui duşman invincibil: uitarea.

19 Societatea Salezianã, ordin religios catolic înfiinţat în secolul al XIX-lea de către Sf. Ioan Bosco. Aceasta se ocupa cu educaţia creştină a tinerilor şi funcţionează şi în zilele noastre. (N. tr.)

20 În limba catalană, „Lăudat fie Domnul!“. (N. a.)

MANUSCRISUL CASADEVALL

Sosise momentul. Traducerea lui Bety se odihnea pe genunchii lui. Stătea întins în pat, acoperit cu un cearşaf şi cu o cuvertură – doar, doar avea să reuşească să adoarmă citind. Deşi îşi tot spusese că manuscrisul nu mai avea niciun interes pentru el, notele lui Casadevall se dovedeau a fi un fel de roman fascinant.

E adevărat că primele pagini nu erau decât o relatare a succesiunii de activităţi, sarcini, note proprii muncii de arhitect; cu toate acestea, după cincisprezece pagini, începea diariumul, în maniera cea mai abruptă; în manuscrisul original, în mijlocul unei fraze, pana făcuse o linie în sus, iar o pată de cerneală murdărise hârtia, acolo unde, fără îndoială, se rupsese. După pată, un spaţiu mare alb. Apoi, începea manuscrisul Casadevall.

> Sunt atât de obosit… Viaţa, pe care am iubit-o atâta, care mă înconjoară din toate părţile cu splendoarea ei, care luptă neobosită în acest oraş efervescent şi sfârşeşte prin a ne impregna pe toţi cu aceeaşi ardoare, cu aceeaşi dorinţă, pare acum să treacă peste mine, să mă ignore, scoţându-mă din vârtejul fermecător al unui univers de necuprins, în expansiune, acolo unde lucrarea lui Dumnezeu se manifestă în fiece clipă, în fiece loc, în orice intenţie. Da, această viaţă frumoasă, viaţa pe care Creatorul nostru, al tuturor, a insuflat-o în fiece trup, oferindu-i discernământ şi suflet, acum – când mă gândeam că am suferit tot ceea ce putea suferi un om, ajungând, dacă nu la pace, măcar la un fel de armonie – mă pedepseşte din nou. Fiica mea, micuţa Eulalia, s-a îmbolnăvit, iar simptomele par să fie cele care mai demult au chinuit-o pe soaţa mea, Leonor, precum şi pe micuţii Josep şi Lluisa.
>
> Totul a început azi de dimineaţă. Fusese o zi foarte complicată: pietrele „raig triat“ din cariera din Montjuïc, destinate a susţine cea de-a doua arcadă a celei de-a patra bolte, acolo unde este reprezentată Buna Vestire, nu au ajuns la timp, se pare că dintr-o încurcătură între această construcţie şi cea de consolidare a noului turn *fusteria*, aflat chiar în faţa plajei. Cum prezenţa anumitor corăbii de piraţi este un lucru dovedit, iar faptul că în ultima lună au fost aprinse focurile din turnul de supraveghere din Montgat pentru a anunţa prezenţa acestor

nelegiuiţi ai mărilor, terminarea zidului care va asigura apărarea oraşului dinspre mare, s-a considerat o prioritate.

Şi, ca şi cum n-ar fi suficient, toată ziua am făcut pregătiri pentru ridicarea clopotului *Honorata,* faimos în tot oraşul fiindcă fusese turnat graţie iscăliturilor poporului.

27 noiembrie 1393, zi de sărbătoare: poimâine, mult iubitul nostru episop va binecuvânta clopotul, care va fi instalat pe turnul Sant Iu, iar de acolo le va da de ştire barcelonezilor pentru totdeauna în ce moment al zilei se află, graţie bătăilor orelor şi a sferturilor, iar astfel nu vor uita niciodată că lumescul îşi are obârşia în divin, şi fără acesta din urmă nimic n-ar putea fi explicat.

Dar toate acestea nu sunt altceva decât nişte bătăi de cap organizatorice pe care trebuie să le înfrunt: câtă vreme *magister operis principalis* lipseşte, responsabilitatea ca lucrările în curs să continue conform planurilor îmi revine mie. Totul pare să se multiplice simultan, pe zece fronturi diferite! Pe lângă problema carierei şi a ridicării *Honoratei,* mai trebuie să rezolv problemele legate de policromia criptei Santa Eulalia, binecuvântat fie numele său, şi discuţia nesfârşită pe care o avem despre ea cu episcopul; şi să nu uităm problemele legate de furnizarea lemnului pentru cor, stejarul care pare, în mod misterios, insuficient şi care s-a scumpit ajungând la preţuri atât de ridicate, încât aprovizionarea s-a oprit, iar arhitectul Jordi Johan y Anglada e disperat că sculptorii lui stau cu dalta şi ciocanul pregătite, neavând ce să lucreze.

E un haos, şi nu în miniatură; e paradoxal că ne-am cufundat în această dezordine, când scopul lucrării noastre este acela de a ridica o clădire care, prin excelenţă, laudă ordinea Creaţiei. Acest lucru mă înfioară şi, uneori, chiar mă face să mă îndoiesc de capacităţile mele.

Toate astea, şirul nesfârşit de probleme care ar trebui să mă epuizeze şi pentru care ar trebui luate măsuri extraordinare, au rămas pe plan secund şi acum se dovedesc a fi neimportante.

Mă întorsesem de la muncă când Anna, slujnica, m-a anunţat de starea de sănătate a micuţei. Avea febră: la început nu foarte mare, dar a crescut la lăsarea serii, iar noaptea parcă a luat foc. Am trecut s-o văd, la ea în cămăruţă, şi am întrebat-o cum şi-a petrecut ziua; nu prea avea ce să-mi povestească, fiindcă se culcase devreme şi, în plus, nimeni nu se simţea bine. În vreme ce o cercetam cu atenţie, am îndemnat-o să se odihnească. Pe corp nu avea pete sau semne, dar atunci când i-am pipăit gâtul, am descoperit câte o mică gâlmă în ambele părţi. Doamne, numai să nu fie acea boală urâtă, dar mai ales temută de toţi! N-aş îndura s-o pierd pe Eulalia, s-o las să plece, aşa cum i-am văzut ducându-se pe mama şi pe fraţii ei. Sunt foarte îngrijorat şi nici nu vreau să mă gândesc ce ar însemna ca peste oraşul nostru Barcelona să se abată iarăşi prăpădul Morţii Negre, nici măcar nu mă mai gândesc la obligaţiile mele legate de catedrala Santa Cruz y Santa Eulalia, pentru martiriul căreia a fost botezată copila mea, ultimul vlăstar al neamului meu.

Aceasta va fi o noapte de veghe. Am să spun *Memorare*[21] şi am să mă rog Sfintei Fecioare, cerându-i să se milostivească de noi.

Ziua Domnului, 29 noiembrie 1393

Ieri, la şase după-amiaza, a fost ridicată *Honorata*, în ovaţiile poporului. Mult iubitul nostru episcop Ramon D’Escaldes a binecuvântat-o în faţa unei mulţimi pline de fervoare, pe care numai el ştie să o controleze, cu vocea lui gravă şi puternică. Procesiunea a plecat de la sediul episcopiei, înconjurat de palmieri, într-o atmosferă mult prea festivă, episcopul dirijând-o graţie harului său, reuşind să prefacă cheful de benchetuială în cea mai sinceră devoţiune, atât de mare îi este influenţa asupra acelor persoane pe care le supune cu o trufie severă, dar totodată dulce. N-am putut să lipsesc de la manevrele de ridicare a *Honoratei* în turn, care n-au fost mai complicate din punct de vedere tehnic decât cele ale altor elemente care fac parte din Seu, cu deosebirea că în acest al doilea caz nu sunt prezenţi decât cei care participă la lucrări, iar cu acest prilej manevrele trebuiau făcute din

exterior, în mijlocul a cel puţin două-trei mii de curioşi, cu toate riscurile şi pericolele pe care o atare situaţie le aduce cu sine. N-am să scriu despre dificultăţile ridicării, fiindcă nici nu-mi face plăcere, nici nu mă preocupă, dar voi menţiona faptul că, deşi trupul meu era prezent şi dădea ordinele de care era nevoie, mintea era departe, era lângă fiica mea.

În ziua dinainte, aproape că n-am plecat de la căpătâiul ei. Febra a mai scăzut puţin şi am luat-o drept un semn bun, poate din mila Preasfintei Fecioare care, auzind ruga pe care i-am înălţat-o în timpul lungii veghi, s-a îndurat de noi şi a ajutat-o să se mai întremeze. Am trimis după un doctor: unul adevărat, nu unul dintre felcerii ăia care nu ştiu decât să ciopârţească şi să însângereze bolnavii şi care sunt mai însetaţi de sânge decât oricine. Bătrânul Aimeric este un bărbat cu experienţă, nu degeaba a fost, în tinereţile lui, un simplu bărbier, un *rasor et minutor* care mergea din mănăstire în mănăstire tunzându-i pe călugări şi practicând obişnuitele luări de sânge; dar întâmplările vieţii l-au ajutat să devină unul dintre puţinii chirurgi care a intrat, pentru a studia medicina la Paris, în frăţia San Cosme. Ne cunoaştem de ani buni, dinainte ca averea lui să-i deschidă porţile nobililor. Deşi acum măiestria lui se răsfrânge asupra oamenilor sau a „cetăţenilor de vază“ ai Barcelonei, mulţumită contactelor mele cu episcopia, dar mai ales bunei înţelegeri care a existat între noi doi în trecut, am putut să ajung la el şi ne-a onorat vizitând-o pe Eulalia în casa noastră. După ce i-a ascultat respiraţia, aşezându-şi urechea pe pieptul nubil al copilei, Aimeric mi-a sugerat să mă liniştesc şi să mă odihnesc; deocamdată, nu era indicat să ia sânge. A insistat că micuţa trebuie să stea acoperită şi ferită din calea curentului, pentru a evita o înrăutăţire a stării de sănătate. Abia am îndrăznit să-i vorbesc de temerile mele, dar pesemne că mi le-a citit pe chip atunci când, printr-un gest simplu, i-am arătat umflăturile de pe gât şi am îngăimat:

— Oare nu e…

— E prea devreme! m-a întrerupt el. E clar însă că boala a ajuns la plămâni. Inflamaţia nu e ciudată în astfel de cazuri. Dacă tot veni vorba, când v-aţi spovedit ultima oară? Nu uitaţi că multe dintre boli se abat asupra oamenilor din cauza păcatelor, iar odată şterse petele cu lacrimile căinţei, sunt vindecate de Medicul Suprem; după cum scrie în Evanghelie…

— Eulalia merge la slujbă în fiecare duminică şi de toate sărbătorile, şi îşi îndeplineşte toate datoriile faţă de Biserică, nici n-ar putea fi altfel!

— Bine, atunci fă cum ţi-am spus! Dacă starea i se schimbă iar, dă-mi de veste!

Am băgat mâna în săculeţ, dar Aimeric a refuzat:

— Pere, tu eşti un om al Bisericii. Roagă-te pentru ea! Mi-e de-ajuns lucrul ăsta. Dacă mai încolo va avea nevoie de vreun leac, discutăm atunci de bani.

Nevoile unui bărbat ca mine sunt frugale. Nu am pe ce să cheltui banii şi am datorii foarte puţine: casa ne aparţine de zece ani şi, cu excepţia simbriei slujnicei şi cumpărarea hranei de zi cu zi, nu sunt risipitor. Am încercat întotdeauna să nu-i lipsească nimic Eulaliei; aceasta a fost ultima dorinţă a Leonorei. Am reuşit să strâng o parte din simbria de arhitect, ştiind astfel că pot plăti orice cheltuială pe care Aimeric mi-ar cere s-o fac… până la o anumită limită. Este medicul nobilimii, iar tratamentele lui sunt scumpe. Dar aş da orice ca fiica mea să se însănătoşească!

O săptămână. A trecut o săptămână de la ultima notă scrisă în acest jurnal improvizat, unde pot să-mi descarc sufletul şi să-mi alin suferinţa. Starea Eulaliei s-a înrăutăţit. Vizitele lui Aimeric au devenit acum zilnice şi nu-mi pot ascunde îngrijorarea în faţa atenţiei lui interesate. Atunci când ajunge, spune să nu mă tem, că evoluţia umorilor este normală, dar eu văd pe chipul lui şi observ concentrarea şi, ceea ce e chiar mai rău, percep îndoiala din spatele măştii cu care încearcă în zadar să mă liniştească. Copila tuşeşte des, iar sputa are o

culoare închisă, care, de câteva zile, din galbenă s-a făcut verde, şi e atât de groasă încât abia poate s-o dea afară şi se îneacă cu ea. Doarme prost şi abia dacă mănâncă, fiindcă umflătura din gât este acum atât de mare, încât nu poate înghiţi orice aliment, ci doar o supă uşoară, şi încă o face fără tragere de inimă şi foarte anevoios.

Îmi amintesc că acum treisprezece ani, aflându-ne în Narbonne, în urma unei solicitări de colaborare pentru lucrările din claustru, Leonor a fost prima care a avut simptome ca cele ale Eulaliei. Pe atunci trăiam în apropierea cartierului Canonicilor, la o aruncătură de băţ de Catedrală, într-o căsuţă simplă din lemn, cu ogradă în spate, pe care ne-o pusese la dispoziţie Colegiul Catedralei. Catedrala San Justo y San Pastor se afla în mijlocul unei dispute între autorităţile civile şi cele ecleziastice ale oraşului. Cei dintâi doreau să păstreze zidul vizigot care traversa partea frontală a catedralei, pentru a uşura apărarea zidurilor; cei din urmă, din contră, aveau ca principal obiectiv distrugerea zidurilor şi finalizarea proiectului maestrului D'Arrás. În timp ce aveau loc deliberările, care au degenerat într-o dispută aprinsă, lucrările la claustru au continuat în ritmul normal. Acolo am început să-mi dezvolt măiestria, iar fericirea cu care împodobeam casa Domnului era dublată de fericirea de a-i vedea pe cei dragi, familia mea, crescând în număr. Să-i văd cum cresc sănătoşi şi fericiţi era recompensa de care aveam nevoie atunci când, seara, mă întorceam acasă pentru a găsi în ordinea căminului echilibrul perfect pentru mintea mea.

Dar în noaptea aceea de primăvară, totul s-a schimbat. Leonor era în pat, întinsă, învelită în pături, cu febră. Josep, de şapte anişori, îi dăduse surorii sale Lluisa să mănânce de seară. Copiii păreau perfect sănătoşi, cu excepţia Eulaliei, un bebeluş de nici şase luni, care plângea neconsolată. Leonor nu avea putere să-i dea să sugă, aşa că i-am pus eu copilul la piept. Atunci când bebeluşul a adormit, am dus-o în pătuţul ei şi, puţin mai târziu, i-am culcat şi pe ceilalţi doi. Dimineaţă, devreme, am plecat în căutarea unei vecine mai în vârstă, Marie, rugând-o să aibă

grijă de cei mici până se făcea Leonor bine, căreia nu i-am dat, în principiu, prea multă importanţă.

M-am întors la muncă, la fel ca de obicei, obosit, dar mulţumit. Lucrările avansau în ritmul prevăzut, aveam materiale destule şi plăţile se făceau la timp: totul funcţiona cu precizie. Dar, în uşa casei noastre, mă aştepta cea mai groaznică surpriză din câte îmi puteam imagina. Acum, pe lângă Leonor, şi micuţii Josep şi Lluisa făcuseră febră şi zăceau pe burtică, aşa cum obişnuiau să doarmă, amândoi în acelaşi pătuţ. Marie pregătise ceva de mâncare pentru mine şi mi-a sugerat s-o dau pe Eulalia unei doici, care s-o hrănească regulat. În privinţa celorlalţi, eu puteam să am grijă de ei noaptea, iar ea, ziua. Am fost de acord, iar Marie a plecat cu Eulalia acasă la doică, o tânără pe nume Anne, a cărei fetiţă de un an murise în urmă cu câteva zile.

Am continuat aşa încă patru zile. Febra mai cobora uneori în timpul zilei, dar îi trimitea în delir imediat ce se lăsa seara. În acea a patra zi, în vreme ce le dădeam cu apă pe trupuri pentru a le mai scădea fierbinţeala, am descoperit prezenţa bubelor atât pe gât, precum şi în alte locuri de pe corp. Toate trei aveau un aspect asemănător, nu erau foarte mari în acea primă noapte; uşor, uşor, au crescut. Îngrijorat, cum s-a crăpat de ziuă, am plecat să cer ajutor: la Colegiu mi-au recomandat un chirurg competent; m-am întors cu el la bolnavii mei. După ce i-a examinat cu nişte mănuşi ciudate, chirurgul, pe nume Jacques, mi-a confirmat cele mai rele temeri. Bubele erau simptome clare de ciumă neagră, aceeaşi care, în urmă cu şaptesprezece ani, făcuse multe victime nu doar în Narbonne, ci în toată Franţa.

— Domnia Voastră cum se simte? m-a întrebat privindu-mă în ochi, lângă uşă, căci deja se îndepărtase destul de rapid de paturi.

— Nu am niciun simptom, nici febră, nici dureri, i-am răspuns.

— Trebuie să părăsiţi imediat casa. Nu sunteţi în siguranţă aici, nici dumneavoastră, nici altcineva. În plus, trebuie să îndeplinesc porunca prinţului şi să-i dau de ştire despre orice loc infectat.

— Dar cum pretindeţi să-mi las aici familia? Cine va avea grijă de ei? Cine le va da să mănânce? Şi mai ales, sunteţi sigur de ceea ce spuneţi? Moartea Neagră?

— Da, Moartea Neagră. Bubele alea pline de puroi sunt o dovadă incontestabilă.

— Dar atunci… nu mai există nicio speranţă?

— Nu putem decât să înţepăm buboaiele, să scoatem umorile şi să aşteptăm. Au existat câteva cazuri, puţine, însă, în care bolnavii au supravieţuit. Chiar eu am suferit, când Moartea Neagră bântuia prin Narbonne, în 1365 – spunând asta, şi-a suflecat mânecile şi mi-a arătat câteva cicatrice de pe braţ –, dar am supravieţuit. Înainte de a cădea la pat, i-am tratat pe toţi ceilalţi. Dar, maestre Casadevall, trebuie să vă mărturisesc că suntem puţini cei care au supravieţuit acelei etape, mai mulţi sunt cei care au murit. Acum trebuie să plecaţi de aici! Bolnavii trebuie să rămână singuri.

Din pragul uşii, am încercat să intru şi să mă apropii de ai mei, dar mâna lui Jacques m-a înşfăcat cu putere.

— Gândiţi-vă bine înainte să intraţi! Dacă, atunci când îi voi fi înştiinţat pe oamenii prinţului, vă găsesc aici, nu veţi mai putea părăsi casa. Iar acum sunteţi sănătos şi vă simţiţi bine. Nu uitaţi, în plus, că mai aveţi o fiică. Gândiţi-vă la asta! Gândiţi-vă bine!

Îmi amintesc perfect agonia în care m-au aruncat vorbele lui. Să intru? Să nu intru? Draga mea Leonor, şi Josep şi Lluisa erau acolo, stingându-se puţin câte puţin, şi eu la adăpost, departe de trupurile lor…

— Dar îi veţi lăsa pur şi simplu să moară? Nu-i puteţi salva?

— Eu îmi voi face datoria. Prinţul permite îngrijirea bolnavilor, dar în izolare. Cât despre tratament, se poate face de la distanţă, avem nişte cuţite speciale care ne permit să înţepăm bubele de la depărtare. Asta e tot ce pot să fac, şi am s-o fac.

— Dar suferă! Trebuie să se poată face ceva pentru a le alina durerea!

Jacques m-a privit cu gravitate înainte de a-mi răspunde:

— Îi pot face să adoarmă, dar asta are un preţ. Există un leac care i-ar ajuta să se odihnească, dar costul este ridicat: măselariţa, mandragora, opiul, tulichina, toate astea nu se obţin uşor.

— Plătesc oricât!

— Am să vă cer preţul exact. Acum, duceţi-vă! Plecaţi înainte de a mă întoarce cu soldaţii!

Jacques s-a îndreptat spre Narbonne, pentru a-i duce conetabilului principe vestea îmbolnăvirii. Avea mai puţin de o oră la dispoziţie pentru a se întoarce cu leacul. Am rămas în prag, neştiind dacă să intru, în vreme ce trupurile micuţilor se zvârcoleau în pătuţul lor, iar Leonor, agitată, strângea şi răsucea pumnii, cufundată în delirul febrei. Am rămas acolo, în picioare, o oră întreagă, plângând în faţa casei, cuprins de disperare, fără să îndrăznesc să intru şi să-i consolez pe cei dragi. O oră de ezitare şi, ceea ce e chiar mai grav, o oră de laşitate, căci oare nu e treaba soţului să-şi ajute soaţa, aşa cum se promite în slujba căsătoriei? Da, laşitate! M-am purtat ca un laş! N-am fost în stare să intru în propria casă, cuprins fiind de teamă. Bubele Morţii Negre, care împodobeau ca nişte perle trupurile asudate ale celor dragi mie, erau vestitorii celei mai teribile boli cunoscute de om.

Acestea erau gândurile mele atunci când s-a întors Jacques. Era însoţit de şase soldaţi, împreună cu un servitor care aducea un pachet mare, învelit în piele. Medicul m-a privit, înţelegător, şi a dat imediat un ordin scurt pentru ca soldaţii să mă dea la o parte din pragul uşii.

— Aţi făcut bine că n-aţi intrat. În caz contrar, oamenii aceştia nu v-ar fi lăsat să părăsiţi casa. Acum trebuie să plecaţi: întoarceţi-vă la cealaltă fiică sau duceţi-vă în catedrală şi rugaţi-vă!

— Aş vrea să asist la tratament.

— Dar asta-i o dorinţă morbidă, nu poate participa decât cineva cu experienţă.

— Vă rog să-mi daţi voie, nu se ştie niciodată ce se poate întâmpla şi, în felul acesta, dacă mă răzgândesc, aş putea să-i ajut şi singur.

Soldaţii m-au înconjurat, prevăzători. Jacques a dat din cap cu putere.

— Nu veţi trece mai departe de uşa aceasta! Eu abia dacă îi voi trece pragul.

M-am supus. Soldaţii m-au mai slăbit puţin şi mi-au dat voie să observ procedura medicală. Asistentul a scos un cuţit de aproape doi metri lungime, pe care îl adusese într-o învelitoare. Apoi a montat un tripod pe care să sprijine mânerul, pentru o manevrare mai precisă, care să nu-i solicite prea mult braţul. Jacques şi servitorul său au intrat în casă cu feţele acoperite, murmurând un psalm care, mai mult decât o rugăciune creştină, părea o incantaţie magică, cuvintele fiind înăbuşite de cârpele care le acopereau chipurile. Odată ajunşi înăuntru, asistentul a dat la o parte cu un băţ veşmintele cu care erau acoperiţi micuţii. Apoi, împreună, au aşezat pe jos un recipient în care au introdus conţinutul dintr-un balon de sticlă, pe care l-au amestecat cu apă. Atunci când soluţia a fost pe placul lor, au băgat în ea un burete pe care, odată înmuiat, l-au apropiat de chipurile micuţilor. Efectul a fost aproape imediat: copiii s-au zvârcolit puţin, dar în cele din urmă au adormit. Atunci, s-au apucat să înţepe bubele cu acel cuţit lung, de la distanţă, una câte una. Un miros greu s-a răspândit în încăpere pe măsură ce puroiul din bube ţâşnea, împroşcând păturile. Din carnea înţepată, moartă, nu curgea sânge. După ce s-au ocupat de cei mici, au făcut acelaşi lucru cu mama. Odată încheiat tratamentul, i-au acoperit din nou cu nişte pături curate, ducându-le pe cele pătate să le ardă într-un foc pe care soldaţii îl aprinseseră afară. Soldaţii s-au aşezat contra vântului, unde Moartea Neagră nu îi ajungea cu duhoarea ei de putreziciune. Apoi, Jacques m-a privit grav în timp ce-mi vorbea.

— Acest tratament trebuie făcut zi de zi. Îl vom repeta în fiecare dimineaţă, la prima oră. Acum e ultima oară când vă mai puteţi apropia, căci suntem noi aici; dacă o veţi face oricând altcândva, soldaţii au ordin fie să folosească armele, fie să vă oblige să rămâneţi

înăuntru. Fiţi prudent, aveţi răbdare şi încredere în Cel de Sus, în mâinile căruia suntem toţi, încă din clipa în care vedem lumina zilei!

Soldaţii au închis uşa şi au blocat-o cu un drug mare şi greu. Am plecat de acolo distrus, spre catedrală, unde am îngenuncheat în faţa altarului. M-am rugat câteva ore, până ce am căzut epuizat. La fel de îndurerat ca mine era colegul meu, maestrul D'Arimon, care a avut grijă să-mi aline suferinţa şi să mă ia de acolo.

Întregul Narbonne părea să fi aflat veştile proaste. În vreme ce D'Arimon mă însoţea spre casa doicii, simţeam privirile oamenilor în spate, ca nişte cuţite îngrozitoare. Dispreţul şi teama se răspândiseră peste tot, ceilalţi începuseră chiar să ne ocolească, de parcă am fi fost amândoi ciumaţi, şi nu perfect sănătoşi, atât de mare era frica pe care Moartea Neagră o trezea. Nu puteau uita că, în urmă cu câţiva ani, ciuma luase vieţile a mai mult de jumătate dintre locuitorii oraşului şi că pe o colină din apropiere într-o groapă comună zăceau cadavrele îngrămădite a sute de rude şi prieteni. Le înţelegeam teama, şi eu o trăisem în faţa uşii propriei case, dar acum teama aceea nu mă interesa câtuşi de puţin.

Odată ajunşi pe câmp, la intrarea în cartierul Canonicilor, am observat flăcări pe proprietatea mea închiriată: răsadurile şi hambarul fuseseră şi ele incendiate. Coloanele de fum se ridicau şi întunecau cerul albastru, făcându-l de aceeaşi culoare cu a Morţii Negre şi semnalând în felul ăsta locul unde îşi găsise noi victime. D'Arimon m-a obligat să beau nişte vin tare, iar eu n-am zis nu, căci aveam nevoie de uitarea pe care ar fi putut să mi-o aducă.

Dimineaţă, m-am trezit, buimac de la băutura care măcar mă ajutase să mă odihnesc şi să uit. Am asistat la tratamentul medicului, căci pe carnea familiei mele năpăstuite apăruseră bube noi. Învoit de la lucru prin bună-voinţa colegului meu D'Arimon, mi-am petrecut următoarele patru zile contemplând agonia celor dragi, care nu puteau nici măcar să se hrănească. În cele din urmă, de-a lungul unei dimineţi, s-au prăpădit cei mici, imediat după tratament. Cadavrele lor au fost

arse pe un rug pe care soldaţii, prevăzători, îl pregătiseră dinainte. În aceeaşi dimineaţă, pe când trupurile neînsufleţite ale copiilor erau aruncate în flăcări, am fost cât pe-aci să-mi pierd minţile, încercând să mă apropii de ei şi să-i îmbrăţişez. Doar intervenţia unui soldat m-a salvat: mi-a aplicat o lovitură precisă cu mânerul unui pumnal de luptă. După-amiaza, în timp ce eu zăceam distrus de durere, a murit şi Leonor. În cazul ei, nu a mai fost nicio înmormântare: cum trebuiau oricum să ardă întreaga casă, au hotărât să nu mai piardă timpul şi i-au dat foc fără s-o mai scoată de acolo. Abia când mi-am recăpătat cunoştinţa, pe o grămadă de fân proaspăt, am aflat vestea: D'Arimon se afla lângă mine, în aşteptarea momentului fatidic. Am plâns până mi s-au uscat ochii, ore în şir, iar colegul meu m-a obligat să tot beau, aşa încât mâhnirea şi durerea, atât de mari, atât de blestemate, au fost iar îmblânzite de plăcuta uitare pe care ne-o dă vinul.

Mi-am revenit în simţiri după două zile. Alte două cazuri de Moarte Neagră fuseseră declarate, în capătul celălalt al oraşului, în afara zidurilor: o mahala de oameni sărmani, care abia trăiau de pe o zi pe alta. Răspunsul prinţului a fost drastic: casele au fost golite şi incendiate, iar cei infectaţi au fost duşi într-un lazaret improvizat, aflat în fundul unei cariere de piatră abandonate, unde au fost părăsiţi cu brutalitate. Pentru ei nu au existat medici, abia dacă li se aducea câte ceva de-ale gurii, cu nişte prăjini şi funii. S-a declarat stare de asediu, iar orice contact cu exteriorul vreme de treizeci de zile, cât aveau să ajungă proviziile, a fost strict interzis. La sfârşitul acestui termen, urma să se hotărască ce era de făcut pe mai departe.

Mezina mea, micuţa Eulalia, nu prezenta niciun simptom al bolii. Decizia mea a fost imediată, nimic nu avea să mă reţină în Narbonne; nu doream decât să mă îndepărtez cât mai mult de acel loc blestemat, nu doar din cauza ciumei, dar mai ales a amintirii arzătoare a celor dragi; speram ca dorul să se mai domolească în momentul în care distanţa ce m-ar fi separat de rămăşiţele lor pământeşti ar fi fost mai mare. Ce iluzie! Ca şi cum prezenţa sau absenţa ar fi putut influenţa în

vreun fel cele mai curate sentimente! În orice caz, decizia era luată. Numai faptul că Eulalia era sugar a reprezentat o piedică în faţa dorinţei mele de a pleca, care în realitate nu era altceva decât o fugă. Pentru a o convinge pe doică, a trebuit să îmi folosesc toate economiile. Călătoria până la Barcelona era lungă, cu opriri sigure în Perpignan, Girona şi Vic, pe lângă cele câteva popasuri la diferite hanuri de pe drum. În plus, trebuia să-i asigur şi călătoria de întoarcere. Din fericire, perspectiva îndepărtării de oraş era îmbietoare, în condiţiile date, iar Anne s-a hotărât repede. Şi-a luat rămas-bun de la soţul ei, o brută cu care se căsătorise, fiind obligată de părinţii ei, cu promisiunea de a se întoarce după cel mult trei săptămâni. I-am înmânat brutei suma convenită, mai mult decât generoasă, şi am pornit la drum. Trei săptămâni! Trei săptămâni pentru soţul ei, treisprezece ani pentru Eulalia. Anne nu avea nici cea mai mică intenţie de a se întoarce la Narbonne. Nu era fericită cu viaţa pe care o ducea, soţul o chinuia şi, cum fetiţa îi murise, găsise în Eulalia un înlocuitor al fiicei sale. Eulalia depindea în toate de ea, nu doar în privinţa mâncării. Eu nu ştiam cum se îngrijeşte un bebeluş, asta făcea parte din treburile femeilor, şi aşa, puţin câte puţin, s-a clădit legătura care le-a unit pentru totdeauna.

Odată ajunşi la Barcelona, am închiriat o locuinţă pe unul dintre cheiuri, aproape de Plaça de la Trinitat. Era mică, dar avea o curte interioară cu o mică ogradă şi era suficient de luminoasă dimineaţa. Imediat după ce ne-am instalat, Anne a cerut să stea de vorbă cu mine.

— Domnule, aş vrea să vă anunţ că m-am hotărât să nu mă mai întorc la Narbonne. Dacă doriţi, aş putea să rămân în continuare doica Eulaliei; în felul acesta, nu va trebui să-mi caut un alt prunc, mai ales acum că s-a obişnuit deja cu laptele meu.

— Dar eu şi soţul tău căzuserăm de acord că te vei întoarce în trei săptămâni, care se vor împlini în cinci zile.

— De soţul meu nu mă interesează să ştiu nimic. Dacă-mi permiteţi, am să rămân cu Domnia Voastră şi am să cresc copila în

continuare. Şi, dacă nu mă doriţi lângă ea, pot să rămân oricum în oraş şi să găsesc ceva de făcut ca să-mi câştig pâinea cinstit.

— Dar nici măcar nu vorbeşti limba! Ce-o să se aleagă de tine singură, în Barcelona?

— Dumnezeu îmi va arăta calea, deşi sub protecţia Domniei Voastre mă simt în siguranţă şi vă asigur că nu aveţi de ce să vă faceţi griji în privinţa mea. O să vă fiu pe veci recunoscătoare.

Şi astfel, Anne a devenit Anna. A învăţat catalana foarte repede şi a început o viaţă nouă, lăsând în urmă un trecut pe care îl bănuiesc a fi fost mult mai crud decât ar fi crezut oricare dintre vecinii ei din Narbonne.

Treisprezece ani mai târziu, chiar Anna a fost cea care mi-a dat vestea cea groaznică în legătură cu ultimul meu vlăstar, în acea dimineaţă de douăzeci şi şapte noiembrie.

Se pare că umbra trecutului nu iartă şi nu uită niciodată, iar copilăria Eulaliei nu fusese decât o fugă din faţa unui duşman necruţător, care avea scris numele ei; un duşman care, din cauza neatenţiei, o lăsase să scape. Dar, de data asta, Moarte crudă, n-am să permit, în cazul în care o vei lua, să se întâmple în absenţa mea, aşa cum s-a petrecut cu mama şi cu fraţii ei! Voi lupta din toate puterile mele s-o salvez, voi face tot ce se poate face şi, dacă nu mai am de ales şi aceasta e voia Domnului, va muri, dar numai cu mine la căpătâiul ei.

Încă o zi. Azi m-am rugat ceasuri întregi şi am descoperit că nu serveşte la nimic. Domnul îmi ascultă ruga? Ascultă rugăciunile oamenilor? Oare nu am servit cu fidelitate Biserica, nu mi-am dăruit viaţa, inima, pentru a arăta şi a înălţa splendoarea şi gloria Domnului nostru? Genunchii mi s-au jupuit din cauza pietrei şi a nisipului pe care am stat pentru Eulalia, spatele mă doare de atâtea rugi cu braţele în cruce, iar sufletul mi-e golit de compasiune şi iubire de Dumnezeu şi de Biserică. Mossen Custodi, din parohia aflată în apropierea lui Sant Just, a încercat să mă consoleze. Degeaba. Nimic nu mă mai mângâie şi am mare încredere în el, de aceea nu m-am ascuns să-i arăt asta.

Alarmat, mossen Custodi a încercat să mă facă să reflectez asupra ceea ce lui i se părea o barbarie; m-am hotărât să fac ca el, pentru a nu trezi suspiciuni legate de noile mele intenţii. Îndoielile mele existenţiale sunt mai mult decât o răbufnire fugară. Sunt profunde şi sunt adânc înrădăcinate, tot mai mult, cu fiecare secundă în care privesc chipul asudat al copilei mele şi trupul ei, care se umple de bubele care-i marchează destinul.

Am legat cărticica aceasta de o cureluşă de piele: va sta agăţată de gâtul meu pentru totdeauna. E prea mult din mine aici şi nu vreau să risc să cadă în mâinile cui nu trebuie.

O nouă zi, iar diagnosticul lui Aimeric dezvăluie realitatea crudă, pe care încercăm să o schimbăm cu dorinţele şi speranţele noastre. E un caz de Moarte Neagră. Bubele au apărut mai târziu, dar acum i-au ieşit pe tot corpul. Aimeric este obligat să anunţe la *Battle*; oraşul trebuie să se pregătească de o posibilă epidemie, aşa cum s-a petrecut cu treisprezece ani în urmă şi, mai recent, acum opt ani, când pierderile au fost mai mici. Măsurile vor fi similare: copila trebuie izolată, fie în casă, fie într-un lazaret. Dacă rămâne în casă, cei care o vor veghea nu vor putea părăsi locuinţa. Nu e singurul caz. Până acum s-a ţinut secret, dar atât pe maluri, cât şi în L’hort de Sant Pau, s-au semnalat cazuri de boală.

Îi sunt recunoscător lui Aimeric pentru ajutorul pe care mi l-a dat. E o persoană bună şi nu a abuzat de actuala sa poziţie privilegiată. Poate că şi-a amintit că, nu cu mult timp în urmă, poziţia lui nu era mai înaltă ca a mea. Poate că îi sunt simpatic, căci ne ştim de atâţia ani, deşi în ultima vreme viaţa ne-a purtat pe drumuri diferite. Ieşind pe uşă, s-a oprit şi, întorcându-se spre mine, mi-a spus:

— Pere, poate că n-ar trebui să-ţi spun asta, dar o voi face.

— Te ascult.

— Voi face tot ce pot pentru Eulalia, dar s-ar putea să nu fie suficient. Ştii că plaga asta a ucis mii de oameni, peste tot. Foarte puţini sunt cei care au scăpat cu viaţă. Totuşi…

— Continuă! i-am cerut.

— Ceea ce noi, medicii creştini, putem face nu e prea mult. Dar există alţii care pot fi de ajutor acolo unde noi dăm greş.

— Ce vrei să spui? Vorbeşte clar!

Aimeric a intrat din nou în casă şi a închis uşa după el, rugându-mă să vorbesc mai încet.

— Nimeni nu trebuie să audă cele ce urmează să-ţi spun. N-o fac decât în virtutea prieteniei care ne leagă. Dacă s-ar afla, am suferi amândoi mari neplăceri.

— Jur pe onoarea mea că nimeni nu va afla vreodată!

— Bine, bine! Acum ascultă! În timpul epidemiei din ’65, prin oraş a circulat un zvon legat de evreii din *call*. Gurile rele i-au acuzat că sunt adevăraţii responsabili pentru răspândirea Morţii Negre, aşa cum s-a petrecut şi în epidemia dinainte, din ’48… Eu nu eram decât un tânăr învăţăcel la un bărbier şi abia dacă îmi amintesc zilele alea pline de confuzie şi nenorocire, din’65. Nu-mi amintesc decât că vedeam cum căruţele care strângeau cadavrele erau zi şi noapte pline, străbătând străzile pustii din Barcelona cu încărcătura lor de trupuri fetide spre Porta Ferrissa sau Portal Nou, unde cadavrele erau incinerate şi înmormântate în gropi comune. Şi nu s-au mulţumit doar să-i acuze: se spunea că ei nu mureau, că ciuma nu-i afecta şi pe ei. Lucru neadevărat, fiindcă eu însumi am văzut cadavrele luate din *call*. Băteam străzile împreună cu maestrul meu, bărbierul; luam sânge şi înţepam buboaiele celor care nu-şi permiteau să plătească un medic sau un chirurg, şi astfel am putut să constat cum calomniile născute din ranchiună au întotdeauna urmări previzibile pentru ţintele lor. Nu, în acel moment oraşul era întors pe dos, şi *nimeni nu avea* nici puterea, nici dorinţa de a face ceva împotriva evreilor din *call*, dar sămânţa era plantată, aşteptându-şi primăvara sa, care avea să vină, după cum bine ştii, în urmă cu doi ani, pe trei august. Unul dintre argumentele folosite de cei care au atacat cartierul evreiesc a fost acela al ofensei subînţelese, care îi transforma pe toţi locuitorii ghetoului în vinovaţi,

vinovaţi de orice ar fi putut să justifice nevoia de devastare a atacatorilor. A fost un măcel, Pere, ai văzut şi tu, la fel ca mine, la fel ca atâţia alţii, dar nu am avut curajul de a interveni. Doar autoritatea episcopului, care le-a luat partea evreilor, vitejeşte, a împiedicat exterminarea lor; s-a aşezat în dreptul porţilor *call*-ului, alături de cincizeci de soldaţi din *veguer*. Şi în ’67 trei bărbaţi au fost executaţi, dar nimic nu s-a comparat cu ce am trăit în urmă cu nici doi ani.

— Şi ce legătură au toate astea cu boala Eulaliei?

— Ai răbdare şi ascultă! După marea epidemie din ’65, a avut loc o a doua epidemie, mai puţin importantă, acum opt ani.

— Mi-o amintesc foarte bine. Imediat după ce a fost anunţată, am părăsit oraşul pentru trei luni. Nu voiam să riscăm să luăm boala.

— Ei, bine, în momentul respectiv mă întorceam de la Paris. Nu mai eram copilul de altădată, care înfrunta epidemia şi consecinţele ei devastatoare; adult deja, am putut să constat că zvonurile care insistau pe aşa-zisa imunitate a evreilor, deşi nu erau complet adevărate, nu erau nici complet greşite. Da, au murit şi evrei, aşa cum s-a întâmplat şi mai demult, dar au fost mult mai puţini decât ar fi fost normal.

— Nu-nţeleg, ce vrei să spui?

— Ştim că în 1348 au murit peste cincisprezece mii de oameni. În 1365, au murit şapte mii. Iar în 1385, abia dacă au fost trei mii de victime. N-am idee câţi evrei au murit nici în prima, nici în a doua epidemie, dar ştiu sigur că în urmă cu nouă ani, în Barcelona trăiau treizeci şi cinci de mii de persoane, iar dintre acestea mai mult de patru mii erau evrei. Asta înseamnă că, la fiecare nouă creştini morţi, trebuia să fi murit şi un evreu, asta ar fi fost logica. Dar n-a fost aşa. Abia dacă a murit un evreu la fiecare optsprezece creştini! Recensământul cerut de *battle* după epidemie a confirmat acest lucru.

— Vrei să spui că s-ar putea să fi avut un remediu pentru Moartea Neagră?

— Da, asta spun. O cred cu tărie. Se poate să fi murit mai puţini, există şi această posibilitate, dar nu în asemenea proporţie. Asta nu e o

întâmplare. Cred că medicii evrei sunt în posesia unui secret care a reuşit să îmblânzească epidemia.

— Dar atunci trebuie să mergem în *call* şi să găsim acest remediu! am spus ridicându-mă, gata să transform vorbele în fapte.

— Nu! Nu poţi face asta! Aimeric m-a oprit ţinându-mă strâns de braţ. Dacă vei da buzna în *call* cu pretenţia asta, în gura mare, vei expune mica comunitate evreiască pe care o mai putem găsi acolo la un nou masacru, oricât s-ar bucura acum de protecţia regelui Ioan şi oricât de mulţi s-ar fi convertit.

— Dar viaţa fiicei mele e în joc!

— Şi ai putea trăi liniştit ştiind că poate o vei câştiga în schimbul morţii a trei sute de persoane? Te cunosc foarte bine, Pere Casadevall, eşti un om cinstit! Şi ştiu că-ţi va părea rău odată ce totul se va fi consumat!

M-am frământat, ros de îndoială. Ce puteam face? Aimeric avea dreptate. Pentru creştinii vechi, e interzis să intre în *call* pe oricare dintre cele două porţi, chiar şi în această perioadă de protecţie regală, cu atât mai mult pentru a cere un leac necunoscut care ar fi putut vindeca ciuma. Vestea ar fi stârnit mulţimea, justificând astfel un măcel în masă, mai ales acum când cazurile de Ciumă Neagră începeau să se înmulţească prin Barcelona. Apoi, în plus, eu însumi cunoşteam personal câţiva evrei convertiţi, câţiva dintre sticlarii care lucrau la ferestrele catedralei, şi am mai cunoscut câţiva în Narbonne şi în alte locuri. Nu, nu puteam să le sacrific pe aceste persoane, pe baza unei speranţe vagi. Dar cum puteam intra în legătură cu ei? Cum puteam, în cazul în care aş fi dat peste persoana potrivită, peste unul dintre doctorii lor, să-l conving să-mi destăinuie secretul? Oare confesiunea faţă de un creştin vechi n-ar fi însemnat să se expună şi să-şi lase viitorul în mâinile acestuia? Repet, dacă eu aş fi fost evreul convertit care aş fi păstrat secretul, n-aş fi îndrăznit să-l spun cuiva care făcea parte dintre cei care, în urmă cu nici doi ani, au intrat în *call* pe Poarta Sanahuja pentru a-i omorî.

— Ce pot face, Aimeric, ce pot face?

Nici Aimeric nu ştia. Dar, dacă nici el, nici eu nu ştiam, o voce din umbră ne-a oferit un răspuns. Anna a ieşit la lumină din magazie, de unde ascultase întreaga discuţie. Am observat cum o rază de speranţă începuse să-i lumineze chipul atunci când ne-a dat soluţia.

— Domnule Aimeric, domnul meu Casadevall, nu sunt altceva decât o simplă slujnică, dar ştiţi foarte bine cât îmi e de dragă Eulalia şi nu am de gând să stau cu mâinile în sân şi să mă uit cum se stinge.

— Dar ce ai putea face? a întrebat Aimeric.

— Acolo unde bărbaţii nu pot ajunge, femeile se pot strecura. Cunosc câteva femei care acum sunt creştine, dar înainte au fost evreice. Luăm apă de la aceeaşi fântână, din Plaça Nova. Şi, după ani de zile, e firesc că am intrat în vorbă şi că ştim câte ceva unele despre altele. Aş putea să vorbesc cu ele şi să le-ntreb.

— Ai putea intra în *call* fără să atragi atenţia?

— Cine s-ar sinchisi să se uite bine la o slujnică umilă, cu un urcior cu apă?

— Dacă faci asta, aş putea să mai amân câteva ore informarea *battle*-lui, poate chiar până după-amiază.

— Între timp, eu voi fi vorbit deja cu persoanele potrivite. Apoi nu ne rămâne decât să aşteptăm. Şi, în ceea ce priveşte izolarea, am să rămân eu cu Eulalia.

— Nu! am răspuns imediat. N-am de gând să mai stau departe de ea!

— Anna are dreptate: dacă rămâneţi amândoi în casă, cine va lua legătura cu evreii convertiţi? Deocamdată, trebuie să ai libertate de mişcare.

Aveau dreptate. Anna putea să ne facă rost de omul de legătură, dar era treaba mea să fructific şansa aceasta. Închis în casă n-aş fi putut face mare lucru. Cu o mare durere în suflet, i-am lăsat pe Aimeric şi pe Anna să plece; aşezat lângă patul Eulaliei, am aşteptat întoarcerea lor, ţinând mânuţele fiicei mele într-ale mele.

Au trecut şase ore. *Honorata* îşi îndeplineşte sarcina cu precizie, iar sunetul clopotelor sale se aude clar şi puternic în tot oraşul. Toţi bijutierii şi meşterii care lucrează pe străzi şi care mereu s-au luat după lumina soarelui pentru a deschide sau a închide prăvăliile, acum se ghidează după sunetul ei. Acum, în timp ce scriu, e şapte seara şi începe să se întunece. Toate străzile care fierbeau de activitate încep să se golească; meşterii vor lua prelatele care le protejează marfa şi le vor băga în magazine. Dogarii şi tâmplarii vor permite accesul direct la izvorul din Pla de l'Estanz, odată ce vor elibera piaţa. Pe mal, marinarii care au tras la ţărm aşteptând vreun armator care să îi angajeze îşi vor cheltui şi ultimii bănuţi pe vin şi pe femei şi abia dacă vor gusta la cină dintr-o farfurie de *malcuinat* scârbos, dar ieftin. Oraşul se va naşte în noapte, noaptea aceea pe care majoritatea o ignoră sau se preface că nu o cunoaşte, noaptea aceea care trăieşte în spatele nostru şi care acum se aşterne peste Barcelona cea ignorantă. A bătut s*eny dell lladre*: porţile oraşului se închid până mâine dimineaţă. În felul acesta, ne considerăm a fi în siguranţă, ca şi cum tot răul nu ar putea veni decât din exterior, când, de fapt, toată răutatea şi groaza sunt atât de aproape, încât le purtăm în noi înşine, bieţi muritori în viaţă, necunoscători ai crudului adevăr. Ce se va întâmpla atunci când ciuma se va răspândi în tot oraşul? Unde vor dispărea bucuria, petrecerile, cheful de distracţie? La ce vor mai folosi rugăciunile şi devoţiunea? Câţi dintre noi vor muri? Câţi dintre noi vor trăi? Iar Anna nu mai vine…

Eulalia şi-a mai revenit puţin. I-am dat să mănânce nişte supă de peşte, a luat câteva linguri. Asta făceam când s-a întors Anna. Am acoperit-o bine pe micuţă şi am ieşit repede în întâmpinarea femeii.

— Ce-ai aflat? Le-ai găsit pe prietenele tale?

— Da. Acasă la Ángel Martín, un convertit care înainte se numea Mossed Cayim. Ea înainte se numea Miriam, dar acum o cheamă Marta. Este nepoata lui Martín, căsătorită cu unul dintre nepoţii lui. Am reuşit să vorbesc cu ea şi, în ciuda îndoielii ei, pe care mi-a luat ceva s-o dovedesc, şi n-o acuz, fiindcă au destule motive ca să nu se încreadă

în noi, mi-a promis c-o să vorbească cu cineva în măsură să cântărească cererea noastră. M-a lăsat să aştept trei ore acasă la ea, cât timp a dus vestea mai departe.

— Dar timpul trece, iar boala avansează! Mulţi au murit într-un timp mai scurt decât are Eulalia de când e bolnavă! Dacă nu se grăbesc, trupuşorul ei nu va rezista!

— Asta nu mai ţine de noi. Aproape că am forţat-o să m-asculte, fiindcă simplul fapt de-a cunoaşte acel leac presupune un şantaj pe care nu-l poate trece cu vederea.

— Atunci…

— Mâine vom primi veşti. Vă vor căuta la hanul lui Blat, în zori. Acum plecaţi, înainte ca soldaţii să vină şi să închidă casa! Trebuie să fiţi afară şi să puteţi cumpăra de mâncare şi să vă vedeţi cu evreii.

Am căzut de acord şi am plecat, nu înainte de a-mi săruta copila pe frunte. Chipul ei, capriciu al bolii, nu e afectat de bube şi e la fel de frumos. Sărutul meu coincide cu un moment de linişte relativă şi, dacă n-ar fi cunoscut realitatea pe care o ascund cearşafurile, nimeni nu s-ar fi îndoit că Eulalia avea să se bucure de viaţă ani buni de atunci încolo. Rămâne să mai aştept încă o noapte. Iar acum nici măcar nu voi fi cu ea.

Ziua Domnului, 8 decembrie 1393

Deja s-a înnoptat. Tot ce mi s-a întâmplat astăzi a fost atât de straniu, încât nu pot să rezist ispitei de a aşterne totul în scris, în acest jurnal improvizat. Deşi va fi o explicaţie lungă, o pot rezuma astfel: mai există o şansă! Dar trebuie să-mi fac ordine în gânduri, iar pentru asta ar fi mai bine să încep cu începutul.

După încă o noapte de veghe, ziua a început cu ploaie. Ardeam de nerăbdare să mă-ntorc acasă să văd cum se mai simte Eulalia, dar n-o puteam face fără să risc ca cel pe care-l aşteptam să ajungă la hanul lui Blat şi să nu mă găsească acolo. Drept urmare, mi-am păstrat cumpătul până la nouă, oră la care în sfârşit a intrat în salonul hanului un bărbat înalt, având în jur de vreo şaizeci de ani, îmbrăcat cu nişte haine

simple, de meşter. Cu toate acestea, chipul îi era fără îndoială de evreu, căci avea nasul acela acvilin şi părul creţ, caracteristice celor din rasa lui. La ceasurile acelea, hanul era pustiu, aşa că a venit spre mine şi m-a salutat înclinând din cap. Cum eu stăteam şi-l aşteptam la o masă mai retrasă, nimeni nu avea să ne deranjeze.

— Mă numesc Ángel Martín, iar domnia voastră trebuie să fiţi Pere Casadevall.

— Aşa este!

— Trebuie să fiu sigur. Cine este persoana care m-a trimis aici?

— Anna. Nu trebuie să vă temeţi de mine.

— Ziua în care evreii convertiţi nu se vor mai teme de vechii creştini va reprezenta sfârşitul nostru, pe care-l prevăd aproape. Totuşi, să revenim: ce doriţi de la mine?

— Ştiţi foarte bine în ce situaţie mă aflu. Anna v-a explicat ce se întâmplă sub acoperişul casei mele, n-am s-o repet aici. Am nevoie de un ajutor pe care doar voi mi-l puteţi da.

— Şi chiar credeţi că acel, acel… „ajutor“, cum îl numiţi, există cu adevărat?

— Cum explicaţi, atunci, mortalitatea atât de scăzută în rândul vostru, acum câţiva ani, când… boala a făcut prăpăd în Barcelona?

— Să ne închipuim pentru o clipă c-ar fi adevărat. Vă închipuiţi ce ar însemna o astfel de ştire pentru ai mei?

— Dacă aş fi vrut să vă fac rău, deja s-ar fi întâmplat. Nici n-ar fi nevoie să existe cu adevărat un leac pentru ciumă. Ar fi suficient să ies în Pla den Llalla sau în Plaça del Born şi să merg în colţul bârfitorilor. Nu, nu doresc răul niciunui convertit, cum nu-l doresc nici pe al evreilor. Vreau doar ca fiica mea să meargă mai departe. Vreau doar să trăiască!

— Ştiu că sunteţi sincer. Durerea din inimă se vede cu uşurinţă. Ştiu că nu minţiţi, fiindcă de ieri, de când Anna a vorbit cu nepoata mea, am căutat să aflăm mai multe despre Domnia Voastră, maestre Casadevall.

— Atunci o să mă ajutaţi?

— Nu ridicaţi glasul! Nu e locul potrivit pentru a sta de vorbă. Da, îmi inspiraţi încredere, dar locul ăsta nu. Însoţiţi-mă undeva unde să fim în siguranţă!

I-am plătit hangiului cincisprezece sueldos, pentru o cină mizeră pe care nici n-am gustat-o şi pentru camera unde nu mi-am petrecut noaptea. Am luat-o spre *call*. În ciuda distrugerilor suferite, mai păstra câte ceva din structura lui închisă, deşi existau planuri de a dărâma turnul de la intrarea în *call* şi de a face străzi pentru un oraş creştin. Pe de altă parte, mai multe familii de convertiţi se mutaseră în afara zidurilor, stabilindu-se în Carrer Tres Llits, chiar lângă mănăstirea trinitarienilor, căutând poate protecţia directă a Sfinţilor Părinţi, având în vedere noua lor condiţie de creştini. Am traversat Poarta Sanahuja; acolo unde mai demult fusese înălţată sinagoga cunoscută ca şcoala superioară, sinagoga bărbaţilor, s-a ridicat o capelă mică în onoarea Sfântului Cristòfol. Martín i-a trecut pragul, închinându-se; am făcut la fel. Ne-am aşezat pe o bancă perpendiculară pe altarul principal, de unde se vedea toată capela.

— Nimeni nu vine la biserica asta, cu excepţia preotului la ceasul slujbei, lucru care se întâmplă numai la douăsprezece dimineaţa şi la cinci după-amiaza. Creştinii vechi nu uită că, în ciuda faptului că a fost distrusă, aici se ridica nu cu mult timp în urmă o sinagogă. Aici vom sta liniştiţi şi nimeni nu va putea asculta conversaţia noastră.

— Atunci să vorbim pe şleau. După cum am spus, nu vreau să le fac rău evreilor convertiţi. Vreau doar leacul care îmi poate salva fetiţa!

— Dacă aş recunoaşte că acel medicament există, ar însemna să las vieţile multora în mâini străine, iar eu m-aş face responsabil de periclitarea lor. Ce garanţie aş avea că această informaţie ar rămâne între noi? În cazul în care aţi fi în locul meu, aţi fi în stare să faceţi acelaşi lucru? Înţelegeţi ce responsabilitate uriaşă îmi apasă pe umeri?

Am cumpănit o vreme răspunsul. Martín avea dreptate. Ce garanţie îi puteam oferi? Cum să îi câştig valoroasa încredere? Atunci, dintr-

odată, am avut o intuiţie: simplul fapt că se află acolo şi stătea de vorbă cu mine mă făcea să cred că şi Martín avea intenţii ascunse. Eu aş fi putut fie să denunţ acea situaţie şi să provoc un nou măcel, fie să-l şantajez pentru a obţine ceea ce-mi doream. În ambele cazuri, Martín nu avea de ce să poarte o discuţie lungă cu mine. Numai dacă ar fi vrut ceva mai mult decât evitarea răspândirii veştii ar fi avut vreun sens să prelungească întâlnirea.

— Sunt dispus să fac tot ce-mi veţi cere pentru a vă demonstra că sunt de bună credinţă.

— Vă aflaţi într-o capelă, în faţa altarului. Aţi jura în faţa Dumnezeului vostru că veţi păstra secretul?

Trebuia să-i ofer toată încrederea mea. Mi-am deschis inima în faţa lui.

— Dacă mi-aţi fi cerut să jur acum opt zile, aş fi făcut-o fără să stau pe gânduri, punându-mi sufletul în joc. Dar astăzi, după boala Eulaliei şi după moartea soţiei şi a celor doi copii, acum câţiva ani, din cauza aceleiaşi plăgi, nu mai simt decât îndoială cu privire la credinţa mea. Dacă aş jura în faţa acestui altar, sufletul meu nu ar fi parte din jurământ; oricât ar fi de greu de crezut, fiindcă mi-aş dori să-mi recapăt credinţa, azi nu mă mai simt legat de Cel la care m-am rugat atâta, care aşa o pedeapsă a trimis asupră-mi şi care atât de puţin şi-a plecat urechea la nenorocirea mea!

Martín a rămas tăcut, reflectând la cele spuse de mine. Chiar dacă a fost surprins de ele, nu a arătat-o.

— Astea sunt vorbe grave. Dacă inchizitorii ar afla despre asta şi c-aţi luat legătura cu noi, soarta v-ar fi pecetluită. Nu v-ar ajuta cu nimic că sunteţi arhitectul executant al catedralei. Aţi fi deposedat de toate bunurile, supus la cazne, poate chiar executat.

— Ştiu.

— Aţi fi în stare să vă susţineţi devierea de la dogmă? Aţi redacta un document care să vă incrimineze în acest sens?

— Daţi-mi o foaie şi o pană şi veţi avea această garanţie pe hârtie!

Martín a bătut de două ori din palme. Pe uşă au apărut doi bărbaţi, pe care nu îi văzusem mai devreme. Unul dintre ei s-a apropiat de el şi, cu capul înclinat, a şoptit un cuvânt:

— Rabine…

Martín i-a vorbit la ureche, apoi au ieşit amândoi din biserică. Câteva minute mai târziu, s-au întors cu o tablă de scris, o călimară şi hârtia de scrib. Martín mi-a întins-o fără a-mi adresa un cuvânt. N-am mai adăugat nimic, m-am limitat la a scrie ceea ce spusesem mai devreme. I-am înmânat-o.

— Ştiţi ce presupune acest document.

— Presupune încredere.

— Aici sălăşluieşte viaţa sau moartea.

— Chiar aşa, dar nu doar a mea, ci şi aceea a fiicei mele.

— Asta reprezintă o garanţie. Începând de acum, putem să vorbim deschis.

— Aşadar, există un leac?

— Există un amestec care, de cele mai multe ori, dă rezultate şi ţine bolnavul în viaţă. Dar asta se întâmplă doar în jumătate din cazuri. Componentele sale sunt rare şi nu prea mai avem rezerve. Dacă plaga se întinde în tot oraşul, vom avea nevoie de leacul ăsta… Putem totuşi să vă dăm suficient pentru tânăra Eulalia. Nu şi pentru Domnia Voastră.

— Aduceţi-l cât mai repede! Se împlineşte o săptămână de când fiica mea a căzut la pat, are nevoie grabnică de medicament.

— Nu încă! Documentul reprezintă o garanţie, dar nu e suficient.

— Ce altceva aş putea face?

— Va trebui să ne ajutaţi o singură dată. Şi chiar înainte de sosirea acestui moment, va trebui să mai vorbim, fiindcă trebuie să înţelegeţi câteva lucruri.

— Nu-mi doresc decât ca fetiţa mea să trăiască şi sunt dispus să accept această condiţie. Dar, din acelaşi motiv pe care l-aţi prezentat mai devreme, nici nu pot fi de acord ca, pentru ca Eulalia să trăiască, alţii să sufere.

— Nimeni nu va avea de ce să sufere sau să moară şi nici nu veţi fi nevoit să trădaţi Coroana Aragonului. E puţin mai simplu de-atât, dar şi mai complicat. Dacă juraţi c-o veţi face, vă vom da medicamentul.

— Ştiţi foarte bine că nu pot jura pe religia mea.

— Atunci, faceţi-o pentru cine ştiţi.

M-am ridicat în picioare înainte de a vorbi, privindu-l pe Martín în ochi.

— Jur pe viaţa fiicei mele Eulalia că, dacă o să se întremeze, o să-mi îndeplinesc misiunea, cu condiţia ca acest lucru să nu facă rău altora sau să însemne trădare faţă de ai mei.

— Atunci, am căzut la învoială! Luaţi! A scos din interiorul tunicii o sticluţă care conţinea un praf roşiatic. Acesta e amestecul, nu trebuie decât să-l dizolvaţi într-o cantitate mică de apă şi să-i daţi să bea de trei ori pe zi, timp de o săptămână. Şi, mai ales, nu mai înţepaţi bubele, fiindcă nu faceţi decât să formaţi altele noi; se stimulează dezvoltarea bolii. Aceasta nu poate fi combătută decât din interior. Şi nu uitaţi, Pere Casadevall, nu putem garanta că va avea efect. Mulţi dintre cei care au luat leacul n-au reuşit să învingă boala. Nu ne învinovăţiţi dacă nu va ieşi bine.

— N-am s-o fac. Cel puţin mi-aţi dat speranţă, iar asta e destul.

— Plecaţi, atunci! Nu ne vom mai vedea până când nu va fi nevoie, asta dacă va dori şi bunul Adonai. Dacă totul merge bine, fiţi discret şi aşteptaţi în linişte! Şi ţineţi minte că nimeni, absolut nimeni nu trebuie să afle de existenţa acestui amestec! Viaţa noastră, a tuturor şi a celor dragi nouă ar fi în joc!

— Atunci vă spun „pe curând“ în loc de adio, fiindcă inima-mi spune că ne vom mai întâlni.

Am părăsit capela San Cristòfol având în buzunarul vestei sticluţa. La început am mers încet, dar gândul că salvarea fiicei mele depindea de mine m-a făcut să grăbesc pasul pe măsură ce mă îndepărtam de cartierul evreiesc. Dintr-odată, m-am pomenit alergând disperat. Am răsturnat taraba unui împletitor de coşuri şi, printre protestele lui şi ale

unui client al său, mi-am venit în simţiri, bolborosind câteva scuze. Sticluţa trebuia să ajungă întreagă la destinaţie, fiindcă pentru noi nu mai exista alt leac.

Odată ajuns acasă, n-am văzut niciun soldat. Pesemne că descoperiseră alte cazuri de ciumă sau poate bătrânul Aimeric nu îi informase încă de al nostru. Oricum ar fi fost, intrarea în casă era liberă. Apoi am traversat curtea interioară, ciudat de pustie la orele acelea. Anna mi-a ieşit repede în întâmpinare.

— Aţi adus leacul?

Mi-am amintit de promisiunea pe care i-o făcusem lui Martín: nimeni nu trebuia să ştie. Trebuia s-o respect. În ciuda încrederii totale pe care o aveam în Anna, nu-mi rămânea decât o opţiune.

— Nu există aşa ceva. Acum, Anna, trebuie să pleci de-aici. Nu trebuie să ne riscăm amândoi viaţa alături de Eulalia.

— Nici prin cap nu-mi trece! Este ca fiica mea!

— Anna, n-am de gând să discut prea mult pe tema asta! Vei face aşa cum îţi spun, acum! Părăseşte casa şi du-te la Sant Gervasi, vei putea să dormi în casa lui *mossen* Enric Sabaté; spune-i că eu te-am trimis. Atât cât mai durează epidemia, stai deoparte, aşa cum am făcut şi acum opt ani!

— Nu vreau să vă las!

Să ne lase… nu doar pe Eulalia, se referea şi la mine. Niciodată, în toţi aceşti ani, nu m-am gândit că relaţia mea cu Anna ar putea fi ceva mai mult decât cea dintre un stăpân şi doica fiicei sale. Era adevărat că, dacă aş fi vrut, poate că situaţia ar fi fost diferită. Dar aşa cum am trăit de la venirea noastră la Barcelona, totul era clar, chiar şi pentru vecini, ale căror clevetiri nici n-au apucat să răsară, tăiate de la rădăcină de explicaţiile mele şi de munca mea la catedrală, care-mi adusese o reputaţie solidă. Oricum ar fi, niciodată nu s-au făcut, nici în public, nici în particular, avansuri sau insinuări. Iar acest lucru a ferit relaţia noastră de gurile rele. Acum, pentru prima oară, Anna mărturisise, deşi pe ocolite, sentimentele pe care le nutrea.

— Dacă ne iubeşti cu adevărat, va trebui să părăseşti această casă imediat! i-am spus cu toată răceala. Iar dacă temeiul ăsta nu-i suficient, fă-o pentru iubirea pe care noi o simţim pentru tine. Fă-o, căci motivele pentru care îţi cer asta sunt foarte puternice!

După ce s-a oprit din plâns, Anna şi-a pregătit o boccea. Din pragul casei şi-a luat rămas-bun de la noi şi s-a îndreptat spre Sant Gervasi. După ce a ieşit, am alergat în bucătărie. Acolo am examinat sticluţa. Praful colorat avea un miros de plante, dar n-aş putea să le numesc. Am pregătit doza exactă şi, aşezându-mă lângă patul fetiţei mele, am reuşit să o trezesc şi să o fac să bea din poţiune.

Aşteptarea… Aşteptarea de zi cu zi, de ceas cu ceas, de secundă cu secundă, aşteptarea celui mai mic simptom, un suflu de viaţă, un gest cât de mic, să deschidă ochii… Abia dacă mai fac altceva în afară de a-i da medicamentul şi-a o hrăni cu supă. A slăbit şi pare să se ofilească pe zi ce trece tot mai mult. Mă cuprinde disperarea, uneori nu mă pot abţine şi încep iar să mă rog, ceea ce mă surprinde, fiindcă hotărârea mea de a renunţa, atât de fermă înainte, îşi pierde din putere în funcţie de realitatea din jurul meu. De cinci zile stau închis aici, iar în curte abia dacă răzbate rumoarea oraşului care trăieşte, care fierbe, care se întinde dimineaţa şi care se culcă seara. Îmi închipui că ciuma s-a tot răspândit, ceea ce îi face pe toţi să fugă şi să se ascundă.

Dar trăieşte! N-am cunoscut pe nimeni care să supravieţuiască atât de mult Morţii Negre. Bubele nu mai sunt atât de multe şi nici atât de mari de când nu le-am mai înţepat. Febra a scăzut. Există speranţă!

Eulalia a deschis ochii! Încă două zile şi am văzut primul semn de vindecare. Era după-amiază, iar eu moţăiam pe un scaun lângă ea, când am simţit că se uită la mine. Am deschis ochii şi i-am văzut pe ai ei cum mă privesc, apatici, e-adevărat, dar în sfârşit deschişi. A vrut să spună ceva, dar n-a putut. Am îmbrăţişat-o şi am plâns vreme îndelungată. Când i-am dat drumul din strânsoare, adormise la loc, dar era liniştită şi deja nu mai avea febră.

Nu mai încape îndoială: Eulalia s-a vindecat!

Copila mea s-a ridicat din pat şi a început să vorbească puţin. A întrebat de Anna; i-am explicat că am rugat-o să plece la Sant Gervasi. Îi e dor de ea, asta e clar, dar e încântată de atenţia pe care i-am acordat-o în zilele astea. Pentru prima oară în douăsprezece zile, am reuşit să dorm câteva ore bune. Oboseala din corp dispare pe măsură ce fiica mea îşi recapătă forţele, ca şi cum ar exista o legătură invizibilă care ne-ar uni, ca şi cum ne-am hrăni unul pe altul. Totul merge bine, cu excepţia proviziilor care sunt pe terminate. Trebuie să ies în oraş în căutare de hrană.

Tocmai ce m-am întors din oraş, unde am căutat merinde. Barcelona este cufundată în linişte, nu se aud decât clopotele bătând a moarte; străzile sunt aproape pustii. Ici şi colo se înalţă ruguri pe care sunt arse obiectele ce le-au aparţinut celor morţi. Dar, cel puţin, această plagă nu este la fel ca aceea de acum opt ani, şi mult mai uşoară decât cea dinainte, care a fost, deşi teribilă, mai mică decât cea din 1348. Pe atunci, cadavrele erau îngrămădite pe străzi, iar *battle* şi *veguer* abia au putut să lupte cu dezordinea şi haosul care domneau peste tot. De data asta, se pare că morţii au fost mai puţini, ca şi cum pedeapsa divină a plăgii, care, aşa cum ar spune orice *mossen*, ar putea fi cea dreaptă pentru păcatele locuitorilor Barcelonei, s-ar reduce pe măsura trecerii anilor. Să fi păcătuit barcelonezii mai puţin odată cu trecerea deceniilor? Mă gândesc că supravieţuitorii plăgii sunt mai rezistenţi sau poate c-au murit cei mai slabi, cine ştie, dar un lucru e sigur: mulţumită acestui fapt, am reuşit să fac rost destul de uşor de nişte legume şi puţină carne, deloc proaspete, dar mai bune decât deloc.

Am mâncat pe nerăsuflate. Eulalia îşi recapătă forţele şi s-a ridicat din pat pentru a face câţiva paşi prin cameră. Va trăi. Leacul de la Martín şi-a făcut efectul. Dar ea nu-şi mai aminteşte nimic din perioada convalescenţei febrile, astfel că secretul este la adăpost, numai eu îl ştiu.

Acum nu ne rămâne decât să aşteptăm.

După treizeci de zile, Barcelona a revenit şi ea la viaţă. Abia dacă s-au numărat o mie de victime şi, cu toate că e mult, chemarea vieţii e mai mare decât cea a morţii, aşa că totul a revenit la normal. Încă o dată, viaţa freamătă în jurul nostru. Anna s-a întors de la Sant Gervasi imediat ce i-am dat de veste. Atât de fericită, atât de veselă! Numai o licărire ascunsă din privirea ei îmi dă de înţeles că mai are un motiv de recunoştinţă, pe care nu-l va exprima niciodată în public.

Lucrările la catedrală s-au reluat. M-am întors la activitatea mea de zi cu zi, la fel ca ieri, la fel ca mâine. Dar înăuntrul meu ceva s-a schimbat pentru totdeauna. Acum nu mai preamăresc gloria lui Dumnezeu. Acum nu fac decât să particip la ridicarea unei clădiri frumoase şi complexe. Sufletul meu a părăsit pietrele acelea din cariera de la Montjüic. Şi, din păcate, nu ştiu încotro se îndreaptă.

Enrique a pus pentru o clipă traducerea pe noptieră şi s-a ridicat să bea nişte apă. Câte lucruri explica povestea acestui Casadevall! Dacă înainte nu înţelegea motivele care îl împinseseră spre ciudata decizie de a-i ajuta pe evrei, acum totul se explica. Mai presus de jurământul în sine, importantă a fost criza existenţială care l-a făcut să se îndoiască şi care a creat posibilitatea apropierii sale de aceştia. Enrique nu credea că, în alte împrejurări, în ciuda bolii, dar fără asemenea îndoieli, Casadevall ar fi îndrăznit s-o facă. Dar tragedia atâtor morţi în propria familie a fost prea mare. Acum, sigur că au fost mulţi cei care, în anii aceia, şi-au pierdut întreaga familie şi sigur mulţi dintre ei nu au renunţat la credinţa creştină… S-a cuibărit iar în pat, pentru a continua lectura.

Azi, 13 iunie 1400, a fost o zi emoţionantă. Am sărbătorit nunta fiicei mele, Eulalia. După o logodnă de şase luni, desfăşurată potrivit bunelor obiceiuri, s-a căsătorit cu Felip Bonastruc. Este al doilea fiu al lui Andreu Bonastruc, neguţător care se ocupă cu vânzarea şi cumpărarea de stofe de lână şi in. Acest bărbat a fost un simplu meşteşugar, dar şi-a investit întreaga avere într-o călătorie la Valencia, unde a făcut rost de cantităţi mari de lână din vânzarea de stofe

franţuzeşti, greu de găsit aici. Mulţumită acestui fapt, familia lui se bucură de o poziţie bună, motiv pentru care am fost de acord cu această nuntă. În plus, dacă aş fi spus nu, i-aş fi provocat o mare suferinţă fiicei mele, fiindcă e limpede că între cei doi tineri există o mare afecţiune. Nunta s-a ţinut, cum altfel, chiar în catedrală, deşi Bonastruc ar fi preferat s-o facă pe ţărm, în Santa Maria del Mar. Dar, cu toate că această catedrală a noastră este şi va continua să fie mulţi ani de acum încolo în construcţie, prestigiul social al unei uniuni familiale consfinţite de episcop, aşa cum s-a petrecut, este mai mare. Apoi a urmat o lungă după-amiază de sărbătoare şi bucurie, chiar cu dans, de la care m-am retras la o oră prudentă, nu înainte de a-mi lua rămas-bun de la fiica mea… Fiica mea, care nu mai e a mea! A crescut şi e foarte frumoasă, la cei douăzeci de ani ai ei. Nu are niciun semn al Morţii Negre pe corp, poate doar câteva urme vagi, acolo unde am înţepat bubele. Când îi va veni sorocul, va naşte şi ea şi va putea să se bucure de o viaţă plină. Şi, privind-o, nu regret nimic din ce am făcut sau am spus. Nu pot decât să-mi exprim bucuria şi o durere pe care n-o pot şterge, aceea că Anna, fidela noastră Anna, s-a prăpădit acum câteva luni. Ce dor ne e de ea! Şi cât de fericită ar fi fost!

Scriu aceste rânduri azi, după ani de zile de când n-am mai deschis acest caiet, pentru că, întorcându-mă de la petrecere, cineva mă aştepta acasă. Nu m-am alarmat, fiindcă am înţeles imediat despre cine putea fi vorba.

— Bună seara şi felicitări, Pere Casadevall, în ziua nunţii fiicei voastre!

— Fiţi binevenit, Ángel Martín! Simţiţi-vă ca acasă!

— Mulţumesc. Ştiţi de ce sunt aici?

— Îmi imaginez. Dar mă mir că a durat atât!

— De fapt, e prea târziu, mult mai târziu decât vă puteţi închipui! Dar aveam nevoie de singurătate, iar după moartea Annei şi căsătoria fiicei voastre, a venit în sfârşit momentul. Nu v-am pierdut niciodată

din vedere, am observat-o pe Eulalia cum creşte sănătoasă şi puternică. Leacul şi-a făcut efectul.

— Aşa este. Iar eu îmi voi îndeplini sarcina cu fidelitate.

— Despre asta voiam să vorbim. Casadevall, am să fiu direct: faptul că fiica voastră a trăit a fost un semn de la Adonai. Încă mai păstrăm documentul pe care l-aţi scris atunci. Veţi înţelege că, mai presus de propria siguranţă, se află cea a fiicei voastre. Iar dacă acel document ar ieşi la iveală, viaţa ei ar fi distrusă!

— Nu trebuie să mi-o reamintiţi. Chiar mai presus de siguranţa fiicei mele se află jurământul pe care l-am depus, la el mă raportez.

— Sunteţi, după cum se vede, un bărbat de cuvânt.

— Încerc!

— Trebuie să ştiţi că o parte dintre lucrurile pe care le veţi cunoaşte vă vor afecta serios.

— În măsura în care condiţiile documentului sunt respectate, voi face tot ce-mi cereţi.

— Atunci am să vă spun că, anul viitor, veţi primi nişte vizite nocturne discrete. Eu voi însoţi un bărbat la dumneavoastră acasă, Pere Casadevall, iar acest bărbat vă va instrui în legătură cu ce trebuie să cunoaşteţi. Acest bărbat nu are nume. Îi veţi spune S. Perioada scursă între vizite va varia, uneori se poate să venim două zile la rând, alteori se poate întâmpla ca între vizite să treacă şi câteva săptămâni. Aveţi răbdare şi ascultaţi cu atenţie! Aveţi răbdare şi însuşiţi-vă o parte din ştiinţa care vi se va transmite!

— Aşa voi face!

— Atunci mă pot retrage.

După plecarea lui Martín, am reflectat la discuţia avută. Adevărul era că uitasem de înţelegerea noastră, căci anii trec, iar amintirile rele se şterg şi ne dau voie să ne continuăm viaţa. De fapt, e prima oară după ani de zile în care mi-am amintit de asta, chiar în timpul nunţii. Aşa trebuia să fie. În ceea ce îl priveşte pe acel misterios S., cine ar putea fi? Martín, după cum am auzit mai demult, este rabin, păstorul

credincioşilor săi: cea mai importantă figură din comunitatea lor. Dar când vorbea despre S., o făcea cu o veneraţie aparte, ba chiar cu mândrie, însă cred că am simţit şi o anumită prudenţă, ca şi cum bărbatul acela ar fi fost mai presus de influenţa lui socială.

Fie ce-o fi!

În urmă cu o lună, S. a venit pentru prima oară la mine, Martín îl însoţeşte până la uşă, apoi pleacă. Alteori îi găsesc pe amândoi înăuntru, aşteptându-mă. Dar întotdeauna rămânem singuri. Atunci, S. începe să vorbească. Vocea lui e suavă, aproape feminină. Nu e în vârstă, dar nici foarte tânăr. Cere să stăm pe întuneric şi abia dacă reuşesc să-i disting trăsăturile feţei. Ştiu că le-am mai văzut înainte, nu pe străzile oraşului, vreau să spun că aş jura că le ştiu dintotdeauna, dar odată ce iese pe uşă, alunecând cu paşi mici, trăsăturile acestea aparte dispar imediat şi, oricât m-aş strădui să mi le amintesc, rămân şterse. Numai ochii par să îi strălucească pe întuneric, mai ales atunci când înţeleg o idee; atunci sclipesc cu putere, ca nişte giuvaere, şi am senzaţia că emit o lumină intensă pe care numai eu o percep. E ceva ciudat la el! Dar, orice-ar fi, nu-mi trezeşte spaimă sau respingere, ci doar o senzaţie de simpatie, de apropiere.

S. vorbeşte şi vorbeşte, iar eu ascult şi iar ascult. Spune o grămadă de poveşti, aparent fără nicio ordine, fără prea multă noimă. Uneori vorbeşte despre Vechiul Testament, care este carte sfântă şi pentru evrei. Alteori îmi spune scurte istorii cu morală ciudată. Iar alteori vorbeşte despre lucruri pe care nu le înţeleg, despre idei care, odată enunţate, se sting precum trăsăturile lui, ca şi cum n-ar mai fi la îndemâna mea sau le-ar spune în altă limbă. Dar eu ştiu că foloseşte catalana vulgară, ba alteori se exprimă chiar în latină. Atunci, de ce oare poveştile acestea mi se şterg din memorie imediat ce el părăseşte casa? Ce magie specială există în vocea sau în persoana lui? Nu ştiu decât că, pe măsură ce zilele trec, dorinţa mea de a-l vedea din nou creşte, căci S. este o provocare care a venit la mine în amurgul vieţii, când deja puţine se mai pot întâmpla în scurtul timp rămas.

Cine e S.? Ne vedem destul de des, dar nu ştiu de câte ori a venit până acum. Vorbim despre multe lucruri, dar îmi amintesc foarte puţine. Mă priveşte şi mă luminează, deşi în încăpere nu e nimic aprins. Oricine în locul meu ar fi spus că e curată vrăjitorie, condamnare, Infern; cu toate astea, nu descopăr decât înălţare, salvare şi glorie. Ce se află înlăuntrul său? Ce înţelepciune ascunde? Nu există frământare, ci doar o siguranţă calmă. Nu există rătăciri, ci doar drumuri! Dar tot ce-mi oferă e vag, inefabil, îmi scapă printre degete. Cele inexplicabile s-au arătat în treacăt, devenind realităţi palpabile, dar mă evită, par că se joacă cu mine, dar fără răutate. Nu e nimic amuzant în senzaţia pe care o am, ci doar, doar… o promisiune! Care e ea, nu ştiu!

E decembrie. De şase luni primesc vizitele lui S. şi am început să învăţ să ascult. Deja sunt multe poveştile pe care le înţeleg, iar ochii îi strălucesc acum tot mai des şi cu o forţă neobişnuită. Aşa cum am presupus, doar eu văd acea strălucire: odată am fost orbit de o lumină, m-am uitat de jur-împrejur, dar încăperea era cufundată în întuneric. Dar imediat ce mi-am întors privirea spre S., lumina m-a cuprins din nou. Uneori, când vorbeşte în limba aceea de neînţeles, pe care acum ar trebui s-o înţeleg, pare că surâde cu indulgenţă, ca un profesor bun care îşi încurajează elevul neatent sau mai puţin înzestrat, dar pe care îl apreciază din tot sufletul. Iar poveştile astea enigmatice se repetă: nu le înţeleg, dar prind eufonia despre care vorbesc muzicienii şi ştiu că sunt aceleaşi, pe care le repetă o dată şi încă o dată, poate-poate îmi intră şi mie-n cap. Nu prind decât ideile vagi, nu şi povestea în sine, ca şi cum ceea ce îmi explică e atât de străin de realitatea mea, încât nu există nicio posibilitate omenească de a le înţelege. Dorinţa mea de cunoaştere este atât de mare, încât, o dată, am izbucnit în plâns, fiindcă voiam sincer ca efortul său să fie răsplătit – nu pentru acel obiectiv care se găsea în planurile lui Martín, ci pentru el am plâns, pentru efortul lui nerăsplătit. Atunci, pentru prima oară, S. s-a apropiat de mine, şi-a pus palma pe capul meu plecat peste genunchi şi mi-a vorbit despre recunoştinţa infinită şi despre mulţumire, cu acea voce fermecătoare a

sa. M-am simţit extraordinar de întremat, ca şi cum atingerea lui ar fi fost vindecătoare, mistică. De atunci, întreaga mea înţelegere a crescut în mod surprinzător. Atât de mult, încât, pentru prima oară, S. mi-a spus că trebuie să-mi arate un obiect preţios, acesta, şi nu altul fiind motivul principal al întâlnirilor noastre, iar asta trebuia să se petreacă obligatoriu în *call*, fiindcă doar acolo puteam avea acces la el.

Nu ne mai întâlnisem în casa mea. Acum, la lăsarea serii, fără să fiu căutat sau să primesc vreo înştiinţare, ies din căsuţa mea şi mă îndrept spre *call*, spre casa lui Ángel Martín. Merg pe stradă aproape pe întuneric, dar nu grăbesc pasul şi nici nu dau peste oameni care să mă împiedice s-o fac. Nu dau nici peste paznici de noapte sau beţivi în căutare de bordeluri, nu există hoţi ieşiţi după vreo fiinţă neajutorată pe care să o jefuiască, drumul meu este mereu drept şi lin. Acolo mă aşteaptă întotdeauna S., iar discuţiile care înainte se desfăşurau pe terenul meu au loc acum pe al lui. Pricep totul şi nu aştept decât momentul potrivit pentru a putea, în cele din urmă, să privesc obiectul. Se simte nerăbdarea, iar S. spune că această nerăbdare nu e bună şi că trebuie eliminată. Spune că de obiect trebuie să te apropii cu mare consideraţie; cunoscându-i importanţa; îmi dă de înţeles că este o comoară, dar nu o comoară în sensul cunoscut de noi toţi, cu valoare materială, e vorba despre o valoare spirituală infinită. Deşi această comoară nu are cum să se afle în posesia oamenilor, care nu pot fi decât nişte depozitari temporari, ar putea să se întâmple tocmai pe dos, şi anume comoara să pună stăpânire pe depozitarul ei.

Am intrat în abis pe o uşă din pivniţă, dar nu voi pomeni aici mecanismul de deschidere. Am coborât pe nişte scări dărăpănate şi tocite, nişte cioturi de piatră, martore ale unor epoci îndepărtate. Am ajuns într-o încăpere circulară, din care pleacă şapte culoare. Am luat-o pe unul dintre ele. O adevărată coborâre, tot mai adânc, un drum fără sfârşit prin care ceasurile par să zboare şi despre care abia dacă-mi amintesc ceva după ce am ajuns la lumină… Nu mai era mult până să

ajungem la locul respectiv – după cum am spus, nu-mi amintesc nici cum, nici când am ajuns –, când S. m-a privit grav.

— Trebuie să ne-ntoarcem. Azi nu se poate. Simţi dorinţa. Am greşit, e prea devreme!

Ne-am întors iarăşi ca într-un vis în camera de primire a casei lui Martín; eram dezamăgit.

— Va trebui să lucrăm mai mult. Vocea lui suavă a fost mai melodioasă ca oricând, atingând fiecare coardă sensibilă din trupul meu. Ai potenţial, e un semn de la Adonai c-ai ajuns până la noi. Nu plânge, vei reuşi în cele din urmă! Dar nu-l vei putea vedea decât atunci când nu va putea să-ţi facă rău.

Spunând asta, pentru a doua şi ultima oară, palma lui mi-a mângâiat capul.

Nu ştiu cum m-am întors acasă. Am căzut într-un somn profund, iar impresia acelei aventuri nocturne a părut să dispară odată cu ivirea zorilor.

Încă o noapte. S. n-a venit. Dar a apărut Martín.

— Am venit doar ca să vă încredinţez această misivă. O recunoaşteţi?

Mi-a înmânat un pergament vechi făcut sul, legat cu o sfoară. Nu era nevoie să-l desfac ca să ştiu despre ce era vorba.

— Anii au trecut, dar încă îmi amintesc ziua în care am scris-o. De ce mi-o daţi înapoi?

— O facem pentru că nu mai este necesară. Ştim foarte bine că nu ne veţi trăda şi e mai corect să ajungă din nou în mâinile voastre decât să rămână la noi. Aruncaţi-o în focul din cămin, Pere Casadevall!

Am aruncat misiva în jăratic, unde s-a aprins imediat şi s-a făcut scrum.

— Chiar aşa e, nu v-aş trăda niciodată, dar scrisoarea ar pune-o în pericol pe fiica mea.

— Nu se va întâmpla. Ştim că soluţia pentru problema noastră se află în mâinile voastre, aşa vrea Adonai.

— Aveţi mare încredere în mine!

— După cum v-am spus atunci, aşteptăm de foarte multă vreme. S. spune că a sosit ceasul, iar el nu are cum să se-nşele. Eu nu sunt decât un biet rabin, care trebuie să se roage pe ascuns, forţat de prigonirea la care e supus poporul meu. Dar el nu, el nu poate greşi!

— Dar cine este S.? Cine este această persoană care nu poate greşi aşa cum facem noi, ceilalţi? Oare nu e ca noi? Eu am simţit atingerea cărnii lui! Iar Domnia Voastră, rabine, aţi fost cea mai importantă figură publică printre cei asemenea vouă! Prin urmare, în ce privinţe vă e superior?

— Maestre Casadevall, oare frumuseţea zilei nu e superioară frumuseţii nopţii? Domnia Voastră aţi vorbit cu el, ar trebui să-nţelegeţi diferenţa. Sigur că e plămădit din carne şi oase, la fel ca noi toţi, deşi există fiinţe care nu sunt şi pe care le putem totuşi vedea! Dar corect este ca printre înţelepţi să existe alţii mai înţelepţi, care să diriguiască drumurile celor dintâi: acesta este rolul unora precum S., ultimul cabalist din peninsulă, care aşteaptă să-şi încheie misiunea.

— Mi se pare copleşitor!

— De fapt, aţi făcut cam tot ce trebuia, Casadevall; cu toate astea, încă nu aţi înţeles. Dar momentul se apropie. Mai aşteptaţi încă puţin!

Apoi a plecat, lăsându-mă singur în faţa focului, adâncit în gândurile mele.

Enrique cunoştea prea bine urmarea. Bety îi spusese câteva cuvinte despre traducere, dar a citit totul cu mare emoţie, căci acum, după povestea lui Manolo, textul se trezea la o nouă viaţă.

Suntem la mijlocul lunii mai, lună pe care evreii o numesc *shevat*, iar musulmanii, *jumada*. Iar în luna asta s-a înfăptuit minunea: azi urmează să mi-l arate pentru prima oară! S. mi-a confirmat că azi voi asista la un *gahal* diferit de cele anterioare. L-am rugat de atâtea ori, încât nu-mi vine să cred că s-au hotărât s-o facă! Dumnezeu să m-ajute şi să mă lumineze!

Ceea ce am văzut azi nu poate fi numit, ceea ce am văzut azi nu poate fi povestit. M-au condus de la casa lui S. într-un loc neştiut, pe acele culoare. Ne-am îndepărtat de la ruta pe care am folosit-o înainte; n-aş fi în stare să găsesc drumul. Sub picioarele noastre şerpuiesc labirinturi necunoscute pe care noi, prizonieri ai unei ignoranţe cultivate, nu le ştim şi care te conduc în locuri interzise. Acolo unde înainte nerăbdarea m-a împiedicat să fixez amintirea, azi, cu limpezimea minţii revigorate, îmi amintesc foarte bine drumul acela sumbru. Mai întâi am coborât mult, apoi cred că am mers în cerc vreme îndelungată, poate pentru că era singurul drum, poate pentru a mă zăpăci, aşa că n-am fost în stare să reţin nişte puncte de reper, oricât de mult aş fi încercat. Cred că au încredere în mine, deşi diferenţele dintre noi sunt la fel de marcante precum existenţa unor tuneluri care să le permită fuga în cazul persecuţiilor. Mi-au demonstrat că au mare încredere în mine, dar nimeni cu scaun la cap n-ar expune obiectul, relicva sau cum s-o fi numind indiscreţiei privirii unui străin, fără a-şi lua anumite măsuri de precauţie. Ce sunt eu în faţa lor, dacă nu un necredincios? Şi nu doar un necredincios; nu, sunt unul dintre acei necredincioşi care, din când în când, îi persecută, îi jefuiesc şi îi ucid. Dar indiferent dacă eu sunt cel necredincios, sau ei sunt, în faţa mea şi a Dumnezeului meu, cert este că mi-au cerut ajutorul, iar eu am promis să li-l dau.

Am ajuns într-o încăpere circulară, decorată cu nişte draperii groase roşiatice, învechite şi întunecate de praful nenumăratelor decenii de singurătate. Sala, cu şapte uşi, avea în centru un altar simplu din piatră, pe care se odihnea o *menorah*, candelabrul cu şapte braţe. În faţa fiecărei uşi, pe podea, erau cioplite numele celor şapte demoni ai castei *shedim*-ilor: Na’Amah, Kardeyakos, Ruah, Sam Ha, Mawet, Shibbetta şi Ashmodai.

S. le-a făcut un semn însoţitorilor săi care, în acelaşi timp, ca şi cum ar fi îndeplinit un ritual de mii de ori repetat din negura vremii, au călcat simultan şi cu acelaşi picior, stângul, pe numele celor şapte

demoni. În acel moment, cred că am auzit un singur murmur, atât de slab, încât cu greu putea fi perceput, ce nu părea să vină din niciun punct anume. Vreau să cred c-a fost imaginaţia mea, produsul unui spaţiu profan şi ciudat, capabil să sugereze lucruri care în realitate nu există şi care sunt înşelătoare pentru minte. Vreau să cred că bucuria nemaipomenită de a-mi vedea în sfârşit îndeplinită dorinţa de atâta vreme mi-a deformat percepţia asupra lucrurilor. Vreau să cred! Şi totuşi…

Însoţitorii au rămas lângă însemne, nemişcaţi. S. a intrat în încăpere, rezervat, afişând o teamă pe care nu reuşea să o ascundă pe deplin. Cu o nuia de răşină, a aprins *menorah* de la una dintre torţele însoţitorilor noştri, începând de la lumânarea din stânga, şi nu mi-a dat voie să mă apropii până când cele şapte lumânări nu au început să ardă palid, cum numai grăsimea veche o poate face.

Am observat că sub candelabru se afla un simbol. S. m-a prevenit ca nu cumva să fac sau să spun ceva fără acordul lui, dar, pradă unui imbold inexplicabil, am atins inscripţia. Atunci când buricele degetelor au atins suprafaţa Pietrei, S. m-a apucat de mână. M-a privit sever, nu lipsit de compasiune, şi a şoptit nişte vorbe de neînţeles.

— *Abreq ad Habra*.

Apoi mi-a spus că era numele unui demon puternic, capabil să trezească fulgerele ce brăzdează cerul, şi că nesocotiţii care îl atingeau aveau să moară în scurtă vreme, în chinuri groaznice. Demonul avea destulă forţă ca să-i ia pe nepregătite şi să pedepsească în felul acesta legătura lor cu un loc atât de întunecat. Dacă cineva mi-ar fi spus aşa o poveşte înainte de a cunoaşte toate acestea şi cele ce urmează, l-aş fi luat drept nebun, credincios sau nu, dar când ochii au văzut ceea ce raţiunea refuză să accepte, ajungi să crezi orice lucru straniu, oricât de nebunesc ar părea.

Apoi, S. a murmurat o litanie ciudată în limba ebraică şi, în ciuda eforturilor mele de-a o desluşi, mărturisesc că mi-a fost imposibil. Se poate să fi fost vorba de vreun dialect mai puţin folosit, de vreo

formulă magică din vremuri de demult. Apoi a dat la o parte candelabrul şi a apăsat într-un punct din mulura care înconjura altarul. Locul unde se afla inscripţia a coborât; mulura controla o serie de mecanisme care permiteau mişcarea Pietrei. A introdus mâinile în gaură şi a scos-o.

Ceea ce s-a petrecut în continuare e de necrezut şi greu de povestit sau de aşternut pe hârtie. Toate cele spuse de S. s-au dovedit a fi adevărate. Ajunge să spun că Numele Său era acolo, iar S. a îndrăznit să-L pronunţe.

Au avut dreptate. E datoria mea de creştin şi de om să-l ascund pentru totdeauna. Trebuie să găsesc calea să fac asta şi să uit că l-am văzut vreodată, că l-am ţinut în mâini. Să mă ierte Dumnezeu, fiindcă păcatul meu a fost cel mai mare dintre păcate! Să mă ierte, pentru că dacă am păcătuit, a fost pentru a evita ca şi alţii să o facă şi ca asupra umanităţii să se abată rele şi mai mari! Astfel mă osândesc, conştient. Domnul să se milostivească de sufletul meu!

Să mă ierte Dumnezeul tuturor, fiindcă păcatul meu a fost cel mai mare dintre toate! Să mă ierte, fiindcă n-am păcătuit decât ca să evit s-o facă şi alţii şi să nu se abată rele şi mai mari peste oameni. Poate că în acest fel îmi semnez propria condamnare, pe deplin conştient de asta. Dumnezeu să se milostivească de sufletul meu!

Am făcut tot ce am putut. Într-un final, ajutat şi însoţit de iubire şi de judecata cea dreaptă, am găsit în Împărăţia lui Dumnezeu singurul loc logic pe care Domnul mi l-a arătat foarte clar.

Aşa cum făcuse cu câteva zile în urmă, Enrique a recitit textul-cheie al manuscrisului Casadevall. Deşi traducerea lui Bety răspundea la câteva întrebări, enigma era încă nerezolvată, dansând batjocoritor în faţa ochilor lui: unde naiba era ascuns? Ajunsese până în zilele noastre? Şi, cel mai important lucru, erau în stare să-l găsească? Cine era misteriosul S., al cărui nume a fost ţinut mereu sub tăcere? Şi cum de Casadevall a cedat aşa de uşor în faţa aparentei vrăjitorii a vizitatorului său?

Atât de multe întrebări meritau un răspuns. Orice om normal ar fi murit de curiozitate, darămite un scriitor! În mâini bune, aşa, ca ale lui, dintr-un astfel de material s-ar fi putut crea scheletul unui roman puternic, de succes. În realitate, toată munca era gata făcută, nu trebuia decât să îi dea o structură mai extinsă şi să lege intriga principală de câteva ramificaţii secundare, pentru a-i creşte complexitatea, pentru a evita monotonia… Da, imediat ce lucrurile importante se vor fi rezolvat, va fi început să lucreze la asta. Când el şi Mariola… Când totul avea să se rezolve. Până atunci, manuscrisul trecea pe plan secundar.

21 Rugăciune romano-catolică închinată Sfintei Fecioare Maria. (N. tr.)

CĂDEREA FLUTURELUI

13

Enrique a dormit liniştit, un somn cu vise din acelea pe care nu ţi le mai aminteşti, dar care îţi lasă un gust plăcut, nici atât de intense cât să-ţi doreşti să se repete, nici atât de incoerente cât să le uiţi imediat ce te trezeşti. Astfel, când s-a deşteptat, s-a simţit ca nou. Relaxat, cu gândurile aiurea, şi-a pregătit calm micul dejun, apoi a făcut un duş. Era târziu, douăsprezece şi jumătate. Îşi simţea corpul şi mintea cu adevărat odihnite.

Bety nu era acasă. Înainte de a pleca, avusese grijă să ridice telefonul din furcă pentru ca nimeni să nu-l deranjeze. Ceva din atitudinea lui din seara precedentă o îndemnase să facă asta. În doar câteva ore, dispoziţia lui Enrique se schimbase; nimic nu mai era la fel ca ieri. Ce era mai rău trecuse: poate că nu reuşise să se împace cu trecutul, dar măcar renunţase să se mai războiască cu el. Rana începea să se vindece mai repede decât ar fi crezut. Mai devreme sau mai târziu, totul se uită, iar odată cu uitarea dispare şi durerea.

A pus receptorul la loc în furcă şi şi-a deschis mobilul: a verificat apelurile. Probabil că-l sunase Mariola, aşa cum stabiliseră înainte de a se despărţi.

S-a îmbrăcat cât ai bate din palme. Gata de plecare, a luat din cutia poştală cele două ziare la care era abonat Artur. A hotărât să-şi dedice dimineaţa rezolvării unor probleme precum anularea nenumăratelor abonamente ale lui Artur, modificarea titularului din contractele de furnizare a energiei electrice, apei şi gazului şi vizitarea avocaţilor, pentru chestiunea succesiunii.

La rândul ei, Bety îşi începuse dimineaţa ca de obicei: câţiva kilometri de alergare pe la poalele muntelui Tibidabo, ca să fie plină de energie tot restul zilei. Obiceiul căpătat la începutul carierei sale de profesor universitar devenise regulă, deja nu mai putea să sară peste el sub nicio formă.

Când se întorsese acasă la Artur, se hotărâse să scoată receptorul din furcă. Enrique părea că doarme liniştit şi n-ar fi vrut să fie deranjat. Ultimele zile fuseseră destul de dure; în noaptea anterioară, şi-a dat seama cât de tare îşi pierduse cumpătul în timpul discuţiei purtate în bucătărie.

Prea multă tensiune: Enrique nu reuşise să scape de durerea pe care i-o provocaseră revelaţiile din ultimele ore; de altfel, puţini ar fi reuşit, într-o astfel de situaţie. După discuţie, a căzut pe gânduri şi a fost surprinsă să-l vadă bând alcool. Dar vechiul Enrique ar fi făcut faţă mult mai greu, de asta era convinsă. În timpul scurs de când se despărţiseră, se schimbase mai mult decât şi-ar fi putut închipui. Într-un fel, acum devenise o enigmă pentru ea. Părea mai sensibil şi mai atent, mai cumpătat, nu se mai lăsa în voia instinctelor sau a toanelor, ci se baza tot mai mult pe raţiune. Deşi poate că nu era decât o schimbare de moment… Oricum, nu era momentul să se gândească la asta. Manolo o însărcinase cu o cercetare cât se poate de aplicată, care avea să-i ajute la completarea traducerii definitive a textului şi la descoperirea Pietrei lui Dumnezeu. În două zile trebuia să primească lista completă a clădirilor religioase şi civile din secolele al XIV-lea şi al XV-lea, ea urmând să se concentreze mai ales pe cele la care lucrase Casadevall. Trebuia să le localizeze pe o hartă a Barcelonei pentru ca, la momentul oportun, să le poată cerceta *in situ*, dacă era nevoie, pe cele care rămăseseră în picioare. Probabil că n-ar fi servit la nimic: cele mai multe dispăruseră de mult, dar mai rămânea speranţa ca acest Casadevall să fi ascuns Piatra într-un loc care, protejat într-un fel sau altul, să fi supravieţuit de-a lungul secolelor. Sau se putea ca această ascunzătoare să se fi făcut praf şi pulbere, iar obiectul să fi fost dat uitării pentru totdeauna. Cu greu puteai înţelege sistemul pe care îl alesese Casadevall pentru a ascunde Piatra: părea mai sigur s-o arunce în Mediterană, să lase genunile s-o înfăşoare cu mantia întunericului. De ce-ar fi ascuns-o într-un anumit loc? Numai Casadevall ar fi putut să răspundă la asta; el şi, firește, misteriosul S. Ea mai bine se concentra pe faptele prezentate în manuscris, pe lista din ultimele pagini şi pe acel „LLO. SÍ. D.“ final, care părea să scoată la lumină soluţia pentru Casadevall şi să le-o ascundă celorlalţi.

Referinţele de la Manolo începuseră să-i colcăie în minte şi astfel a plecat spre Biblioteca Colegiului Arhitecţilor, unde se aştepta să găsească toată documentaţia de care avea nevoie.

A străbătut lunga distanţă cu taxiul, absorbită, pierdută în plasa enigmatică şi încâlcită a acestui manuscris, plină de admiraţie faţă de forţa pe care misterul reuşea să o exercite. După sute de ani, trecutul convocase un mic grup de oameni pentru a descifra totul. Se părea că documentul avea un fel de forţă vitală proprie. Se oprise în mâinile puţinilor experţi capabili să-i descifreze conţinutul: mai întâi, ale unui bătrân anticar pasionat de trecut; apoi, ale unui tânăr şi deja faimos scriitor; şi, în cele din urmă, ale unor filologi specializaţi în limbile clasice. Iar interesul posesorilor săi succesivi de a rezolva misterul creştea şi tot creştea. Nu, era imposibil, era ridicol, un manuscris cu asemenea capacităţi, aproape cu o viaţă proprie…

A observat, cu surprindere, că taxiul se îndepărta de Via Laietana, spre centrul oraşului; acum se afla pe trotuar, lângă bordură şi nu-şi amintea nici cât costase cursa. Nu-i stătea în fire, fiind mereu atât de concentrată, atât de organizată când venea vorba de treburile ei. Nu trebuia să se lase purtată de val, nu trebuia să cedeze.

În Plaça Jaume I, Bety s-a oprit în faţa unei vitrine: reflexia ei perplexă o privea fără s-o privească. Nu i-a plăcut ce a văzut: o femeie cucerită de o cauză străină ei. A reluat drumul spre arhive, gata să-şi recapete stăpânirea de sine. Înăuntrul său, dorinţa de a şti o rodea mai mult ca oricând.

Enrique n-a pierdut deloc timpul. Formalităţile acestea erau necesare. Alţii în situaţia lui ar fi preferat poate să lase să treacă un timp înainte să treacă la ceva ce avea să ducă inevitabil, chiar dacă nu intenţionat, la ştergerea trecutului. A lăsat maşina în parcarea de la Carrer Hospital; nu avea chef de traficul nebunesc din marele oraş, avea să ia un taxi. Dimineaţa s-a scurs ca un vis neclar, din care părea să nu facă parte. Era acolo, vorbea normal, semna documente, dar sufletul lui se afla departe. Singurul lucru important a fost vizita la notar; a hotărât să vândă magazinul lui Artur. Notarii Santfeliu proveneau dintr-o veche familie de oameni ai legii şi, loiali acestei tradiţii, îşi deschiseseră birou într-o clădire cu istorie, din apropierea Arcului de Triumf, în vecinătatea cartierului Dreta de l’Eixample. Intrarea în edificiu era somptuoasă, fiind decorată cu un gust impecabil. Deşi nu stabilise nicio întâlnire, nu l-au lăsat să aştepte foarte

mult. Se prea poate ca amintirea lui Artur să fi fost încă prezentă sau ca totul să se fi datorat interesului de a obţine dreptul asupra administrării uriaşei averi a răposatului Artur. Cine-ar fi ştiut! După ce avea să vândă obiectele de anticariat şi să închidă magazinul, capitolul material legat de trecutul său avea să se încheie. Nu-l interesa decât casa din Vallvidrera, fiindcă îşi petrecuse o mare parte din viaţă între acei pereţi. Poate că în câţiva ani avea să se mute la Barcelona, deşi, dacă n-o făcuse imediat după divorţ, deja obişnuit cu oraşul San Sebastián, nu vedea de ce… Poate doar pentru o singură persoană… Iar gândul de a o vinde sau a o închiria nu-i convenea câtuşi de puţin. Nu i se părea corect ca nişte străini să locuiască în casa lui. Cu toate astea, nici n-avea vreun sens să păstreze ambele locuinţe, deşi nu i-ar fi fost greu s-o facă.

Notarii s-au angajat să se ocupe de tot. Cum formalităţile de succesiune nu intrau în competenţa lor, aveau să-i delege chestiunea unui specialist, iar ei urmau să se ocupe de documentele şi de plăţile necesare. Dar, până la urmă, care erau competenţele lor? Oare era posibil să aibă vreo legătură cu firmele de spălare de bani create de Artur? Posibil, dar deja nu mai avea nicio importanţă. Au promis să-l sune imediat ce era nevoie, iar Enrique s-a declarat mulţumit, fiindcă dorea să termine cu toată afacerea cât mai repede cu putinţă.

Spre surprinderea lui, la ieşirea din notariat s-a întâlnit cu inspectorul Rodríguez. I-a întins mâna.

— Nu mă aşteptam să vă găsesc aici. Ce mai faceţi? l-a întrebat cu obişnuita-i politeţe.

— Bine. Enrique nu prea avea chef de vorbă, dar voia să ştie ce se întâmplase cu Brésard. Aveţi câteva minute libere?

— Da, bineînţeles. Fraţii Santfeliu n-o să plece nicăieri, a glumit, ca pentru sine. Putem să mergem într-un bar, să bem ceva.

— De acord!

Au intrat în primul local pe care l-au găsit, un bar vechi, aproape pustiu, decorat în stilul anilor şaptezeci, cu mult roşu, lumini chioare şi nişte chelneri care, judecând după vârstă şi nepăsare, probabil că lucrau acolo

încă de la inaugurare. Au luat loc la o masă de lângă fereastră şi au comandat două cafele.

— Putem să ne tutuim? a întrebat Enrique.

— Da, ar fi chiar mai bine. Te-ascult.

— Am umblat de colo-colo toată dimineaţa şi n-am avut timp să vorbesc cu Fornells. Aş vrea să-mi spui care mai e situaţia cu Francezul.

— Francezul? Comisarul a vorbit cu tine, nu? Deşi nu văd de ce mă mai mir; trebuia să presupun.

— Poftim?

— Uite ce e, Enrique: ceea ce-ţi spun acum e strict secret. I-am putea face probleme dacă s-ar afla, deşi presupun că, dată fiind situaţia şi aflându-se în pragul pensionării, puţin îi pasă.

— Încă mai e secret?

— Da.

— Atunci nu vei putea să-mi spui nimic.

— Nu. Dar uite ce e, dacă Fornells află că n-o fac, o să se supere şi o să-mi complice viaţa şi mai mult, aşa că mai bine întreabă-mă ce vrei. Eu am să-ţi răspund în măsura posibilităţilor.

— A mărturisit?

— Nu. Şi nu pare dispus s-o facă. Fornells a insistat pe toate părţile, ca de obicei, ba chiar mai mult… dar Brésard n-a deschis gura. E un tip dur.

— Şi acum ce-o să se-ntâmple?

— Probele care-l incriminează sunt circumstanţiale. Mărturia unui delator neidentificat nu e suficientă pentru a formula o acuzaţie serioasă. Relaţia cu tatăl tău poate fi, şi chiar a fost dovedită, dar cu ce avem acum ne e imposibil să-l punem sub acuzare. Samuel Horowitz a confirmat că ştia de existenţa unor neînţelegeri între tatăl tău şi Francez, dar nici asta nu e decât o altă dovadă circumstanţială. Totul pare să-l incrimineze, dar avem nevoie de probe, altfel riscăm să-l pierdem.

— Mi-e greu să cred c-ar putea să vă scape printre degete.

— Lucrurile nu sunt aşa de simple cum par. A dat din cap. De când Brigada de Trafic de Artă a preluat cazul, Brésard a rămas în afara

jurisdicţiei noastre. Dacă am găsi probe care să-i ateste vinovăţia, am putea să-l punem sub acuzare, dar fără ele… Şi mai sunt şi ordinele de urmărire prin INTERPOL, din toată Europa. De fapt, în scurt timp îl vor duce la Madrid; comisariatul nostru va întocmi un raport referitor la cazul Aiguader, aşa cum l-am numit, dar…

— Ce naiba, Rodríguez, nu-mi spune c-o să scape basma curată!

Se părea că moartea lui Artur avea să rămână nepedepsită, dar nu l-a deranjat foarte tare; a simţit puţină ranchiună, poate, o uşoară indispoziţie, dar nimic mai mult.

— Să nu ne pierdem speranţa. De multe ori, proba crucială apare la final, odată încheiată investigaţia şi epuizate resursele…

Privirea pătrunzătoare a lui Enrique l-a redus la tăcere. Raţionamentul lui Rodríguez îi amintea de explicaţiile înduioşătoare pe care doctorii le dau pacienţilor cu boli incurabile, pentru a le ridica moralul. Dar el nu era bolnav; ura care îi dăduse târcoale la început dispăruse. Artur era mort, iar aruncarea asasinului său după gratii n-ar fi schimbat cu nimic situaţia; totuşi, gândul că ar putea rămâne în libertate îi făcea rău.

— Cred că ştiu de ce mergi să-i vezi pe notarii Santfeliu.

Rodríguez îi urmărea reacţiile, curios.

— Dacă Fornells ţi-a explicat legătura lui Brésard cu tatăl tău, nu trebuie să te mire că am stabilit o întâlnire cu ei încă de acum câteva zile, i-a răspuns poliţistul.

— Există vreo legătură între ei şi activităţile de spălare de bani ale lui Artur?

— S-ar putea, a mărturisit Rodríguez. Fraţii Santfeliu se ocupau de chestiunile de ordin financiar şi e puţin probabil să nu ştie de asta, fie pentru că au luat parte direct, fie pentru că trebuiau să justifice existenţa unui capital de provenienţă neclară. Dacă n-ar fi ştiut, n-ar mai fi gestionat atât de bine pe cât pretind c-o fac. Iar asta generează noi şi noi probleme: printre clienţii lor se numără oameni de afaceri cunoscuţi şi personaje sus-puse care, prin simpla asociere, cine ştie, ar putea să comită mici (sau nu chiar atât de mici) fraude economice.

— Intriga se complică.

— Când mizeria scapă pe undeva, nu murdăreşte doar o persoană.

— Presupun c-o să le studiaţi registrele contabile.

— Bineînţeles. Dar e vorba despre un cabinet de avocatură, unde tatăl e notar, iar fiii sunt specializaţi în Drept Comercial. Prin urmare, lucrurile nu sunt deloc simple: înainte de a-i lua pe sus, trebuie să strângem dovezi solide, fiindcă niciun judecător nu ar autoriza o intervenţie cu ce avem acum. Nu putem obţine un ordin judecătoresc pentru a verifica registrele contabile fără să avem anumite probe ale unui delict. Lucrurile nu sunt atât de simple pe cât par.

Enrique a cerut nota şi a plătit.

— Aşa e! Bine, mulţumesc pentru tot.

— N-ai pentru ce. Cred că nu trebuie să-ţi mai spun că nimeni nu trebuie să afle de conversaţia noastră.

— Stai fără grijă!

Pe trotuar, în faţa uşii, au dat mâna.

— O să te sunăm când o s-avem noutăţi, a spus Rodríguez. Şi nu uita că, dacă te gândeşti să te întorci la San Sebastián, trebuie să iei legătura cu noi.

— Mâine e licitaţia pentru piesele de mobilier din magazinul lui Artur. Am să mai rămân oricum săptămâna asta, ca să rezolv cu actele. Mulţumesc.

Enrique l-a urmărit cu privirea, apoi a traversat în fugă Ronda de Sant Pere spre intrarea în birourile Santfeliu. Se simţea demoralizat: totul părea să indice că Brésard putea scăpa nepedepsit, doar dacă nu intervenea ceva. Oricum, era în continuare protejat de armura aceea de scepticism sau fatalism care îl obliga să accepte lucrurile aşa cum veneau, fără ca, din fericire, să-l afecteze peste măsură. A sunat-o pe Mariola. I-a răspuns Samuel; Mariola nu era, dar îi lăsase un mesaj. Îl aştepta în Pla de la Catedral, între orele unu şi unu şi jumătate. Era unu fix; avea timp să meargă pe jos, dar nu prea se simţea în stare. A oprit un taxi. A avut noroc să dea peste unul dintre şoferii aceia vorbăreţi, pentru care tăcerea clientului

nu însemna nimic, fiind scuza perfectă pentru a putea să se desfăşoare în voie. Din fericire, drumul n-a fost foarte lung, totuşi Enrique a avut timp suficient să afle soluţia în cazul terorismului ETA, al problemelor economice ale ţării, formulele de regenerare a unei clase politice suspectate de corupţie, detalii legate de familia acestuia şi chiar un leac băbesc pentru degerături, toate livrate cu un accent aparte, de emigrant de la periferia Barcelonei, un adevărat *charnego*[22]*:* nici de aici, nici de acolo, un hibrid ciudat, un dezrădăcinat. Ba chiar, la final, a găsit timp să facă şi un comentariu ironic: „La revedere şi mulţumesc de conversaţie!“

S-a grăbit să ajungă la Mariola. Silueta ei se zărea în centrul pieţei aproape pustii la acea oră. Doar câţiva pensionari moleşiţi, plictisiţi zăceau la soare pe băncuţele de o persoană ale Primăriei, care se încăpăţâna să impună un stil arhitectonic străin de gustul popular. Se postase aproape în mijlocul pieţei: elegantă, îmbrăcată într-un costum cu sacou de culoare închisă, la fel ca restul accesoriilor; o poşetă din piele şi nişte ochelari de soare care îi ascundeau privirea. În timp ce se apropia de ea, a observat cum era măsurată de rarii trecători: unii o contemplau curioşi, admirându-i eleganţa; pentru alţii nu era decât un obiect frumos, o femeie fatală. Mariola l-a văzut de la depărtare, dar l-a lăsat să se apropie. Enrique se arăta în continuare nesigur pe el în momentul în care trebuia să o salute. L-a calmat cu un sărut discret pe buze.

— M-am gândit că nu mai vii, i-a şoptit la ureche. Te-am sunat toată dimineaţa, dar intra robotul. Tu chiar ai o problemă cu telefoanele mobile.

— Ai dreptate, dar iată-mă aici, a spus Enrique, bucurându-se de prezenţa ei.

— Te simţi mai bine ca ieri?

— Da.

— Ştiu un local aici, aproape, unde se mănâncă foarte bine. Mâncarea e simplă, dar delicioasă, iar serviciul e minunat. Dacă vrei, putem merge acolo.

— Păi, hai să mergem! a acceptat Enrique.

Mariola l-a luat de braţ şi s-au îndreptat astfel spre restaurant.

— Hai, povesteşte-mi ce-ai făcut azi, l-a rugat ea.

Enrique a oftat.

— Nimic special. Mi-am petrecut dimineaţa rezolvând diverse probleme legate de Artur. Am modificat titularul din contractele de prestări servicii şi lucruri de genul ăsta.

— Şi chiar eşti mai bine? a insistat Mariola.

— Da, chiar sunt. Nu ştiu de ce, dar mă simt mult mai liniştit decât aş fi crezut. Adevărul e că săptămâna asta s-au schimbat atât de multe lucruri în viaţa mea, încât aproape că nu-mi vine să cred! Din fericire, printre atâtea supărări, te-am întâlnit pe tine, iar asta nu numai că echilibrează balanţa dintre bine şi rău, dar chiar o înclină în favoarea primului.

Un zâmbet sincer i-a luminat chipul.

— Eşti atât de curtenitor… Chiar şi când vorbim de problemele tale, numele meu e mereu menţionat. Aş putea să jur că te gândeşti des la mine.

— Mai des decât îţi închipui!

— Bărbaţii din ziua de azi nu sunt ca tine. Poate că de-aia îmi placi atât de mult, a răspuns ea.

— Nici femeile din ziua de azi nu sunt ca tine. Poate că de-aia îmi placi atât de mult, a spus şi el.

Nu după mult timp, se aşezau la o masă într-un restaurant mic, pe trei etaje, decorat în stil rustic, cu diverse obiecte, tot felul de antichităţi şi tablouri ale unor pictori necunoscuţi. Clădirea, la fel de veche ca strada pe care se afla, permitea accesul la diferite niveluri pe nişte scări răsucite şi abrupte. Cel de-al treilea etaj era, în mod evident, cel mai puţin aglomerat.

Chelnerul le-a recomandat câteva antreuri; Mariola, care era un client vechi al localului, i-a sugerat lui Enrique să comande, la felul al doilea, sufleul de legume. Au luat şi un vin bun. Au discutat despre tot felul de lucruri: muzică, filme şi, cum altfel, literatură. Spre surprinderea lui, gusturile Mariolei coincideau în mare parte cu ale lui; lucru ciudat, fiindcă el era atras de autori diverşi, cu teme şi stiluri aparent ireconciliabile. În cele din urmă, lucru inevitabil, au sfârşit prin a vorbi despre ei înşişi, despre trecutul lor, despre relaţiile lor.

— De ce s-a terminat? a întrebat Mariola.

— Nu se mai putea altfel. Totul a mers în direcţia asta.

— Dar vă iubeaţi!

— Da, ne iubeam. Mă rog, eu cel puţin o iubeam. Şi cred că şi ea pe mine, dar n-aş băga mâna-n foc. Atunci când m-a anunţat că pleacă, a fost foarte tăioasă: nu mai exista cale de întoarcere, nu mai aveam ce să ne spunem. A plecat fără să se mai uite înapoi, şi bine-a făcut. Avea dreptate.

— Noi avem întotdeauna dreptate, a punctat Mariola cu blândeţe, dar bărbaţii nu-nţeleg decât în clipa când e prea târziu. Pun pariu că te-a prevenit de o mie de ori în legătură cu direcţia în care aveau să se-ndrepte lucrurile.

— Da, chiar a făcut-o! Şi nu doar prin vorbe, ci în multe alte feluri. Dar nu mi-am dat seama decât prea târziu, când nu mai era nimic de făcut.

— Nu te supăra că spun asta: cu puţine excepţii, voi, bărbaţii, sunteţi nişte insensibili. Sunteţi altfel, trăiţi lucrurile în mod diferit. Pentru mine e un mister cum poate familia să reprezinte forma de convieţuire social acceptată. În nouăzeci şi nouă la sută dintre cazuri, soţii nu se iubesc. La început simt o atracţie, dorinţă; cât timp această atracţie durează, totul funcţionează, fiindcă problemele par mai mici, mai uşor de surmontat. Apoi, cu timpul, pasiunea se stinge, iar problemele devin copleşitoare, din cauza egoismului bolnăvicios pe care îl purtaţi înăuntrul vostru şi cu care, sunt sigură, vă contaminaţi şi iubitele.

— Un discurs feminist, deşi nu lipsit de temei. Uneori, oamenii mimează fericirea, deşi relaţiile lor sunt dezastruoase.

— Iar despărţirea continuă să fie un subiect tabu pentru foarte multe femei. O trăiesc cu speranţă, dar şi cu teamă şi nesiguranţă.

— Nu a fost şi cazul lui Bety.

— Ea pare să aibă un caracter puternic. A încheiat socotelile cu trecutul… pentru totdeauna, sper.

L-a privit în ochi.

— Pentru totdeauna, a confirmat el.

În încăpere s-a aşternut o linişte stingheritoare. Ceilalţi clienţi plecaseră, iar de la celelalte etaje părea să nu se mai audă nimic. Enrique a spart tăcerea:

— Să toastăm! a zis şi a ridicat paharul.

Zâmbitoare, Mariola a ridicat şi ea paharul; urma de îndoială de pe chip n-a dispărut, făcând-o astfel şi mai seducătoare. Au ciocnit: clinchetul clar s-a auzit în tot salonul. Enrique a luat-o de mână.

— Aştepţi să încep eu, nu-i aşa? a întrebat ea.

— Nu, dar nu m-ar deranja să-ţi aflu povestea, să ştiu mai multe despre tine, să te cunosc mai bine: cu trecutul şi prezentul tău, cu bune şi cu rele.

— Foarte bine. În magazin ţi-am spus deja c-am fost căsătorită cu un critic şi dealer de artă. Îl cheamă Eric Keitel şi l-am cunoscut la Paris, în ultimul an la Belle Arte. Pentru licenţă, noi, studenţii, am avut de organizat o expoziţie de grup, în care trebuia să expunem cele mai bune creaţii ale noastre. Eric obişnuia să viziteze Parisul şi expoziţiile de acolo în căutare de noi talente. Era un fel de Pygmalion pentru mulţi artişti tineri; un Pygmalion negustor, evident, fiindcă, odată semnat contractul de reprezentare, o parte din câştigurile obţinute de artişti îi revenea lui. Prima oară când l-am văzut, nu mi-a atras atenţia prea tare. Era prea bătrân pentru gustul meu; mai târziu, am aflat că era cu şaisprezece ani mai mare ca mine. Cu toate astea, avea ceva atrăgător. Părea un bărbat dintr-o vreme de mult apusă: elegant, educat, serios şi foarte galant. După cum îţi poţi imagina, un astfel de personaj n-ar avea cum să nu atragă atenţia oricărei femei.

— Eu eram tânără, frumoasă, aveam bani şi, pentru prima dată în viaţă, puteam face tot ce voiam. Am sfârşit prin a mă îmbăta cu independenţa, nefiind deloc obişnuită cu ea, dar, din fericire, am redobândit repede controlul. Am avut mai multe aventuri şi chiar o foarte romantică poveste de dragoste, care, la fel ca toate primele iubiri, s-a terminat foarte prost. Ulterior, am devenit mai prudentă, sau poate mai egoistă, adică totuna.

— În acele zile m-am simţit liberă şi cu adevărat fericită, poate cum nu am mai fost niciodată de atunci. Aveam atât de multe lucruri de descoperit, iar lumea mi se părea atât de frumoasă! Îţi spun toate astea ca să înţelegi

care era starea mea de spirit pe atunci. Eram… nu ştiu, radiantă, splendidă… plină, ăsta e cuvântul.

— Şi acum eşti la fel, a complimentat-o Enrique.

Mariola i-a luat mâinile într-ale ei şi i-a zâmbit.

— Nu, nu, nu mai sunt la fel! Sunt fericită, dar nu e acelaşi lucru! a insistat Mariola. Pe atunci abia mă trezeam la viaţa pe care acum o cunosc foarte bine. De aceea, când Eric a intrat în vorbă cu mine, în ziua expoziţiei, am fost oarecum intrigată. N-a fost o conversaţie obişnuită, mi-am dat seama imediat. Mă plăcea, am simţit de la bun început. Ce-ar fi putut vedea un bărbat ca el la mine? Era atrăgător şi avea bani, sigur ar fi putut alege orice femeie ar fi dorit. Şi, având convingerea asta, m-am pus în defensivă, fiindcă nu voiam o nouă relaţie. A insistat, dar mereu foarte atent. Era spiritual, politicos şi interesant. N-a fost deloc enervant şi nici nu m-a făcut să mă simt prost, aşa încât am sfârşit prin a mă simţi flatată de interesul pe care mi-l arăta. În timpul celei de-a treia întâlniri, discutam pe marginea unui tablou. Îmi amintesc bine: era o compoziţie cu trandafiri roşii pe un fundal negru. Nu ştiu de ce, am menţionat că era floarea mea preferată, iar el a reţinut foarte bine detaliul ăsta. Vreme de o săptămână, a livrat doisprezece trandafiri roşii în apartamentul meu. Nu ştiu cum a făcut rost de adresa mea, fiindcă eu nu i-am dat-o niciodată, şi nici el nu mi-a spus. Buchetele nu aveau decât un cartonaş cu numele şi cu numărul lui de telefon. L-am sunat să-i mulţumesc pentru flori şi, fără să-mi dau seama, am sfârşit prin a lua cina cu el într-unul dintre localurile din Montmartre, care seamănă atât de bine cu Plaça del Pi.

— Ce a urmat a fost o chestiune de timp. Eric şi-a prelungit şederea la Paris şi, după câteva luni, relaţia noastră era serioasă. Dar trebuia să luăm o decizie, biroul lui se afla în Manhattan şi nu putea să lase totul baltă prea mult timp. Ne-am despărţit cu mare tristeţe în suflet, deşi, odată terminat cursul, m-am dus la el sub pretextul că vreau să-mi perfecţionez engleza pe timpul verii. În acele luni am hotărât: aveam să ne căsătorim cât mai curând, iar eu urma să lucrez la firma lui.

— M-am întors de la New York însoţită de Eric. Acasă, după cum îţi poţi imagina, ştirea a căzut ca o bombă. Adevărul este că abia acum îmi dau seama cât rău le-am făcut alor mei, în special mamei. Dar uneori, în viaţă, luăm decizii care îi rănesc pe cei dragi, iar asta a fost una dintre ele. Ne-am căsătorit discret, chiar un pic pe furiş. Şi aşa am început o viaţă nouă la New York. Aveam un job interesant, pentru care mă simţeam pregătită, şi un soţ care călătorea peste tot în lume şi pe care nu-l puteam însoţi decât foarte rar. La început, totul a mers bine. Cu timpul, atracţia dintre noi a dispărut; a venit şi ziua în care am simţit că bărbatul acela cu care făceam dragoste din când în când era, de fapt, un străin pe care pretindeam că-l iubesc. Aveam nevoie de mai mult: nu de bani sau plăcere, simţeam nevoia să mă identific cu el, să împart totul cu el. Iar Eric nu putea să-mi dea nimic din toate astea. A încercat, dar nu a ştiut cum. Eram în derivă; când i-am explicat motivele mele, a înţeles. Din fericire, n-am avut copii. Am divorţat de comun acord, fără ranchiună sau certuri. El a suferit mai mult, fiindcă, în felul lui, încă mă iubea. Eu m-am întors la Barcelona cu tristeţe în suflet: tristeţe din cauza lui Eric, tristeţe pentru părinţii mei şi pentru mine. Eram singură, fără a-mi dori asta. Evident, în cele din urmă, am depăşit problema şi iată-mă aici.

— Mai ţineţi legătura?

— Nu mai mult decât e firesc. Felicitări de Crăciun, felicitări de Anul Nou… Când merg la New York, luăm masa împreună…

— Nu e bine să păstrezi legătura. Ce-a fost a fost.

— Nu cred că eşti persoana cea mai indicată să spună asta.

Enrique a înţeles insinuarea Mariolei.

— Bety a venit doar să m-ajute. Între noi nu mai e nimic. Şi, în plus, crezi că aş putea fi cu amândouă în acelaşi timp?

Mariola s-a gândit puţin înainte de a răspunde.

— Nu, tu nu. Dar mulţi bărbaţi nu s-ar da în lături.

— Bine, mulţumesc pentru votul de încredere.

— N-ai pentru ce. Oricum, aş vrea… adică, n-aş vrea să te superi, dar ar trebui să-nţelegi că…

Era clar că Mariola ştia foarte bine cum să-şi exprime gândurile, dar îi era teamă de reacţia pe care ar fi putut s-o aibă Enrique.

— Te-nţeleg. Vrei ca Bety să se întoarcă la San Sebastián.

— Da, a spus, răsuflând uşurată. Înţelege-mă, deşi nu e nimic între voi, locuiţi în aceeaşi casă şi aţi fost împreună vreme de mai mulţi ani. Mi-e greu să spun asta, dar aşa simt.

Chiar se simţea prost şi, lucru şi mai important, era cumva rănită. Ştia că Enrique nu avea nicio vină, dar asta nu schimba cu nimic situaţia.

— Nu-ţi face griji, o să plece în curând.

Mariola a dat din cap; avea ochii umezi.

— Doar că nu pot să-nţeleg, a murmurat ea, cu voce pierdută. Înţeleg că a venit să te ajute atunci când erai singur, dar acum nu mai are niciun sens. Nu-nţeleg de ce-şi prelungeşte şederea, doar dacă nu cumva vrea să vă împăcaţi.

Mariola avea dreptate… într-un fel. La un moment dat, a părut că ceva se va înfiripa din nou între ei, dar acum acest lucru nu mai era valabil. Bety nu mai stătea în Barcelona decât pentru a descifra misterul manuscrisului. Nu rămânea altă soluţie decât să-i explice totul. Totul sau aproape totul, fiindcă, la urma urmei, detaliile nu erau chiar atât de importante.

— Ei bine, Bety nu pleacă din Barcelona fiindcă lucrează la o traducere importantă. Ştii că este profesor de limbi clasice. Artur lucra la traducerea unui manuscris vechi, pe-al cărui autor l-am identificat ca fiind Casadevall, un arhitect de la sfârşitul secolului al XIV-lea. Se pare că acest manuscris ascunde cheia unui mister ciudat, pe care Artur a reuşit să-l scoată la iveală; spun asta, pentru că am primit o scrisoare de la el exact în weekendul în care a murit. Pare a fi vorba de un obiect pe care nu l-am identificat încă. Există o listă cu posibile ascunzători: e vorba despre clădiri vechi, dintre care, după cum se ştie, puţine s-au păstrat în forma lor originală. Multe au suferit transformări sau mutilări definitive, iar altele au fost distruse. Dar nu vrem să ne dăm bătuţi, deşi am impresia că va fi o misiune foarte complicată. Cel mai probabil este ca obiectul să fi dispărut pentru totdeauna.

— Mă uimeşti, a spus şi şi-a recuperat parţial zâmbetul. Vrei să spui că Bety locuieşte cu tine doar fiindcă faceţi o cercetare? Numai de asta? Crezi că n-are alt motiv?

— Doar de asta. Dar o să-ţi explic ce se-ntâmplă şi-n felul ăsta o să rezolvăm problema. Sau, dacă vrei, a continuat Enrique entuziasmat, aş putea să mă mut la tine. În felul ăsta am evita o problemă.

Mariola n-a răspuns imediat. Părea să cântărească propunerea lui Enrique.

— Nu încă. L-a privit fix în ochi, cu capul uşor înclinat şi cu un zâmbet captivant şi enigmatic pe buze. Nu încă. E prea curând.

— Ei bine, în acest caz va trebui să plece.

— N-aş vrea să vă creez probleme…

— Nu, nu e nicio problemă, i-a tăiat-o Enrique. Oricum plănuise să se întoarcă la San Sebastián pe miercuri. E bine-aşa?

Mariola a aprobat din cap, mulţumită.

— Da, e bine. I-a trimis un sărut peste masă. Aş fi preferat s-o facă chiar azi, în seara asta, dar înţeleg situaţia. Am să aştept până miercuri. Bine, trebuie să plec. E târziu şi n-am fost deloc pe la magazin în dimineaţa asta.

Şi-au strâns lucrurile şi au coborât la parter, unde Enrique a plătit nota. Ajunşi pe Ramblas, s-au despărţit: Mariola s-a îndreptat spre magazin, în timp ce Enrique a luat-o spre editură.

— Enrique, vreau să ştii cât de mult apreciez că mă-nţelegi, că m-asculţi.

— N-ai de ce.

— Ba eu cred că da, a spus ea şi l-a sărutat pe obraz. A, încă ceva: te-a deranjat că nu te-am lăsat să te muţi la mine?

— Mi-ar fi plăcut să fiu cu tine, dar îmi dau seama că, probabil, mă mişc prea repede.

— Nu e adevărat; în curând se va întâmpla şi asta, mai repede decât crezi, i-a spus şi l-a sărutat pe gură. Vino acasă în seara asta, pe la opt! Aş

prefera să nu rămâi, dar asta nu-nseamnă că nu putem petrece puţin timp împreună.

— Aşa voi face, a zâmbit.

Mariola s-a făcut nevăzută în mulţime. Enrique era fericit că femeia aceasta făcea parte din viaţa lui.

22 Imigrant dintr-o zonă unde nu se vorbeşte catalana. (N. tr.)

14

Cărturarul scotocea printre sutele de cărţi de pe masa ce părea că avea să se prăbuşească în orice clipă. Bibliotecara, o femeie în vârstă, severă, se mai uita la el din când în când, cu un amestec de curiozitate şi oarecare nemulţumire, în principal din cauza dezordinii care domnea pe masa lui de lucru. Acel personaj extravagant lua notiţe, febril, întrerupându-se din activitate doar atunci când trebuia să ceară alte documente foarte rare, pe care de treizeci de ani nu le mai solicitase nimeni, de când lucra ea în acel templu al liniştii, care era biblioteca Arhivelor Coroanei Aragonului. Nu era singura care se simţea oarecum incomodată de invadarea spaţiului ordonat şi paşnic al sălii de lectură: şi ceilalţi cercetători care se aplecau asupra trecutului îl observau, la rândul lor, pe tânărul dezordonat care scotocea frenetic printre manuscrise şi cărţi; o privire aruncată pe furiş, un drum până la toaletă, ocolind uşor prin spatele lui pentru a vedea ce cărţi răsfoia ciudatul intrus, toate acestea erau o dovadă a curiozităţii pe care o trezise.

Bibliotecara îşi amintea de el din alte ocazii: nu fuseseră multe, dar era foarte uşor să ţii minte un individ atât de aparte. Cei mai mulţi utilizatori ai bibliotecii erau persoane de o anumită vârstă, profesori pensionaţi sau cercetători de profesie; în acel colectiv, Cărturarul, aşa cum îl numise ea, sărea în ochi. Prima dată când l-a văzut, cu ani în urmă, a fost chiar şocată de acea prezenţă scandaloasă: un tinerel într-o pereche de blugi mulaţi şi o cămaşă atât de înflorată, încât te dureau ochii, însoţit de unul dintre cei mai respectaţi filologi ai lumii academice barceloneze, care l-a prezentat drept cel mai promiţător student al său. O primă impresie deloc bună, cu care însă nu a putut lupta, fiindcă scrisorile de recomandare pe care profesorul le trimisese erau suficiente pentru a deschide uşile oricărei biblioteci sau arhive din ţară. Cu toate acestea, după ce l-a văzut la lucru, debordând de entuziasm şi încredere, a sfârşit prin a-şi schimba părerea despre el: da, poate că avea un aspect neîngrijit, dar strălucirea din ochii lui atunci când studia vechile documente era specială. De aceea îi zicea Cărturarul. Fără îndoială că şi ceilalţi erau aşa, dar tânărul acela fără nume chiar lăsa să i se vadă bucuria din suflet, o veselie inegalabilă în clipa în care mai descoperea

ceva. Mai mult decât atât, era foarte politicos şi întotdeauna îi mulţumea cu mult aplomb pentru nopţile albe pe care ea i le dedica.

Dar recunoaşterea capacităţii sale profesionale nu echivala cu tolerarea dezordinii pe care o făcea. Mereu era la fel: un şir nesfârşit de rugăminţi, care până la urmă o copleşeau pe liniştita şi experimentata bibliotecară. Titluri a căror ultimă dată de retragere se întorcea în 1950, volume pe care nici ea nu mai ştia unde să le caute, toate stăteau claie peste grămadă pe masă, făcând-o să ofteze în faţa ordinii în care ceilalţi cercetători îşi derulau activitatea. Pe pupitrul Cărturarului se îngrămădeau *Crónica del Racional de la Civotat*, *Llibre de les Solemnitats de Barcelona*, *Dietari de la Diputació dels Generals*, *Dietari Privat de Jaume Safont*, *Memorial de Boscà*[23] şi câte şi mai câte.

Oricum, bibliotecara reuşise să se obişnuiască cu prezenţa lui şi să-i tolereze apucăturile. În plus, începuse chiar să-i placă energia lui, ceilalţi cititori părând letargici prin comparaţie cu el. Apoi s-au auzit nişte cuvinte care au traversat sala de lectură dintr-un capăt în altul, generând consternare în rândurile celorlalţi cercetători:

— Mama mă-sii!

A fost un „ Mama mă-sii!“ sec, categoric, victorios, dar, mai presus de toate, plin de surprindere. Manolo Álvarez Pinzón şi-a strâns repede notiţele pe care le luase şi manuscrisul; a împins toate documentele de lucru într-o grămadă şi a luat-o la fugă spre ieşire, unde abia dacă s-a oprit câteva clipe pentru a-şi justifica graba:

— Iertaţi-mă, dar mi-e imposibil să mai stau să adun cărţile! a spus şi a părăsit Arhivele, lăsând-o pe bibliotecară cu gura căscată.

Încă stupefiat de ceea ce descoperise, trupul lui slab era cât pe ce să se prăvălească pe scările întunecate, în încercarea de a coborî câte două trepte odată. Soarele strălucea cu putere şi l-a orbit când a ieşit din întunericul holului. Trebuia să-şi revină, să se stăpânească. Nu a străbătut mai mult de cincisprezece metri până la clădirea care îl interesa: a ridicat privirea pentru a o contempla în întregime şi a zâmbit. În realitate, nu ar fi fost nevoie de atâta efort pentru a descoperi locul în care Casadevall ascunsese Piatra lui

Dumnezeu: era de-ajuns să aplici nişte principii de logică. Ar fi putut oare să fie în alt loc decât acela? S-a uitat la ceas: mai erau zece minute până la ora unu. Graba nu-şi avea niciun rost. Avea timp suficient să-şi activeze toate contactele înainte ca acea clădire să se închidă publicului. Ţinând notiţele în mână, a intrat pe uşa laterală, ferm convins că avea să găsească minunatul obiect. Evident, nu a observat silueta care îl urmărea de la distanţă, căci, la urma urmei, de ce i-ar fi trecut prin minte aşa ceva?

Şi, astfel, soarta i-a fost pecetluită.

Imediat ce-a reuşit să descopere cheia ascunsă a manuscrisului, s-a cufundat în această activitate febrilă. Îi trebuia o autorizaţie care să-i permită să se deplaseze liber prin toată clădirea, fiindcă anumite părţi ale catedralei din Barcelona nu puteau fi vizitate, exact acelea unde Casadevall ascunsese Piatra lui Dumnezeu. Era singurul loc logic: doar o cunoştea la perfecţie, ca pe propriul buzunar; nu degeaba îşi petrecuse treizeci de ani din viaţă acolo. În plus, într-o comunitate creştină, catedralele erau simboluri nepieritoare, ferite de luptele interne care zguduiau o lume în continuă schimbare. Nimeni n-ar fi îndrăznit să le profaneze, doar dacă ordinea lumii nu s-ar fi schimbat într-atât, încât lumea însăşi ar fi încetat să mai existe. Pentru civilizaţia creştină, catedrala era un simbol sfânt, tocmai de aceea ascunsese Piatra acolo. Ce ironie amară, s-a gândit Manolo: un simbol fundamental al iudaismului, ascuns în plin centru al creştinismului. Şi l-a imaginat pe Casadevall cu Piatra. Simplul fapt de a fi intrat în posesia ei trebuie să fi fost un şoc teribil, greu de depăşit. Acceptase misiunea de-a o ascunde, lucru neobişnuit, şi era conştient de valoarea ei, căci S. i-o demonstrase în *gahal*. În manuscris nu scria ce se întâmplase în clipa în care pronunţase numele secret, dar probabil că fusese ceva cu adevărat tulburător, care-i întărise convingerea că trebuie s-o facă. Iar acum el, Manolo Álvarez Pinzón, cercetătorul, investigatorul, cel de care îşi băteau joc pe la spate atâţia rivali şi profesori, se afla literalmente pe ultima sută de metri în rezolvarea unui mister colosal.

A luat imediat legătura cu cei mai influenţi membri ai autorităţii ecleziastice, care nu i-ar fi putut refuza cererea de a studia diversele

basoreliefuri şi inscripţii care împodobeau pereţii clădirii. După apreciata lucrare de doctorat despre evoluţia limbii latine în spaţiul ecleziastic, era convins că se putea bucura de astfel de privilegii; de fapt, nu era nimic care să pară ieşit din comun. Invocarea unui studiu despre construirea catedralei i-ar fi servit drept pretextul perfect pentru a cutreiera prin orice parte din ea, fără a trezi suspiciuni. Secretariatul Arhiepiscopiei din Barcelona i-a comunicat că autorizaţia avea să fie gata a doua zi, în jurul prânzului, moment în care se putea prezenta în faţa decanului catedralei. Scăpat de o grijă, şi-a pregătit toate cele trebuincioase investigaţiei: creioane şi stilouri, manuscrisul Casadevall, un aparat de fotografiat, o lanternă, o bucată de şmirghel cu care să cureţe pietrele de stratul de murdărie depus de-a lungul a şase secole de vicisitudini, un spray cu aer comprimat, care să dea mai multă strălucire şi relief inscripţiilor gravate cu secole în urmă, o daltă şi un ciocan. Ar fi vrut să păstreze şi carneţelul în care avea toate notiţele legate de Piatra lui Dumnezeu, dar acum se afla la Bety; nu era o pierdere aşa de mare, fiindcă le ştia pe de rost, însă faptul că nu-l avea cu el îl indispunea.

La ora patru după-amiaza, echipat corespunzător, s-a prezentat în sacristia catedralei. A stat de vorbă cu decanul, căruia i-a expus planul de lucru. I-a explicat că studia biografiile diverşilor arhitecţi care participaseră de-a lungul vremii la ridicarea clădirii. Avea nevoie, în primul rând, să consulte planurile de construcţie care relatau incidentele petrecute de la începuturile construcţiei clădirii şi până astăzi. Arhiva se afla deasupra claustrului şi, deşi avea nişte idei clare, trebuia să verifice izvoarele autorizate. Mai apoi, trebuia să verifice *in situ* diferitele mărci cu care arhitecţii însemnaseră părţile din construcţie corespunzătoare activităţii depuse de ei. Munca lui nu avea să interfereze deloc cu slujbele religioase şi nici nu avea să atragă atenţia credincioşilor şi vizitatorilor catedralei, căci avea să se desfăşoare, practic, la tribune, în triforiu şi în partea de sus, pe acoperişul clădirii. Decanul nu a avut multe de obiectat: Manolo era o apariţie ciudată, dar avea referinţe foarte bune, inclusiv de la episcop. După nici o jumătate de oră petrecută la arhive, l-a însoţit până la scara de acces spre tribune; erau două, una situată lângă Porta de Sant Iu, iar cealaltă lângă

uşa claustrului. Au început să urce spre bolta catedralei pe la Porta de Sant Iu: scara era abruptă şi răsucită, prost luminată, iar treptele erau tocite de trecerea anilor. Decanul a înaintat cu prudenţă: era în vârstă, iar urcatul şi coborâtul scărilor sigur nu-i făceau plăcere, fiindcă de-abia îşi mai trăgea sufletul. S-a oprit de două ori, ca să se odihnească, o dată când au ajuns la tribune, iar altă dată la triforiu. În cele din urmă, aproape de acoperiş, odată trecute în vedere cunoştinţele pe care le avea Manolo în privinţa structurii catedralei, s-a scuzat şi a plecat: administrarea unui lăcaş de cult atât de complex necesita multă muncă şi alergătură, aşa că nu putea să-i ofere toată atenţia cuvenită. Dacă avea nevoie de lămuriri, îl găsea în sacristie, acolo unde îl ruga să se prezinte, odată încheiată munca sa. Manolo i-a mulţumit pentru ajutor şi l-a însoţit până la tribune, unde s-au despărţit. Bărbatul acela nu şi-ar fi putut închipui nicicând uriaşul serviciu pe care i-l făcea! Oferindu-i toată această libertate de mişcare, îi permitea să lucreze fără a fi nevoit să dea prea multe explicaţii.

Rămas singur, aşezat pe una dintre bănci, a scos un ghid turistic cu planul complet al catedralei, cumpărat dintr-un magazin din claustru. Acolo se afla toată structura lăcaşului, de la cele douăzeci şi opt de capele laterale până la proiectarea bolţilor, cu explicaţiile corespunzătoare şi linia arcelor de boltă ale navei centrale şi ale navelor laterale. A scos un carneţel nou din buzunar, pentru notiţe, şi a desenat o diagramă ciudată, unde câteva cercuri se relaţionau prin intermediul unor săgeţi. Sub diagramă a scris o explicaţie: Arborele Vieţii, o ilustraţie cabalistă care reflecta legătura dintre diverşi *sefirots*. A zâmbit încântat şi şi-a netezit părul. De când visa să găsească locul acesta, iar fără manuscrisul Casadevall n-ar fi reuşit nicicând. Şi nici fără toate acele studii religioase şi cabalistice evreieşti n-ar fi putut să-l găsească, într-o clădire atât de grandioasă ca aceea. Dar acum ştia că avea să descopere Piatra în Împărăţia lui Dumnezeu şi că, în clipa în care ochii îi vor fi văzut semnul corespunzător Împărăţiei, o va fi găsit. Şi, cu acest obiectiv în minte, s-a pus pe lucru.

După trei ore, Manolo se întorsese de unde plecase. Trecuse în revistă toate zonele în care se gândise că ar putea fi ascunzătoarea, însă fără niciun

rezultat. Atât podeaua tribunelor, cât şi acoperişul acestora, care corespundea podelei triforiului, se dovediseră a fi nişte piste false. Le-a cercetat cu atenţie, fiindcă, deşi nu se aştepta să găsească ceva acolo, nu putea să treacă nimic cu vederea. Acoperişul catedralei, în care-şi pusese mari speranţe, a avut acelaşi rezultat. Vechile pietre ale catedralei purtau însemnele diverşilor arhitecţi, dar niciuna nu corespundea cu cea care, spera el, avea să-i confirme ipoteza. Nedumerit, pentru că raţionamentul său i se părea, fireşte, irefutabil, a simţit că-l cuprinde disperarea. Pe undeva greşea, era sigur de asta: probabil că era un fleac, un detaliu lipsit de importanţă, ceva elementar, pe care-l trecuse cu vederea, o chestiune măruntă care, odată descoperită, provoacă râs şi uimire în egală măsură. Era frustrant, fiindcă avea o excelentă capacitate de analiză şi nu dădea niciodată greş cu raţionamentele sale.

A încercat să se concentreze, să reînceapă procesul de strângere şi interpretare a datelor, dar concluziile au fost aceleaşi: „Logic. Greşeala nu poate fi aici. Dar, dacă nu e aici, unde naiba e?“

A scos manuscrisul arhitectului şi a început să-l răsfoiască, până a ajuns în punctul căutat. A recitit cu atenţie fraza-cheie, cea care ascundea complexa structură unde el, Manolo Álvarez Pinzón, găsise cheia de care avea nevoie pentru localizarea Pietrei lui Dumnezeu, tăinuită vreme de 2.500 de ani. Scria foarte clar, nu exista altă interpretare: trebuia să existe un însemn, o marcă, o urmă, ceva care să confirme acest lucru. A băgat manuscrisul în geantă, lângă celelalte documente şi materiale, şi a urcat iar pe acoperişul catedralei: a hoinărit absent, încercând să-şi lase subconştientul să se ocupe de rezolvarea problemei. Paşii l-au purtat pe acoperişul bombat din cauza tensiunii arcelor şi a bolţilor, până acolo unde credea că se află soluţia: bolta închisă de cea de-a patra cheie, situată deasupra corului, al cărei însemn îi corespundea lui Casadevall. Nimic. Acolo nu era nimic. A verificat iar toate pietrele, una câte una, cu minuţiozitate, pipăindu-le cu degetele în căutarea oricărei adâncituri care să ascundă un indiciu cât de mic al semnului căutat. Niciun rezultat. S-a dus până la crucea de piatră, situată în cea de-a patra cheie de boltă, a

prezbiteriului, şi s-a aşezat pe piatra veche, căci simţea cum tot avântul iniţial fusese spulberat, iar încrederea în rezolvarea rapidă a enigmei, pierdut.

Amugul auriu-roşiatic şi norii lunguieţi de pe cerul albăstrui al Barcelonei aruncau umbre ascuţite pe tavanul catedralei. Odată cu lăsarea serii, se vedea obligat să coboare de la înălţime, să amâne căutarea cu cel puţin câteva ore. Poate era mai bine aşa: noaptea e un sfetnic bun, care poate revigora o minte obosită după un efort susţinut. Au trecut câteva minute: la fel ca în fiecare seară de primăvară, rândunelele dansau în aer nestăpânite, pline de energie. Manolo a privit punctele acelea negre care se mişcau de colo-colo, cu nişte rupturi de ritm fantastice şi uimitoare. Formaţia se umfla în spatele liderului: în sus şi în jos, în faţă şi în spate. Mii de păsări urmăreau un punct micuţ, al cărui dans sinuos testa viteza de reacţie a suratelor sale. Sprijinindu-se cu spatele de crucea de piatră, s-a relaxat urmărind cu privirea zborul plin de graţie al păsărilor: a simţit cum mintea îi adoarme, acompaniată de mişcarea aceasta ritmică. Era goală, departe de lumea reală, când o ruptură bruscă a obligat enormul stol să reacţioneze cu o oarecare întârziere, mai mică de o secundă, dar notabilă pentru orice observator atent la mişcările lor. Când aici, când acolo, o diferenţă insignifiantă pentru ceilalţi… dar nu şi pentru Manolo. L-a străfulgerat un gând. S-a ridicat în picioare şi s-a îndreptat spre cea de-a patra cheie de boltă, unde s-a oprit şi a scos repede carneţelul cu notiţe. A dat paginile cu febrilitate, până când a ajuns la diagrama Arborelui Vieţii. Ideea era la fel de absurdă pe cât îşi închipuise, într-atât încât mai logic era s-o ignori. Înainte acţionase urmând un raţionament logic: Casadevall refăcuse cea de-a patra cheie de boltă şi părea cel mai probabil ca acolo, chiar în acel loc, să fi ascuns Piatra, în Împărăţia lui Dumnezeu, aşa cum indica manuscrisul. Închiderea bolţii corespundea poziţiei care, în figura cabalistică cunoscută drept Arborele Vieţii, era ocupată de Împărăţia lui Dumnezeu, şi, ca şi cum o astfel de coincidenţă n-ar fi fost suficientă, limbajul folosit de Casadevall în manuscris, aparent inofensiv, indica foarte

clar această direcţie. Aceasta era teoria pe care o tot revăzuse, fără însă a găsi vreo alternativă… până acum.

Manolo şi-a amintit vorbele unui vechi profesor: „Simplitatea este prima regulă a unui cercetător. Nu căutaţi niciodată structuri complexe, cu excepţia cazurilor în care toate opţiunile simple au fost excluse. Complexitatea trebuie evitată, deoarece distrage spiritul cercetător şi adoarme imaginaţia.“ În acest caz, soluţia misterului amplasării era cea corectă, trebuia să fie, fiindcă nu mai exista altă explicaţie plauzibilă. Era singura pe care o indica manuscrisul. Eroarea fusese cauzată de un factor străin de rezolvarea problemei şi care părea să coincidă cu aceasta: nu, Casadevall nu ascunsese Piatra deasupra celei de-a patra chei de boltă a navei centrale a catedralei. Piatra era acolo, sus, iar scenariul acesta se potrivea cu cele prevăzute, doar că era vorba de cele prevăzute de Casadevall, nu de bietul, zăpăcitul de Manolo. Totul era atât de simplu! Nu trebuia decât să mărească figura cabalistică şi atunci…

S-a îndreptat calm spre locul acela: visase la acest moment de atâtea ori, în atâtea nopţi, iar acum, era sigur de asta, găsise dezlegarea enigmei. Umbrele, mai dese, învăluiau încet-încet totul. Cu ajutorul lanternei, a descoperit imediat simbolul pe care-l căuta. Cu ochii închişi, a lăsat degetele să-i alunece peste vechiul semn, peste trecut, peste marcajul pe care, cu atâţia ani în urmă, Casadevall însuşi îl sculptase, fiindcă nu mai putea să aibă încredere în nimeni. Simbolul, litera, fiindcă despre aşa ceva era vorba, era încă vizibilă pentru cel care-i cunoştea semnificaţia.

Şi-a strigat bucuria spre cer şi spre miile de rândunele, cu pumnii strânşi şi cu chipul spre stele. Rândunelele au ciripit la chemarea lui. Un zâmbet vesel i-a apărut pe chip; a scos ciocanul şi dalta, pregătit să smulgă Piatra din piatră, în ciuda întunericului tot mai apăsător. A examinat locul: un bloc compact, lipit de celelalte cu mortar. Pipăind, a descoperit o crăpătură mică, care îl traversa dintr-un capăt în altul, ceva ce nu exista la celelalte blocuri. Nu ştia de unde să înceapă, dacă să o desprindă de blocul unde se afla sau să profite de crăpătura aceea ciudată care, era sigur, avea legătură cu misterul. A fixat dalta pe mortarul care separa pietrele şi a lovit

cu ciocanul. Nu a făcut mult zgomot, iar automobilele care circulau pe Via Laietana din apropiere au contribuit la camuflarea acestuia. A pus deoparte uneltele şi, luminând crăpătura cu lanterna, a verificat ce făcuse. O gaură albicioasă îi dădea de înţeles că nu avea să fie deloc greu, dar nici nu va dura două minute. În plus, era imposibil să ţină lanterna şi uneltele în acelaşi timp, iar suprafaţa neregulată a acoperişului nu-i permitea să aşeze sursa de lumină în locul potrivit şi să o susţină acolo. Mare păcat, fiindcă tocmai ora aceea înaintată îl ajuta să nu atragă atenţia. Nu putea să spargă piatra la lumina zilei: era obligat să aştepte să treacă timpul până a doua zi seara, atunci când umbrele tot mai mari ale unui nou amurg i-ar fi mascat activitatea. Şi, având în vedere că întârziase foarte mult, decanul ar fi putut urca în orice moment, prinzându-l asupra faptului. Foarte dezamăgit, şi-a strâns lucrurile şi a luat-o spre scări.

În timp ce cobora, Manolo s-a apropiat de triforiu şi s-a uitat în jos. Catedrala era pustie. Programul pentru public se încheia la ora nouă şi trecuseră deja douăzeci de minute de la ora stabilită. Cea mai mare parte a sistemelor de iluminat ale navelor era stinse, iar splendidul gotic catalan se înălţa sobru şi sumbru, foarte diferit de cel pe care îl vedeau de obicei vizitatorii. Doar luminile de la ferestre erau aprinse, orientate spre exterior, şi cele de la capele. Văzut de sus, ansamblul căpătase nişte nuanţe particulare, care au trezit în el o vagă nelinişte. Niciodată nu şi-ar fi închipuit cât de solitar şi de impresionant era acest lăcaş, complet abandonat, în absenţa sufletelor pe care căuta să le salveze. Se transformase, se despuiase de vălurile care acopereau şi ascundeau ceea ce fusese în secolul al XIV-lea: casa unui Dumnezeu inflexibil, rigid, care aplica fără odihnă pedeapsa eternă oricui ar fi îndrăznit să calce strâmb. Un lăcaş întunecat dintr-o perioadă la fel de întunecată şi, cu toate acestea, perfect şi frumos.

Scara în spirală era abruptă şi întunecoasă, deşi folosea lanterna pe care o inclusese prevăzător în echipamentul de lucru, aşa că a coborât tatonând treptele tocite înainte de a călca, pentru a nu cădea. O singură greşeală şi s-ar fi prăvălit fără oprire. Şi-a luat toate măsurile de precauţie posibile şi a

respirat uşurat atunci când, după ultimul cotlon, a întrezărit lumină: se afla deja aproape la sol. După ce a cucerit nava centrală, l-a văzut pe decan la intrarea în sacristie, stând de vorbă cu un paznic. Zărindu-l, acesta a ieşit grăbit în întâmpinarea lui, în faţa scării criptei.

— În sfârşit! Eram foarte îngrijorat: trecuse de ora nouă şi n-aţi venit în sacristie, aşa cum am stabilit… Tocmai voiam să-l rog pe paznic să urce ca să vadă ce se-ntâmplă, nu care cumva să fi rămas blocat din cauza scărilor întunecate.

— Într-un fel, chiar aşa a fost, dar, trebuie să mărturisesc, nici nu mi-am dat seama cât era ceasul. Mă aflam pe acoperiş şi m-am pierdut contemplând cerul la amurg. La coborâre, am luat toate măsurile de precauţie, am coborât încet şi iată-mă ajuns.

— Bine, mă bucur că n-au fost probleme. A mers totul bine?

— Da. Activitatea de teren îmi confirmă teza, dar tot va mai trebui să vin să lucrez câteva zile, pentru a valida toate semnăturile arhitecţilor. Ba chiar e posibil să termin mâine-seară.

— Catedrala se deschide pentru public la ora zece dimineaţa, ora primei slujbe, dar dacă doriţi puteţi să intraţi mai devreme, începând cu ora opt, prin sacristie.

— Vă mulţumesc, dar nu va fi nevoie. Dimineaţă trebuie să centralizez toate inscripţiile în arhivă, aşa încât, dacă nu vă deranjează, am să vin după-amiază.

— Cum doriţi! Acum, dacă nu vă supăraţi, Pedro vă va însoţi spre ieşire. Mai am diverse treburi de făcut, fiindcă aici munca nu se termină niciodată.

— Sigur că da.

Decanul s-a întors în sacristie, iar Pedro, paznicul, l-a însoţit pe Manolo până la uşa claustrului care dădea în Carrer de la Pietat. Ajuns afară, Manolo a tras adânc aer în piept. A luat-o pe jos spre Plaça de San Iu, aflată pe latura opusă a clădirii, să se bucure de liniştea specială care a caracterizat dintotdeauna cartierul gotic. Sunetele calde ale unui flaut l-au dus cu gândul la un trecut îndepărtat, în perioada construcţiei, când catedrala era mai mult

un proiect decât realitate, o clădire pe jumătate scufundată, acoperită de schelărie şi pânze şi înconjurată de sute de meşteri şi muncitori. Fără să-l bage în seamă, muzicianul solitar se delecta cu muzica lui, nepărând să-i mai pese dacă avea sau nu public. Absenţa monedelor din cutia flautului părea să fie dovada clară. Cânta pentru el şi pentru nimeni altcineva, probabil la fel de inspirat de vechile pietre care îl înconjurau pe cât era Manolo, deşi din cu totul alte motive. O atmosferă magică, străină celor mulţi, care se schimba de la zi la zi, ba chiar de la oră la oră.

Bucuros, încrezător în succesul lui, s-a plimbat pe străzi până ce a ieşit în Pla de la Catedral. Acolo s-a întors pentru a contempla imensa şi verticala masă de piatră a lăcaşului al cărui secret ocult îl descoperise şi a râs îndelung. Încă o zi, şi Piatra avea să fie a lui. Bine, nu chiar a lui: trebuia să recunoască că Bety şi Enrique aveau şi ei un drept asupra ei, dar era clar că, fără participarea lui, toate eforturile lor ar fi fost în zadar. Dar nu asta conta; după ce avea să intre în posesia Pietrei, aveau să vorbească despre asta. Erau persoane inteligente şi educate, prin urmare, le considera a fi rezonabile. Sau cel puţin aşa îi demonstraseră până în acel moment.

A luat un taxi până în Via Laietana. I-a dat şoferului adresa casei sale şi s-a relaxat pe bancheta din spate, gândindu-se să se răsfeţe cu o cină delicioasă, o baie bună şi apoi să se bucure de lectura unei cărţi vechi, savurând un pahar de coniac bun. Acea zi merita să fie încheiată în stil mare.

Două ore mai târziu, Manolo îşi îndeplinise primele două dorinţe din acea noapte. Îmbrăcat într-un halat vechi şi jerpelit, se plimba prin faţa bibliotecii, nehotărât. Şi-a trecut mâna peste mai multe cotoare de cărţi, fără a se hotărî să scoată vreuna. *Metamorfoza* lui Kafka l-a făcut să ezite: ştia aproape pe de rost textul, dar mereu se delecta cu aventurile nenorocite şi cu finalul ciudat al lui Gregor Samsa. Cu arătătorul, a tras o parte din volum spre exterior. Azi putea fi cea mai potrivită zi pentru o nouă lectură: era în toane bune. Era un roman pe care îl recitea de câteva ori pe an, dar, în apropierea lui, un alt volum cu titlu aurit i-a atras atenţia. *Utopia*, în ediţia englezească a fraţilor O’Toole; o ediţie delicios de veche, tipărită la

Liverpool, în 1923, o adevărată bijuterie în ochii unui colecţionar priceput ca el. O carte grea, de dimensiuni mari şi cu font citeţ, plină de ilustraţii frumoase, cu o copertă solidă. „Înainte! Este lucrarea zilei“, şi-a spus.

Pe când se îndrepta spre canapea, cineva a sunat la uşă. Oarecum surprins din pricina orei târzii, s-a îndreptat spre uşă. Nu aştepta pe nimeni. Cu cartea în braţe, a deschis uşa; a fost ultimul lucru pe care l-a făcut. O umbră s-a năpustit asupra lui.

Utopia a căzut pe jos cu o bufnitură, după care şi trupul lui Manolo a făcut acelaşi lucru. Înainte de a muri, mintea sa a formulat un ultim gând, la fel de absurd ca existenţa sa: nu avea să mai citească nicicând acea frumoasă carte.

23 Manuscrise şi documente vechi de secole, referitoare la istoria oraşului Barcelona. (N. tr.)

15

Enrique s-a întâlnit cu Bety noaptea târziu, pe la ora unu, pe când se întorcea de la vila în care locuia Mariola. A intrat în linişte, fără să facă vreun zgomot. A închis uşa uşor, iar covoarele groase au amortizat sunetul paşilor săi. Bety se afla în biroul lui Artur, înconjurată de o hartă şi de tot felul de cărţi, unele de istorie, altele tehnice, împrumutate de la Colegiul Arhitecţilor. Masa de lucru se afla într-o parte a încăperii, înconjurată de rafturi pline cu mii de cărţi, a căror misiune era de a calma setea insaţiabilă de cunoaştere a fostului proprietar. Sprijinit de tocul uşii, a observat intensitatea şi concentrarea cu care lucra. A fost surprins să vadă că purta ochelari. Înainte nu avea nevoie, deşi de obicei ochii îi oboseau după câteva ore de lectură.

Tocmai se pregătea să-şi anunţe prezenţa, când Bety, tresărind la vederea unei alte persoane în încăpere, s-a ridicat brusc în picioare. Scaunul a căzut la pământ, în timp ce ea s-a dat câţiva paşi înapoi. Apoi a văzut că era Enrique.

— Eşti nebun! a ţipat. De ce te strecori aşa? M-ai speriat de moarte!

— Iartă-mă, n-am vrut! Chiar în clipa în care te-ai ridicat, am vrut să te salut.

Bety încă mai tremura. Cu o mişcare bruscă, a dat pe jos o parte din cărţile care se aflau pe birou.

— Idiotule!

Şi-a dus mâinile la gură, încă nervoasă, după care s-a aşezat, cu braţele-n sân. Chiar era supărată.

— Iartă-mă! N-am vrut să te sperii.

— A, ce bine! După toate câte s-au întâmplat, ai fi putut să fii mai atent, nu crezi?

— Îmi cer încă o dată iertare, a spus conciliant, în vreme ce aduna cărţile de pe jos. N-am crezut că vei reacţiona aşa.

— Dar cum ar fi trebuit să reacţionez? Ţi se pare că moartea lui Artur, toată ancheta asta, faimoasa cursă întinsă şi povestea lui Diego de Siurana

nu reprezintă un motiv suficient pentru ca o persoană singură aflată într-o clădire mai izolată să reacţioneze aşa? M-am speriat îngrozitor!

Enrique a pus cărţile pe birou şi a încercat să schimbe subiectul. Bety l-a lăsat cu vorba în vânt. A trecut pe lângă el precum o adiere şi s-a făcut nevăzută pe hol. S-a întors, mai senină, cu un pahar cu apă în mână.

— Bine, hai să trecem peste asta! i-a zis, făcând un efort evident să nu mai dezgroape fantasme din trecut. Am ceva să-ţi arăt: hai să ne aşezăm la birou!

Au apropiat două scaune de masă şi au luat loc.

— Te ascult!

— Am adunat toată după-amiaza date referitoare la clădirile de secol XIV care încă mai sunt în picioare. Manolo crede că ar putea fi util, în eventualitatea în care le vom cerceta una câte una. Cred că mi-a dat însărcinarea asta mai degrabă ca să mă ţină ocupată, sau poate departe de el, dar, la urma urmei, n-a fost mare lucru. Probabil că soluţia se află în manuscris, dar lista ne-ar permite să câştigăm nişte timp.

— Ai terminat-o?

— Da. Cei de la Colegiul Arhitecţilor au fost foarte amabili şi mi-au oferit bibliografia necesară, În treacăt fie spus, toate cărţile se găsesc în biblioteca lor. Odată ce am făcut rost de ele, am putut să desenez harta aceasta. Cuprinde situaţia şi starea clădirilor istorice care, începând din acea epocă, încă mai sunt în picioare. A fost o muncă uşoară, deşi cele care încă supravieţuiesc nu sunt atât de puţine pe cât ne imaginam noi. Lângă adresa fiecăreia, am umplut pătrăţelele astea cu informaţiile disponibile despre ele: arhitecţi cunoscuţi, stiluri şi influenţe, starea de conservare, evoluţia în timp şi alte lucruri similare.

Enrique a examinat harta.

— Măi, să fie, sunt douăzeci şi patru! a observat cu surprindere. Nu mi-aş fi imaginat niciodată că, după şase sute de ani, ar rămâne atâtea în picioare. Bine, adevărul e că nici nu mi-am pus problema până acum.

— Secolele al XIII-lea şi al XIV-lea au constituit vârful politic al Regatului de Aragón. Ba chiar se poate spune că Aragónul era puterea cea

mai importantă din Mediterană, probabil chiar mai influentă decât Castilia. Ambele regate au trecut printr-o gravă instabilitate politică, dar situarea Aragónului lângă coastă şi vocaţia de marinari a locuitorilor de aici au deschis noi porţi comerţului internaţional din acea epocă. Cum e normal, Barcelona, capitala, s-a dezvoltat spectaculos de mult, atât în ceea ce priveşte populaţia, cât şi importanţa ei politică şi socio-culturală. În acea perioadă, oraşul a fost cuprins de febra construcţiilor, fiind întors pe dos, ocupat de sute de meşteri, cioplitori, lucrători şi giuvaergii. Cariera din Montjuïc nu mai făcea faţă!

— Are vreo semnificaţie numerotarea asta?

— Nu, am făcut-o pur şi simplu pentru organizare. În foile astea, alături de hartă, se află lista clădirilor.

— Să vedem… La prima vedere, le ştiu pe cele mai multe, a zis Enrique, urmărindu-le cu degetul pe hartă: catedrala, biserica Pi, Sant Just y Sant Pastor, Santa Maria del Mar, Sant Pau del Camp, Santa Anna, Santa Àgata, Sant Llàtzer, Sant Pere de les Puelles, Sant Martí de Provençals, Santa Llúcia, capela lui Marcús, capela Micului Palat Regal, Palatul Berenguer, Palatul Episcopal, Drassanes, spitalul Santa Creu y Sant Pau, Generalitat, înainte Diputación General, ăsta este… Nu-mi vine în minte cum se cheamă, ce naiba! Palatul Requesens şi Casa dels Canonges, Saló del Tinell, care a aparţinut Marelui Palat Regal, Lonja, Casa de la Civotat şi Palatul Bellesguard. Ei, am greşit ceva?

— Nu, nimic. E clar că ştii oraşul pe de rost.

— Bine, de obicei, locuitorii unui oraş ignoră ceea ce se află chiar sub nasul lor, iar barcelonezii nu sunt o excepţie de la regulă. Aş putea pune pariu că nouăzeci şi nouă la sută dintre locuitorii din Barcelona nu cunosc nici măcar numele a un sfert din aceste clădiri.

— Nici n-ai de ce să pui pariu în legătură cu asta, a râs Bety. Nu sunt suficient de naivă cât să cad în plasa asta. Iar acum, că ţi-ai demonstrat cunoştinţele, vine întrebarea de un milion: ai fi în stare să-mi spui câte dintre ele, asta dacă e cazul, au ajuns intacte până în zilele noastre?

Enrique a cântărit răspunsul.

— Îmi imaginez că destul de multe au suferit transformări sau modificări de un anumit fel.

— Răspuns corect. Lista cuprinde clădirile care au rezistat până în zilele noastre cu cele mai puţine modificări, deşi, dac-ar fi să fiu sinceră, s-ar putea ca din listă să mai lipsească una sau două. Sant Martí de Provençals, Casa dels Canonges sau Casa de la Ciutat au suferit modificări importante. Şi există alte clădiri din epocă, pe care nu le-am inclus, fiindcă, deşi exteriorul s-a păstrat, modificările de la interior au fost atât de profunde, încât ar fi imposibil să găsim Piatra, în cazul în care ar fi ascunsă acolo.

— E o muncă minuţioasă, a recunoscut Enrique. Acum ar fi bine s-o comparăm cu lista lui Casadevall.

— Deja am făcut-o. Cele douăzeci şi patru de clădiri apar şi la el, împreună cu alte douăsprezece, despre a căror existenţă nu se mai ştie nimic. Acestea din urmă ţineau de sfera civilă şi s-au pierdut cu trecerea timpului.

— Felicitări! Ai făcut o treabă nemaipomenită, într-un timp record!

Bety l-a privit cu atenţie.

— Pot să ştiu ce-i cu tine? l-a întrebat fără ocolişuri.

— Nu ştiu la ce te referi, a minţit.

— Nu-ţi bate joc de mine! De două zile eşti alt om.

— De ce spui asta?

— Hai, Enrique! Nu cu mult timp în urmă, voiai atât de mult să descoperi obiectul acela necunoscut care s-a transformat în misterioasa Piatră a lui Dumnezeu, încât erai dispus să-ţi rişti viaţa pentru a o descoperi. Iar acum mi se pare că deja nu-ţi mai pasă absolut deloc dacă o găseşti sau nu.

— Nu-mi puneam în pericol viaţa pentru a găsi Piatra, despre existenţa căreia nici nu ştiam la vremea aia, ci pentru a-l descoperi pe asasinul lui Artur, lucru complet diferit.

— Discutabil, fiindcă mi se pare adevărat doar într-o anumită măsură. Dar Piatra e tot acolo. Ce ţi s-a-ntâmplat? Nu te mai interesează?

Enrique s-a gândit puţin înainte de a răspunde.

— Nu, nu mă mai interesează, a recunoscut. Totul s-a schimbat de când Fornells mi-a vorbit despre implicarea lui Artur în traficul cu obiecte de artă. E adevărat ce i-am spus lui Manolo: la început era vorba despre un omagiu postum, al cărui sens a dispărut. Acum urmăresc eforturile voastre cu o oarecare curiozitate, dar de pe partea cealaltă a baricadei.

— Nu te-nţeleg, e ciudat…

— Nu mai ciudat decât mi se pare mie noul tău interes legat de chestiunea Pietrei. Am străbătut drumul invers: am trecut de la faptul că mie mi se părea important, iar ţie o prostie, la faptul că mie mi se pare o prostie, iar ţie, important.

Bety l-a privit confuză, ca un peşte care a muşcat momeala.

— *Touché, mon ami!* Ai dreptate! a recunoscut.

— De ce oare mereu prudenta şi distanta Bety s-a implicat atât de tare într-o chestiune de care puţin îi păsa? a întrebat muşcător.

— Pentru că e o poveste minunată, a răspuns imediat, fără îndoială sau ezitare. E o poveste minunată, unică, o aventură cu care nu te întâlneşti de două ori în viaţă! Iar întâmplarea ne-a adus spre ea fără să vrem, ne-a oferit un premiu pe care nu avem voie să-l ignorăm. De aceea mă miră că tocmai tu, oricât de tare te-ar fi durut să afli adevărul despre Artur, laşi baltă oportunitatea de a continua jocul în care ne-am aruncat. Tocmai tu, creator al unor lumi ficţionale, iubitor de aventuri, cel mai bun povestitor pe care am avut plăcerea să-l citesc şi să-l ascult, fugi de istoria fabuloasă pe care ţi-o oferă destinul!

Enrique a infirmat dând din cap. Bety nu înţelegea că, de când se despărţiseră, el se schimbase. Bety continua să-l vadă ca pe scriitorul irascibil, cu atitudine capricioasă şi standarde ridicate, dar insuficiente pentru a o ţine lângă el, nici pe ea, nici pe alta.

— Ce dracu’ ai? Enrique pe care-l ştiu eu n-ar fi reacţionat niciodată ca tine! a insistat Bety.

— Acel Enrique pe care l-ai cunoscut tu nu mai există, i-a explicat răbdător.

Bety şi-a desfăcut părul prins în coadă şi l-a aranjat puţin cu amândouă mâinile. Baretele din partea dreaptă ale sutienului şi ale maieului au căzut graţioase, aproape dezgolindu-i bustul. Câteva şuviţe i-au alunecat pe frunte; printre ele, Enrique a observat privirea ei intensă. Şi-a amintit de timpurile trecute, pe care mai demult le considera cele mai fericite şi a căror valoare pălea acum în faţa prezenţei în viaţa lui a unei frumuseţi brunete.

— Ai fost cu ea, nu-i aşa?

— Da, a recunoscut Enrique.

— Ce are ea şi eu nu-ţi pot oferi?

Bety a fost surprinsă să se audă punând această întrebare.

Enrique a întins mâna pentru a o mângâia pe obraz. I-a simţit respiraţia caldă în palmă şi un fior de plăcere foarte familiar i-a străbătut întreg corpul.

— Nimic. Şi totul, a răspuns în cele din urmă. E timpul ei.

Fără să-şi dea seama ce face, cuprinsă de o dorinţă străină de voinţa ei, Bety a luat mâna lui Enrique şi a făcut-o să coboare pe gâtul ei lung cu o încetineală calculată. Degetele lui Enrique au zăbovit pe bustul catifelat vreme de câteva secunde nesfârşite, dulci şi amare în acelaşi timp. Cunoştea foarte bine drumul, cu ani în urmă îl străbătuse de mii de ori; a închis ochii, fiindcă nu avea nevoie să vadă pentru a recunoaşte acel trup. A retrăit întâlniri din trecut, situaţii fericite, plăceri intense de care aproape că uitase. Nu, trecutul nu se uită: doar că se retrage pe cărări ascunse ale minţii, de unde nu poate incomoda, de unde nu poate vicia prezentul. Şi-a amintit trupul gol, transpirat, crispat de plăcere. Şi-a amintit palmele pline de carnea sânilor tari, cupe improvizate de cristal tulbure, pline de un vin ameţitor. Şi-a amintit nesfârşita curbură a şoldurilor şi picioarele lungi precum noaptea fără lună. Şi-a amintit iar şi iar tatonările, aşteptarea, plăcerea, dăruirea plină de bucurie, împlinirea. Când a deschis ochii, mâna îi era în acelaşi loc unde îşi amintea c-o lăsase în momentul în care îi închisese. Amintirile s-au scurs precum un râu ieşit din matcă în mai puţin de-o clipă, tot atât cât i-a luat să o îndepărteze. Imaginea Mariolei în braţele

sale l-a determinat s-o facă. Bety l-a privit cu tristeţe, cu buzele întredeschise şi ochii umezi.

— Iartă-mă, a spus înainte de a-şi întoarce faţa şi a se retrage în camera ei.

Enrique a vrut să se ridice, dar o forţă interioară necunoscută l-a oprit; era ţinut de o greutate care i-a imobilizat de-a binelea atât trupul, cât şi mintea. Mintea a stins dorinţa pe care o simţea trupul. Mariola avusese dreptate, chiar şi fără a-şi cunoaşte rivala. Intuiţia ei nu dăduse greş. Era cât se poate de limpede, Bety trebuia să plece cât mai repede.

Dimineaţa de miercuri era rece şi înnorată. Vântul din nord a adus cu el aerul tare şi rece al munţilor, iar temperatura din Barcelona, în ciuda microclimei aparte de aici, a scăzut considerabil. Când s-a trezit, Enrique a avut impresia că aude uşa de la stradă. Bety n-avea de gând să dea nas în nas cu fostul ei soţ după incidentul de noaptea trecută; când a auzit ceasul deşteptător al acestuia, a plecat, dacă nu chiar a fugit din casa lui Artur. Lui Enrique i s-a părut cea mai bună soluţie: dacă ar fi văzut-o, ar fi fost jenant pentru amândoi. Nu se puteau preface că nu se întâmplase nimic, aşa că era mai bine să se evite. S-a dus până la ea în cameră să vadă dacă ieşise la alergat sau coborâse în Barcelona. Hainele sport erau aruncate pe un scaun. Pentru prima oară, renunţase la obiceiul ei.

După ce şi-a făcut repede toaleta şi a servit micul dejun pe fugă, Enrique s-a urcat în maşină şi s-a îndreptat spre Barcelona. La ora douăsprezece fix avea să înceapă licitaţia pe Boulevard dels Anticuaris. Vorbise cu Mariola, dar nu-i spusese nimic de Bety, fiindcă nu avea de ce. Dacă ar fi vrut, ar fi trecut de la amintiri şi nostalgie la lucruri mult mai serioase, era clar. Tentaţia existase, fiindcă amintirea trecutului apasă greu, mai ales când e un trecut după care s-a tânjit. Acum, odată depăşită această nevoie, simpla amintire nu mai putea să distrugă o relaţie care începea să se cimenteze. Nu voia s-o rănească pe Mariola, aşa că n-au vorbit decât despre licitaţie. Ea l-a asigurat că totul era pregătit, aşa cum stabiliseră. La douăsprezece, toată crema anticarilor se afla în casa de licitaţii, ca să achiziţioneze la un preţ bun articolele din magazinul lui Artur. Nu toate

obiectele erau incluse în licitaţie: Mariola hotărâse să cumpere, ea singură, cinci piese de mobilier de stiluri diferite, din acel grup pe care Artur îl păstrase pentru plăcerea lui. Tentaţia, i-a explicat ea, fusese, în cele din urmă, mult prea mare; nu apăreau pe lista obiectelor licitate fiindcă, de fapt, ele se aflau deja în casa din Putxet. Pentru Enrique asta nu reprezenta nicio problemă, de ce să-i pese cine anume le cumpăra? Dacă Mariola era fericită cu ele, ale ei să fie! După ce au discutat despre posibilitatea de a achita valoarea prevăzută în avans – ea dorea să le plătească, lucru care lui i se părea ridicol –, Enrique a amânat discuţia pentru a doua zi. Au stabilit să se întâlnească la ora zece, ca să aibă timp să pună la punct ultimele detalii ale licitaţiei, în biroul din Passeig de Gràcia.

A avut noroc să găsească un loc de parcare chiar în faţa biroului, ceea ce i s-a părut de bun augur pentru ziua care tocmai începea. Passeig de Gràcia, stradă comercială prin excelenţă, era plină de cumpărători încărcaţi cu plase, trecători şi nenumăraţi funcţionari în costume scumpe, cele mai noi achiziţii, şi cu telefoane mobile, care umblau de colo-colo, între bănci, case de economii şi alte instituţii financiare. A evitat mareea umană care îl despărţea de accesul la *boulevard* şi a urcat scările. Mariola, chiar mai frumoasă ca de obicei, dacă era posibil, îmbrăcată cu eleganţa simplă care o caracteriza, vorbea la telefon cu cel mai autentic accent newyorkez; i-a arătat un scaun pe care să se aşeze. El a refuzat; prefera să se plimbe prin magazinul bătrânului Puigventós. După ce a închis telefonul mobil, s-a apropiat să-l sărute.

— Ce faci? l-a întrebat cu un zâmbet dulce.

— Foarte bine. Deşi m-aş fi simţit şi mai bine dacă aş fi petrecut noaptea cu tine.

— Nu mă-ndoiesc, a râs. Vino, însoţeşte-mă în sala de licitaţii!

L-a luat de mână şi l-a condus la un lift încăpător; au coborât singurul etaj. Au ajuns într-un hol, la capătul căruia se afla sala.

— Am ajuns pe uşa din spate. E un hol de serviciu; acolo se află intrarea pe unde sunt aduse obiectele de mobilier din parcare.

Sala era mare, modernă, funcţională. Decoraţiunile erau puţine, iar scaunele, în jur de o sută, comode. Se vedea o mică estradă cu un pupitru destinat conducătorului licitaţiei şi o bandă rulantă, pe care aveau să defileze mobilele şi alte obiecte şi care dădea într-o sală din spate. Câteva piese de mobilier, cele mai grele, se găseau în spatele pupitrului, expuse în toată splendoarea lor pentru a-i stârni pe cumpărători. Fotografiile celor care nu puteau fi aduse în sală din pricina dimensiunilor prea mari aveau să fie proiectate. Câţiva tehnicieni se ocupau de sunet, cu deja cunoscutele „doi, zece, probă de microfon“. În capătul opus, alţi doi tehnicieni aranjau covorul de la intrare. Lui Enrique, toate astea i-au amintit de pregătirile intense din boxe înaintea unei curse de Formula 1. O învălmăşeală de activităţi febrile. Au păşit pe covor până la intrare.

— Totul e gata. Am pregătit şi un mic cocteil, aşa cum se obişnuieşte. Când cumpărătorii se simt în largul lor, sunt mai generoşi. Cocteilul va începe în curând, la unsprezece, în sala învecinată.

A dat la o parte perdeaua cu mâna. Trei chelneri se ocupau de ultimele aranjamente ale unor mese încărcate cu *tapas*; în spatele lor, băuturile îi aşteptau pe cei care doreau să-şi potolească setea.

— Nu mi-aş fi închipuit că organizarea unei licitaţii ar putea fi atât de complexă, a comentat Enrique admirativ. Am impresia că nu e cu nimic mai prejos faţă de cele din filme.

— Nu uita că cea de azi este dedicată unui public foarte specializat, e vorba despre anticari şi câteva persoane din afara acestui cerc, dar care au cunoştinţe solide în domeniu. Merită mai multă atenţie, pe măsura prestigiului lor. Tatăl meu este foarte tipicar când vine vorba de lucrurile astea şi a insistat să supervizez personal toate detaliile. Uite-l că vine!

Pere Puigventós cobora scările largi, sprijinindu-se cu mâna stângă de balustradă şi ţinând în dreapta un baston. Cobora greu, adus de spate, nesigur. Mariola s-a apropiat de el fără să-şi ascundă supărarea.

— Tată, ştii foarte bine că nu trebuie să cobori scările singur! Doamne fereşte, poţi să cazi!

— Gata, gata! a prostestat bătrânul fără să refuze braţul pe care fiica sa i-l oferise. Bună ziua, Enrique! După cum vezi, nu mai pot nici să cobor scările fără ajutor.

— Bună ziua! Mi se pare că n-aveţi de ce să vă plângeţi: e o onoare să vă puteţi sprijini de braţul Mariolei.

— Prietene, te asigur că e singura persoană din lume căreia îi permit să facă astfel de gesturi. Numai ea şi răposata ei mamă au avut privilegiul de a mă bate la cap ori de câte ori au dorit.

— Nu te bat la cap! l-a dojenit fiica sa. Acum doi ani a căzut pe scările de acasă şi nu vreau ca povestea să se repete, i-a explicat lui Enrique.

Puigventós a mângâiat părul negru al fiicei sale, înduioşat.

— Te alinţi: dacă nu m-aş îngriji de tine, mi-ai duce lipsa.

— Ai dreptate, ai dreptate, a acceptat bătrânul. Dar azi e o zi specială şi vreau ca totul să iasă perfect. De-aia sunt aşa de agitat şi încerc să te evit. Nu uita că reuniunea de azi e organizată în memoria iubitului nostru Artur.

— N-am uitat, tată. Şi tocmai de-aia vreau să te asigur că totul, dar absolut totul e în ordine! De fapt, era chiar de-aseară, cu excepţia programului. Tipografia a promis că le trimite la prima oră, iar acum se află toate în vestibul.

— Bine, bine! Sunt convins că te-ai ocupat cu atenţie de organizarea licitaţiei, aşa c-am să mă-ntorc în birou, ca să mă îmbrac. Vino să mă iei cu puţin timp înainte de a începe, atunci când vor începe să sosească invitaţii.

— Aşa voi face, a promis ea, dar nu uita că nu mai e mult. Între timp, odihneşte-te! Va fi o dimineaţă lungă şi va trebui să prinzi forţe.

Mariola l-a însoţit până la lift, unde tatăl ei a salutat-o cu mâna înainte ca uşile să se închidă.

— E un bătrân încăpăţânat. Mintea lui are mai multă energie decât corpul. E vlăguit de trecerea anilor, iar după moartea mamei a suferit un şoc teribil. În mod normal, e mai prudent, dar zilele astea îl simt că e agitat din cauza morţii lui Artur. Nu cunosc motivul, dar aş spune că simte un fel de remuşcare: ieri mi-a spus că moartea bruscă a unor oameni tineri nu are niciun sens, în vreme ce bătrânii ca el continuă să trăiască.

— N-are de ce să simtă asta. Moartea lui Artur a fost o nenorocire cu care nu are nicio legătură.

— Bătrânii văd altfel lucrurile. El consideră că drumul său în viaţă a ajuns la sfârşit. Doreşte să se întâlnească cât mai curând cu Elisa, mama mea. Uneori mă îngrijorează, chiar mult de tot!

— În astfel de cazuri, motivele sau părerile nu servesc la nimic. Percepţia asupra vieţii se modifică odată cu trecerea anilor, iar bătrânii văd nuanţe care nouă ni se par ilogice, dar care nu sunt iraţionale. Tatăl tău simte că a ajuns la capătul drumului. Îşi trăieşte viaţa din plin, curajos, dar a devenit conştient de o dimensiune a realităţii pe care şi-a însuşit-o. Iar dacă mai trăieşte şi cu amintirea mamei tale…

Mariola l-a privit admirativ.

— Înţelegi lucruri care pentru alţii sunt obscure. Acum îmi dau seama: personajele vorbesc prin gura creatorului lor. Félix spune ceva asemănător în *Elogiu iubirii imposibile*.

Enrique nu şi-a putut ascunde zâmbetul.

— Aşadar, chiar le-ai citit…

— Prostuţule! l-a dojenit, prefăcându-se supărată. Fireşte că le-am citit! Nu e una pe care să n-o fi citit şi care să nu-mi fi plăcut.

— Am glumit, am glumit! a spus, făcându-se că se predă. De ce nu-mi arăţi programul?

— Bine, hai să mergem în vestibul!

Au urcat scările braţ la braţ, fără a mai ascunde proaspăta lor relaţie. Pe Enrique l-a surprins atitudinea Mariolei: nu făcea paradă cu sentimentele pe care le nutrea, dar nici nu le ascundea. Oricine putea să observe cu uşurinţă acest lucru. A privit-o, fascinat de frumuseţea ei. Au ajuns sus, iar Mariola i-a întins un program.

— Ei bine, iată-l! a spus arătându-i o broşură de câteva pagini. De fapt, e vorba chiar de legătura dintre obiecte şi mobilier, pe care am făcut-o weekendul trecut, trecută pe curat şi îmbogăţită cu scurte descrieri. Nu e nevoie de mai mult: participanţii îl cunoşteau foarte bine pe Artur şi ştiu că produsele din magazinul lui erau de foarte bună calitate.

— Crezi c-o să vindem azi totul?

— Sunt aproape sigură. Eu şi Samuel vom păstra altarul, piesa cea mai complexă din lot, foarte mare, grea şi specială. Asta dacă nu vom avea vreo surpriză. Se potriveşte foarte bine cu stilul din magazinul nostru. Dacă o scoţi de pe listă, nu mai rămân piese foarte complicate. Cred că le vom da pe toate.

— Sau aşa sperăm, a intervenit Samuel, dând mâna cu Enrique.

Asociatul Mariolei şi cel mai bun prieten al lui Artur şi-a făcut apariţia în spatele cuplului. Îmbrăcat impecabil, ţinea în mână unul dintre programele de la tipografie, pe care făcuse o grămadă de însemnări.

— Ai mai fost vreodată la o licitaţie? l-a întrebat pe Enrique.

— E prima, a răspuns Mariola pentru el.

— E un spectacol care merită văzut. Pentru veterani, e ca un joc care nu-şi pierde niciodată farmecul, ori de câte ori ai asista la el. Vei avea ocazia să vezi de toate, în special rivalităţile cordiale inerente acestei profesii.

— Ce-ai notat acolo? l-a întrebat Mariola, arătând spre program.

— Ştii foarte bine ce! a zâmbit Samuel.

Enrique s-a uitat pe program, în timp ce Mariola dădea paginile. În dreptul tuturor produselor era scris câte un nume, uneori chiar două-trei. Mariola l-a lămurit înainte ca Enrique să i-o ceară.

— E un joc între mine şi Samuel. La fiecare licitaţie, pariem pe colegii care vor supralicita obiectele.

— O distracţie inocentă, unde necunoscutul şi imaginaţia joacă un rol important. Dar mi se pare că de această dată îmi lipseşte adversarul. Mariola a fost prea ocupată cu organizarea licitaţiei pentru a se mai preocupa de astfel de fleacuri, nu-i aşa?

— Da. În mod normal, cel care ofertează se ocupă şi de organizare; Asociaţia îi pune la dispoziţie spaţiul, în schimbul unui mic comision. Dar cum tu nu ai experienţă şi Artur a…

— Nu e aşa de complicat să organizezi o licitaţie, dar trebuie să ştii nişte lucruri de bază, a intervenit Samuel. Deşi a intrat de relativ puţină

vreme în mica noastră lume, Mariola e o adevărată expertă în materie. Şi te asigur că n-a fost uşor să pregătească totul în cinci zile. Şi-a neglijat aproape cu totul obligaţiile de la magazin, lăsându-mă să mă ocup singur de toată afacerea; dar, cum e vorba de ajutorul dat unui prieten, n-am să insist pe tema asta. Crede-mă, a făcut o treabă foarte bună!

Enrique s-a uitat la Mariola.

— Cred!

Acest cuvânt simplu exprima toată recunoştinţa lui.

— Bine, bine! Când ieşeam din parcare, i-am văzut sosind şi pe Massachs şi pe Ribó. În mai puţin de douăzeci de minute, sala va fi arhiplină, nu vei avea loc să arunci un ac. Unde e Pere? a întrebat-o pe Mariola.

— A urcat până-n birou să se schimbe. Mă duc să-l caut!

Mariola s-a îndreptat spre sala de expoziţie de la etajul superior, în biroul căreia se afla tatăl său. Enrique a privit-o cum se îndepărtează, cu simţurile încă îmbătate de momentul magic de pe scări, pe care discuţia nu reuşise să-l stingă.

— E o fiinţă splendidă, a comentat Samuel. Dacă aş fi cu treizeci de ani mai tânăr şi n-aş iubi-o ca pe o fiică, aş privi relaţia dintre noi în alţi termeni. Deşi mi se pare că ea a ales deja, a spus, făcându-i cu ochiul.

— Ţi-ai dat seama!

— Cum să nu! Se prea poate ca toate telefoanele şi mesajele să fi fost legate de licitaţie, dar, după ce v-am văzut împreună, mi-am dat seama că între voi e ceva mai mult. Te-a trădat felul în care te uitai la ea.

— Ai dreptate, cred că e ceva mai mult, a admis Enrique.

— Şi mă bucur, băiete, mă bucur cu adevărat! L-a prins de umeri. E o femeie de caracter şi cu o personalitate puternică.

— Mulţumesc.

Primii participanţi la licitaţie nu au întârziat să-şi facă apariţia, aşa cum spusese Samuel. Mai era ceva până la ora indicată în program, dar licitaţia era un eveniment special pentru o breaslă care punea mare preţ pe unitatea ei. Pentru toţi invitaţii, participarea însemna cinstirea memoriei lui Artur şi

ocazia de a achiziţiona ceva din frumoasele obiecte pe care acesta le expusese în magazinul său. În mai puţin de douăzeci de minute, sala s-a umplut cu cei mai distinşi membri ai Asociaţiei Anticarilor, îmbrăcaţi cu toţii la fel de corect şi etalând eleganţa proprie familiilor bune din care făceau parte. Din fericire pentru Enrique, Mariola, şi mai ales Samuel au făcut cu rândul, salvându-l de anticarii prea vorbăreţi, dornici să-i prezinte cu toţii respectele lor, condoleanţele, mulţumirile, poveştile şi experienţele trăite cu cel care îi fusese tată vreme de douăzeci de ani. Din cauza rolului de amfitrioană, Mariola abia dacă a reuşit să-i acorde atenţie, ocupată când cu unul, când cu altul, încercând să-i facă pe toţi să se simtă importanţi, adevăratul motiv al acelei întâlniri. Şi, în ciuda grijii şi amabilităţii lui Samuel, nu după mult timp Enrique s-a simţit străin de întreaga atmosferă din sală.

Doar Guillem şi Enric au rămas lângă el mai mult decât restul invitaţilor, cu permisiunea bătrânului prieten al tatălui său. După ce s-au pierdut prin mulţime, Enrique s-a pomenit întrebându-se cum de acele două personaje, aparent atât de inofensive, ajuseseră să trezească suspiciunile mai multor persoane ca posibili autori ai crimei. I-a studiat pe furiş: Guillem, cu amestecul său obişnuit de dinamism şi curtoazie, era în centrul atenţiei. Lui Enrique nu i-a scăpat nicio mişcare: într-un grup cu personalitate proprie, acolo unde primau eleganţa, seducţia şi un anume *savoir faire*, el era rege. Toţi doreau să stea pe lângă el, părând să-i soarbă fiecare cuvânt; nu era un bufon simpatic, ci sufletul petrecerii, centrul în jurul căruia gravita viaţa grupului. Un bărbat cu un talent special, talentul de a fi admirat şi iubit de ceilalţi. La rândul său, Enric vorbea fără grabă, într-un colţ al sălii, cu trei sau patru persoane mai în vârstă, afişând seriozitatea lui obişnuită. Cu greu se puteau găsi doi prieteni mai diferiţi, atât din punct de vedere fizic şi social, cât şi intelectual.

Despre ceilalţi invitaţi a tras concluzia că formau într-adevăr un grup unit, în cadrul căruia tradiţiile de familie jucau un rol foarte important. El, Enrique Alonso, deşi era fiul lui Artur Aiguader, nu se simţea integrat printre amabilii participanţi la reuniune. Lumea antichităţilor nu-l atrăsese

niciodată, iar Artur nu-şi pusese niciodată problema ca Enrique să-i continue munca. Ambianţa era prea exclusivistă, participanţii se simţeau bine între ei, fără nicio ipocrizie. Nu pentru că ar fi crezut că sunt diferiţi, ci pentru că aşa erau.

Când a bătut gongul care anunţa începutul licitaţiei, Enrique s-a pomenit că bea un pahar cu suc pe care nici nu-şi amintea când îl ceruse. Mariola s-a îndreptat hotărâtă spre locul ei, iar Samuel a dispărut în mulţime. Au înaintat printre rândurile de scaune până în faţă, unde fuseseră rezervate nişte locuri laterale, iar în trecere Enrique a auzit, printre alte comentarii referitoare la program, şoapte care-i vizau pe ei doi. Mariola l-a lăsat pe Enrique singur, lângă Samuel, iar ea s-a întors pe hol şi i-a dat o mână de ajutor tatălui ei, care înainta cu greu şi pe care l-a însoţit până la pupitru. Acolo, Pere Puigventós a luat microfonul şi şi-a început discursul în faţa auditoriului atent şi, dintr-odată, tăcut.

— Stimaţi colegi şi iubitori ai artei! Poate că vi se va părea neobişnuit ca preşedintele Asociaţiei să se adreseze colectivului înainte de începerea unei licitaţii, dar azi e o zi specială, care îmi oferă prilejul de a-i aduce un ultim omagiu unui vechi prieten, care nu se mai află printre noi. Nu voi face un panegiric, ci voi încerca să-i fac o scurtă descriere, aşa încât vă rog să arătaţi bunăvoinţă faţă de acest biet bătrân. Cu toţii îl cunoşteaţi foarte bine: mă refer, fireşte, la Artur Aiguader.

— În urmă cu patruzeci de ani, un tânăr inteligent a avut îndrăzneala de a obţine, tot printr-o licitaţie, magazinul unui vechi asociat prezent în amintirea celor mai bătrâni dintre noi, Lluís Foxà. Din raţiuni politice, Lluís a fost obligat să emigreze, pentru a evita închisoarea sau ceva chiar mai grav. Magazinul, unul dintre cele mai elegante de pe Carrer de la Palla, l-a costat o nimica toată, din pricina provenienţei sale; erau vremuri grele, piaţa aproape că nu exista, iar Artur a făcut un pariu riscant. De aceea, când Artur a continuat afacerea lui Lluís, n-au fost puţini, şi mă includ printre aceştia, cei care l-au criticat deschis sau pe la spate. Cine era tânărul acela parvenit care îndrăznea să se bage în lumea noastră închisă? Şi atunci, ca şi acum, păcătuiam prin trufie: l-am criticat destul de dur, fără să ştim că-i trimisese

o sumă substanţială, corespunzătoare valorii reale a magazinului şi a conţinutului acestuia, proprietarului legitim aflat pe atunci în Mexic. Artur a avut răbdare: nu s-a mâhnit din pricina atitudinii duşmănoase a celorlalţi din breaslă şi, uşor-uşor, a reuşit să câştige simpatia personală, nu colectivă, a multora dintre noi. Când, după nişte ani, Lluís a reluat legătura cu tatăl meu, pe atunci preşedinte al Asociaţiei, i-a cerut într-o scrisoare să-i mulţumească lui Artur pentru că nu trăsese foloase de pe urma situaţiei sale şi că îi trimisese suma de bani necesară pentru a putea începe o viaţă nouă în Mexic. După cum vă puteţi imagina, vestea a provocat o mare emoţie în rândurile noastre şi a dus la acceptarea deschisă a acelui tânăr în breasla noastră. Aşa era Artur: discret şi generos, un adevărat cavaler, mereu dispus să-i ajute pe ceilalţi fără a cere ceva în schimb. O persoană din alte timpuri. Din nefericire, pe Artur l-am pierdut. Un individ lipsit de inimă şi scrupule ne-a răpit un om bun, un prieten bun. Fiindcă, mai presus de multe alte virtuţi, Artur a fost, aşa cum a spus Machado despre sine[24], „un om bun“.

Puigventós s-a oprit pentru a-şi trage răsuflarea. Enrique, surprins de omagiul adus răposatului său tată, a observat atenţia plină de respect a celor prezenţi, atât membri ai Asociaţiei, cât şi străini, care îl cunoşteau şi îl apreciau pe Artur de foarte mulţi ani. Mariola, care stătea lângă el, l-a luat de mână fără a se ascunde şi i-a zâmbit.

— Alături de noi se află, astăzi, fiul său, Enrique. Şi pe el îl cunosc de foarte mulţi ani, atât de mulţi, încât cred că pe atunci nu-mi ajungea nici până-n talie. Enrique a crescut înconjurat de anchităţi, de mobile vechi acoperite de praf, de tablouri sobre care nu mai fuseseră de mult curăţate, de sutele de cărţi vechi care au fost pasiunea lui Artur.

— Azi, Enrique, singurul moştenitor al bunurilor părintelui său, a hotărât să se rupă complet de lumea anticarilor. Mărturisesc că, într-o oarecare măsură, regret acest lucru care înseamnă dispariţia unui magazin cu istorie şi a unei relaţii pe care o doream continuată. Dar mă şi bucur, fiindcă ştiu că are un talent aparte, căruia i se va putea dedica astfel întru totul. Prefer să scrie cărţile minunate cu care ne-a obişnuit, decât să-l văd închis într-un magazinaş pentru care nu simte iubirea pe care noi, ceilalţi, o

simţim. Iar lui Enrique, ca moştenitor al lui Artur, care a fost prieten, coleg şi vicepreşedinte al Asociaţiei, în această ordine, doresc să-i înmânez această placă în calitate de reprezentant al Asociaţiei, în onoarea şi în memoria tatălui său.

Puigventós a scos de sub pupitru o casetă, pe care a deschis-o în aplauzele febrile ale asistenţei. Placa suflată cu argint scânteia sub luminile de neon; Mariola l-a îndemnat pe Enrique, care era cam buimac, să se ducă să primească neaşteptatul cadou. Preşedintele Asociaţiei a coborât de la pupitru cu lacrimi în ochi şi l-a îmbrăţişat pe fiul celui comemorat, care nu a putut nici el să-şi ascundă emoţia. După îmbrăţişare, Enrique a bălmăjit un „Mulţumesc“, în timp ce arăta spre placă. Apoi s-a aşezat la loc lângă surâzătoarea Mariola.

— Sunt sigur că tu eşti vinovată de asta, i-a şoptit la ureche. Organizarea era în sarcina ta, deci sigur ştiai. Puteai să-mi fi spus!

— N-a fost ideea mea, ci a tatălui meu, i-a răspuns în acelaşi fel. Voia neapărat să facă un astfel de gest, iar asta era cea mai bună ocazie. Apoi, nu aveam nici cea mai mică intenţie să-i stric surpriza. Şi mai e un motiv…

— Care?

— Acum, după toată scena asta plină de emoţie, sunt convinsă că intenţia de a sublicita a dispărut. Îi cunosc foarte bine pe colegii mei, aşa suntem toţi!

O voce groasă a pus stăpânire pe sală. Aparţinea unui bărbat de vreo patruzeci de ani, înalt, slab, cu o înfăţişare aristocrată, îmbrăcat într-un costum negru impecabil, o adevărată întruchipare a seriozităţii. A prezentat lotul pe care urma să-l liciteze drept „o colecţie fantastică, alcătuită din obiecte de o calitate extraordinară“ şi a început imediat să le descrie, respectând ordinea stabilită în program. După ce lăuda caracteristicile fiecăruia, stabilea un preţ de plecare, stipulat de Mariola; cu multă agerime, aceasta plasase preţurile un pic sub limită, pentru a încuraja ofertele participanţilor. Cei din sală au reacţionat corect, deşi nu au existat persoane care să se cramponeze în lupte absurde pentru vreun obiect anume. Atunci când preţul de plecare era depăşit cu aproape o treime din valoarea lui, unul

dintre licitatori ceda întotdeauna. Enrique a observat cu surprindere că participanţii se bucurau de o atmosferă relaxată, ba chiar prea liniştită, în care predominau murmurele şi şoaptele. Samuel însuşi s-a ridicat de câteva ori şi s-a plimbat prin sală, pentru a comenta diverse momente, până a ajuns în încăperea învecinată, unde chelnerii serveau răcoritoare. Samuel era reprezentantul firmei „Samuel Horowitz. Anticar“, căci Mariola, ca organizatoare a evenimentului, preferase să nu se implice şi comenta cu Enrique momentele importante din timpul licitaţiei. Când a sosit clipa licitării altarului, pe care Samuel şi Mariola îl considerau piesa-vedetă, au fost martorii ofertei unui particular înstărit. Mariola i-a explicat la ureche că era vorba de o chestiune de ordin personal, un capriciu al celuilalt ofertant, cu care n-aveau nicio legătură; altarul nu putea ieşi pe piaţă, fiindcă nu putea fi folosit decât în acelaşi fel în care îl folosise şi Artur: ca punct central în decorul unei săli mari sau al unei terase. În acelaşi scop îl aduseseră şi ei în expoziţie, nu atât pentru vânzare, cât pentru o mai bună amenajare a spaţiului. Enrique a protestat aflând că scoseseră altarul la licitaţie, dar Mariola i-a răspuns că trebuiau să obţină cel mai bun preţ posibil; nu era important că pierdeau ei oferta. În cele din urmă, persoana particulară a rămas cu altarul, dar a plătit o sumă sensibil superioară celei prevăzute iniţial.

— Sunt sigur că n-a avut nici cea mai mică intenţie de a-l cumpăra când a licitat, a făcut-o doar ca să ne dea peste nas, a declarat Samuel, care îşi pierduse buna-dizpoziţie de până atunci.

Mariola i-a explicat lui Enrique că la baza acelei duşmănii stătea o dispută veche, al cărei motiv era atât de absurd, încât nici rivalii nu şi-l mai aminteau. Numai încăpăţânarea celor două părţi de a nu ceda un pas, pentru a nu oferi satisfacţie celeilalte menţinea viu acest antagonism.

— Astfel de poveşti sunt foarte frecvente în lumea anticarilor, i-a explicat ea. Membrii acestei bresle sunt, în mare parte, oameni cu personalitate şi destul de „speciali“. Există nenumărate dispute, dar ei susţin că rivalitatea asta e sănătoasă. După ce îi cunoşti mai bine, îţi dai seama că de multe ori e vorba de copilării.

— De aici şi jocul vostru cu ghicitul celor care vor licita pentru diverse obiecte?

— Pe asta se bazează. Fiecare are gusturile lui. De obicei, aceste gusturi nu sunt împărtăşite de majoritatea anticarilor, ci doar de alţi doi, cel mult trei anticari. De aceea, cunoscând gusturile şi preferinţele majorităţii colegilor, putem să speculăm referitor la licitări.

— Am impresia că e o distracţie mai puţin inocentă decât pare la prima vedere.

— N-o facem cu rea-voinţă… aproape niciodată, a râs Mariola. Adevărul e că, uneori, e foarte amuzant să vezi cum se chinuie să-şi ascundă faţa lungă pe care o fac după ce suferă o lovitură în faţa celorlalţi colegi.

— Până când, bineînţeles, ni se întâmplă şi nouă! a precizat Samuel cu ciudă.

— Pe mine nu mă afectează deloc. Samuel se supără, pentru că eventualele dispute pe care le are au pornit cu ani în urmă. Eu am intrat în afacerea asta doar de cinci ani şi încă nu mi-am făcut duşmani. Şi nici n-am să-mi fac, pentru că mi se pare o prostie să-mi pierd timpul cu astfel de nimicuri. *C’est ne pas vrai?* a întrebat, mieros, Mariola.

— *Oui, mon chère.*

Licitaţia s-a desfăşurat destul de rapid, în ciuda nenumăratelor obiecte pe care Artur le expusese spre vânzare sau pe care le ţinuse depozitate în muzeul lui particular. În jurul orei trei după-amiaza, a fost vândută şi ultima piesă, o vază de porţelan chinezesc foarte veche, care a atins considerabila sumă de şapte mii de euro. Odată încheiat spectacolul licitaţiei, invitaţii au început să se retragă, manifestându-şi bucuria sau supărarea. Enrique, escortat de această dată de Mariola, s-a văzut obligat să repete ciclul nesfârşit de strângeri de mână, să dea şi să primească sute de pupături şi să le mulţumească tuturor pentru prezenţă. Marea sală, plină ochi în urmă cu câteva minute, era acum pustie. Se mai aflau acolo doar Mariola Puigventós, Pere, tatăl ei, Samuel şi Enrique.

— Ei, bine, iată că s-a terminat! a comentat Puigventós cu o vitalitate care îi contrazicea vârsta. Şi trebuie să spun că, după calculele mele, a fost foarte bine, a continuat, frecând degetul arătător de cel mare.

— Ai calculat deja profitul? a întrebat Samuel.

— Pun pariu că depăşeşte o sută cincizeci de mii de euro, cam douăzeci de milioane de pesete vechi, a intervenit Mariola. Trei dintre cele mai frumoase obiecte de mobilier au făcut în jur de două milioane, iar restul ar putea foarte bine să ajungă la optsprezece.

— Cam asta reiese şi din calculele mele, a confirmat Puigventós. Dacă scădem impozitul şi chiria pe sală, îţi rămâne suma netă de nouăzeci de mii de euro. Dar ţi-o vom confirma în termen de o săptămână, după ce secretara va anunţa totalul achiziţiilor şi după ce vom închide conturile.

— Un profit bun, a spus Samuel.

— Nici nu ştiu pe ce să-i cheltuiesc. Adevărul e că aş prefera să n-am banii ăştia, iar Artur să fie cu noi. Dar mi-e teamă că nu mai putem face nimic în privinţa asta.

— Enrique! s-a auzit o voce străină din partea cealaltă a sălii.

S-au întors toţi în acelaşi timp. Inspectorul Fornells stătea în pragul uşii, părând obosit, ba chiar abătut. Chipul său trăda lipsa somnului şi o anumită mâhnire. S-a apropiat de grup, dar s-a oprit la jumătatea drumului, aparent stânjenit, poate pentru că se simţea pe teren străin. Cu un gest obosit, i-a făcut semn lui Enrique să se apropie. Acesta s-a supus, nu înainte de a se scuza în faţa celorlalţi.

— Fornells, ce s-a-ntâmplat? N-arăţi prea bine!

Avea nişte cearcăne pronunţate, nasul roşu şi o faţă buhăită ca de beţiv, din cauza nenumăratelor ore de muncă, fără pauză, şi a numărului foarte mare de cafele cu rom, care-l ţineau treaz.

Inspectorul s-a limitat să-l privească o bună bucată de vreme cu ochi obosiţi şi injectaţi.

— Trebuie să stăm de vorbă, a spus în cele din urmă.

— Bine, dacă vrei, putem merge într-unul dintre birourile domnului Puigventós…

Impasibil, Fornells a negat din cap.

— Nu, nu! Trebuie să vorbim la secţie. O maşină de poliţie ne aşteaptă afară.

Cererea lui Fornells l-a neliniştit pe Enrique. Întotdeauna se gândise că forţele de ordine au fost create în serviciul şi ajutorul cetăţenilor, nu pentru a-i pedepsi. Nu mai avusese niciodată acea senzaţie de nelinişte, pe care mulţi o încearcă atunci când trec pe lângă un om al legii. În ciuda faptului că avea conştiinţa curată, a simţit că ceva era în neregulă. Detaliul acela, cu secţia… Şi tonul atât de distant, atât de puţin cordial faţă de conversaţiile dinainte, toate păreau să indice asta.

— Bine, dacă nu te superi, aş vrea să-mi iau rămas-bun de la prieteni.

— Sigur, a acceptat Fornells cu un gest al mâinii. Te aştept în stradă, lângă scara de la intrare. Nu sta mult!

— Nu, nu, doar cât să-i salut şi să urc în birou ca să-mi iau jacheta.

Fornells a făcut cale-ntoarcă fără a mai spune nimic. Enrique s-a întors la grupul care, de la distanţă, a aşteptat în linişte cât timp s-a derulat conversaţia celor doi.

— Ce se-ntâmplă? Vreo veste? a întrebat Samuel. Au aflat ceva?

— Nu ştiu. Mi-a spus că trebuie să vorbim la secţie, dar n-a vrut să-mi zică nimic mai mult.

— Poate c-au descoperit ceva… a intervenit Puigventós.

— Nu cred. După cum ştiţi, Fornells era un vechi prieten al tatălui meu şi a luat acest caz foarte personal. Părea prea obosit ca să aducă veşti bune. Mă duc până-n birou să-mi iau jacheta. Vii cu mine? a întrebat-o pe Mariola.

— Sigur.

— Dacă apar noutăţi, vă comunic. Pe curând şi mulţumesc pentru ajutor!

Puigventós şi Samuel şi-au luat rămas-bun, apoi Mariola l-a condus până la liftul de serviciu. Tăcut, Enrique nu îşi putea ascunde îngrijorarea.

— Sper să fie veşti bune, a spus Mariola.

— Da, aşa sper şi eu, a răspuns Enrique absent.

Mariola n-a mai zis nimic. Au ajuns în birou, Enrique şi-a luat jacheta şi s-au întors în linişte spre ieşire. Din capul scărilor care dădeau în Boulevard dels Anticuaris, îl vedea pe Fornells aşteptând, sprijinit de zid, cu o ţigară atârnând indolent între buze.

— Când te văd atât de îngrijorat, mă îngrijorez şi eu. Sună-mă imediat ce ieşi! Mă găseşti acasă.

— O să te sun!

— Te rog, nu uita!

— Nu-ţi face griji, n-o să uit, a spus şi a sărutat-o tandru, ca s-o liniştească.

Văzându-l că se apropie, Fornells a aruncat ţigara şi a călcat absent pe ea.

— Să mergem, maşina e aici.

A arătat spre un vehicul staţionat pe banda unu de pe Passeig de Gracia.

Lângă vehicul, Fornells i-a indicat lui Enrique, în tăcere, uşa din spate. A deschis-o; înăuntru se afla inspectorul Rodríguez, care l-a salutat înclinând din cap. A luat loc şi a închis portiera care a scârţâit; era un sunet care nu prevestea nimic bun. Maşina de poliţie a pornit şi a întors cu greu în traficul aglomerat. Fornells, nerăbdător, a şoptit:

— Pleacă odată!

Şoferul, un poliţist în uniformă, a pornit sirena. Maşina a prins viteză. Toate celelalte vehicule îi făceau loc, de parcă ar fi fost ciumată, drept care, după nici cinci minute, parcau în faţa secţiei de poliţie din Raval. Lui Enrique i-au deschis uşa de afară, căci pe dinăuntru era blocată. Cu Fornells într-o parte şi Rodríguez în cealaltă, pentru prima oară de când plecaseră de pe *boulevard*, Enrique a fost conştient de situaţia în care se afla: fusese, pur şi simplu, arestat.

24 Antonio Machado Ruiz (1875-1939), poet şi prozator spaniol, membru de seamă al aşa-numitei Generaţii de la ’98. (N. tr.)

16

În biroul comisarului Fornells, aşezat pe un scaun în faţa unei mese pe care zăceau în dezordine o mulţime de hârtii şi dosare, Enrique aştepta răbdător să i se explice ce naiba se întâmplase. Trecuse aproape o oră de când stătea acolo, singur; după ce ajunsese la Secţie, poliţistul în uniformă se retrăsese, iar Fornells şi Rodríguez îl băgaseră în acel birou fără a-i adresa o vorbă. Timpul trecea greu, iar neliniştea punea stăpânire pe el. Ceva nu era bine, dar ce anume? Să fi găsit informaţii legate de faptul că ascunsese manuscrisul? Era conştient că trecuse sub tăcere o posibilă pistă care ar fi putut duce la rezolvarea anchetei în cazul morţii lui Artur; aşa îi spusese Carlos. Dar asasinul era după gratii; faptul că o făcuse era total irelevant. Dacă aflaseră, aveau tot dreptul să fie supăraţi, dar nu să facă tot circul ăsta. În orice caz, se îndoia că acesta ar fi fost motivul pentru care îl aduseseră la secţie. Rodríguez a deschis uşa biroului, dar s-a oprit înainte de a intra.

— E Fornells, spune că nu va întârzia mult! s-a auzit o voce.

Apoi, ajutorul comisarului a închis uşa şi a luat loc lângă Enrique, în faţa mesei şefului său.

— Te rog să scuzi întârzierea. Chiar când să intrăm în secţie, am primit un telefon de la legist şi a trebuit să rezolvăm diverse alte treburi înainte de a veni la tine. Fornells e pe drum; o să fie aici, cu noi, cam în zece minute. Între timp, dacă vrei, putem începe.

— Să începem ce anume? a întrebat mirat Enrique.

Rodríguez a scos din servietă o fotografie pe care i-a înmânat-o.

— Îl cunoşti?

— Da, îl cunosc.

Fotografia, de dimensiuni mari, îl înfăţişa pe Manolo şi părea făcută într-un moment solemn: Manolo, cu sacou şi cravată, era pieptănat cu grijă şi, surprinzător, arăta foarte bine.

— Ştii cum îl cheamă şi cu ce se ocupă?

— Îl cheamă Manuel Álvarez. E filolog.

— Când l-ai cunoscut?

— Iartă-mă, dar înainte de a continua, dacă nu te deranjează, aş vrea să pun o întrebare. E cumva vorba de un interogatoriu?

Poliţistul şi-a cântărit răspunsul.

— Nu e oficial, dar l-am putea considera astfel.

— Nu-nţeleg ce se-ntâmplă. Mă poţi lămuri şi pe mine?

— E foarte simplu. Am să-ţi spun pe scurt. În jurul orei 00:40 în această dimineaţă, am primit un telefon. Persoana s-a prezentat şi ne-a alertat în legătură cu o situaţie neobişnuită dintr-un imobil aflat în zona înaltă din Barcelona. Era un pensionar care locuieşte singur. A auzit nişte gemete dintr-un apartament învecinat, apoi, linişte. Pensionarul cu pricina nu le-a dat importanţă, putea fi orice, de la un cuplu care ar fi făcut dragoste până la un câine din vecini, un animal încăpăţânat, care primeşte mai mult şuturi decât mângâieri. Dar, când a coborât să ducă gunoiul, şi-a dat seama că uşa de la etajul al doilea era întredeschisă. S-a gândit că proprietarul, pe care-l cunoaştea de ceva vreme şi care i se părea un aiurit, a lăsat-o deschisă din greşeală. A bătut la uşă, dar nu i-a răspuns nimeni. A sunat la sonerie, tot fără niciun rezultat. A dat să închidă uşa, dar curiozitatea a învins şi a aruncat o privire înăuntru. În mijlocul holului, a văzut cadavrul proprietarului apartamentului.

— Manolo e mort?

— Da, mort. Mort-mort!

Ajuns în acel punct, Rodríguez a tăcut şi a urmărit cu insolenţă reacţiile lui Enrique.

— Uite, a ajuns şi Fornells! Vine de la morgă, unde tocmai au terminat de făcut autopsia. O să aducă raportul medicului legist, cu toate informaţiile.

— Asasinat… a şoptit Enrique, dezolat.

— Da, asasinat, a răspuns Fornells după ce a deschis uşa biroului, închizând-o după el. L-ai anunţat?

— I-am spus doar ce am aflat de la vecin.

— Curios. Cum de ştii atunci că a fost asasinat, dacă nimeni nu ţi-a spus asta?

— Intuiţia, a răspuns Enrique.

— Bună intuiţie. Atât de bună, încât va trebui să ne-o explici în detaliu. Vezi tu, Manuel Álvarez Pinzón, născut la Mérida în ciudata zi de 29 februarie, a fost omorât azi-noapte, în urmă cu nici şaptesprezece ore, dintr-un motiv necunoscut. Uşa nu pare să fi fost forţată şi, judecând după poziţia corpului, putem deduce c-a fost omorât imediat sau la puţine secunde după ce a deschis-o. Asasinul a utilizat o armă ascuţită, o foarfecă, un cuţit de scrisori sau un desfăcător. Lovitura a fost aplicată în cavitatea orbitală dreaptă, atingând creierul; moartea a survenit în circa un minut. În tot acest timp, asasinul a încercat să înăbuşe gemetele victimei cu o eşarfă albă, deşi n-a reuşit complet, având în vedere declaraţia vecinului.

— Nu cunoaştem identitatea asasinului, şi nici mobilul crimei. Cu toate acestea, avem informaţii utile pentru demararea anchetei. Una dintre ele este relevantă: asasinul a scotocit prin toată casa, până a găsit ce căuta. Cealaltă informaţie nu este foarte limpede, dar sperăm ca ajutorul tău să ne permită să punem totul cap la cap: Beatrice Dale, fosta ta soţie, care acum locuieşte în fostul domiciliu al lui Artur şi, actualmente, al tău, s-a dus luni dimineaţă la Universitatea din Barcelona, unde a avut o lungă discuţie cu Joaquim Pagés, membru al catedrei de Limbi Clasice. Beatrice avea nevoie de ajutor pentru o traducere, iar domnul Pagés i l-a prezentat pe cel mai mare expert din departamentul său, domnul Álvarez. Continuă tu, Joan.

În momentul în care superiorul său i-a cerut asta, Rodríguez, absent, a întârziat cu răspunsul.

— Scuze, Fornells, eram cu gândul departe. Fiţi atenţi, azi e miercuri; în urmă cu exact două săptămâni, aproape la aceeaşi oră, Enrique se afla la secţie, pentru a fi informat în legătură cu asasinarea părintelui lui adoptiv. Ba chiar cred că-mi amintesc că eu am fost cel care i-a explicat care sunt bănuielile noastre şi că dumneavoastră, exact la fel ca azi, veţi ajunge puţin mai târziu la întâlnire.

— Ai mare dreptate, viaţa e plină de coincidenţe, a consimţit Fornells. Dar întâlnirea de azi e oarecum diferită de cea pe care am avut-o în urmă cu

paisprezece zile. Atunci, noi am fost cei care au încercat să-l informeze pe Enrique în legătură cu o crimă…

— Iar azi, Enrique va fi cel care ne va informa pe noi despre acest asasinat. Nu-i aşa?

Amândoi poliţiştii l-au fixat cu privirea, aşteptând singurul răspuns posibil.

— Da, a răspuns el frecându-se la ochi. Am să vă povestesc tot ce ştiu despre treaba asta.

În următoarele trei ore, în timp ce amândoi detectivii luau notiţe încontinuu, Enrique a povestit în detaliu tot ce se petrecuse din momentul în care Bety îi comunicase vestea morţii tatălui său. A început cu scrisoarea pe care Artur i-o trimisese înainte de a muri, unde menţiona că descoperise ceva şi că-i era teamă de asta. A subliniat apoi faptul că iniţial îi bănuise de crimă pe Guillem şi Enric, iar apoi pe Samuel, care aflaseră despre descoperire în timpul ultimei întâlniri pe care o avuseseră cu Artur, în data de 22 aprilie. Bănuielile crescuseră în momentul în care primise câteva oferte de cumpărare din partea celor trei. Le-a spus despre ajutorul pe care prietenul său, Carlos, i-l oferise, cerecetându-i – alibiurile însă îi excludeau ca suspecţi –, precum şi despre ideea cu momeala, ultima şansă de a-l demasca pe posibilul asasin. Atunci când, în data de 8 mai, Bety îl anunţase că Francezul fusese prins, legătura celor trei suspecţi cu această crimă nu mai stătea în picioare. Brésard părea vinovat, prin urmare Carlos anulase supravegherea sub acoperire pe care o pusese la punct pentru Enrique, considerând treaba încheiată. Între timp, Bety făcea cercetări pe marginea manuscrisului care declanşase întreaga situaţie; în această perioadă, îl cunoscuse pe Manolo, aşa cum foarte bine spuseseră şi ei, prin intermediul lui Quim Pagès. Manolo, printr-o întâmplare extraordinară, ştia şi el de existenţa obiectului la care făcea referire manuscrisul şi se oferise bucuros să colaboreze cu ei. Le explicase care era natura şi istoria acelui obiect, Piatra lui Dumnezeu. Apoi, Enrique îi înmânase cartea, pentru a o studia în voie, condiţie fundamentală pentru rezolvarea cazului, după cum spusese Manolo însuşi. De acolo, nu mai ştia nimic.

După încheierea prezentării, Fornells şi Rodríguez s-au privit ezitant. Comisarul i-a încredinţat continurea interogatoriului subordonatului său, printr-un gest obosit cu mâna. Rodríguez a mărturisit că avea de gând să scoată tot adevărul din declaraţiile lui Enrique.

— Trebuie să spun că există numeroase puncte care au nevoie de o clarificare din partea ta. Dar, înainte de a începe, am vrea să ne explici de ce ai hotărât să ne ascunzi povestea manuscrisului. Îmi amintesc perfect că stăteai pe acest scaun atunci când Fornells ţi-a cerut să ne comunici orice detaliu care ar putea avea vreo legătură cu moartea lui Artur.

— Înainte de a răspunde, aş vrea să-mi cer iertare. Cred că m-am purtat total iresponsabil…

— Nu pentru noi trebuie să-ţi faci griji, l-a întrerupt Fornells, ci mai degrabă pentru bietul Álvarez. Dacă ai fi vorbit la momentul potrivit, poate că ar fi fost în viaţă şi n-ar fi ajuns un morman de carne congelată recent eviscerată, depozitată la morgă.

Enrique a rămas mut. Fornells pusese degetul pe rană: cât de responsabil era el de moartea sărmanului Manolo? Fără îndoială, mai mult decât ar fi vrut să recunoască.

— Fornells are dreptate, însă doar parţial. E adevărat că, dacă ai fi vorbit la timp, am fi putut evita, poate, această nenorocire, dar asta nu-nseamnă am fi prins neapărat şi criminalul. Răspunde-mi la întrebare.

— Eu… Când Fornells mi-a cerut informaţii, n-am vrut să spun nimic fiindcă voiam să descopăr misterul pe care-l conţinea manuscrisul. M-am gândit că, dacă v-aş fi povestit totul, l-aţi fi confiscat ca probă. Asta a fost la început; apoi, după ce am primit ofertele de cumpărare pentru afacerea lui Artur, mi s-a părut o coincidenţă stranie. Carlos a fost şi el de acord cu mine: a spus, textual, că nu există astfel de coincidenţe. De aceea i-a cercetat pe cei trei suspecţi, deşi nu a găsit nimic care să-i incrimineze.

— Pe scurt, ai păstrat tăcerea pentru ca tu să fii cel care rezolvă enigma manuscrisului! a intervenit iar Fornells. Ai acţionat din ambiţie, nu-i aşa? Voiai toată gloria pentru tine, toate onorurile: descifrarea manuscrisului şi rezolvarea misterului, prinderea asasinului cu propriile mâini. Pe măsură ce

vorbea, îşi pierdea controlul, iar agresivitatea creştea. De ce naiba n-ai putut să ai încredere în noi? Asta e ceea ce mă scoate din minţi! Ai venit aici cu coada-ntre picioare, am avut grijă de tine ca de nimeni altul, şi uite cum ne răsplăteşti!

— Fornells… a intervenit Rodríguez, pentru a calma spiritele. Hai să ieşim o clipă!

Cei doi poliţişti au ieşit din încăpere pentru câteva secunde. Enrique, în afară de faptul că se simţea răspunzător pentru moartea lui Manolo, era ruşinat că-l minţise pe Fornells. Comisarul avea dreptate: în baza vechii prietenii cu Artur, îi dăduse nenumărate detalii despre mersul anchetei, lucruri pe care, în mod normal, rudele victimei nu le află niciodată. Şi, de asemenea, îşi amintea de dimineaţa de luni, în barul Londra, când îi povestise toată istoria tânărului Artur, pe care Enrique n-ar fi aflat-o niciodată dacă el n-ar fi avut bunăvoinţa. Avea tot dreptul să se simtă înşelat, atât profesional, cât şi personal.

După câteva minute în care cei doi poliţişti au stat de vorbă, Rodríguez a intrat din nou în birou.

— E foarte îndurerat. Şi nervos. Cel mai tare l-a deranjat că nu i-ai spus, lipsa de încredere pe care ai arătat-o faţă de el.

— Numai eu ştiu cât de rău îmi pare…

— E prea târziu! l-a repezit Rodríguez fără milă. Povestea cu Álvarez e consumată, iar lui Fornells o să-i treacă, într-un final. Acum, dacă regreţi atât de mult, şi nu mă îndoiesc de sinceritatea spuselor tale, uită de nefericirea ta şi concentrează-te la întrebările pe care am să ţi le pun.

— De acord.

— Scrisoarea pe care ţi-a trimis-o Artur e la Barcelona?

— Da.

— Avem nevoie de ea. Ce părere a avut Hidalgo despre teoria ta?

— A zis că alibiurile celor trei suspecţi ai noştri sunt corecte. Nu-l credea vinovat pe niciunul dintre ei, dar era dispus să-mi dea o şansă prin intermediul acelei capcane pe care am întins-o. Vreau să ştii că el a ţinut

morţiş să spunem totul la Poliţie; i se părea o nebunie să acţionăm pe cont propriu, ba chiar m-a avertizat că se consideră delict.

— Foarte bine ţi-a zis şi foarte rău a făcut că nu ne-a comunicat teoriile tale, a spus Rodríguez. Dar e dreptul lui ca detectiv particular să păstreze confidenţialitatea în legătură cu informaţii de această natură. Spune-mi: erai conştient de pericolul la care te expuneai?

— Da, însă am încredere totală în Carlos: suntem prieteni din copilărie şi ştiu că e un profesionist. A pus la punct un serviciu de pază pe care l-a anulat în aceeaşi seară de duminică, atunci când am ajuns acasă, iar Bety m-a anunţat că Francezul fusese arestat.

— Îmi amintesc că, atunci când am vorbit la telefon, ai fost contrariat când ai aflat de Brésard.

— Mi s-a părut incredibil ca asasinul să fie altul decât Guillem sau Enric. Totul îi incrimina pe ei.

— Observ că pe Samuel Horowitz nu l-ai inclus.

— Nu, nu se poate să fi fost el! Niciodată nu m-am gândit că ar putea fi implicat. A fost prieten cu tatăl meu încă din anii cincizeci. Şi nu un prieten oarecare, ci unul dintre cei mai apropiaţi.

— Samuel Horowitz e evreu, la fel ca această piatră de care ne-ai vorbit.

— El n-ar face niciodată aşa ceva! a susţinut Enrique. În plus, are un alibi.

— La fel ca ceilalţi doi suspecţi ai tăi. Înţelege că, fiind ultimele persoane care l-au văzut în viaţă pe Artur, am fost obligaţi să le cercetăm toate mişcările din acel weekend. Şi, aşa cum ţi-a explicat Carlos, alibiurile sunt bune. Descrie-mi manuscrisul!

— E un exemplar foarte vechi, de dimensiuni mari, lung de două palme şi lat de una. Coperta este din piele de viţel, aproape neagră din pricina anilor. Pe coperta unu are nişte ornamente în relief, nişte linii gofrate…

— Aşteaptă, eşti prea tehnic. Ai putea să mi-l desenezi?

I-a întins o hârtie şi un creion.

— Da.

Enrique s-a pus pe treabă, încercând să reproducă ilustraţia manuscrisului Casadevall. Când a terminat, i-a întins schiţa lui Rodríguez, care a ieşit din cameră şi i-a dat-o, împreună cu anumite instrucţiuni, unui subordonat al său.

— Va verifica dacă se mai află în casa celui decedat. Ştiu sigur că n-o va găsi, dar eu trebuie să mă asigur. Ai vreo copie a conţinutului?

— Diverse notiţe şi o traducere incompletă şi incorectă. E posibil ca Bety să fi păstrat o transcriere care să acopere golurile dintr-a mea.

— Care e valoarea manuscrisului?

— Nu sunt specialist, dar trebuie să fie foarte mare.

— Piatra lui Dumnezeu e o piatră preţioasă?

— Da. Ar putea fi un smarald de dimensiuni mari.

— Efortul e prea mare, aşa că nu poate fi vorba de un obiect lipsit de valoare. Următoarea întrebare: de ce se află Bety la Barcelona?

Enrique a oftat.

— A venit să m-ajute. Eu eram foarte apropiat de Artur, mai apropiat decât alţi copii de părinţii lor. Poate din pricina condiţiei mele de fiu adoptiv. Bety era îngrijorată, aşa că şi-a aranjat treburile la Universitate, iar miercurea trecută şi-a făcut apariţia aici.

— Sunteţi divorţaţi, nu-i aşa?

— Da.

— Relaţia dintre voi se bazează pe prietenie?

— Nu facem sex, a clarificat Enrique fără să stea pe gânduri. De fapt, nu ne mai văzuserăm de câteva luni.

— Unde ai fost ieri-seară şi ieri-noapte?

Enrique a înţeles intenţia din spatele întrebării lui Rodríguez. Pur şi simplu îi verifica alibiul din momentul producerii crimei.

— Acasă la Mariola Puigventós.

— Până la ce oră?

— Cred că am plecat în jurul orei douăsprezece şi jumătate.

— Dă-mi adresa şi telefonul domnişoarei Puigventós.

Enrique le-a dictat pe amândouă.

— Acum vorbeşte-mi despre ea.

— Este fiica lui Pere Puigventós, preşedintele Asociaţiei Anticarilor din Catalunia.

— Care e relaţia dintre voi?

A ezitat. Nu ştia foarte clar cum să răspundă la întrebarea aceasta.

— Ei bine, presupun că ai putea trece acolo… cuplu.

Rodríguez a ridicat privirea din foi pentru a se uita la el, afişând un zâmbet nu lipsit de cinism.

— Vrei să spui că locuieşti la Barcelona cu fosta soţie, dar că ai şi pe cineva cu care te vezi, în persoana Mariolei Puigventós?

— Da, aşa e, a răspuns stingherit. Vezi tu, pot să-ţi explic… cred.

— Sunt nerăbdător să te ascult, l-a întrerupt cu un surâs jucăuş.

— Când Bety a venit miercurea trecută, eu şi Mariola încă nu… De fapt, nu ne mai văzuserăm de vreo doisprezece ani, dacă nu chiar mai mult. Ea a locuit la New York; a fost căsătorită, dar a divorţat acum patru ani şi a hotărât să se întoarcă în Spania… Enrique s-a oprit din povestit. Situaţia îi scăpa de sub control şi i se părea total deplasat să trebuiască să povestească toate acele lucruri. Ascultă, chiar e nevoie să-ţi povestesc toate astea?

— Întrebarea ta mă face să cred că încă nu eşti conştient de situaţia în care te afli.

Pe chipul său nu mai era nici urmă de amuzament, ci doar o expresie deosebit de gravă.

— Poate că e momentul să-mi explici în ce situaţie mă aflu, i-a cerut Enrique.

— E foarte simplu. Fornells nu te consideră suspect nici în cazul asasinării lui Artur, nici în cel al lui Manolo. Referitor la primul caz, sunt de acord cu el; Mikel Garaikoetxea a confirmat că ai ieşit pe mare în dimineaţa zilei de 24 aprilie. Iahtul tău, *Hispaniola*, nu a fost văzut în niciunul dintre porturile apropiate, iar scufundarea lui era, potrivit unor experţi, imposibilă din cauza condiţiilor atmosferice. Ne-au spus că şi cele mai bune ancore ar fi cedat, iar iahtul s-ar fi izbit de stânci. Cât despre cea de a doua crimă, dacă nu te deranjează, am să-mi păstrez o oarecare rezervă până la finalul

interogatoriului. În orice caz, îţi recomand să nu te simţi prost din cauza întrebărilor pe care sunt nevoit să ţi le pun. O fac pentru că sunt importante în desfăşurarea anchetei. Aici nu e cabinetul doamnei Francis[25], aşa că răspunde şi lasă vrăjeala!

Enrique s-a îngrijorat aflând că este cercetat în cazul morţii lui Artur şi a înţeles în sfârşit în ce situaţie se afla. Rodríguez analiza fiecare răspuns al său cu intenţia clară de a descoperi ce rol jucase el în toată povestea. Totuşi, înainte de a continua, Enrique a mai pus o întrebare:

— Chiar aţi crezut c-aş putea avea vreo legătură cu moartea tatălui meu? a întrebat neîncrezător.

— Hai! Faptul că eşti o figură publică nu te face imun la tentaţia unei îmbogăţiri subite! a zâmbit Rodríguez. Fireşte că suntem obligaţi să achetăm rudele şi prietenii; statistic, s-a demonstrat că nouăzeci şi nouă la sută dintre crime sunt comise de o rudă sau de un cunoscut al victimei. Iar dacă la această regulă mai adaugi existenţa unei moşteniri precum cea lăsată de Artur, vei înţelege că cercetarea e mai mult decât necesară. În orice caz, erai pe mare, n-ai fi putut să comiţi crima. Dar să nu divagăm, tocmai încercai să-mi explici situaţia cu Mariola Puigventós şi Beatrice Dale.

— Puigventós, tatăl Mariolei, s-a oferit să organizeze o licitaţie pentru a lichida afacerea lui Artur, a continuat Enrique. Mariola s-a ocupat de pregătirea evenimentului, de unde a venit Fornells să mă ia la prânz. Ei, bine, duminică după-amiaza, după ce am petrecut tot weekendul muncind în magazin, m-a invitat la cină şi… Deocamdată, locuiesc acasă la Artur, unde stă şi Bety, dar eu şi Mariola suntem, cum ar fi, un cuplu. Cred.

— Nu era aşa greu de explicat. Domnişoara Puigventós ştie de existenţa manuscrisului Casadevall şi a Pietrei lui Dumnezeu?

— Parţial.

— În mod normal, într-un cuplu n-ar trebui să existe secrete.

— I-am explicat o parte din mister, ca să înţeleagă de ce anume Bety a mai rămas la Barcelona.

— Nu-nţeleg. Vrei să spui că era geloasă pe domnişoara Dale?

— Nu… adică, ba da. Vreau să spun că nu se îndoieşte de fidelitatea mea, numai că nu i se pare o situaţie corectă.

— Cât anume cunoaşte din povestea Pietrei lui Dumnezeu?

— Pentru ea, Bety se află aici ca să traducă un manuscris vechi, care-ar putea să ne dezvăluie un mister. Nu ştie nimic mai mult.

— De ce i-ai ascuns asta?

— Nu i-am ascuns nimic, doar că, atunci când am vorbit despre traducere, eu nu mai aveam niciun interes în rezolvarea misterului. De aceea nu i-am povestit decât esenţialul, ceea ce explica într-adevăr situaţia lui Bety, a domnişoarei Dale, în Barcelona.

— Greu, foarte greu de crezut. A arătat cu stiloul spre el. Dovedeşte-mi că mă-nşel!

— Vei fi surprins, dar o parte din vină o are Fornells.

Enrique i-a povestit pe scurt revelaţiile legate de trecutul lui Artur, pe care le aflase din gura lui Fornells în dimineaţa aceea de luni, şi despre cum îi influenţaseră acestea starea de spirit. Rodríguez a consemnat cu atenţie întreaga poveste în carneţelul său.

— Bine. Să continuăm! Ai părăsit locuinţa domnişoarei Puigventós în jurul orei 12:30. Ce-ai făcut pe urmă?

— M-am întors în Vallvidrera. Am ajuns pe la ora unu, a răspuns Enrique, anticipând următoarea întrebare a lui Rodríguez.

— Interesant. Foarte interesant. Ştii unde locuia Manolo Álvarez?

— Nu. Bety s-a oferit să-l conducă până la el acasă în noaptea de luni, dar eu n-am fost atent.

— Locuia în Carrer Muntaner, lângă şoseaua de centură.

Enrique a înţeles ce voia să sugereze Rodríguez. Domiciliul lui Manolo era între casa Mariolei şi cea a lui Artur. Atât de aproape, încât, pe jos, nu i-ar fi luat decât zece minute. Orice persoană care ar fi plecat de la Mariola la douăsprezece şi jumătate ar fi putut comite crima şi apoi ajunge la Vallvidrera după douăzeci de minute.

— Ai ajuns la tine acasă în jurul orei unu, iar acolo se afla domnişoara Dale.

— Da.

— Domnişoara Dale a stabilit vreo dată de întoarcere la San Sebastián?

— Iniţial, vorbiserăm să se întoarcă azi sau mâine, dar nu cred c-o va face, dacă nu va rezolva misterul manuscrisului.

— Chiar dacă avea data de întoarcere stabilită, ar trebui s-o amâne, ca să avem şi noi ocazia să stăm de vorbă cu ea. Nu cumva ştii unde o putem găsi?

— Nu. Ieri am avut o… să-i spunem discuţie, iar de dimineaţă, când m-am trezit, plecase deja. Presupun că aţi putea-o găsi la arhivele Arhiepiscopiei sau la Ca l'Ardiaca.

— Se poate şti care a fost motivul acestei discuţii?

S-a simţit ca un boxer lovit, care caută refugiu în corzi. Din tot interogatoriul, asta era partea care-l durea cel mai tare; s-a simţit ca un neisprăvit de cartier, care e obligat să răspundă.

— Cred că era geloasă pe Mariola, a şoptit.

— Să vedem: ai spus că relaţia dintre voi se baza doar pe amiciţie. Cea cu care ai o relaţie amoroasă este Mariola, nu Bety. Mă-nşel?

— Nu, nu te-nşeli. Presupun că Bety încă mai simte ceva din vechea pasiune pe care o avea pentru mine.

— Şi nu e reciproc?

— Înainte de a o cunoaşte pe Mariola, era. Acum, însă, nu.

— Bine. Interesantă poveste, a comentat ca pentru sine, în timp ce dădea paginile îndesate ale carneţelului. Interesantă istorie. Bun… Cred că avem tot ce ne trebuie.

— Atunci… pot să plec?

— Da, însă, înainte de a pleca, aş dori să ştii două lucruri. În primul rând, că versiunea ta coincide cu cea a domnişoarei Dale, pe care am interogat-o deja într-o altă încăpere din secţie, şi că acum te aşteaptă pe hol.

Enrique, uimit, a simţit cum îl lasă puterile. Bety interogată! Doamne, bine că spusese tot adevărul!

— Asta e bine pentru voi. În al doilea rând, încă sunteţi consideraţi suspecţi. Mai ales tu, din motive lesne de-nţeles, cel puţin până stăm de

vorbă şi cu domnişoara Puigventós. Vă recomand să fiţi prudenţi. Rămâneţi, pe cât posibil, la dispoziţia noastră, ţineţi mobilele deschise! Departamentul desfăşoară în acest moment mai multe investigaţii, la care ar putea fi utilă şi participarea voastră. E totul clar? Ai vreo întrebare?

Enrique a dat din cap în semn că nu.

— Fornells… a insinuat.

— Lasă asta! N-ar fi productiv.

Atunci când Enrique se pregătea să iasă din biroul lui Rodríguez, acesta l-a oprit cu un comentariu.

— Încă un lucru, i s-a adresat fără a ridica privirea din carneţel. În timpul interogatoriului, ţi-am spus că, atunci când voi fi terminat, îmi voi fi făcut o opinie despre vinovăţia ta. Sunt destul de multe informaţiile care te pot incrimina sau cel puţin lega de moartea lui Álvarez, dar nu cred că eşti tu asasinul. E totul mult prea evident, exagerat de evident. Nu, dacă ai fi vinovat, ai fi cel mai prost criminal din istorie. Deşi cred că fix aşa, ca un prost, ai intrat în toată povestea asta.

După ce a părăsit biroul cu coada-ntre picioare, Enrique a coborât scările întunecate până jos, în holul despre care îi vorbise Rodríguez. Acolo, într-adevăr, era Bety, aşezată într-un fotoliu la fel de vechi şi de hodorogit ca restul secţiei, lângă o măsuţă pe care se aflau nişte reviste lucioase. Bety stătea cu privirea pierdută în tavanul scorojit; cearcănele mari dădeau de înţeles că plânsese mult. Când l-a văzut, s-a ridicat imediat în picioare şi a fugit în întâmpinarea lui. L-a îmbrăţişat în mijlocul holului. Cei doi paznici care supravegheau intrarea în secţie i-au privit fără pic de curiozitate, căci anii de experienţă îi făcuseră imuni la suferinţa umană. Enrique era stânjenit. Au coborât scările uşor, într-o linişte întreruptă doar de câteva suspine ale lui Bety.

Au ieşit în stradă. Ploua mărunt. S-au îndreptat spre Ramblas, sub un cer gri, garnisit cu o vâlvătaie roz, de la reflexiile luminilor din Barcelona. Câţiva trecători s-au uitat curioşi la ei, dar cei mai mulţi, care proveneau din cartiere sărace şi mărginaşe şi erau cufundaţi în propriile probleme nici n-au băgat de seamă perechea care părăsea secţia de poliţie.

Au ajuns pe Ramblas. Ploaia alungase trecătorii. Fără să-şi dea seama, Enrique s-a îndreptat spre mare, dar s-a oprit în faţa bisericii Santa Monica. Bety era prea agitată ca să mai poată merge. Acolo, la adăpostul unui platan imens ale cărui frunze abia îi protejau de ploaia tot mai deasă, s-au îmbrăţişat din nou până când, în cele din urmă, ea s-a mai liniştit.

25 „El Consultorio de Elena Francis“, emisiune radiofonică difuzată în Spania, între anii 1947-1984, în cadrul căreia Elena Francis răspundea la întrebările ascultătorilor. (N. tr.)

17

După o oră, Bety şi Enrique au ajuns în casa din Vallvidrera. Ea n-a scos o vorbă tot drumul, şocată încă de evenimentele din ultimele ore. Chipul lui Manolo părea să plutească pe parbrizul maşinii, acompaniat de mişcarea ritmică a ştergătoarelor, dispărând şi apărând iar, odată cu picăturile de ploaie care cădeau pe geam. La rândul lui, Enrique a condus absent, cu gândurile aiurea. Ar fi vrut să spună multe, dar nu ştia cum şi nici nu credea c-ar fi avut vreun rost. Pe drumul spre Passeig de Gracia, unde parcase maşina de dimineaţă, a constatat că orice efort de a-şi explica situaţia era nu doar zadarnic, ci şi imposibil. Sentimentul de vină creştea şi s-a ancorat în mintea lui; disconfortul iniţial s-a transformat, în cele din urmă, în dorinţa de a se trânti în pat şi a dormi, de a uita de lumea reală şi a se pierde în vise pentru o lungă perioadă de timp, până ce s-ar fi trezit şi nu şi-ar mai fi amintit nimic.

După ce au intrat în casă, a pregătit baia, umplând cada cu apă fierbinte. A ajutat-o pe Bety să se dezbrace, cât se poate de firesc; părea liniştită, prea liniştită, cu un chip relaxat, dar avea privirea goală. I-a dat un halat de baie şi condus-o până la cadă. Era atât de fragilă, atât de neajutorată, cu privirea aceea de copil inocent, încât a luat-o de mână. Puţin mai târziu, Bety a părut să-şi revină, sub mişcarea buretelui cu care o spăla Enrique.

— Doamne, ce-am făcut? Ce-am făcut?

— N-ai făcut nimic. Oricum, e vina amândurora.

Bety s-a agitat în cadă.

— Nu-i adevărat, nu-i adevărat! a şoptit neconsolată. Am vrut să găsesc Piatra în momentul în care tu deja renunţaseşi. Am căutat un traducător în măsură să rezolve misterul. Eu sunt răspunzătoare de moartea lui.

— Nu spune asta, nu e adevărat! Toată nebunia a început în momentul în care am minţit la poliţie în legătură cu existenţa manuscrisului. Ăsta-i adevărul. Sau poate a început chiar mai devreme, când Casadevall a acceptat sarcina misterioasă pe care i-a dat-o S. şi s-a hotărât să scrie manuscrisul ăsta nenorocit. De ce-a trebuit să lase urme pentru toată lumea?

De ce n-a putut ţine pentru el misterul şi n-a vrut să-l ascundă pentru totdeauna, odată cu moartea lui?

— N-are importanţă. Nimic nu poate schimba lucrurile, nimic nu mă poate face să nu mă simt vinovată.

Bety n-avea de gând să accepte niciun argument care să-i micşoreze rolul nefast pe care îl jucase şi pe care singură şi-l alesese. Enrique s-a uitat la ea îngrijorat: stătea în faţa lui, goală, într-o cadă atât de plină, încât mai avea puţin şi dădea pe-afară, cu genunchii strânşi la piept şi trunchiul aplecat; bărbia i se odihnea pe genunchi; privirea goală era îndreptată spre peretele din baie. Trebuiau să înfrunte problema fără a sări peste partea lor de responsabilitate, pe care n-o puteau tăgădui, dar fără a o exagera în mod nejustificat. Avea nevoie de ea; avea nevoie de inteligenţa ei, de perspicacitatea ei, de pragmatismul ei. Trebuia să rezolve situaţia imediat; avea nevoie de ajutorul ei. Şi cea mai uşoară cale de a o face să reacţioneze putea fi supărarea.

— Nu rezolvi nimic dacă te cramponezi de chestia asta! a spus, brusc inspirat. Destinul se joacă cu noi. Crezi că Manolo a murit din cauza ta? Nu fi naivă! A fost la fel de orbit de lumina cunoaşterii sau, mai degrabă, de ambiţie pe cât ai fost şi tu. Nu cerceta el, de ani de zile, tot ce găsea referitor la Piatra lui Dumnezeu? Se prea poate ca, la început, fascinat de o enigmă din trecut, să se fi lăsat purtat de curiozitate, de nevoia de cunoaştere, aşa cum singur ne-a explicat în birou. Dar pe mine nu m-a păcălit – Bety părea că-şi ieşise din starea de apatie, gata să intervină, dar Enrique şi-a continuat discursul –, iar asta pentru că am văzut clar pe faţa lui simptomele setei nebuneşti de cunoaştere, aşa cum le-am văzut pe chipul tău şi cum le-am văzut, înainte, şi pe al meu. Toţi trei am fost posedaţi de demonul ambiţiei: ambiţia de a descoperi, ambiţia de a poseda, ambiţia de a divulga un secret. Oare n-ai visat la faima pe care ai putea-o obţine prin intermediul Pietrei? N-ai visat la prestigiu, la interviuri, la glorie? Piatra în sine era, lăsând la o parte toate fantasmagoriile pe care i le-a povestit Shackermann lui Manolo, un obiect de o valoare inestimabilă! Răspunde! N-ai visat la toate astea?

— Ba da! Normal c-am visat! a răspuns, reprimându-şi un suspin. De ce mă învinovăţeşti pentru asta? Şi tu ai făcut la fel!

— E-adevărat, a răspuns imperturbabil, iar acum îmi blestem zilele din pricina asta. Am depăşit limita bunului-simţ, şi consecinţele s-au dovedit a fi dezastruoase. Imprudenţa mea ne-a condus la toate astea.

— Nimic nu-l va aduce înapoi pe Manolo, a spus Bety cu tristeţe.

— Te pierzi în înfloriturі şi nu vezi detaliile.

— Explică-mi tu, atunci!

Furia începea să ia locul autoflagelării.

— O s-o fac, dar n-o să-ţi placă!

Bety a aşteptat cu nerăbdare marea revelaţie, gata să se lupte până la capăt, căzând în cursa pe care i-o întinsese Enrique.

— Te-ai gândit să te opreşti şi să te gândeşti şi la tine puţin? Fiindcă ăsta e primul lucru pe care ar trebui să-l faci atunci când viaţa ta ar putea fi în pericol. Sau crezi cumva că ucigaşul, care şi-a eliminat cu sânge rece toţi concurenţii, nu era la curent de legătura noastră cu Manolo? A aflat că e implicat şi el doar pentru că ne supraveghea pe noi! Sunt sigur că poliţiştii au ajuns la aceeaşi concluzie.

Bety s-a simţit dezarmată. Altă explicaţie nu exista. Cufundată în amărăciunea ei, nu fusese în stare să se gândească la motivele asasinării lui Manolo.

— Aşa cum a spus Rodríguez, poliţia nu ne consideră suspecţi; putem să-l credem sau nu. Este posibil s-o fi spus ca să ne dea o falsă încredere şi, astfel, să ne studieze reacţiile. Pe de altă parte, poate că e adevărat; când am plecat, a zis un lucru pe care nu-l voi uita niciodată: fără să se deranjeze să ridice privirea din dosar, mi-a spus că, în toată treaba asta, m-am purtat ca un prost. Şi are mare dreptate. Dar ce se-ntâmplă cu criminalul? Te-ai gândit la asta?

— Nu.

— Ei, bine, cred că e timpul s-o faci, a spus Enrique. Şi nu ca să rezolvăm misterul, ci din cu totul alte motive. În primul rând, pentru a ne dovedi nevinovăţia. Mă scoate din minţi gândul că există persoane care cred

c-aş fi implicat în uciderea lui Artur! În al doilea rând, pentru siguranţa noastră: au murit deja două persoane care aveau legătură cu manuscrisul şi nu vreau ca tu sau eu să îngroşăm rândurile. Şi, în al treilea rând, pentru a-l prinde odată pe nenorocitul care trăieşte bine mersi, omorând pe cine are el chef. Ai de gând să m-ajuţi sau vrei să stai toată ziua în cadă?

S-a ridicat şi i-a întins un halat de baie.

— O să te ajut.

O oră mai târziu erau în bucătărie, înconjuraţi de farfurii cu mâncare – Bety abia dacă se atinsese de ceva. Enrique a recapitulat tot ce se întâmplase în ultimele trei săptămâni. A creionat pe hârtie o schiţă a principalelor evenimente, aplicând sistemul pe care-l folosea adesea când îşi pregătea romanele. Pe foaie, mai multe linii şi cercuri se întretăiau ici şi colo, refăcând traseul unui criminal misterios şi al unei pietre extravagante cu numele lui Dumnezeu scris pe ea. Bety, înfăşurată în halatul de baie, sorbea cafeaua încet, ascultând atentă explicaţiile lui Enrique.

— Spune-mi, ce crezi? a întrebat-o Enrique după ce a terminat.

— Te-ai gândit că acel carneţel pe care ţi l-a împrumutat Manolo ar putea conţine ceva important?

— Da. L-am citit cu atenţie. E plin de note şi desene. Dar, în cazul în care conţine cheia, eu n-am fost în stare s-o descopăr.

— Carlos, a spus ea în cele din urmă. Trebuie să te duci la Carlos! Tot ce-ai spus e corect, dar eu nu pot găsi legătura între toate astea, cheia în jurul căreia se articulează crimele. Carlos ar putea să ne ajute.

Enrique i-a cântărit vorbele. Mintea lui ascuţită, care de atâtea ori îl ajutase când se încurcase în iţele romanelor lui, se blocase. Spera ca o sclipire de geniu să-i ofere pe tavă soluţia, acea cheie ascunsă, pe care o treceau cu vederea. Era sigur că aveau destule indicii pentru a rezolva misterul, dar nu ştiau cum să combine piesele. Chiar şi aşa, Bety oferea o soluţie rezonabilă: dacă ar fi apelat la Carlos, ar fi fost mai în siguranţă.

— Ar trebui să-i explici totul, a spus ea. În primul rând, fiindcă l-ai implicat în povestea asta, iar acum s-ar putea trezi cu poliţia la uşă. În al doilea rând, pentru că este singura persoană în măsură să ne ajute.

— Bine.

L-a sunat pe vechiul său prieten. Aceeaşi voce feminină de acum două săptămâni a ridicat receptorul, răspunzând cu o voce obosită. Enrique a întrebat de Carlos, care a venit imediat la telefon. După ce a fost pus la curent cu evoluţia dramatică a unui caz pe care-l crezuse soluţionat, a promis să reînceapă investigaţia în cel mai scurt timp. I-a sfătuit să rămână împreună, dacă era posibil, în casa din Vallvidrera, până când avea să ia legătura cu ei.

Enrique a sunat-o pe Mariola; era îngrijorată şi supărată, în egală măsură, fiindcă, având în vedere că nu-i dăduse nicio veste, sunase la secţia de poliţie întrebând de el. Cei de-acolo îi explicaseră că Enrique părăsise secţia pe la opt şi jumătate. Văzând că n-o sună, Mariola s-a gândit că se petrecuse ceva important, simţindu-se în acelaşi timp desconsiderată. A dedus, în mod corect, că nu era singur, ci cu Bety. Supărarea era mai mare decât îngrijorarea pe care o simţea. Prezenţa fostei soţii a iubitului ei o făcea tot mai geloasă. Lui Enrique i-a luat ceva timp s-o convingă că pericolul care plana asupra lor era real şi că era singurul motiv pentru care mai stătea încă o noapte alături de fosta soţie. Când, după o jumătate de oră, Enrique a închis telefonul, era chiar mai epuizat decât în urmă cu câteva ore, înainte de a părăsi secţia. Cu toate problemele astea pe cap, era vlăguit. Pentru a putea gândi limpede, ar fi avut nevoie să se bage în pat şi să doarmă douăsprezece ore.

Nişte cearcăne adânci şi un aer absent îi dădeau de înţeles că nici Bety nu se simţea mai bine. Cu toate acestea, când i-a zis c-ar fi bine să se odihnească, ea a făcut încă o dată dovada extraordinarei sale forţe interioare.

— Aşteaptă! În timp ce vorbeai cu Mariola, m-am tot gândit la moartea lui Manolo… Bety s-a oprit când a observat oboseala de pe chipul lui Enrique. Încearcă să te concentrezi un minut. Nici eu nu mă simt mai bine şi nu te-aş ţine treaz decât pentru un motiv întemeiat.

— Bine, a acceptat Enrique cu un gest ostenit. Continuă!

— Nu mi-e foarte clar de ce l-au ucis pe Artur. Cred că asasinul ştia de existenţa manuscrisului şi voia să pună mâna pe el. Se poate ca Artur să fi fost conştient de valoarea Pietrei, cine ştie. Tu ai crezut că doar unul dintre cei trei suspecţi, Samuel, Enric şi Guillem, ar putea fi vinovatul. Dar n-ar mai putea fi altcineva, cineva pe care nu-l cunoaştem? Cineva care să fi vorbit cu Artur după întâlnirea de vineri?

— Să ne gândim la cele câteva zile dinainte de moartea lui Manolo. Ucigaşul ştia că manuscrisul era la noi. Ne urmărea. Este singura explicaţie posibilă. L-a omorât pe Manolo fiindcă a aflat că avea manuscrisul, şi nu doar de asta, ci şi pentru că era clar că, în momentul acela, el era cel care conducea investigaţia pentru descoperirea locului unde se afla Piatra lui Dumnezeu. De fapt, ne-ar fi putut omorî şi pe noi: cine l-ar fi oprit după ce Poliţia a găsit un suspect în persoana Francezului, iar Carlos a oprit filajul pe care-l demarase după cursa pe care ai vrut s-o întinzi? Ar fi putut să acţioneze oricând. Şi ştii ceva? M-am tot gândit la asta şi nu pot trage decât o concluzie: n-a făcut-o pentru că nici el nu ştia cum să găsească Piatra. Sunt sigură de asta. Bietul Manolo o descoperise sau poate chiar o avea asupra lui.

Bety părea tot mai convingătoare pe măsură ce vorbea. Explicaţia părea s-o fi ajutat să-şi limpezească gândurile.

— Şi ce-i cu asta?

— Trebuie să aflăm dacă Manolo găsise sau nu Piatra. Poate că reuşise; în acest caz, criminalul a luat Piatra şi manuscrisul, pentru a şterge orice urmă care-ar putea să ne conducă la ea, situaţie în care noi nu mai avem nicio importanţă pentru el. De asemenea, e posibil să ştie unde a ascuns-o Casadevall, dar să n-o fi obţinut încă. Nu în ultimul rând, în cazul în care n-o are, ar putea crede că noi ştim cum s-o găsim, ceea ce-nseamnă că suntem în continuare în pericol; suntem tot inamicii lui.

— De ce n-ar avea-o, dacă ştie unde a fost ascunsă?

— De unde să ştiu eu? Cred că dacă asasinul a luat manuscrisul, a făcut-o pentru că nici Manolo n-o avea, nici el nu ştia încă unde era ascunsă.

— Poate l-a luat ca să-şi şteargă urmele, să elimine pistele… Dacă am reconstitui ultimele ore ale lui Manolo, am şti…

— …pe unde a umblat sau, mai degrabă, unde este ascunsă Piatra. Detectivii trebuie să ştie; ei cunosc fiecare mişcare din ultimele lui ore, tot aşa cum au aflat prin intermediul lui Quim de legătura noastră cu Manolo.

— Pe de altă parte, dacă vom găsi Piatra, vom atrage asasinul pe urmele noastre.

— Dacă am avea-o, ar veni la ea ca insectele la bec. Sau poate c-ar fi destul să păzim discret locul unde e ascunsă.

— Carlos ar putea să afle. Dacă a avut acces la informaţiile legate de moartea lui Artur, le-ar putea obţine şi în cazul lui Manolo. Dar nu vom şti decât mâine. Bety a dat din cap. Între timp, să profităm şi să ne odihnim!

Privirile li s-au întâlnit. Bety a schiţat un zâmbet slab, dar fermecător. Instinctele ei începeau iar să funcţioneze.

Enrique a avut un somn fără vise; era cuprins de o letargie neobişnuită, pe care n-o mai simţise decât după momente foarte speciale, cum erau ieşirile lungi şi singuratice pe mare, de o săptămână sau chiar mai mult. După ce ancora în port, dormea uneori douăzeci şi patru de ore încontinuu, acasă la el sau chiar în cabină; acelaşi lucru s-ar fi întâmplat şi acum, dacă o rază de soare jucăuşă n-ar fi intrat pe fereastră şi nu i s-ar fi aşezat pe faţă. S-a ridicat din pat cu un căscat puternic; a ridicat jaluzelele şi a tras perdelele. Cerul era parţial noros, dar soarele lupta cu o insistenţă demnă de toată lauda împotriva norilor mari şi pufoşi. Furtuna care se dezlănţuise în timpul nopţii asupra oraşului se îndrepta spre Mediterană, şi cu ea păreau să plece toate semnele rele din seara trecută.

Îmbrăcat în halatul de baie, a căutat-o pe Bety prin casă. A găsit un bilet: ieşise să alerge. „Fiecare luptă cu problemele aşa cum ştie. Eu prefer să dorm, ea să alerge“, şi-a spus el. S-a uitat la ceas: douăsprezece şi jumătate. Dormise douăsprezece ore încontinuu, dar corpul lui parcă mai avea nevoie de un răgaz. A pregătit micul dejun şi a ieşit pe terasă. Într-un final, şi-a făcut apariţia şi Bety, transpirată şi cu un prosop pe umeri:

— Bună dimineaţa, a spus pe un ton neutru, care nu-i trăda starea de spirit.

— Bună, a răspuns el. Cum a fost antrenamentul?

— Obositor, a recunoscut ea. N-am dormit prea bine. De fapt, cred că n-am dormit mai deloc, dar câţiva kilometri pot face minuni.

Vântul curăţase aerul de smog. La picioarele lui, Barcelona îşi dezvăluia frumuseţea. Undeva, în acest oraş mare, cineva trudea pe manuscrisul Casadevall, încercând să afle unde era ascunsă Piatra lui Dumnezeu, iar el nu putea decât să stea şi să aştepte.

Soneria telefonului l-a trezit din reverie. Atât Bety, cât şi el s-au ridicat brusc, de parc-ar fi fost conectaţi la semnalul sonor al aparatului. Printr-o privire, Enrique i-a dat de înţeles că el avea să răspundă; Bety l-a urmat până în cameră, aşteptând nerăbdătoare.

— Alo?

— Carlos sunt. Enrique, trebuie să stăm de vorbă. Puteţi să trageţi o fugă până la birou?

— Da, normal. Acum venim!

— V-aştept, a spus şi a închis.

— Carlos vrea să vorbească cu noi. Ne-a chemat la biroul lui din Plaça Reial.

— Fac un duş rapid şi într-un sfert de oră sunt gata.

— Perfect!

Enrique a condus prudent. După treizeci de minute, lăsau maşina în parcarea de la Carrer Hospital şi intrau pe Ramblas, ajungând repede în Plaça Reial. Au sunat la interfon şi cineva le-a deschis uşa. Au urcat cu liftul care acum funcţiona. În birou se aflau mai multe persoane. O fată de aproximativ douăzeci de ani asculta atentă explicaţiile unui cuplu; puţin mai încolo, doi detectivi păreau să discute un caz. Enrique a ocolit mesele până la biroul lui Carlos, care vorbea la telefon. Cu mâna liberă, le-a făcut semn să se aşeze, în timp ce-şi lua rămas-bun de la interlocutorul său.

— Ce dimineaţă! Se pare că toţi încornoraţii din Barcelona s-au vorbit să ne ceară ajutorul. Toată echipa dă ture prin oraş ca să-i verifice pe

posibilii şi posibilele infidele. Până şi nevastă-mea a venit la birou ca să ne ajute. Şi, colac peste pupăză, uite ce-avem aici!

Le-a arătat nişte faxuri capsate în colţul din stânga sus.

Enrique s-a uitat peste ele.

— Este ce cred eu că e? a întrebat Bety cu voce stinsă.

— Da, a răspuns Carlos.

Enrique i-a înapoiat foile; un fior l-a străbătut pe şira spinării.

— Persoana mea de contact de la secţia de poliţie o să se cam ardă. Ancheta este în curs, iar documentul ăsta n-ar fi trebuit să ajungă niciodată la mine. Dacă nu mi-ar fi fost dator pentru o mie de chestii, m-ar fi trimis la plimbare pe loc. Şi adevărul este că nici nu mai avea mult. Să vedem… Bety, nu va fi plăcut, dar cred c-ar trebui s-auzi şi tu.

Ea a dat din cap.

— Pe prietenul vostru Manolo l-au omorât într-un mod care seamănă oarecum cu uciderea lui Artur, a început Carlos. Arma pe care au folosit-o a fost un cuţit de scrisori sau un pumnal cu lama groasă, dar ascuţită. Aşa indică adâncimea şi lungimea inciziei. Din poziţia în care se afla cadavrul, putem deduce că a murit la câteva momente după ce a deschis uşa, poate chiar câteva secunde. Oricine ar fi fost, l-a luat prin surprindere. N-a existat nicio mişcare defensivă, nici n-a avut timp să-ncerce să se ferească. Poliţia a dedus că ucigaşul ar fi putut cunoaşte victima; e o supoziţie, nu o certitudine, a lămurit ridicând privirea din raportul de autopsie. Era târziu, trecut de miezul nopţii, o oră nepotrivită pentru vizite între prieteni. Ora aproximativă a morţii este douăsprezece şi jumătate. Ceea ce e sigur e că arma crimei a fost introdusă prin cavitatea orbitală dreaptă până la creierul victimei. Rana a fost mortală; se poate spune că a mai trăit atâta cât i-a luat şi creierului să recunoască vătămarea provocată.

Carlos a ridicat capul pentru a vedea cum reacţionează Bety. Era palidă, cu buzele strânse şi se încruntase, dar n-a spus nimic şi nici n-a făcut vreun gest cum c-ar fi dorit să plece.

— Ucigaşul a lovit eficient, în singura zonă descoperită care s-a dovedit a fi fatală. Vă asigur că acest lucru nu e o întâmplare. Am văzut

multe crime şi am răsfoit nenumărate rapoarte de felul ăsta. De obicei, pentru a ucide o persoană cu o armă albă, ucigaşul trebuie să aplice douăzeci sau treizeci de lovituri. Cruzimea este mai degrabă produsul lipsei de cunoştinţe anatomice decât ferocitate autentică, aşa cum este ea definită în Codul Penal: el loveşte şi, cum nu nimereşte punctul mortal, continuă să lovească iar şi iar. Victima este rănită, îşi pierde cunoştinţa din pricina înjunghierilor repetate, dar rămâne în viaţă şi, mai ales, se mişcă, se zbate. Ucigaşul scapă situaţia de sub control şi aplică lovitură după lovitură unui corp în mişcare, care pare să se ferească, care pare viu. De fapt, cele mai multe decese în urma unui atac cu armă albă au loc ca urmare a şocului hipovolemic, o pierdere de sânge abundentă, care duce la o scădere rapidă a temperaturii corpului şi se încheie cu un stop cardiorespirator. Moartea lui Manolo a fost neobişnuit de rapidă: n-a fost nevoie decât de o lovitură ca să-l trimită pe lumea cealaltă.

— Îmi cer scuze, a murmurat Bety. Nu mă simt foarte bine…

Era albă ca varul şi părea că mai are puţin şi leşină. Enrique a sprijinit-o de spătarul scaunului, iar Carlos a deschis geamul şi i-a adus o cafea. Cafeaua tare şi briza care intra pe geam i-au readus culoarea în obraji. Carlos a continuat explicaţia.

— În ceea ce priveşte raportul legistului, nu mai sunt multe de adăugat. După ce Manolo s-a prăbuşit, ucigaşul i-a dat la o parte picioarele, a închis uşa şi i-a legat o cârpă peste gură, cu intenţia de a înăbuşi posibilele strigăte de ajutor. A reuşit doar în parte, fiindcă vecinul care a descoperit corpul neînsufleţit a auzit horcăielile victimei. După ce s-a asigurat că Manolo a murit, a început să cotrobăie prin apartament. În rapoartele poliţiei nu scrie care este mobilul crimei sau ce anume căuta, dar am o ciudată bănuială că voi îmi puteţi confirma dacă intuiţia mea este corectă: căuta manuscrisul.

Enrique a dat din cap.

— Ai spus că ucigaşul a închis uşa, a intervenit Bety, dar în timpul interogatoriului mi-au spus că bătrânul a găsit cadavrul pe când cobora să arunce gunoiul şi a văzut uşa întredeschisă.

— Uşa din faţă nu se închidea bine, aşa scrie în raportul Poliţiei, şi trebuia împinsă cu putere. Ucigaşul a crezut c-a închis-o. După câteva secunde, uşa s-a întredeschis. Se prea poate ca, după uciderea lui Manolo, să se fi lăsat cu toată greutatea pe uşă şi astfel s-o fi închis. Dar, la plecare, a încercat s-o închidă fără să facă zgomot. Probabil că s-a deschis când el a ajuns la un etaj mai jos, aşa că n-a avut cum să-şi dea seama.

Şi-a mai turnat o cană de cafea cu mult zahăr.

— Ei bine, raportul poliţiei face referire la mai multe probe identificate în laborator ca fiind fire de păr, praf şi diverse fibre textile. Cum moartea a survenit după ora douăsprezece, iar vecinul a descoperit trupul înainte de ora unu, maşinăria poliţiei, care, contrar credinţei populare, este foarte eficientă, s-a pus în mişcare. S-a stabilit identitatea şi ocupaţia celui decedat şi, folosindu-se un număr de telefon de pe birou, s-a descoperit că este al tău, de la casa din Vallvidrera. Inspectorul responsabil de caz nu a fost Fornells, dar numărul de telefon corespundea cu datele unei persoane ucise în urmă cu trei săptămâni. Computerul a dat alarma, fiind programat să identifice informaţii din anchete diferite, şi, observând ciudata coincidenţă de date, inspectorul a luat legătura cu Fornells, care a preluat cazul. Fornells a început ancheta la universitate şi a descoperit o legătură cu Bety. Din acel moment, v-au localizat, v-au dus la secţie şi v-au interogat… ilegal.

— Rodríguez a spus c-a fost un interogatoriu neoficial.

— Nu voia ca prezenţa unui avocat să-i limiteze capacitatea de a acţiona.

— Ce rost avea un avocat, dacă suntem nevinovaţi? a întrebat Bety.

— Asta nu ştiţi decât voi, nu şi poliţia, a spus Carlos. Presupun că se bazau pe nevinovăţia voastră; pentru asta, interogatoriul a fost de două ori mai diabolic. Un nevinovat nu-şi pune problema să solicite asistenţa unui avocat. În cazul de faţă, există o altă problemă: ei vă cunosc, iar voi aveţi încredere în ei, de aceea nu v-aţi gândit că v-ar putea prejudicia. Noroc că versiunile voastre au coincis; o singură greşeală strecurată în declaraţiile voastre ar fi fost de-ajuns ca să petreceţi o noapte în închisoare. Bety nu are

alibi, iar tu, dacă avem în vedere perioada, ai fi putut foarte uşor să comiţi crima.

— Dar ar fi o absurditate! Manuscrisul era la mine! De ce-ar fi vrut să-l ucidă pe Manolo?

— Poate pentru că tu nu erai în stare să găseşti Piatra… iar el, da.

— Nu sunt probe suficiente ca să ne aresteze? a întrebat Bety.

— Faptul că vă cunosc reprezintă şi ăsta un punct un plus. Am impresia că Fornells, contrar tuturor celor spuse, vă consideră nevinovaţi. Dar e foarte furios, mai ales pe tine, Enrique, pentru că i-ai ascuns o informaţie-cheie. Eu aş spune că interogatoriul vostru a fost mai mult o chestiune de strângere de informaţii, decât o anchetare ca posibili vinovaţi.

Enrique a oftat profund.

— Eu au alibiuri?

— Cei trei suspecţi ai tăi? Da, au. Şi sunt alibiuri solide. Samuel a luat cina cu nişte vechi prieteni evrei, aflaţi în trecere prin Spania, într-un restaurant public. Guillem a fost la film împreună cu o femeie şi cu un alt cuplu. Enric şi-a petrecut noaptea acasă la prietena lui din Gerona. Toate au fost verificate şi n-au nicio fisură. Nu sunt şi nici nu vor fi suspecţi! a spus el categoric. Uită de ei!

— Şi acum?

— Mai întâi, vă voi relata ultimele mişcări ale lui Manolo, aşa cum sunt trecute în raportul poliţiei; pe urmă, vom vedea. Dimineaţa de marţi şi-a petrecut-o la Arhivele Coroanei de Aragon. La prânz, a obţinut de la Arhiepiscopie un permis de acces în zone din catedrală interzise publicului. Cererea s-a făcut pe baza unui studiu referitor la evoluţia limbii latine în domeniul arhitectural. Conform declaraţiei decanului, era interesat să verifice inscripţiile pe care diverşi arhitecţi le-au realizat pe zidurile şi pe podeaua clădirii. A petrecut toată după-amiaza, până s-a înnoptat, în triforiu, care habar n-am ce este, şi pe acoperiş. Şi asta-i tot!

Bety şi Enrique s-au uitat unul la celălalt. Catedrala! Nu mai încăpea îndoială: Manolo găsise locul unde era ascunsă Piatra! Doar aşa se explica

faptul că ceruse permisiunea Arhiepiscopiei. Au dat să vorbească amândoi în acelaşi timp, dar Bety a luat iniţiativa:

— O găsise! Noi n-am fost în stare să descoperim unde anume o ascunsese Casadevall, am crezut că soluţia se află în adnotări, de aceea am apelat la el!

— Înseamnă că asasinul a găsit Piatra, a spus Carlos.

— Nu putem fi siguri de asta, a răspuns Enrique. Se poate ca Manolo să fi descoperit clădirea unde Casadevall a ascuns-o, dar nu şi locul exact. Sau l-o fi aflat, dar n-a reuşit s-o scoată la lumină la timp sau din lipsa uneltelor.

— Sau poate c-a găsit-o, iar acum se află în mâinile criminalului, a intervenit Bety. Trei opţiuni.

— Casadevall a fost arhitect, corect? a întrebat Carlos.

— Maistru de lucrări, a spus Bety. Adică acelaşi lucru.

— Faptul c-a ascuns Piatra în catedrală mi se pare atât de logic, încât mă-ntreb cum de nu v-aţi gândit la asta înainte! La urma urmei, catedrala a fost marea lucrare a vieţii lui.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că, dacă a ascuns Piatra undeva în catedrală, mă-ndoiesc că se poate ajunge cu uşurinţă la locul acela. Doar n-ar fi lăsat-o undeva unde accesul ar fi fost liber sau uşor! Aş spune că şi dacă Manolo a găsit ascunzătoarea, n-a reuşit să ia Piatra cu el, având în vedere ora şi materialele din rucsac.

— Sună plauzibil, a recunoscut Enrique, deşi nu avem nicio certitudine.

— Trebuie să aflăm unde a ascuns-o Casadevall, a intervenit Bety. Totul depinde de asta!

— Da, sunt de acord. Dar cum? Dacă înainte n-am fost în stare, ce vă face să credeţi că-l putem afla acum?

— Înainte nu aveaţi informaţiile astea. Căutarea se limitează la catedrală, nu la douăzeci de clădiri. Iar Casadevall a muncit la ridicarea

acestei catedrale. Nu vi se pare logic s-o fi ascuns acolo unde a condus lucrările?

— Enrique cunoaşte foarte bine locurile astea! Bety nu şi-a ascuns entuziasmul. Îmi amintesc că mi-ai povestit o grămadă de lucruri, când am venit de la San Sebastián!

— Le cunosc. Ba chiar îmi închipui pe unde-ar putea fi. Se pare că Manolo a căutat-o în triforiu, care este galeria ce se extinde în partea de sus a navelor laterale ale catedralei, sau pe acoperiş, excluzând contribuţia sa la lucrările din claustru şi din corul primitiv. Dacă e aşa, nu cred c-ar fi putut s-o ascundă altundeva decât în a patra cheie de boltă a navei, pe care a restaurat-o în 1413.

— Pare logic, a admis Carlos. Eşti sigur?

— Nu, a recunoscut Enrique surâzător. Se poate să existe şi alte soluţii, dar cred că asta e cea mai probabilă. Dar, odată ce ajungem acolo, putem verifica.

— Ştiam eu c-o să reuşeşti! a exclamat Bety încântată. Eram sigură!

— Nu zice hop! Chiar şi dacă ar fi acolo, cum o să ne urcăm pe acoperişul catedralei pentru a căuta Piatra? Nu cred că decanul o să ne lase aşa, cu una, cu două! Şi, apoi, nu putem să urcăm şi să ne-apucăm să dăm cu ciocanul în stânga şi-n dreapta, fără nicio grijă.

— Ai dreptate, a recunoscut Carlos. Nu ştiu care sunt procedurile administrative ecleziastice, dar ştiu că, de obicei, sunt foarte prudenţi. Fiind vorba de o crimă, nu cred să ne acorde permisiunea. Iar să intrăm „pe furiş“ e posibil, dar, în situaţia în care vă aflaţi, cu poliţia după voi, n-ar fi tocmai recomandabil. Cel mai bine ar fi să depunem o cerere care să nu trezească suspiciuni. Vă vine ceva în minte?

— Mi se pare că vă faceţi prea multe probleme. Crima n-a fost comisă în catedrală, ci într-o reşedinţă particulară. Moartea lui Manolo nu trebuie legată de vizita la catedrală; poliţia ar putea face legătura, dar nu şi decanul. Iar permisiunea poate fi obţinută prin intermediul editurii lui Enrique, sub orice pretext. Sau, pur şi simplu, ai putea-o cere chiar tu, i s-a adresat Bety lui Carlos, în calitatea ta de detectiv angajat de noi. De ce să te refuze?

— Vocea raţiunii, i-a recunoscut Enrique meritele. Ca de obicei, drept la ţintă!

— Am să scriu o scrisoare şi am s-o depun personal la Secretariatul Arhiepiscopiei. Mai departe, o să vedem. Şi acum, luaţi ăsta! a spus băgând mâna într-un sertar.

A scos un revolver. Metalul strălucitor a aruncat scântei care au părut să-l hipnotizeze pe Enrique.

— Nu mi se pare o idee prea bună, a refuzat Bety. În plus, ştii să-l foloseşti?

— Da, ştie! i-a tăiat-o Carlos. Pe când scria *Moartea, amantă crudă*, l-am învăţat totul despre calibre şi pistoale, ca totul să sune mai veridic. Ba chiar a şi tras cu arma. Dar să nu deviem de la subiect: nu-mi pasă ce crezi! a continuat el pe un ton aspru. Din acest moment, trebuie să faceţi cum spun eu! Avem deja două victime, aşa că o armă mi se pare foarte importantă. Nu uitaţi ce v-am spus despre raportul medico-legal al lui Manolo, a continuat detectivul. Ucigaşul a acţionat cu premeditare. Dacă aveţi îndoieli cu privire la utilitatea lui, a spus luând revolverul în mână, înseamnă că n-aţi sesizat gravitatea problemei. Enrique, acum trei săptămâni, tatăl tău a fost ucis! Criminalul a făcut-o din impuls, sunt sigur de asta, pentru că a folosit un prespapier de acolo, din birou. Ieri l-au omorât pe Manolo; de data asta, n-a fost loc de improvizaţii. Moartea lui a fost plănuită meticulos şi executată de o persoană cu foarte mult sânge rece, foarte calculată. Arma crimei n-a fost găsită; criminalul a luat-o cu el, a folosit-o şi pe urmă, mai mult ca sigur, a scăpat de ea. Totul a fost atât de bine planificat, încât lui Fornells o să-i fie foarte greu să pună totul cap la cap. Acum imaginaţi-vă, doar pentru o secundă, figura criminalului. Gândiţi-vă la ce este, o umbră fără chip, fără contururi. Pe urmă, reflectaţi puţin: a ucis doi oameni pentru că, pur şi simplu, îi stăteau în cale. A ucis! Credeţi c-ar ezita s-o mai facă o dată?

Fără a mai spune nimic, Enrique a întins mâna spre revolverul de pe masă. Mariola avusese dreptate: nu poţi să-ţi testezi convingerile decât atunci când treci prin probe de foc.

— Aşa e mai bine, l-a încurajat detectivul. Viaţa e prea scurtă ca să n-o trăim pe toată.

18

Trecuse mult timp de când stăteau pe banca aceea şubredă de lemn, mâzgălită, în faţa debarcaderului sportiv din portul vechi al Barcelonei. Tăceau. În momentul în care Enrique luase revolverul, ceva păruse să tresară înlăuntrul lui. Toate simţurile lui păreau să se fi ascuţit în mod misterios; era conştient în fiecare clipă că arma chiar se afla acolo, în buzunarul stâng al hainei. Nici mare, nici grea, deloc incomodă: o armă discretă, pe care nimeni nu şi-ar fi imaginat-o în mâinile unui scriitor de stânga, ecologist şi pacifist convins. Dar era acolo şi amândoi ştiau asta. Pe drumul scurt care separa Plaça Reial de Moll de la Fusta, Bety nu i-a adresat un cuvânt, pierdută în gânduri. Enrique era conştient de privirile furişe pe care le arunca spre buzunarul hainei lui, neliniştită de prezenţa tăcută a acelui obiect străin, atât de străin în viaţa lor.

În plus, Enrique se simţea prins la mijloc, fiindcă nu ştia cum să-i spună lui Bety că trebuia s-o pună la curent pe Mariola cu ultimele noutăţi. Dar Carlos insistase asupra faptului că n-aveau voie să se despartă. Prin urmare, discuţia cu Mariola ar fi presupus o întâlnire stingheritoare, pe care nimeni nu şi-o dorea. Nu credea că avea să se sfârşească printr-o confruntare, dar nici nu avea cum să fie o situaţie foarte comodă. Erau prea mulţi factori împotrivă: Mariola, în ciuda firii sale rezervate, spusese că era geloasă pe Bety; pe de altă parte, exista şi acel flirt cu Bety, despre care Mariola nu ştia. Nu, situaţia n-ar fi fost deloc confortabilă, dar părea la fel de inevitabilă şi de enervantă ca prezenţa armei în buzunar. Cu toate acestea, nu îndrăznea să ridice problema. Era surprins de absurditatea situaţiei: deşi era implicat într-o intrigă scăldată în sângele a doi oameni, nu îndrăznea să discute cu Bety despre astfel de nimicuri.

O goeletă frumoasă aştepta răbdătoare ca podul mobil de pe Rambla de Mar să-i permită intrarea în apele portului. Pe punte, cinci oameni pregăteau cele necesare: dădeau drumul la pânze şi strângeau frânghiile şi baloanele de protecţie. A simţit invidie faţă de armonia care părea să domnească la bord şi de bucuria fără margini pe care vântul năprasnic avea să le-o provoace chiar şi numai apropiindu-se de intrarea în port. S-a imaginat,

pentru o clipă, departe de toată această tragedie ciudată care se petrecea în jurul lui, retras în intimitatea specială a lumii lui, vela şi stiloul. Obosise să mai aştepte: trecuseră trei săptămâni de incertitudine, de confuzie, în care fusese manipulat şi aruncat de colo-colo. Nici Mariola nu mai conta atât de mult în faţa destrămării brutale a lumii sale ordonate.

O minciună. Doar oboseala pe care i-o producea povestea aceea îl făcuse să-i treacă prin cap astfel de prostii. Ea chiar conta. Din tot ce se întâmplase, singurul lucru bun fusese acela că o întâlnise pe ea. Deşi o cunoştea de puţin timp, meritase să treacă prin atâtea necazuri. Cum să uite cele două nopţi? Nu mai era vorba de o simplă atracţie sexuală, găsise acel ceva după care oamenii tânjesc mereu, chiar şi atunci când nu sunt conştienţi de asta. Nu era vorba de o înflăcărare care-i orbise simţurile şi-i luase minţile. Era ceva mai mult. Atâta pasiune şi dăruire meritau un angajament pe măsură.

— Trebuie s-o văd pe Mariola, i-a spus brusc lui Bety.

— Ce? a răspuns ea, nu pentru că i s-ar fi părut surprinzător, ci pentru că, pur şi simplu, nu auzise.

— Trebuie s-o văd pe Mariola, a repetat el cu băgare de seamă.

— Bine, hai să mergem!

Lui Enrique nu-i venea să creadă ce răspuns îi dăduse Bety. S-ar fi aşteptat la orice reacţie, mai puţin la această indiferenţă şi acel „să mergem“. Dar chiar era indiferenţă?

— Probabil că e îngrijorată şi cred c-ar trebui să-i explic ce se-ntâmplă, a lămurit-o el în mod inutil. Azi-noapte i-am promis că azi o să trec pe la magazin. Şi, în plus, Fornells sigur o să vrea să stea de vorbă cu ea.

— Din partea mea, nu e nicio problemă. Unde e magazinul?

— Puţin mai încolo de magazinul lui Artur, spre catedrală.

— Hai! a zis şi s-a şi ridicat.

Hotărârea lui Bety îl deconcerta. În loc să-şi exprime lipsa de interes, făcuse exact pe dos. Despre asta era vorba: Bety voia să-şi satisfacă curiozitatea şi s-o cunoască pe înlocuitoarea ei, iar el îi oferise şansa de-a face asta.

— M-am gândit c-ai prefera să n-o cunoşti, a spus el încet.

— Ei bine, te-ai înşelat! a răspuns ea.

Dacă pe drumul de dus fusese tăcută şi retrasă, pe cel de întoarcere s-a arătat vorbăreaţă şi dezinvoltă. A cumpărat *Diario Vasco* de la primul chioşc de pe Ramblas şi a început să comenteze ştirile din Guipúzcoa, cu un entuziasm care lui Enrique nu-i sugera decât lipsa ei de interes real în legătură cu ele. Tonul glumeţ cu care a trecut în revistă mondenităţile din oraş şi bancurile politice facile, uşor de făcut într-un loc atât de agitat precum Ţara Bascilor, ascundea de fapt nerăbdarea de-a o cunoaşte pe Mariola. Enrique, în schimb, nu-şi putea ascunde îngrijorarea.

— Crezi că e bine?

— Nu-nţeleg. Dacă mi-ai propus, înseamnă c-ai luat în calcul toate posibilităţile.

N-a răspuns. Ştia că avea să contracareze orice obiecţie a lui în cel mai simplu şi mai firesc mod. Îşi amintea prea bine experienţele din trecut ca să-şi mai pună problema să piardă timpul cu discuţii inutile. Iar îngrijorarea lui, de fapt, era alta. Cum o să reacţioneze Mariola când o să-i vadă apărând împreună pe uşa magazinului? A preferat să ignore o întrebare atât de incomodă, amânând rezolvarea sa până la momentul întâlnirii.

— Vreau să te-ntreb ceva, a continuat Bety pălăvrăgeala.

— Întreabă-mă!

— Ei bine, mi-ai povestit că Mariola s-a întors la Barcelona după divorţ. De ce s-a asociat cu Samuel?

Slavă Domnului! Întrebarea nu conţinea răutatea aşteptată.

— Nu ştiu prea bine povestea, Artur mi-a spus-o odată, dar n-am fost prea atent. Dacă nu mă-nşel, Mariola n-avea de lucru, iar sosirea ei a coincis cu un proiect mai vechi al lui Samuel, de extindere a magazinului. Puigventós tatăl a avut ideea şi amândoi au fost de acord să se asocieze. Cred c-au trecut patru ani de-atunci.

— Înţeleg. Şi încă ceva: dacă ne-ntâlnim cu Samuel, ceea ce n-ar fi de mirare, te-ai gândit ce-o să-i spui cu privire la interogatoriu?

— Nu, a răspuns el după ce s-a gândit o clipă. Dar o să-mi vină mie ceva în minte.

Au străbătut Rambla până la Pla de la Boqueria, de unde au intrat în zona oraşului vechi prin Carrer Cardenal Casañas. În Plaça del Pi, au dat peste mica expoziţie de antichităţi care avea loc în fiecare joi sub ochii trecătorilor, cu amintiri din trecut, spre bucuria şi plăcerea iubitorilor acestuia. Mulţimea pestriţă se plimba printre tarabe; un pic mai departe, un saxofonist acompaniat de muzica de fundal dintr-un CD player executa, cu o sobrietate concentrată, o piesă de jazz cunoscută, dar al cărei titlu Enrique n-a putut să şi-l amintească, poate *All Blues* al lui Miles Davis.

Pe Carrer de la Palla au trecut, pe rând, prin faţa magazinelor vechi. Aproape toate erau pustii, deşi au văzut câţiva clienţi în magazinul lui Guillem. Când au ajuns la cel care fusese al lui Artur, nu s-a putut abţine să nu se uite înăuntru. Era gol, ocupat de un strat subţire de praf care, venind de nicăieri, începuse să se aşeze pe podea. Pereţii, în acele culori puternice de verde şi albastru, nemaiavând obiectele pe care să le scoată în evidenţă, păreau stinşi, aducând mai degrabă cu cei dintr-o casă de păpuşi, golită temporar de către proprietara ei capricioasă, decât cu ai unei clădiri reale, în mărime naturală. În mansardă, balustrada ruptă amintea, ca un martor mut, de tragedia petrecută cu trei săptămâni în urmă; când a văzut-o, Enrique a simţit că se sufocă.

— Hai să mergem! l-a îndemnat Bety, trăgându-l uşor de braţ. Acest loc aparţine unui trecut pe care trebuie să-l laşi în urmă.

— Nu e aşa de simplu, a răspuns el cu o mână în buzunarul stâng, mai ales atunci când trecutul se încăpăţânează să-ţi invadeze prezentul.

S. HOROWITZ. ANTICARIAT. Plăcuţa veche, scrisă cu litere gotice, era uzată, fiind cât se poate de potrivită pentru un magazin de antichităţi. Localul era frumos, un arc lung ascuns sub piatra pe care Mariola şi Samuel o scoseseră la lumină în timpul restaurării. Acolo, în vechiul birou baroc, se afla Samuel, care răsfoia un ziar. Când au deschis uşa, a ridicat capul; un zâmbet larg i-a luminat faţa zbârcită.

— Copii! Ce bucurie! Pe Bety a sărutat-o pe amândoi obrajii şi lui Enrique i-a întins mâna. Luaţi loc, luaţi loc! i-a invitat călduros. Bety, arăţi minunat! Chiar voiam să te văd. Enrique mi-a zis că te afli de câteva zile la Barcelona, dar n-am găsit momentul potrivit ca să te salut.

— Îţi mulţumesc din inimă! a răspuns ea sincer amabilităţii lui. Adevărul este că şi eu voiam să te văd. Au trecut atâţia ani…

— Adevărat, aşa e viaţa. Bine, bine! a zâmbit din nou. Enrique, ieri, după plecarea ta, am fost foarte îngrijoraţi. Fornells părea extrem de agitat la plecare… Iar Mariola abia dacă mi-a spus câte ceva în dimineaţa asta: că poliţiştii au avut de verificat nişte piste, dar sunt chestiuni confidenţiale, iar tu nu i-ai spus mai nimic.

— Investigaţia pare să se complice mai tare decât ne aşteptam, a recunoscut Enrique. Din păcate, Mariola are dreptate: Fornells mi-a cerut confidenţialitate absolută în ceea ce priveşte discuţia noastră, a minţit.

— Bine, va sosi şi clipa în care toate se vor rezolva.

— Aş vrea s-o văd pe Mariola, l-a rugat Enrique. Aseară mi-a spus c-aş putea s-o găsesc aici.

— Da, e-adevărat; e jos, la subsol. Scuzaţi-mă, acum o chem!

A scos dintr-un sertar un aparat de emisie-recepţie şi l-a pornit. Un fâşâit enervant a pus stăpânire pe cameră; a răspuns o voce distorsionată.

— Mariola, Enrique şi… Bety sunt aici.

— Vin acum! a răspuns Mariola.

După câteva minute, pe o scară în spirală aflată în partea din spate a expoziţiei, care lega cele două etaje, a apărut Mariola, elegantă ca de obicei. Purta o fustă de culoarea fisticului, combinată cu un sacou alb, simplu, strâns în talie, şi pantofi albi cu toc mediu. Părul închis la culoare, despletit şi aranjat cu grijă, părea să plutească în timp ce ea se îndrepta spre birou. Enrique s-a ridicat în picioare, la fel ca Bety şi Samuel. Când a ajuns aproape de ei, a rostit un „bună“ uşor, iar lui Enrique i-a oferit un sărut uşor pe buze.

— Mariola, ţi-o prezint pe Bety.

— Îmi pare bine de cunoştinţă!

— Şi mie!

Şi-au dat mâna cât se poate de natural.

Enrique şi-a dat seama de însemnătatea acelui moment când a observat privirea disimulată, dar nu mai puţin curioasă a lui Samuel. Le studia pe cele două femei, să vadă cum reacţionează.

Într-un fel, părea o fotografie alături de negativul ei. Mariola, cu părul închis la culoare, cu pielea albă, elegantă, în faţa lui Bety, cu părul blond prins într-o coadă de cal, cu tenul măsliniu, îmbrăcată lejer, cu o perechi de pantaloni cu pense, un tricou înflorat şi nişte cizmuliţe din velur. Două frumuseţi opuse: una clasică, cealaltă, modernă. Mariola semăna cu femeile din trecut, cu trăsăturile ei delicate şi bine definite, cu nasul subţire, buzele subţiri, ochii mari, dar alungiţi; Bety era mai din zilele noastre, cu trăsături mai accesibile, mai puţin distante decât cele ale rivalei sale, cu buze pline şi pomeţi rotunzi, cu ochii migdalaţi. Frumuseţea Mariolei era mai rece, mai puţin obişnuită, intimidantă. Bety, fără a fi comună, era mai aproape de gusturile moderne.

Cei doi bărbaţi n-au fost singurii care au urmărit scena plini de curiozitate. Ele, adevăratele protagoniste ale acelei situaţii aparte, s-au măsurat una pe alta cu un interes mascat. Mariola stătea în faţa celei care, ani de-a rândul, fusese soţia lui Enrique şi pe care fusese geloasă cu doar câteva zile în urmă. Pentru Bety era diferit: ea nu înţelegea ce o făcuse să se arunce în braţele fostului ei soţ. Nu mai încăpea nicio îndoială, chiar asta se întâmplase: îi făcuse avansuri celui pe care cu ani în urmă îl respinsese pentru totdeauna, sau cel puţin aşa crezuse. Era supărată pe ea. Când o refuzase, se simţise umilită, dar nu de respingerea în sine, ci de faptul că i se oferise. La urma urmei, deşi Enrique se schimbase foarte mult, era tot cel pe care-l ştia. De fapt, ce nu-i plăcea ei era că atracţia – poate chiar iubirea – pe care Enrique încă o simţea pentru ea, în ciuda trecerii anilor, dispăruse odată cu apariţia Mariolei. Şi-a dat seama că reacţia ei în faţa Mariolei, atât de frumoasă, atât de senină, atât de distantă, fusese cauzată de teama că începea să-l piardă pe veşnicul ei admirator. Acum, că ştia motivul, se simţea mai bine, dar tot mai exista o neconcordanţă în raţionamentul ei,

fiindcă, dacă totul era aşa cum îşi imaginase, de ce o mai privea pe Mariola cu invidie?

— Trebuie să vorbim, a rupt Enrique ciudata vrajă a situaţiei.

Nu trecuseră decât câteva secunde de tăcere, în principiu, nimic ieşit din comun. Când a spus asta, Enrique s-a uitat la Samuel, care a înţeles imediat ce voia.

— Ei, bine, eu vă las! Am să profit şi am să iau o gustare. S-a ridicat şi şi-a luat haina de pe un umeraş aflat în apropiere. Mă-ntorc cam în douăzeci de minute, e bine aşa?

— Oricând doreşti, a spus Enrique.

Samuel şi-a luat rămas-bun după ce i-a privit pe rând pe cei trei tineri.

— Bine, atunci, pe curând!

L-au urmărit pe Samuel, care a ieşit pe uşă şi a atârnat semnul „Închis“. Atunci, Mariola a preluat iniţiativa.

— Vă rog, staţi jos! Dacă vreţi, vă fac o cafea. Artur a împământenit acest obicei printre ceilalţi anticari, le-a explicat ea. Adevărul este că astfel de atenţii îi încântă pe clienţi.

— Pentru mine, nu, a spus Enrique.

Bety a clătinat din cap în semn că nu, fără a-şi lua privirea de la Mariola nici măcar o clipă. Părea fascinată de gazda sa.

— În acest caz… A lăsat fraza în aer cu bună ştiinţă. Şi ei i se părea ciudată prezenţa lui Bety acolo. Avea nevoie de o explicaţie.

— Samuel ne-a spus că nu i-ai povestit nimic. Ieri nici nu mi-a trecut prin cap c-ar fi şi el îngrijorat de cele întâmplate şi c-ar putea să te-ntrebe ceva.

— Nu ştiam până unde puteam să merg cu explicaţiile. Am preferat să nu-i spun nimic până nu vorbesc cu tine. Dar, pe lângă îngrijorare, şi curiozitatea este importantă. În ultimul timp, am primit nenumărate telefoane de la membrii Asociaţiei, care întrebau de Samuel, prea multe pentru a le considera normale. Am impresia că există un interes ascuns de a şti mai multe cu privire la arestarea Francezului. După cum îţi spuneam, există destui care au fost legaţi de activitatea lui. Şi, cum Samuel e foarte

apropiat de voi… Ei, bine, se gândesc că poate ştie el ceva. Dar nu-mi vine să cred ce mi-ai spus noaptea trecută.

— Nici nouă, a intervenit Bety. Acum, era rândul Mariolei s-o privească cu atenţie. Dar, din păcate, aşa s-a-ntâmplat.

— Am venit să-ţi explicăm, puţin mai calm, cum stă treaba şi la ce ne-am gândit, a intervenit Enrique, care i-a împărtăşit cele mai importante concluzii la care ajunseseră după întâlnirea cu Carlos: fuseseră urmăriţi de la bun început; Manolo, cel căruia Bety îi ceruse ajutorul, reuşise să afle unde era ascunsă Piatra, şi anume, în catedrală. Intenţia lui fusese de a verifica dacă piatra se mai afla încă acolo sau dacă era deja în mâinile criminalului.

— Atunci ştiţi unde a ascuns-o Casadevall!

— Nu avem nicio certitudine, deocamdată, a spus Enrique.

— Am impresia că nu vreţi să-mi spuneţi.

— Este mai prudent aşa, a continuat el. Cred că o explicaţie mai amănunţită te-ar pune şi pe tine în pericol. Nu ştim ce ştie criminalul, dar probabil că-şi închipuie că noi ştim foarte multe. Şi e periculos. E de-ajuns că e pe urmele noastre.

— Enrique are dreptate, a intervenit Bety. Nu merită să-mpărţim riscurile, când preţul pe care l-am putea plăti ar fi atât de mare! Moartea lui Artur şi a lui Manolo sunt dovada clară.

— Înţeleg! Sinceră să fiu, nu-mi place, aş prefera să fiu eu cu Enrique şi să împart cu el toate riscurile. Spunând asta, i-a aruncat o privire ciudată lui Bety. Dar mă tem că decizia a fost deja luată.

— Da, a spus Enrique. Nu te voi expune la niciun pericol; e de-ajuns că Bety trebuie să treacă prin pericolele acestei poveşti absurde.

— Treceţi prin multe împreună, a insinuat Mariola.

— Nu atât de multe cât crezi, a adăugat Bety. Şi aş prefera să fie chiar mai puţine.

S-au privit lung. În privirile lor nu se citea nici ostilitate, nici agresivitate, dar Enrique a simţit clar încordarea. Mariola voia să ştie care era adevărata natură a relaţiei dintre ei doi; la rândul ei, Bety simţea un

impuls irezistibil de a săpa mai adânc, de a o cunoaşte pe adevărata femeie de sub masca de autocontrol pe care o afişa Mariola. Enrique, care aştepta să vadă ce curs avea să ia conversaţia, se simţea paralizat. Mariola a spart tăcerea, punând o nouă întrebare:

— Când v-aţi gândit să cercetaţi catedrala?

— Carlos crede că am putea obţine permisul în după-amiaza asta sau mâine-dimineaţă. Imediat ce îl vom avea, vom urca să vedem ce naiba s-a-ntâmplat marţi după-amiază acolo.

— Gândiţi-vă că veţi găsi Piatra, a spus Mariola. Asta n-ar însemna că pericolul va creşte în mod semnificativ? Dacă asasinul vă urmăreşte, s-ar putea să fie forţat să acţioneze. Doar nu va lăsa pe nimeni să-i ia obiectul pentru care a luptat din greu!

— Ai dreptate, a acceptat Enrique. Dar dacă, din întâmplare, o descoperim, e clar că jocul acesta de-a detectivii s-a terminat. De la catedrală am merge direct la secţia de poliţie ca să i-o predăm lui Fornells. Presupun că, astfel, am pune capăt problemei o dată pentru totdeauna.

— În plus, ne bazăm pe ajutorul lui Carlos, a menţionat Bety. N-o să ne lase singuri. De fapt, am venit aici amândoi tocmai pentru că el ne-a recomandat să stăm împreună tot timpul, orice-ar fi!

— Asta mă mai linişteşte un pic. Şi ziceţi că acest Carlos este un profesionist?

— Este un detectiv calificat, care a rezolvat cazuri majore. Cu el alături, nu trebuie să ne temem de nimic.

— Bine. Cred c-aţi fost destul de clari. Bety, dacă nu te superi, aş dori să vorbesc cu Enrique între patru ochi.

— Desigur, cum să mă supăr?

Mariola şi Enrique s-au retras în capătul cel mai îndepărtat al sălii de expoziţie, la o distanţă suficientă pentru ca Bety să nu-i poată auzi. Bety îi vedea din profil; pe furiş şi urându-se profund pentru asta, încerca să-şi dea seama din gesturi şi expresii ce-şi spuneau.

— Enrique, un singur lucru nu-nţeleg din toată povestea asta! Nu e vorba nici de Piatră, nici de uciderea lui Artur şi a celeilalte persoane,

Manolo. Este vorba de tine, de mine şi, mai ales, de Bety.

Enrique se temea de ce era mai rău.

— Cum adică?

— Mai întrebi? a exclamat ea.

— Nu ştiu la ce te referi.

— Cred că nu vrei să ştii. A făcut o pauză, aşteptând un răspuns care n-a venit. Bine, am să-ţi spun! Vreau să ştiu de ce n-ai fost în stare să-mi explici toate lucrurile astea despre Piatra lui Dumnezeu, din momentul în care am decis să ne spunem totul? Vreau să ştiu de ce marţi mi-ai spus doar o parte din adevăr?

— N-am vrut să-ţi ascund nimic… a încercat să-i explice.

— Ei bine, se pare că între ce-ai vrut şi ce-ai făcut e o prăpastie adâncă!

Enrique s-a înarmat cu răbdare. La urma urmei, Mariola avea parţial dreptate, dar nu aşa cum îşi imagina ea; îi ascunsese anumite lucruri, dar nu pentru c-ar fi vrut s-o ţină departe, ci pentru că, pe măsură ce trecea timpul, misterul Pietrei nu mai prezenta mare interes pentru el.

— Ascultă-mă, te rog, şi nu mă întrerupe! Nu ţi-am spus nimic fiindcă persoana cea mai interesată de toată povestea era Bety. Vreau să spun că, înainte de-a te cunoaşte, şi eu m-am simţit implicat în rezolvarea misterului, dar interesul mi-a scăzut pe măsură ce relaţia noastră a prins contur. Lui Bety i s-a întâmplat exact pe dos: a venit la Barcelona, după cum ţi-am mai zis, ca să mă sprijine după moartea lui Artur, dar, după ce a aflat povestea, s-a implicat tot mai tare, uitând că la început mi-a reproşat că nu m-am dus să spun totul la poliţie.

— Nu-nţelegi! A clătinat din cap. Tocmai pentru ceea ce ai spus sunt supărată, sau, mai precis, îndurerată, rănită. Simt că ea ocupă un loc care-ar trebui să fie al meu, deşi pot să admit că şi împrejurările au jucat un rol în toată treaba asta. Dar mi-e clar că m-ai ţinut la distanţă şi nu cred c-a fost o întâmplare.

Enrique îndura ploaia de acuze cu buzele strânse; se simţea acuzat pe nedrept şi, chiar mai rău, se simţea neînţeles. Asta părea să-i fie soarta atunci când apărea o femeie în viaţa lui: făcea o gafă, fără să vrea, şi toate o

luau la vale, bulgărele de zăpadă care, în final, produce o puternică avalanşă.

— Te asigur că ultimul lucru pe care-l vreau e să-ţi fac rău.

— Tu chiar nu-nţelegi? Chiar atât de orb să fii? Dacă nu mi-ai fi explicat nimic sau dacă mi-ai fi spus totul, această conversaţie n-ar fi avut loc! Dar nu, a trebuit să-mi ascunzi o parte din adevăr pentru a justifica prezenţa lui Bety în Barcelona, lângă tine! Fiindcă despre asta e vorba, nu-i aşa? Ochii i-au străfulgerat. Vrei să fii cu Bety, sunt sigură de asta!

— Te-nşeli, a spus el liniştit, înţelegând că era foarte geloasă. Dacă şi-ar fi pierdut şi el cumpătul şi ar mai fi prelungit discuţia, n-ar fi făcut decât să provoace noi şi noi greşeli. Nu vreau să fiu cu ea, ci cu tine! În fiecare minut în care sunt departe de tine, nu-mi doresc decât să fim împreună. Dar n-o pot lăsa, până nu dispare pericolul. Înţelege odată!

— Şi tu trebuie să mă-nţelegi pe mine! Vreau să laşi baltă povestea asta, să uiţi tot ce s-a-ntâmplat! Nu vrei să mă ştii în pericol, aşa ai spus. Foarte bine, nici eu nu vreau să te ştiu pe tine în pericol. Hai să plecăm la Veneţia, să plecăm acum! Pe Samuel n-o să-l deranjeze să se ocupe de afacere. Lasă timpul să treacă şi totul se va rezolva de la sine!

— Poate că eu pot scăpa, dar Bety? E prea târziu şi suntem implicaţi prea mult: singura soluţie este să mergem până la capăt şi să dăm în vileag, o dată pentru totdeauna, totul. În plus, poliţiştii ne-au avertizat să nu părăsim localitatea şi să rămânem la dispoziţia lor. Nu pot să plec din Barcelona nici să vreau!

— De fapt, n-ar trebui să mă mai surprindă, a răspuns Mariola, pesimistă, clătinând din cap. Mai bine ai pleca! Nu, ar fi mai bine dacă aţi pleca amândoi, s-a corectat, întorcându-se cu spatele la el şi uitându-se pe fereastră.

Enrique a dat din cap, fără însă ca ea să-l vadă.

— Salută-l pe Samuel din partea mea!

Mariola n-a răspuns. Enrique s-a oprit pentru o clipă: voia să încerce să-i explice poziţia lui, dar a simţit cât de inutil ar fi fost totul. Se pronunţase deja împotriva lui, iar singurul recurs posibil ar fi fost cel permis

de trecerea timpului şi de rezolvarea misterului. Până atunci, n-avea rost să-şi irosească timpul. A mers spre birou, unde îl aştepta Bety, deja în picioare. A simţit, evident, că ceva nu era în regulă.

— Probleme? s-a aventurat ea.

— Probleme, a confirmat el.

Enrique şi-a luat haina, după care au ieşit în stradă.

— Dacă vrei, aş putea să stau de vorbă cu ea, s-a oferit Bety. Deşi pare un clişeu, adevărul este că noi, femeile, ne înţelegem unele pe altele mai uşor decât ne înţeleg bărbaţii, şi, în locul ei, poate că şi eu aş fi reacţionat la fel.

— Cunoscând foarte bine situaţia reală?

— Da, a recunoscut Bety.

— Nu, nu cred c-ar servi la ceva. Altă discuţie n-ar face decât să complice lucrurile, nu să le rezolve. A tras adânc aer în piept. Am crezut că odată cu înaintarea în vârstă o să încep să vă înţeleg mai bine; acum îmi dau seama cât de tare m-am înşelat.

S-au îndreptat spre Ramblas, refăcând drumul pe care veniseră la magazinul lui Samuel.

— Ce facem acum? a întrebat Bety.

— Aşteptăm, a răspuns, după un nou oftat.

Enrique era mâhnit; ştiuse dinainte că vizita la Mariola avea să-i provoace o nouă durere de cap, şi cu toate astea… La rândul ei, Bety credea că o înţelege pe Mariola: nu trebuia să fii un geniu ca să-ţi dai seama de rolul pe care-l juca ea în acest cuplu, ce ameninţa să se transforme într-un triunghi. Nu le dorea răul, dar o mică parte maliţioasă din ea, pe care încerca mereu să o suprime, deşi fără succes, se bucura.

19

— L-am luat! Carlos le-a arătat un document printat cu antetul Arhiepiscopiei, împodobit cu o semnătură cu multe înfloriturі. Le-a luat ceva să se hotărască, poate au vrut să mă verifice bine, dar în cele din urmă au acceptat.

— Deci n-au fost probleme? a întrebat Bety.

— Ei, nu cred că le face nicio plăcere să vadă un detectiv particular dând târcoale Arhiepiscopiei, dar în anumite împrejurări ajungi să fii extrem de convingător. Să nu uităm că moartea lui Manolo, deşi nu îi implică în mod direct, s-a produs imediat după investigaţiile lui din catedrală, aşa că… Dar oricum n-aveau niciun motiv să refuze o autorizaţie acordată deja poliţiei.

— Fornells! a exclamat Enrique.

— Îhî! Au fost la catedrală chiar în dimineaţa asta. Dar, fireşte, n-au găsit nici urmă din ceea ce căutau. Ei nu ştiu ce ştim noi.

— Atunci când putem să mergem şi noi? a vrut Bety să ştie.

— Chiar acum.

— Cu cât mergem mai repede, cu atât mai repede vom scăpa de problema asta, a mormăit Enrique, morocănos.

Carlos a luat un rucsac de jos şi a vărsat conţinutul pe birou: o lanternă, un ciocan şi o daltă, şmirghel de diverse grosimi şi un spray.

— Ăsta ce e? a întrebat Bety.

— V-am spus deja de ieri că Manolo avea cu el un fel de echipament. M-am luat după raportul poliţiei, care a găsit nişte unelte la el acasă, într-o raniţă ponosită. S-o fi gândit că, în căutările lui, va avea nevoie de o parte dintre lucrurile astea, aşa c-am avut grijă să fac şi eu rost de ele. Mai era vorba şi de un aparat foto, dar cred c-ar fi fost aiurea să-l iau.

— Dar spray-ul la ce foloseşte?

— E cu aer comprimat, funcţionează cu presiune. Mi-au explicat în magazinul specializat de unde l-am luat. E folosit în special de arheologi, ca să îndepărteze murdăria şi să scoată la lumină inscripţiile tocite de pe pietre; pot să le studieze mai bine, fără să altereze suportul. Manolo căuta o

inscripţie specială, care să-i indice locul exact unde este ascunsă Piatra, deşi, din ce-am înţeles de la voi, se ocupa în mod curent de tot felul de cercetări, aşa că toate astea ar fi putut să facă parte din echipamentul lui obişnuit.

— Se pare că se dusese pregătit, a comentat Enrique. Nu cred c-ar fi luat cu el toate astea, în special spray-ul, dacă n-ar fi ştiut clar ce căuta. Iar de ciocan şi daltă nici nu mai vorbesc.

— Vom şti cât de curând. S-a ridicat. A sosit timpul să aflăm!

Pentru a ajunge de la Plaça Reial la catedrală există mai multe drumuri posibile, toate de aproximativ aceeaşi lungime. Vrei, nu vrei, eşti obligat să faci o plimbare până la ea. În plus, toate au, dintr-un motiv sau altul, ceva atrăgător, care le face speciale. O poţi lua pe Ramblas până la Carrer Portaferrisa, numită astfel în memoria uneia dintre porţile care străpungeau al doilea zid de apărare al Barcelonei. De asemenea, fără a fi nevoie să urci atât de mult, o poţi lua prin Pla de la Boqueria; de acolo, pe Cardenal Casañas, poţi traversa pieţele Pi şi San Josep Oriol şi, continuând pe Carrer de la Palla, ajungi la Pla de la Catedral. O a treia opţiune ar fi să urci panta de la Carrer Ferran până la Mons Taber, fostul centru al anticului oraş roman. Acolo, călătorul se poate pierde pe străduţele vechi şi înguste care amintesc de cartierul evreiesc din Barcelona, sau poate ajunge la uriaşa structură a catedralei dinspre Carrer Bisbe Irurita. Carlos a ales ultima opţiune; a abandonat Plaça Reial prin dubla arcadă care duce în Carrer Ferran. Ajungând acolo, a făcut la dreapta, până în Plaça Sant Jaume. Acolo, printre autocare şi grupuri de turişti, roiau gardieni publici şi *mossos d'esquadra*[26] amestecaţi printre pungaşii mereu atenţi la pradă, gata să profite de orice ocazie. Au evitat un grup numeros de turişti japonezi care, fascinaţi de craniul străpuns de un cuţit, care li se oferea pe arcul ce străbătea strada cunoscutului episcop, blocau întreaga circulaţie a pietonilor. Au intrat în catedrală pe uşa din Carrer Pietat. Fără să ştie de ce, Enrique s-a uitat la ceas: era şase şi jumătate.

Au găsit sacristia, exact aşa cum le indicase Enrique, în dreapta altarului principal. Au întrebat de decan; nu era acolo, dar n-a întârziat să

apară, urmat de doi laici încărcaţi cu acte şi dosare. Carlos s-a prezentat foarte politicos şi le-a explicat ce voiau. Decanul a examinat scrisoarea de la Arhiepiscopie, vădind semne de supărare.

— Cred că săptămâna aceasta n-au avut altă treabă decât să acorde astfel de autorizaţii, a mormăit el. E a treia în trei zile şi, vă spun cât se poate de clar, cu cât le văd mai des, cu atât îmi plac mai puţin. Prima, a acelui biet tânăr cu înfăţişare ciudată, ar fi putut să se justifice. Dar ca poliţia şi, imediat după aceea, domniile voastre să se prezinte aşa, în catedrala mea, în căutarea a mai ştiu eu ce, nu-mi place. Nu-mi place deloc! Noi suntem extrem de ocupaţi; în plus, astăzi, ca şi cum toate astea n-ar fi fost suficiente – şi a arătat spre grămada de acte care aştepta pe masa din sacristie –, mai avem şi un concert de muzică religioasă pentru orgă, cu un cor.

— Nu vrem să vă deranjăm, dimpotrivă! a spus Carlos. Înţelegem că sunteţi foarte ocupaţi şi nu vrem decât să ne permiteţi să refacem traseul primului vizitator, din triforiu şi de pe acoperiş.

— Exact asta mi-a cerut şi Poliţia, doar că lor a trebuit să le arăt unde anume şi-a derulat cercetările răposatul domn Álvarez, odihnească-se în pace, dar domniilor voastre, nu, a observat cu agerime decanul. Să presupunem că m-aş lăsa pradă unui defect atât de uman precum curiozitatea şi v-aş întreba ce naiba, Doamne iartă-mă, căutaţi în catedrala mea?

I-a privit cu atâta sinceritate, încât cei trei interlocutori ai săi au fost surprinşi.

— Mă tem că nici noi nu ştim prea bine, s-a grăbit Carlos să răspundă, pentru a evita orice intervenţie din partea lui Bety şi a lui Enrique. Exact asta încercăm să aflăm.

— Curios lucru. Un răspuns identic cu cel pe care l-am primit din partea poliţiei, în această dimineaţă. În fine, nu e bine să-ţi bagi nasul unde nu-ţi fierbe oala, mai ales atunci când ordinele vin de la superiori. Urmaţi-mă!

Au ieşit din sacristie. Corul care trebuia să acompanieze orga sosise deja. Erau circa patruzeci sau cincizeci de persoane de vârste diferite, îmbrăcate în uniformele asociaţiei respective. Dirijorul lor încerca să-i aşeze pe scaunele pregătite în acest scop şi dispuse în jurul altarului principal; mai mulţi participanţi încercau să controleze nerăbdarea faţă de apropierea concertului a membrilor mai tineri, care aveau zece sau doisprezece ani. La rândul său, publicul numeros roia în căutarea locurilor libere pe bănci sau pe scaunele aduse special pentru recital.

— Doamne, ce agitaţie! a exclamat Bety.

— Mie-mi spuneţi? a răspuns decanul. Catedrala seamănă mai mult cu Ramblas decât cu o biserică adevărată, dar astăzi parc-ar fi o grădiniţă sau un liceu. Slavă Domnului că este ultimul concert din acest sezon!

— Organizaţi multe concerte? l-a întrebat Bety.

— Dacă e la fel ca acum câţiva ani, sunt şase în fiecare sezon, a spus Enrique.

Decanul l-a privit surprins.

— Încă sunt şase şi Îi mulţumesc lui Dumnezeu că nu s-au înmulţit. Vă place muzica religioasă?

— Obişnuiam să vin atunci când aveam timp. E o muzică foarte frumoasă, invită la relaxare şi meditaţie. Iar ambianţa este, desigur, excepţională.

— Iată ceva cu care suntem amândoi de acord, a răspuns decanul. Când vocile corului încep să cânte, pare că Însuşi Domnul le dirijează. Păcat că înainte de concert e atâta agitaţie, a spus, arătând către eforturile aparent inutile depuse de dirijor în organizarea corului.

Au ajuns în partea opusă a catedralei, lângă Porta de Sant Iu, care dă în strada cu acelaşi nume. Acolo s-au despărţit.

— Domnilor, aici vă las, a spus după ce a deschis uşa masivă cu o cheie mare. Scara aceasta duce la tribune, apoi în triforiu şi, în cele din urmă, pe acoperiş. E abruptă şi îngustă, tocmai bună ca un bătrânel ca mine să cadă şi să-şi spargă capul sau să-şi rupă un picior, aşa că prefer să o evit. Pe acoperiş veţi găsi o uşă din fier; ca s-o deschideţi, nu trebuie decât să

împingeţi cu forţă. Un ultim sfat: fiţi foarte atenţi cu podeaua de pe acoperiş! În anumite locuri e neregulată, din cauza presiunii capetelor de piloni.

— O să lăsaţi această uşă deschisă?

Carlos a arătat spre uşa care ducea la scară.

— Da, aşa trebuie. Organistul trebuie să sosească în orice clipă şi numai pe aici are acces la instrument. Nu pot sta după el, nu uitaţi că mai avem mai puţin de-o oră până la începerea concertului. În fine, asta-i tot. A, da, v-aş ruga, dacă se poate, atunci când terminaţi investigaţiile, sau cel mai târziu la nouă, momentul închiderii, să veniţi până în sacristie şi să mă anunţaţi. În felul acesta voi şti că pot să-nchid uşa.

— Nu vă faceţi griji!

Rămaşi singuri în faţa uşii, s-au uitat unul la altul. Carlos a luat iniţiativa şi a deschis uşa, începând să urce spre înălţimile catedralei. Întâi Bety şi apoi Enrique l-au urmat, nu înainte de a trage uşa după ei.

Scara în spirală era cu adevărat lungă şi abruptă, abia luminată de razele slabe care veneau din nava centrală prin nişte orificii înguste. Au ajuns repede la nivelul tribunelor, la aproximativ zece metri înălţime. O uşă mică, dreptunghiulară făcea legătura cu Tribuna Regală şi cu orga; au continuat să urce fără oprire. Puţin mai sus, la vreo douăzeci de metri înălţime, se afla intrarea în triforiu, un culoar îngust şi cufundat în beznă, conceput ţinând cont de înălţimea oamenilor de odinioară, mult mai scunzi decât cei de azi. Enrique, cel mai înalt dintre cei trei, a trebuit să-şi plece capul, ca nu cumva să se lovească.

Pe măsură ce avansau, lumina din nava centrală pătrundea pe culoar. Au ajuns până la marginea triforiului, unde câteva bare transversale simple fixate între coloane reprezentau singurul sistem de siguranţă, menit să prevină o eventuală cădere lungă şi fatală de la treizeci şi cinci de metri. Acolo, au rămas muţi de uimire în faţa spectacolului catedralei, dintr-o perspectivă complet inedită pentru ei. În faţă li se deschidea nava centrală şi *epístola*, care se prelungea până în ciboriu. Aproape chiar sub picioarele lor, se deschidea cripta Santa Eulalia, iar băncile din faţa ei erau ocupate de o

mulţime nutrind sentimente de pace, pe care numai muzica sacră le poate genera. Se auzea un murmur nedefinit, dar caracteristic, similar celui din marile săli de concerte, poate un pic mai discret datorită mediului bisericesc, ori poate că la înălţimea aceea nu se mai auzea aşa tare. Corul, instalat corect în prezbiteriu, înconjurând altarul, aştepta răbdător momentul începerii recitalului său. Membrii lui, care pândeau semnalul dirijorului, îşi încălzeau vocile în surdină.

Din tuburile imense ale orgii au ieşit câteva note de încălzire, o scurtă verificare a ceea ce putea face acest instrument. Organistul sosise imediat după ei. Dirijorul corului, cu ochii aţintiţi spre orgă, aştepta semnalul ca să înceapă. După acordările de rigoare, organistul i-a făcut probabil semn dirijorului, fiindcă acesta s-a întors cu faţa spre cor, cu mâinile ridicate. Trecuseră cinci minute peste ora şapte seara, când orga a început puternica uvertură a oratoriului *Patimile după Matei* de Johann Sebastian Bach. Carlos le-a şoptit prietenilor săi: „La muncă!“

Cu muzica armonioasă în fundal, omniprezentă în fiecare colţ al edificiului graţie puterii minunatului sunet al orgii şi excepţionalei sonorităţi a catedralei, Carlos a refăcut drumul spre acoperiş. S-a întors pe culoar până ce a ajuns la scară şi, un pic mai sus, la doar o spirală distanţă, au ajuns la uşă. Aceasta s-a deschis, cu un scârţâit de rău augur, după ce au împins-o cu forţă: ajunseseră pe acoperiş.

— Şi acum? i-a întrebat detectivul pe colegii lui de anchetă.

Bety a ridicat din umeri: era clar că nu la ea se afla răspunsul. Enrique fusese cel care pomenise de cea de-a patra cheie de boltă.

— Uitaţi-vă la harta asta! Am luat-o dintr-o veche carte de călătorii, scrisă de un anume Richard Ford. Reprezintă partea de sus a catedralei. Fiecare boltă a navelor este acoperită în punctul ei central de ceea ce arhitecţii numesc o cheie, le-a explicat Enrique fără a se mişca din loc. Acoperişul, după cum a spus decanul, poate fi străbătut, dar există şi zone unde se manifestă tensiunea boltelor. De aceea ne-a rugat să fim atenţi. Ei, bine, cheile sunt locul unde converg diferitele nervuri ale bolţilor, astfel încât ele reprezintă piese fundamentale din clădire. În catedrală există şase

chei de boltă în nava principală. Au fost construite din prezbiteriu spre ciboriu. După cum v-am spus în biroul tău şi după cum apare în registrul de lucrări, Casadevall s-a ocupat de finalizarea celei de-a patra chei de boltă. Această cheie a fost închisă cu nouăsprezece ani înainte, dar un defect din amplasarea ei a impus o lucrare de restaurare. Tot Casadevall s-a ocupat de lucrare, de-aia cred că e locul cel mai potrivit pentru a ascunde Piatra. În interiorul clădirii, el reprezintă un loc retras şi aproape că n-are nevoie de nicio restaurare. Pentru tehnica din acea perioadă, să muţi un astfel de monstru, odată amplasat, era o muncă aproape imposibilă. Chiar şi astăzi ar fi o provocare din punct de vedere arhitectural.

— Un loc perfect, a confirmat Carlos. Dar dacă aceste chei sunt nişte bucăţi enorme de piatră pe care le vedem de la parterul catedralei, cum ajungem la ele?

— Nimic mai simplu! Acoperişul face o cotitură în locul care corespunde poziţiei lor. Când veţi vedea, veţi înţelege.

— Hai să mergem acolo!

Odată ajunşi la locul ocupat de cea de-a patra cheie de boltă, Enrique s-a oprit.

— Aici e! le-a arătat el.

Nimic nu părea să indice că acolo exista ceva mai mult decât o grămadă de pietre menite să protejeze acoperişul catedralei. Bety s-a uitat descurajată la ele:

— Nu ne putem apuca să dăm cu ciocanul în pietre, sperând că n-o să ne-audă nimeni. Gândiţi-vă c-ar putea să cadă bucăţi de piatră sau praf peste corul din catedrală. Oamenii şi-ar da seama imediat!

— Plafonul este foarte gros, a observat Enrique. Nu cred că se va întâmpla aşa ceva. Dar cred că trebuie să găsim un indiciu special, un simbol care să ne arate locul exact. Dacă nu…

A lăsat fraza în aer şi s-a aşezat pe acoperiş. Pietrele care acopereau cea de-a patra cheie nu aveau nici măcar un simbol.

— Pe când ne deplasam prin catedrală şi aici, pe acoperiş, am văzut tot felul de simboluri înscrise pe pietre. Uitaţi-vă aici! Plin de speranţă, a arătat

spre unul din apropiere. Şi ăsta de aici! Ar putea avea legătură?

— Nu. Sunt însemnele arhitecţilor şi ale pietrarilor: compasuri, reglete, triunghiuri… ţin de jargonul lor, a spus Enrique. Aveau rolul de a marca locul în care lucraseră şi nu serveau decât pentru a stabili cuantumul plăţilor. Le puteţi găsi în toate bisericile din acea perioadă.

— De ce-ar trebui să căutăm o marcă? N-ar fi putut-o ascunde aşa, pur şi simplu? a întrebat Carlos.

— Plecând de la notele manuscrisului, Manolo a dedus că maestrul Casadevall a marcat locul cu un simbol. Problema e că nu ştim cum arată.

— Şi nu e singura problemă: gândiţi-vă la spray-ul pe care-l avea Manolo cu el. Scopul lui este acela de a scoate în evidenţă vechile inscripţii ilizibile, nu-i aşa?

— Da, cum am mai spus, a confirmat Carlos.

— Bolţile au fost finalizate în urmă cu şase sute de ani şi multe dintre mărci sunt atât de tocite, încât abia se mai disting.

— Înţeleg.

— Dar Manolo a găsit-o! a exclamat Bety. Şi dacă el a reuşit, şi noi o putem face!

— Eşti mult prea sigură de ce a găsit. Enrique a dat din cap. Asta e doar o presupunere a noastră.

— Ucigaşul a acţionat din disperare, disperarea de a găsi Piatra. Cred că Manolo chiar a descoperit ascunzătoarea.

— Ascultă, a continuat Bety argumentaţia, singura diferenţă dintre el şi noi sunt, vreau să spun, erau cunoştinţele lui superioare în ceea ce priveşte religia şi cabala. Şi-a notat tot ce ar putea fi important în carneţelul pe care ţi l-a dat şi pe care-l ai la tine.

— Asta nu-nseamnă nimic.

— Nu? El avea informaţiile din carneţel, dar nu i-au fost de ajuns. Abia după ce a intrat în posesia manuscrisului a găsit locul. Noi aveam manuscrisul şi acum avem şi carneţelul lui. Soluţia constă în îmbinarea celor două surse de informaţii, sunt sigură!

Enrique i-a întins carneţelul fără să spună un cuvânt. Bety a început să dea paginile împreună cu Carlos; a simţit imediat pesimismul fostului ei soţ. O mare parte din cele cincizeci de pagini din carneţel erau acoperite, de fapt, cu desene. Unele erau schiţe de clădiri, altele de evenimente. Cele mai multe erau ciudate, de neînţeles pentru cei care nu erau iniţiaţi în secretele lor. Cercul lui Tserouf, semnul Tzimtzum, Aleful părintelui Rimomin, o diagramă cabalistică, apoi Arborele Vieţii şi alte câteva umpleau, desenate cu o linie sigură, carneţelul lui Manolo. Ilustraţiile, la fel ca textul, erau pline de însemnele alfabetului ebraic, alături de traducerea lor.

— Acum aţi înţeles? a întrebat Enrique după ce prietenii lui au răsfoit paginile. Nu mă îndoiesc de raţionamentul vostru: soluţia acestei enigme, în cazul în care ce spunea Manolo ar fi adevărat, şi n-ar avea de ce să nu fie, ar trebui să fie acolo. Dar…

— Ieri mai vorbeai de o posibilitate, i-a atras Carlos atenţia. Spune-ne care este!

— Păi, m-am gândit la un moment dat la ea. Vezi tu, Carlos, Bety cunoaşte ceea ce, probabil, reprezintă punctul-cheie al manuscrisului Casadevall. După o listă detaliată a clădirilor, maestrul a scris următoarele: „Într-un final, ajutat şi însoţit de iubire şi de judecata cea dreaptă, am găsit în Împărăţia lui Dumnezeu singurul loc logic pe care Domnul mi l-a arătat foarte clar.“ Ne-am luptat cu această frază ore întregi. Existau două posibilităţi: prima, Casadevall îşi exprima recunoştinţa faţă de Dumnezeu deoarece găsise o soluţie la problema lui, şi anume, unde să ascundă piatra; a doua, ea în sine exprima o cheie a locului respectiv.

— Cele două posibilităţi ne-au dat o grămadă de bătăi de cap. Pentru mine, era mai importantă prima; pentru Bety, a doua. Dacă Casadevall ar fi vrut să ascundă piatra în aşa fel încât nimeni să n-o mai găsească, n-avea niciun sens să lase urme scrise despre locul respectiv. Dar Bety abordează problema dintr-o perspectivă diferită. După ea, orice persoană supusă presiunii pe care trebuie s-o fi simţit Casadevall ar fi avut nevoie de o portiţă de scăpare. Fireşte că nu putea să explice în stânga şi-n dreapta situaţia în care se afla, astfel că s-a folosit de registru ca de un jurnal în care

să aştearnă tot ceea ce-l neliniştea. Dovada cea mai clară e povestea legată de boala fiicei lui. În felul acesta, fraza căpăta o nouă semnificaţie. O semnificaţie pe care nu am descifrat-o… până ieri.

— Vrei să spui că acum înţelegi sensul ei? l-a întrebat Bety, nerăbdătoare.

— Cred că da, dar mi se pare chiar ciudat că la început am preferat să cercetez cea de-a patra cheie. Văzând că nu ajung nicăieri cu asta, nu-mi rămânea altă opţiune.

— Haide, explică-ne!

— Dă-mi carneţelul!

Bety i l-a înmânat, în timp ce Enrique se ridica în picioare. A răsfoit-o până ce-a ajuns la o diagramă anume.

— Priviţi aici!

Sub titlul „Arborele Vieţii“, pagina recrea relaţiile dintre conceptele cabalistice. Trei coloane verticale a câte zece cercuri. Fiecare conţinea un cuvânt ebraic şi traducerea sa. Coloanele din stânga şi din dreapta erau formate din trei cercuri fiecare; cea din mijloc, din patru. Relaţiile dintre cercuri erau diferite: pe orizontală, prin linii oblice, incluzând de asemenea triadele numite „Braţul lui Dumnezeu“, „Marele Chip“ sau „Micul Chip“.

— Aţi mai auzit de Arborele Vieţii? i-a întrebat Enrique.

Amândoi au făcut semn că nu.

— Este reprezentarea relaţiilor existente între *sefirots*. O structură complexă, dezvoltată de cabaliştii din secolele al X-lea, al XI-lea şi al XII-lea. Înţelegeţi? Iar Piatra lui Dumnezeu, având scris numele adevărat al lui Dumnezeu în ebraică, reprezintă manifestarea unui *sefirah*. Fiţi atenţi la numele coloanelor laterale!

Bety şi Carlos au citit scrisul mic şi înghesuit al lui Manolo. Una dintre coloane se numea Pilonul Judecăţii; cealaltă, Pilonul Iubirii.

— „Ajutat şi însoţit de iubire şi de judecata cea dreaptă“, a recitat Bety.

— Exact! a exclamat Enrique.

— Dar ce legătură au toate acestea cu fraza-cheie a manuscrisului? a întrebat Carlos, nedumerit.

— Fiecare *sefirah* are un nume, i-a răspuns Enrique. Sunt acolo, în interiorul cercurilor. *Sefirah* e singularul de la *sefirots*, a lămurit el înainte de a fi întrebat.

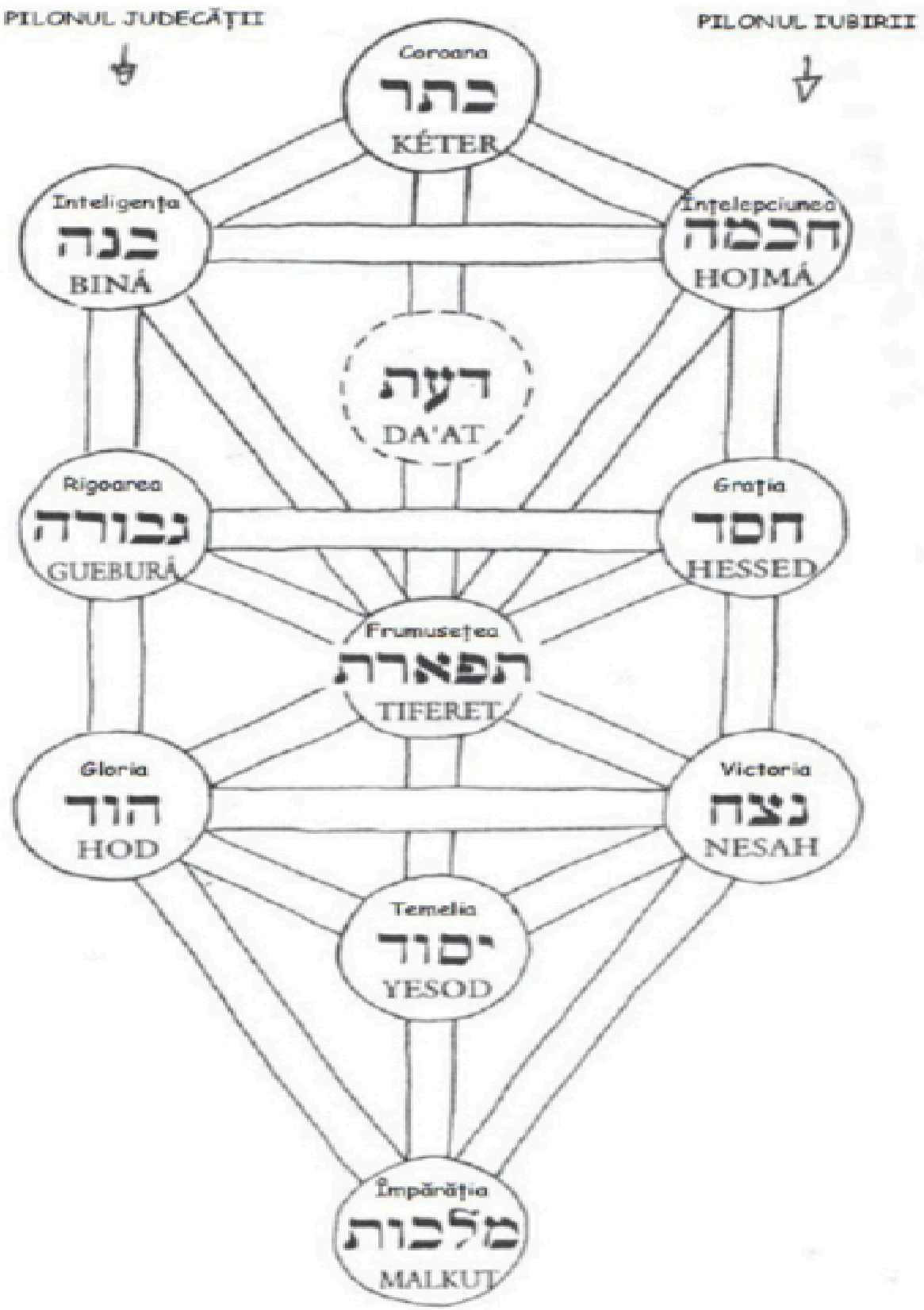

Arborele Vieții

— Dar sunt în ebraică!

— E suficient să ştim unde să căutăm pentru a descoperi răspunsul.

Încrederea lui creştea direct proporţional cu explicaţiile pe care le dădea. La început se arătase reticent, dar asta numai din pricina lipsei de încredere în sine, din cauza complexităţii structurii care învăluia întregul mister. Cu toate acestea, prezentarea legăturii dintre evenimente l-a ajutat să-şi confirme bănuielile.

— Unde ai găsit elementele traducerii? a întrebat Bety, căreia îi venise o idee.

— Mai aproape decât îţi închipui: se aflau în biblioteca lui Artur din magazin, pe care mi-au adus-o în Vallvidrera cu o săptămână înainte de venirea ta.

— Atunci…

— Artur era înnebunit după cărţile vechi, avea o colecţie extraordinară. Dar nu se mulţumea doar să le achiziţioneze: le citea, apoi făcea cercetări pe marginea lor şi îşi îmbogăţea cunoştinţele prin achiziţionarea de noi volume, mai moderne. Cercetarea îl făcea fericit. Una dintre cărţile pe care le avea în bibliotecă era un *Zohar*, în prima versiune tipărită la Mantua, în 1559. Mie mi-a fost imposibil să înţeleg ceva, dar, plecând de la el, am descoperit cărţi cu interpretări moderne ale textului original. Bineînţeles că n-am făcut legătura dintre ele şi Piatră, până când nu mi-a picat în mâini carneţelul plin de notiţe al lui Manolo. Abia atunci am zis să le mai răsfoiesc o dată: Manolo ne-a explicat ce era acel obiect ascuns, cărţile se aflau în magazin, erau despre cabala… În cele din urmă, am ajuns la concluzia că figura cabalistă cunoscută sub numele de Arborele Vieţii avea legătură cu manuscrisul Casadevall. Numai o persoană cu o cultură incredibilă precum Artur ar fi putut dezlega misterul manuscrisului, chiar şi fără să ştie despre ce obiect ascuns era vorba. Eu, repet, nici nu mă pot compara cu tatăl meu; fără ajutorul oferit de Manolo, n-am fi reuşit niciodată.

— Problema era să stabilim relaţia dintre manuscris şi *sefirots*; faptul că între ele existau elemente comune nu-nsemna că automat am găsit

soluţia. Şi ştiind că Manolo a venit să cerceteze ceva aici, pe acoperişul catedralei, unde Casadevall finalizase cea de-a patra cheie de boltă în acelaşi an în care, potrivit manuscrisului său, se hotărâse să-l ajute pe misteriosul S., piesele puzzle-ului s-au aşezat singure. A ascuns Piatra aici, dar nu unde credeam eu.

— Dar de ce căutai un simbol al cheii?

Carlos făcea eforturi să nu piardă firul unei poveşti ale cărei detalii îi erau străine.

— Aşa cum vă spuneam, Arborele Vieţii este o reprezentare a *sefirots*. Ei bine, unul dintre ei, cel care corespunde cu partea de jos a diagramei, se numeşte Împărăţia. Manuscrisul vorbea despre Împărăţia lui Dumnezeu, spunând ulterior că „Domnul mi l-a arătat foarte clar“. Caut simbolul Împărăţiei potrivit cuvântului ebraic, fiindcă acolo unde îl vom fi găsit, acolo a ascuns Casadevall Piatra.

— Şi credeai că ai să-l găseşti sub cea de-a patra cheie, a înţeles Carlos. Şi totuşi, nu e aici! Iar dacă nu e aici, unde naiba e?

— Păi… nu ştiu, a recunoscut Enrique trist. Vezi tu, deşi avem toate aceste informaţii, nu înseamnă că putem descifra enigma. Speram să-l găsesc acolo, în a patra cheie de boltă, în conformitate cu mişcările lui Manolo. Mi se părea cel mai logic.

— Staţi un pic! l-a întrerupt Bety. Manuscrisul făcea referire la faptul că „Domnul mi l-a arătat foarte clar“. Tu crezi că maestrul se referea la simbolul corespunzător cuvântului ebraic pentru Împărăţie. Dar nu este mai posibil ca semnalul să se refere la un loc anume? Din fraza asta se deduce un loc, Împărăţia lui Dumnezeu, unde a ascuns Piatra. Şi cred că partea finală a frazei, „mi l-a arătat foarte clar“ conţine un indiciu, indică locul exact unde a ascuns-o.

— E posibil, a recunoscut Enrique.

Privirea lui Bety avea o strălucire specială; se înserase, iar verdele ochilor ei părea să atragă ultimele raze de lumină.

— Uitaţi-vă acolo!

Bety a arătat spre celălalt capăt al catedralei, în spatele lor.

Pe tot acoperişul pustiu nu exista semn mai evident decât crucea care indica închiderea boltei. Privirile li s-au întâlnit, întrebătoare; lui Enrique i s-a făcut pielea ca de găină, fiind străbătut de un fior. Nişte nori s-au adunat pe cer şi a început să bată un vânt rece.

— Împărăţia lui Dumnezeu. Arborele Vieţii. Comparaţi proiecţia verticală cu diagrama. Fiecare boltă a catedralei coincide cu unul dintre *sefirots*. Împărăţia. Este acolo! le-a arătat Bety.

— Da, a confirmat Enrique. Acolo trebuie să fie. Au mers până la cruce. De unde se aflau, datorită înălţimii mai mari a catedralei în comparaţie cu clădirile vechi din cartierul Gotic, au privit cerul care înconjura crucea ca şi cum ar fi fost o frontieră şi în acel moment au ştiut că Bety avea dreptate, că nu avea cum să fie altfel. Ajungând la nivelul ei, au privit-o. Era o piesă simplă, la fel ca întreg acoperişul catedralei: abia dacă atingea doi metri în înălţime, cu tot cu soclul pe care stătea, compusă din două trepte circulare şi un piedestal. Partea de sus a crucii, precum şi bara transversală se terminau cu un ornament delicat în formă de crin. Lucrarea nu părea să fi suferit de pe urma trecerii timpului, spre deosebire de împrejurimile sale imediate, unde se vedeau urmele unor consolidări din epoci mai recente.

— Trebuie să căutaţi acest simbol. Enrique le-a arătat semnul corespunzător Împărăţiei, conform diagramei Arborelui Vieţii. Nu cred că l-a scris în întregime; cel mai probabil este să fi notat doar iniţiala.

Au înconjurat crucea cocârjaţi, aproape în patru labe, falsă reverenţă în faţa unui simbol sacru sub care sperau să găsească un altul foarte diferit. Carlos a fost cel care le-a atras atenţia când l-a găsit. Ceilalţi doi au venit la chemarea sa, recunoscând pe piatră, aşa cum prevăzuse şi Enrique, prima literă a cuvântului „Împărăţie“.

O găsiseră.

Era în partea laterală a uneia dintre pietrele celei de-a doua trepte. Bety a pipăit piatra cu buricele degetelor, până ce a găsit o crăpătură micuţă care o împărţea în două. Acolo, ca o confirmare a teoriei lor, urma unei dalte dovedea intervenţia lui Manolo. Le-a arătat-o şi celorlalţi doi. Carlos a scos

ciocanul şi dalta din raniţă. A fixat dalta pe deschizătură şi l-a privit pe Enrique, cerându-i o confirmare.

— Dă-i drumul! a spus acesta, iar ciocanul, acoperit de sunetele orgii şi de vocile corului, şi-a început cântecul monoton în piatră.

Peste cinci minute, Carlos, transpirat, le-a arătat rezultatul efortului depus. Dalta ajunsese la un punct unde nu mai întâmpina rezistenţă. În interiorul pietrei exista un spaţiu gol, o gaură. I-a predat instrumentele lui Enrique, care şi-a concentrat eforturile pe ambele laturi ale pietrei. Au mai trecut cinci minute, până când s-a hotărât să testeze dacă piatra era sau nu prinsă de ceva. I-a dat dalta lui Carlos, care s-a aşezat lângă el şi a băgat ciocanul în deschizătură. Au făcut o pârghie cu ambele instrumente până când, cu o trosnitură, o secţiune din piatră s-au rupt brusc de la baza crucii şi a căzut la picioarele lui Bety. Piatra care căzuse, în formă de „L“, acoperea o gaură de mărimea unui pumn. Pe fundul ei se afla o punguţă din piele groasă, bine cusută, acum acoperită cu pulberea care căzuse în urma loviturilor de ciocan. Carlos, cuprins de o tăcere pioasă, tocmai se pregătea să ia punga, când Enrique l-a oprit.

— Aşteaptă! Un astfel de moment trebuie savurat. Astfel de lucruri nu se-ntâmplă decât o dată în viaţă, merită să ne bucurăm de ele.

— Ai dreptate, a recunoscut Carlos, admirativ. Acum a vorbit din nou Enrique, scriitorul. Şi mă felicit pentru asta!

Carlos şi-a aprins o ţigară. Au rămas tăcuţi câteva minute, cât Carlos a fumat, pierduţi toţi trei în gânduri, savurând acel moment. Pentru Enrique, acele momente erau un omagiu adus celor care muriseră din pricina a ceea ce conţinea acel săculeţ de piele. Carlos se bucura de gustul aventurii, care-l făcuse să devină detectiv particular. Lui Bety, mai pragmatică, situaţia i se părea uşor ridicolă, dar s-a abţinut de la orice comentariu. Enrique şi Carlos erau prieteni vechi, aveau multe în comun şi puţin îi păsa ei că se purtau ca doi eroi de film. După ce Carlos a stins ţigara, Enrique s-a aplecat să ia sacul de piele. L-a cântărit în palmă. Nu părea deloc greu. Oricât s-a chinuit să-l desfacă, n-a reuşit.

— Felicitări, Bety, ai avut dreptate! Mă tem că nu putem să-l deschidem fără un cuţit, o foarfecă sau ceva asemănător. Pielea pare sudată. Va trebui să mergem la Carlos la birou sau acasă.

— Nu-i nevoie, am în geantă o forfecuţă numai bună, a spus ea. A scotocit prin geantă, până a găsit-o. Poftim!

Enrique a luat foarfeca care era mică, dar solidă, cu lama lată şi ascuţită. Săculeţul părea cusut la gură. A introdus vârful foarfecii într-unul dintre ochiurile cusăturii şi, cu prudenţă, a tras tare de sfoară. După atâta amar de vreme, pielea era parcă sudată. În cele din urmă, după câteva minute, a cedat cu un pocnet surd, care l-a cutremurat. O puternică senzaţie de *déjà vu*, cea mai intensă pe care o trăise vreodată, i-a făcut pielea ca de găină. Scena i se părea extrem de familiară. Ar fi putut jura că deschisese săculeţul şi altă dată. Forţa acelei impresii a fost atât de mare, încât l-a tulburat profund; a încercat să reţină imaginile furişe care alunecau prin ungherele imaginaţiei sale, sau poate ale amintirilor, dar au dispărut. Nu şi-a revenit decât atunci când Bety, care îi cunoştea foarte bine aceste reacţii, stranii pentru cei mai mulţi, i-a pus mâna pe umăr.

— Eşti bine?

— Da, nu-i nimic, mi s-a părut c-am mai trăit toate astea înainte, s-a justificat el.

— Bine, acum, c-ai revenit printre noi, hai să vedem Piatra! a intervenit Carlos.

Enrique a dat din cap şi a băgat mâna în săculeţ, cu prudenţa unui îmblânzitor de şerpi care vrea să scoată reptilele din coşul în care le ţine. Piatra era ovală, cam cât pumnul, cu marginile uşor rotunjite; era rece la atingere. A apucat-o cu hotărâre şi a scos-o la lumină. A deschis pumnul fără să-şi dea seama de încetineala cu care o făcea. Era acolo, în palmă, expusă privirii sale, în sfârşit! Piatra lui Dumnezeu, obiectul mistic şi mitic, a cărui verigă ultimă era legată de moartea a doi oameni.

Era verde, de un verde delicat, plăcut, între opac şi translucid. Nuanţa, neclară, părea să varieze în funcţie de unghiul din care era privită. Niciunul dintre cei trei n-ar fi băgat mâna-n foc că ar fi putut fi folosită ca proiectil

pentru o praştie; părea fragilă, mai degrabă un obiect decorativ frumos decât mesagerul acela al morţii, în care se transformase. Pe faţă nu avea scris nimic; Enrique a întors-o pe partea cealaltă şi a observat nişte litere subţiri, gravate pe suprafaţa ei.

— Poţi traduce ce scrie aici? a întrebat Carlos.

— N-am nici cea mai vagă idee de ebraică. Dar ştiu cine ne-ar putea ajuta: Samuel.

— Cine-ar fi crezut! a spus Carlos. Din suspect, s-a transformat în colaborator indispensabil pentru soluţionarea definitivă a misterului. Bety, pesemne că nici tu nu ştii…

— Nu, a răspuns Bety. Mă tem că va trebui să aşteptăm până mâine… Asta dacă vreţi cu adevărat să ştiţi ce scrie.

— Ia te uită, nu mă aşteptam la asta din partea ta! a râs Enrique. Ţi-e teamă de o poveste veche de patru mii ani?

— Da, mai ales dacă această vechime e în stare să bântuie mintea cuiva, împingându-l să facă moarte de om. Nu uita ce ne-a povestit Manolo despre Shackermann: „El credea“, aşa a spus.

— Bine, vom discuta despre asta în altă parte.

Enrique se simţea incomod.

— Sunteţi absolut siguri că asta e Piatra?

Carlos a arătat spre săculeţul din piele.

— Ce altceva ar putea fi? a răspuns Bety, binevoitoare. Totul ne-a condus la ea. În acest săculeţ din piele se află unul dintre cele mai importante obiecte istorice descoperite în acest secol. Noi scriem istoria.

— Să nu pierdem timpul! Carlos, ajută-mă să las baza crucii exact aşa cum am găsit-o.

Au reuşit s-o refacă fără prea mare efort; blocul de piatră nu cântărea mai mult de cincisprezece sau douăzeci de kilograme. Lipsea mortarul dintre articulaţii, dar nu aveau de ce să-şi facă griji, deoarece greutatea era suficientă pentru a-l ţintui. La prima vedere, nimeni nu şi-ar fi închipuit că sub acea piatră ar fi fost ascuns ceva, vreme de peste şase sute de ani.

— Să plecăm! a propus Carlos. Avem Piatra. Nici Manolo, nici criminalul n-au reuşit să pună mâna pe ea.

— Manolo a fost foarte aproape. Sunt sigură că el a lăsat urma aceea din piatră, a oftat Bety. De ce n-o fi scos-o?

— Potrivit rapoartelor pe care ni le-ai citit, a plecat mai târziu din catedrală. Poate că până la acea oră n-a reuşit s-o găsească sau i-o fi fost frică să nu fie descoperit din cauza loviturilor de ciocan, s-a gândit Enrique. Concertul programat azi a fost un noroc neaşteptat, la care nici nu visam.

— Noroc? Dac-aş crede în aşa ceva, aş putea să jur că toate s-au desfăşurat conform unui plan dinainte stabilit, a spus Carlos. Toate coincidenţele astea sugerează că tu, şi nu altcineva, trebuia s-o găseşti. Dar haideţi să plecăm odată! Sunt foarte nerăbdător să văd în linişte cum arată nenorocita asta de piatră.

Au pornit pe acoperiş în direcţia scării. După ce au pus la loc uşa grea, au început coborârea pe scările abrupte, devenite acum un tunel de rezonanţă ale sunetelor puternice ale orgii. La înălţimea triforiului, puţin mai jos pe scări, Carlos, care cobora primul, a avut impresia că vede o siluetă. S-a oprit, speriat de umbra fugară care părea să-i aştepte pe cei trei să coboare. A băgat mâna în interiorul hainei. Cu cealaltă mână, l-a oprit pe Enrique, care cobora în spatele lui.

— Cine-i acolo? a întrebat cu glas hotărât.

— Enrique? Eşti acolo, Enrique? s-a auzit o voce îngrijorată de femeie. Răspunde-mi, te rog!

— E Mariola, a şoptit, uimit că se afla acolo. Mariola, nu-ţi face griji, sunt aici! Lasă-mă să trec, e totul în regulă, e Mariola! i-a explicat Enrique prietenului său, ca şi cum această simplă propoziţie ar fi putut înlătura orice urmă de îndoială.

Carlos a coborât până la palierul care lega culoarul de acces în triforiu de scară; acolo, după ce a aruncat o privire şi a observat prezenţa solitară a femeii, i-a permis lui Enrique să se apropie de ea. Mariola, aflată în triforiu, a întins braţele, dornică de o îmbrăţişare. Ceilalţi doi au rămas în spate, la câţiva metri de cei doi îndrăgostiţi.

— Ce-i asta? i-a şoptit Carlos lui Bety.

— S-au certat de dimineaţă, în timp ce-i povestea ultimele noutăţi.

— Voi i-aţi spus c-o să fim aici?

— Da.

— Am impresia că ceva nu se potriveşte.

Ajungând la nivelul lor, au reuşit să audă o parte din conversaţia celor doi.

— Iartă-mă, n-am mai putut să aştept să mă suni. M-am gândit toată ziua la ce ţi-am spus. Cum mi-ai zis că urma să vii încoace, l-am lăsat pe Samuel la magazin ca să vin şi să-mi cer scuze.

— N-ai de ce să-ţi ceri scuze, i-a replicat el printre arpegiile orgii, chiar deloc!

Enrique s-a întors către prietenii săi şi a apucat să vadă cum Carlos s-a încruntat şi a băgat mâna în interiorul hainei, precum şi uluirea de pe chipul lui Bety; a încercat să se întoarcă spre Mariola, ca să vadă ce anume provocase o astfel de reacţie, dar n-a reuşit. A simţit mişcarea fulgerătoare, abia perceptibilă şi a primit o lovitură între ureche şi gât, care l-a doborât la pământ, unde s-a chircit de durere. Muşchii nu-l mai ascultau şi a fost orbit de nenumărate scântei, care-l forţau să clipească compulsiv. Nici n-a avut timp să se gândească la ce se întâmpla, n-a reuşit să înţeleagă ce o determinase pe Mariola să facă aşa o nebunie, n-a putut sau n-a ştiut să înţeleagă că ea ar putea fi responsabilă pentru cele două crime. Fără să se uite la trupul iubitului ei, Mariola a mers mai departe. A scos pistolul, fără ca el să poată face ceva, şi a tras. În coridorul îngust şi de la o distanţă atât de mică, nu trebuia să fii un trăgător de elită pentru a nimeri ţinta; l-a văzut pe Carlos cum sare în spate ca o marionetă pe care păpuşarul o scoate de pe scenă cu o smucitură sălbatică. S-a prăbuşit peste Bety, care şi-a pierdut echilibrul şi a căzut, prinsă sub corpul detectivului. În mod ciudat, nu mai auzea nimic, n-a reuşit să vadă decât un nor mic de fum care plutea între Mariola şi Carlos. Pesemne că arma avea amortizor. Adunându-şi toate forţele, Enrique a reuşit să întindă mâna şi s-o prindă de gleznă pe Mariola, care tocmai se pregătea să facă un pas înainte, după ce îngheţase o clipă, ca

şi cum n-ar fi ştiut ce are de făcut în continuare. Sau poate că el vedea totul dintr-o altă perspectivă, cu reacţiile întârziate, iar acţiunea se desfăşura cu o viteză ameţitoare; n-avea cum să-şi dea seama. A reuşit s-o oprească; corpul ei, negăsind niciun punct de sprijin, a căzut la pământ, după ce s-a lovit de perete.

S-a auzit o bufnitură. Enrique, ameţit, a încercat să se ridice. Acum era în patru labe. A văzut cum pistolul Mariolei alunecă ciudat de încet în direcţia lui Carlos şi se opreşte la jumătatea distanţei dintre cei doi; a văzut chipul crispat de durere al prietenului său, cu mandibula dislocată şi ambele mâini pe piept. A văzut-o pe Bety încercând să dea la o parte corpul detectivului ca să se poată mişca. N-a văzut nici sângele ce se revărsa din corpul prietenului său, nici julitura de pe faţa Mariolei, care, în mod misterios, părea că se află acum la înălţimea lui, pentru ca imediat să ajungă undeva în planul doi, ca şi cum el s-ar fi aflat pe o bandă de alergat şi ar fi lăsat-o în urmă. Nu a văzut nici expresia îngrozită de pe chipul lui Bety, cu atât mai puţin îndoiala care i s-a aşternut pe faţă când el a încercat să întindă mâna ca să ia arma pe care Mariola o scăpase. Era cât pe ce să reuşească, degetele aproape că au atins metalul, ba mai mult, chiar credea că o atinge şi că, din cauza loviturii suferite, simţurile nu mai erau în stare să discearnă corect. Dar, deşi raţional ştia că o poate lua, mâna nu părea să se supună semnalelor transmise de creier. Doar o clipă, suficient pentru ca Mariola, la rândul ei, să-i dea mâna la o parte şi să cadă pe spate, cu pistolul în mâini.

Cu un efort supraomenesc, a reuşit să se ridice la o secundă după Mariola. Erau acolo, în holul îngust, faţă în faţă. Amândoi gâfâiau, deşi la el sunetele ajungeau estompat. Mariola părea să ezite. După ce Enrique se ridicase, îndreptase pistolul spre Bety, dar acum îşi retrăsese puţin mâna.

— Pleacă! a auzit vocea îndepărtată a Mariolei. Dă-te la o parte!

— Tu ai fost! s-a auzit el vorbind. Tu i-ai ucis!

Acum, pentru prima dată de când primise lovitura aceea, era în stare să gândească limpede.

— Dă-mi Piatra! i-a ordonat. Enrique a ezitat, iar Mariola a întins mâna ca să-l convingă să i-o dea. Dacă mi-o dai, plec pe unde-am venit fără să se

mai întâmple nimic, îţi jur!

— Dacă i-o dai, ne omoară! a strigat Bety.

— Spune-i târfei ăsteia c-ar face bine să tacă şi să stea cuminte!

— De ce-a trebuit să-i ucizi? Enrique a ignorat ce-i ceruse, şocat de revelaţia îngrozitoare de-a o vedea cu un pistol în mână. De ce-a trebuit să-l omori pe Artur? De ce-a trebuit să-mi omori tatăl?

— Dă-mi Piatra! i-a cerut din nou.

— De ce?

— Pentru că Piatra trebuia să fie a mea.

— Am avut încredere în tine şi ai profitat de asta! Între noi n-a fost decât o mare minciună, te-ai prefăcut ca să obţii informaţii despre Piatră. M-ai înşelat, m-ai manipulat ca pe un idiot!

— Nu-i adevărat! a negat ea. Nu m-am gândit nicio clipă să mă folosesc de tine. Iar ceea ce s-a întâmplat între noi putea să se întâmple cu sau fără Piatră.

— Cum vrei să te cred, după tot ce-ai făcut?

— Nu mă aştept să mă crezi, dar ăsta e adevărul.

— Nimic nu te împiedică să tragi. Dac-o faci, n-o să mai ai nicio problemă!

— Nu mă obliga s-o fac! Vocea ei de gheaţă trăda un strop de îngrijorare. Nu mă obliga s-o fac, fiindcă de asta chiar mi-ar părea rău!

Enrique a meditat câteva secunde lungi. Ar fi putut să-l omoare foarte uşor. Dacă ţesuse tot acel complot pentru a-l atrage spre ea, astfel încât să-l lovească în cap şi să-l lase fără simţiri, era tocmai pentru că nu-i dorea moartea, asta era clar. Dar, în schimb, nu ezitase să tragă în Carlos şi sigur nu s-ar fi sfiit să facă acelaşi lucru cu Bety. Nu ştia cum să procedeze. Avea pistolul în buzunarul hainei, alături de Piatră, de săculeţul din piele şi de cheile de la maşină şi de la casa lui Artur. S-a gândit să folosească arma; ea nu se aştepta la asta. Nu trebuia decât să apese pe trăgaci pentru a o lua prin surprindere, dar s-a mirat să vadă că, mai presus de teamă, ură şi durere, nici el nu-i dorea moartea; ceva i-a spus că, dacă ar fi încercat să facă asta, în cele din urmă Mariola s-ar fi văzut obligată să tragă. Ce să facă? Brusc, a

început să scotocească în buzunar câteva secunde, pentru a scoate săculeţul cu Piatra; apoi, a pus mâna pe balustradă, la douăzeci de metri deasupra nivelului zero al catedralei, înţesat acum de iubitori ai muzicii religioase.

— Dac-o să tragi, o să deschid palma şi-o să pierzi Piatra pentru totdeauna!

— Dacă nu mi-o dai imediat, trag în Bety fără să stau pe gânduri! A îndreptat ţeava pistolului spre Bety. Oricât ai încerca s-o acoperi, n-o să reuşeşti. În plus, prietenul vostru pierde sânge. Priveşte: singura lui şansă este să-mi dai Piatra. Aşa o să primească îngrijirile necesare.

Enrique a aruncat o privire peste umăr. Mariola avea dreptate: Carlos, întins pe jos, fără cunoştinţă, pierdea foarte mult sânge, atât de mult, cum nu mai văzuse în viaţa lui. Zăcea într-o băltoacă mare, care ameninţa să se reverse peste marginea triforiului şi să se scurgă în prezbiteriu. Bety se eliberase de sub corpul prietenului său şi, ghemuită lângă el, apăsa pe rană, ca să oprească hemoragia.

— După tot ce-ai făcut, nu mai pot avea încredere în tine.

— Nu mă provoca! Pentru tine aş face la fel de mult cât am făcut pentru a obţine Piatra.

— Atunci pleacă! Dac-o să faci asta, o să-ncerc să te uit, împreună cu toate durerile pe care mi le-ai provocat.

— Să mă uiţi? N-ai putea, e prea târziu! Suntem legaţi pe viaţă, cu bune şi cu rele. Îţi spun pentru ultima oară: dă-mi Piatra!

— Bine, ia-o! a spus şi a întins braţul spre ea.

Mariola s-a apropiat cu prudenţă, făcând paşi mici, cu pistolul în mâna dreaptă şi cu mâna stângă întinsă spre punguţă, cu un ochi la mişcările lui Bety şi altul la reacţiile lui Enrique. Degetele ei le-au atins pe cele ale iubitului său; Enrique s-a cutremurat, ca şi cum toate simţurile s-ar fi concentrat pe buricele degetelor şi n-ar mai fi existat nimic altceva.

Săculeţul a zburat spre faţa Mariolei. Luată prin surprindere, a primit lovitura chiar între ochi şi s-a retras în timp ce apăsa instinctiv pe trăgaci. Săculeţul a zburat printre barele de protecţie care înconjurau triforiul, căzând în mulţime. Enrique şi-a împins tot trupul în faţă, cu ochii închişi;

glonţul, modificându-şi unghiul de tragere din pricina loviturii, i-a atins braţul; a simţit clar muşcătura de oţel, dar nu şi durerea. De Mariola îl despărţeau doar câţiva metri, şi ambele corpuri s-au întâlnit cu o violenţă nemaivăzută. Au căzut la pământ într-o învălmăşeală confuză de corpuri şi membre. Cumva Mariola reuşise să evite îmbrânceala oarbă a lui Enrique. Pistolul era tot la ea, însă iubitul ei reuşise să apuce cu forţă braţul care îl ţinea: dar nu suficient cât să o facă să-i dea drumul, şi nici atât de uşor încât ea să se poată elibera din strânsoare. S-au răsucit pe genunchi, s-au zbătut. Braţul rănit al lui Enrique a fost răsucit, până şi-a pierdut toată forţa. Mariola a afişat un zâmbet triumfător, care i-a dispărut când a auzit în spatele ei un trosnet de rău augur. Bara de protecţie se rupsese din cauza greutăţii corpului. Aluneca în gol. A căutat cu disperare un punct de sprijin de care să se prindă, dar invincibila forţă de gravitaţie o făcea să alunece iremediabil spre podeaua îndepărtată a prezbiteriului.

Cu un strigăt disperat, Enrique s-a aruncat asupra trupului care cădea şi a reuşit să întrerupă prăbuşirea aceea cumplită, prinzând-o de talie. Şocul a fost cât pe ce să-l atragă şi pe el în soarta sumbră a Mariolei, dar a reuşit să se oprească exact la limită, jumătate de corp atârnându-i în gol. Jos, mulţimea se dispersa ca nişte furnici surprinse de o ploaie torenţială. O tăcere de moarte, întreruptă pe alocuri de câte un strigăt isteric. Orga se oprise.

— Ţine-te! Pentru numele lui Dumnezeu, ţine-te! Enrique s-a zbătut disperat, până ce a găsit o coloană şi a reuşit să facă o pârghie cu piciorul, într-o răsucire inexplicabilă care a oprit progresul lent, dar inexorabil care, centimetru cu centimetru, îi trăgea corpul în gol. Bety! Ajutor!

— Enrique! s-a rugat Mariola de el. Enrique!

— Bety! a răcnit el disperat.

Braţul rănit începea să cedeze. Nu o mai ţinea pe Mariola decât de subsuoară.

— Bety!!!

A simţit o mână pipăindu-l pe muşchii încordaţi ai spatelui, până ce s-a oprit la cureaua de la pantaloni. Bety s-a prins cu putere de ea, ca să-l

oprească pe Enrique.

— Enrique! Nu pot să te ţin! a strigat Bety. Dacă nu-i dai drumul, o să cădem toţi trei!

Mariola s-a întors cu faţa spre Enrique. Pe chipul ei nu se citea nici teamă, nici disperare, doar ceva inefabil, pe care el l-a simţit în toată puterea lui.

— Adio, iubirea mea, a spus şi s-a lăsat să cadă.

— Nu!!!

Enrique a închis ochii, vărsându-şi tot sufletul în mâna care o mai ţinea pe Mariola; şi-a adunat toată energia şi dorinţele, toate visele şi speranţele, toate rugile şi implorările. În zadar. Mâna, udă de transpiraţie, aluneca pe pielea braţului ei. Acum era deja la cot, acum mai sus, ajusese la încheietura palmei, moale. S-a chinuit să-i apuce degetele, să le împletească cu ale lui, o forţă născută din cea mai mare disperare.

Mâna lui s-a eliberat.

A deschis ochii. Mariola cădea, rochia îi flutura în aer, părea un fluture cu aripi tremurânde, cu braţele ridicate spre el, implorând. I-a văzut strălucirea din ochi până jos, foarte jos, până ce s-a topit în ovalul chipului ei. În cele din urmă, căderea s-a sfârşit. Mulţimea îngrozită se adunase în jurul corpului neînsufleţit.

Enrique a închis ochii.

— Nu, a şoptit încet, doar pentru el. Nu…

Bety l-a ajutat să se ridice. Surd la rugăminţile ei, a luat-o la goană pe scări, înnebunit, lovindu-se de mai multe ori de zidurile din piatră. La capătul scării, a împins cu un şut puternic uşa şi a ieşit în prezbiteriu. Văzându-l cum apare cu chipul răvăşit, lăsând în urmă o dâră de sânge din rana de la braţ, oamenii s-au îndepărtat, speriaţi, neştiind că nu el se făcea responsabil de moartea aceea. Enrique a dat la o parte scaunele, până a ajuns la corpul Mariolei. Căzuse pe unul dintre ele, acum complet distrus de forţa impactului. Fusta verde şi sacoul alb erau pline de sânge. Enrique, suspinând, s-a aruncat asupra ei şi a îmbrăţişat-o. Strivindu-i chipul însângerat de al său, a auzit surprins un suflu slab: încă respira.

— Mariola, Mariola, sunt eu, Enrique!

— Enrique… a murmurat cu o voce atât de slabă, încât el a avut impresia că visează. Enrique, nu te-am minţit, îţi jur! O spumă însângerată i-a apărut pe buze, făcând-o să tuşească. Enrique, auzi ce spun?

— Da, dragostea mea, aici sunt.

— Te iubesc, Enrique. Trebuie să mă crezi…

— Te cred, a răspuns el.

— Dar eu nu ştiu dacă să te cred… poate c-o spui doar din milă…

— Ştii că nu este aşa.

— Nu…

— Atunci acordă-mi prezumţia de nevinovăţie, i-a şoptit la ureche, doar pentru ea.

Respiraţia Mariolei era din ce în ce mai slabă. Enrique a ţinut în braţe trupul zdrobit, cu membrele moi. Nu a simţit când a încetat să mai respire. Nişte mâini străine au încercat să-l despartă de ea, dar s-a împotrivit cu voinţa lui tot mai slabă, agăţat de acel trup fără viaţă care fusese al Mariolei. Când, după un timp inexistent şi etern în egală măsură, a simţit că leşină, lăsându-se pradă amărăciunii, aceleaşi mâini l-au aşezat pe o targă şi l-au dus la spital.

Câteva ore mai târziu, Bety şi Enrique, acesta din urmă cu braţul într-o faşă de susţinere, au apărut în faţa lui Rodríguez şi a lui Fornells, într-o sală din cadrul Spitalului Universitar. Fornells i-a confirmat faptul că operaţia lui Carlos se încheiase cu succes şi că, deşi gravă, starea lui se stabilizase. În faţa muţeniei lui Enrique, Bety a fost nevoită să relateze acea parte din poveste care îi interesa pe cei doi poliţişti. Aceştia au luat nenumărate notiţe, deşi nu se îndoiau de cele spuse de Bety; martorii care-l văzuseră pe Enrique încercând să o prindă pe Mariola, cu riscul de a-şi pierde viaţa, erau cu sutele. După ce au clarificat cele petrecute, au plecat şi i-au lăsat singuri.

26 Poliţia din Catalunia. (N. tr.)

20

Şase luni mai târziu, Enrique se afla pe puntea *Hispaniolei*, trăgând de tot felul de funii, când a văzut-o pe Bety apropiindu-se pe fastuosul dig recent contruit de către Autoritatea Portuară din San Sebastián. „Ce frumoasă e!“ şi-a spus după ce s-a uitat la ea cu atenţie.

— Bună! a spus ea sărind la bordul iahtului.

— Bună! a salutat-o Enrique. Arăţi minunat.

Ea i-a răspuns cu un zâmbet politicos.

— De unde ai ştiut că sunt aici? a întrebat-o.

— Aşa mi-a dat prin gând, după ce toată dimineaţa şi după-amiaza de ieri n-am reuşit să dau de tine la telefon. Am avut nişte treabă prin zonă şi am profitat de ocazie ca să-ţi fac o vizită.

— Verificam echipamentul, a explicat el în mod inutil. Am plănuit o călătorie mai lungă şi vreau ca totul să fie pregătit.

Bety s-a aşezat în partea cealaltă a punţii, în faţa lui Enrique, care rula nişte cabluri.

— Unde vrei să mergi?

— Deocamdată, în Galicia. De-acolo, unde mă poartă vântul; o să plec spre sud ca să intru în Mediterană sau, dacă suflă tare, o să încerc prima traversare a Atlanticului. Carlos mi-a propus să navigăm împreună până-n Grecia, dar nu e nimic sigur.

— Cum se simte?

— Mai bine ca oricând. Are o cicatrice frumoasă pe piept. Acum câteva luni am fost la Barcelona ca să finalizez nişte corecturi pe text şi am luat cina împreună. Simte că şi-a ieşit puţin din formă, dar speră să se recupereze după câteva săptămâni petrecute pe mare. El e singurul care păstrează o amintire concretă din toată această aventură… sub formă de plumb.

— Am primit asta din partea editurii tale.

A scos o carte groasă din geantă şi i-a dat-o.

— *Secretul anticarului.* Ia uite, până la urmă Juan a optat pentru titlul ăsta! a constatat Enrique. Mă rog, nu-i port pică, fiindcă sună mai bine

decât celelalte.

Enrique şi-a dat seama ce anume o adusese acolo, dar s-a abţinut s-o întrebe ceva. Dacă voia să vorbească, avea toată libertatea.

— E o carte mare, una dintre cele mai bune pe care le-ai scris. Te prinde încă de la început.

— N-am niciun merit c-am scris-o, a mărturisit el. Totul era în capul meu, nu mi-a luat nici patru luni s-o termin. Redactarea a mai durat o lună. Restul a fost rutină editorială.

— În două săptămâni, o să apară a patra ediţie. Este cartea sezonului, ba nu, s-a corectat din mers, este cartea anului. Ai dat lovitura!

— Un mod straniu de a mă transforma într-unul dintre cei „mari“. Dacă cititorii n-ar fi ştiut că e o poveste bazată în parte pe fapte reale, s-a fi vândut mult mai puţin. N-ar fi cumpărat-o decât cititorii mei obişnuiţi.

— Mi-a plăcut dedicaţia. E prima oară că faci asta, în întreaga ta carieră.

— „Lui Artur“, a recitat Enrique. Era şi timpul. O merita. Un tribut tardiv pentru cel care m-a ajutat să fiu cel care sunt azi.

Bety a băgat cartea în geantă. S-a uitat la Enrique, care era absorbit de treburile lui.

— Vrei să navighezi? a spus el dintr-odată. Am putea face o plimbare liniştită de-a lungul golfului. Bate vântul puţin mai tare decât îţi place ţie, dar promit să fiu atent!

Bety a şovăit. N-avea niciun chef să iasă pe mare, dar Enrique se simţea mai bine în compania ei, iar asta ar fi simplificat lucrurile pentru ea.

— Bine, dar să nu ieşi din golf!

— Promit! Ocupă-te tu de frânghia de la provă.

Bety s-a deplasat pe punte cu paşi nesiguri. Nu mai navigase de când se despărţiseră; niciodată nu-i plăcuse în mod special, nu pentru c-ar fi dispreţuit libertatea şi frumuseţea care te cuprindeau în larg, ci din cauza sentimentului de nesiguranţă pe care i-l provocau velierele. Acei pereţi subţiri care opreau un ocean întreg nu-i inspirau prea multă încredere, oricât de multă experienţă ar fi avut Enrique. Şi mereu îi era teamă să nu se

răstoarne barca, în ciuda asigurărilor pe care i le dădea el, că aşa ceva nu avea cum să se întâmple. La urma urmei, fricile sunt porniri iraţionale, care nu pot fi reprimate uşor.

Când Enrique a desfăcut nodul, ea a tras de funie. A rulat-o în timp ce el pornea motorul şi dădea drumul frânghiei de la pupă. Se simţea înţepenită; acum câţiva ani nu i-ar fi luat atât de mult să facă un lucru atât de simplu.

Un minut mai târziu, ieşeau din micul port din San Sebastián. Enrique a aprovat iahtul spre vânt şi a desfăcut vela mare, apoi, cu traversul contra vântului, a făcut acelaşi lucru cu trinca. Schimbând graţios direcţia, *Hispaniola* a alunecat spre interiorul golfului. Se aşezaseră în stânga cârmei, pe care Enrique o manevra cu mâna dreaptă. Pe mare, vântul nu e niciodată atât de blând cum pare pe uscat. Sufla cu forţă, cu rafale din sud-est, care au făcut ca iahtul să intre într-un uşor tangaj, în ciuda eforturilor lui Enrique de a evita asta.

— Dacă vrei, putem să ne-ntoarcem în port, a spus observând că mişcarea vasului depăşea limita pe care Bety o putea suporta.

— Nu.

Se bucura de clipele astea mai mult decât ar fi vrut să mărturisească. Erau la sfârşitul lui octombrie, care în Cantabrica este poate cea mai bună vreme: vânturi constante care menţin aerul curat şi, în ciuda părerii generale, stabilitate din punct de vedere climatic, aproape fără ploi sau nori. Soarele strălucea cu putere, învăluind totul cu pulberea de aur a razelor sale blânde. Golful strălucea cu puterea unui giuvaier gigantic.

— E frumos, nu? a întrebat-o Enrique, care îi observase încântarea.

Bety a realizat brusc că şi el avea ceva de zis, de aceea îi propusese să navigheze.

— Marca noastră incomparabilă. N-am mai văzut-o nicicând aşa.

Înconjurau insula îndepărtându-se de ea, spre plajă, pentru a evita bancurile de nisip din jurul ei. În spate se vedea muntele Urgull, cu copacii golaşi şi încoronat de castel. În faţă, Igueldo strălucea în braţele soarelui, iar

în depărtare, spre coastă, se întrezăreau alte dealuri şi munţi, acoperite de verdele inconfundabil al regiunii basce.

— Nici eu. Şi ţine cont că eu navighez prin golf aşa cum alţii se plimbă pe faleza La Concha.

Au tăcut. Bety încerca să-şi pună ordine în gânduri. Enrique… cine putea şti? Ea şi-a luat inima în dinţi şi a deschis subiectul. Trebuia să afle toate lucrurile pe care, la momentul respectiv, din prudenţă sau din respect pentru sentimentele lui Enrique, nu îndrăznise să le întrebe.

— De ce a făcut-o? S-a hotărât să înceapă cu cea mai grea întrebare. În carte n-ai explicat prea clar.

— N-avea niciun rost. Fiecare să creadă ce doreşte, ca întotdeauna.

— Piatra putea conferi posesorului ei o mare putere. Asta ne-a explicat Manolo. Crezi că se poate să fi fost ăsta motivul? Sau din ambiţie?

— Tu ce crezi?

— Nu ştiu ce să cred, Enrique. Nu ştiu. Dacă aş fi ştiut, n-aş mai fi venit să te-ntreb.

El a zâmbit, amuzat de un gând pe care l-a păstrat pentru el.

— Crezi că Piatra chiar avea puteri magice?

— Înainte, când eram prinşi în intrigă, credeam că da, că totul era posibil, a răspuns ea. Acum… bănuiesc că nu mai cred. Este… prea iraţional, prea ciudat. Magia nu-şi are locul în vremurile noastre. Dar spune-mi, tu?

— Eu? Piatra a dispărut când am aruncat-o în Mariola şi a căzut în prezbiteriu; oricât au căutat-o oamenii lui Fornells, n-au găsit-o. Nu vom şti niciodată dacă presupusa ei putere nu era altceva decât o legendă. Oricare dintre spectatorii prezenţi ar fi putut s-o ia, cine ştie…

— Ce altă explicaţie ar putea fi?

— Prefer să cred că Dumnezeu Însuşi, văzând că oamenii sunt incapabili s-o folosească aşa cum trebuie, a hotărât în cele din urmă s-o ia la El. Recunosc că este o viziune romantică şi de modă veche, deloc potrivită cu vremurile în care trăim, dar… e mai frumos decât să explic dispariţia ei într-un fel atât de vulgar precum avariţia.

— Tot nu mi-ai răspuns la prima întrebare.

— Hai să virăm! a spus, ca să evite pentru moment răspunsul.

Tocmai ajungeau în celălalt capăt al golfului, aproape de plaja Ondarreta. Manevra trebuia făcută ca nu cumva să rămână împotmoliţi într-un banc de nisip. Cu o mână pe cârmă, Enrique a schimbat cu cealaltă poziţia trincii. Iahtul a răspuns dorinţei proprietarului său cu o docilitate care dovedea cât de bine cunoştea acesta *Hispaniola*.

— N-ai să poţi accepta explicaţia mea. Este prea… ciudată, ca să zic aşa.

— Hai, încearcă!

— Cred că a făcut-o… pentru Piatră. A urmărit reacţia lui Bety, dar nu şi-a dat seama dacă a fost surprinsă sau nu. Este o problemă complexă, pe care am întors-o pe toate părţile, fără s-ajung la vreun răspuns concret. Nu vreau să mă-nţelegi greşit, dar, când încerc să mă gândesc la asta, ideile încep să-mi danseze în cap fără să mai am timp să le fixez cum trebuie. Vezi tu, nu cred că e vorba de ambiţie sau de setea de putere, şi nici de lăcomie. Odată ce a aflat adevărata semnificaţie a Pietrei, şi-a propus s-o aibă cu orice preţ.

— De ce?

— Pentru că nu avea de ales.

— Aveai dreptate, nu-nţeleg.

Enrique a zâmbit trist.

— Piatra era investită cu puteri magice. Magia aceea a determinat-o pe Mariola să acţioneze aşa cum a făcut-o. Manolo a ştiut, prin intermediul lui Shackermann, că Piatra trebuia ascunsă pentru „a nu ajunge în mâinile unor muritori de rând“. Nu uita că puterea ei era una mortală. Era atât de încărcată de sentimente negative, încât chiar şi evreii conduşi de misteriosul S. au ţinut-o ascunsă, protejată printr-un ritual secret; cel care l-ar fi încălcat, ar fi sfârşit imediat în mâinile unui demon puternic. Ca s-o spun mai pe şleau, Piatra era vie. Nu ca mine sau ca tine, dar animată de prezenţa unui *sefirah*. Piatra avea o conştiinţă proprie şi voia să iasă la lumină. Mariola a fost instrumentul ales pentru a face asta.

Bety l-a privit stupefiat. Nu ştia dacă să râdă sau să încerce să combată o explicaţie care i se părea fantasmagorică.

— Nu mă crezi, nu-i aşa? Se vede pe faţa ta. Crezi c-am luat-o razna, că m-a înnebunit durerea, că toate cărţile pe care le-am citit mi-au umplut capul cu prostii. Ei bine, te înşeli! Am să încerc să te conving, deşi nu mă simt obligat s-o fac, nici pentru tine, nici pentru altcineva. Gândeşte-te la ea de la început. Piatra a fost ascunsă în Chivot, astfel încât niciun biet neştiutor să nu cadă sub influenţa sa. Numai preoţii aleşi au avut acces la ea, fiindcă erau pregătiţi să-i reziste. După căderea Ierusalimului, a pornit într-un amar exil cu unul dintre aceşti preoţi, un om responsabil; responsabil pentru că ştia că, dacă ar fi abandonat Piatra, ar fi însemnat să-l investească pe cel care ar fi găsit-o cu o putere care n-ar trebui să ajungă în mâinile omului şi fiindcă tentaţia de-a o fi folosit în interese personale trebuie să fi fost foarte mare. De-a lungul anilor, poate al secolelor, posesorul Pietrei, moştenitorul primului exilat, s-a stabilit la Barcelona, împreună cu mulţi dintre ai săi, şi în timp a prosperat. Doar invidia celor mulţi, incapabili să prospere prin forţe proprii în societate, a provocat căderea în dizgraţie a evreilor. Vremurile au devenit atât de grele, că s-a ajuns la jafuri şi crime. S., cu siguranţă un rabin iniţiat în tainele Cabalei, a ştiut că orele pe care avea să le mai petreacă în Barcelona erau numărate: mai devreme sau mai târziu, urmau să fie expulzaţi şi deposedaţi de bunuri. Drept urmare, Piatra era în pericol. Dacă ar fi luat-o cu el, i-ar fi confiscat-o. Dacă ar fi lăsat-o în urmă, ar fi fost descoperită. Casadevall a fost soluţia. S. a găsit în el persoana potrivită pentru a-i încredinţa secretul. Casadevall l-a crezut şi a devenit următorul depozitar al Pietrei. Dar nici el n-a putut rezista puternicei influenţe pe care Piatra a exercitat-o asupra lui. Dacă misiunea lui era s-o ascundă pentru totdeauna, de ce naiba a scris manuscrisul ăla pe care l-am botezat cu numele lui şi care reprezintă, parţial, cauza morţii tatălui meu? Ce motiv avea s-o facă? Am să-ţi spun, clar şi răspicat: niciunul! Piatra l-a forţat să facă asta.

A încheiat fraza gâfâind. Ideile care luni de zile îi dăduseră târcoale păreau să capete brusc formă şi nu avea de gând să rateze ocazia de a le

expune. Lui Bety îi venea greu să creadă ce auzea: părea plauzibil, dar tot o prostie! Enrique nu i-a lăsat niciun răgaz; odată ce şi-a recăpătat răsuflarea, s-a aruncat din nou în povestea lui fantastică.

— Puterea, magia, spune-i cum vrei, a Pietrei este de necontestat. Diego de Siurana a fost următorul care a căzut sub vraja ei şi care a plătit scump. A fost cât pe ce s-o descopere, dar Inchiziţia, din pură întâmplare, l-a împiedicat să-şi atingă obiectivul. Cu toate acestea, a îndurat cu stoicism torturile cele mai lungi care au fost vreodată menţionate în arhivele Inchiziţiei. Cum îţi explici asta? Un singur cuvânt ar fi putut să pună capăt întregii suferinţe. L-ar fi ucis, dar măcar s-ar fi sfârşit tortura. Ştii de ce n-a făcut-o? Fiindcă Piatra a avut grijă să-l reducă la tăcere. Piatra a fost conştientă de soarta ce i-ar fi fost rezervată dacă ar fi căzut în mâinile Inchiziţiei: ar fi fost distrusă. Aminteşte-ţi ce ţi-am spus mai devreme: nu e vie, dar ştie perfect ce vrea. De aceea evreii lui S. o ţineau într-un loc ascuns şi inaccesibil şi doar puţini iniţiaţi ştiau de existenţa ei.

— Când Artur a aflat de ea, chiar dacă în mod indirect, Piatra s-a trezit din letargia în care fusese cufundată vreme de secole de izolare. În primă instanţă, Artur nu ştia ce era acel obiect misterios. A simţit că trebuie să fie important, fiindcă descrierea ritualului pe care S. îl folosea pentru a o proteja apărea chiar şi într-una dintre cărţile sale vechi despre ocultism. Până în acel moment, nici el, nici eu, nici altcineva n-ar fi dat crezare vrăjilor şi formulelor din cărţile şi manuscrisele alea prăfuite, uitate în bibliotecă. El le păstra doar pentru valoarea lor istorică. Dar le citise şi îşi amintea vag formula aceea. În aceeaşi dimineaţă de sâmbătă s-a consultat prin telefon cu Samuel în legătură cu obiectul. Prietenul lui nu i-a dat nicio soluţie; magia trecutului îndepărtat se pierde şi se falsifică de-a lungul anilor şi se păstrează în memoria bătrânilor savanţi. S-a gândit c-ar putea fi vorba despre Piatră, dar nu era sigur; cunoştinţele lui în acest domeniu erau limitate, iar pentru el nu era decât o legendă veche. Asta i-a pecetluit soarta lui Artur. Din pură întâmplare, sau poate că n-a fost deloc o întâmplare, Samuel a vorbit cu Mariola chiar în seara aceea, la magazin. A doua zi, Artur a murit.

— Vrei să o exonerezi de vină cu invenţiile astea? a izbucnit Bety. Era bolnavă, Enrique! O astfel de persoană, care ucide aşa cum a făcut-o ea, nu poate face deosebirea dintre bine şi rău. L-a sacrificat pe Artur, fiindcă, fără să cunoască pe deplin importanţa descoperirii sale, găsise ascunzătoarea lui Casadevall. L-a eliminat cu sânge rece şi pe Manolo, din acelaşi motiv. Şi era pe cale să facă acelaşi lucru şi cu noi. Enrique, oricât ţi-ar fi de greu să accepţi, Mariola era o criminală sadea. De fapt, era psihopată.

— Psihopată?

— Nici eu n-am putut să nu mă gândesc la moartea ei în aceste şase luni. Şi eu am investigat de una singură, deşi nu în aceeaşi direcţie. Am citit cărţi de psihiatrie şi psihologie până am văzut dublu. Iar Mariola, în conformitate cu definiţiile acceptate la nivel mondial, era o psihopată cu acte în regulă. Numai genialitatea nebuniei i-a oferit şansa de a da marea lovitură pe care şi-o imagina: să profite de faptul că ştia unde se ascunde Francezul pentru ca, denunţându-l la poliţie, să-l implice în asasinarea lui Artur; în felul ăsta, avea cale liberă.

— Nu sunt de acord. Ştiu că Mariola l-a ucis pe tatăl meu, dar mai ştiu şi că şi-a dat drumul în gol ca să nu mă tragă după ea, într-o moarte sigură.

— Asta nu-i răscumpără vina.

— Nu există nicio vină! A acţionat întotdeauna sub influenţa Pietrei, mai presus de voinţa ei.

— Nu pot să cred!

— Vezi? Ţi-am spus că n-are rost! Pentru tine a fost o psihopată; pentru mine va fi mereu o fiinţă sărmană, care a căzut pradă unui farmec irezistibil, unei moşteniri a trecutului îndepărtat, când lumea şi oamenii erau altfel decât sunt acum. Ascultă! Ce i s-a-ntâmplat ei ar fi putut să ţi se-ntâmple şi ţie, sau poate mie, dacă Piatra ar fi apărut cu două zile mai devreme în viaţa noastră! Şi, de fapt, te-ai gândit şi la tine? La început, Piatra nu însemna nimic pentru tine, eu eram cel care se comporta ciudat şi care ascundea informaţii de poliţie. Dar pe urmă tu ai fost cea care a căzut sub vraja ei, pradă dorinţei de-a o avea. Aşa e. Piatra ne-a influenţat pe toţi! Ştii foarte bine! Dar ce mai contează acum? a zis cu resemnare. Nu vei putea niciodată

să crezi, pentru că nu vrei să pui la îndoială valorile şi convingerile acestei lumi, ale societăţii în care trăieşti. Ar însemna să ridici o serie de probleme mult prea deranjante, întrebări pe care, cu siguranţă, e mai bine să le uiţi într-un cotlon ascuns din capul tău blond.

Bety s-a gândit la comportamentul lui Enrique din ultimele luni. După moartea Mariolei, după încheierea anchetei poliţiei şi recuperarea lui Carlos în urma unei grele intervenţii chirurgicale, Enrique se întorsese la San Sebastián. Îl sunase de cel puţin douăzeci de ori până când, în cele din urmă, binevoise să răspundă. Ceruse să fie lăsat singur; avea foarte mult de lucru şi îi trebuia linişte. Ar fi vrut să-l ajute să uite, dar era clar că Enrique prefera să se retragă în lumea lui şi să-i ţină la distanţă, pe ea şi pe toţi prietenii din San Sebastián cu care Bety stătuse de vorbă. S-a gândit că totul se datora pregătirii noului său roman, dar mai târziu a ajuns la concluzia că nu era chiar adevărat. Mai exista ceva.

După ce a pus în balanţă cât de oportun ar fi fost să încerce să desluşească sensul criptic al cuvintelor sale, a ajuns la concluzia că nu avea nimic de câştigat; în plus, scopul vizitei sale era altul. Dorise să vorbească despre Mariola şi lămuriseră deja problema asta. Dar mai era ceva, un subiect care o bântuise nopţi întregi: Piatra. Iar o parte din ceea ce avea de spus despre asta era strâns legat de teoriile lui Enrique.

— Să presupunem că aş accepta povestea ta şi că aş crede în capacitatea Pietrei de a-şi influenţa propriul destin. Dacă ar fi aşa, persoana care ar fi avut-o s-ar fi aflat în imposibilitatea de a o preda poliţiei şi ar fi păstrat-o pentru sine.

— Se poate. N-am de unde să ştiu.

— Dar persoana aceea n-ar şti nimic despre ea. N-ar şti nici ce e, nici la ce foloseşte. Dacă n-aş şti cum arată, aş putea foarte bine s-o confund cu un obiect decorativ, cum ar fi un prespapier.

— Şi?

— Ei bine, ceva nu se leagă. Spui că Piatra poate fi periculoasă şi că e nevoie de anumite ritualuri pentru a împiedica accesul la ea. Se presupune că cei care nu sunt familiarizaţi cu proprietăţile sale nu trebuie să simtă

tentaţia de a o folosi, în orice fel, fiindcă nu cunosc aceste posibilităţi. Am dreptate?

Enrique a confirmat dând din cap.

— Atunci cum să-mi explic că a căzut în prezbiteriu şi a ajuns în mâinile unui ins oarecare?

Enrique a păstrat liniştea.

— Când mă gândesc la tot ce s-a petrecut în acea zi, există o imagine pe care nu reuşesc să mi-o scot din minte. S-au întâmplat atât de multe lucruri, încât e o prostie să-mi amintesc tocmai asta, dar… Îmi aduc aminte de clipa în care Mariola a îndreptat pistolul spre tine. Ţi-a cerut să-i dai Piatra, iar tu ai scotocit prin buzunar până când ai scos săculeţul de piele. Apoi, când i l-ai aruncat în faţă, l-am văzut foarte clar cum cădea. Pe urmă… ştim foarte bine ce s-a întâmplat. Ştiu că e o prostie să mă gândesc la asta, dar e ceva ce mi se întâmplă atunci când o piesă din puzzle nu se potriveşte perfect. Scena asta corespunde primei piese a puzzle-ului.

— Cea de-a doua mi s-a năzărit cât timp am stat în spital. După ce ţi-au fixat braţul, Fornells, terminând acel interogatoriu nesfârşit care-a ţinut până aproape în zori, ne-a ordonat să plecăm acasă. Aşa am şi făcut şi, când să deschizi uşa, nu ai găsit cheile. Nu ai fost deloc surprins că nu sunt la locul lor; ţi s-a părut cât se poate de firesc. Ai mormăit ceva, cum că le-ai pierdut, şi am cerut dublura de la vecinul de vizavi, un vechi prieten al lui Artur. Nu am dat importanţă acestui fapt. În timpul luptei din triforiu şi după acea noapte dezastruoasă petrecută în spital, faptul că le-ai pierdut nu părea ciudat, dar, pe măsură ce trecea timpul, imaginea mâinii tale căutând în buzunarul interior al hainei a început să mă obsedeze. Nu aveai prea multe lucruri: pistolul, cheile de la casă şi… Piatra, în săculeţul ei. Asta era tot.

— Nici asamblarea celor două piese de puzzle nu e deosebită. Erai nervos, cum ar fi fost oricine în situaţia ta. Ai băgat mâna în buzunar şi ai atins arma. Mariola avea pistolul îndreptat spre tine, dar nu ştia că erai înarmat. Poate că întârzierea nefirească pe care am perceput-o în acţiunile tale a fost cauzată de faptul că nu ştiai ce să faci. Poate. Sau poate nu. Poate

că, în timp ce ea ţintea arma spre tine, tu ai scos Piatra din săculeţ şi ai băgat în locul ei cheile, ca să fie mai greu şi să dai impresia că era Piatra. M-aş putea gândi că n-ai avut nicio intenţie să rişti să pierzi un obiect atât de preţios în capcana concepută pentru a o surprinde pe Mariola, de aici şi abila impostură pe care ai născocit-o în acele secunde. Şi, după ce totul s-a terminat, ai rămas cu Piatra, fără ca cineva să te suspecteze. Iată ce s-a-ntâmplat! Iar teoria mea, oricât de absurdă mi s-ar părea, se potriveşte perfect cu a ta: Piatra nu-şi putea putea permite luxul de a ajunge pe mâini nepotrivite. Iată de ce cheile tale au apărut a doua zi, împreună cu săculeţul gol din piele.

— O teorie foarte atrăgătoare. Enrique abia dacă şi-a putut reprima tonul de batjocură. Pare extrem de logic.

— Atunci e adevărat că e la tine?

La început, Enrique a zâmbit timid, apoi tot mai larg, izbucnind într-un hohot de râs sincer şi răsunător. Francheţea cu care punea ea problema destinului final al Pietrei i-a fost pe plac.

— Tu ce crezi? a întrebat-o după ce s-a mai liniştit puţin.

— Că e la tine. Sunt sigură! a afirmat cu convingere. E cât se poate de clar, nu e doar intuiţia mea.

— Şi ce importanţă are destinul Pietrei? După toate câte s-au întâmplat, mai merită să pierdem chiar şi o secundă din timpul nostru cu ea? Cred că nu.

— Nu eşti foarte coerent. Ai spus că ai studiat-o cu toate mijloacele pe care le-ai avut la dispoziţie. Dacă ai făcut asta, înseamnă că te gândeai că merită, iar dacă ai făcut asta, înseamnă că e la tine.

Lui Enrique i-a pierit orice urmă de zâmbet. Părea să cântărească cât de înţelept ar fi fost să continue acea discuţie. De câteva ori a deschis gura să vorbească, dar cuvintele au murit înainte de a le fi pronunţat. Bety a simţit lupta care se ducea înăuntrul lui; o parte era dispusă să împărtăşească, alta considera că era mai bine să uite.

— Hai să virăm! Ne-ntoarcem în port, a spus el în cele din urmă, fără să mai adauge nimic.

Bety şi-a întors privirea de la Enrique pentru prima dată în ultima jumătate de oră. Se îndepărtaseră de golf fără ca ea să-şi fi dat seama, absorbită fiind de conversaţie. Intrarea în portul Pasajes nu era departe de unde se aflau. Cerul era complet acoperit. Norii erau negri ca tăciunii, încărcaţi cu apă, părând că aveau să se descarce în orice clipă. În larg, la douăzeci sau treizeci de mile marine, un văl uşor de recunoscut pentru marinari indica faptul că începuse să plouă. Îi era foarte frig, briza de nord sufla tot mai tare. După o zi de vânt din sud, se forma o furtună. Văzând-o cum tremură, Enrique a fixat cârma şi a coborât până în cabină. Un minut mai târziu, erau îmbrăcaţi cu haine termoizolante, capabile să facă faţă celor mai puternice furtuni fără a schimba temperatura corpului.

— N-ai de gând să-mi răspunzi? a insistat Bety după ce s-a mai încălzit.

— Cât am fost la Barcelona, mi-am dat seama că n-are niciun rost să cunoşti adevărul, mai ales dacă nu corespunde cu dorinţele noastre, a meditat Enrique. Ignoranţa poate fi un lucru valoros.

— Vreau să ştiu, Enrique!

— Bine. S-a petrecut aşa cum ai spus.

— Deci e la tine!

— Nu. Nu mai e.

— Ce vrei să spui?

— Piatra era un obiect mult prea periculos ca să rămână în mâinile unui muritor. Nu voiam să îngroş lista lungă a celor care au murit din cauza ei.

— Ce-ai făcut cu ea?

— Ce-ar fi trebuit să facă şi Casadevall. Poate îţi mai aminteşti de o discuţie pe care am avut-o în Barcelona. Ne întrebam de ce Casadevall o ascunsese, în loc să scape pentru totdeauna de ea.

— Îmi amintesc vag.

— Vorbeam despre un loc unde nimeni n-ar fi putut s-o mai găsească, un loc unde să nu mai fie niciodată la îndemâna ambiţiei oamenilor. Un loc unde se putea odihni până când s-ar fi pierdut orice urmă legată de existenţa ei.

— Tu… Marea! Pentru tine acel loc e marea.

— Da, marea. Piatra se află undeva în mijlocul Fosei din Atlantic, la nouă mii de metri adâncime, înconjurată de cea mai mare beznă, departe de orice urmă de civilizaţie. Am aruncat-o într-un loc îndepărtat de rutele de navigaţie şi nimeni, în afară de tine, nu ştie în ce direcţie m-am îndreptat în acea zi.

— Ai aruncat-o… a murmurat Bety, uluită. Poate că e mai bine aşa.

— Chiar e mai bine! a spus el. Nu contează dacă chiar avea puteri magice; nu contează că era un smarald frumos sculptat de dalta unui meşter anonim sau divin. Tot ce contează e că, aşa cum a spus şi Manolo la un moment dat, mereu vor exista naivi care, cu sau fără temei, vor fi dispuşi să facă orice pentru a o obţine. Acum nu există nicio persoană pe lumea asta, nici măcar eu, care s-o poată găsi.

— Ai dreptate, a recunoscut Bety. Nu pot să cred în teoriile tale, dar e adevărat că ambiţia este o trăsătură proprie fiinţelor umane şi că înclinaţia oamenilor spre rău este parte a condiţiei noastre. Ai făcut bine.

El a zâmbit, plin de recunoştinţă. Decizia pe care o luase cu luni în urmă, când descoperise Piatra în buzunar, când toată lumea o credea pierdută, fusese corectă. Au navigat spre golf, pierduţi în gânduri. Vântul bătea din ce în ce mai tare; furtuna, neanunţată de agenţia meteo, începea să-şi facă simţită prezenţa pe coastă. Enrique a ajuns în raza de protecţie a portului atunci când valurile, împinse de forţa vântului, au început să ude puntea *Hispaniolei*. Au legat repede iahtul; Enrique a strâns pânzele, a închis echipamentele de la bord şi a încuiat tambuchiul cu cheia. Verificând pentru ultima oară puntea, s-au îndreptat amândoi spre dig.

— Hai să mai stăm puţin în golf! i-a propus Bety. Vreau să văd când vine furtuna.

Enrique a dat din cap, încântat. Digul micului port, de obicei aglomerat, era pustiu. Trecătorii preferau să admire forţa naturii din spatele ferestrelor şi, dacă era posibil, într-un loc încălzit. Vântul bătea cu putere suprafaţa apei; valurile, conduse de vântul jeluitor, se încălecau unele pe altele, crescând în dimensiune şi forţă. Au început să cadă primele picături

de ploaie răzleţe. Au contemplat o vreme furia naturii, după care Bety a reluat discuţia.

— Enrique, eu nu-nţeleg un lucru. Dac-ar fi să mă iau după povestea ta, Piatra are grijă de ea însăşi. Dacă s-a oprit în mâinile tale, cum a fost posibil s-o arunci în mare?

Enrique a părut să cântărească răspunsul şi a început să explice, puţin câte puţin, ca şi cum i-ar fi lipsit convingerea sau cuvintele s-ar fi oprit într-o barieră care ceda pe măsură ce vorbea. De la îndoiala iniţială a ajuns la o explicaţie detaliată, din reticent a devenit de neoprit. În sfârşit, dezvăluia secretul!

— Şi eu m-am gândit la asta. Mărturisesc că nu ştiu. Când m-am hotărât s-o arunc în mare, mă aşteptam la un impediment sau… nu ştiu, o intervenţie divină. Dar am ieşit în larg şi mi-am văzut de drum fără ca nimic şi nimeni să mă deranjeze. A fost un drum sincer şi frumos, plin de armonie, m-am simţit împăcat cu mine. Apoi… am simţit că trebuie s-o fac într-un loc anume şi că am ajuns unde trebuia. Am oprit iahtul, am scos piatra din buzunar şi m-am uitat la ea. Îmi amintesc că m-am gândit cât era de frumoasă, dar că sosise momentul să dispară pentru totdeauna. Lângă pupă, am întins mâna peste suprafaţa oceanului; apa îmi mângâia pielea şi am vrut din toată inima s-o fac. Mersesem acolo cu intenţia asta, iar dorinţa de a renunţa la ea crescuse într-atât, că nu mai exista altă soluţie. Şi în momentul acela s-a întâmplat ceva ciudat, Bety, s-a petrecut chiar acolo, trebuie să mă crezi! Mâna mea era chiar acolo, deasupra apei, şi am stat mult timp cu Piatra în căuşul palmei, fără să pot să deschid pumnul. Bety, n-am fost în stare să-l deschid! Au trecut poate ore, şi eu încă mai stăteam acolo cuminte, cu marea calmă, atât de mult, încât mi se părea că mă aflu într-un vid, în afara lumii, contemplând-o de altundeva.

— Simţeam ca şi cum în mâinile mele stătea puterea de a îndeplini orice vis, de a atinge orice scop, dar trebuia să fac un singur lucru, o mişcare simplă, să retrag mâna şi să bag Piatra în buzunar; nu trebuia decât s-o las să fie cu mine şi, în momentul potrivit, să pronunţ numele scris pe ea. Da, îţi jur că asta am simţit, Bety, îţi jur! Pusese stăpânire pe mine, îmi

paralizase voinţa. De undeva, din afara mea, ceva părea să-mi poruncească să n-o fac, ceva din afară încerca să pună stăpânire pe voinţa mea şi de aceea pumnul meu nu se deschidea. Încercam să-l deschid şi nu eram în stare! Niciodată în viaţa mea n-am simţit aşa ceva şi din fericire cred că nici nu voi mai simţi. N-am reuşit să introduc decât un gând în acel cerc vicios care mă împiedica să reacţionez: mi-am adus aminte de Mariola care cădea în gol, izbindu-se de podea, zăcând într-o baltă de sânge pe piatra rece a catedralei… Atunci, şi numai atunci, când imaginea Mariolei a început să se fixeze, însângerată şi atât de frumoasă, în mintea mea, am fost în stare să deschid pumnul, să simt cum Piatra îmi alunecă din mână şi cade în apă.

— N-am mai făcut nimic. N-am mai simţit nimic, nici bucurie, nici tristeţe, nici durere, nici euforie. N-am urmărit-o cum cădea în abis. Am manevrat cârma, am ridicat trinca şi, ajutat de un vânt care s-a pornit brusc din vest, am pornit spre casă. Aşa am reuşit să dau drumul Pietrei pentru totdeauna. Mulţumită Mariolei. Fără ea n-aş fi putut s-o fac.

Bety asculta cu respiraţia tăiată, copleşită. Fără îndoială, exact aşa se întâmplase, era imposibil ca o astfel de elocvenţă, de convingere să se nască dintr-o minciună. Piatra coborâse pentru totdeauna acolo unde oamenii n-o puteau atinge, acolo unde se putea odihni în pace. Şi totuşi… recunoaşterea proprietăţilor magice ale Pietrei prin acest incident ciudat care s-a petrecut exact în momentul în care trebuia să o arunce în mare era singura modalitate de a atenua responsabilitatea Mariolei şi a permite ca amintirea ei să dobândească o aură de frumuseţe. Dar dacă povestea nu era adevărată? Ea ştia foarte bine ce imaginaţie bogată avea, ce abilitate de a povesti, uşurinţa enormă cu care, în timpul întâlnirilor, al conferinţelor de presă sau al evenimentelor editoriale captiva atât publicul, cât şi pe jurnalişti cu discursul său şi le transmitea acea emoţie care impregna paginile din cărţile sale. Dacă Enrique considera că lucrurile stăteau mai bine aşa, era perfect capabil să-i convingă pe toţi de acest adevăr.

— Nu mă crezi, a spus el fără s-o privească. Te gândeşti că tot ce ţi-am spus e o minciună, dacă nu tot, măcar o parte. Pesemne că te gândeşti că

Piatra se află într-unul dintre sertarele biroului meu şi că am devenit un ucenic de vrăjitor care, zi şi noapte, face ritualuri magice cu ea.

— Stai liniştit, că nu contează ce cred eu. Nu aveai de ce să-mi dai mie explicaţii; ai făcut-o, foarte bine. Dar şi mai bine ar fi să uităm tot.

— Îmi pară rău că răspunsurile mele n-au fost pe placul tău. Te-am prevenit.

— Încă îţi mai e dor de ea, a spus Bety dintr-odată.

— Da. La fel de mult cum mi-a fost de tine. La fel de mult cum mi-e încă dor de tine.

Ea a tăcut. Se aştepta la asta încă de când se hotărâse să stea de vorbă cu el.

— Mă simt singur, Bety, foarte singur. Infinit de singur.

— Nu se poate, Enrique, a spus ea tristă.

— În viaţă am iubit două femei. Prima ai fost tu şi te-am pierdut de prost ce-am fost; pe a doua mi-a luat-o soarta. Şi ştiu că nu voi mai iubi pe nimeni altcineva. Inima mea vă aparţine amândurora. Nimic nu poate schimba asta.

Burniţa s-a preschimbat în ploaie, care ameninţa să se transforme într-o furtună. Vijelia se dezlănţuise peste La Concha.

— E prea târziu, a murmurat Bety. Multe lucruri ne unesc, dar ne despart şi mai multe. Iar Mariola este cel mai important dintre ele. Chiar dacă ne-am împăca, n-am putea evita amintirea ei constantă. Am dreptate. Ştii asta.

— Da. Şi totuşi asta vreau.

— Ştii răspunsul meu.

— Da.

A început să plouă mai tare. Dacă ar fi rămas acolo, s-ar fi udat până la piele, în mai puţin de un minut.

— Plec, Enrique. E mai bine aşa.

El a dat imperceptibil din cap, fără să-şi ia privirea de la golf. Bety a fost cât pe-aci să-şi pună o mână pe umărul lui, dar s-a oprit în ultimul moment. Cu un nod în gât şi toată durerea lumii în inimă, s-a îndepărtat prin

ploaie, fără să se mai uite înapoi. Enrique, singur pe dig, bătut de ploaie, cu lacrimi şi picături şiroindu-i pe obraji, agăţându-se cu toată puterea de zidul de piatră, a aşteptat în zadar o minune care, ştia prea bine, nu avea să vină nicicând.

BARCELONA ANULUI 1390

Există o documentaţie foarte bogată în ceea ce priveşte această perioadă. Extrem de utilă este vizitarea Arxiu Històric de la Ciudat, situat în Ca l'Ardiaca (Carrer Ciutat nr. 1), şi, cu ocazia aceasta, aş vrea să le mulţumesc angajaţilor de acolo pentru colaborare. Vizita în sine merită tot efortul, fiind vorba despre o clădire frumoasă, care adăposteşte cea mai mare colecţie de documente despre istoria oraşului Barcelona.

Dacă puteţi, vizitaţi-o în Joia Verde, pentru a vă putea bucura de curtea sa interioară împodobită cu sute de flori şi de faimosul „Ou com balla", o coajă de ou care dansează nebuneşte pe şuvoiul ce ţâşneşte dintr-un izvor de aici.

În Arhivele Coroanei de Aragon (situate în Carrer Comtes nr. 2, palatul Lloctinent), aparţinând Ministerului Culturii, se află o documentaţie extrem de bogată referitoare la această epocă, mai ales că, din anul 2006, s-a renunţat la obligativitatea de a deţine un carnet de cercetător pentru a avea acces la fondurile sale. Este un alt loc frumos pe care ar trebui să-l vizitaţi, aflat chiar lângă catedrală. În plus, sub el se află incredibila necropolă romană Barcino, care poate fi vizitată de la primul etaj al Muzeului de Istorie al Oraşului Barcelona (Museu d'Història de la Ciudat de Barcelona).

Cartea *Història de la ciutat de Barcelona*, publicată de Editura Aedos în anul 1975, la Barcelona, m-a ajutat în mare măsură să creionez societatea acelor vremuri.

Alte surse de documentare pot fi găsite foarte uşor pe internet, dar îndrăznesc să vă dau un sfat: nu vă încredeţi prea mult în ele. În funcţie de sursă, datele căutate pot ajunge să oscileze între cinci şi cincisprezece ani. Comparaţi datele de pe internet cu izvoarele istorice autentificate. Dacă există vreo discrepanţă între datele istorice, personajele sau faptele reale menţionate în opera de faţă, consideraţi-o o mică licenţă narativă, pentru care îmi cer dinainte iertare.

CATEDRALA DIN BARCELONA

Despre construcţia catedralei există diverse studii disponibile profanilor. Unele se pot obţine chiar din catedrală, adaptate în mod firesc înţelegerii oricărei persoane neiniţiate în chestiunile care ţin de domeniul arhitecturii.

Cu toate acestea, dacă doriţi să vă documentaţi mai în amănunt despre procesul de construcţie, vizitarea Arhivelor Colegiului Arhitecţilor din Catalunia (Archivo del Collegi d'Arquitectes de Catalunya – Delegación de Barcelona, situat în Carrer Arcs, nr.1-3, etajul 4) este obligatorie. În principiu, accesul este limitat arhitecţilor şi cercetătorilor. Deşi majoritatea fondului se concentrează pe secolele al XIX-lea şi XX, există documentaţie precisă referitoare la catedrală, în special la activitatea de restaurare realizată în anii şaptezeci, care a avut ca scop redarea splendorii cromatice unui edificiu întunecat de trecerea secolelor.

În final, un sfat: acoperişul catedralei, care, în momentul în care scriam acest roman, nu era deschis publicului, poate fi acum vizitat… Ce plăcere nemăsurată să te poţi apropia de crucea de piatră şi să ştii că acolo, la picioarele tale, a stat ascuns „obiectul" vreme de secole! Dacă vă uitaţi mai bine, veţi observa că, pe o piatră anume de la bază, mortarul pare proaspăt…

TRADIŢIA CABALISTICĂ

Este unul dintre marile mistere care ne preocupă. Nu mă pot întinde pe foarte multe pagini, căci aşa am convenit şi, după cum i-a spus cu mulţi ani în urmă Casadevall lui Ángel Martín, evreul convertit, „sunt un om de cuvânt".

Voi spune doar că tradiţia cabalistică a existat, există şi va exista. Sunt mulţi şarlatani care nu merită nici cea mai mică atenţie. Cine doreşte cu adevărat să se apropie de tainele ei, trebuie să dedice ani întregi de studiu şi de dăruire personală, pentru a putea măcar atinge misterele oferite de ea. Asta sau să câştige încrederea celor iniţiaţi. Nicio cunoaştere nu se poate obţine sau oferi fără cazne, o spun din experienţă.

Cât despre *sefirots*, sunt chiar răsuflarea lui Dumnezeu. Despre ei veţi putea găsi informaţii diverse; cele mai multe sunt false sau controversate; altele, foarte puţine, sunt veridice. Faptul că Arborele Vieţii, structura cabalistică care reglementează relaţiile dintre *sefirots* şi arhitectura cheilor de boltă din catedrala din Barcelona, seamănă atât de izbitor reprezintă una dintre acele coincidenţe rare, pe care niciun scriitor cu judecată n-ar lăsa-o să-i scape, uimit de propria capacitate de a asocia ideile… Poate că nu există aşa ceva. Poate că, aşa cum detectivul Carlos Hidalgo a scris pe ecranul calculatorului său, „coincidenţele nu există“.

Dintre toate studiile pe care veţi dori să le faceţi referitor la romanul de faţă, acesta va fi cel mai complex dintre toate, căci senzaţia că ramificaţiile vă vor împiedica să vă atingeţi scopul va fi mereu reală, puternică şi profundă: nu există nimic mai ciudat decât intuirea unui adevăr şi conştientizarea faptului că nu va putea fi nicicând surprins. Dar încercarea reprezintă adevăratul scop: atunci când drumul devine cu adevărat pasionant, cum se termină nici nu mai contează.

Autorul